

מזרחימיה

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מחדר
עלוני השבוע

✦
שנה שישיית
גיליון מספר 564

✦
נח
תשפ"ה

אתווקים

לְאוֹנִים וְתוֹכַן שֶׁל הָאֲרִיס אוֹהֲבִים

חפשו את
חוברת העלוני
לילדים
מבית דפוס
מספד

זמן קצת ויציאת השקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
06:06	05:26	04:14	ירושלים
06:02	05:28	04:28	בני ברק
06:03	05:26	04:18	חיפה
06:03	05:29	04:29	אשדוד
06:05	05:27	04:13	בית שמש
06:05	05:28	04:31	קרית גת
06:03	05:25	04:21	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת נח תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

על גליון 'יום כיפור בענין בקשות מחילה:

המאמר יפה מאד. בעיקר נהייתי מהסיפור של הילד ששבר את הנברשת... זה סיפור שכל אחד מאיתנו נפגע עמו בעבר, גם אני. אבל הבעיה היא שגם בהיותנו מבוגרים אנחנו נושאים עדיין את האשמה של שבירת הנברשת...

קראתי לאחרונה פתגם שסליחה הוא הסכמה לקבל את העבר ולא לשאוף לשנות את העבר למפרע... כלומר, להחליט שזה היה עבר וכבר לא נושאים אותו אל העתיד... *

בדוגמאות שהבאתם, הופיע גם פגיעה רגשית (עלבון וכדו') וגם פגיעה מעשית (כמו שבירת נברשת). ויש לחלק ביניהם.

בפגיעה רגשית - באמת קשה לקבוע לדעת מי הגורם המרכזי להשלכות. האם הנפגע יכול להאשים בוודאות את הפוגע?

המון פעמים, בפגיעות רגשיות, הפגיעה היא גם דו צדדית. לשניהם יש אחריות משותפת.

אני למשל, כמחנך, מואשם על ידי בחור מסויים על חוסר יחס אליו. הוא מאשים אותי בהשלכות של שנים... האם לתת לו את הלגיטימציה לטפול עלי את הנזק, שאולי באמת נגרם לו? האם ניתן לומר שאני האשם? או אולי זה באחריותו שהיה יכול ליידע אותי במה שמפריע לי בשלב מוקדם יותר?

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני איש תמים, נוטה להאמין לכולם, חה גורם לי ליפול למעשי נזכרות שוב ושוב. לאחר מכן, זה מעלה לי המון חשדנות, ואז אני לא מאמין לאף אחד. (גם עכשיו שאני פונה אליך, אני בספק האם פניתי לאיש הנכון...), מה הדרך הנכונה?

תשובה: אתה שואל מה הדרך הנכונה, כאשר נראה שאתה מבין בהיגיון את התשובה. כפי שחז"ל אמרו "כבדהו וחשדהו", שזו דרך האמצע, להאמין שרוב האנשים ברוב הזמנים הם נאמנים ואפשר לסמוך עליהם, ולעתים יש גם כאלו שלא.

צריך לבדוק לעומק, אך זה נשמע שפועל אצלך מנגנון אוטומטי שגורם לך ליפול לידיים של נוכל, ואז להפסיק להאמין באף אחד, וחוזר חלילה. המנגנון הזה יכול לבוא כהשלכה של אירוע טראומטי שקשור לבגידה ושבירת אמון. ולא כאן המקום להרחיב בענין.

במקרה כזה, נדרשת עזרה בריפוי החווייה הקשה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

מה הסיפור שלנו עם האיחורים?

כולנו מכירים את ערב פסח או ערב סוכות. נדירים האנשים שלא ייכנסו לחג עם הנשמה ביד. כשיש אלף משימות לסיים, וזה רק פעם אחת בשנה, אכן קשה להיות מאורגנים כראוי.

הלוגיסטיקה שנדרשה מנח, היא כנראה הגדולה בהיסטוריה. נח בנה בעשר אצבעותיו תיבה אדירת מימדים, כינס למקום אחד את כל בעלי החיים בעולם, סידר וארגן אותם, צבר המון אוכל למשך שנה. ולבסוף היה לו איחור קטן ונכנס לתיבה כאשר כבר התחילו הגשמים. אפשר לגמרי להבין אותו.

אך רש"י מציין: "אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול". העיכוב לא מוסבר רק בעובדה שהיה לו כשל קטן ב"ניהול זמן", אלא יש כאן ענין רגשי.

כאשר אנו פוגשים מישהו שמאחר. זה יכול להיות הילד שלנו, התלמיד או העובד. אנו יכולים לפתח מבט חומל יותר. זה לא רק הענין, האם כבר לימדתי אותו להגיע בזמן? האם כבר קיבל את העונש הראוי? האם זכרתי לנכות לו מהמשכורת?

אפשר להבין שיש כאן מצב רגשי. נראה שיש באדם שני קולות בפנים. "מאמין ואינו מאמין". יש לו שתי רגליים, רגל אחת באה ורגל אחת נשאת בחוץ.

מצד אחד, הוא מאוד רוצה להיות בזמן. מצד שני, יש משהו שמושך אותו אחורה.

יש משהו כל כך מאפשר במשפט הפשוט הזה: "אני רואה שאתה מתקשה לקום בבוקר, האם יכול להיות שיש לך סיבה שלא לרצות לקום?"

זה להעביר את הדיון, מההיבט הטכני של: מתי הלכת לישון אתמול? / למה לא מספיק לך לישון עשר שעות? / אולי אתה צריך שעות מעורר? למקום אחר, שבו ניתן לבדוק מה הקול הרגשי הפנימי שמשכנע אותך להמשיך לישון.

הלואי שיש ל'בוס' פנאי ונכונות להקשיב לעובד, ולפנות אליו בשיחה אישית: "אני מבין שאתה אוהב את העבודה ונהנה כן, אך אולי יש משהו שמפריע לך?"

וכמובן, שיש הרבה מאוד מסביבנו, שאין לנו את היכולת וגם לא את הזכות להיכנס איתם לשיחה כזאת, אך יש לנו בוודאי את האפשרות שלא לדון אותם מיד בעצלנות / דחיינות / פיזור הנפש, אלא לחשוב על הקושי הרגשי שלו להופיע בזמן או לבצע את המשימות מיד כנדרש.

*

הפיהנד עושה לנו טוב. אז בחזרה לאברהם:

בפגישה השלישית, כשביקשתי ממנו להרפות מנושא הזמנים. לא התייחס לזה. לא להסביר ולא להתנצל. במקום זה לבוא ולספר על מה שהביא אותו לכאן. פתאום נוצר שינוי. כי כאשר נבין מה הקושי שהביא אותו לכאן, כבר תהיה פחות סיבה לרגל השניה להחזיק אותו בחוץ.

כן בהחלט, ככל שחלף הזמן אברהם התחיל הרבה יותר לדייק בזמנים.

לבקשתו של אברהם (שם בדוי כמובן) סיכמנו להיפגש בשעה עשר. כמה דקות לפני הפגישה התקשר לעדכן שהוא עומד לאחר קצת. ה"קצת" הזה הסתכם בסוף במחצית השעה.

עד שהגיע והתארגן, התנצל ואמר כמה מילים על האיחור, כבר היינו צריכים להתארגן לסיום הפגישה. ועדיין אני לא יודע לשם מה הגיע.

זה חזר על עצמו בפגישות הבאות. עשה רושם שהאיחורים הם חלק מסדר יומו. וכשלא נותר זמן לדבר, גם אי אפשר להתקדם בכלום.

המסקנה נראית פשוטה לכאורה: אברהם צריך קודם כל כך צריך ללכת לטפל באיחורים שלו (אצל מישהו שמוכן לקבל אותו בכל שעה שיבוא) ורק אחר כך להגיע לטפל בשאר העניינים שלו.

רק לכאורה. תיכף נבין, שהאיחורים הם לרוב, חלק בלתי נפרד מהטיפול הרגשי.

*

היתה לי סיבה טובה להרגיש התנשאות על אברהם, לכל הפחות בנושא האיחורים.

למי שמכיר אותי, אני אדם דייוקן, מתנהל לפי לוח זמנים מסודר ומאורגן. יש אומרים אפילו נוקשה מדי. ועדיין אני יודע איפה אני מאחר תמיד.

האיחורים הם בהחלט בעיה נפוצה. הרבה יותר ממה שנראה.

איחורים בזמנים, כמו: איחור לתפילה, איחור לעבודה, שינה מאוחרת.

דחיית משימות, כמו: דחיית תשלומים, סחבת בסידור עניינים, אמירות של "אחרי החגים".

יש סוג איחור נוסף. נקרא לזה "איחורי הנפש". לצורך הדוגמה, שני אנשים נצפים בתפילה. אחד מתפלל 'נץ'. כבר מגיע עשר דקות לפני התפילה. השני מתפלל בשעה... בוא נגיד, בדרך כלל לפני סוף זמן תפילה.

ומה שמפליא הוא, שדווקא אצל השני מגיעים הגוף והנפש יחד. אתה רואה אותו מתפלל בכל התלהבות. מחובר לגמרי. ואילו הראשון, הגוף הקדים ל'נץ'. אך הנשמה מאחרת לבוא. תקועה בפקק. אולי לא מגיעה בכלל.

זה נוגע להמון תחומים בחיים. עודף עשייה ונמרצות, לא תמיד מעידים על נוכחות הנפש. לעתים, דווקא להפך. הגוף יכול להיות נוכח לגמרי, ואילו הנפש לא כאן.

*

בפרשה שלנו אנו לומדים על איחור דרמטי. "ויבא נח... אל התיבה, מפני מי המבול". כותב רש"י בשם המדרש: "ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים". נוח בנה תיבה והתכונן למבול במשך מאה ועשרים שנה. וברגע הנכון, כאשר קיבל את הציווי להיכנס לתיבה, הוא התעכב.

תסכימו איתי, שבקלות היה אפשר להבין אותו.

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

תשרי תשפ"ה | גיליון מ"ב (שנה ב')

פרשת נח

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

חלון – להביט במפלת הרשעים

על הכתוב (בראשית ו, טז) צַהַר תְּעַשֶׂה לְתַבָּה, מביא רש"י שני פירושים מה היה אותו 'צהר', יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה המאירה להם.

כמה מגדולי הדורות מתנבאים בסגנון אחד וקושרים מחלוקת זו על מהות הצוהר, עם המחלוקת שמביא רש"י בתחילת הפרשה, שיש מרובתינו שדרשו את נח לשבת, אילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש הדורשים לגנאי, שאילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום.

החתם-סופר ז"ע בספרו 'תורת משה'; רבי שלמה קלוגר ז"ע בספרו 'אמרי שפר'; רבי יהודה אסאד ז"ע בספרו 'דברי מהרי"א', ועוד מרובתינו זיע"א - מבארים במתק שפתיים כיצד כרוכות שתי מחלוקות אלו האחת בשנייה:

רש"י בפרשת וירא (יט, יז), מביא אודות אזהרת המלאכים ללוט שלא להביט אחריו: "אינך כדאי לראות בפורענותם ואתה ניצול". כלומר, אדם שניצל מעונש שלא בזכות מעשיו הטובים, אינו רשאי להסתכל על אחרים הנענשים.

ובכן, רק אם נדרוש את נח לשבת שהוא היה צדיק בכל דור, מותר היה לו לראות בפורענות הרשעים, ושוב לא היתה כל מניעה שיהיה חלון בתיבה, דרכה יוכל לראות את המבול. אבל אם נדרוש אותו לגנאי, אסור היה לו לראות מבעד לחלון את פורענות הרשעים, ובהכרח שלא עשה חלון בתיבה, רק תלה אבן טובה ולא יותר!

עונש במשך שנה – למי?

רש"י בפרשתנו (ח, יד) כותב שהמבול נמשך שנה תמימה, מכניסת נח ובניו אל התיבה עד יציאתם 'שמשפט דור המבול שנה תמימה היה'.

והדברים תמוהים! הרי מהרגע שהמבול הציף את העולם, תוך זמן קצר, שעות או ימים, לא נשארה בעולם נפש חיה, ואם כן מה המשמעות שמשפט דור המבול היה שנה תמימה, לאחר שנפחו את נשמתם, כלום היה אכפת להם שהמבול נמשך שנה תמימה?

אלא, מסביר החתם סופר באופן נפלא, כי אין הכוונה על הרשעים שבדור, אלא על באי התיבה, נח ובניו, שהיה עליהם קטרוג על שלא השיבו מעוון את אנשי דורם, ועל כך כותב רש"י שמשפטם ועונשם היה שנה תמימה!

אוצר התורה והלומים מתוך הפרשה

ויקח שם ויפת את השמלה (ט, כג). לימד על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית, ויפת זכה לקבורה לבניו (רש"י).

מידה כנגד מידה, לשם שהתאמץ ועשה את המצווה מתוך חיות, זכה למצוות טלית שרק אנשים חיים מחויבים בה ולא מתים. יפת שעשה את המעשה ללא התלהבות וחיות, זכה לשכר של קבורת מתים...

(הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל)

שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן (י, כה) יקטן - שהיה עניו ומקטין עצמו (רש"י).

על 'פלג' מפורש בפסוק למה נקרא כך, ואילו על 'יקטן' אחיו לא מפורש בתורה למה נקרא כך (רק ברש"י). מפני ששם המורה על פילוג דורש הסבר, אבל אין שום צורך להסביר שם המורה על ענוה וקטנות, הענוה היא הדבר המובן והמתבקש מאליה...

(הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע)

נח איש צדיק תמים היה בדרתיו (ו, ט)

יש אנשים צדיקים בימי נעוריהם אך לא בזקנותם, יש אחרים שהם צדיקים רק בזקנותם ולא בימי נעוריהם. אבל נח היה איש צדיק תמים 'בדורותיו', כלומר בכל תקופות חייו, שנמשכו על פני דורות, בין בימי נעוריו ובין בימי זקנותו. (רבינו יצחק אברבנאל ז"ע)

שערי תורה קבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

פרשת נח מרכזת בתוכה את המאורעות הקשורות למבול בדרו של נח, החל מבניית התיבה וההכנה למבול, המבול עצמו, ואחריו תקופת התקומה אחרי המבול, דור הפלגה ופירוט הדורות והאומות שיצאו מנח

מה בפרשה:

צדקות נח לעומת דורו • בניית התיבה והכנסת בעלי חיים • סדר המבול • שליחת היונה והעורב • היתר אכילת בשר ואיסור אבר מן החי • פרו רבו • איסור רציחה • ברית וקשת שלא יבוא עוד מבול • התנהגות בניו של נח בעת ששתה יין • דור הפלגה ועונשם • הדורות מנח עד אברהם

נושאי הפרשה:

א. נח ודורו

נח לבדו היה איש צדיק, בשונה מבני דורו שחטאו לה, בעיקר נענשו על הגזל.

ב. לקראת המבול

בעקבות כך גזור ה' להביא מבול, ונח מצטווה לבנות תיבה לשם הצלתו, ולהכניס בתוכה מכל בעלי החיים.

ג. 190 ימי המבול

שבעה ימים טרם פרוץ המבול מצטווה נח להכניס אל התיבה את כל בעלי החיים, וכאשר הגשם מתחיל לרדת נכנס נח אל התיבה יחד עם משפחתו.

תחילה ירד המבול במשך 40 יום, ואחרים גברו המים עוד 150 יום, עד שהגיעו המים לגובה 15 אמות מעל ההר הגבוה ביותר. במשך הימים הללו נמחו כל הברואים.

ד. ויהי אחר המבול

חודשיים לאחר סיום 190 ימי המבול, נראו ראשי ההרים, וכשעבורים עוד 40 יום משגר נח את העורב לבדוק אם יבשו המים. כשהעורב אינו מבצע את שליחותו, הוא משגר את היונה שחוזרת עם עלה זית. עם צאתו מהתיבה, מקריב נח במזבח מכל בעלי החיים שהכניס לתיבה.

ה. מבול - לא עוד

אחרי המבול, מברך ומצוה ה' את נח במצות 'פרו ורבו', וקורת ברית ושבועה שלא יביא עוד מבול לעולם, וסימן לכך - הקשת בענן.

ו. בשר ודם

נח ובניו מקבלים היתר לאכול בשר, ומצטווים שלא לאכול אבר מן החי. כן מוזהרים על איסור שפיכות

דמים ועל איסור איבוד עצמו לדעת.

ז. הברכה והקללה

לאחר שנח משתכר מהיין, חם בנו מבזה אותו, ואילו שם ויפת מתמסרים לשמור על כבודו. נח מברך את שם ויפת, ומקלל את חם.

ז. דור הפלגה

הכתוב מפרט את צאצאי שם חם ויפת, שבעים האומות שיצאו מהם. בדור הפלגה, נועצו יחדיו אנשי העולם למרוד בה', ולהקים למטרה זו מגדל עד השמים. ה' מעררב את שפתם לשבעים לשונות, ומפזר אותם לכל קצוות הארץ.

ח. מנח עד אברהם

עשרה דורות עברו מנח עד אברם, שנושא לאשה את שרי, שהיתה עקרה.

מבט על פרשת לך לך הבער'ט:

הפרשה הראשונה העוסקת בהתהוות העם היהודי, היא פרשת לך לך. בה נלמד פריקים מרכזיים בקורות חייו של אברהם אבינו, והבטחת הבורא לתת לו ולבניו את הארץ, וברית בין הבתרים בו הוא מתבשר על גלות מצרים. כן נלמד בה את מצות ברית מילה עליה אנו מברכים בכל דור 'להכניסו בבירתי של אברהם אבינו'

נושאי הפרשה: הליכת אברהם לארץ כנען והמסעות בתוכה • הבטחת הארץ והבנים לאברהם • ריב בין רועי אברהם ורועי לוט • מלחמת המלכים והצלת לוט • סירובו של אברהם לקחת מהשלל • ברית בין הבתרים • נישואי אברהם עם הגר • בריחת הגר והבטחת המלאך לישמעאל • שינוי השמות אברהם ושרה • בריתו של אברהם אבינו

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

פירוש רש"י - שמירה ברוחניות ובנשמיות

"הרה"ק רבי פנחס מקוריץ ז"ע הוזהר שתמיד יהיה מונח אצל האדם חומש עם פירוש רש"י, כדי שיוכל לעיין בו בכל שעה, ובכך ינצל מהרהורי עבודה-זרה, כמו שכתוב 'היתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' למען ילמד ליראה'. גם הוזהר ואמר: שילמדו הנערים כל התורה מ'בראשית' עד 'לעיני-כל-ישראל', והיו בקיאים בהם, ואז מובטחני בוודאי שיהיו יהודים כשרים ושמורים בקדושה. ואמר עוד: לימוד חומש עם רש"י הוא שמירה מפני רוצחם"

(אמרי פנחס)

ויאמר אלקים לנח קח כל בשר כל לפני פי מלאה הארץ
חיים (בראשית ו, ט). לא נחתם גור דינם אלא על הגזל (רש"י).

נישא השבוע:
זהירות מחשש גזל

דברי רש"י אלו מטלטלים כל לב. מדובר בדור רקוב ומושחת, גנוע בכל החטאים החמורים ביותר, ובכל זאת, גור-דינם לא נחתם לרעה עקב שאר החטאים, כי אם בגלל עוון הגזל בלבד! בגלל שאנשים לא נוהרו בממון חבריהם, נענשו בעונש חמור ובלתי נתפס, שכל העולם כולו נשטף ונמחה במים. מבהיל!
לקט העובדות וסיפורים מגדולי ישראל דלהלן, יסייעו לנו להתחזק וללמוד מדרכיהם על חובת הזהירות בממון הזולת, כך נוכל ליישם למעשה את המסר העולה מדברי רש"י, להתרחק מכל חשש גזל כמפני אש.

לב דעת
הכרת והבנת מושג בתורה

תרו ותר

תרח התגורר תחילה בארץ ארם, בעיר 'כותא', שם נולד בנו נחור. מארץ ארם הוא עבר אל 'ארם כשדים' - בקעה הנמצאת בעירק, היא בבל הקרויה גם 'ארץ שנער' בו התגוררו הכשדיים (הם הבבליים). שם באור כשדים נולדו בניו אברם והרן, ואילו נחור בנו נשאר בארם. הרן נשרף למוות באור כשדים, כבבשן האש ממנו יצאו אחיו אברהם בחיים. לאחר מכן חזר שוב תרח עם אברם בנו אל ארץ ארם, תרח התיישב שם בעיר 'חרן', ומשם הצטווה אברם לעלות לארץ כנען, וכעבור יותר מששים שנה שהיה אברהם אבינו בארץ כנען, מת תרח אביו בעיר חרן שארץ ארם.

ועיניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

קיצו וחורף

מקובל בימינו לחלק את השנה לארבע עונות. את כל התקופה מתחילת חודש אייר עד סוף אלול, מכנים בשם 'עונת הקיץ'; את כל התקופה מתחילת חשוון עד סוף אדר מכנים בשם 'עונת החורף'; חודש ניסן נקרא בשם 'אביב', וחודש תשרי בשם 'סתיו'. אולם לומדי פירשת השבוע חומש ורש"י, יראו שהתורה מחלקת את השנה לשש עונות, כל עונה - שני חודשים:
א. 'רוע' - החצי השני של תשרי, וחודש חשוון, והחצי הראשון של כסליו.
ב. 'חורף' - החצי השני של כסליו, וחודש טבת, והחצי הראשון של שבט. משמעות המילה 'חורף', מלשון חריפות, שבתקופה זו זורעים שעורים וקטניות שהם 'חריפים' - ממהירים לצמח, וניתן לזרוע אותם מאוחר.
ג. 'קור' - החצי השני של שבט, וחודש אדר, והחצי הראשון של ניסן.
ד. 'קציר' - החצי השני של ניסן, וחודש אייר, והחצי הראשון של סיון.
ה. 'קיץ' - החצי השני של סיון, וחודש תמוז, והחצי הראשון של אב. השם 'קיץ' פירושו: 'פרי מיושב', כי בתקופה זו מייבשים פירות בשדות.
ו. 'חום' - החצי השני של אב, וחודש אלול, והחצי הראשון של תשרי.

ואזניים לשמוע
בלאי רש"י הק' בדקדוק הלשון

תה' או 'תהה'?

כששמע פעם ר' ראובן את השי' 'אחד יחיד ומיוחד, היה הוא ויהיה', התבונן במשמעות המילים 'היה' ו'יהיה', כאשר שאלה מעניינת החלה לנקר בלבו: הרי במילים אלו אנו מבקשים להביע את האמונה שבבורא עולם הוא קיים בעבר בהווה ובעתיד, 'היה' - בעבר, 'הוא' - כפשוטו, 'יהיה' - בעתיד. אבל, אם אכן המילה 'היה' מתפרשת על העבר, כיצד אנו מוצאים הרבה פעמים בתורה את המילה 'והיה' ביחס לעתיד, והיה כי יביאך ה' וגו', והיה כי תבוא אל הארץ וגו'.

אחד מידידיו הבקי בפירוש רש"י על התורה הפנה את ר' ראובן לעיין ברש"י בתחילת פרשת נח (ו, ט) המלמד את הכלל של 'ו' המהפך', כלומר, יש מילים שבמהותן הן מתפרשות בלשון העבר, אך כאשר נוסף להן את האות ו' בתחילת המילה, הן תתהפכנה מעבר לעתיד. כמו למשל המילה 'היה', אם נוסף לה אות ו' - 'והיה', היא תהפוך לעתיד.

כך גם להיפך, האות ו' יכול להפוך מעתיד לעבר, כמו למשל המילה 'יהי', שפירושו לשון עתיד, כמו 'הי אור!', אבל כאשר מוסיפים לה אות ו' בתחילתה - 'ויהי', היא הופכת להיות לשון עבר, כמו 'ויהי בימי...'

רש"י משתמש בכלל זה בנוגע לתפילת שלמה המלך שכל מי שיבוא לבית המקדש 'והתפלל', יקבל ה' תפלתו. לולי האות ו' בתחילת המילה, היינו מפרשים אותה בלשון עבר, שהוא כבר בא והתפלל, אבל האות ו' גורמת שנפרש אותה ללשון עתיד, שהוא יבוא ויתפלל.

מברשת למוסקבה

באחת מנסיעותיו של ה'סבא' מנובהרדוק, הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, הגיע פעם לעיירה אחת, שם נטה ללון באכסנייה שבעיירה, שם שהה אז יהודי נוסף, מנכבדי העיר מוסקבה בירת רוסיה.

אתא ובא ערב שבת, והסבא במסגרת ההכנות לשבת המלכה, שאל מהיהודי הרוסי מברשת כדי לנקות את הבגדים לכבוד שבת. כשגמר את השימוש בה, ובא להחזירה לבעליו, התברר לו כי האיש כבר הקדימו ופנה ללכת אל בית הכנסת שבעיירה. כשחזר רבי יוסף יוזל במוצאי שבת קודש מבית הכנסת, והתעניין על המשאיל, התברר לו כי הוא כבר ארז את מטלטליו ונסע לו אל עירו ואל מקומו.

המברשת נותרה בידו של הסבא מנובהרדוק, שהצטרף צער רב, מברשת שאיננה שלו נותרה בידו, וכיצד יוכל להשיבה? כיצד ישיג את האיש הבלתי נודע בתוך מיליוני תושבי רוסיה?

אך לא איש צדיק כהסבא יוותר. הוא נטל עמו את המברשת בכיסו, שמא יודמן לו למצוא יהודי המכיר את בעליה. כך במשך שבוע שנים! בכל מקום הלך יחד עם המברשת, עד שכעבור שבוע שנים נסע פעם ברכבת, כשהמברשת עדיין איתו, ובמהלך הנסיעה החל בשיחה עם שכנו היהודי, ועד מהרה התברר שמדובר באותו יהודי תושב מוסקבה שלפני שבוע שנים השאיל לו את המברשת. לא היה קץ לשמחתו של הסבא שהוציא תיכף את המברשת מכיסו והשיבו לאיש המופתע...

כסף לעילוי נשמת

מדמויות ההוד בירושלים של מעלה לפני כשישים שנה,

חשמול בחדר מדרגות

סיפר כ"ק האדמו"ר מצאנז-זוועהיל זצ"ל מארצות הברית, על מורו ורבו בימי בחורותו, הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל: פעם אחת הלכנו, קבוצת תלמידים ביחד עם רבי אברהם זצ"ל, בגשם שוטף עד שגברו הגשמים ונאלצנו להיכנס לבניין מגורים סמוך למצוא מחסה לראשנו. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר המדרגות, אך רבי אברהם מנע ממנו מלעשות כן, ונימק טעמו: להיכנס לבניין מותר לנו, מדין זה נהנה וזה לא חסר, אבל להדליק את האור? הרי זה כבר 'חסר', זה גורם לבעלי הבניין לשלם יותר, לכן אין לנו היתר...

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

הבן שכל הדורות עובדים עבורו...

ואלה תולדות נח נח (בראשית ו, ט)

תוכחת מוסר חריפה אומר היה 'היהודי הקדוש' - הרה"ק רבי יעקב יצחק מפרשיסחא ז"ע: יש אנשים המתרשלים מלימוד תורה, וטענתם בפיהם שהם עמלים בפרנסה עבור בניהם שיגדלו בתורה, אבל כאשר בניהם גדלים גם הם עוסקים בפרנסה ואומרים שהם עובדים עבור בניהם שיעסקו בתורה, כך עובר דור אחר, וכל דור טוען שהוא עובד עבור הדור הבא שיעסקו בתורה, מצפה אני כבר לראות את אותו הבן שכל הדורות עבדו בשבילו...

לפי דרכו פירש בדרך צחות הרה"ק רבי יעקב אהרן מאלכסנדר ז"ע, את הכתוב 'אלה תולדות נח - נח! נח, ההכיל להבין שלצד ההשקעה בבנים, אל לו להזניח את ההשקעה בעצמו, הוא ראה עצמו כבן שעבורו יש לעבוד...'

אם היה חלון בתיבה...

צרה תעשה לתבה (בראשית ו, טז)

פעם אחת דרש הגה"ק בעל קול אריה ז"ע תוכחת מוסר לבני עירו, והיו כמה אנשי בלעיל שכעסו על תוכחת המוסר, והלכו ושברו את חלונות ביתו.

נענה הקול-אריה ואמר: כעת אני מבין מה שהביא רש"י

שני פירושים על הפסוק 'צוהר תעשה לתיבה' יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה. כי במדרש מובא מחלוקת האם נח היה אומר תוכחת מוסר לבני דור, או שלא הוכיח אותם. לכן, השיטה הסוברת שנה הוכיח את דורו, סוברת שנה לא היה יכול לעשות חלון לתיבה, כי אז היו הרשעים שוברים את החלון, לכן פירש שעשה רק אבן טובה...

לחיות 'איש' הוא גם שבה...

פי אתך ראיית צדיק לפני (בראשית ז, א). ולא נאמר צדיק תמים, מכאן שאומרים מקצת שבהו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו (רש"י).

אם בתחילה נאמר עליו שני לשונות שבה - 'צדיק תמים', וכאן רק לשון אחד - 'צדיק', אין זה מקצת שבהו, אלא מתחית שבהו, ולמה כתב שוה 'מקצת שבהו'?

אלא, הסביר בדרך צחות כ"ק האדמו"ר מסערט-ויזניץ זצ"ל, בעל-חכמת אליעזר: בפסוק 'איש צדיק תמים', גם המילה 'איש' הוא לשון של שבה, כלומר שהוא היה "איש", [אדם אנושי, 'מענטשן'], כך שנאמרו שם שלשה לשונות של שבה: א. איש. ב. צדיק. ג. תמים. וכאשר נאמר כאן רק הלשון 'צדיק', הרי זה מקצת שבהו, רק שליש...

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

האם מותר להסתכל על הקשת?

בפרשת השבוע אנו לומדים את הפסוקים (בראשית ט, יג-יד) **את קשתי נתיני בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ. והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן.**

ראייה בעלמא - מותר.

כך אכן כתבו הפוסקים להלכה (טור ושו"ע ונושאי כלים, או"ח סי' רכט) שהרואה את הקשת מברכת ברכת זכור הברית וכו', אבל אסור להסתכל בו ביותר.

תמונה של קשת

יש שהוסיפו וכתבו (ילקוט הגרשוני ורוח חיים, ס"ק רכט) שגם על מראה הקשת המשתקף בתוך מי הנהר או שלולית, אין ראוי להסתכל הרבה.

לגבי הסתכלות על תמונה שצילמו את הקשת, הסתפק בכך בספר חשוך חמד (נד, כד, ב) אם הדבר אסור כי סוף סוף רואה מראה כבוד ה', או שזא האיסור הוא רק כשרואה את הקשת של עכשיו. ומביא בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שמסתבר שאין איסור להסתכל על תמונה של קשת.

מראה כבוד ה'

הגמרא במסכת חגיגה (טז, א) אומרת שמראה הקשת היא 'מראה כבוד ה' (יהוה) (א, כח), ולכן המסתכל על הקשת נחשב כמי שאינו חס על כבוד קונו, ראוי לו שלא בא לעולם, ועיניו כהות.

ברכת ראיית הקשת

נשאל על כך הרא"ש (הובא באבודרהם עמוד שד"מ): אם אכן יש איסור להסתכל על הקשת, כיצד אמרו במסכת ברכות (ברכות נט, א) שהרואה את הקשת צריך לברך ברכת 'זכור הברית ונאמן בבירתו וקיים במאמרו'.

ראייה ולא הסתכלות

השיב על כך הרא"ש לשואליו: יש לחלק בין הסתכלות לראייה, הסתכלות היא כשאדם מדקדק היטב בהבנתו, וזה אסור, אבל

אסור להסתכל ולהתבונן היטב על הקשת, אבל מותר לראות ראייה בעלמא, ובראייה זו מברכים ברכת 'זכור הברית וכו'. קשת המשתקפת במים יש להחמיר שלא להסתכל בה, ואילו על תמונה של קשת מסתבר להקל.

הלכה למעשה

האם היו קופים בדורו של נח?

זו שאינה יודעת כלום וכרחל לפני גוזיזה נאלמה, שתה כהוגן - הרי הוא גבור כארי ואומר אין כמותו בעולם, כיון ששתה יותר מדאי - נעשה כחזיר מתלכלך וכו', ושתכר - נעשה כקוף עומד ומרקד ומשחק ומוציא לפני הכל נבלות הפה ואינו יודע מה יעשה, עכ"ל המדרש, הרי מפורש במדרש שכבר בימי נח כבר היו קופים בעולם.

נלמד נשמה בקוף

מחמת קושיא זו תירץ בעץ יוסף על המדרש (ד"ה קופין) שלעולם כבר לפני דור הפלגה היו קופים בעולם, אלא כשחטאו אנשי דור הפלגה נעשו שנתגלגלו נשמותיהם בקופים, עכ"ל.

כעין זה ניתן לתרוץ בפשטות, שהם נהפכו ממש נהפכו לקופים, ויתכן שגם לפני זה היו בעולם קופים, והם רק נוספו עליהם.

פיל חכם

בנוסף על המובא בגמרא שהם הפכו לקופים, דבר חידוש מובא בספר הישר (ד"ה ויהי) שאלו שאמרו נעלה השמים נהפכו לקופים ושנהבים, וביאורו שנהפכו חלק מהם לפילים, ידידע שהפיל נקרא שנהב כמו שמבואר ברש"י על דברי הימים (ב, ט, כא).

הדברים מפורשים יותר במלאכת שלמה על משניות מסכת כלאים (פרק ח' משנה ו') שהביא שם בשם 'המקובל החסיד רבי משולם' שביאר הטעם מדוע מבוואר במסכת ברכות (דף נח ע"ב) שהרואה פיל או קוף מברך "משנה הבריות" כיון שהם היו בתחילת הבריאה בני אדם ונשתנו להיות בעלי חיים בדור המבול וצ"ל דור הפלגה), ועל שינוי זה מברכים "משנה הבריות".

הדברים שופכים אור להבין שכתב רש"י במסכת עירובין (דף לא ע"ב) וז"ל: "קוף ופיל - פעמים שהן מלומדים". וביותר הפליג בזה המאירי שם שכתב בשם הירושלמי שאפשר ללמד לפיל ולקוף שבעים לשונות! [ואולי הכוונה שהפיל מבין מה שמדברים אליו בשבעים לשון אבל אינו יכול לדבר, כי זה נס מופלג חוץ לדרך הטבע]

הפכו לדובים

חידוש נוסף נמצא בפירושי סידור התפילה לרוקח (בפסוקי דמורה בפרק הללויה כי טוב זמרה, על הפסוק "נותן לבהמה לחמה") שהדוב היה אדם בימי דור הפלגה, לכך שונא לאדם וקולו עבה" עכ"ל. וזה חידוש שלא נזכר בשום מקום, שבני אדם נהפכו בימי דור הפלגה לדובים.

בפרשת השבוע אנו לומדים על עונשם של אנשי דור הפלגה, שה' הפיץ אותם על פני הארץ, ורש"י מוסיף שהם נענשו גם בעולם הזה, וגם בעולם הבא, שאין להם חלק לעולם הבא.

חלקם נעשו קופים

הרחבת דברים על עונשם אנו מוצאים בגמרא מסכת סנהדרין (דף קט, א) "נחלקו לשלש כיתות, אחת אומרת - נעלה ונשב שם, ואחת אומרת - נעלה ונעבוד עבודה זרה, ואחת אומרת - נעלה ונעשה מלחמה. זו שאומרת נעלה ונשב שם - הפיצם ה', וזו שאומרת נעלה ונעשה מלחמה - נעשו קופים ורוחות ושידים ולילין, וזו שאומרת נעלה ונעבוד עבודה זרה - כי שם בלל ה' שפת כל הארץ.

בנוסף אחרי מובא במדרש אגדה (בראשית פרק יא, ח) וז"ל המדרש: "ויפיץ ה' אותם משם וגו', ובעת שהפיצם מה שנפלו במים - נעשו רוח המים, ומה שנפלו ביער - נעשו קופים, ומה שנפלו במדבר - נעשו שדים" ע"כ.

קוף אחרי בני אדם

מעניין לציין מה שכתב בשבט מוסר (פרק מז) שזו הסיבה שהקופים מנסים להתדמות תמיד לבני אדם ולחקות אותם, כיון שמתחילה היו בני אדם לפיכך הם רוצים לשוב ולהיות כמו שהיו בתחילת הבריאה.

קוף בנרם של נח

על פניו נראה שרק בדור הפלגה נוצר בעולם המושג של 'קופים', ועד אז לא היו קופים בעולם, כך שבדור המבול, שהיה לפני דור הפלגה, לא היו קופים בעולם, וגם לא הכניס נח קוף לתיבה.

על כך הקשו המפרשים, שאנו מוצאים במדרש שעוד לפני דור הפלגה כבר היו קופים בעולם, והוא במדרש תנחומא (נח, סימן י"ג) שם מובא דבר פלא על הכתוב "ויחל נח איש האדמה": כשבא נח ליטע הכרם בא שטן ועמד לפניו, אמר לו: מה אתה נוטע? אמר לו: כרם! אמר לו: מה טיבו? [וענה נח]: פירותיו מתוקים בין לחים בין יבשים, ועושיין מהן יין המשמח לבבות דכתיב ויין ישמח לבב אנוש. אמר לו שטן: בוא ונשתתף שנינו בכרם זה, אמר לו: לחיי! מה עשה שטן? הביא כבש והרגו תחת הגפן, אח"כ הביא ארי והרגו, ואח"כ הביא חזיר והרגו, ואחר כך הביא קוף והרגו תחת הכרם, והטיפו דמן באותו הכרם והשקותו מזמיתו, רמז לו שקודם שישתה אדם מן היין - הרי הוא תם ככבש

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

החוט המקשר: השבועה שלא יהיה עוד מבול על הארץ

כך לא יקצוץ עוד על ישראל לעתיד לבוא. **מנהגים:** קיים שינוי בין הקהילות במנהגי ההפטרה בפרשת נח, למנהג הספרדים: ישעיהו פרק נ"ד, מפסוק א' עד פסוק י' בלבד. למנהג האשכנזים: ישעיהו כל פרק נ"ד, וכן פרק נ"ה מפסוק א' עד פסוק ה'. לפי מנהג תימן (בלדי): קוראים בפרק נ"ה רק עד אחרי פסוק ג'.

הנושא המרכזי בפרשת נח הוא כמובן המבול ש בא לעולם, ולאחריו שבועת ה' שלא יבוא עוד מבול לעולם, בהקשר לכך מפתירים בשבוע זה בנבואת ישעיהו (פרק נד) על רחמי ה' על ישראל לאחר שנות הגלות ועל עתידה המפואר של ירושלים בעת האלוהה, בתוך דבריו מזכיר ישעיהו הנביא את שבועת ה' לאחר המבול שלא להביא עוד מבול על הארץ, לא

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

האם האילנות נמחו במבול?

האדמה נמחו, אבל האילנות ששורשיהם עמוקים, נשארו.

מהיכן הגיע עלה הזית?

זו גם הסיבה, שרש"י אין מביא את דברי המדרש (ב"ר לג, ו) מהיכן הביאה היונה עלה זית, מארץ ישראל או מגן עדן, כי לדעת רש"י כל האילנות בעולם נותרו ולא נמחו במבול.

רק לדונמא

לעומת זאת, מפרשים אחרים (גור אריה, משכיל לדוד, ועוד) נוקטים בדעת רש"י שכל האילנות נמחו במבול, שהרי רש"י מפרש (לעיל י, ז) מבול - 'שבלה הכל', ונח אכן הכניס לתיבה את כל האילנות, ומה שהזכיר כאן רש"י רק ענבים ותאנים, תפס שני אלו רק לדוגמא בעלמא.

על הכתוב (ט, כ) וַיִּחַל נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטֵּעַ כַּרְם, כותב רש"י: "ויטע כרם - כשנכנס לתיבה הכניס עמו ומורות ויחורי תאנים".

רק ענבים ותאנים?

מפרשי רש"י נדרשו לשאלה מדוע הזכיר כאן רש"י שנח הכניס לתיבה זמורות ויחורי תאנים. הרא"ש מביא דבר חידוש בשם רבנו תם, ששני אילנות אלו, גפן ותאנים, רגישים ומתקלקלים במים, ולכן הכניס נח רק שני מינים אלו.

בדבריו מבוואר ששאר האילנות לא הכניס נח לתיבה, והם לא התקלקלו ולא הושמדו במבול. כך גם מבוואר בפשטות הפסוק (ז, ג) שרק בעלי חיים נמחו ולא אילנות.

בפירושו 'באר בשדה', מסביר עוד, שאף שכתב רש"י (ו, ג) ששלשה טפחים בעומק

תורתך שעשועי

פרפראות וחיידודים על פרשת
השבוע ופירוש רש"י הק'

ידיעת התורה

בחינה עצמית בפר' השבוע עם פירש"י

יוסיף דעת

מדוע לא נמחו בני דור הפלגה?

רש"י בפרשת השבוע (בראשית י"א, ט) מסביר מדוע דור המבול נשטפו ונאבדו מן העולם, ודור הפלגה לא נאבדו: 'שדור המבול היו גולנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו, ואלו היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם, שנאמר שפה אחת ודברים אחדים. למדת ששני המחלוקת וגדול השלום', ע"כ.

והתמיהה היא: הרי רש"י בפרשת האינוי כותב סיבה אחרת מדוע לא נשטפו ונמחו דור הפלגה, והוא על הפסוק (דברים לב, ח) בַּהֲפִירֹזוּ בְנֵי אָדָם יִצְבַּ גְּבֻלַּת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וז"ל, כשהפיץ דור הפלגה היה בידו להעבירם מן העולם ולא עשה כן, אלא יצב גבולות עמים קיימים ולא אבדם, למספר בני ישראל - בשביל מספר בני ישראל שעתידיים לצאת מבני שם, ע"כ. הרי שהסיבה שהם לא נאבדו, היא בגלל שיצאו מבני הם ישראל. וצריך עיון ליישב סתירה זו!

שם זהה

חיידוד בפרשה

היכן אנו מוצאים בפרשה אדם שיקרא לבנו שם קשם אביו?

מקצת שבחו בפניו

כמונח בהופא

על הכתוב בפרשת השבוע (בראשית ז, א) כי אותך ראיתי צדיק, כותב רש"י, מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו, ע"כ.

ציין נא היכן עוד, בחמשה חומשי תורה, מזכיר רש"י עניין זה שאומרים רק מקצת שבחו של אדם בפניו?

מדור תורתך שעשועי מופיע במערכת מדי יום שני - ניתן להשיב על החידות עד יום ראשון בשעה 24:00 ב'דברים פלוס' או בקו 'קול התורה' שלוחה 7

חיות ומתקבלות המוני תשובות במערכת, תחמת קוצר הירעה אנו עורכים ומפרסמים את התמצית בלבד
בין המשיבים נכונה מתקיימת הגרלה שבועית. יוסיף דעת - 200 X 3 זכאים חיידוד בפרשה - 100 X 3 זכאים | כמונח בהופא - 150 X 3 זכאים

פתרונות

פרשת וזאת הברכה

יוסיף דעת - תשובות נבחרות מתוך אלפי התשובות שהתקבלו במערכת.
מרעה לצאן, או קברו של משה?

על הפסוק בפרשת וזאת-הברכה (דברים לג, כא) וַיֵּרָא רָאשֵׁית לֹוּ פִי שִׁם חֵלְקֶת מַחֲקֵק סָפָן, כותב רש"י, ראה [שבת גז] לייטול לו חלק בארץ סיוחן ועוג, שהיא ראשית כבוש הארץ, כי ידע אשר שם בחלתו חלקת שדה קבורת מחוקק והוא משה, ע"כ. ותמוה מאד: שהרי בפרשת מטות (במדבר לב, א-ד) מפורש בתורה סיבה אחרת מדוע בני גד ובני ראובן ביקשו את ארץ סיוחן ועוג, בגלל שהיה להם מקנה רב וארץ זו הייתה מקום מרעה, ולא בגלל ששם היה מקום קבורתו של משה.

להלן תמצית חלק מאלפי התשובות שהתקבלו במערכת:

- א. בני ראובן ביקשו רק בגלל הצאן, ובני גד ביקשו בעיקר בגלל שרצו להיות סמוך לקברו של משה (אלף המגן; טעמא דקרא).
- ב. בחירתם הייתה בחינית 'ניבא ולא ידע מה ניבא', הם אמרו בגלל הצאן, ולא ידעו את הסיבה האמיתית ששם חלקת מחוקק (ספר מעשה חרש אבן, וכע"ז בדרשות חתם סופר).
- ג. כשהיה משה בחיים, לא רצו בני גד לומר למשה שהם רוצים ארץ זו כדי

להיות סמוך לקברו, כי אין זה כבוד להזכיר בחייו את מיתתו וקברו, לכן אמרו שהסיבה הוא בגלל הצאן (ספר חשב האפוד; שם שמואל פרשת מטות).

ד. רק בחיי משה היו יכולים לדעת שם את הצאן, אבל אחרי מיתתו כאשר לא נודע מקום הקבורה, הפך כל המקום כספק בית הקברות והיה אסור לזרוע שם, ושבו אל היה שם מקום מרעה לצאן, ואו הייתה סיבת מגורם רק כדי להיות סמוך אל משה (יד דוד, להגר"ח אופנהיים זצ"ל).

ה. להיות בארץ ישראל היא מעלה גדולה יותר מלהיות סמוך לקברו של משה בחוץ לארץ, ורק בגלל שחמדו ממונו ודאגו לצאן, הגיעו לטעות להעדיף את קברו של משה על פני ארץ ישראל.

ו. התכוונו לשתי הסיבות יחד, גם לטובה גשמתית שידיה מרעה לצאן, וגם לטובה רוחנית להיות סמוך לקברו של משה.

ז. 'מרעה' היא ראשי תיבות מ'שה רבינו ע'ליו השלום, וכאשר ביקשו מקום 'מרעה לצאן', התכוונו לרמוז על מקום קבורתו של 'מרעה'ה', שבני ישראל צאן קדשים יהיו סמוכים אליו (ספר אבנים טובות ומרגליות).

חיידוד בפרשה:

שאלה: היכן וכמה פעמים ברש"י בפרשת השבוע, מוזכר דוד המלך.

תשובות: א. רש"י דברים לג, ז: שמע ה' קול יהודה - 'תפילת דוד'.

ב. רש"י דברים לג, יב: 'זשם היה דעתו של דוד לבנותו'.

ג. רש"י דברים לד, ב: 'ההראו מלכות בית דוד ונצחונם'.

יגדיל תורה

עדונים מהנעשה ונשמע
במפעל העולמי תורה שבכתב

רבות אלפי ישראל החלו

בלימוד התורה הקדושה מבראשית

עם התחלת לימוד ספר בראשית, מצטרפים רבות אלפי יהודים מכל החוגים, העדות והגילאים, לצד אלו הוותיקים ללימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י, דבר יום ביומו חק ולא יעבור, במסגרת המפעל העולמי תורה שבכתב.

בקמפיין נרחב שמופץ כבר מלפני חג הסוכות בריכוזים החרדיים בכל רחבי הארץ, מביאה הנהלת המפעל העולמי בפני הציבור הרחב את דבר הבשורה הגדולה עם האפשרות להצטרף ללימוד קבוע מדי יום, ולזכות בקנין התורה שבכתב במשך השנה, בחיבור קבוע וקשר איתן עם התורה הקדושה, היסוד והבסיס של כולנו.

כאמור, רבות אלפי יהודים מצטרפים ומתחברים ללימוד המתוק והיסודי של פרשת השבוע מדי יום ביומו, כמו גם לעריכת המבחנים היומיים והשבועיים אשר התרחבו

והוכפלו בהשקעה כבירה, כמו גם מדור תורתך שעשועי המחודש, בהם משתתפים רבות נבחנים ולומדים בס"ד דבר יום ביומו. אלפים רבים אף מאזינים לשיעורים הנמסרים בטוטר"ד במגוון שפות וסגנונות, ולהם ניתן להאזין באמצעות קו קול התורה 2018-500-02, או באמצעות הניוולטר היומי שנשלח בתפוצה רחבה לאלפי מנויים מכל רחבי העולם.

לצד זאת ממשיכים המונים שטרם הספיקו לערוך את מבחני וחיידודי הסיכום על כל התורה כולה, במטרה להוסיף שינון וחזרה על דברי התורה הק' כדי להפוך אותם לקנין נצחי בחיי תורה בס"ד. המונים מלומדי ונבחני תורה שבכתב, אף התחברו לבקשתנו, ומצרפים חברים וידידים, מכרים ובני משפחה אשר מגלים יחדיו את טעם מתיקות וצוף התורה, ומאירים את חייהם באור עילאי של ידיעת התורה ודבקות בה, הצטרפו גם אתם למיזם, וצרפו את מכריכם ובני משפחתכם, להטעימם בעונג העילאי השמור ללומדי התורה שבכתב מדי יום חק ולא יעבור.

זה הזמן לקבל על עצמן
עול תורה שבכתב

אל תישאר מאחור:

02-500-20-18

עוד לא הצטרפת מבראשית?

תרגיש בנת!

קו 'קול התורה' 2018-500-02 (ידידי) לחיוג מארה"ב: 351-9881-1518 | לחיוג מאנגליה: 0131-0613-4433

מערכת השיעורים

עברית | לשה"ק | אידיש

סיכום יומי קצר | שיעור יומי מורחב | שיעור שבועי מתומצת שיעורי מבוא ושיעורים שונים | שמונו ותחי נפסכם

הצטרפו ללגיטיון של מלך

לומדי ונבחני תורה שבכתב

לירושם והצטרפות | מערכת מבחנים יומיים ושבועיים
מדור 'תורתך שעשועי' | הגרלות ענק מתן שכרה בצדה

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ר: gts025002018@gmail | לקבלת הניוזלטר היומי ts025002018@gmail

הדרן כל התורה

מבחני וחיידודי כל התורה כולה
עדיין פתוחים להנאתכם ולרווחתכם

זה הזמן לערוך את המבחנים המסכמים
להגברת שינון וידיעת התורה
כדי לרכוש קנין נצחי בחיי תורה!

מבחן 'הדרן כל התורה'

108 שאלות מקיפות
על כל חמשה חומשי תורה

מבחן 'בקיאות בתורה'

30 שאלות מקושרות
ממרחבי חמשה חומשי תורה

מבחן 'יודעים את התורה'

30 שאלות מורכבות ומאתגרות
על כל חמשה חומשי תורה

מתן שכרה בצדה:

הגרלת ענק - 100 זכאים!
על סטים של חמשה חומשי תורה

מתן שכרה בצידה

מוקירים את עמלי התורה

מאות זוכים

מדי חודש בהגרלות ומלגות
ענק בין כלל המשתתפים

על כ- 40,000 ₪ בחודש

הגרלה יומית

בין כלל עורכי המבחנים היומיים
ע"ס 200 ₪ x 3 זוכים כל יום

הגרלה שבועית

בין כלל עורכי המבחנים השבועיים
ע"ס 500 ₪ x 4 זוכים

הגרלת נבחנים קבועים

כל שבוע

'תורה כארד' 100 ₪ x 3 זוכים
סט רש"י כפשוטו x 2 זוכים

הגרלת בונוס חודשית

בין עורכי המבחנים במהלך כל החודש
ע"ס 600 ₪ x 4 זוכים

הגרלת מבחן גמרא

בין כלל עורכי המבחן המעמיק
על ש"ס פנינים קטן מדי שבוע

הגרלת מבחן הפטרה

בין כלל עורכי המבחן החדש
על סט כל הנ"ך מדי שבוע

הגרלת 'יוסיף דעת'

בין המשיבים על מדור יוסיף דעת
ע"ס 200 ₪ x 3 זוכים

הגרלת 'חידוד בפרשה'

בין המשיבים על המדור
ע"ס 100 ₪ x 3 זוכים

הגרלת 'כמונח בקופסא

בין המשיבים על המדור
ע"ס 150 ₪ x 3 זוכים

הגרלת מכתבי תורה

בין המגיבים בפולמוס בגיליון השבועי
ע"ס 150 ₪ x 2 זוכים

ברכת התורה

בהתרגשות ושמחה מקדמים אנו בברכה את פני רבבות אלפי ישראל וותיקים וגם מצטרפים חדשים, זקנים עם נערים הנמנים על לגיונו של מלך והתחילו בלימוד יומי מתוק וקבוע - חק בל יעבור של פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'

הנכם מוזמנים להיכנס וליהנות ממגוון התכנים והפעילויות המרתקות שלנו, כדלהלן:

מתחדשים מבראשית

מערך המבחנים החדש

יומי:

1. מבחן בסיסי

2. מבחן עיון **חדש!**

מבחן על הלימוד היומי - מתחלף בכל בוקר

שבועי:

1. מבחן בסיסי

2. מבחן עיון **חדש!**

3. מבחן הפטרה **חדש!**

פתוח מיום ה' עד יום א' בלילה

מיוחדים:

חדש! תורה שבכתב בגמרא

מבחני סיכום תקופתיים

פתוח כל השבוע מיום ב' עד יום א' בלילה

תורתך שעשועי

מדור חדש מורחב

'יוסיף דעת'

פולמוס שבועי מעמיק בהשתתפות אלכי הלומדים המתנצחים בדעת התורה

'חידוד בפרשה'

חידת בקיאות והבנה בפרשת השבוע עם פירוש רש"י **חדש!**

'כמונח בקופסא'

חידה שבועית מקשרת בין כל חמשה חומשי תורה **חדש!**

לשמוע - ללמוד

מגוון שיעורים וסיכומים יומיים ושבועיים בלשה"ק, עברית ואידיש

נמסרים בטוטו"ד ע"י צוות הרבנים הגאונים שליט"א רמ"י המפעל העולמי

קירוב הגאולה

**מכתב עוז חביון מאת הכהן הגדול מרן רבינו הק' החפץ חיים זיע"א
כך נסיר את העיכוב לביאת המשיח**

הנה עיקר הלימוד של מקרא, הוא לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י ז"ל בכל שבוע, איתא בארחות חיים לרבינו הרא"ש שציוה לבניו ללמוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י, ולא כמו שנוהגים בהרבה מקומות שלומדים שם עם ההמון פרשת השבוע בכל שבת קודש, ואז אומר לפניו רב החברה איזה דרוש על הפרשה ומאריך בדרשתו, ועל פי רוב לומד עמהם רק פרשה אחת ולא יותר, ויתר הסדרה נשארה אצלם בלא לימוד, ולא זוהי הדרך של לימוד המקרא.

ואל יאמר האדם, הנה אני מעביר הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום ובוה יוצא אני ידי חובתי, לא כן הדבר, כי בזמן הגמרא היה אז התרגום לימוד גדול ונכבד - שעל ידו הבינו ההמון את התורה, משא"כ בימינו אלה אין אנו יוצאים ידי חובה בתרגום, לפי שאין המוני אחינו בני ישראל מבינים אותו וצריכים אנו לביאור נכבד שיפרש היטב את תורתנו הקדושה, וביאור כזה הוא פירוש רש"י והוא אצלנו מדינא במקום התרגום שמלפנים.

את כל זה מצאתי לנחוץ מאוד לזרז את אחב"י עליהם, והרי ביארתי כאן קצת במה עלינו להכין את עצמינו לפני ביאת משיח צדקנו כל אחד ואחד לפי מדרגתו, ובלא זה אין לנו שום פנים לבקש על ביאת משיח צדקנו אם לא נהיה מוכנים כלל בידיעת התורה, כי זהו עיכוב גדול לביאתו, כי הלא נגרום בזיון לו וגם לעצמנו כשימצא אותנו ערומים לגמרי מידיעת התורה, וגם התלמידי חכמים והבעלי תורה שבכל עיר ועיר יתפרסמו לגנאי על אשר לא השגיחו ולא שמו ליבם שבני עירם ידעו את תורתנו הקדושה, שזהו דבר הכרחי שאין כמוהו, וכל תלמיד חכם שיש לאל ידו לעשות דבר מה לטובת הענין ומתעצל בזה, ידע כי הוא גורם לעיכוב התגלות כבוד ד' בעולם.

וגם מוטלת על המון אחב"י לשמוע להתלמידי חכמים והבעלי תורה שבערים, להצטרף לחבורה אחת ללמוד פרשת השבוע בכל שבוע ושבוע, כי עליהם לדעת שרק את טובתם אנו דורשים.

על כן, אחי ורעי החרדים לדבר ד' ותורתו, התלמידי חכמים והבעלי תורה שבכל עיר ועיר, עליכם המצוה הזאת, לעורר את המון אחב"י שאינם יכולים ללמוד בעצמם, ולחבר אותם לחבורה אחת וללמוד עמהם פרשת השבוע עם פירוש"י פרשה אחת בכל יום, ולבאר לפניהם היטב את דברי התורה, כל אחד כיד ד' הטובה עליו, לא בדרשות ארוכות, כי אם בקצרה בטוב טעם ודעת וכו'.

וד' יהיה בעזרתנו, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ונזכה להיות בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן. אייר תרפ"ט.

(מכתבי החפץ חיים אות י"ח מאמר דעת תורה)

קבל ע"ע עול תורה וקרב את הגאולה:

02-500-2018

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת נח

"נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)

"נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו, ט)
אחד מחסידיו של רבי יחזקאל מקוזמיר, טרם עלותו על כסא הרבנות, נכנס אל רבו וביקש ממנו ברכה ועצה להצליח להנהיג את עדתו בשלום ושלחה, עד שלא יהיה לאף אחד מבני הקהילה תרעומת נגדו.
אמר לו רבי יחזקאל, על נח נאמר בתורה שהיה איש

צדיק תמים, ובכל זאת אמרו חז"ל שיש הדורשים אותו לשבח ויש הדורשים אותו לגנאי, כי כל אדם שמכהן ברבנות ובתפקיד ציבור ואין לו מתנגדים, פירוש הדבר שהוא עושה מלאכתו רמיה, מתנהג בחנופה ומאחז את עיני הבריות כדי לרכוש את לבם, אולם איש אמת שהצדק נר לרגליו, אינו נרתע ממתנגדים ואינו חושש מהם, אלא נושא בגאון את תפקידו בדרך התורה.

"איש צדיק תמים..." (ו, ט)
כשנשאל פעם האדמו"ר רבי ישראל שפירא זצ"ל מבלז'וב על ידי אמריקאי מקומי, אם אין לכם שום 'מוסדות' על מה אתם נקראים רבי? ענה הצדיק על אתר: בשביל לעזור לאנשים, ולא בשביל להקשות עליהם!...

בהגיעו פעם להשתתף בשמחת 'ברית מילה',

כַּנְגֵד אַרְבַּעַה גְּנָבִים דְּבָרָה....

החיים שלנו היו נראים אחרת לגמרי, מלאי אשר ורגע אין קץ - אם לא ארבעת הדברים האלה, שגונבים מאתנו כל פסה של שלוה:

1. המות:

כל מפגש עם המות - מוציא אותנו מהאזון. בכלל, אנחנו מעדיפים לחיות בהכחשה בהקשר הזה, מבטיחים לעצמנו ש-לנו זה לא יקרה. מות? שיה לאנשים לא מהזן שלנו... ואז, בכל פעם שאנחנו שומעים על מקרה כזה בסביבה שלנו, אדם בגיל שלנו, מהשכונה שלנו או חליקה מהמשפחה - פתאום כל השלוה מתערערת.

כך זה גם בכל פעם שאדם מרגיש קצת לא טוב, החרדות מתחילות לעבד בשיא הקצב, והוא כבר מוצא את עצמו מטל בהלונה של עצמו, מאזין להספדים...

המות הוא חידה סתומה בשבילנו, חויה שאף פעם לא חוינו, והיא מוכיחה לנו יותר מהכל את חסר השליטה שלנו על עצמנו. את חסר האונים. רק לא זה...

2. תחומי האחריות:

לכל אדם מאתנו יש תחומי אחריות, נשמות שאותם הוא קבל משמים לגדל, בית לפרנס, עסק להפעיל, תפקידים שונים.

כשהכל זורם על מי מנוחות - אין מאשר מאתנו. תחושת השליטה במצב מציפה אותנו, אנחנו על ההגה, בדיוק כמו שחלמנו...

אבל כשהענינים מתחילים לחרק? פתאום כל החלשות שלנו מתגלות מול עינינו. אנחנו נקלעים לחרדה אמתית, מה יהיה? איך נצליח לעמוד במה שהתחייבנו?

יש מרבתינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאילו היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום (רש"י).

ולכאורה הרי התורה מעידה על נח שהוא "צדיק תמים", ומי יכול לדרוש עליו גנאי?

ובכלל, אם אפשר לדרוש לשבח למה לדרוש לגנאי?

אלא תירץ הרה"ק רבי יצחק מרדווייל זי"ע: נח עצמו הוא שדרש לגנאי, שדימה למצוא בנפשו פגם של גיאות בעצם הידיעה שהוא צדיק, איך זה שיודע על עצמו שהוא צדיק? וכה דיבר נח אל לבו: "אילו נולדתי בדורו של אברהם הייתי רואה גודל צדקתו ולומד קצת ענווה של "עפר ואפר" ולא הייתי נחשב בעיני לכלום"...

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

שמח לפגוש שם את רעהו האדמו"ר רבי מרדכי שלמה המשפחה, שזכרו היטב את דבריו בברית המילה!

פרידמן מבויאן זצ"ל, שהוזמן אף הוא להשתתף באותה שמחה. בעל הברית, שראה את שני הצדיקים, לא ידע בנפשו, את מי יכבד בסנדקאות. הוא ניגש אפוא בדחילו ורחימו אל שני הצדיקים שישבו יחדיו ושוחחו באהבה ורעות ואמר שהיות ושניהם חשובים מאוד לפניו, אין הוא יודע להכריע למי לתת הסנדקאות, ולכן יחליטו הצדיקים בעצמם, מי יתכבד בסנדקאות.

הצדיקים הסתודדו ביניהם דקות אחדות, כשכל אחד מהם מתעקש לכבד את רעהו, כל אחד טען שחברו חשוב יותר ממנו ולו יאה הכיבוד. לפתע, קם הרבי מבלוז'וב ואמר לרבי מבויאן, הרי הכל מודים ש'סידור קידושין' גם הוא כיבוד חשוב... אם כן, קחו אתם אפוא את הסנדקאות, ואני אקח את סידור הקידושין! הכל נענו בבת שחוק לשמע דברי קודשו, כי כבר היה זקן ושבע ימים, ואילו הרך הנימול זה עתה נולד... אך הרבי מבויאן קיבל את דבריו ברצינות, ושימש בסנדקות.

למרבה הפלא האריך הרבי הק' מבלוז'וב ימים רבים כנודע, שנפטר בהיותו קרוב לגיל מאה שנים, ובהגיע עת חופתו של אותו הבן, היה מסדר קידושין בחופתו, לשמחת לב כל בני

3. משמעות:

הָאָדָם מְחַפֵּשׂ מִשְׁמָעוֹת. אֲנָשִׁים רוֹצִים לְהִבִּין מָה קוֹרָה אַתָּם. מָה הַהֲגִיוֹן שְׁעוֹמֵד מֵאַחֲרָיִי כָּל דְּבָר שֶׁהֵם עוֹשִׂים אוֹ רוֹאִים אוֹ חוֹוִים.

הַמִּשְׁמָעוֹת הַיָּא גַם סוּג שֶׁל שְׁלִיטָה. אֲנִי מְקַבֵּל - רַק אִם הֵלֵב שְׁלִי מִבֵּין אֶת זֶה.

וּמָה קוֹרָה כְּשֶׁבַחִים שְׁלָנוּ מִתְרַחֲשִׁים כָּל מִינֵי אַרְוָעִים שְׁנִרְאִים לָנוּ הַפּוֹכִים מִהַהֲגִיוֹן? כְּשֶׁאֲנִי נִדְרָשִׁים לְוִתֵּר וְלִסְלַח, לְמִרּוֹת שֶׁחֶסֶר הַצֶּדֶק זוֹעֵק לְשָׁמַיִם?

כְּשֶׁאָדָם מִבֵּין, לְמַשָּׁל, מָה הוּא עוֹמֵד לְהַרְוִיחַ מִהַקָּשִׁי - הוּא יִהְיֶה מוֹכֵן לְסִבֵּל הַכֹּל. אֲנָשִׁים מוֹכְנִים לְנִסְעַ בְּמִטּוֹס צְפוּף, לִישׁוֹן בְּאַכְסֵנִיּוֹת דְּלוּחוֹת וְלֶאֱכֹל מְקַפְסָאוֹת שְׁמוּרִים -

וּבְלִבָּד שְׁבִטוֹף יִהְיֶה שֵׁם רֹחַ שְׁיִסְדָּר אוֹתָם כִּלְכִּלִּית...

אָבֵל כְּשֶׁהוּא לֹא רוֹאֶה אֶת הַמִּשְׁמָעוֹת שֶׁל מָה שֶׁהוּא עוֹבֵר - כָּל דְּבָר קָטָן מִתְסַבֵּל אוֹתוֹ! אֵיפֹה אֱלוֹקִים הֵיָה בְּשִׁבְעֵי בְּאוֹקְטוֹבֵר?

4. בדידות:

הָאָדָם הוּא יִצוֹר חֲבֵרָתִי. הוּא אוֹהֵב לְהַרְגִישׁ שִׁיכּוֹת. הוּא כְּמָה לְפִידֶבֶק. וְכִשֶׁהוּא לֹא מְקַבֵּל אֶת זֶה - הוּא 'אוֹיֵס מְעַנְטֵשׁ'. הוּא לֹא בֵּן אָדָם...

אִם אֵין לִי מִי שְׁיִחֶיךָ אֵלֵי בְּמַהֲלֶךְ הַיּוֹם - אֵיזָה טַעַם יֵשׁ לִי לְיִצְאָת מִהַמְטָה בְּבִקְרָא?

אִם אֵין מִי שְׁיִכִּיר אוֹתִי, וְיַעֲרִיךָ אֶת מָה שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה, וְאֶת הַצּוֹרָה שֶׁבָּה אֲנִי מִתְמוֹדֵד עִם הָאֲתָנָרִים שְׁלִי - לְמָה לִי בְּכָלֵל לְהִתְמוֹדֵד?

כְּשֶׁאָדָם נִקְלַע לְמִקּוֹמוֹת אוֹ סִיטוּאֲצִיּוֹת שֶׁבָּהֶם הוּא מְרַגֵּשׁ בּוֹדֵד - זֶה גּוֹנֵב מִמֶּנּוּ אֶת כָּל שְׂמֵחַת הַחַיִּים.

אַרְבַּעַת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֵם חֶלֶק מִמְצִיאוֹת הַחַיִּים. אָף אֶחָד לֹא חֵי לְנִצָּחַ, עוֹד לֹא קָם הָאִישׁ שְׁעֹמֵד בְּמֵאָה אָחוֹז מִתְחוּמֵי הָאֲחֲרָיוֹת שְׁלוֹ, לֹא אֶת הַכֹּל אֲנַחְנוּ מִבִּינֵים - וְכָלֵנוּ מְרַגֵּשִׁים לְפַעְמִים בְּדִידוֹת.

אֲזַ מָה, הָאִם נִגְזַר עֲלֵינוּ לְחַיּוֹת אֶת מֵאָה וְעֶשְׂרִים הַשָּׁנִים שְׁלָנוּ בְּלִי פְסָה אַחַת שֶׁל שְׁלוֹה וּבְלִי טַפַּת שְׂמֵחָה? לְעֵבֵר מְטֻלְטָלָה אַחַת לְשָׁנָה?

וּבְעֵקֶר, לְמָה זֶה כֶּף? לְמָה לֹא לְהַעֲנִיק לָנוּ חַיִּים מְשֻׁלָּמִים? דוֹרְשִׁים מֵאֲתָנוּ, הֲרִי לְהַיּוֹת בְּשְׂמֵחָה תָּמִיד. אֵיךְ בְּדִיוֹק?!

בהיותו למעלה מגיל שמונים, אמר פעם לאדם שהזמינו לברית מילה, ונבצר ממנו להשתתף, לא יכולתי להגיע לברית, אבוא בלי נדר לבר מצווה! ואכן כעבור שלוש עשרה שנים, השתתף בשמחת בר המצווה, כפי שהבטיח!

הוא חי עם אמונה פשוטה ותמימה, ולא האמין בהסתכלות אנושית ובטבעיות העולם שאדם זקן הוא קרוב נוטה למות... לקיים את הנאמר: "איש צדיק תמים..."!

"עשה לך תיבת עצי

גופר" (ו, יד)
מדוע נאמר 'לך' דווקא, והלוא התיבה נועדה להחיות זרע "על פני כל הארץ"?
אלא ללמדנו שהאדם הוא הבריאה המרכזית, וכל מה שנברא על פני כל הארץ תלוי בו.
אם התנהגותו אינה כראוי, הוא מוריד את הבריאה כולה ממדרגתה, וכאשר הוא מתנהג כראוי, הוא מעלה הכול למדרגה עליונה יותר. (ספר המאמרים תרצ"ט)

"כי אותך ראיתי

צדיק לפני" (ז, א)
בהיות הרה"ק רבי ישראל הגר, ה"אהבת ישראל" מוויז'ניץ, בעיירת המרפא קארלסבד, הגיע יום אחד הדוור הנכרי והוציא מעטפה המכילה המחאה נכבדה ששלח אחד מחסידי הרבי עבורו.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

האם אתה הוא 'ראבין הגר' - שאל הנכרי את הרבי.

יאבדו, ולאחר מכן העולם ישוב לקדמותו.

ה"אהבת ישראל" שתק ולא השיב. שאל הגוי פעם נוספת האם הוא הראבין והצדיק דומם מחריש. נטל הדוור את המעטפה ובה ההמחאה והמשיך לדרכו.

לאחר שיצא שאלוהו מקורביו מדוע לא אישר לגוי את זהותו. הסביר הרבי, כאשר אעלה לעולם האמת ישאלוני: הן קרוי היית רבי, מנהיג לחסידים, מה עשית עם השפעה זו? את מי השבת מתוכם למוטב?

באותה השעה אשיב שלא הייתי רבי ואינני יודע מה רוצים ממני, ובכך אפטר מן התביעה הקשה. הם יטענו שהחסידים הכתירו אותי בתואר הזה, ועל כך אשיב שהיה זה נגד רצוני.

שוו בנפשכם - המשיך הרה"ק לצייר במוחש את שיתרחש בשמי מרום, שיראו לי את הדוור הגוי ששואל האם אני 'ראבין' ואני מאשר זאת במו פי, כלום תהיה לי אפשרות להסביר מה פעלתי בתפקיד זה?!"

"ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה" (ז, ד)

רש"י ביאר שאפילו שלושה טפחים של עומק המחרשה נימוחו במי המבול.

ולכאורה יש להבין: האם לא די בכך שהעולם יוצף במים, הבריות החוטאות ימותו, בעלי החיים שסרחו

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם כדי שנתקרב אליו, כדי שנחפש אותו בתוך העולם הגשמי והשקרן הזה, שנמצא את האמת, שנדבק בו, שנפיר במלכותו.

אם הכל היה משלם - לא היה סבוי שנרצה בכלל לחפש אותו... למה?! הכל הרי טוב, השליטה בדינו, מי יאמר לנו מה נעשה ומה נפעל?

ואז, היינו חיים בנתק מחלט. מתנונים לנו בתחושת השליטה המדמה, מעכירים את השכל באגו אינסופי, לא מסגלים לצאת אפלו פסיעה אחת מאזור הנוחות...

מה עשה הקדוש ברוך הוא? העניק לנו ארבע מתנות, ארבעה מנגונים בריאים, שיערערו לנו קצת את הקונספציה האנושית.

כשאדם יוצא מעצמו, ומתחבר לבוּרא - הוא גם מקבל מענה לארבעת החששות, מענה שמאפשר לו לשמח באמת ולא לאבד את השלוה בחיים, גם לא לרגע אָחד!

כי מות? זה מערער רק את מי שיש לו רק עולם אָחד, וברגע שהנשמה יוצאת - כל הספור שלי נגמר.

איך אמר הר"צ לאותו חוקר סוביטי? "הצעצוע שלך (- אָקדח) לא מפחיד אותי, כי המות שהנשק הזה גורם - הוא בסך הכל מעבר מחדר אָחד לשני..."

ותחומי האחריות? הם בכלל לא בשליטה שלנו. נכון, אנחנו מצויים לעשות את ההשתדלות שלנו, אָבל ההצלחה והכשלוּן כָּלל לא תלויים בנו!

והמשמעות? הצרף להבין? מי שמאמין יודע, ש'לית מחשבה תפיסה ביה כָּלל', אין לנו סבוי, כנבראים, להבין את מי שברא אותנו. רק דבר אָחד אנחנו יודעים, ש'לית אַתר פְּנוי מְנִיחָה', שהוא מְנַחֵל את הענינים בצורה הכי טובה....

והבדידות? הנה, דוד המלך התמודד עם בדידות. אף אָחד לא נתן לו פידבק. אפלו מעט רחמים לא פרגנו לו!

איך אמר בתהלים, 'ואקוה לנוד - ואין!' בתוך כל האתגרים הלא פשוטים שעברתי, קוייתי שיהיה לפחות אדם טוב לב אָחד, שגם אם לא יזרק לכוונני מלה של תנחומים - לפחות יצקצק בלשונו וינווד לי באמפתיה, אָבל גם את זה לא קבלתי.

אָבל הבדידות הזו - היא רק גורמת לי לחפש את ה'ידיד נפש', את מי שנמצא שם תמיד בשבילי, אוהב, וממתין, ומרחם, ועונה...

מדוע יש צורך למחות, למחוק, לטשטש ולשרש? יהודי חכר מאחד הפריצים בית מרוח, שם מכר שתייה לאיכרים ולחובבי הטיפה המרה וממנו הוציא את פרנסתו.

מידי שנה שילם לפריץ סכום שכירות על הפעלת המקום. מידי חודש היה היהודי חוסך כסף כדי שבסוף השנה יוכל לעמוד בתשלום.

באחד הימים קרא הפריץ ליהודי ובישר לו שהוא יעדר מן האזור לתקופה של חצי שנה, ומנהל הכספים של האחוזה ימלא את מקומו.

בשונה מן הפריץ שהיה הגון, היה מנהל הכספים רע לב ומעללים, ובעיקר - שונא ישראל מובהק.

מיד כאשר נסע הפריץ קרא המנהל ליהודי והודיע לו שהחל מעתה, בכל חודש הוא צריך לשלם לו את דמי השכירות - במקום אחת לשנה, כפי שהיה עד כה - ולבד מכך, על היהודי להוסיף בכל חודש עשירית על הסכום לכיסו של מנהל הכספים.

היהודי התקומם, מה פתאום לשנות את תנאי החוזה? אך המנהל לא התכוון באמת לנהל איתו דיון, הוא הורה למשרתי

הפריץ להכותו עשרים מלקות, בכדי שילמד שעם המנהל לא מתווכחים.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

לאחר חצי שנה, כאשר חזר הפריץ ממסעו, סח לו היהודי בכאב את אשר עשה לו מנהל הכספים.

חמתו של הפריץ בערה בו על החירות שנטל לעצמו

המנהל ועוד רצה לעשות קופה מנכסיו של הפריץ...

לאחר ציווה הפריץ להביא לפניו את המנהל, וחרץ, כאשר עשה - כן ייעשה לו.

ילקוהו המשרתים עשרים מלקות, והיהודי שלקה? ראשית כל, יושב לו

הכסף העודף ששילם, וכפיצוי, יקבל מכיסו של מנהל הכספים

עשרים זהובים על כל מכה, סך הכל ארבע מאות זהובים.

שב היהודי לביתו מתאונן: חבל שלא קיבלתי עוד מכות...

למראה עיניה המתעגלות של רעייתו התמהה,

הסביר, הכאבים של המכות פגו והלכו להם, ואילו בכיסי

שוכנים כעת דמי פיצויים על הסבל, מוטב היה לקבל עוד

מכות כדי להרוויח כעת עוד כסף...

נשוב לשאלה: מדוע היה צורך למחות את העולם עד היסוד?

את השאלה הזו שואל הרה"ק רבי חיים טירר מטשערנוביץ,

בספרו "באר מים חיים", והוא מבאר: כאשר אדם חוטא,

הרי שנותרת רוח טומאה באותו המקום לפי ערך חטאו. ככל שירבה האדם

בחטאים, כך תלך הזוהמה הרוחנית ותגבר. טומאה זו, משפיעה על המקום ועל יושביו רצון נוסף לחטוא, כפי שלימדונו רז"ל, עבירה גוררת עבירה.

בכדי להתחיל דף חדש, יש צורך בניקוי הלכלוך הרוחני תחילה, כדי שיוכל האדם לנהל מלחמה הוגנת עם יצרו.

כאותן מכות שקיבל היהודי ובסופו של דבר הכניסו לכיסו עוד רווח, כך לא עונש של נקמה חלילה הייתה מחיית העולם מן היסוד במבול, כי אם מים של רחמים

לנקות את אוויר הטומאה ששרר בעולם, כפי שטבילה במקווה מטהרת.

מכיוון שהחטאים העמיקו והשרישו אחיזה לגובה ולעומק

בחלל העולם, היה צורך שכל ההרים יכוסו ועומק האדמה

'יטבול' אף הוא במי המבול לטהרתו. (במחשבה תחילה)

"כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה" (ט, ג)

הקב"ה התיר לבני האדם לאכול את בעלי החיים ונתן אותם כירק עשב לפניהם.

אברך בא לפני רבי אברהם מפרוהוביטש זצ"ל וביקש ממנו הדרכה בעבודת ה'.

אמר לו הרבי, כאשר תשב בחבורה ויביאו לפניך את קערת נזיד הבשר, אל תמהר

לפשוט ידך לאכול ממנה, אלא חשוב לפני כן, אני בעל חיים,

והבשר - בשרו של בעל חיים, מהי אם כן הזכות שלי לאכול אותו, במה טוב אני ממנו?

לכשתחשוב כן, תבין מהו מותר האדם מן הבהמה, ואם תעמיק

בכך - תצליח להבין מהו מותר היהודי משאר בני האדם, ואז תהא כל אכילתך עבור עבודת הבורא.

נענה האברך ואמר, רבי, עד שאחשוב כל זאת - ירוקנו הסועדים את הקערה!

כך? - תמה הרבי - לא שיערתי שאינך יודע שאין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו כמלא נימה!

(לאור הנר)

ספר אברך מאנ"ש: לפני כמה שבועות יצאתי להתרים נדיבי עם בארצות הברית לטובת מצות 'הכנסת פלה' לאחד מילדי.

זו הפעם הראשונה שאני עושה דבר כזה. אינני מכיר את ארצות הברית - והיא לא מכירה אותי. שום קרוב משפחה, אף ידיד קרוב או רחוק, ארץ ענקית, עשרות מיליוני

תושבים - ואינני מכיר אף אחד מהם.... בדידות אימה. כל מי שפנתח לי את הדלת רואה מולו אדם, עוד אחד משמונה מיליארדים. אף אחד לא מכיר אותי, את מי שאני,

את ההשגים שלי, את המשרה שלי, את המשפחה שהקמתי, את הקהלה שלי, כלום. אפלו שיחות לארץ לא יכלתי לנהל כרגיל, בגלל הפרשי השעות...

וכך, יום אחר יום, דלת אחר דלת, בית כנסת ועוד בית כנסת, והבדידות משתלטת עלי. תחושת צער עמוק שאין לתאר, ומי שלא התנסה לא יוכל להבין.

ההרגשה היא כאלו אני עוד אופיקט זרוק אי שם. ולפתע, קבלתי שיחת טלפון מהארץ. זה היה ברגע קשה

במיוחד. בדיוק ברגע הנכון. על הקו, היה הרבי.... אני מרים, והרבי מתחיל לתאר: "מסתובב לו יהודי בפלטבוש, בודד ועזוב, אף אחד לא מכיר אותו, אף אחד לא מעריך אותו..."

והרבי ממשיך עוד ועוד, מתאר את הקשי, את הרחוק מהמשפחה, את הבדידות, מעניק לי את מלוא האמפתיה והשתפות, ואני מרגיש סוף סוף טפה של נחמה.

"שבוע שלם בנכר, אף אחד לא מסתכל עלי, הוא לא מעניין אף אחד. אנשים רק רואים בו 'שנומר' שמנסה להוציא מהם כספים, לא יודעים מי הוא, ומה יש לו למכר..."

הנשימה שלי חוזרת, אט אט, למקומה הנכון... אבל אז, אחרי מונולוג ארוך - הגיע המשפט הבא.

"ככה בדיוק מרגיש הריבוננו של עולם, כבר חמשת אלפים שמונה מאות שנה, בודד ונכלם..."

(נקדות של אור - ספינקא)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת נח - להפוך את מידת הדין

"וְיִהי הַמַּבּוּל אַרְבָּעִים יוֹם עַל הָאָרֶץ" (בראשית ז', י"ז)

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רוני אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב
נתנאל בן ג'ינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אילן בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טילה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניצרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן דנימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגטו
רונית בת סבירה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי אורן בן פרידה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

הרב ויינברג משגיח בישיבה בירושלים סיפר:
תושבי חוץ הגיעו לביקור בירושלים. לאחר
סיבוב בשכונת גאולה הם חיפשו טרמפ. אברך
עצר ברכבו לידם ואמר להם שהם יכולים
לעלות. הם שאלו אותו מדוע הוא עושה כן?

האברך ענה: יש לי שכן ערירי שהלך לעולמו.
השכן בא אלי בחלום הלילה ואמר לי: 'בית הדין
של מעלה בודקים את מצוותיו של האדם הדק
היטב היטב הדק. למעט מצוות גמילות
חסדים! לכן קיבלתי על עצמי שלא יעבור עלי
אפילו יום אחד ללא עשיית חסד.

מה הכוונה לעסוק בגמילות חסדים? לחפש!
אדם שמחפש לקנות רכב הוא מביט ומסתכל
בכביש על הרכבים, כך אדם שעוסק בחסד
מחפש איפה ולמי לעזור.

בפרשה אנחנו קוראים על בניית התיבה
שהצילה אותו יחד עם כל בעלי החיים. צריך
להבין, אם הקב"ה רוצה להציל את נח, מדוע
שלא יעלה אותו ואת בני משפחתו על הר גבוה
וכך יינצל?

ועוד, אם הקב"ה חפץ דווקא בבניית תיבה
מדוע שנח ובני משפחתו יהיו באותה תיבה יחד
עם בעלי החיים? האם לא מכובד יותר שאדם
צדיק כמו נח יהיה בתיבה לבד משאר בעלי
החיים?

המדרש (תהילים ל"ז) מספר: אברהם שאל את
מלכי צדק (הוא שם בן נח)- כיצד יצאתם מן
התיבה? ענה לו: בצדקה שהיינו עושים.

אברהם שאל אותו: וכי מה צדקה היה לכם
לעשות, וכי עניים היו שם? אמר לו: צדקה עם
החיה והבהמה והעוף. לא היינו ישנים

בלילה. באותה שעה עשה אברהם קל וחומר.
הם עשו חסד עם בעלי החיים וקיבלו שכרם.
אני אעשה עם בני האדם על אחת כמה וכמה.
ולכן ויטע אֶשֶׁל בְּבֶאֱר שָׁבַע" (בראשית כ"א, ל"ג).
אֶשֶׁל- אכילה שתיה לינה.

במדרש מובא (פרשה רבא ל"ג, ג): אמר ר'
שמואל בר נחמני וכו' אשריהם הצדיקים הם
הופכים מידת הדין למידת הרחמים.

"וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל
הַבְּהֵמָה... וַיַּעֲבֵר אֱלֹקִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכַּח
הַמַּיִם" (בראשית ח', א'). מה זכירה נזכר? שזן
וּפְרָנָס אֹתָן שְׁנַיִם-עָשָׂר חֹדֶשׁ בַּתִּיבָה.

הנביא מיכה אומר: "הֲגִיד לָךְ אֲדָם מִה טוֹב וּמָה
ה' דֹּרֵשׁ מִמֶּךָ, כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת
חֶסֶד" (מיכה ו', ח').

על הפסוק: "נְחִייתִי בְּחֶסֶדְךָ עִם זֶה גְּאֻלַּתִּי" (שמות
ט"ו, י"ג). רש"י פירש - זו גמילות חסדים.

דוד המלך אומר בתהילים: "יְהִיו יָמָיו מְעֻטִּים
וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה, בָּנָיו יְתוּמִים וְכוּ' מדוע? יַעֲן
אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת חֶסֶד" (תהילים ק"ט, ט"ז).

יהי רצון שנדבק במידת החסד ויתקיים בנו:
"אֲךָ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי" (תהילים כ"ג, ו').

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

צמחי לבנה

שם	כניסת לבנה	צאת לבנה	הינן תמ
י"מ	16:13	17:24	18:01
ת"א	16:31	17:22	17:57
מ"ב	16:32	17:23	17:57
כ"ג	16:34	17:25	18:00

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - צְלִיַת כְּבֵד - חֵלֶק א'

האם מותר לאכול כבד? האם מותר לצלות כבד במנגל?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה: !

אף שיש שהחמירו שלא לאכול 'כבד' כלל, המנהג לאוכלו לאחר צליה. **הערות:** ראה להגרי"ח בבן יש חי (ש"ב פרשת אחרי אורח י"א) בשם רבינו האריז"ל שאין לאכול מוח, כבד ולב, מפני שמטמטם את הלב. כך הביא הרב כף החיים (או"ח סימן קנז אות כח). בשו"ת תשובות והנהגות ח"ה (סימן רמג) כתב שעיקר האיסור הוא כשהכבד מלא דם, אבל אנחנו צולים את הכבד ומתייבש, ויש לצדד שלאחר שהתייבש אינו מזיק כלל. עיין בספר זכר עשה- אוהב ציון (עמוד שב). שוב ראיתי שכתב בשו"ת אפרקסתא דעניא (סימן קמד) שלא ראינו ולא שמענו שנזהרים בזה.

את הכבד יש לאחסן על גבי רשת המונח על גסטרונום [מגש] במטרה למנוע חשש איסור "כבוש כמבושל" מחמת הדם שנוסף ממנו, לכן באותם מסעדות שמקבלים את הכבד בתוך שקית, יש להוציאו תיכף לאחר קבלתו.

מאחר ובכבד יש בו ריבוי דם יותר משאר האברים, יש לחוש שהמליחה לא תועיל להפליט ממנו כל הדם, צריך להכשיר אותו דווקא על ידי צלייה, בין בבהמה ובין בעוף. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן עג ס"א).

מותר לצלות כבד על ידי גוף חימום חשמלי [מנגל], לפי שהחום שבו שורף את הדם, ותחתיו נותנים קערה עם מים כדי לקבל את טיפות הדם הנוסף. אין הבדל אם גופי החימום הם מלמעלה או מלמטה. **מקורות:** הגר"ש וואזנר בקובץ מבית לוי (יו"ד). יש לתת את הקערה עם המים רחוק מעט מן הבשר, כדי שהאדים העולים מן המים לא יגיעו לידי חום יד סולדת. וכ"ה בשו"ת שבט הלוי ח"ו (סימן קז). כן הוא בשו"ת משנה הלכות ח"ו (סימן קלב). ע"ע בספר תורת הבשר- טופורוביץ (עמוד נ"ח). מכל בדיעבד אף על פי שהמגש עם המים מתחמם ומעלה אדים, לא נאסר הבשר או הכבד הנמצא עליו, מכיוון שהמקום פתוח והאדים מתפזרים באוויר. בשו"ת ציץ אליעזר ח"א (סימן נג אות א) התיר לצלות כשהאש למעלה והכבד למטה. בשו"ת מנחת יצחק ח"ה (סימן י"ז) החמיר כאשר גוף החימום למעלה.

גְּזֵל מִקְטָרֵג בְּרֵאשׁ

עד כמה חמור עוון הגזל זאת לא ניתן לתאר ולשער. להלן סיפור מופלא המעובד מתוך הספר 'משכני' שמלמד אותנו על כך: הגאון רבי מנחם מנדל מנדלסון זצ"ל, שימש כרב המושב קוממיות במשך יותר משלושים שנה. הרב נודע בדרשותיו ופעל רבות לחיזוק קיום מצוות שמיטה כהלכתה בארץ ישראל וכיהן כנשיא קרן השביעית.

בנו סיפר מעשה מופלא שאירע עם אביו: אבי, רבי מנחם מנדל היה חסידא קדישא. הוא נהג לא לאכול בשום מקום אלא רק מה שהוכן בביתו. פעם אחת הוזמן לברית מילה של אחד מאנשי המושב. מחמת סיבות מסוימות היה חייב להישאר לסעודה.

אבי לא רצה לשנות מהרגלו. בתו מיהרה מיד לביתם והביאה לו אוכל שבושל בבית וגם כלים שיאכל בהם. לאחר ששב לביתו, גילה שבין הכלים שלקח איתו מהאולם הייתה גם כפית אחת שנלקחה בטעות ולא הייתה שייכת להם. אבי פנה אל הבת וביקש ממנה שתחזיר את הכפית, כדי שלא יהיה גזל.

הבת הניחה את הכפית במקום מסוים ותכננה להחזיר אותה, אבל היא שכחה בגלל טרדות החיים. עברה שנה ואבי, רבי מנחם מנדל נפטר. זמן מה לאחר פטירתו בא אל הבת בחלום ואמר לה: "בבקשה ממך, לכי ותחזירי את הכפית ההיא. כל זמן שאת לא מחזירה- אין לי מנוח".

אנחנו צריכים להפנים את המסר- בגלל כפית ששווה שקלים בודדים, לא היה לאבי מנוח בעולם הבא למרות שהוא ביקש מבתו שתחזיר אותה והאשמה לכאורה לא היתה שלו. בכל זאת הוא היה צריך לבוא בחלום! מיהרו בני ביתו והחזירו לבעל השמחה את הכפית. כשהביאו לו את הכפית הוא אמר להם: "זה לא שלי, אולי היא שייכת לבית הכנסת".

הם הלכו לבית הכנסת, אבל השמש אמר להם: "אף פעם לא היו לנו כפיות כאלו". בסוף מישהו אמר, שאולי זה של קייטרינג מסוים שממנו הזמינו את האוכל לברית. הם לא התעצלו והלכו אליו. בעל הקייטרינג אמר להם: "לא, זה לא שלי, אבל הייתי לוקח לפעמים כלים מקייטרינג אחר, מקרית גת. אולי הכפית הזו משם".

הם נסעו לקריית-גת ושאלו את בעל הקייטרינג: "יכול להיות שזאת הכפית שלך?". "כן!", אמר, "זאת הכפית שלי, אבל למה אתם טורחים להביא אותה עד לכאן?". התפלא. בלילה הרב בא בחלום ואמר: "יש לי שמחה גדולה שהחזרתם את הכפית, וסר עוון הגזל". אנשים חושבים שעל דברים קטנים שלא שווים הרבה, לא צריך להיזהר, אבל זאת טעות גדולה. צריך להיזהר מאוד מעוון גזל.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב שלמה זלמן אונסדורפר הי"ד

הצדיק רבי שלמה זלמן אונסדורפר הי"ד - נולד בשנת ה'תרמ"ח (1888) בעיר גוטא. למד אצל הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי בישיבת גאלאנטא. בהמשך למד אצל הגאון רבי עקיבא סופר אב"ד פרשבורג. גם לאחר שהתחתן הרב התמיד בלימודו במשך כמה שנים כאשר אשתו מפרנסת אותם בעסק מלאכת החייטות.

נהג ללכת לישון לאחר חצות ולקום באשמורת הבוקר. כל ימי חייו היו מוקדשים ללימוד, להרבצת תורה ויראת שמיים. לימד שיעורים בהלכה ובגפ"ת עם בחורים מופלגים ולימד גם חומש ורש"י ומשניות.

מימיו לא נראה כועס או מקפיד. כל דבריו היו בשפה נעימה ומתקבלת. השיב רבים מעון בדרשותיו הנלהבות ובדיבור אישי בדברי חכמה וענווה המתקבלים על הלב. שימש מגיד מישרים בעיר פרשבורג ורב קהילת 'מבקשי תורה'. בימי השואה רבינו ואשתו ובנו ר' שמחה בונים סבלו רבות יחד. הם גורשו למחנה ההשמדה אושוויץ (בנו נשלח למחנה עבודה). ביום ב' של ר"ח חשוון ה'תש"ה (1944) הרב ורעייתו נספו על קידוש ה'. חי כ-56 שנים.

אביו: ר' מרדכי אריה הי"ד (שימש כשו"ב ומו"צ בעיר גוטא). **אימו:** מרת שרה הי"ד (נספתה יחד עם בעלה ביום כ"ג סיון ה'תש"ד). **אשתו:** מרת שבע שטרן הי"ד. **ילדיו:** ר' שמחה בונם, ר' שמואל אלכסנדר. **מרבתי:** הגאונים רבי יוסף צבי דושינסקי, רבי עקיבא סופר (אב"ד פרשבורג). **מספריו:** **ישפתי שלמה השלם** - כתב חידושי אגדה, דברי מוסר והתעוררות על התורה ופרקי אבות, אותם אמר בדרשותיו מהשנים ה'תרע"ו-ה'תש"ד בקהילת פרשבורג (יצא לאור בשנת ה'תשס"ח - 2008 על ידי בנו ר' שמואל אלכסנדר).

רבינו ויתר על חלום חייו בעבור מצוות כיבוד אב ואם. מעשה שהיה - כך היה: נכספה וגם כלתה נפשו של רבינו לזכות לעלות ולחונן את עפרה של ארץ ישראל. לזכות ולחיות בארץ הקודש. באותם הימים כרטיס הפלגה לארץ ישראל עלה סכום גדול מאוד! ידו לא היתה השיגה את הסכום הזה ולכן הוא נותר בינתיים בגולה הרחוקה ושאיתו הגדולה נשארה בגדר חלום.

שנה אחת, בעיצומו של יום הפורים, אחד הגבירים נכנס למעונו של רבינו והכריז בקול: "רבה, אני רוצה לתת לכם משלוח מנות - כרטיס הפלגה לארץ ישראל!". למשמע דברי העשיר הרב אונסדורפר היה מאושר עד מאוד. הצדיק התחיל לרקוד בהתרגשות רבה והודה לעשיר מאוד על המתנה הנדיבה.

הרב מיד לאחר הפורים פתח בהכנות והמתין בכיליון עיניים למועד ההפלגה. ימים ספורים לפני היום המיועד רבינו נסע להוריו כדי להיפרד מהם ולבקש מהם את ברכת הדרך. הם שמעו את הדברים וכמובן ברכו את בנם בברכת אב ואם שכולה אהבה ותפילה ובדרך צלחה והוא שב לביתו.

סוף כל סוף הגיע היום המיוחל שרבינו ציפה לו כל כך. כל בני העיר עמדו על רגליהם וחיכו במשך שעות אחדות לתורם כדי לברך את רבינו ולראותו בפעם האחרונה לפני שיפליג בדרכו לארץ ישראל. האנשים דיברו בהתרגשות רבה על ההפלגה של רבינו לארץ ישראל ועד כמה רבינו השתוקק לכך.

דקות ספורות לפני שרבינו עמד לצאת מהבית הגיע מברק בהול. השליח נתן לרבינו את המברק והוא פתח אותו, קרא את השורות הקצרות ולאחר מכן הכריז: "רבותי, אני נשאר כאן! אני לא מפליג לארץ הקודש!". התדהמה שאחזה בציבור האנשים היתה עצומה. מה אירע פתאום? הציבור היה מודאג וסקרן כאחד.

הגביר שנתן את הכרטיס לא ידע את נפשו. מה יכול להיות כתוב המברק שגם לרבינו לבטל את חלום חייו ולהפליג לארץ הקודש? הרי כל חייו רבינו ציפה, השתוקק, איווה, יחל לרגע הזה שתהיה לו הזדמנות. התברר כי המברק נשלח מאת אמו היקרה וכך היא כתבה: "שלמה זלמן בני. אנא ממך, מיד כשתגיע לארץ ישראל שלח לנו מברק וכתוב לנו שהגעת בשלום. בבקשה ממך, אל תתעכב כדי שלא אדאג לשווא, די לי בדאגה ההכרחית בשבועות ההפלגה".

באותם הימים ההפלגה לארץ ישראל לא היתה רק סיפור יקר אלא גם ארוך. שישה שבועות ההפלגה ארכה מפרשבורג עד שהאוניה היתה מגיעה לארץ ישראל!

רבי שלמה זלמן כשקרא את המברק חשב בליבו: "אם אני אפליג, אמא תהיה שרויה במתח ובדאגה במשך שישה שבועות ארוכים! היא בוודאי כל הזמן תחשוב: 'מה קורה עם שלמה זלמן שלי? האם הכל בסדר איתו? האם חלילה הוא חולה במחלת ים? האם האוניה מתקרבת ליעדה בזמן? אולי אירע דבר מה חלילה?'"

רבינו חשב: "איך אפשר לעלות לארץ ישראל, אם על ידי מעשה זה אני אגרום לדאגה לאמא? לבטח אמא יהיה לה לישון במשך כל ששת השבועות בהם אשהה על הספינה עד בואי לארץ. לא אוכל לצאת לדרך כשאני משאיר אימא מודאגת עד הגיעי בשלום ליעדי! - הרב קבע נחרצות והתחיל לפרק את המזוודות הארוזות שבהם צרר את כל רכושו.

הרב קרא לנדיב הלב שהעניק לו את הכרטיס והודה לו בחום על הלב הרחב שלו. העשיר ניסה לשכנע את הרב לחזור בו ולמלא את משאת חייו, אבל הרב היה איתן ובעתו ולא הסכים. הצדיק הסביר: "אני באמת ובתמים רוצה לנסוע לארץ הקודש. אני מודה לך על כך שהתמסרת עבורי וביקשת לממש את החלום שאני כל כך שואף לממשו. אבל אני לא יכול לעשות זאת בידיעה שאני מצער את אמי ולכן אני החלטתי להישאר כאן!" - הרב קבע נחרצות ושוב חזר והודה לו על המתנה היפה והיקרה שלא הגיעה לשימוש, למרות שכה שאף אליה ...

וכך רבינו נשאר במקומו ולא עלה לארץ ישראל כדי שלא להדאיג את אמו. סוף דבר היה שרבינו ואשתו ניספו על קידוש ה'!

פְּרָנְסָה מִן הַשָּׁמַיִם

לאחר שהזאב היה תופס את הדג, הוא היה נוטל אותו לצידי דרכים ומסתתר בתוך העשבים הגבוהים הגדלים שם כדי שאותם צמחים ואילנות יסתירו אותם וכך יוכל לאכול ללא החשש שבעל חיים אחר יפריע ויקח לו את השלל.

התברר כי הזאב אוכל את רק את ראש הסלמון (כנראה שהזאב יודע ומרגיש כי יש שם חלקים המזיקים לו אם יאכל אותם ולכן הוא אוכל רק את הראש).

בפועל הזאב משאיר את כל גופו של הדג שם בין הצמחים והאילנות עד שהוא ונרקב. שארית גוויתו נעשית כמין דשן משובח הנספג בתוך האדמה ומשביח אותה.

כתוצאה לכך הצמחים מתרבים וגדלים בצורה טובה יותר ומשמישים כמין 'חומה' שהאדמה לא תיסחף לתוך הים ותפריע לזרם המים ולתנועת הדגים.

עוד התברר כי דגי הסלמון בתחילת חייהם הם שוהים בין הצמחים עד שהם גדלים. כאשר הדייגים הבריחו וסילקו את הזאבים משם, וכתוצאה מכך הזאבים לא אכלו את ראש הדגים באותו מקום, ממילא לא היה ודשן לאדמה.

כתוצאה מכך כוח האדמה נחלש עד מאוד. חלק גדול מהאדמה סחף לתוך מי הים. האדמה שנשארה לא היתה מסוגלת להצמיח קנים וענפים לרוב.

לכן נעלם כח המעצור לסחף האדמה וגם לא היה בית גידול לדגים הקטנים בראשית חייהם.

כשסיימו המומחים את הסברם המופלא הם אמרו: "לכן אין פלא בהתמעטות הדגים". המומחים יעצו לדייגים להימנע ממחלוקת. להפסיק לרדוף את הזאבים.

כאשר הזאבים ראו כי הדייגים הפסיקו לרדוף אחריהם, הם חזרו למקומם והמשיכו במלאכת האכילה כבימים עברו. לאחר כשנתיים כמות הדגים חזרה למניינם הראשון.

מלבד ההתפעלות מ"מָה רבו מעֲשֵׂיךָ ה' כָּל־מַעֲשֵׂיךָ עֲשִׂיתָ" (תהילים ק"ד, כ"ד), **ניתן ללמוד מכאן לקח גדול לתהלוכות החיים.**

הדייגים חשבו שאין לך רעה גדולה יותר מאותה 'משלחת זאבים' אשר הם גונבים להם את פרנסתם ולכן אסור לאפשר לזאבים לעשות זאת.

אבל הם לא הבינו, דווקא מה שנראה להם כ'רעה' זה מה שמביא להם את שפע הברכה והטובה. עכשיו הסתבר כי מבלי ה'קללה' שבזאבים - יתמוטט מקור פרנסתם.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך העלון 'באר הפרשה' שסיפר מגיד מישרים הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א. יש בו כדי ללמד אותנו כי פרנסה מן השמיים.

לעיתים כאשר האדם חושב להתחכם כדי להרוויח יותר, בסוף הוא מגלה כי פעל בדיוק להפך ובמעשה ידיו הוא מזיק יותר למצבו.

יש מדינה בצפון העולם בשם אלסקה. מדינה זו שוכנת לחוף ימים. מדובר במדינה הגדולה ביותר והצפונית ביותר מבין מדינות ארה"ב. היא נמצאת בקצה הצפון-מערבי של יבשת אמריקה, צפונית-מערבית לקנדה.

אחד ממקורות הפרנסה העיקרים של אותה מדינה היא מצידת דגי סלמון. יש דרישה עולמית והם מוכרים אותם לכל העולם.

מדובר באותם הדגים שניתן למצוא בחנויות רבות וברשתות השינוק השונות. מאז ומתמיד קצב הדגים אותם מספקים לכל העולם היה כמאה ועשרים מיליון דגי סלמון שונים לשנה.

בשנים האחרונות התמעטו הדגים באופן נורא. המצב היה בכי רע עד שבמקום מסוים בדרום מערב המדינה בו היו בדרך כלל כחמש מיליון דגים נשארו שם בסך הכל כשש מאות אלף בלבד!

הדייגים ותושבי הארץ נבהלו מאוד. מקור הפרנסה שלהם עומד ומתמוטט מול עיניהם. כמות הדגים מתדלדלת ויורדת כל הזמן. הם לא הבינו מה קרה לדגים שנעלמו. כיצד יתכן הדבר?

הם שכרו חוקרים מומחים כדי שהם יבדקו ויחקרו מה סיבת הדבר. בעיקר הם רצו שהמומחים יציעו פתרונות מה ניתן לעשות כדי להחזיר את המצב לקדמותו.

החוקרים המומחים הגיעו למקום. הם ערכו בדיקות רבות ושונות כדי לנסות להבין מה קרה. לאחר דרישות וחקירות הם גילו את פיתרון התעלומה.

מלבד הדייגים הרוצים לצוד את הדגים ולמכור אותם כדי להתפרנס היו עוד דייגים נוספים - **מדובר על זאבים. אותם חיות טרף היו מתאספים ליד שפת הים כדי ללכוד את הדגים ולאכול אותם.**

חמש שנים לפני כן הדייגים התכנסו ביניהם והחליטו: "עד כאן! לא עוד שותפות עם הזאבים! הם אוכלים את הדגים ופוגעים בפרנסה שלנו".

הם החליטו להבריח את הזאבים משפת הים כדי שהם לא יזיקו לפרנסה שלהם. אבל הם לא ידעו ולא התבוננו בסדר עבודת האכילה של הזאבים.

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרז"ל זצ"ל הרב יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בת דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת חביבה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חביבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאלה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יצחק בן פרחח ז"ל פיבי מלכה בת מזל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה איליאו בן פרידה ז"ל משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה סעדה בת בסה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה בנימין בן דב ז"ל שרה גבריאל בת נאוה א"ת שרה גבריאל בת נאוה א"ת

לע"ו

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זידי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דג'יטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה ר' יצחק בן קלרה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל עפאת בת השמת ע"ה רחמה בת מסעודה קדוש ז"ל חיים חמוטל בן רינה ז"ל רחמי בן יקוט ז"ל חיים חמוטל בן רינה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה איליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נעימה בת שרה ע"ה

תוצבה"ה

לב

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1188

שבת ר"ח פרשת נח - א' חשוון תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך לנקוט בזהירות גדולה ושמירה יתרה במאד מאד בברית המעור.

המקור בפרשה: "מכל הבהמה הטהורה תיקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה היא שנים איש ואשתו גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה". וקשה: למה שינה הלשון אצל בהמה ואמר "איש ואשתו"? אלא הרמז שדור המבול נתקיימה בהם הקללה "ארור..." (דברים כ"ז, כא) והם כבהמה והבהמה כמותם. ועל דרך הסוד אפשר שקצת מהם נתגלגלו בבהמות ואז שפיר "איש ואשתו" ולא זכו להתגלגל בעופות.

הוראה למעשה

האדם צריך להדיר רגליו מרשות הרבים ולהסתר במסתרים ולא לצאת מפתח ביתו כשישנה פורענות בעולם והשחתה בכדי שלא יביט בו המשחית, כי כל זמן שאין המשחית רואה פניו,

אינו יכול לשלוט עליו.

המקור בפרשה: "מבול מים" מפסוק זה מובן שאף שהיו מים, היה בהם משחית ושמו "מבול" וציוה ה' לנח שיסתיר עצמו ממנו, דהיינו בתיבה כדי שלא יקטרג. על כן, שומר נפשו ירחיק מכל השחתה ויסתיר עצמו עד כי יעבור זעם" (של"ה הק') "ומי לנו גדולים צדיקים כחברי רשב"י וציוה שיסתרו בעת זעם הדבר ר"ל (הגהת החיד"א זיע"א)

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שאין רשות לאורח להכנס בבית להתאכסן בו, כי אם ברצון וברשות בעל הבית, שכן נח לא רצה להכנס בתיבה עד ש-ה' בעל התיבה ציוהו שיכנס בה ורק אז "ויבא נח".

המקור בפרשה: "ויאמר ה' לנח בוא אתה".

הוראה למעשה

האדם צריך להזהר שלא לקבל אורח בביתו אלא

אם כן שאינו נחשד בעינו.

המקור בפרשה: "כי אותך ראיתי צדיק".

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שאם בעל הבית נותן לו רשות להכנס להתארח בביתו, אין רשות לאורח הוא להכניס עמו אורחים אחרים אם לא ברצון בעל הבית".

המקור בפרשה: "בוא אתה וכל ביתך" וכל זה כתב הזוהר הק'.

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מהשיכרות.

המקור בפרשה: "וייקץ נח מיינו". צא ולמד מה ארע לנח מהשיכרות וי"ג פעמים ו' נרמז בפרשה זו של שכרות. אות וא"ו (מלא) בגימטריא י"ג.

רמז שבשכרות מסלק מורא שמים הרומז לאות ו' ובמילוי גימטריא - אח"ד. (הגהות החיד"א זיע"א).

נקוי הדעת שבירושלים

חמישים שנים - בקבר שמעון הצדיק

הוא אף ביקש להמשיך את השיפוץ של הציון ואולם הרשויות עצרו בעדו".

"האם זכור לך אירוע מיוחד שקשור לציון", שאלתי. "זכור לי שלפני שנים רבות הגיעה בחג הסוכות קבוצת מתפללים לציון. זה היה באושפיזין של יוסף הצדיק. כולם הצטופפו בתוך הסוכה שהוקמה במקום. הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל החל לומר שם דברי תורה. ואז לפתע, ערבי זקן פצצת תבערה על הסכך של הסוכה.

תוך שניות ספורות הסוכה החלה לבעור ואולם ב"ה אף לא אחד מהיושבים בה, לא נפגע. זה היה נס גלוי". ולאחר שנדם לרגע, המשיך הרב קעניג לספר: "גם לי אישית התרחש נס. באחד הימים מוקדם לפנות בוקר, הייתי בדרכי לציון ולפתע קבוצת ערבים זרקו לעברי אבנים וניסו להתנכל לי ואולם לא שידרתי מצוקה וחדדה. המשכתי בדרכי וב"ה הגעתי בשלום לציון".

"לסיכום" אני שואל "לאחר שנים כה רבות שאתה פוקד מידי יום ביומו את הציון של שמעון הצדיק, ספר לי מה התחושה שלך כלפי המקום המיוחד הזה?". הרב קניג שקע לרגע בשרעפיו ואז הוא התעורר מהרהוריו והשיב בפנים מאירות: "ציונו של שמעון הצדיק מיסב לי חיות רבה. אם קורה שיום אחד נעדרתי ממנו, אני חש כאילו נחסר לי אחד מאיברי גופי".

הרה"ח ר' חיים מנשה קניג שיחי' בציונו של שמעון הצדיק

"בתחילה המקום היה צר מלהכיל את כמות המתפללים ואז ביזומה פרטית החל יהודי בשם חיים הרצוג ז"ל להרחיב את המקום.

ה שבוע ביום חמישי המוני בית ישראל זכו לפקוד את ציונו של שמעון הצדיק ביום ההילולא שלו שחל ב-כ"ט בתשרי. ואולם במהלך השנה, ההמונים לא מרבים לפקוד את ציונו יחסית לשיעור קומתו האדיר, שכן מלבד היותו תנא שהיה משיירי כנסת הגדולה, הוא שימש ככהן גדול במשך 40 שנה (כפי שמובא במסכת יומא דף ט'). לרגל ההילולא שלו, תרתי אחר אחד מאלה שכבר עשרות שנים פוקד את ציונו מידי יום ביומו. ואכן, לאחר חיפושים קלים הגעתי אליו. שמו הוא הרה"ח ר' חיים מנשה קניג שיחי', "כמה שנים אתה מגיע לציון של שמעון הצדיק" שאלתי.

"עוד לפני 46 שנה התחלתי לפקוד את הציון הק', הוא השיב.

"בתחילה הייתי מגיע למקום בימי שישי בבוקר. באותה העת הציון היה פתוח שעות ספורות בלבד במהלך היום. לאחר מספר שנים נפתח שם כולל ובשל כך האריכו את שעות הפתיחה בשעות היממה. ומאותה התקופה, התחלתי לפקוד את הציון מידי יום ביומו - בבוקר ובערב".

"מי היה זה שהחל ליזום את הפעולות שיבואו מתפללים לציון" שאלתי. "הקבלן מתניהו ליפשיץ מימן אז תחבורה עבור אנשי הכולל ובכך הוא היקל על ההגעה". "האם השתנה המראה של הציון במהלך השנים"? שאלתי. "בודאי" השיב ר' חיים מנשה

הגיליון מוקדש לזכות נכדי היקר חיים משה בן בני שניאור זלמן וזוגתו חיה מושקא ובר שיחי', לרגל חגיגת החלאקה בשעטומ"צ

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"ח הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל ב' מרדכי ז"ל

שאלות ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף פרשת בראשית לתחילת פרשת נח?

תשובה: פרשת בראשית מסתיימת בפסוק "ונח מצא חן בעיני ה'". ואילו פרשת נח נפתחת בפסוק "אלה תולדות נח". מכאן המסר: כאשר האדם נושא חן, זה מביא תולדות, דהיינו שאדם אחד מעביר לשני כמה אותו אדם נושא חן בעיני הבריות.

2. מה הקשר בין תחילת פרשת נח לסופה?

תשובה: חזרתו בתשובה של תרח, הוא הקשר, בין ההתחלה לסוף. בתחילת הפרשה נכתב שנח היה צדיק ובסוף הפרשה מסופר על פטירתו של תרח אביו של אברהם. ומכאן הרמז בתורה שכשם שנח היה צדיק, כך תרח בסוף ימיו הפך לצדיק בכך שחזר בתשובה (כפי שמבואר במדרש).

3. מדוע הפסוק מאריך ואומר "נח איש צדיק"? היה מספיק לכאורה לכתוב "נח צדיק" בלי המילה איש.

תשובה: הפסוק בא ללמד שקודם כל עלינו להיות בני אדם ולהתנהל עם הבריות בדרך ארץ ורק אחר כך להיות גם צדיקים. מסר זה מובא גם בתפילת שחרית שבה אנחנו אומרים: "לעולם יהיה אדם" ורק לאחר מכן "ירא שמים".

4. מדוע היה צריך לציין בפסוק שאת האלוקים התהלך נח, לאחר שציון קודם לכן שנח איש צדיק תמים היה בדורותיו?

תשובה: המילים "את האלוקים התהלך נח" באות להדגיש שלא רק בעיני הבריות (בדורותיו) היה צדיק, אלא גם לפני האלוקים הוא התהלך והיה צדיק.

5. מדוע שמו של נח מוזכר שלוש פעמים בפסוק שפותח את פרשתנו? (עיין בבבל הטרורים).

תשובה: הפסוק שפותח את הפרשה בא לומר שנח היה טוב הן לבורא עולם והן לבני אדם. בפעם הראשונה מוזכר שמו בכדי לדעת במי מדובר. בפעם השנייה שמו מצויין בכדי להדגיש את צדקותו עם דורו ("צדיק בדורותיו") ואילו בפעם השלישית שמו מוזכר בכדי להדגיש את דבקו בה' וכלשונו של הרמב"ן: "את האלוקים התהלך נח - הוא הלך בדרך אשר בחר ה' וכפי שהורה ה', כי נביא היה."

ויטע כרם וגו' וירא חם אבי כנען וגו' ויגד לשני אחיו בחוץ וגו' ויאמר ארור כנען וגו'.

יש לדייק: (א) בשביל מה מספרת לנו התורה כל זאת. (ב) למה חם סיפר לאחיו מה שראה. (ג) בשביל מה כתוב "חם אבי כנען", וכי רק אבי כנען היה, הלא הוא בן הרביעי, עיין במפרשים. (ד) מדוע נח קלל את דוקא את כנען. בכדי לבאר כל זאת, נקדים את דברי רש"י ז"ל: "אהלו - אהלה כתיב, רמז לעשרת השבטים וכו' שגלו על עסקי יין". ולפי זה יובן שחם שהוא אבי כנען (וישראל הרי ירשו את ארץ כנען), כשראה והבין את הרמז שישראל ילכו לגלות מארץ כנען, סיפר את זאת לשני אחיו, לשם, על שכלל ישראל יצאו ממנו, וגם ליפת, שיצא ממנו כורש שהוא עתיד לבנות הבית השני, ורצה לצער אותם בזה, ודבר זה מרומז במלה "ויגד" - "דברים קשים כגידין", כדאיתא במסכת שבת פ"ז ע"א. "ויקח שם ויפת את השמלה וגו' ויכסו את ערות אביהם", לרמז שלא יהיה חרפת הגלות לעולם, ובשביל זה קלל נח את כנען - "עבד עבדים יהיה לאחיו", משום ששמח אביו חם על גלות ישראל, עד שסיפר זאת לשני אחיו, ובשל כך התקיים בו מה שכתוב: "בנפול אויבך אל תשמח וגו' פן יראה בעיניו והשיב מעליו אפר", ופירש הרע"ב בפרקי אבות: "שיסירה מעל אויבך וישיבהו עליך", וכדמסיים הכתוב: "ויהי כנען עבד למו", ופירש רש"י: "אף משיגלו בני שם, ימכרו להם עבדים מבני כנען". ואת שם ויפת ברכם שהם יבנו בית מקדשנו, שלמה (שהיה מבני שם) את הבית ראשון, וכורש (שהיה מבני יפת) את הבית שני. כמו שפירש רש"י שם..

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים (יא, א)

אפשר לומר, שרצו לעלות לרקיע מפני שקנאו את העליונים, על דרך שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (תיקוני זוהר, תיקון ה) מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא, פירושו שהנבראים התחתונים שהם חמריים וגשמיים תשוקתם להיות כמו הנבראים העליונים הרוחניים.

אבל באמת, התכלית היא להישאר בעולם הגשמי ולקיים מצוות מעשיות בענינים גשמיים, שזהו רצונו של הקדוש ברוך הוא.

וזה היה שרש טעותם של דור הפלגה, שרצו למלאות רק חפצם ותשוקתם. ואף על פי שידעו שאין זה רצון ה' יתברך, לא היה אכפת להם, וזהו שאמרו "נעשה עמו מלחמה".

כי מי נח זאת לי

במדרש תנחומא כאן (נח, פיסקא א): "כתיב בחוה ותרא האשה וגו' ותתן גם לאישה עמה ויאכל, וגרמה לו מיתה ושפכה את דמו, אמר הקדוש ברוך הוא תשמור נידתה כדי שיתכפר לה על דם האדם ששפכה וכו'". עד כאן לשונם.

תמוה, מה שייך המדרש לפרשה זו.

ואפשר לומר, שהמדרש מרמז בזה לדברי הזוהר הקדוש (ח"א סז, ב): "נח לא בקש רחמים על העולם, ונאבדו, ולכן נקראו מי המבול על שמו, כמו שנאמר כי מי נח זאת לי וגו'".

וזהו שהביא המדרש בפרשה זו חטאה של חוה שגרמה מיתה לאדם, לרמז שלפעמים גם במניעת התפילה יכולים לגרום למיתה, ושיקחו מוסר לבקש רחמים על הדור.

שנים מכל יבאו אליך להחיות וגו' שבעה שבעה תקח לך (ו, ז, ב)

פירש רש"י "כדי שיקריב מהם קרבן בצאתו".

והנה בשביל הקרבנות שהקריב נח נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יביא מבול לעולם, כמבואר שם בפסוק. ולכאורה צריך להבין, למה לא הקריב נח קרבנות לפני המבול, והיה העולם קיים בזכות הקרבנות.

התירוץ הוא, נח ובניו שהיו שנה שלמה במקום סכנה, היו תמיד ברעדה. וכאשר לאחר מכן הביאו קרבן, ו"זבחי אלקים רוח נשברה" (תהלים נא, יט), ודוקא על ידי קרבן כזה נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יביא מבול לעולם. מה שאין כן אם היה מקריב קרבנות מקודם שלא ברעדה.

ועכשיו שאין לנו קרבנות, התפילה היא במקום הקרבנות. וצריכה גם היא להיות בהכנעה ושפלות.

מן הבהמה הטהורה וגו' (נח ז, ח)

כתב הרמב"ן, "שבאו מכלם שנים זכר ונקבה מעצמם, ונח הוסיף להביא מן הטהורים ששה זוגות וכו' לצרף קרבן".

ענין שהביא ששה זוגות דוקא, אפשר שהוא מכון על פי מה שכתוב ח, כב) "עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף", שש תקופות השנה, והביא לכל תקופה זוג של כל מין טהור לקיום העולם.

ויטע כרם וגו' וירא חם אבי כנען וגו' ויגד

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

אליהו הנביא והחתול...

באותו רגע נזכר בדבריו של הרבי הרש"ב בקשר לעני שיבוא לביתו ויבקש ללון בו

באמצע הסעודה סיפר אחד מתלמידי החכמים, שלמדו תורה כל הלילה, לאבי הבן, את הסיפור עם העני והחתולה. באותו רגע נזכר בדבריו של הרבי הרש"ב בקשר לעני שיבוא לביתו ויבקש ללון בו. הוא שלח מיד שליחים בכל העיירה לחפש את העני לבוש הסחבות, אך הוא, כאילו בלעה אותו האדמה, ועקבותיו נעלמו.

באותה עת התרחש בקצה השני של העיירה סיפור "מוזר מאוד":

באמצע הלילה הגיעו משרתיו של פריץ העיירה לביתו של החובש העירוני וביקשו ממנו לבוא בדחיפות לביתו של הפריץ. "הפריץ פצוע מכף רגל ועד ראש, מצבו קשה מאד, אנה ממך בוא במהירות להציל את חייו", ביקשו האנשים מהחובש. (בעיירה זו לא היה רופא והחובש מילא את מקומו של הרופא).

בדרכס לביתו של הפריץ סיפור המשרתים לחובש: "מדי פעם יוצא הפריץ בחצות לילה לטייל בעיירה, בדרך כלל הטיול עורך כשעה. הלילה, לאחר שעברו שלש שעות והפריץ לא חזר לביתו, התחלנו לדאוג לשלומו. לפני כשעה שמענו אנחות מהחצר. כשיצאנו מהבית מצאנו את הפריץ פצוע וחבול בכל חלקי גופו. הוא לא מסוגל לדבר ואין יודעים מה קרה לו וכיצד הוא נפצע".

ומכיון שכך, אגלה לך כיצד נפצעת, אני מבקש שתשבע לי, שלא תגלה זאת לאיש בעיירה

החובש הגיע במהירות לביתו של הפריץ, ששכב מחוסר הכרה. החובש חבש את פצעיו ונתן לו כדורי הרגעה. לאחר ששהה ליד מיטתו שעה ארוכה, עזב החובש את הבית.

למחרת השתפר קצת מצבו של הפריץ. כשהגיע החובש לבקרו, אמר לו הפריץ: "אני יודע שאתה הצלת את חיי, ועל כך אני מודה לך מאד. ומכיון שכך, אגלה לך כיצד נפצעת, אני מבקש שתשבע לי, שלא תגלה זאת לאיש בעיירה".

לאחר שהחובש הבטיח לו שלא יגלה את הסוד לאיש, סיפר לו הפריץ: "נתקנאתי בהצלחתו של הסוחר היהודי, ולכן החלטתי להרע לו ולהתנקם בו. ומכיון שיש לי כוחות כישוף, הרי כששמעתי שלסוחר היהודי נולד תינוק, נהגתי להתחפש לחתולה, להגיע לביתו כלילה שלפני הברית, ולחנוק את התינוק. בפעם הזאת כשהגעתי לבית היהודי, התנפל עלי איש אחד וחבט בי בכל כוחותיו עד שבקושי נשארתי בחיים".

את הסיפור הנפלא הזה סיפר החובש בעצמו לחסיד ר' דוב בער יפה. "אני נשבעתי לא לספר את הסיפור לתושבי העיירה, אבל אתה הרי לא תושב העיירה ולך מותר לי לספר", אמר החובש.

לקראת חגיגת ברית המילה. הם זכרו היטב את מה שהרבי אמר להם שיש לקחת מנין תלמידי חכמים כלילה שלפני הברית. אבל הוראתו השניה של הרבי בקשר לעני שיבקש נדבה נשכחה מהם.

ואמנם כלילה שלפני הברית הביא הבעל עשרה תלמידי חכמים. הוא שילם להם ביד רחבה והתנה עמם שיהיו ערים כל הלילה, וחלילה להם להירדם.

בשעה מאוחרת כלילה נשמעה נקישה על הדלת, כשפתחה האשה את הדלת עמד שם מקבץ נדבות לבוש סחבות שביקש נדבה, היא הוציאה סכום נכבד ונתנה לו. העני לא הסתפק בכך הוא ביקש מהאשה שתאפשר לו ללון בביתם הלילה. האשה פנתה לבעלה ואמרה: "שמעת?! העני שקיבל נדבה מבקש גם ללון בביתנו".

כשהאשה הפנתה את גבה ודיברה עם בעלה, הצליח העני להיכנס לתוך הבית, מבלי שהבעל ואשתו ירגישו. הוא עלה על התנור בפירת חדר האורחים ונשכב שם. כשנפתה האשה לדלת ולא ראתה את העני, הבינה שלמשה דבריה החליט לעזוב את ביתם, והלך ללון במקום אחר.

בחצות הלילה, ראו תלמידי החכמים את העני יורד מהתנור כשבידו מקל. הוא הסתובב בחדר אנה ואנה וחיפש משהו. לפתע נכנסה לחדר חתולה גדולה, העני עם המקל הסתער עליה וחבט בה בכל כוחו. כשהחתולה שכבה מוכה וחבולה ולא יכלה לזוז, הוציא העני שק מתרמילו והכניסה לתוכו והמשיך להכותה, אחר כך תפס את השק עם החתולה וזרקו מבעד לחלון.

תלמידי החכמים שישבו ולמדו תורה, נדהמו לראות את המחזה האכזרי. הם ניסו למנוע מהעני להמשיך להכות את החתולה, אך הוא ביקש מהם להמשיך בלימודם ולא להפריע לו ב"עבודתו". "תאמינו לי שאני יודע מה שאני עושה" אמר להם האיש. תלמידי החכמים הבינו שהעני הזה אינו איש פשוט, וכי אינו סתם אכזר האוהב להתעלל בחיות. לאחר ה"מעשה" חזר העני למקום מנוחתו על התנור.

הבעל ואשתו לא הצליחו להירדם כל הלילה, הם עמדו בחדרה סביב עריסת התינוק והתפללו שהפעם יעבור התינוק את הלילה שלפני הברית בשלום. כל הסיפור עם העני והחתולה לא הגיע לאזנם.

שמחתם של ההורים לא ידעה גבולות, לאחר שבבוקר התעורר התינוק חי, בריא ושלם. הם החלו בהכנות לקראת חגיגת הכנסתו לבריתו של אברהם אבינו עליו השלום.

לאחר שהשכנים והמכרים שמעו שהתינוק חי, בריא ושלם, התאספו מאות אנשים לסעודת ברית המילה. גם העני לבוש הסחבות, שהתעלל בחתולה, השתתף בברית. לאחר הברית, כשכולם נדחפו ואיחלו לאבי הבן מזל טוב, ניגש גם העני וברך את בעל הבית, ומיד עזב את המקום.

ב אחת העיירות ברוסיה התגורר יהודי ירא שמים שהיה עשיר גדול. ולמרות שהיה עשיר לא היה שמח בחלקו. דברים נוראים קרו לאיש: בכל פעם שאשתו ילדה בן, הרי כלילה שלפני הברית היה הבן מת מיתה פתאומית, וזאת למרות שהילד נולד בריא ושלם. הדבר חזר ונשנה מספר פעמים, וכמובן שהבעל והאשה הצטערו צער רב.

שמעתי שלא הרחק מעיירתנו יש עיירה בשם ליובאוויטש ומתגורר בה צדיק גדול שמחולל מופתים

באחד הימים פנתה האישה לבעלה ואמרה: "הדברים האיומים שקורים לנו אין הם מקריים, יש כאן משהו שאנו לא מבינים אותו. שמעתי שלא הרחק מעיירתנו יש עיירה בשם ליובאוויטש ומתגורר בה צדיק גדול שמחולל מופתים. רבים נושעו על ידי אותו צדיק, אנה, סע לליובאוויטש ובקש את ברכתו של הצדיק".

הבעל שלא היה חסיד, סירב בתחילה למלא את בקשת אשתו, "לא חסיד אני ולא בן חסיד, אינני מאמין לסיפורי המופתים שהאדמו"רים עושים, ולכן אני לא אסע לצדיק שבליובאוויטש", כך טען הבעל לאשתו.

אך האשה לא הניחה לבעלה, היא בכתה והתחננה לבעלה שלמרות שהוא לא מאמין, שישע בכל זאת לליובאוויטש, "אם לא למען – עשה זאת למעני", אמרה האשה.

האיש לא יכול היה לעמוד מול בכייתיה ודמעותיה של אשתו, ובליט ברירה נסע לליובאוויטש ונכנס ל"חידות" לרבי מוהרש"ב. הוא סיפר לרבי על כל הצרות שפקדו אותם במוותם הפתאומי של בניהם.

עליך להזהיר אותם כי עליהם להיות ערים כל הלילה ואסרו להם להירדם אפילו לרגע אחד

כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב בירך אותו שבקרוב יזכו בבן זכר – "זרעא חיא וקיימא". הרבי הוסיף ואמר לו: "כלילה שלפני הברית תיקחו מנין של תלמידי חכמים שישבו בביתכם במשך כל הלילה וילמדו תורה. עליך להזהיר אותם כי עליהם להיות ערים כל הלילה ואסרו להם להירדם אפילו לרגע אחד. כמובן שתשלם להם ביד רחבה". דבר נוסף אמר לו הרבי: "אם יבוא לביתך עני בערב הברית ויבקש נדבה, תתן לו נדבה ביד נדיבה, ואם יבקש העני לישון בביתך תאפשר לו זאת".

היהודי חזר לביתו וסיפר לאשתו את כל מה שאמר לו הרבי, ולמרות שנסע כלא מאמין במופתים שמחוללים הצדיקים, הרי כשחזר הוא הפך למאמין, ואמר לאשתו כי הוא סמוך ובוטוח שברכתו של הרבי תתממש.

עברה שנה והאשה ילדה בשעה טובה בן. השמחה בבית היתה גדולה מאד. הם הכינו סעודה גדולה

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

שומו שחיים

ברוחניות (וכלשונם של חז"ל ש"כל המלביץ פני חבריו ברבים, כאילו שופך דמו).

ויעקב הלך לדרכו

השבוע היה השבוע המלא הראשון בשנת תשפ"ה, בתום החגים הנפלאים שחלפו על פנינו. ידוע שבחצרות האדמו"רים נהוג במוצאי שבת בראשית להכריז "ויעקב הלך לדרכו" כלומר שכעת כל אלו שבאו להסתופף בצל הצדיק בימי מועדי חודש תשרי, שבים לבתיהם בכדי ליישם הלכה למעשה את המטען הרוחני הרב שצברו בימי החגים. מורי המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א היה תמיד נוהג לסיים את דרשותיו בפסוק "לכו בנים שמעו לי" ואז היה שואל: מדוע הפסוק אומר "לכו בנים שמעו לי", הרי היה צריך להיות כתוב: בואו בנים שמעו לי! והוא היה מתרץ שהנביא בא לומר באמצעות הפסוק הזה שלא רק כעת כשאתם לידי תשמעו לי, אלא גם כשתלכו מכאן ותגיעו לבתיכם, תקשיבו למה שאמרתים לכם. **ויהי רצון שאכן נזכה לממש ולקיים את כל ההבטחות שהבטחנו לבואא עולם בימים הנוראים ובימי חג הסוכות ובשמיני עצרת שחלפו, היינו שנעבוד את ה' יתברך בשמחה ובטוב לבב מתוך הקפדה מקסימלית על קיום המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו וזה יקרב את הגאולה השלמה שתבוא בקרוב ממש.**
 138 י"ג אב 5771 זכר-אלוף

שאכן במהרה בימינו יבנה בית המקדש השלישי ואז נוכל כלנו לעלות בקדושה ובטהרה לבית חיינו שיוצב בעזרת ה' יתברך בהר הבית.

לא קל ליהודי (חרדי) בארץ ישראל

חכמינו ז"ל קבעו ש"ארץ ישראל נקנית בייסורים". לדאבונו ליבנו בתקופה האחרונה רואים אנו כיצד מאמר חז"ל זה מתממש (ויהי רצון שעד ששורות אלה יצאו לאור, תופעה זו תיפסק מידי) בכל הנוגע לנפילתם של בנינו ואחינו בשדה המערכה על הגנת ארץ ישראל. כמו כן אמורים הדברים (אם כי בהקשר אחר) בנוגע לציבור החרדי שיושב על אדמת ארץ ישראל. למרות כל התרומה המופלאה שתורם הציבור החרדי לעם ישראל באמצעות לימוד התורה הקדושה ובאמצעות מעשי החסד הכבדים שבאים לידי ביטוי על ידי אירגוני החסד הרבים שמופעלים על ידו, הוא מושמץ בימים אלה בכלי התקשורת בצורה הבוטה ביותר בשל הימנעותו מלהתגייס לצבא. ואולם יחס זה לא צריך להרתיע אותנו מלחדול להלך בדרכנו שאותה התוו גדולי ישראל בדור הקודם והנוכחי. בד בבד עלינו לאמץ את התנהלותו של דוד המלך עליו השלום ששמע את חרפתו ושתק ובזכות כך זכה להיחפץ לרגל הימנית במרכבה הקדושה. **ויהי רצון שבקרב ממש יבוא משיח צדקנו ואז שום דם יהודי לא יישפך על אדמת ארץ ישראל הן בגשמיות והן**

במהלך ימי חג הסוכות השתדלתי בסייעתא דשמיא לפקוד מדי יום ביומו את הכותל המערבי זאת על פי מנהג מורי הגה"צ רבי משה ובר זיע"א שהיה מקפיד לטויל את ארבעת המינים בכל ימי חול המועד בכותל בכדי להתחייב מהתורה על פי שיטת הרמב"ם בקיום מצווה נפלאה זו. והנה באחד מימות החג, ניגש אלי יהודי בכותל ושאל אותי: "האם זה נכון מה ששמעתי שאתה תומך בעליה להר הבית?" ליבי החסיר פעימה בעת ששמעתי ממנו דברים אלה. הרי כל מי שמכיר אותי יודע שמעל כל במה ובכל הזדמנות אני מכריז על האיסור החמור של העלייה להר הבית בימינו (עד שיבוא בקרוב ממש משיח צדקנו). "אני משתדל בכך להמשיך את דרכו בקודש של מורי הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א שהציב שלטים ושומר שיתריעו אנשים שעל פי התורה אסור לעלות לכל שטח הר הבית. ואולם לאחר רגע הפנמתי שזה בעצם פרי מעלליהם של אותם המטיפים לעלות להר הבית. הם נוהגים לסלף ולשקר במצח נחושה שכביכול גדולי ישראל לא אסרו את העלייה להר הבית.

ומכאן אני מעביר את הזעקה בפעם המי יודע כמה של גדולי ישראל מהדור הקודם ומהדור הנוכחי שזעקו מנהמת ליבם שאסור לעלות לכל שטח הר הבית עד שיבוא גואל צדק בקרוב ממש. ויהי רצון

"בעל הדף היומי" – תשעים שנים להסתלקותו

אותו בשביל לימוד התורה. כל יהודי זוכה לכבוד לפי כמות התורה שלמד פה בעולם הזה. בעולם הבא אין מכריזים "ברוך הבא ר' יעקב", או "ברוך הבא ר' חיים" אלא "ברוך הבא לומד מסכת ברכות", או "ברוך הבא לומד מסכת שבת" וכו'. שם בגנזי מרומים קבועים כסאות כבוד בשביל לומדי התורה, ועל כל כסא או ספסל חרות שמה של מסכת זו או אחרת, כמו ברכות, שבת, עירובין וכו', ובעולם הבא יושב כל אחד על כסאה של המסכת שלמד.

ובכן, עד עכשיו עמדו שם ספסלים רבים שכמעט היו פנויים, שכן כל לומד תורה היה פונה ללמוד רק את המסכתות שהיה רגיל בהן בנעוריו, בהשאירו את עניני "קדשים וטהרות" וכדומה ליחיד סגולה. ואילו עתה, הודות לתכניתך, הולכים ומתמלאים הכסאות והספסלים של המסכתות כולן, ומה גדולה היא איפוא השמחה בשמים מך!

רבי מאיר שפיא זצוק"ל

מחבבק מאד, הידעת למה? אכן, בשביל ה"דף היומי". פעלת דבר גדול ובשמים שמחים מאד במפעלך. עליך לדעת, ששם, בעלמא דקשוט, אין מכבדים את האדם בשביל מעשים טובים אחרים, כמו במדה שמכבדים

בז' בחשוון יחול יום ההולוא של הגאון רבי מאיר שפיא זצוק"ל.

מתולדותיו: נולד ביום ז' באדר שנת תרמ"ז בעיירה שאץ, בחבל זיבנברגן - רומניה. אביו רבי יעקב שמשון זצ"ל, למדן וחסיד היה מצאצאי הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע תלמיד הבעש"ט.

הוא גילה מילדותו כשרונות מופלגים ובגיל חמש עשרה הוסמך להוראה על ידי גדולי ישראל. כהונתו הרבנית הראשונה היתה בעיר גאלינה, שם ייסד ישיבה למאות תלמידים. כשנבחר לרבה של קהילת סנוק, העביר לשם את ישיבתו. בשנת תרפ"ג נבחר כציר ל"סיים" (בית הנבחרים) הפולני מטעם תנועת "אגודת ישראל", והתפרסם אז ברבים כנואם מזהיר. באותה שנה העלה את הרעיון של לימוד "הדף היומי", שהתקבל בהתלהבות בקהילות ישראל. בשנת תרפ"ד הוזמן לכהן כרב בקהילת פיטריקוב, ובאותה שנה הניח את אבן הפינה ל"ישיבת חכמי לובלין". משנת תר"צ התגורר בלובלין והתמסר שם לפיתוח הישיבה שהקים. על שמו נקראת שכונת "זכרון מאיר" בבני ברק.

נפטר בשנת תרצ"ה והוא בן ארבעים ושמונה שנה בלבד. ה"חפץ חיים" הכתירו "בעל דף היומי" ואמר לו: "הנני

אינרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

יהודי בעבודת ה' צריך להיות כמו מלך בתכלית התוקף ולא כאסקופה הנדרסת, ח"ו, שכיון שהוא בטל ועבד למלך הרי עבד מלך מלך.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיחוד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שומלין לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות

מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש א חשון תשפה: הדלקת נרות: ירושלים: 4:14 תל-אביב: 4:29 חיפה: 4:22 מוצאי שבת: ירושלים: 5:26 תל-אביב: 5:28 חיפה: 5:27 ר"ת: 6:05

פרשת נח

איסור גזל

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (ו-יג) ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קח.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח-ו).

אמרו חז"ל במדרש (ב"ר לא-ה) שגזילתם של דור המבול היתה דבר מאכל וכבר לא נותרו בעולם, ואף אם ישלמו את שוים, עדיין נחשב "חמס" לפי שלקחום בעל כורחו של חברו. כמבואר (בגמרא ב"ק סב.) ש"גזלן" לא יהיב דמי ו"חמסן" יהיב דמי. ומדוייק לשון הפסוק שהזכיר גזילתם בלשון "חמס".

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל כתב בצוואה לבני משפחתו את הדברים הבאים: "להיות ער וזהיר בהירות מופלגת מלהכשל בחשש גזל רח"ל כי בלא עירנות וזהירות גדולה נכשלים ח"ו. מעשים בכל יום ממש בכל מהלך החיים, אפשר לראות ברור כיצד בלי התבוננות ומחשבה. ישנן דברים שלא חושבים כלל וכלל שיש להם אפילו שייכות לגזילה, ובאמת הם דברים של גזל ממש ובני אדם נופלים ברשת הגזילה החמורה".

"וכבר כתוב בספרים הק' שכדאי לאדם להפסיד אלף זהובים מלהכנס בספק גזל של פרוטה אחת, ובאמת על זה ידו כל הדווים, כי הדברים מזעזעים עד זיכדוכה של נפש. לא תשובה ולא יום הכיפורים ואפילו יום המיתה לא מכפרים.

"אומרים בשם רבינו הגר"א זי"ע רמז על הפסוק בבראשית (מג-יח) "על הכסף... בתחילה אנחנו מובאים", על פי מה שאמרו חז"ל שעל זה דנים את האדם בתחילה, עכ"ד, ובמתנת שמים אף אפשר להוסיף על דבריו הקדושים על פי רמז שזה המשך הפסוק "להתגולל עלינו" דאם רואים שאדם לא נקי בזה, צריך שוב לרדת בגלגול להחזיר את הגזילה רח"ל, האם זה משתלם?! האם זה שווה?! עכ"ל.

נשלים בדברי רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - שטז) שכתב בזה"ל: "יש דברים שאינם גזל והם חמורים מגזל, כגון אם בא אורח לאדם, אפילו צדיק ועשיר, אבל הוא צר-עין, ובוש לגרשו מביתו או מפרנסו ואוכל משלו, או בבית עני, שאין סיפוק בידו, ובוש לומר שאין לו - זה גזל גמור בדין שמים".

"נקי כפיים ובר לבב..."

סיפרו תלמידים משיבת מיר בגלות שנחאי: המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל הקפיד לבוא לשיבה מידי בוקר קודם התפלה ולא איחר מעולם. והנה אירע פעם אחת שאיחר. מה קרה? היה זה בתקופה שהשיבה היתה בעיר קייודא, והתברר שבחדר האכסניה שלן בו, מצא בבוקר נוצות שנשרו מן השמיכה שהתכסה בה, מיד ליקט את כל הנוצות, ומשום כך איחר באותו יום לתפילה.

בשנים האחרונות כשהפסיק המשגיח לומר שיחות בשיבה, החזיר חצי ממשכורתו לשיבה, מחשש שלא מגיע לו היות שאינו עושה את תפקידו. שכנעו אותו שעצם הגעתו לתפילות מועילה מאוד לבני השיבה, המשיד להחזיר חצי מהמשכורת, באומרו שיודע הוא שאחרי פטירתו יקברוהו בבית החיים של השיבה ללא תשלום, ובכך שהוא מחזיר חצי משכורתו הוא משתתף בתשלום על חלוקת הקבר.

סיפר תלמיד של רבי יחזקאל לוינשטיין משיבת מיר: אירע פעם שירד שלג כבד והמשגיח התאמץ והגיע לשיבה כדרכו. כשעמד לשוב לביתו, נעל את המגפיים ויצא לדרך הלא קלה. באמצע הדרך שם לב שהמגפיים שנעל אינם שלו, מיד חלצם וצעד חזרה לשיבה כשהמגפיים בידו, ולא סמך על כך שבוודאי בעל המגפיים מסכים.

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

זהירות מגרימת הפסד למוכרים...

הגאון רבי אברהם קופשיץ זצ"ל (כיהן כרב שכונת נוה צבי בירושלים) התייחד בשליטתו בחושן משפט. כשהיה ידוע לכל בר בי רב בענייני הממון, ובמיוחד לעוסקים בתחום הממונות, שנטלוהו עליהם כבורר ומוסמך להכרעות קשות, ביודעם שהוא היה "בר-סמכא" העליונה בדיני ממונות.

עם זאת היה נזהר מאוד למעט בנתינת מענה על שאלות הקשורות בארבעת המינים, מאחר וכל תשובה הנראית כאילו אינו מתלהב מהלולב או האתרוג, היה נגרם נזק הפסד ממוני למוכרים, והוא חשש מכך עד מאוד, וק"ו שחשש אם לא יאמר שהלולב הוא מהודר, ואז השואל לא היה קונה את הלולב, ובכך היה נגרם הפסד למוכר, לכן לא רצה להכניס את עצמו למצבים אלו, ולכן בערב סוכות כמעט ולא היה מקבל קהל למענה בביתו, למרות שהיה ביתו פתוח כל הימים.

הלמות עמלים

עלוך השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמות
הרב שלמה בן ר' חיים רינגר ז"ל נלב"ע כ"ה תשרי
זמרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשון
ת. נ. נ. צ. ב. ה.

עלוך השבוע פרשת נח הוקדש לעילוי נשמות
הרה"ג רבי אביעזר שמעון יוסף בן ר' שמואל זאב הלוי זולפסון זצ"ל
נלב"ע י"ט תשרי, ת. נ. נ. צ. ב. ה.

להכיר טובה למטיבו ולא להיות כפוי טובה!

נלמד מהפסוק: "וירד ה' לראות את העיר... אשר בנו בני האדם" (פרק יא-ה)

וכתב רש"י: בני האדם - אלא בני מי, שמא בני המורים וגמלים! אלא בני האדם הראשון שכפה את הטובה ואמר האשה אשר נתת עמדי. אף אלו כפו בטובה למרוד במי שהשפיעם טובה ומלטם מן המבול". [ואף שנולדו אלו לאחר המבול. אך פשוט וברור שכל אדם בר-דעת היודע להכיר בטובה, מכיר הוא בכל הטוב שקדמו וגרמו לכל הטוב שזכה בו. שאם הקב"ה לא היה ממלט אבותיהם מן המבול, לא היו אלו קיימים].

באחת משיחותיו של הגה"צ רבי אברהם גרודז'ניסקי זצ"ל (בעל **תורת אברהם**) העיר, עד כמה צריך אדם להרגיש הכרת הטוב לחברו על כל צעד ושעל... למשל: אדם הולך בלילה בודד ברחובה של עיר, והנה רואה אדם נוסף הולך לדרכו בסמוך לו. הרי תבירו זה מטיב לו בכך ששוב הוא אינו "מהלך בדרך יחיד" וחיבב הוא לו הכרת הטוב.

ועל אחת כמה וכמה כאשר הלה נתן לו שלום, עד כמה צריך להכיר לו טובה על כך. לא בכדי אמרו חז"ל שהנותן שלום לחברו ואינו מחזיר לו שלום, נקרא גזלן, והובא בשם **הסבא מסלבודקה** ששנים הנפגשים בשוק, צריך כל אדם מהם לבקש סליחה מחברו שמא לא הכיר לו טובה כראוי.

בהקדמה לספרו (**דרכי מוסר**) כתב הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל את הדברים הבאים: "כשאני חושב על ימי שעברו וכמה שהנני זוכר, אוחז אותי רטט ופחד. ובפרט בדברים שבין אדם לחברו, שאין יום הכיפורים מכפר ולא תשובה מכפרת עד שירצה את חברו..."

ממשיך הרב ניימן וכותב: "כמה הייתי כפוי טובה לאנשים שעשו לי טובות ושילמתי להם רעה תחת טובה וגרמתי להם צער, ואיני יכול לבקש מהם מחילה היות וכבר אינם בין החיים? אם חייבים לאדם ממון והוא נפטר, יכולים לבקש מהיורשים שימחלו לו אם אינו יכול לשלם, אבל על צער הגוף אין היורשים יכולים למחול..."

ומסיים: "על זה דוח לבי ועל זה אני תפלה, אל תשליכני לעת זיקנה, שאמצא עצה וחתירה תחת כסא הכבוד לקבלני בתשובה".

להכיר טובה למטיבו...

רבינו הגרא"מ שך זצ"ל הרגיש שעבוד והכרת הטוב לכל מי שהטיב עמו. אחד מאלו שהרב שך הכיר להם טובה היה **רבי יצחק אפשטיין** זצ"ל שרבו הגרא"מ מלצר זצ"ל שלחו לקבל את פני הרב שך בעלותו ארצה ואחר כך ליווהו לירושלים.

לימים, כאשר נסתלק הרב מלצר לבית עולמו ונטמן במרומי הר המנוחות, רכש הרב שך חלקת קבר סמוך לו כי היתה נפשו קשורה בנפשו. ברם כאשר נפטר רבי יצחק אפשטיין בקיצור ימים וסחו בפני הרב שך שהלה הביע רצונו להטמן בסמוך לרבו, ויתר הרב שך למענו על החלקה שרכש, זאת כהכרת הטוב לרבי יצחק על מה שליווהו בעת עלותו ארצה.

ואף גם זאת עשה הרב שך כהכרת הטוב לרבי יצחק. הוא התענין בחינוך ילדיו ומידי שבת בשבתו מכתת היה רגליו לאורך רחוב רבי עקיבא ובמעלה גבעת רוקח כדי לבחון את הילדים הרכים על תלמודם.

קנין תורה

"מן השמים סייעו בעדיי"...

על רצונו העז להכיר טובה לאשתו על כל טרחתה הרבה, סיפר הגאון **רבי עובדיה יוסף** זצ"ל בעצמו כדלהלן: "בשנות נישואיני הראשונות, חיינו בעניות נוראה, ולא אחת רציתי להביא לאשתי איזה ממתק... או מעדן, כהבעת הכרת הטוב על כל מה שטורחת. ואולם לא היה בידי פרוטה לפורטה.

"אך ראה זה פלא, בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. בכל פעם שהתעורר בי רצון לכך. כשחזרתי מלימודי בכולל המציאו לי מן השמים בדרך לא טבעית את אותן פרוטות שהיו נחוצות לי למטרה זו..."

עפ"י הספר "מרן"

הרחק משכן רע

להתרחק מחברת רעים ולא לדור בין אנשי רשע!

נלמד מהפסוק: "מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה" (פרק י-יא)

וכתב רש"י (מהמד"ר): "כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות המגדל יצא מתוכם."

כשם שמקום שלילי משפיע לרעה על יושביו, ולכן יצא אשור מתוכם, כך מקום טוב וחיובי משפיע לטובה, וכפי שביאר הגרי"ש אלישיב זצ"ל את הפסוק הנאמר על אברהם אבינו: "וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלו בתחלה בין בית אל ובין העי אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם ה'" (בראשית יג-ד).

נשאלת השאלה: מדוע הטריח אברהם עצמו עד לשם? אלא ביאר הרב אלישיב שהמקום גורם! אותו המקום שקידש אותו בתחילה - מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה - אותו מקום מתאים ומסוגל ל"ויקרא שם אברם בשם ה'..."

הוסיף הרב אלישיב והביא דוגמא לכך מעליית בית המדרש בקובנה שהיה סמוך לבית הכנסת של מנסרי העצים, שם יסד הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל את "בית המוסר" הראשון שלו. אמנם שם לא הקציעו עצים אבל הקציעו שם נפשות.

והנה הגה"צ רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל, בתקופת מגוריו בקובנה, היה נוהג מידי יום ביומו לכתת רגליו לצעוד גם בימי שלג גדול או ביום חום עז, מרחק רב לאותה עליית גג בדוקא.

תמהו בפניו על מה ולמה הוא מטריח את עצמו עד כדי כך, וכי חסרים בקובנה העיר, מקומות קרובים וראויים יותר?! השיב להם, שהמקום גורם! כי בכל עת שדורכים רגליו על מפתן בית המדרש ההוא, נצבת בפניו דמות רבו, רבי ישראל, והשפעה זו הוא לא יקבל בשום מקום אחר, גם אם המקום קרוב יותר או נוח הרבה יותר.

"פסוק מפורש בעשרת הדברות"...

כשיצאו גדולי ישראל בפסק חמור נגד חוק שירות לאומי, הגיעה מארה"ב משלחת רבנים "לרכך" את ההתנגדות העזה לחוק. הם נכנסו לבית **הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש ווייזנפלד** זצ"ל וטענו: הלא גם אנחנו רבנים, גם אנחנו למדנו אותו ש"ס ואותו שולחן ערוך ולא מצאנו שם מקור לאיסור לגייס בנות לשרות לאומי ובפרט לא מובן לנו היכן כתוב שהוא בגדר יורג ואל יעבור?

השיב להם הרב מטשיבין בתקיפות: "נכון, זה לא כתוב בגמרא בבלי וגם לא בירושלמי ולא בשו"ע, כי זה פסוק מפורש בעשרת הדברות!" ניסו אותם רבנים לטעון שכתוצאה מאי גיוס הבנות יוצר מצב שבגלל מחסור בכח אדם, יאלצו לגייס את בחורי הישיבות, האין זה עדיף לגייס את הבנות?

השיב להם הרב מטשיבין: "הלא אם תגייסו את הבנות, ממילא יסגרו הישיבות, שכן אף בחור ישיבה לא יסכים לשאת אשה ששירתה בצבא, וכמו כן, בת כזו ששירתה בצבא לא תרצה בן ישיבה!"

כששמעו חברי המשלחת את הדברים הנחרצים יצאו מביתו של הרב מטשיבין בבושת פנים.

שר התורה

לרדוף אחר השלום והאחדות ולהתרחק מן המחלוקת!

נלמד מהפסוקים: "הן עם אחד ושפה אחת לכולם... ומשם הפיצם ה'" (פרק יא-ו, ט)

ו**כתב רש"י** (מהמד"ר): וכי איזו קשה של דור המבול או של דור הפלגה: אלו [=דור המבול] לא פשטו יד בעיקר ואלו [=דור הפלגה] פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו, ואלו לא נאבדו מן העולם!! אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו. ואלו היו נוהגים אהבה ואחדות ביניהם שנאמר שפה אחת ודברים אחדים. למדת ששנאו המחלוקת וגדול השלום.

הפליגו חז"ל בהרבה מקומות בערך העצום שיש באחדות בני ישראל. מוצאים אנו ישועות רבות שזכו להם ישראל רק בזכות האחדות, וכמו שיחסו חז"ל את התשועה הגדולה שהיתה לישראל בימי דבורה הנביאה וברק בן אבינועם, בזכות האחדות ששררה ביניהם באותה שעה, ועוד הרבה כיו"ב. ואפילו לעתיד לבוא, ישראל נגאלים על ידי מדת האחדות שאין נגאלים עד שיעשו אגודה אחת.

והובא במדרש לקח טוב: אמר משה לישראל, אם אתם אגודה אחת, אתם נצבים היום. מה היום פעמים מאפיל, פעמים מאיר, אף אתם אעפ"י שאפילה לכם, הקב"ה עתיד להאיר לכם אור עולם. אימתי? כשתהיו באגודה אחת.

וכך מצינו בגאולה מגלות מצרים. שהאחדות שהיתה בישראל זירזה את גאולתם כדברי חז"ל (בתד"א רבא פרק כג) שכשהיו ישראל בגלות מצרים נתקבצו כולם באגודה אחת וכרתו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה, וזו הסיבה שהוציאים הקב"ה וגאלם קודם הזמן.

הוסיף על כך **כ"ק האדמו"ר מאו"רוב** - **רבי משה יחיאל אפשטיין** זצ"ל (בספרו **באר משה** - קרח) שזו כוונת התפילה שתיקנו בברכת החודש "מי שעשה ניסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחירות הוא יגאל אותנו בקרוב". כלומר: כשם שבגלות מצרים חישב הקב"ה את הקץ, ולמרות שנגזר עליהם להיות ארבע מאות שנה בגלות, הרי בגלל האחדות שהיתה ביניהם גאלם קודם הזמן, כך מבקשים אנו שנוזכה כעת לגאולה בקרוב, שיחוש הקב"ה גאולתינו. ולכן מסיימים "חברים כל ישראל" שבה מקבלים אנו עלינו להיות באחדות וממילא להיות ראויים להחשת הגאולה.

ואולם בזמן שלא זוכים לאחדות אלא ישנם בעם ישראל פילוגים ומחלוקות, מעידה ההסטוריה, שהפחד והאימה שממלאים את הלבבות מהמלחמה שקמה על ישראל הם שמעוררים את העם לאחדות. או-אז עוזבים איש איש את חשבונותיו האישיים הקטנוניים, ומתאחדים יחדיו למען הדבר החשוב באמת. נוצרת אז מציאות חדשה של "אגודים בצרה לשפוך תחינה". יראה זו לא נועדה אלא "לפשט עקמומיות שלב". וכשנמוגה העקמומיות, נפנה העם להתאחד לאלוקיו. (וזו הסיבה שמיד לאחר מלחמת יום כיפור, החלה תנועת התשובה, וכך גם במדה ניכרת במהלך שנת תשפ"ד).

וזה בדיוק מה שהתפללנו בימים הנוראים: "ובכן תן פחדך ה' אלוקיני על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת ויראוך כל המעשים"... וממילא, כתוצאה מכך, "ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם", והיינו שכל האגודות יעשו אגודה אחת שמטרתה אחת: לעשות רצון השי"ת בלבד.

ידועים דברי חז"ל (בתד"א זוטא יד-ה): "אין ישראל נגאלין לא מתוך צער... אלא מתוך עשרה שישבין ועוסקים בתורה". ותמה המשגיח דליקווד הגה"צ **רבי נתן מאיר וואכטפויגל** זצ"ל: א"כ, בזמננו שישנם ב"ה לא רק עשרה אלא אלפים ורבבות שעוסקים בתורה, מדוע אין בן דוד בא?!

ותירץ המשגיח, משום שהעשרה הללו צריכים להיות מאוחדים! בלי מחיצות של מדות רעות ביניהם! וכשאינם מאוחדים הרי כל אחד יחיד לעצמו, וזה מה שמעכב את הגאולה!

[**וכעין** אותו מעשה המקובל במיר: פעם היה ויכוח בישיבה בין התלמידים לראש הישיבה על צורת הלימוד. באו התלמידים וטענו בעזות של נערות: הרי אנו הרבים ואילו ראש הישיבה יחיד. וכלל הוא שיחיד ורבים הלכה כרבים, וא"כ יש לנהוג כדעתנו?]

השיב להם ראש הישיבה בשנינותו: אמנם אתם רבים, אבל כל אחד מכם הוא יחיד שחושב רק על עצמו וטובתו, ואילו אני יחיד שחושב רק על טובת הרבים, מהי טובת הישיבה, וממילא נחשב כדעת הרבים והלכה כרבים].

"שני שרידים נותרו מהחורבן"...

באחת הדרשות שנשא **הרב מפוניבז'** - **הגרי"ש כהנמן** זצ"ל לפני ציבור גדול של יהודים בארץ ישראל, ציטט את דבריו של **חתן החפץ חיים**, **הגה"צ רבי צבי הירש לוינסון** זצ"ל שביקר בירושלים לפני יותר ממאה וחמישים שנה, וכתב שהתהלך בעיר הקודש וראה אותה בחורבנה ושמונה, והכל חרוב והרוס. **הוסיף** במרירות: מכל תפארת ירושלים הקדושה לא הותרו הכובשים הרומאים כמעט מאומה רק שני שרידים נותרו לנו מימי חורבן בית שני: הכותל המערבי ו... יצר הרע של שינאת חנם, שעדיין מרקד ביננו... **הרב מפוניבז'**

היחיד זוכה בתוך ה"כלל"...

רבות התרע הגאון **רבי חיים שמואלביץ** זצ"ל, במיוחד בימי מלחמת העולם השניה, על תוצאות המרות העלולות לבוא למי שפורש מן הציבור, ועל הצורך החיוני באחדות, וכה אמר: "קובץ של יחידים אינו "כלל". כדי להיות כלל צריך להיות במצב של "כאיש אחד בלב אחד". ואולם כשיש כלל זוכה גם היחיד"...

סיפר תלמיד ישיבת מיר בשנחאי: כאשר גלתה הישיבה לשנחאי, היה קיומה שם בבחינת נס גלוי. היו בחורים שהעדיפו ללמוד "בעזרת נשים" ולא עם הציבור כולו בבית המדרש.

כאשר נודע הדבר לרבי חיים הגיב על כך בחריפות ואמר: על הפורשים מן הציבור לדעת כי הציבור נידון בשמים כ"ציבור" וזהו דין אחר לגמרי, אי לכך, כאשר לומדים כולם ביחד ובאותו מקום, דנים את כולם בתורת ציבור. אולם כאשר יחידים הולכים ללמוד במקום אחר, דנים אותם כיחידים, ואז יש צורך בזכויות רבות כדי להנצל.

שמירת אחדות הישיבה היה הייסוד הראשון בכל השקולים שהועלו לאורך כל תקופת הגלות, בת שש השנים באירופה, ביפן ובסין.

הלמות עמלים

מכח זכות הרבים...

סיפר **כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל**, שמיד עם תחילת הנהגתו של **בעל חידושי הר"ם**, הסתופפו בצילו אלפי אנשים. היו אז ששאלו אותו לשם מה צריך הוא קהל גדול כל כך? והשיב החידושי הר"ם שכדי שיצאו לפחות קובץ של בני עליה, נחוץ שתהיה להם סביבה טובה והמוני חסידים, אפילו מפשרי עם, כדברי המדרש "אחד מאלף".

עוד הוסיף האדמו"ר בעל הבית ישראל בענין זה הסבר משלו, שבאופן זה ישנה השפעה מיוחדת מכח זכות הרבים, וכן כתוב (איוב לו-ה) "הן א-ל כביר ולא ימאס".

ומרגלא בפומיה של ה"בית ישראל": הצדיק מקבל את עיקר כוחותיו מן המקושרים אליו. וכך היה מפרש את דברי משה רבינו לאנשים שלא נטהרו (בפרשת פסח שני), "עמדו ואשמעה"... כלומר: אם תהיה לכם עמידה ותקומה אזי תוסיפו כח גם בי, וממילא "ואשמעה"...

פאר ישראל

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

הבריחה

אחד ממקורביו של מרן רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל, הזדמן לביתו בעת שהתרחש בו אירוע מביש:

קבוצת אברכים קנאים גוערים בכבוד הרב, ומטיחים בו האשמות בעזות מצח חמורה [הדבר קרה לאחר שהרב פרסם הצעה הלכתית בנושא רגיש מסוים]. והנה נדהמתי לראות איך שהרב יושב ומחייך למולם, ואינו מגיב כלום ולו במילה אחת, הייתי המום ומופתע מהתנהגותו המופלאה של הרב. לאחר שיצאו הללו מהבית, אזרתי אומץ ושאלתי את הרב: 'למדנו רבנו; מהיכן שואבים את כוחות ותעצומות הנפש לכך? השיב לי הרב בחביבות: הבה שב, ואספר לך מעשה שאירע בימי נעורי בשכונת שערי-חסד.

אחד התבשרו תושבי השכונה בבשורה מרנינה: הגה"צ רבי אהרן כהן זצוק"ל חתנו של רבינו החפץ חיים זצ"ל שהגיע לארץ ישראל באותה תקופה החליט לקבוע את מקום מושבו בשכונה. הדבר עורר התרגשות גדולה בקרב הצבור כולו, ותיכף ומיד קבלו את פניו בכבוד גדול והעמידו לרשותו דירה נוחה, וכל מה שהיה דרוש לאותו גדול בכדי שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה בנחת.

חולפים מספר חודשים ורבי אהרן נעלם. הוא לא מופיע בבית הכנסת, לא היום וגם לא מחר. לאחר שבוע שלם של היעדרות החליטו לגשת לביתו ולבדוק ולדרוש בשלומו. דפקו בדלת הבית אך אין קול ואין עונה. ניסו לפתוח את הדלת והנה היא נפתחת אך הבית ריק לחלוטין מכל דבר...

רבי אהרן וכל חפציו אינם!

ניסו לברר בקרב השכנים שמא אי מי מהם יודע היכן רבי אהרן? אך אף אחד אינו יודע מאומה. הכריזו בבית הכנסת ובקשו לדעת אם יש מי שיוודע מה התרחש אצל רבי אהרן! ואז ניגש אחד המתפללים, יהודי זקן, וסיפר כמסיח לפי תומו שראה את רבי אהרן יוצא מן השכונה לפני כשבוע עם כל מטלטליו בעגלה לעבר יפו.

הדבר היכה בתדהמה את ראשי הציבור מה קרה שרבי אהרן החליט לברוח מהשכונה, למרות שכה דאגו לו למיטב הנוחיות והכבוד. ועוד זה נעשה בצורה מסתורית כל כך!

הפליאה העצומה גרמה שהתעורר אצלם חשש, שמא היה זקוק רבי אהרן לתמיכה כספית רחבה יותר ממה שהבטיחו לו. לפיכך החליטו לשגר אליו משלחת ליפו ולנסות לשכנע אותו לחזור

כאשר הגיעה המשלחת אל רבי אהרן, קיבל אותם בחביבות ובסבר פנים יפות תוך שהוא מודה להם על כל מה שהעניקו לו בנדיבות עצומה וברוחב לב. לאחר מכן המשיך ואמר להם:

'כנראה אתם מתפללים בנוגע לעזיבתי הפתאומית...'

'אז אסביר לכם את פשר הענין: כשבאתי להיפרד מחותני מרן החפץ חיים זצוק"ל, לפני נסיעתי לארץ ישראל, שאלתי בעצתו היכן הוא ממליץ לי להתגורר בארץ הקודש – בירושלים? בצפת? בחברון? ואולי ביפו? השיב לי כך: 'לא כל-כך חשוב היכן תתגורר, אבל דבר אחד אנא הבטח לי בתקיעת כף: "ממקום של מחלוקת – ברח במהירות!" לעולם אל תציג את כף רגלך במקום שכזה, והיה אם נקלעת אליו – עזוב אותו באופן מידי!'

ואכן, המשיך ואמר רבי אהרן, הבטחתי לחותני בתקיעת כף שאכן כך אנהג ונפרדתי ממנו מתוך התרגשות עצומה ודמעות.

והנה, לאחרונה התעורר דין ודברים בבית הכנסת שבשכונתכם בנוגע למשרת הגבאות ואזי לפתע חרדה עצומה התעוררה אצלי: הרי אינני יכול להמשיך ולגור כאן בכדי לא להיכשל ח"ו בעוון החמור והנורא של העובר על הבטחה הנעשית בתקיעת כף...'

לכן נאלצתי לעזוב את המקום באופן מהיר ומידי.

סיים רבי שלמה זלמן את הסיפור ואמר:

'כאשר חזרה המשלחת לשכונתנו וסיפרה לכל התושבים בבית הכנסת את הדברים אשר השיב להם רבי אהרן, הייתי אני נער צעיר, והענין עשה עלי רושם אדיר. כל כך חדרו הדברים למעמקי לבי עד שגמלה בלבי החלטה נחושה: "אני לעולם לא נוגע בענין שיש בו מחלוקת כל שהיא!"'

'ועכשיו' – סיים

'בודאי אינך מתפלא איך הצלחתי להחזיק מעמד ולא להיגרר לוויכוח עם אותם אברכים...'

(הרה"ג שילה בן דוד שליט"א, 'שלוש רב' פרק ע', מפי בעל המעשה)

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך – וגם חייך אליו

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "נח"

"ותשחת הארץ לפני האלוקים ותמלא הארץ המס" [ו, יא]. אין 'מוסריות' בלי התורה.

מדוע מודגש בפסוק שנשחתה הארץ "לפני האלוקים"?
ללמדנו, שאם ח"ו עוזבים את האלוקים, מגיעים מהר מאוד לארץ מלאה חמס...
לא פעם ולא פעמיים אנחנו שומעים אנשים אומרים: "אמנם אני לא מתפלל, לא מניח תפילין, לא שומר שבת,
אבל אני בן אדם טוב וערכי – לא גונב, לא מרמה, חי בשלום עם כולם...".
אנשים שדעתם קלה מנסים להצדיק את עצמם ואומרים: "בבין אדם לחברו אני בסדר גמור, וזה העיקר".
ומה עם בין אדם למקום? "אה, על זה הקב"ה מוותר..." עפר לפיו.

אומר רבנו בחיי, זהו שנאמר: "ותישחת הארץ לפני האלוקים ותימלא הארץ חמס" – מי שעוזב את הקב"ה וחושב
שהוא יכול להיות מוסרי בלי התורה הקדושה, מהר מאוד הוא מגיע למדרגת "ותימלא הארץ חמס".
אי אפשר להיות 'מוסרי' בלי התורה. לפני כמאה שנה, הגרמנים הארורים נחשבו לאומה המתורבת ביותר בעולם.
הם היו הנימוסיים ביותר, וכביכול 'אנשי דרך ארץ'. לבסוף, הם היו הרוצחים הניתעבים והשפלים ביותר שקמו
מאז ומעולם, ללמדך שאין מוסריות בלי תורה.

כבר אמר אברהם אבינו ע"ה: "רק אין יראת אלוהים במקום הזה והרגוני". אי אפשר שתהיה דרך ארץ בלי יראת
אלוקים. כאשר אין יראת אלוהים, בני אדם מגיעים מהר מאוד לגזל ולרצח ולכל מעשי התועבה.
בעל "צרור המור", רבי אברהם סבע, מביא פרוש נוסף למילים "לפני האלוקים": בני דור המבול הרשיעו
במעשיהם עד כדי כך, שכבר לא התביישו בשום דבר פשע וניבלות שעשו. השחיתות כבר הייתה 'נורמה' בעיני
הבריות. ורק בעיני הקב"ה היה הדבר רע. זהו שאומר הכתוב שהארץ נשחתה "לפני האלוקים" – רק לפני הקב"ה
היו מעשיהם רעים ומושחתים, אבל בעיניהם זו הייתה הדרך המקובלת.
מדוע לא התפלל נוח על אנשי דורו שינצלו מהמבול?

הזוהר הקדוש יוצא להגנתו של נוח ואומר, שאם נוח היה מבקש עליהם רחמים, הוא היה ניספה יחד איתם במבול,
כי הם לא היו שבים בתשובה, ומי שידוע שלא ישוב בתשובה, אסור להתפלל עליו.

מכאן לימוד, שאם בא יהודי אל הרב ומבקש ממנו שיתפלל עליו, על הרב לומר לו שיקבל על עצמו איזו קבלה
טובה, כדי שניתן יהיה להתפלל עליו. כך כותב רבי אליעזר פאפו בספרו "פלא יועץ", שאם בא רשע לצדיק לבקש
ממנו בקשה, על הצדיק לומר לו לשוב בתשובה קודם לכן. אם הוא לא שב בתשובה, אמנם הקב"ה דוחה את הגזרה
מעל הרשע בזכות הצדיק, אלא שאז רואה הרשע שאכן נתקבלה בקשתו והוא ממשיך לחטוא. ומה עושה הקב"ה?
כאשר מתמלאת סאת עוונותיו של הרשע והוא בא להענישו, הרי כדי שהצדיק לא יתפלל עליו, נוטל הקב"ה את
הצדיק מן העולם, ורק לאחר מכן מכה את הרשע, וזהו שנאמר: "כי מפני הרעה נאסף הצדיק". נח הכיר את אנשי
המבול ואת שורש נישמתם, ובמשך מאה עשרים שנה היה עומד ומתרה בהם שעתיד לבוא מבול לעולם,
והם היו צוחקים עליו ולועגים לו, לפיכך לא ביקש עליהם רחמים, מחשש פן ילכד גם הוא בעוונותיהם (דורש ציון).

"מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה" [ז, ח]. מסר חינוכי ברור ונחרץ.

לשון התורה כאן באה ללמדנו על ניקיון הפה – התורה האריכה: "מן הבהמה אשר איננה טהורה", ולא אמרה:
"מן הבהמה הטמאה", על אף שהתורה תמיד מקצרת אומרת על כך הגמרא: "אמר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל
יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עיקם הכתוב שמונה אותיות, ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר: 'מן הבהמה
הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה'".

מאותה סיבה נקטה המשנה בתחילת מסכת פסחים: "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ". אור לארבעה עשר
הכוונה בליל ארבעה עשר, אך המשנה נקטה 'אור' ולא 'ליל', כדי לדבר בלשון נקיה.

מקשה על כך המגיד מדובנא: אם התורה מקפידה כל כך על לשון נקיה, מפני מה בפרשת שמיני ובפרשת ראה,
כשהיא מתארת את הבהמות והחיות המותרות והאסורות לאכילה, היא אומרת כמה וכמה פעמים "טמא הוא
לכם", "טמאים הם לכם", "שקץ הוא לכם"? איך כאן היא כותבת במפורש את המילה 'טמא'?

הוא מתרץ זאת על פי מעשה שהיה בפולין, באחד מגדולי ישראל. עגלון פשוט התגורר בעירה, יוסף שמו.
לא רק פשוט היה יוסליה, אלא אף בזוי בשל שפת הרחוב שהייתה שגורה על פיו, ולכן כינו אותו כל אנשי העירה
"יוסליה בור", על שם המאמר: "אין בור ירא חטא".

ביום מן הימים, כשישב הרב בחברת בני קהילתו בבית המדרש, בא אדם וסיפר מעשה שארע עימו, ובתוך הדברים
הזכיר את יוסליה בור, כששמע זאת הרב, קם ממקומו בזעזוע והחל לגעור ולהוכיח את הציבור על כינוי הגנאי
שנתנו ליהודי. "אם רוצים אתם להבדילו משאר היוסלאך בעיירה, קראו לו יוסל העגלון או על שם אביו,
אך בשום אופן אין לקרוא לו 'בור'!" – הורה הרב.

חלפה שנה, והנה מתדפק שדכן בדלתו של הרב. ביתו בגרה דיה, וחפץ הוא להציע לה הצעת שידוך של בחור טוב,
שגם הוא הגיע לפירקו – בנו של יוסליה העגלון. מיד הזדעק הרב: "מה זה עלה בדעתך? שאני אתן את בתי לבנו של
יוסליה בור? בשום פנים ואופן לא!"

שמעה הרבנית את הסירוב הנחרץ והעירה: "מדוע תדחה אותו מבלי לבדוק את ההצעה לעומקה? יתכן שיוסל'ה יציע הרבה כסף כדי לזכות להיות מחותן עם הרב". אולם הרב לא היה מוכן לשמוע שום מילה בנושא יוסל'ה בור והיה מה. כשיצא השליח, פנתה הרבנית ואמרה לו: "תורה היא וללמוד אנו צריכים. לפני כשנה כשהזכירו לפניך את יוסל'ה בור, צעקת מיד שאסור לכנות אותו כך, והנה היום – אתה עצמך קורא לו כך!"

נענה ואמר לה: "הבדל גדול יש בין העניין כעת לבין מה שהיה לפני כשנה. כשדיברו בבית המדרש וכינו אותו יוסל'ה בור ללא שום סיבה, גערת, שכן אין שום הטר לבזות יהודי. אבל כעת, כשמציעים אותו לבתי, ואני חושש שימעשה אבות סימן לבנים, ואותו בן שנראה טוב, יראה אחרת לגמרי בעוד שנה או שנתיים, אחרי שאביו ייקח אותו לעבודה, וילמד אותו את סודות המקצוע ועוד כמה דברים... כעת עלי להכריז ולהזהיר מפני שידוך עם אותו יוסל'ה דווקא בשל היותו בור, ולכן עכשיו צריך להדגיש שהוא יוסל'ה בור!"

כך גם בנידון שלפנינו – מסיים המגיד מדובנא – כשצריך להביא את החיות לתיבה, אין שום נפקא מינה אם החיות טמאות או טהורות, לכן משתמשת התורה בלשון נקיה וכותבת: "ומן הבהמה אשר איננה טהורה", אבל כשהתורה מזהירה שלא לאכול טרפות, היא מחדדת את הדברים ורושמת באופן הברור ביותר "טמאים הם לכם". כאן צריך לצעוק ולומר: טמאים הם! שקץ הם! מכאן למדנו, שבכל הנוגע לחינוך ולכבוד שמים, צריך להחדיר בכל הכוח. אין שום עניין לשמור על לשון נקיה, אלא יש לצעוק ולומר באופן הברור והנחרץ ביותר: טמאים הם לכם, כדי שלא יהיה שום ספק שצריך להתרחק מכך (דורש ציון).

"שופך דם האדם באדם, דמו ישפך..." [ט, ו].

דם האדם באדם – מנייה וביה, שהוא המלבין פני חברו (האלשיך הקדוש).

לפנינו ספור בעל מוסר השכל חשוב ומאלף. נציג אותו בלשון בעל המעשה: שמי חיים, ואני ילד בן אחת עשרה. באחד הימים דרסה מכונית את רגלי. עברתי כמה נתוחים מסבכים, טפלתי במסירות במשך כמה חדשים בבית חולים, ונצלתי מספנת פריטה של כף הרגל. בני משפחתי נאלצו לשנות מקום מגורים כדי שיוכלו לסעד אותי בהמשך הטפול והשקום.

בשנת הלימודים שלאחר מכן התחלתי ללמוד בבית ספר חדש, הסמוך למקום מגורי החדש. בהפסקה הראשונה, כאשר עמדו בני הכיתה לפתח במשחק בכדור, הצעתי את עצמי כ"שוער" במשחק. השתתרה שתיקה, ומישהו מאחורי ראש הקבוצה לחש: "אל תסכים! בגלל הצולע הזה נפסיד במשחק!"

הנוכחים שמעו את הלחישות, וגם אני. פני האדמו, ונסגתי אחורה אל הגדר. ראש הקבוצה בחר מיד שוער אחר. המשחק החל, ואלו אני פסעתי לאטי לעבר היציאה מבית הספר. אף אחד מן המשחקים בהתלהבות לא הבחין בי... ביומים הבאים לא הגעתי לבית הספר. מורה הכיתה התקשר אל אבי כדי להתעניין בשלומי, ונחרד לשמע את שארע באותה הפסקה. מאחר יותר נודע לי, שלאחר השיחה עם אבי המורה פתח בשעור פרגיל, אך זמן קצר לאחר מכן אמר לחברי התלמידים: סגרו נא את הספרים. אני רוצה לספר לכם שני ספורים. הילדים החליפו ביניהם מבטי ותמיהה, אך נענו בשמחה להצעה.

מעשה בילד בן גילכם, כך התחיל המורה את ספורו, שהיה מצנן במקצת ולא הלך ללמודים. מרב שעמום הסתפל דרך החלון הסגור בחבורת נערים ששחקו בכדור במגרש הסמוך. לפתע בעט נער אחד בעיטה חזקה בכדור, והכדור פגע בעצמה בזכוכית החלון. הזכוכית התנפצה מול פני הילד. חתכים עמקים הופיעו על פניו, והגרוע מכל: כמה שבירי זכוכית זעירים חדרו לתוך עינו...

שום רופא מנתח לא היה מוכן להבטיח כי יצליח להוציא את שבירי הזכוכית מבלי לפגוע בראייה של הילד. לאחר ברורים ממשכים הסע הילד לבית חולים מסיים שבו נתח על ידי אחד מטובי המנתחים. מהנתוח יצא הילד בתחבשת שהקיפה את ראשו. אסור היה להסיר את החבישה במשך תקופה ארוכה. פעבר זמים אחדים הלך הילד לבית הספר עם החבישה. לא קל להתהלך ולפעל עם עין אחת בלבד, אך לקשינו נוספה צרה אחרת: כמה ילדים החלו ללעג לו וכנו אותו "פרה עגרת", "התרבוש הלבן", ועוד פנויי גנאי דומים. למחרת סרב הילד ללכת לבית הספר. במשך שבועות אחדים למד בשעורים פרטיים, עד אשר אפשר היה להסיר את החבישה. מה דעתכם, ילדים, על התנהגות הילדים? שאל המורה.

למדנו שאסור לכנות שם לחברו, אמר אחד. אסור לצער אדם, וזה נקרא "אונאת דברים", אמר אחר. הם לא שמעו על "ואהבת לרעך כמוך"! שאל שלישי.

אתם צודקים, ילדים, אמר המורה. אתם יודעים מי הוא אותו ילד? זה אני! עד היום קשה לי לסלח לאותם ילדים... בואו התקרבו והביטו בפני מקרוב, אתם יכולים להבחין בצלקת על הגבה הימנית, ובצלקת נוספת על המצח. הן נשארו מאותו ארוע. אך יש צלקת נוספת שנשארה לי, והיא עדין צורבת וכואבת...

הילדים תמהו: היכן היא אותה צלקת? והמורה השיב: אני לא יכול להראותה לכם, היא נמצאת בלבי!!

התלמידים החליפו ביניהם מלים נרגשות במשך מספר רגעים, עד אשר שאל אחד בקול: ומהו הספור השני?

כן, אמר המורה, אני עובר לספור השני. את גבור הספור אתם מכירים. זהו התלמיד החדש חיים. כידוע לכם עברה עליו תקופת טראומה וסבל בעקבות הפציעה הקשה ברגלו. תקותו היתה שבבית הספר החדש הוא יתקבל יפה על ידי חבריו החדשים, והדבר יקל עליו את קשיי החלפת מקום הלימודים. הוא לא תאר לעצמו שמישהו יכנה אותו בשמות בגלל שהוא עדין לא הבריא לגמרי. פעת אין לו שום חשק לחזר לכיתה הזאת...

נדלג על המבוכה שהתפתחה בכיתה באותו רגע, ונגיע הישר לשוף הטוב של ספורו של חיים, אותו הוא סיים במשפט: עוד באותו יום בקרו אצלי המורה ועוד כמה תלמידים, ששמו קץ לפרק העגום הקודם ופתחו בפני חיים חדשים! (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזלה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת מורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרהנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנו ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרה ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ כחן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, לע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

כניסת השבת: 16:31

יציאת השבת: 17:22

רבנו תם: 17:57

ע"פ אופק ת"א

א' בחשון תשפ"ה

העלון השבועי טוב להסות בה'

מדוע נח מצא חן בעיני ה'?

הפרשה הבאה: "אלה תולדות נח" - אף על פי שזכה לתולדות בגיל כל כך מבוגר, בכל זאת "נח איש צדיק תמים היה", ולא הרחרח אחר מידותיו של הקב"ה, אלא קיבל הכל באהבה וידע שהבורא עושה הכל לטובתו.

נח חי בהבנה שאם הקב"ה החליט לעשותו עקר, ודאי שיש לכך סיבה וזה הדבר הטוב ביותר עבורו. הוא קיבל זאת בתמימות ובאהבה גדולה, לא התרעם על ה', לא התלונן ולא בכה, אלא "נח איש צדיק תמים" - יודע הוא

שכל מעשיו של ה' הינם בצדק ובתמימות, הכל בשלמות וללא פגם. בזכות האמונה החזקה, הביטחון הגדול שסמך על הקב"ה - לכן זכה ל'ונח מצא חן בעיני ה'" - אדם כזה הבוטח בה' ולא מתלונן גם שהוא עקר ללא ילדים שנים רבות - מוצא חן בעיני ה' וזוכה לשמירה והגנה מיוחדת.

ואכן, בהמשך התברר, כמה היה הדבר לטובה - כל חבריו, משפחתו ומכריו של נח שזכו לילדים רבים כבר בגיל צעיר - כולם מתו במבול ולא נותר מהם זכר. ואילו, רק הוא, נח ואשתו...

- ההמשך המרתק בעמוד 4 -

רבותיי היקרים, חידה: מי היה האדם שהמתין הכי הרבה שנים בהיסטוריה לזכות לילדים? ומי הוא אותו אדם שזכה לילדים בגיל המבוגר ביותר עלי אדמות?

לא, לא מדובר באברהם ושרה שזכו לילדים בגיל 100 (גיל 90 לשרה). מדובר ב'נח' - "ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת" (ה', לב'). אם נתבונן היטיב בחומש נגלה כי כל אחד מבני העולם זכה לילדים רבים במאה השנים הראשונות לחייו, בעוד רק נח - האדם היחיד בדור ההולך בדרך ה' ומייצג אותו - נותר עקר עד גיל 150.

איך מרגיש אדם כזה? מה עובר על זוג כזה? כל העולם זוכה לילדים לפחות עד גיל 100 והוא היחיד שעובר עליו יום הולדת 200, 300, 400 ללא ילדים. בדרך כלל אנשים כאלו נשברים, בוכים, מתייאשים ומצטערים עד למאד, שהרי "מי שאין לו ילדים - נחשב כמת" (נדרים סד). ומה היתה תגובתו של נח ואשתו כל אותם שנים? ובפרט, שהם עסוקים בקירוב רחוקים כל אותם שנים?

אין פסוקים מפורשים המגלים את הרגשותיו ותגובותיו של נח ואשתו, אך הגאון רבי משה לוי זצ"ל (בספרו 'תורת משה') מגלה לנו את תגובתו המופלאה של נח, וכך הם דבריו: 'הדבר תמוה: פרשת בראשית הסתיימה בפסוק: "ונח מצא חן בעיני ה'" (ו', ח), ואילו הפסוק הפותח את פרשת נח, הוא: "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (ו', ט). בדרך כלל, יש קשר והמשך בין סיום הפרשה לתחילת הפרשה שאחריה, ומה הקשר וההמשך שיש כאן? - אלא, באה התורה הקדושה ללמדנו: כיצד זכה נח למצוא חן בעיני ה'? בזכות מה זכה נח להיות אהוב על ה' ולהינצל מהמבול יותר מכל שאר בני העולם? התשובה לכך היא הפסוק שבתחילת

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פונסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים ה"י. ינון בן רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרתה בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מזל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מזל. אבלין עדינה בת פרתה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה ה"ד, המרוחם משה כהן בן נוהת ויוסף.

סגולות וישועות

הדרכה לחורף בריא

רבנו הרמב"ם עומד על כך שכדי שגופו של האדם יישאר בריא וקיים בכל עת, עליו לעמוד על תפריט אוכל שונה בין ימות הקיץ לימות החורף.

"בימות החמה אוכל מאכלים הקרים, ולא ירבה בתבלינים ואוכל את החומץ, ובימות הגשמים אוכל מאכלים החמים ומרבה בתבלינים, ואוכל מעט מן החרדל ומעט מן החלתית".

מאכלים חמים הכוונה שבתכונתם הם מחממים את הגוף, כגון פלפל חריף וכן התבלינים הדואגים לחום הגוף.

רק ב-1911 גילה המדע את הויטמנים, וראו כי ויטמין C הוא המשפיע ביותר על מניעת דלקות, הצטננות ושאר מחלות חורף, ולכן משפחה שיש להם חולאי חורף ונותנים להם אנטיביוטיקה ללא סוף, המלצתי לקחת מראש טבליות טבעיים של ויטמין C גם כשבריא, ובעז"ה עוברים את החורף בקלות. ונזכור כי "הכל משמיים חוץ מצינים ופחים" (קור וחום). (כתובות ל).

הלכות והליכות

הטועה בתפילת שבת

התפללתי ביום שבת תפילת שמונה עשרה, ולא שמתי לב כי הנני מתפלל בטעות תפילת שמונה עשרה של יום חול, אלא שנזכרתי באמצע ברכת 'רפאנו' - מה עליי לעשות כעת?

תשובה: יזהר אדם בתפלות שבת, שלא יבוא לכלל טעות בתפילה ויבוא להתפלל תפילת חול, שאין זה סימן טוב לאדם הטועה בתפילות השבת. לכן, נכון להתפלל בשבת מתוך הסידור.

הטועה בתפילת שבת, והתפלל כמו ביום חול: "אתה חונן..." - **גומר את אותה ברכה שנזכר בה שטעה עד הסוף, ואז חוזר ומתחיל של שבת.** לכן, הנזכר בברכת 'רפאנו' שהינו מתפלל כיום חול, יש לו לגמור ברכת 'רפאנו' ולהתחיל בברכה של שבת. והטעם לכך, כי מן הדין היה צריך להתפלל בשבת י"ח ברכות כמו בחול, ולהזכיר את קדושת השבת לאחר 'רצה' באמירת 'יעלה ויבוא' (כמו בר"ח וחול המועד), אלא שמשום כבוד שבת לא הטריחו רבנן את הציבור להתפלל תפילה ארוכה, ותיקנו ברכה אחת אמצעית לשבת בלבד.

שליח ציבור שטעה בתפילת החזרה והתחיל בשל חול - **אינו גומר הברכה, אלא פוסק ומתחיל בשל שבת,** לפי שיש בזה טורח ציבור קצת וגם לא ראוי להתפלל ברבים תפילת חול.

ואולם, כל אדם הטועה בתפילת מוסף של שבת והחל להתפלל תפילת חול - **פוסק באמצע הברכה שנמצא וחוזר לומר "תכנת שבת"** (לפי שתפילת מוסף לא ראויה להיות שמונה עשרה ברכות, כפי שהסברנו בתפילות הרגילות של שבת).

ילד עם ביטחון עצמי

האם עלה בדעתכם, איך מרגיש ילד שאין לו כל זה?

ילד שגדל בבית מלא זבחי ריב, תלונות, ביקורות, הכפשות, ההורים לא מרוכזים בילד, מפני שהם עסוקים במריבה שלהם - ילד כזה נפגע רגשית מהמריבות שהוא עד להם, גם אם הן מתרחשות בחדר השני, או שהוא בכלל לא רואה אותן ורק חש אותן ממרחק. הוא אחוז אימה ופחד כשהוא מתעורר בלילה, ושומע מריבות בין שני האנשים היקרים לו, או חוזה בהם ביום. ביתו שהיה מבצרו וחוסנו, איבד את הביטחון והיציבות שלו.

אל נא נהיה עיוורים, האופן בו אנו מתנהגים בבית ובמשפחה שלנו, עלול לפגוע ביקרים לנו, בקטנים והרכים שילדנו אותם, ולקחנו אחריות על גורלם.

ישנם הורים המנסים לפצות על חוסר הרגש והביטחון שיש לילדיהם על ידי הענקת מתנות, וכשהילד גדל הוא אומר בקול ברור: המתנות לא שוות מאומה כמו הרגשה של חיוך ושמחה בבית, שגם שיש אי הבנה וויכוח בין ההורים, הרי שמיד מתפייסים ומחייכים, צוחקים מתבדרים - בבית כזה גדלים ילדים מוצלחים!.

פנחסוב הוא מרצה, יועץ מומחה לנישואין ופסיכותרפיסט - Dp0533165281@gmail.com. הרב דניאל

רגיל היה לומר הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל: חינוך הילדים מבוסס ובנוי על שני מרכיבים חשובים: הראשון הוא 50% תפילה, שהרי שערי דמעה לא ננעלו, והשני הוא 50% שלום בית של ההורים.

בואו נחשוב לרגע, מהי המתנה הכי חשובה לילד? אתן לכם רמז: זו מתנה החשובה יותר מלגו וממכוננית גדולה עם שלט, ואף יותר מנסיעה לחו"ל. למתנה הזו קוראים שלום בית - הורים שחיים יחד בשלום!.

ילד כזה קם בבוקר בביטחון עצמי גבוה. הוא יודע שיש לו הרבה יותר מקירות, אלא יש לו בית יציב עם אבא ואמא שאוהבים אותו, מגנים עליו ודואגים לו, ושהם בעצם הגב שלו. זה אומר שיש מי שחושב עליו ומוכן לעבוד על מידותיו בשבילו. יש מי שרואה אותו באמת, ומתחבר לכל חוויה וקושי שהוא עובר. יש מי שמוכן, פעמים רבות, להקריב בשבילו את חירותו ואת נוחותו. יש מי שמפרנס אותו ודואג לו: לאוכל, בגדים, לימודים, חוויות רגשיות ונפשיות. יש מי שייקח אותו לרופא וישלם עבורו לטיפולים, ולכל מקום שהוא זקוק לתמיכה נפשית וגופנית. זה נותן חוסן נפשי לילד ורוגע בחיים להתקדם.

ריח ניחוח לבורא עולם

שהדבר העיקר על ליבו. לאחר כמחצית השעה התגלה גודל הנס. אותו קו 78 שהיה צריך לעלות עליו, אך פיספס אותו עקב שמירת עיניו, התפוצץ בפיגוע רצחני שנעשה על ידי שני בני עוולה. שני אנשים נרצחו באותה עת ו-9 נפצעו קשה והובהלו לטיפול נמרץ.

הבחור התרגש עד דמעות והודה לבורא עולם שהציל את חייו בזכות שמירת העיניים, וכי דווקא שהאדם מתקדש ומתעלה בעבודת ה', ולמראה עיניו נראה כאילו הוא רק מפסיד מכך - אין זה נכון, כי בזכות כך, נגרמת לו הצלה והצלחה גדולה עד למאד!.

אומר ה'בית אברהם' כי עיקר הנחת רוח שיש לבורא עולם, הוא דווקא בדבר שיש לאדם יגיעה וקושי יותר גדול להתגבר עליו, שלפי עוצמת הניסיון - גודל השכר והנחת רוח שנגרם לבורא עולם.

ממשיך הצדיק ואומר: כשחזרה היונה אל נח עם עלה זית בפיה, פנתה היא אל הבורא יתברך ואמרה לו: "יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך, ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין בידי בשר ודם". והכוונה היא שאפילו עלה קטן - מעט עבודה, אלא שהוא מר - שבא לאדם בקושי ובמרירות לעשות רצון קונו, נגד כל החברה ונגד כל הטבע של האדם - דבר זה חשוב ומקובל לפניו יתברך, יותר מעבודות גדולות אשר הם בלא יגיעה אלא מתוק כדבש.

אינו דומה אשה המתגברת להתלבש בצניעות מפני שאינה רגילה בכך, לאחת שנולדה בצניעות ואינה מרגישה ניסיון בכך. אינו דומה הבא לשיעור תורה מתוך טרדה וקושי, למגיע בשלווה ומתוך רוגע.

"וירח ה' את ריח הניחוח" - מדוע? "כי יצר לב האדם רע מנעוריו".

בתחנת האוטובוס לקו 78 ב'ארמון הנציב', שכונת מגוריו בירושלים, על מנת לעלות לאוטובוס שיקח אותו אל בית הספר בו הוא לומד.

אלא, שבעודו ממתין בתחנת האוטובוס, הגיעה אל התחנה אשה הלבושה בבגדים שאינם צנועים כלל ונעמדה לצידו. הבחור נזכר בדברים שלמדנו אמש בשיעור, כמה קדושה זוכה האדם מכל התגברות וכמה ברכה הוא זוכה בכל פעם שהוא מקדש עצמו, לפי ש"כל המקדש עצמו מעט מלמטה - מקדשים אותו הרבה מלמעלה" (יומא ט).

הוא נזכר בקבלה שקיבל על עצמו שלא להביט במראות שכאלו, ומיד השפיל את ראשו והלך לצד אחר. הוא המתין עם הראש למטה וציפה לבואו של האוטובוס. איזה קידוש ה'! איזו נחת רוח נגרמה בשמיים באותה עת! אדם שמקריב קורבן לה' נגד כל הטבעים שלו!.

לאחר כמה רגעים, אוטובוס קו 78 אכן הגיע לתחנה, אך הבחור שהשפיל את עיניו זה עתה, לא שם לב כי זה האוטובוס שלו, ופיספס אותו לחלוטין. עד שהוא הספיק להבין שזה האוטובוס שלו, הנהג כבר פתח בנסיעה והמשיך.

ברגע הראשון, חש הבחור צער: אני שמרתי על עיניי בשביל להיות קדוש לפני ה', ובשל כך פספסתי את האוטובוס ואחר לבית הספר. הוא ניסה להתחזק באמונה כי 'אין אדם שומע לי ומפסיד' (דברים רבה ד), למרות

לאחר סיום המבול, יוצא נח מהתיבה עם משפחתו והחיות, ומיד בונה מזבח ומקריב קורבנות לה' מבהמות טהורות, בכדי להראות כי ה' לבדו מנהיג את עולמו (רלב"ג). "וירח ה' את ריח הניחוח ויאמר ה' אל לבו, לא אסוף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעוריו". (ח', כא).

שואל ה'קדושת לוי', רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל: מהיכן הגיע אותו ריח ניחוח לה' הריח שגרם לה' נחת רוח כה גדולה אחר אסון המבול? עונה הצדיק ואומר: 'הוא ע"י האדם הקרוץ מחומר, אשר בקרבו שוכן יצר הרע המנסה להסיתו ולהדיחו מעבודת ה' ומצוותיו, והאדם מתגבר בכל כוחו לעבוד את בוראו. "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" - הוא הסיבה שהריח ה' בריח הניחוח ונגרם לו עונג. כי דווקא התגברות של אדם בעל יצרים ותאוות, המקדש את עצמו לכבוד הבורא - גורם נחת רוח ורעש בכל העולמות.

המעשה המדהים שלפנינו התרחש לפני 9 שנים בדיוק, עם תחילת חודש חשון, בשנת התשע"ו, אותו סיפר תלמיד חכם, מזכה הרבים מירושלים: "זכיתי ב"ה לקרב בני נוער ע"י שיעורי תורה בשכונת פסגת זאב שבירושלים, ולאחרונה אירע מעשה מדהים שעורר את כל מי שנחשף אליו. אחד מהבחורים המשתתפים בשיעור שלי, החל להתקרב ליהדות, ולהקפיד בשמירת התורה והמצוות. באחד השיעורים דיברנו על חשיבות שמירת קדושת העיניים וכמה היא מביאה טהרה וברכה לאדם. אותו בחור הרגיש התעוררות של קדושה ורצון להתקדש, וקיבל על עצמו לנסות להתחיל לקדש את עיניו בדרכים, בעודו הולך ברחוב.

בבוקר יום המחרת, אותו נער המתין

500 שנה של המתנה

להיפקד בזרע של קיימא, ומאז חננו הקב"ה בחמישה ילדים, בזה אחר זה. בעיני בשר גשמיות, הדבר אינו מובן: מדוע היה עליו ועל רעייתו להמתין כל כך הרבה שנים?! הרי בסופו של דבר, זיכהו הבורא יתברך בילדים?

לימים, באירוע תורני שערכה ישיבת "כסא רחמים", אותה הקים הרב מצליח מאזוז, נשא דברים בנו, ועמד על הסבר מעמיק במחשבותיו של הקב"ה: "איננו יודעים חשבונות שמיים, וכי ה' יתברך מנהל את עולמו בצורה הטובה ביותר. אך אולי אפשר לומר, כי בזכות כך שנולדנו בגיל מאוחר, זכינו לעלות לארץ בגיל צעיר, בעוד כוחנו במותנינו, חדורי מרץ ללא עול כבד של המשפחה והילדים, ובכך זכינו להקים את ישיבת 'כסא רחמים' בארץ. בעוד, שאם היינו מגיעים לעולם מיד אחר חתונתו של אבא, רבי מצליח מאזוז, הרי שלפי החשבון היינו עולים לארץ בגיל הארבעים לחיינו, אז היינו מטופלים בילדים רבים ודאגות פרנסה כיצד לחתנם, וקשה מאד היה לראות כיצד היינו מצליחים במצב שכזה להקים את ישיבת 'כסא רחמים'."

כתב רבנו ה'בן איש חי': "נמצא מהלך האדם וטלטולו: ממקום למקום ומעיר לעיר - הכל בהשגחה פרטית מאת ה' יתברך לטובת האדם ההוא, לקבץ נדחיו המפוזרים והמגולגלים בדומם וצומח ובעלי חיים."

קוראים לך מהגן של הילד עקב בעיות, משגעים אותך מהבנק לבוא לסדר דברים, אתה מתעכב עם אשתך בקניות - הכל בהשגחה לטובה!

לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא... הן דין, הן רחמים - כולם לטובתך, מחמת אהבה שהקב"ה אוהב אותך, כמו שכתוב: 'את אשר יאהב ה' יוכיח'" (ליקו"מ ח"א ד').

בסופו של יום, הקב"ה דאג 'לפצות' את נח והאריך את ימיו של נח שזכה לחיות 950 שנה (מהאנשים הבודדים שחיו כ"כ הרבה שנים), וזכה לרוות

נחת מעשרה דורות, והם: שם, ארפכשד, שלח, עבר, פלג, רעו, שרוג, נחור, תרח, אברהם.

אמר הקב"ה: "500 שנה לא זכית לילדים ולא הרהרת אחריי? אני דואג שיהיה לך ילדים ותאריך ימים, כדי שתרוה נחת כמעט 1,000 שנה!?"

מספרים על הגאון הקדוש רבי מצליח מאזוז זצ"ל שהיה רב ודיין גדול בתוניסיה, שבמשך שנים רבות לא זכה להיפקד בזרע של קיימא. רבי מצליח ורעייתו התפללו מעומק הלב, הרבו בצדקות, קברי צדיקים וזכויות רבות, אך חלפו השנים והם לא זכו להיפקד בילדים.

לאחר 15 שנה, זכה רבי מצליח מזוז

המשך מעמוד 1 - ואילו רק נח ואשתו - זכו להינצל עם ילדיהם. ומתברר, שזו היתה הסיבה לעיכוב בזכייתו בילדים: "אמר רבי יודן, מה הטעם שכל הדורות הולידו למאה שנה וזה (נח) לחמש מאות שנה? אלא, אמר הקב"ה: אם בניו של נח יהיו רשעים, הרי שכאשר יבוא המבול הם יאבדו במים וימותו, ובכך יהיה רע לנח הצדיק. ואם בניו יהיו צדיקים ויהיו ראויים להינצל מהמבול - הרי שאטריח עליו לעשות הרבה תיבות? (שהרי אם יזכה לילדים בגיל צעיר כמו כולם, כאשר יגיע המבול בגיל 500, יהיו לו הרבה ילדים ויצטרך לטרוח ולעשות כמה תיבות). לכן, כבש ה' את מעיינו ולא הוליד עד שהיה בן חמש מאות שנה, כדי שלא יהיה יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשין לפני המבול" (רש"י ה', ל"ב).
כלומר, ה' זיכה את נח בילדים רק בגיל 500, סמוך למבול, מפני שגם אם יבחרו ילדיו להיות רשעים, הרי שה' לא דן אותם לפני גיל 100, וממילא ינצלו ולא יהיה בצער!

ראו, איזו הצצה 'קטנה' ונדירה נותנים לנו חז"ל להבין את התוכניות של בורא עולם, וכמה הן מתוכננות באופן מדויק ומסודר, אך ורק לטובת האדם. בורא עולם עשה את החשבון המדויק, מה עליו להביא לנח בחייו כדי שלא יהיה בצער שאינו צריך לקבל: אם יביא לו ילדים בגיל צעיר ויהיו רשעים - יראה במותם. ואם יהיו צדיקים - יצטרך לעשות הרבה תיבות, לכן, הביא לו אותם בגיל מאוחר!.

"כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: אברהם בן פרידה, דינה בת ססיל, יונה בדיחי בת טורקיה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. זש"ק: אלחנן בן עדנה.

המהול הרב רזיאל צדקיהו

נכדו של המהול המפורסם הנה"צ רבי שלום צדקיהו זצ"ל - מהול ברישיון משרד הבריאות והדתות. מבצע בריתות בארץ ובח"ל. 050-4151127

העלון מוקדש להצלחת החפץ בעילום שם

העלון מוקדש להצלחה ושנה טובה לאשר בן דוד ושירי בת אברהם והילדים: אוריאל-ליאור-אליה-אוריה וטליה.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

1014

עלון
מס'

פרשת נח - "חומרת הגזל"

לעומתי: 'גזלן! לא תוכל להיכנס בשערי הגן!'. רבי חיים האזין בקשב והתלמיד שהגיע מן העולם הבא המשיך בדבריו: "המלאך התכוון למעשה שארע עמי לפני זמן רב. כאשר נסעתי פעם לביתי, נלווה אלי אחד מבחורי הישיבה, לתחנת הרכבת, ורק כאשר עמדנו בתחנה זכרתי לפתע, כי הנני חייב לבעלת האכסניה בה דרתי סכום פגוט של שבעה פרוטות. תחבתי ידי לכיסי ושלפתי את המטבעות הנדרשים, הפקדתי אותם בידי חברי וביקשתי ממנו למוסרם לידי בעלת האכסניה, לפירעון חובי. הבחור נענה לבקשתי, ואני לתומי סברתי כי מילא אחר דברי. רק בהגיעי לעולם העליון התברר לי כי הדבר פרח מזכרונו של הבחור ואני נותרתי בעל חוב. עודני חייב סכום של שבעה פרוטות ובגינו איני יכול להיכנס לגן עדן. דייני בית הדין עיינו בדיני ופסקו, כי כיוון שלא אני הוא האשם בדבר, אלא חברי ששכח לפרוע את חובי, הרי שניתנת לי בזאת ההזדמנות לרדת לעולם השפל ולתקן את המעוות" המשיך הבחור וחינן קולו: "רבי, מתחנן אני לפניכם כי תפרעו את חובי לבעלת האכסניה, כדי שאוכל לנוח בשלום על משכבי". כמובן שראש הישיבה נענה בחיוב לבקשת תלמידו מן העבר, הוא שאל את הבחור לשמה ולמקום מגוריה של בעלת האכסניה והבטיח להסדיר את עניין החוב. "לך בשלום, ותנוח בשלום על משכבך, ותעמוד לגורלך לקץ הימין" (דניאל פרק יב פסוק יג) הפטיר כלפי תלמידו שנעלם באחת מן העינין...

דברים נוקבים חדרי בטן כותב רבינו בחיי זצ"ל ב"כד הקמח": מי שחוטא בעוון הגזל, הורס הוא את יסודות התורה ועוקר שורש האמונה, שכל מצוות התורה תלויין בה. כמה בתים של עשירי עולם נאבדו על זאת, כמה ממונות ואוצרות נאבדו וירדו לטמיון בעבור זה. עבירה זו אבירה, מכלה ומחריבה ומאבדת הגוף והנפש בעולם הזה ובעולם הבא. והיה "חפץ חיים" זצ"ל אומר (מובא בספר "חפץ חיים על התורה", פרשת ויצא): מי שעושה גזל את חברו, הוא לא רק רשע, אלא גם שוטה. שהרי השפע שיש לו לא יתרבה יותר ממה שנגזר לו בראש השנה. ותחת אשר נטל את שאינו שלו, יטלו ממנו לבסוף את אשר היה מיועד עבורו. וסוף דבר יהיה, שממון הבא בעושה ובגזל, יכלה גם את יתר הפליטה מהשפע הכשר שיש לו מכבר.

והנה מצוי מאוד שכמעט בכל בית ובית נמצאים ספרים או חוברות וכדומה שנשאלו מאחרים לזמן קצר, ומסיבות שונות מעכבים את החזרת הכספים לזמן רב, עד שנאבד או נשכח מלב השואל והמשאיל, והדבר מצוי גם בעטים וחפצים קטנים הנשכחים מהרה. וכן ישנם אנשים שקונים סחורה או מצרכי מזון ומשלמים בצ'קים מבלי לחשוב תחילה אם יכסו את הצ'קים בבנק או לא. ובמקרים שונים מחזירים להם את הצ'קים מחמת שאין כיסוי ועוד סיבות. ודבר זה גורם צער גדול למקבלי הצ'קים, ולפעמים הצ'קים עוברים לכמה אנשים ונגרם צער רב, וגם גובל הדבר באיסור גזל כיוון שפעמים אין כוח או זמן בידי המוכר לבוא אחריו שישלם לו במזומן תמורת הצ'ק שחזר. כמו כן, מצוי שקונים בהקפה בחנויות מכולת ירקות וכדומה, ועוברים דירה ונותר חוב ושוכחים לשלמו, ובעל החנות אינו יכול לחזר אחרי כל החייבים לו ונמצא שמאבדים את ממונו.

כך אמרו רבותינו (תענית ז'): גזל הוא חוסר אמונה, חוסר אמונה במה שיש, חוסר אמונה במי שנתן לך. אדם חושב שאם יגזול מהאחר יגיע לאושר ועושר, ייקח מפה יעלים משם ויעשה לו הכנסה קלה. דע! מחמדנות האחר וגזלתו לא תהיה לך הרווחה! אולי למראית עין יהיה לך עוד ממון, אף עד מהרה יתברר לך כמה הפסדת. לפעמים מחכים לאדם אושר ועושר,

על הפסוק בפרשתנו "ותמלא הארץ חמס" (בראשית ו, יא) כתב רש"י: אף על פי שהיה באנשי דור המבול גם חטא עבודה זרה גילוי עריות שהן עבירות חמורות ביותר שעליהן אמרו רבותינו יהרג ואל יעבור, עם כול זה לא נחתם גזר דינם אלא על עוון הגזל. והסיבה שהקדוש ברוך הוא החמיר עמהם, מסביר הרב דניאל פלבני שליט"א בספרו "אמרי דניאל", כיוון שהחמס שהיה ביניהם הוא הרס וחורבן החברה ובלעדיו אין מקום לקיום העולם והרי נאמר "עולם חסד יבנה", ואם אין חסד שהוא הנתנה אלא גזל, שהוא הלקיחה, על כן בא המבול. דינם של בני דור המבול, אשר נחתם על הגזל (סנהדרין קח.), לא נחתם בגין גזילות אדירות וכבירות, אלא דווקא בגין גזילות פגוטות וחסרות משמעות לכאורה. כך מספרת לנו הגמרא בירושלמי (בבא מציעא פרק ד, הלכה ב) את שהתרחש בדור המבול, כי כאשר היה מי מבני דור המבול מציע תורמוסין (מין קטנית) למכירה, היו מתגודדים סביבו בני המקום, וכל אחד היה נוטל פחות משווה פרוטה. תוך זמן קצר היה המוכר נותר ללא סחורתו, באין יכולת בידי לתבוע איש! הן כל אחד לא נטל אלא פחות משווה פרוטה, ועל מה ייתבע? ועל זה נחתם גזר דינם! על גזילות שכאלו, ששיעורן – פחות משווה פרוטה.

ישנם שכירים ופועלים המרשים לעצמם לזלזל במקום עבודתם בטענות שונות ומשוונות, כגון שבעל הבית לא משלם להם שכר הגון, ומורים היתר לעצמם לאחר בזמן, או להתבטל ולשוחח בזמן העבודה. ורבותינו מאוד הקפידו בדבר זה, ולכן יש להתייעץ בכל דבר עם מורה הוראה, לבל ישלם חלילה בעוון גזל ושאר איסורים. מצוי מאוד שאדם לווה מחברו סכום פגוט ואינו רואה חובה לעצמו לרשום בפנקס את החוב מחמת שהסכום הוא פגוט ביותר, וקורה פעמים רבות שהלווה שוכח להחזיר את הסכום, והמלווה מתבייש (או שוכח) לבקש את החוב. וידוע שאפילו על פרוטה אחת שאדם חייב לחברו ולא מחזיר יצטרך לבוא בגלגול לעולם הזה להחזיר את החוב. ולכן יש לנהוג לרשום בפנקסו את החוב. וכן אין למלווה להתבייש לבקש את החוב, אלא יבקש ממנו ויסביר ללווה את הסיבה, וכמובן שאם רוצה המלווה למחול לו – רשאי הוא למחול לו, ויאמר בפירוש ללווה שהוא מוחל לו על החוב. כמו כן, מי שלווה כספים ולא הספיק לפרועם ונפטר לבית עולמו, ראוי ליורשים לפרוע החובות ולא יתאכזרו על נשמת אביהם שאינו יכול לבוא למנוחתו. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **הדבר ארע בישיבת וולוז'ין המעטירה, במהלך ימי השבעה של אחד מן הבחורים המובחרים, אשר הסתלק לבית עולמו בדמי ימיו. מנהג של קבע עשה לו רבי חיים ראש ישיבת וולוז'ין, לבקר בהיכל הישיבה כמה פעמים מידי לילה, לחזות בלימודם של האריות שבחבורה. קול התורה בהיכל וולוז'ין לא נדם אף לרגע, ובכל שעות היממה נמצאו מתמידים שחבשו את הספסלים ושקדו על תלמודם. באותו לילה, אודותיו נסוב סיפורנו, צעד רבי חיים לבית המדרש, כאשר לפתע נגלה לנגד עיניו מחזה נורא. הבחור שנפטר כמה ימים קודם לכן, נראה עומד באמצע הפרוזדור, בהקיץ ממש. רבי חיים לא התעלף, גם לא נרתע לאחוריו. הוא ניגש אל הבחור ושאלו בשלווה: "מה מעשיך כאן?" "באתי לבקש מהרב טובה, עבור נשמתו" השיבה הדמות. "ומה תבקש?" חקר הרב. והתלמיד פתח וסיפור: "כאשר עלתה נשמתו לעולם העליון, פתחו לפני את כל שערי שמים, מלאכי שרת קידמו את פני והכריזו לקראתי 'יבוא שלום ינוחו על משפחותם הלך נכחו' (ישעיה פרק נז פסוק ב). בכל מקום בו עברתי בדרכי לגן עדן, נתקבלתי בהוד והדר. אולם כאשר הגעתי לשערי גן עדן, חסם מלאך את הפתח וזעק**

אך חוסר סבלנותו גורמת להם להתמהמה ולעיתים אף לא להגיע. ועוד אמרו רבותינו כי מגזל האחר נעצרים הגשמים, ואילו מאמונה וביטחון, הסתפקות ושמירת ממונו של החבר יורדים גשמי ברכה. המעשה הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. **שנת בצורת פקדה את ארץ הקודש, תפילות, תחינות ותעניות רבות לא שינו את המצב. לילה אחד באו בחלום אל הרב חיים שאל דוויק ואמרו: "אם רוצים אתם גשמים בקשו מהחנווני בעל החנות הקטנה שבקצה העיר שיתפלל עבורכם, בזכותו ירדו לכם גשמים". למחרת בבוקר כינס הרב את כל תושבי העיר ואמר: "אני יודע שהיאות מחלחל בכם ואמונתכם לגשם השנה קטנה. אך רבותי, מחר בבוקר על כולכם להגיע לרחבת העיר לתפילה ותענית". למחרת הגיעו כולם אל הרחבה, ספרי התורה נפתחו והרב קרא מספר פרקי תהילים. בסיומם הסתובב הרב וקרא לחנווני שישב בקצה: "בוא כבודי, עלה לתיבה והתפלל בעד הציבור לגשמים". נדהם החנווני ושאל: "מי אני שאתפלל בעדכם?" חזר הרב על בקשתו והפציר באיש. ציבור האנשים התפלל אף הוא מבקשת הרב אך לא ערער עליו. החנווני הסכים ואמר: "המתניו לי רגעים מספר, אני הולך להביא את הסיידור שלי". לאחר דקות מספר הגיע החנווני כשבידו כף מאזניים ואמר: "זהו הסיידור שלי!" הוא הרים את כפות המאזניים ואמר: "ריבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך כי מעולם לא רימתי בכף המאזניים הללו שרמוז בהם שימך הגדול. ראש המאזניים מרמז על האות י', כפות המאזניים על שתי אותיות ה', עמוד המאזניים על האות ו'. אנו מבקשים ממך שבזכותם תוריד לנו גשמי ברכה". סיים החנווני את תפילתו וארובות השמים נפתחו והגשם החל לרדת... ("דרך אמונה", "לבוש יוסף")**

ברם, עם כל חומרתו של איסור הגזל, מזלזלים בו בני האדם ומוצאים לעצמם היתרים שונים ומשונים, כדברי בעל ה"מסילת ישרים", כי כיוון שנפש האדם מתאוה לממון – הרי הוא מורה לעצמו היתר במקום איסור! רצון האדם להרוויח ולעלות מעלה לפעמים מביא אותו לחמוד ולגזול את חברו. אל יחשוב האדם שעל ידי שייקח מחברו ירוויח יותר, המציאות מוכיחה שמה שאתה חומד מחברך אף פעם לא יהיה שלך, בראות הבורא שגזלת את מה שלא שייך לך גם מה שהיה אמור להיות שלך לא יגיע אליך. אחת מהשאלות ששואלים את האדם אחרי מותו היא: "נשאת ונתת באמונה?" האם המסחר שלך עם חברך היה באמונה? האם גזלת את חברך? אם נאמרו, להכל קצוב לכל אדם, לא נחשוב ולא נחפז לגזול את החבר, לא רק שלא נפסיד אם לא נגזול אלא רק נרוויח... הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. יהודי בעל מפעל למוצרי פלסטיק נחל הפסדים כספיים רבים. יום אחד הוא ישב עם עצמו וחשב: "איך אוכל להרים את המפעל שלי להיות שוב מצליח?". כעבור מספר רגעים צץ במוחו רעיון: "במקום להכניס בשרוול הכוסות מאה כוסות אכניס תשעים, מי כבר ישים לב... כך ארים את המפעל חזרה למצליח כשהיה". במשך שנה שלמה הוא הכניס בשרוול הכוסות רק תשעים כוסות, הרווחים גדלו ואט אט הוא כיסה חלק מהפסדיו. עם כל זאת עדיין מצבו הכלכלי היה קשה. ערב אחד הלך לשמוע שיעור מהרב המקומי, נושא השיעור היה... "עוון הגזל". דבריו הנוקבים של הרב חדרו היישר אל ליבו והוא החליט לחזור למוטב ולהפסיק לגזול את הציבור. אך זו הבעיה הקטנה... הבעיה הגדולה יותר היא כדי לחזור למוטב הוא צריך להחזיר את כל הגזלות שגזל, והרי הוא מכר אלפי שרוולי כוסות, איך יודע למי להחזיר? המחשבה הזו הטרידה את מנוחתו והוא החליט לגשת אל אותו רב מקומי שהעביר את השיעור ולבקש עצה. כששמע זאת הרב שמח על מעשיו ואמר: "יש לי עצה עבורך, מעכשיו במשך שנה תכניס בכל שרוול מאה ועשר כוסות לכל שרוול... יום אחד הגיעו שרוולי הכוסות הללו לאדם מבוגר, מתוך שעמום החל הוא לספור את הכוסות שבתוך השרוול. להפתעתו היו עשר כוסות יותר ממה שנכתב על האריזה. חשב הוא שזה קרה במקרה והחליט לבדוק שרוול נוסף, אך גם שם היו מאה ועשר כוסות. הוא בדק עוד שרוול וגם שם היו מאה ועשר כוסות. הדבר היה לפלא בעיניו והוא החליט לפרסם זאת. פנה עם סיפור המקרה למספר עיתונים שבדקו

והחליטו לפרסם את המפעל בעל החסדים. מאז הפרסום החל המפעל לעבוד בקצב מסחרר ובעל המפעל עלה ושגשג והפך לעשיר גדול... (חיזוק יומי).

כללו של דבר: כתב בעל "יסוד ושרש העבודה" כי ראוי לו לאדם לוותר משלו אף מאה זהובים, מלהעמיד עצמו בספק של גזילת פרוטה אחת, כי על העוון החמור הזה נסגרים לפני האדם שערי תשובה, עד אשר ישיב את הגזילה. ובעוון גזל רבו עונשיו... כי לאו דווקא החוטף דבר מזולתו נקרא גזלן, אלא כל שבא לידו ממון שלא כדין שולחן ערוך, או שגרם לו היזק בין רב למעט נקרא גזלן, ועל הכל יביא האלוקים במשפט.

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, עד היכן מגיע חומרת הגזל, ועד כמה מדקדקים על כך בשמים...

שבתי לביתי מעוד יום עסקים מוצלח, החניתי את רכב האאוטו המפואר בחניה הפרטית ועשיתי את דרכי לעבר ביתי. בחצר המשותפת הייתה תכונה מזודה. "מה קרה?" שאלתי. אחד משכני החביבים בישר בצער שהשכן הקשיש מהקומה הראשונה הלך לעולמו, ומשפחתו מכינה לימי השבעה אוהל אבלים גדול במיוחד. הצטערת לשמע הבשורה, והשכן החביב הבחין בצערי ואמר: "ברוך דיין האמת. כך קבע בורא העולם. בן אדם נולד לעולם הזה, וכשנגמרים לו הימים והזמן שהוקצב לו אזל, הוא משאיר כאן את גופו ועולה למסור דין ודברים לפני בורא עולם". הנהנתי בהסכמה, אף שלא הבנתי באותו זמן למה השכן החמד מתכוון. משפחתו של הקשיש עברה בין דיירי הבניין וביקשה את סליחתנו על חוסר הנוחות שתיווצר בימי השבעה. התנהגותם האצילית עוררה בי התרגשות, והודעת לי להם שאני תורם בעבורם את מקום החניה הפרטי שלי בשביל האורחים הרבים האמורים לבקר בימי השבעה. לאחר שלושה ימים ביקשה ממני רעייתי לבקר באוהל האבלים ולמסור את תנחומינו למשפחתו של השכן הקשיש. הבטתי בה במבט מתחנן שתניח לי והשבתי: "אין לי זמן מיותר, אני עמוס בעיסוקיי". היא החזירה לי מבט שגרם לי להבין שאין לי ברירה ואני חייב למלא את בקשתה. לאחר דקות אחדות מצאתי את עצמי עושה את דרכי לעבר אוהל האבלים. נכנסתי אל האוהל באי נוחות, מבוויש מעט. לא ידעתי מה לומר ומה עושים. לשמחתי הבחין בי השכן החביב, אחז בידי ואמר: "בוא, שב לצדי". שמחתי שלא אהיה לבד וחשבתי לתומי שבעוד דקות מספר אשוב לביתי, אבל עדיין לא ידעתי שמנקודה זו ישתנו חיי לחלוטין. השכן החביב ביקש שאשאר, מפני שבעוד כמה דקות יגיע לאוהל האבלים בנו של רב מפורסם. השבתי שאומנם את שמו של הרב המפורסם אני מכיר, והזכרת שמו מעוררת יראת כבוד גם אצל אנשים כמוני, שאינם קשורים לרבנים, אבל את בנו איני מכיר. הוספתי יש לי עיסוקים רבים וזמן מועט ואיני חושב שאוכל להישאר. השכן ביטל את דבריי בהינף יד, מזג בעבורי כוס שתייה מתוקה ואמר: "תקשיב לברכתי ותחשוב שגם אתה מברך". הנהנתי בהסכמה. שמעתי אותו מברך, עניתי "אמן" ושתיתי. באותו רגע הרב נכנס. איני יודע מה הסיבה, אבל חשתי רצון לקום לכבודו. רבים מיושבי האוהל עזבו את מקומם ועשו את דרכם לכיוון הרב, לקבל את ברכתו. שוב, איני יודע מדוע, אבל עשיתי בדיוק את אותו דבר. ניגשתי אליו. הוא הביט בי במבט מחוייך, לחצתי את ידו בחוזקה והוא בירך אותי. חשתי שמחה עצומה. מעולם לא ראיתי אותו ולא שמעתי עליו, אבל חשתי אליו קרבה עצומה. ישבתי במקומי וציפיתי לשמוע את דבריו. הרב דיבר דברי תורה קלים להבנה, סיפר סיפורים מעניינים ולבסוף אמר שאם ברצוננו לעזור לנפטר כל אחד מאיתנו יקבל על עצמו קיום מצווה, והוסיף שבזמן קיום המצווה נכוון במחשבתנו שהמצווה תהיה גם לעילוי נשמת הנפטר. הרב הביט לכיווני ועייניו נפגשו. חשתי הרגשה נעימה בגופי, הרגשה שלא הכרתי. הרב שאל: "מי מקבל על עצמו נטילת ידיים של בוקר והנחת תפילין?" חשתי מין בעירה לא מובנת וישר קפצתי ואמרתי בקול: "אני!" שני החביב הבית בי במבט מופתע ואמר: "אשריך ישראל, לא ידעתי שאתה בעניין של קיום מצוות". עניתי בחיוך: "גם אני לא!". הרב בירך אותי מעומק הלב, והרגשה נעימה התפשטה בגופי. לאחר סיום דבריו עשה הרב את דרכו לעבר מכוניתו. הלכתי בעקבותיו והוא

הביט בי ואמר: "אשריך שקיבלת עליך קבלה לעילוי נשמת הנפטר. אני מבקש שכפי שהבטחת לא יעבור עליך יום בלא נטילת ידיים כהלכה ולאחר מכן הנחת תפילין בקדושה".

הנהנתי בהסכמה. שכני החביב לימד אותי מה הכוונה "נטילת ידיים כהלכה", נתן לי כלי לנטילת ידיים במתנה ולימד אותי ב"קורס מזרוז" איך מתעטפים בטלית ומניחים תפילין. חשתי שמחה עצומה וחיכיתי לבוקר לקיים את המצווה. כששבת לביתי רעייתי שאלה בפליאה להיכן נעלמתי זמן רב כל כך. סיפרתי לה בהתרגשות על הברכות שבורכתי ועל המצוות שהבטחתי לקיים. אשתי הביטה בי במבט מופתע, פרצה בצחוק מתגלגל ואמרה: "ליטול ידיים אני איכשהו מבינה, אבל להניח תפילין – אתה יודע למה הכוונה?" השבתי במלמול חרישי שהשכן לימד אותי ויש ברשותי זוג תפילין שקיבלתי מאבי במסיבת בר המצווה, ואותן אני מתכנן להניח על גופי. לשמע תשובתי גבר צחוקה של רעייתי והיא אמרה: "תפילין מבר המצווה... כבר חלפו עשרים שנה מאז, ואתה חושב שהן עדיין כשרות?" על כך לא חשבתי. רעייתי באה מבית ספרדי מסורתי. להתווכח איתה על ענייני קדושה לא יכולתי, כי באותם ימים לא הבנתי דבר. השבתי בתמימות שאניח אותן כפי שלמדתי וה' יקבל את קיום המצווה ברצון ובשמחה. אשתי המופתעת לא ידעה את נפשה מרוב צחוק. היא הוציאה את מכשיר הנייד שלה מהתיק וסיפרה לאימה ולאחיותיה בצחוק מתגלגל שבעלה, שאינו יודע להחזיק סידור, יתחיל ליטול ידיים ולהניח תפילין. לא השבתי לבזיונות. ידעתי בליבי שהיא צודקת, אבל חשתי בעצמותי שאת הבטחתי לרב אקיים, ולא משנה מה חושבת על כך משפחתה של רעייתי. בבוקר הקדמתי להגיע לבית הכנסת והנחת תפילין בפעם הראשונה מזה עשרים שנה. הקפדתי על קיום המצוות שקיבלתי ועצמי בדביקות, ובחלוק שלווה שבועות התחלתי להתפלל גם תפילת מנחה וערבית. חודשיים חלפו להם ביעף, ובמסגרת עסקי נרקמה עסקת ענק ביני לבין חברה מכובדת הנמצאת בהונגריה. תיאמנו בינינו את פרטי העיסקה, וכשהגענו לשלב הסיכום והחתימה התבקשתי להגיע להונגריה ולחתום על המוגמר. החברה ההונגרית אירחה אותי במלון מפואר, ובפעם הראשונה בחיי הקפדתי שהמאכלים שיוגשו לפניי יהיו כשרים. אנשי החברה ההונגרית היו נעימים וחביבים, וסיכמנו על האותיות הקטנות והנספחים. השעה הייתה מאוחרת, והגענו להסכמה שאת החתימה הסופית על החוזה נקיים בשעה תשע בבוקר. כשהקצתי משנתי הפתית מבט על השעון המקומי. בראותי שהשעה 8:30 נבהלתי מאוד. הסתדרתי במהירות ובשעה תשע בדיוק ישבתי מול נציגי החברה. החל שלב החתימות על החוזה. אין ספור דפים ונספחים, אבל העיקר שבעוד כמה דקות יהיה אפשר לברך על המוגמר. הטלפון רטט בכיסי ועל המסך הופיע "מספר חסום". רצייתי לנתק, אך משהו גרם לי לקבל את השיחה. "בוקר טוב", נשמע קול מהעבר השני. "מדבר...". "לא מכיר", עניתי בטון ממהר והתכוונתי לנתק את השיחה, אך הקול מהעבר השני המשיך: "לפני חודשיים מסרתי שיעור תורה באוהל אבליים והבטחת לקיים מצות נטילת ידיים והנחת תפילין. האם היום קיימת את המצוות שעליהן התחייבת?" חשתי את הקרקע בוערת מתחתתי ושאלתי בגמגום: "מדבר איתי הרב...?" "כן", נשמע הקול מהעבר השני. התנצלתי והסברתי שעד היום קיימתי את המצוות בשלימותן, אבל מכיוון שכעת אני בהונגריה בפגישת עסקים שכחתי לקיימן. הרב ביקש בקול רך וסמכותי שאעזוב הכול ואלך לקיים את המצוות. מול עיניהם המשתאות של אנשי החברה ההונגרית קמתי ממקומי בהתנצלות ואמרתי שאשוב בעוד כמה רגעים. השארתי את החוזה והנספחים על השולחן ומיהרתי לחדרי. בידיים רועדות נטלתי את ידי והנחתי תפילין. כששבת לפגישה הבחנתי לתדהמתי שאנשי החברה ההונגרית שוכבים על הרצפה, מתפתלים מכאבים. התברר שהקפה והעוגה שהוגשו היו מקולקלים. עובדי המלון פינו את אנשי החברה לבית החולים, תוך שהם משאירים מאחוריהם את החוזה עם כל הנספחים. אחד ממנהלי המלון פנה אליי ואמר שנציג מהחברה בדרך לבית המלון כדי לסיים את העיסקה. המתנתי לנציג, ולפתע צדה

עיני את אחד מהנספחים. שמתני לב שאם אוכל להשמיט אותו ארוויח עוד 20 אלף דולר. הבטתי אנה ואנה, הרמתי את הנספח והכנסתי אותו לכיסי. נציג החברה ההונגרית הגיע, התנצל בשם חבריו על העיכוב הפתאומי והמשיך את החתימות על דפי החוזה. ניצלתי את העובדה שהוא אינו בקיא בפרטים והסתרתי את הנספח המוסיף לטובתי אלפי הדולרים. שבתני לארץ מיד בסיום החתימה על החוזה ועשיתי את דרכי אל עירו של הרב. כשכנסתי לחדרו דיברתי במהירות ובהתרגשות והזכרתי לרב מי אני. בסיום דבריי הוצאתי מכיסי מעטפה ואמרתי שאת המעשר מהעיסקה אני מבקש לתרום לכולל של הרב. הרב הביט בי במבט חודר ואמר: "יודע לך שגזל הוא איסור חמור ביותר, ובמיוחד גזל מהגוי?" ואז הוא הרים את קולו ואמר: "תיקח את הכסף שלך בחזרה! לכולל שלי נכנס רק כסף טהור שהושג בדרכים כשרות". פניי האדמו מבושה. "איך הוא יודע?" חשבתי בליבי. הרב הוסיף ואמר: "במקום לעזור לאבך אתה מוסיף שמן למדורה!" הבטתי ברב בשאלה ושאלתי מה הכוונה. את החוב למרים". הרב ענה: "גש אל אבך ותשאל אותו אם הוא החזיר את החוב למרים". יצאתי מחדרו של הרב בהרגשה של בלבול ופחד. נסעתי לביתו של אבי ששמח לראותי, הכין בעבור שנינו שתייה חמה וביקש לשאול לשלומי. הבטתי בו ושאלתי: "אבא, הרב ביקש ממני לשאול אם החזרת את החוב למרים". אבי הביט בי במבט המום. ידיו החלו לרעוד, וכוס השתייה החמה נשמטה מידו והתנפצה לרסיסים. "איך אתה יודע מי זאת מרים?" שאל. עיניי החלו לדמוע ושפתותי רחשו: "אוי לי, אוי לי שהרגתי אותה במעשי...". ניסיתי להרגיע את אבי, אך זעקותיו גברו מרגע לרגע: "אוי ואבוי לי, מה עשיתי? אוי, מרים המסכנה, מה עוללתי לה? למה עשיתי לה את זה, למה?" אבי הביט בי במבט מוזר ושאל בקול רועד: "איך אתה יודע מי זאת מרים? איש אינו יודע את מה שקרה. כל השנים שמרתי את הדבר בסוד. מי גילה לך?" הבטתי באבי במבט מודאג. מעולם לא ראיתי אותו כך. סיפרתי לאבי על העיסקה בהונגריה, על הנספח שהעלמתי לפני החתימה ועל דבריו של הרב שבמקום לעזור לאבא אני מוסיף שמן למדורה. אבי אחז את ראשו בשתי כפות ידיו ושאל: "הרב? איזה רב?" עניתי לו שהרב הוא בנו של אותו רב מפורסם, וידיו של אבי החלו לרעוד. נבהלתי מאוד, מזגתי לו כוס מים קרים, וכשנגוע מעט ביקשתי שיסביר מי זאת מרים. אבי נשם נשימה עמוקה וסיפר: "כפי שידוע לך, הוריי עליהם השלום ניצלו מהתופת באירופה. הם עלו לארץ ישראל עם אחותה של אימי, מרים. לאחר שנים מספר נולדתי אני. כבן לניצולי שואה גדלתי בבית קר שאווירת המלחמה שוררת בו. אחותה של אימי גרה בדירה סמוכה לדירתנו. היא נישאה בארץ לניצול שואה ששרד מהמחנות בפולין, ונולדה להם בת, שרה שמה. דודתי מרים הייתה מוזרה מעט. היא מיעטה לדבר, ומעולם לא ראיתי חיוך על פניה. כשהייתי בערך בן עשר הבחנתי שהיא הולכת מידי יום מאחורי החצר וחופרת בחול. לא ידעתי מה היא עושה, אבל היא הייתה מקפידה להגיע לאותו מקום בכל יום. הייתי ילד, וסקרנותי גברה. התחבאתי מאחורי השיחים והמתנתי לה שתגיע ואראה מה היא מחביאה. למחרת הבחנתי בה מגיעה וחופרת בחול כמידי יום. הצצתי בסקרנות. הייתי במתח לראות מה היא מוציאה. היא חפרה במהירות, הוציאה סמרטוט ופתחה אותו. ראיתי דמעות בעיניה וניסיתי להבחין מה יש בסמרטוט, אך לא הבנתי מה היא מחביאה. היא ארזה את הסמרטוט, הניחה אותו בבור וכיסתה אותו במהירות. "נשארתי במקומי בלי לזוז. לאחר שידעתי בוודאות שדודתי אינה נמצאת בקרבת המקום, יצאתי ממחבואי, חפרתי והגעתי לסמרטוט. פתחתי אותו ולתדהמתי גיליתי שבתוכו מונחות שתי פרוסות לחם ישנות שהעלו עובש. נגעלתי והשלכתי אותן מידי. החלטתי לעשות מעשה קונדס. שבת לביתי, לקחתי שקית ניילון גדולה ושמתתי בה את פיסות הלחם. כיסיתי את הבור וחיכיתי ליום המחרת. חילק יום. התחבאתי שוב מאחורי השיחים. היא הגיעה בדיוק באותה שעה, חפרה בחולות והוציאה את הסמרטוט. כשהבינה שפרוסות הלחם אינן נמצאות, צרחה צרחות שבר נוראיות, נשכבה על האדמה והכתה באגרופיה בחוזקה. אימי,

שחלפו, דודתך מרים בצער גדול בשמיים מהגזל שגזלת ממנה. אבי (הרב המפורסם) הזהיר אותך בגיל מצוות, אך לא עשית דבר". הרב הביט אליי ואמר: "אתה איש עסקים מכובד, אבל לצערי בהונגריה נכשלת בניסיון ולקחת ממון שאינו שייך לך. דע לך שמנהל החברה ההונגרית שגזלת הוא בנה של שרה, בתה של מרים. עליך להשיב את הגזילה, ושניכם מחוייבים ללכת לקיברה של מרים ולבקש את סליחתה". כשיצאנו מחדרו של הרב חשתי בושה עצומה. יצרתי קשר עם מנהל החברה ההונגרית ו"בישרתי" לו שחלה "טעות" ונגבה מחברתם סכום של אלפי דולרים נוספים. מנהל החברה ההונגרית התרגש מהמחווה ואמר שתמיד ידע שאני אדם הגון. הוא סיפר שאימו יהודייה והוא חונך על פי ערכים יהודיים, ואף הוא משתדל להיות אדם הגון. לשמע הבשורה עשיתי את עצמי כמופתע והתחלתי לשאול אותו על משפחתו. הוא שמח על התעניינותי וסיפר על חייו ברצון ובשמחה. לקראת סיום השיחה שאלתי אם יש לו קרובי משפחה הקבורים בארץ, ותשובתו לא הפתיעה אותי. הוא אמר: "כן, סבתי עליה השלום, מרים". נסענו לבית העלמין בחולון, ולאחר חיפושים מתישים מצאנו את קברה של דודה מרים. אבי החל לדמוע, ביקש את סליחתה ואמר: "אני חייב לך חוב עצום. ברוב טיפשותי גזלתי שתי פרוסות לחם ממך, ניצולת שואה. נכון שהייתי ילד, אבל לא הייתי צריך לעשות זאת". לתדהמת הוציא אבי מכיסו ספר משניות קטן ואמר: "בגיל מצוות בורכתי מפי הרב המפורסם, והוא שם בידי את הספרון וביקש שאקרא אותו במקום קבורתך. כעת, לאחר שנים, אקיים את בקשתו". אבי התחיל לקרוא מהספרון משניות לעילוי נשמתה של דודתו מרים. את הדבר הבא ראיתי אל מול עיניי: אבי קרא מספר המשניות דקות ארוכות, ולפתע הגיעה אלינו אישה לא מוכרת ובידה סמרטוט. היא הניחה את הסמרטוט בידו של אבי, הסתובבה ונעלמה. אבי פתח את הסמרטוט. שתי פרוסות לחם טריות וריחניות היו מונחות בתוכו לצד פתק קטן שכתוב בו: "מחול לך". פניו של אבי החווירו והוא אמר: "כן, זאת הייתה דודה מרים...!"

שהייתה בבית באותו רגע, הגיעה לחצר במהירות, הקימה את אחותה והרגיעה אותה באומרה שכעת אנחנו בארץ ישראל ונגמרה המלחמה. לאחר מכן החזירה אותה אימי לביתה. "המחזה המוזר גרם לי לחמוד לצון. לקחתי את פרוסות הלחם ומרחתי עליהן שאריות זפת מהגג. לאחר מכן עטפתי אותן בסמרטוט, ואותו הכנסתי לבור וכיסיתי בחולות. חיכיתי בקוצר רוח ליום המחרת, לראות את המחזה המצחיק של דודה מרים צועקת ומכה באגרופיה באדמה. כשהגיע הבוקר התחבאתי שוב מאחורי השיחים. כמידי יום הגיעה דודה מרים לאותה נקודה, חפרה במהירות והוציאה את הסמרטוט. היא הביטה בלחם בעיניים גדולות וצרחתה של אושר בקעה מגרונה. היא צעקה כמטורפת: "הנה אתן! אתמול הלכתן לאיבוד ועכשיו חזרתן אליי!" היא תחבה את פרוסות הלחם אל פיה במהירות ואכלה אותן ברעבתנות. כשסיימה לאכול נפלה והתעלפה. שרה בתה הגיעה לחצר וראתה את אימה במצוקה. היא צעקה בקול עד שהגיע אחד מהשכנים ופינה את דודתי לבית החולים. מאז לא ראיתי עוד את דודה מרים. מסיפורים ששמעתי הבנתי שאשפז אותה בבית חולים של אנשים שאינם מרגישים טוב בנפש, ולאחר זמן קצר שמעתי את אימי אומרת שדודה מרים נפטרה מצער". הבטתי באבי במבט מופתע. מעולם לא ידעתי שלסבתא הייתה אחות ואחינית. 'זאת אומרת שיש לי משפחה', חשבתי לעצמי. אבי המשיך לספר: "כעבור שנים אחדות הגעתי לגיל מצוות. אבי, סבא שלך, לקח אותי לרב מפורסם לקבל את ברכתו, אף על פי שלא הקפיד כלל על שמירת המצוות. הרב הניח את ידו על ראשי ואמר לי בלחש שגרמתי צער נורא לדודה מרים והיא צועקת בשמים, ועלי לתקן את מעשיי. נבהלתי מאוד. לא ידעתי איך הרב יודע מי זאת דודה מרים. מאז חלפו השנים ושכחתי מאותו מעשה, עד שאתה הגעת היום וסיפרת את מה שבנו של אותו רב מפורסם אמר לך". נסענו לרב. כל הדרך היה ראשי טרוד במחשבות. כשנכנסנו לחדרו הוא הבחין בנו, קם מכיסאו וניגש אלינו. חשתי שרגלי רועדות. הרב פנה לאבי ואמר: "אקצר בדברי, כי עלי לחזור ללימוד. למרות כל השנים

אחים יקרים!

לא זו בלבד שהאדם נדרש עד מאוד לזהירות באיסור גזל, אלא שזהירותו זו משמשת כקנה מדידה ליראת השמיים שבקרבנו. כך כתוב בספר "קב הישר" (פרק נב) "הכלל הזה נקוט בידך: מי שאינו רוצה להנות בממון של חברו, ומכל שכן שאין רוצה בממון של גזל או ממון של גניבה, ומשאו ומתנו הוא באמונה, הוא איש צדיק וישר בוודאי. כי עיקר היראה והצדקות הוא בממון! הצדקות אינה נבחרת רק בתפילת שמונה עשרה ארוכה במיוחד, ולא רק בלימוד תורה ברצף במשך שעות רבות. צדיק אמיתי נבחן בכך שהוא נזהר גם בכשרות ממנו. הבה נחקוק על לוח ליבנו את מאמרו של בעל "קב הישר": "וכל אדם שהוא עומד בצדקתו על ממון – זה הוא צדיק גמור", ועליו נאמר (תהילים פרק קכח פסוק ב) 'יְגִיעַ פְּפִיךָ פִּי תֹאכֵל אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרֶיךָ בְּעוֹלָם הָזֶה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא'.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

העלון מוקדש

לרפואתה השלימה במהרה של הגב' זהבה בת אביבה תליש"א והבתור אוריה בן אמירה נ"י

בתוך שאר חולי עמך בית ישראל, אמן.

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

זי"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

738

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

מצוות גמילות חסדים מתקיימת בכל אופן גם כאשר נעשית שלא לשמה

המעשה המדהים הבא הובא בקו 'השגחה פרטית': "שלום, שמי אברהם ולס, וברצוני לספר לכם דבר מדהים שאירע עימי לפני עשר שנים. באותם ימים עבדתי כמלמד בשכונת 'נווה יעקב' בירושלים. יום אחד, ברצוני להגיע לביתי שבמאה שערים, חיפשתי טרמפ שיקרב אותי ליעדי.

אחר כמה דקות עצר לי נהג אחד, שסימן לי עם היד להיכנס בשמחה. למרבה הפתעת, לא הייתי היחיד. הנהג העלה עוד כמה טרמפיסטים שהיו צריכים הסעה, ואף אחרי שהעלה אותי המשיך לחפש עוד אנשים שיוכל לעלות ולעשות עימם חסד. היתה לו ממש שמחה גדולה להביא כל טרמפיסט ליעדו.

לא היה זה סתם רצון טוב לעשות חסד עם אנשים בדרך, אלא ראו כאילו יש פה איזו שליחות ועסק משלו. אני שישבתי מאחור, התפעלתי לראות כיצד הוא מעלה ומוריד אנשים. לאחר כמה פעמים שעליתי איתו, ונעשינו כידידים, הרהבתי עוז בנפשי ושאלתי אותו: "תגיד לי, אני חאה שאתה ממש מחפש נוסעים ומתלהב מכך. אולי תסביר לי מה העניין שלך בזה?" הוא הביט בי בחיוך וענה לי תשובה שהפעימה אותי עד למאד: "אני עושה את זה אחר שקיבלתי מסר מן השמים".

כעת כבר הסתקרנתי לגמרי: "מה פירוש מסר מן השמים? וכי אתה נביא?" התפלאתי, שכן הוא היה נראה לי אדם חכם ומבין עניין, ולא אדם שחולם חלומות והוזהר הזיות. אותו יהודי חייך. "לא נביא ולא בן נביא, אלא זה החל ממעשה שהתחיל לפני שנה..." והחל לספר: "יום אחד, בעודי הולך ברחוב, ראיתי בן אדם זרוק על ספסל. היה זה זקן גלמוד, לבוש סחבות ללא מכר וגואל. ליבי נשבר לראות יהודי מבוגר במצב נוראי שכזה..."

לא קל לראות יהודי קשיש עזוב ומסכן במצב שכזה, על כן, הצעתי לו לבוא אליי לביתי: אם תשאלו מהיכן יש לי מקום בבית? הנני עובד כקבלן בניה, וב"ה בירך אותי הקב"ה בבית גדול. יש לי וילה גדולה עם יחידת דיוור קטנה. ביחידה הקטנה לא חסר כלום, יש בה כל מה שאדם צריך כדי להסתדר בכבוד. הודעתי לו כי יש לי מקום בשבילו. הייתם צריכים לראות את פניו, כמה שמח לשמוע זאת.

הוא בא איתי יחד, כשהוא המום ולא מאמין מהיחידה היפה והמדהימה שהפכה כעת להיות ביתו הזמני. הוא החל לגור אצלי, ומאותו רגע הוא הפך להיות כמו בן משפחה. דאגתי לו לכל מה שהיה צריך: הוא קיבל שלוש ארוחות ביום, בגדים חדשים, ועוד דמי כיס ומה שהיה צריך. בזמנים שלא חש בטוב, דאגתי לו לרופאים ולתרופות. טרחתי בשבילו כאילו היה אחד מבני המשפחה.

שנה שלימה הוא התגורר אצלי. ואז, יום אחד, הוא פנה אליי ואמר לי הודעה דרמטית: "אני מרגיש כי ימי ספורים, ואני רוצה להכיר לך טובה על החסד העצום שגמלת איתי בשנה האחרונה, אך יש לי בעיה אחת. כפי שאתה יודע היטב, הנני עני וגלמוד ואין לי שום דבר לשלם לך על החסד שעשית עימי. לא אוכל להשאיר לך כלום בירושה מפני שאין לי שום נכס, אך עם כל זה אני רוצה לתת לך דבר מה. מה אוכל לתת לך?"

לא התבלבלתי, ומיד ביקשתי: "תן לי תקיעת כף (שבועה) שתבוא לספר לי מה עלה בדיןך בבית דין של מעלה", העזתי לבקש בקשה שמיומית. היהודי התפלל מהבקשה, אך כהכרת הטוב היה מוכן לעשות הכל, ואכן נתן לי תקיעת כף. לאחר כמה שבועות הוא אכן נפטר אל בית עולמו.

מעלת גמילות חסדים

את המעשה המדהים הבא סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: "היה זה לפני כחודש ימים, ביום שישי ז' באדר - ערב שבת קודש 'תרומה'. בשורה קשה נשמעה בעיר הקודש ירושלים, על הילקחה לגנזי מרום של אשה גדולה וחשובה.

בנה, ר' שמעון, ששהה ליד מיטתה כל הלילה והבוקר של יום השישי, עד שעת יציאת הנשמה, לא היה בבית כלל ולא הספיק להכין את השבת עם רעייתו. נערך מסע הלוויה כואב מוקדם בבוקר שהעסיק את ר' שמעון וכל משפחתו עד השעות הקטנות של כניסת השבת.

ר' שמעון האבל מוצא את עצמו, שעה לפני שבת, כשהוא לא הכין או קנה כלום לכבוד שבת. הוא יודע שהבית הפוך לחלוטין ואין שום אפשרות לערוך בו את השבת. חסר אונים, הוא מגיע עם אשתו לבית, אלא שלתדהמתם מוחכה להם הפתעה גדולה... הבית היה נקי ומצוחצח, כשכל מאכלי השבת עמדו מוכנים על הפלטה, ואפילו מיני מאפה מתוקים ומשובחים היו חסרים. השולחן ערוך, והכל מוכן רק לעשיית הקידוש והתחלת הסעודה.

הם היו המומים וניסו להבין מי הוא זה, ואיזה הוא, אותו 'מלאך' שעשה את הדבר הזה. היו אלה אחות של אשתו של רבי שמעון ובעלה (הגיסיים), אשר מיד כששמעו על ה'פטירה' והבינו שגיסם לא יספיק להתכונן לשבת, הכינו כמות גדולה בביתם של אוכל, ושולחו כמות הנצרכת להם לשבת, תוך כדי שהגיעו לסדר את ביתם ולהכין את הכל לכבוד שבת קודש. גם בנם של הגיסים, שהיה בקשרי השידוכין טרח במיוחד להפתיע אותם, והוא זה שקנה את מיני המאפה המיוחדים כדי להוסיף להם שמחה בליבם.

בעלת הבית, אשתו של ר' שמעון, התרגשה עד עמקי נשמתה, היא התקשרה אל אחותה והחלה לברך אותה מכל הלב, כשחתמה בסוף: "תדעי לך שהבן שלך שימוח אותנו כל כך בהבאת המאפים לשבת, אני אומרת לך מעמקי ליבי שבשכר זה, אני אכין לו מיני מאפה ל'ווארט' (סגירת התנאים) שלו שיתקיים ב"ה בתוך שבוע. אמן".

יש לציין, כי באותם ימים היה היתר לבחור הזה שום הצעה על הפרק שתביא עימה בשורה טובה. כל זה היה בתאריך ז' אדר, ערב שבת 'תרומה'. והנה, ביום שלישי שלאחר מכן, "יא אדר לפרשת 'תצוה' מתקשרת אמו של הבחור בשמחה לאחותה, אשת ר' שמעון צהלה: "לא תאמיני, ברכתך התקיימה מעל הטבע, ובננו סגר 'ווארט' עם בת ישראל מיוחדת וצדיקה.

ואם תשאלו כיצד זה קרה תוך שלושה ימים, אגלה לך כי לפני שנה פנינו למשפחה של בחורה מיוחדת במינה, והפגשנו בין הצדדים. אלא, שלמרות שהשניים הרגישו כי זה זיווג, הרי שמשפחת הכלה הורידה את ההצעה עקב סיבה לא מוסברת. בתחילת השבוע, התקשרו מצד של הבחורה, ואמרו כי חלה פה טעות ואין שום בעיה, ומצידם לערוך עוד פגישה בין הזוג ולהתקדם לחתונה. הצדדים נפגשו שוב, והלילה אנו סוגרים 'ווארט' ב"ה".

מסיים הרב בידרמן: "בוא וראה עד היכן חביב ויקר בעיני ה' גמילות חסד שעושה יהודי עם חברו בזמן מצוקה, שגורם נחת רוח בשמים, ומיד התקבלה ברכתה של הדודה ובאותו שבוע נסגר השידוך".

פרשת נח

”וַיֹּאמֶר ה' לְנֹחַ, בֵּא אֵתָהּ וְכָל בְּיֹתְךָ אֶל הַתֶּבֶה כִּי אֶתְךָ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה” (ו, ט).

רש”י כבר מרגיש במה שיש להעיר: הלא בתחילת הפרשה מעידה התורה שנח היה “צדיק תמים”, ומדוע כאן מכתיב אותו הקב”ה בתואר ‘צדיק’ בלבד? אלא, משיב רש”י (על פי דברי בראשית רבה לב, ד): ‘מכאן שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו’.

ובכל זאת, מן הראוי להבין את הענין גם בדרך הפשוט:

מפי השמועה, נאמר כאן ביאור נפלא בשם הגאון רבי חיים ברלין צ”ל, אב”ד מוס” קבה ולימים רבה של ירושלים:

ידוע כי ההיפך מצדיק הוא רשע, ואילו ההיפך מתמים הוא עיקש. עוד ידוע כי רשע הוא מי שעושה מעשים רעים, ואם כן צדיק הוא בעל מעשים טובים, ועיקש הוא בעל דעות כוזבות, ולפי זה תמים הוא בעל דעות טובות, המקיים את ‘תמים תהיה עם ה’ אלוקיך’.

והנה, חטא המבול היה **במעשים**, כעדות הכתוב: ‘כי מלאה הארץ חמס’, בעוד חטא דור הפלגה היה רק **בדעות**, אך לגבי המעשים ידענו דוקא כי שררו בנייהם יחסי שלום ואחדות.

ונח - הוא היה גם בדור המבול וגם בדור הפלגה, ומת עשר שנים אחרי מעשי דור הפלגה.

מעתה, כאשר ציוה הקב”ה למשה לכתוב את תולדות נח ואת מעשיו, אמר לו לכתוב “נח איש צדיק תמים”, צדיק - במעשיו, תמים - בדעותיו, והוסיף הכתוב: “בדורותיו”, כי בדור המבול שחטאו במעשים רעים - היה נח צדיק במעשיו הטובים, ואילו בדור הפלגה שחטאו בדעות - היה נח תמים בדעות, כפי שביארנו.

אבל כאשר הקב”ה אומר לנח לבוא אל התיבה, הרי זה משום שהולך הוא למחות את דור המבול, והקב”ה מסביר לו מדוע רק הוא יציל, שכן “אותך ראיתי צדיק לפני בָּדוֹר הַזֶּה”, כי כאשר מדברים על הדור הנוכחי, דור המבול שהרשיע במעשיו, תוארו המתאים של נח הוא ‘צדיק’, וזו סיבת הצלתו, ואמנם עתיד הוא להיות גם ‘תמים’ - בדור ההפלגה, אך אין טעם לשבח על כך כבר מעתה...

(קהלת מרדכי)

ודברי פי חכם חן!

”וַיִּקַּח אָבְרָם וַנְּחֹר לָהֶם נָשִׁים שֵׁם אִשְׁת׃ אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם אִשְׁת׃ נְחֹר מְלִכָּה בַת הַרְךָ אֲבִי מְלִכָּה וְאָבִי יִסְכָּה” (יא, כט).

מובא בגמרא במגילה (דף יד, וברש”י כאן): “תניא - יסכה זו שרה; ולמה נקרא שמה יסכה שסכתה ברוח הקודש, דכתיב (בפרשת וירא) “כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה”. דבר אחר: יסכה, שהכל סוכין (מביטים) ביופיה”.

יש מקום לתמוה על התייחסות השם יסכה לכך “שהכל סוכין ביפיה”, דלכאורה מה שבח הוא זה לאחת מהאימהות הקדושות, שביגנו ישנה שמה; בשלמא הטעם הראשון שסוכה היתה ברוח הקודש - שבח גדול הוא, שהיא נמנתה בין שבע נביאות שקמו לישראל (שם), אך יופי - אתמהא.

ועוד, לכאורה נראה שיש קשר בין שני הטעמים והא בהא תליא. מהו הקשר? ביאור נפלא בזה כתב הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד צ”ל, בספר ‘חכמת חיים’:

יש להקדים מה שנאמר אצל לאה (בראשית כט, יז): “ועיני לאה רכות”, ומפרש רש”י מהגמ’ (בבא בתרא כג.): “רכות” - שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו, ובכתה שהיו הכל אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן - הגדולה לגדול והקטנה לקטן, והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה.

לכאורה יש דמיון בין הענין של לאה לזה של שרה. גם כאן אמרו הבריות: לתרח שני בנים, אברהם ונחור, ולהרן שתי בנות מלכה ושרי. הגדול, דהיינו אברהם יקח את מלכה, והקטן נחור יקח את שרי. ואם שרי היתה מוטטת ממה שאומרים הבריות, היתה צריכה לבכות כמו לאה, מה שהיה פוגע ביופיה. אבל מכיון ששרי היתה נביאה, והיא ראתה ברוח הקודש, שהיא עתידה ליפול בחלקו של אברהם, ולא של נחור. נשתמרו יופיין של עיניה, עד שהכל היו סוכין וצופים ביפיה (א.ה.) והיופי תלוי בעיניים, וסמך לזה מהירושלמי בכתובות כלה שענייה יפות - כל גופה אין צריך בדיקה! ומיושב יפה הקשר בין שני הטעמים של מה שנקראת יסכה. (להתעדן באהבתך)

”וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְפּוֹ וְגו’ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח לָךְ כָּל בָּשָׂר בְּאֶלְפֵי וְגו’ עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי גִפְרִית” (ו, יב-יג).

רש”י מפרש: ‘כי השחית כל בשר - אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינן’.

ועלינו להבין: מה ענין זה לזה? למה כאשר ראה הקב”ה שהשחיתו החיות והעופות ציוהו עלנח לעשות תיבה? וכי עלה העל הדעת שאילו השחיתו בני האדם את דרכם, אך בעלי החיים הלכו בדרך הטוב והישר, לא היה בא הציווי לנח לעשות תיבה?! ביישוב תמיהה זו, ‘שני נביאים התנבאו בסגנון אחד’, הלא הם: **הגאון רבי אברהם חיים שור צ”ל, בעל ‘תורת חיים’** (על הש”ס, עירובין קח:), **והגאון רבי משה גליא, מחכמי העיר גלידינגען:**

כתב רש”י (דברים יא, יז): ‘השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו’ ואבדתם מהרה - איני נותן לכם ארכא. ואם תאמרו: והלא ניתנה ארכא לדור המבול, שנאמר (בראשית ג, ג) ‘הויו ימיו מאה ועשרים שנה?’ - דור המבול לא היה להם ממי ללמוד, אתם יש לכם ממי ללמוד!’

ואף בפסוק שלפנינו מפרש רש”י: ‘עשה לך תיבת - הרבה ריווח והצלה לפניו, ולמה ושריחו בבנין זה? כדי שיראוהו אנשי דור המבול עוסק בה מאה ועשרים שנה ושואלין אותו: מה זאת לך? והוא אומר להם: עתיד הקב”ה להביא מבול לעולם, ואולי ישובו’.

נמצא שבנין התיבה נמשך מאה ועשרים שנה - רק משום שלא היה להם ממי ללמוד, שכן עדיין לא ניתנה התורה.

אך לכאורה יש לתמוה: וכי לפני מתן תורה לא היה ממי ללמוד דרכי התנהגות ראויים? הלא גמרא ערוכה היא (עירובין ק:): ‘אמר רבי יוחנן: אילמלא לא ניתנה תורה, היינו למדים צניעות מהחתול, וגזל מנמלה, ועריות מיונה, ושוב צפה התמיהה: למה ניתנה להם ארכא של מאה ועשרים שנה? היה להם ללמוד מהיונה ומהנמלה!’

אך מאחר והתברר שגם החיות והעופות השחיתו את דרכם, שוב אין זו קושיה, שכן לא היה ממי ללמוד, שהרי גם ה‘מלמדים’ עצמם השחיתו...

מעתה, זהו פירוש מסויקוס וסמיתות: “וירא אלוקים את הארץ והנה נשחיתה כי השחית כל בשר דרכו” - שאפילו חיות ועופות נזקקין לשאינן מינן, ולכן אמר הקב”ה לנח “עשה לך תיבת עצי גופר”, ונתן להם ארכא מאה ועשרים שנים, כי עתה לא היה להם ממי ללמוד.

וזו כוונת רש”י: ‘כי מלאה הארץ חמס’ - לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, משום שגזל יכלו ללמוד מהנמלה, אבל עריות לא יכלו ללמוד מהיונה, שהרי אף היא שיחתה בשאינה מינה, ולכן לא נחתם דינם אלא על הגזל! (ושל לא יחסר)

”צָהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְגו’” (ו, יג).

מובא בגמרא בסנהדרין (דף קח:): ‘צוהר - א”ר יוחנן, אמר לו הקב”ה לנח קבע בה אבנים טובות ומרגליות כדי שיהיו מאירות לכם בצהריים. דעה נוספת מובאת ברש”י (כאן, ומקורו מב”ר לא, יא) שהכוונה לחלון’.

וצריך להבין, דפשט המילה מורה על ‘חלון’, ומדוע ביאר רבי יוחנן שהוא אבן טובה?

ביאר ה‘לבוש’ (הובא בשפתי חכמים), שאם הכונה חלון, היה לו לומר ‘חלון’ במקורו, דסתם חלון לאורה עשוי (עי’ שילהי פרק חזקת הבתים בב”ב), ולא היה צריך לומר ‘צוהר’.

באופן נפלא נוסף ביאר רבי ברוך עפשטיין צ”ל בפירושו ‘תורה תמימה’, כי יסוד החילוק בין הפירושים הוא אם יכלו לראות דרכו את הנעשה בחוץ, שאם היה חלון רגיל מזכוכית יכלו לראות דרכו את הנעשה בחוץ, משא”כ אבנים טובות ומרגליות אשר אין ניתן בעדם לראות מחוצה לתיבה.

ומעתה, הרי כדי לראות את הנעשה בחוץ צריך זכות בפני עצמה, וכדמצינו גבי לוט שניצל מסדום ומכל מקום נאסר עליו להביט על מהפכת סדום, וכדפרש”י שם (יט, יז) דהרי לא ניצל אלא בזכות אברהם ואין לו זכות לראות בפועל עונתם של הרשעים, וא”כ יש לומר שר’ יוחנן לשיטתו שדרש (שם קח.) כי נח היה צדיק דוקא בדורו, אך לא בדורות אחרים כדורו של אברהם, ולא היה צדיק גמור, וא”כ יתכן שלא עמדה לו צדקתו אלא לעצם ההצלה ואין לו כ”כ זכות גם כאן לראות במפלתם של הרשעים, ועל כן פירש רבי יוחנן שהצוהר פירושו אבנים טובות שאין ניתן בעדם לראות היאך מתים הרשעים במבול. [וע”ע בחזקוני]

כפתור ופרח! (המאור שבתורה)

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

נושא השבוע: **בטוחים באבא**

פרשת נח

בס"ד | גליון מס' 504

איך קיבלו הערבים את כספם ברגע האפס?

והנה עלה זית טרף בפיה (ח', י"א)

ובכל זאת, גואה ועולה שאלה מהותית: מדוע באמת הביאה עלה מר של זית? - אם אדם נהנה מידי הטובות והמעניקות של בורא עולם, מדוע לא יהיה מזונו מתוק ואהוב, למה שיאכל מזון מר כלענה? אם בפיה מסר כה עמוק ומחזק על הביטחון והאמונה בבורא עולם, מדוע לא יבוא המסר הזה על מצע עלים מתוקים ורעננים? הסכיתו לגילוי מדהים, אותו חשף הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' ממוד"ץ ז"ע, וכדאי להפנימו אל הלב. הפסוק מציין 'והנה עלה זית טרף בפיה' - היא טרפה את העלה, היתה לחוצה אם תמצא אותו אם לאו... נכון, היא מעדיפה עלה מר מידי של בורא עולם על כל מזון מידי של בשר ודם, אך עדיין יש בה לחץ אם תצליח למצוא עלה כזה, אם תזכה בו בקלות...

לכן העלה היה מר, כי ניכרו ביונה אותות הלחץ, היתה בה מן הדאגה. לו היתה סמוכה ובטוחה, רגועה ושלווה, יודעת שיימצא העלה גם אם לא תחפש ו'טררוף' אותו מיד, גם אם לא תיכנס ללחץ ולדאגה - בורא עולם היה מסדר לה מזון מתוק וטעים, משביע ונעים, שאין בו בדל מרירות. אך הלחץ שלה, הדאגה שלה, רצונה 'לטררוף' את הדבר הראשון שמצאה כי מי יודע אם תמצא מזון - אלו גרמו למזונה להיות מרים כלענה, ולא מתוקים כדבש.

את המסר הזה כדאי שניקח עימנו מפרשת השבוע, כי כולנו חווים לעתים רגעי משבר ודאגה, לחץ ומבוכה. לפעמים בעיה רפואית מלחיצה, לפעמים נוחתת צרה לא צפויה, לפעמים מצב הפרנסה לוט בערפל. כל יהודי מאמין שה' יפתח לו את השערים, אך אם הוא באמת יבטח בה' וישיען עליו, יעשה את ההשתדלות שלו מתוך רוגע ושלווה - זה יבוא מהר, מתוק ונעים מהצפוי!

אחים יקרים, מה לנו דאגה, מגין לנו הלחץ? - יהודי יודע שבכל מה שעובר עליו, בכל התמודדות, בכל מצב בחיים - אבא שבשמים לצידו, חפץ בהצלחתו ופועל למענו. הבה נישאר רגועים ושלוים, סמוכים ובטוחים, אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים!

50 דקות מהפכניות!

מדמויות הודו בירושלים של מעלה, היה הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל. דמות מופת רחומאית של צדיק נשגב, שעסק במסירות נפש בקירוב יהודים לאביהם שבשמים ובמעשי חסד נאצלים, שאת רובם עשה הרחק מעין רואים. הוא נהג לקרב יהודים קשי יום, לדאוג לכל מחסורם, להרעיף עליהם טללי עידוד ונוחם, ולסייע להם להתפרנס במלאכה המתאימה להם.

אחד מאותם יהודים שקירב, הפך לקבלן השיפוצים האישי שלו. למען הסר ספק, רבי אשר לא נזקק לשיפוצניק תמידי, ביתו היה חף מכל גינון של שיפוצ או הדר. תפקידו של השיפוצניק היה לגשת לבתי אלמנות ונוקקים, לתקן את הדרוש תיקון, לצבוע, לסייד, להתקין, להחליף ולחדש. אחת לשבוע, ביום ששי לפני חצות, היה מגיע השיפוצניק ליטול את שכר עבודתו ועבודת הפועלים הערבים בגין עמלם באותו שבוע, שאם לא כן - הרי זו בחינת סכנת נפשות ממש מהפועלים...

ויהי באחד מימי השישי, עלה השיפוצניק לביתו של רבי אשר, ערך עמו את החשבון, והנה - הסתבר שעלות השבוע החולף היתה גבוהה מהרגיל. רבי אשר חיטט בכיסו,

החיים שלנו, של כל אחד ואחד מאיתנו, הינם מסע ארוך בין תחנות שונות, טובות ופחות טובות, נעימות לצד כאלה שאינן קלות. כולנו חולפים ביעף על פני צמתים שונים בחיים, לפעמים עלינו לקבל החלטות הרות גורל, ולפעמים אנו צריכים להתמודד בהתמודדויות לא פשוטות. זה המצב וזו המציאות אצל כל בני האדם, אך גם בנקודה הזו - זכה העם היהודי בזכיה מיוחדת שאינה מובנת מאליה, זכיה שמשנה את התמונה לחלוטין, מעניקה אופטימית, מעודדת, מבטיחה את העתיד.

הזכיה הזו, היא הזכיה להאמין ולדעת שיש בורא לעולם, והבורא הזה הוא אבא שלנו, הדואג לכל מחסורנו ועינו צופיה להבטיח את דרכינו ולהיטיב את חיינו. לא רק להאמין בו ולדעת שהוא קיים, אלא לבטוח בו באמת, להישען עליו בעת צרה, לדעת שהוא ליצינו בכל מצב ובכל תנאי, ולבטח הוא ינהלנו על מי מנוחות.

זו לא עוד הבנה, אלא תובנה שמשנה חיים, מפקסת את המבט, מרגיעה, מעודדת, תומכת ונוסכת ביטחון אמיתי. כשאדם יודע שאביו הוא מלך העולם, ומלך העולם - הוא ולא אחר - דואג לו וחפץ בהצלחתו ובטובתו, הוא לוקח את כל מה שעובר עליו בפרופורציה הראויה, לעולם אינו נבהל, נבוך ותוהה, הוא יודע שהוא בידיים הטובות ביותר ובטוח בכך!

הראיתם פעם נסיך מבולבל? האם בנו של ראש הממשלה עלול לחוש אבוד?! - אפילו בנו של עשיר ממוצע, חש ברוב המקרים רגוע ושלו. גם אם יש לו דאגה כלשהי, הוא בטוח שאביו העשיר בוודאי ידאג לכל מחסורו, יפעיל עבורו את קשריו, יפתח לו את הדלתות. וזאת, כאשר היכולת של מלך או עשיר מוגבלת מאוד, אין לו כל יכולת השפעה על הבריות, על מצב הרוח, אפילו על המצב הכלכלי - הוא לא בהכרח שולט...

לא כן בבנו של מלך מלכי המלכים, ביהודי. יהודי הוא בנו של המלך החזק בעולם, שמנחה, מנווט ומשגיח בעין פקוחה וברחמים על כל באי עולם. הוא רואה את מה שעובר עלינו, הוא מעניק לנו את ההתמודדויות עימן נתמודד, והוא נותן לנו את הכח לעבור אותן בשלום ולצאת מהן מחוזקים. עלינו רק לבטוח ולהאמין בישועתו, ולהישען עליו בכל העוצמה.

פרשת השבוע חושפת את המאפיין הזה, בדברי היונה בשובה אל התיבה לאחר המבול: 'והנה עלה זית טרף בפיה'. חז"ל מגלים משמעות נסתרת במסר הטמון בעלה שבפי היונה: ככלות ימי המבול ולאחר שבמשך כשנה הוא שדאג למזונה, היא בוחרת ומעדיפה מזון מר כלענה מידי הטובה והרחומה של בורא עולם. על פני מזון מתוק כדבש מידיו של נח!

זה לא שיש לה משהו אישי נגד נח, הלא הוא שהגיש לה את מזונה במשך ימי המבול. אבל זו בדיוק הבעיה - היא לא רוצה מזון מידי של בשר ודם, היא לא רוצה אוכל מתוק מידי של בן אנוש. היא מעדיפה מזון שכולו ביטחון בה', הישענות עליו, קשר קרוב אתו. 'היו מזונותי מרורים כזית בידי של הקדוש ברוך הוא, ואל יהיו מתוקים כדבש בידי בשר ודם!' - קובעת היונה, מעדיפה את העלה המר של ה' על מעדני מלך...

הסגולה לאמונה שלימה

כולנו חפצים להתחזק באמונה, כולנו חפצים לחיות בביטחון, כולנו מאמינים שזו האמת. ועדיין, לא פעם זה קשה, נסינות החיים עושים את שלהם, אנו מחפשים עצות ודרכים איך להתחזק במידת האמונה והביטחון, להפוך את תובנת הביטחון למשהו מובנה בתוכנו המנחה את דרכנו.

הנה סגולה, תגלית מרוממת, שעתה היא עונתה וזה הזמן לאמץ אותה: 'חפץ חיים' זצ"ל חושף, כי סגולה לאמונה - ללמוד את ספר בראשית, העוסק בסדר בריאת העולם, ומחדד את ההכרה בכך שיש בורא לעולם, המנחה ומנווט את העולם כולו והמתרחש בו. וכך בעצמו נהג בשנות חייו המאוחרות, ללמוד מדי יום בספר בראשית, כדי לחזק את עצמו במידת האמונה והביטחון!

הבה נאמץ את הסגולה הזו, עודנו בראשית ספר בראשית. זה הזמן לעסוק בלימוד ספר זה ולחזק את מבועי האמונה והביטחון שבתוכנו. כך ייקל עלינו להתמודד עם אתגרי החיים השונים, זה מה שיתן לנו את הכח להתמודד, ולהחזיק בעוז ובגאון, באמונה ובביטחון!

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

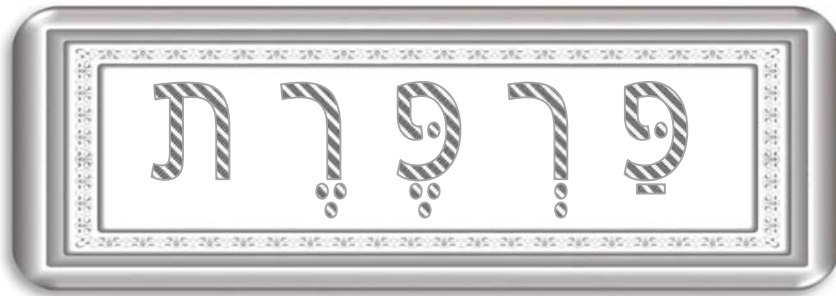
הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

558

פרשת זו תשפ"ה

במיוחד וקל להכנה - דומני דייסת קוואקר מבושלת בחלב, והסביר: "הרבה פעמים אחרי יום עמוס, כאשר סוף סוף אני מצליח לגרום לכך שהרב כבר יתיישב לאכול את מנתו, נשמעות דפיקות בדלת, ואז הרב מצווה עלי לסלק משולחנו בזריזות את הדייסה ולהכניס מיד את השואל, כביכול הוא רק המתין לו ולשאלתו. הרבה פעמים השאלה מתארכת, כך שהאוכל התקרר לגמרי, ואז כשפלוגי הולך, אני מחממו שוב ומהר כדי שהרב לא יודיע לי שהוא מוותר וכבר לא צריך לאכול או שמספיק מה שכבר טעם. קורה לא פעם ששוב נשמעות דפיקות וחוזר חלילה. וכשמחממים דייסה שכזו שוב ושוב, או כשמשאירים אותה על האש בתקווה ששוב ניתן יהיה להגישה, זו התוצאה, דייסה חרוכה...". שאלתי: "למה לא להכין לרב תבשיל חדש, זה חרוך בצורה קשה וריחו נודף כשרוף ולא אכיל?" וענה לי: "אתה חושב שלא ניסיתי? הרב אסר עלי ואמר לי שהוא אפילו מעדיף את זה ככה, שרוף". הודעתי שאני הולך ואבוא בפעם אחרת. אמר לי הרב אי"ש קרליץ: "זה כבר לא יעזור, אמרתי לו שאתה כאן, והוא לא יאכל כעת עד אחרי שתסיים. עדיף שתיכנס ותשאל את מה שיש לך לשאול". בלית ברירה נכנסתי לרב שקיבלני במאור פניו, והטמנתי את שאלתי הארוכה והמסובכת אותה התכוונתי לשאול, ובמקומה שאלתי שאלה קצרה ופשוטה, וקבלתי תשובה ברורה כתמיד. כאב לי מה שראיתי עם התבשיל, חשבתני להיות קצת 'חכם' והעזתי ושאלתי את הרב שאלה עקיפה: "מה הדין באחד שהכין תבשיל, ותבשיל זה נחרך קשות וריחו נודף וכנראה לא אכיל, אבל מכיוון שהוא מאוד עמוס או לא רוצה להטריח אחרים למענו, הוא אוכל זאת כך כשהוא חרוך - האם אפשר לברך עליו על אף הטעם השרוף העז?". הרב חייך את חיוכו הבלתי נשכח, והמלמד שהבין היטב את כוונתי הנסתרת - והשיב לי במילותיו המדודות שנצרכו כמכווה בתודעתי: "תלוי מה הסיבה שאדם אוכל. אם אוכלים גם בגלל שזה טעים, זה דבר אחד, אבל אם אין כל עניין באוכל כשלעצמו, ואוכלים רק לקיום הגוף לעבודת השי"ת, אזי אין כבר יחס לטעם וריח ואין שאלה...". ואז הוא שאל אותי: "מה היתה השאלה האמיתית שבגללה הגעת?", עם דמעות בעיניי ביקשתי את סליחתו, והתנצלתי על כך שלא ידעתי כלל שהרב דחה את ארוחתו בגללי ובאתי בלי תיאום, בקשתי שהרב יחוס עלי ושלא נדון כעת על הנושא הסבוך ואשוב בהזדמנות אחרת, ובס"ד הוא הסכים. מאז השתדלתי להגיע רק בשעות שאין בהם 'חשש סעודה' או בתיאום.

פי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו, יג)

כי מלאה הארץ חמס - לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (רש"י)

גזר דינם היה על מילוי הארץ בגזל ולעומת זה תיקונם היה כשנח ובניו מילאו את כל הארץ [את התיבה - שבאותו זמן הכילה את כל יושבי הארץ] בחסד, וותרנות והטבה בחינם - בדיוק ההיפך מגזל וחמס.

* * *

מספר הגאון רבי אברהם אטיא שליט"א דיין בבית הדין של הגר"נ קרליץ זצ"ל [היארציט היה באסרו חג סוכות]: "היכרותי עם רבי ניסים היתה מילדותי, כשגדלתי ברמת אהרון והתפללתי בבית מדרשו. מה שתמיד הרגשתי במחיצתו, זה שתמיד התשובה ניתנה לשואל בנועם ובסבלנות, שהשואל חש שהוא ושאלתו הכי חשובים, ויש לרב בשבילו את כל הזמן שבעולם. זאת בזמן שהוא היה מהאנשים העסוקים ביותר בעולם, ת"ח ומתמיד עצום שדקותיו מדודות, ובכל זאת 'תלפיות' - תל שכל פיות יהודי העולם פונים אליו ומצפים להכרעתו, אם בהבנת עומק העיון בסוגיה מסוגיות הש"ס, אם בהלכה בכל חלקי השו"ע, ואם בהליכות הקהל והפרט היהודי באשר הוא בעולם. מידותיו הנפלאות הטעוני מצעירותי לחשוב, שגם עבורי יש לו זמן וזמנים טובים, ולכן במשך השנים ההן, זכיתי ללוותו פעמים רבות מביהמ"ד לביתו לאחר תפילות ש"ק, ולפעמים אף לעלות לביתו, ולנצל זמן זה לבירור שאלות בסוגיות הגמ' וסוגיות הלכתיות שונות. מאור פניו והנועם המופלג בהם השיב לי, גרמו לי לאט לאט להעז יותר ויותר, ולשואל גם מה הנימוק המלא לתשובתו, אולי אפשר לשאול עוד שאלה, מה נכון לנהוג במצב זה ובמצב אחר וכו'.

אספר משהו מאפיין: באחת הפעמים שעליתי לביתו לשאול שאלה, הרחתי ריח עז של תבשיל חרוך. היות וכבר הרחתי פעם אחת בבית מרן את אותו הריח השרוף, ניצלתי רגע של המתנה עד שאכנס לרב ושאלתי את נאמן ביתו המסור, הרב אברהם ישעיה קרליץ הי"ו: "הריח השרוף הזה, מוכר לי, חבל שזה נשרף, האם זה מה שהרב יאכל עכשיו?". והשיב לי: "כן". שאלתי, "האם מאכלו כל כך מסובך שהוא לא מצליח ונשרף?", והראה לי שמאכלו של הרב פשוט

להימחות במבול יחד עם שאר בני דורם, ובכל זאת הם מתו עם החוטאים. אם כן קשה מדוע דווקא נח ניצל מן הגזירה? במה היה עדיף נח מכל האנשים הטובים שמתו במבול?.

הרב שטיינמן השיב לו כמעט בלשון הזה: "אתם יודעים למה דווקא הוא ניצל?! כי הוא היה איש נח! חן ונח הם אותן אותיות. חז"ל הרי דרשו במדרש 'אלה תולדות נח - נח לשמים ונח לבריות'. אכן, היו עוד אנשים טובים בדורו של נח, אבל הם לא היו נוחים כמוהו!".

"אתם מבינים זאת מסתמא?!", המשיך הרב שטיינמן לומר, "ישנם הרבה אנשים קשים שכל הזמן מנסים לעשות מריבות על כל דבר, אנשים כאלו לא זכו להינצל מן המבול... נח זכה להינצל משום שהיה נח לבריות. כפי המבואר במדרש, הוא היה נח בדיבורו במעשיו ובהילוכו...".

אדם שהוא נח לבריות, זוכה למצוא חן בעיני השם! משמעות הדבר של אדם נח, הוא ההולך בתום לב. אין הוא רוטן על שום אדם, אין לו טענות ואין לו קפידות. אינו שונא ואינו שנוא, מחפש להיטיב עם הבריות ובורח בכל מאוודו ממחלוקות וקטטות. זה הוא 'נח לבריות'. וכבר אמרו חז"ל (אבות ג, י): "כל שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו".

* * *

סיפר הגאון רבי **אליעזר טורק שליט"א**: אבי מורי שליט"א זכה להיות מבאי ביתו של מרן ה'חזון-איש' זצ"ל ומהמתפללים הקבועים במנין ה'שחרית' שהתקיים מידי יום בביתו. הוא היה רגיל תמיד לחזור ולומר: "זה שה'חזון-איש' אחז שאסור להשתמש בחשמל בשבת - כולם יודעים. זה שהוא סבר שצריך לעשר כל דבר ולא להסתמך על אחרים, ושהחמיר שלא יטלטלו בשבת - גם כן כולם יודעים. נו אז מה בכל זאת זכינו לשמוע ולחוש בביתו? או יותר נכון מה היה ה'מוטו' המרכזי שהרגשנו ומששנו בבית ה'חזון-איש'? המוטו הוא - "זיין אַ גוטער מענטש"...". [תהיו אנשים טובים]. תהיו נוחים לבריות!. איש נוח הוא המנעים את השהות סביבותיו, אינו דורש מאומה לעצמו, ואינו מפנה אצבע מאשימה כלפי שום אדם, נוהג במידות ישרות והגונות. זו היא הדרך הקלאסית הנתונה בידי אדם, דרכה יזכה למצוא חן בעיני ה'.

* * *

מספר הגה"ח ר' **אשר קובלסקי שליט"א**: "היה זה לפני קרוב לארבעים שנה. במשרדה של ישיבת נדבורנה בבני ברק כבר נערכה אסיפת חירום לנוכח המצב הכלכלי הקשה אליו נקלעה הישיבה. החובות האמירו לסכומים דמיוניים, ולכל הנוכחים היה ברור כי במצב הנוכחי אי אפשר להמשיך עוד. מנהלי הישיבה ראו שחורות, לא האמינו כיצד מפעל התורה הגדול אליו התמסרו כל כך שוקע תחת נטל החובות.

המצב שאליו הורגלתי במשך שנים לשאול את הרב בפרוטרוט, והנועם והחן בהם השיב לי, גרמו לכך שגם לאחר שנים, כשנהייתי לדיין בבית דינו הגדול, המשיך לאפשר לי להגיע לשאול וללבן פס"ד שונים, כמו גם לבאר לי טעמן של הנהגות שונות שהנהיג בביה"ד ובענייני הקהל, בהן התגלו לפני ובמלוא הדרן, מידותיו הנפלאות וחכמתו העצומה יחדיו - הכל כמובן לפי הבנת הכלי הקטן שלפניו.

[מתוך 'יתד נאמן' סוכות פ"א]

* * *

סיפר הגאון רבי **יצחק זילברשטיין שליט"א**: ספר עב-כרס אפשר לכתוב על הנהגותיו של הגאון המופלא, רבי **פינחס שרייבר זצ"ל**, שהיה דבוק כל כולו בתורת השם בצורה שאין לה אח ורע. הגר"פ היה אחד האישים התורניים שלא היה לו בעולמו כלום, לבד מעוד דף גמרא ועוד דף, ועוד דף. נספר כאן רק סיפור אחד שילמדנו מוסר ויאלפנו דעת, על כך שלמרות שהגר"פ היה שקוע כל כך בלימודו, ובהיותו יושב ליד הסטנדר הקבוע בביתו לא הבחין כלל מי נכנס ומי יצא, למרות הכל לא שכח מעולם את חובותיו כלפי בני ביתו. בוקר אחד מתקשר ת"ח אל אחד מבניו של הגר"פ, ואומר לו בבהלה: "בוא מהר, אני חושב שקרה משהו לאביך". הבן נבהל גם הוא, וכיון שהשעה היתה שעת-התפילה הקבועה של האבא ב'דברי שיר' [במנין של 6:45] רץ מיד אל בית הכנסת. מה התברר? באותו בוקר הבחין הת"ח ההוא שהגר"פ הולך להתפלל בלי ה'פראק' שלו. הוא חצה את רחוב חזון-א, מביתו ל'דברי שיר', עטור בטלית ותפילין, ללא 'פראק'. הת"ח היה בטוח, אפוא, שקרה לו משהו... גם הבן חשב כך, אבל משניגש לאביו ושאלו מה קרה, חיך הגאון זצ"ל וסיפר לו דברים כהווייתם: כאשר השכמתי הבוקר ורציתי ללכת לתפילה, הבחנתי שה'פראק' נמצא במקום כזה שאם אקחנו משם, אצטרך להעיר את אמא, לכן החלטתי ללכת לתפילה בלי ה'פראק', העיקר שלא אגרום לה צער ולא אעיר אותה... שוו בנפשכם: הרי לא היה מדובר בשעה כ"כ מוקדמת בבוקר; אחרי הכל השעה היתה כבר בסביבות 6:30, ובכל אופן מעדיף הגר"פ לבזות את עצמו וללכת לתפילה בלי פראק, העיקר לא להעיר את הרבנית... כך נראה תלמיד חכם שהתורה מלווה אותו בכל דרכיו, ומייעצת לו על כל צעד ושעל מה לעשות וכיצד לפעול ע"מ לגרום נחת רוח להקב"ה.

* * *

הרה"ג **הלל קופרמן שליט"א**, כותב בספרו הנפלא 'שובי נפשי', כי שאל פעם את מרן ראש הישיבה **הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל**, על דברי רש"י המובאים בפרשה. רש"י כותב על הפסוק: "קץ כל בשר בא לפני" - "כל מקום שאתה מוצא... ועבודה זרה, אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים". לכאורה משמע מלשון רש"י: 'והורגת טובים ורעים', שגם בדורו של נח, היו עדיין אנשים שלא היו ראויים

יתיר לנו לקבל את הכסף - נתחיל לחשוב מה עושים. ואולי לא יתיר בכלל. אין לי חשק לכסף הזה, שאינני יודע כמה העברתו לידינו כשירה וראויה... - הפטיר הרבי, כשנימת תקווה סמויה טמונה בקולו, מרעידה את נפש היושבים בחדרו...

נכנסו מנהלי הישיבה למעונו של רבי ניסים קרליץ, אשר שמע את כל הפרטים ופסק שמותר לקחת את הכסף. אכן כבידה נגולה מעל ליבם, והם שבו אל הרבי בפנים צוהלות. "רבי ניסים פסק להתיר!" - ששו לדווח ולבשר, "עתה נוכל לקחת את הכסף ולהציל את הישיבה!".

מצחו של הרבי נחרש קמטים, לבו עדיין לא היה רגוע. "הרב פסק להתיר בקלות, או שהוסיף עוד משהו, עוד משפט, עוד אמירה?" מנהלי הישיבה נחרדו, אך דיווחו את האמת, כי רבי ניסים הפטיר אחר כך: "למרות שפסקתי להתיר, אפשר להבין את חששותיו של הנדבורנער רבי. הן הוא יהודי ירא שמים, אני מבין מדוע הוא חושש, זה מותר, אך לא מאה אחוז גלאט כשר...". כששמע הרבי את הדברים, פניו האירו בלבטת אש. הוא קפץ ממקומו כנשך נחש ואמר: "אז אני לא רוצה את הכסף הזה. לא רוצה בו. הלא מטרת בניית וקיום הישיבה היא לגדל ולחנך לתורה ויראת שמים, וכסף אינו כשר משבש את המטרה הזו, מונע את מימושה!".

בהתרגשות אדירה קם הרבי ממקומו וקרא: "מוותר אני על הכסף הזה בחפץ לב. אינני רוצה בו, למרות שאני מודע למצבה הכספי הקשה של הישיבה, ושהירושה הזו יכולה להציל אותנו ולשרת את הישיבה לאורך שנים. צאו והודיעו לבני המשפחה שאתם מוותרים על כל הכסף, ובלבד שהישיבה תישאר חממה מוגנת המופעלת רק בכוחם של כספים כשרים ומהודרים, מאה אחוז גלאט כשר ללא פקפוק!".

המעמד היה מרטיט, נורא הוד. מנהלי הישיבה שכבר חשבו שנושעו ממצבם הדחוק, הביטו ברבי בפנים פעורות, אך הבינו כי הוא נחוש בדעתו. הוא דיבר על ליבם והסביר למה חשוב לו כל כך להימנע מלקיחת הכסף הזה, למרות שהדבר מבטיח את המשך מצוקת הישיבה.

עורך הדין ובני משפחת המנוח, בשומעם את הבשורה, הרהרו כי לבטח מדובר באסטרטגיה משפטית... הן לא יתכן בעולם שמאן דהוא יוותר על סכומי עתק, זה פשוט לא יתכן במציאות. אך המסמכים נכתבו ונחתמו כדת וכדין, הישיבה הוציאה תצהיר לבית המשפט לפיו היא מכירה בכך שהילדים הם בעלי הממון הרב, והם אכן זכו בו!. אך הרבי, מנהלי הישיבה ותלמידיה, זכו בהרבה יותר - במסר לחיים: לכל מטרה בעולם ובייחוד לגידול וחינוך לתורה ויראת שמים, חשוב כל כך להקפיד שכל הכסף יהיה כשר ומהודר, נקי מכל סרך פקפוק. רק כך ניתן להבטיח לצעירי הצאן גדילה וחינוך מיטביים שיתנו את אותותיהם לאורך ימים ושנים!.

[מתוך 'פניני פרשת השבוע']

והנה ביום אחד בהיר, על דלת משרד הישיבה נקש עו"ד בכיר, עניבה הדורה לצווארו ותיק ג'יימס בונד חבוק בידיו. מבע פניו היה זעוף, והוא ביקש לשוחח עם אחד ממנהלי הישיבה, הרה"ח ר' אורי וסנר שליט"א [שסיפר לנו את הסיפור לפרטיו]. כשהתיישב, הוציא עורך הדין מתיקו ערימת מסמכים חתומה בחותמת שעווה נוטריונית כבידה, והניח על השולחן בחבטה. ניכר היה כי הוא מנסה בכל דרך להביע את זעמו, כפי שאכן פתח ואמר: "אני מייצג את בני משפחתו של המנוח, מר יצחק א. מתל אביב, שנפטר לפני כמה חודשים. ובכן, המנוח רשם בצוואתו את כל רכושו לטובת ישיבת נדבורנה, אך הדבר לחלוטין לא מקובל על ילדיו...". עורך הדין השתהה קמעא והוסיף: "תראה, הצוואה נערכה כדת וכדין, אך לא הגיוני שאדם שבקושי היה לו קשר לבית נדבורנה, יוריש בנין בן שלוש קומות ברחוב דיזינגוף בתל אביב דווקא לישיבה, שלא לדבר על חשבונות הבנק, קרנות הפנסיה ועוד ועוד... בקיצור, אנחנו לא מתכוונים לוותר בקלות, יהיה עליכם להיכנס עמנו למו"מ או לקרב משפטי מתיש, על מנת לקבל את חלקכם בירושה. גם ילדי המנוח זכאים לקבל מעזבונו הגדול, ואני עומד להילחם למען זכותם זו!".

למרות נימת האיום הסמויה בדברי עורך הדין, בהנהלת הישיבה, למותר לציין, יצאו במצהלות שמחה. בניין רב רושם ורחב ידיים, 3 קומות, במרכז תל אביב... הם החלו לדמיין את דמי השכירות הגבוהים, וניסו לברר על המיליונים שבחשבון הבנק, שיועברו אליהם טבין ותקילין... מה יכול להיות יותר טוב בעיצומו של משבר כלכלי חמור העובר על הישיבה? האם יש מים קרים ומרעננים יותר לנפש עייפה מעומס החובות?.

על אתר נכנסו מנהלי הישיבה אל מורי ורבי כ"ק האדמו"ר בעל ה'באר יעקב' מנדבורנה זצ"ל, לבשרו את הבשורה הטובה. הם היו בטוחים כי הרבי יקבל את הבשורה בשמחה עצומה - הרי כמה מאמצים ומשאבים, דם ויזע, הוא משקיע למען הישיבה, חובות הישיבה - הם חובותיו שלו, הוא נושא אותם על לוח לבו, ופועל לצמצמם בכל דרך אפשרית. והנה, הגיע הרגע הגדול בו נוכל לבשר לו כי העננה הוסרה, סכום של מיליוני שקלים עומד להיכנס לקופת הישיבה... הרבי שמע את הדברים בקשב, אך להפתעתם הרבה - לא זינק ממקומו בשמחה וגם לא יצא במחול. תגובתו הפתיעה אותם, פערה את עיניהם בתדהמה: "אהה...", אני לא יודע... מי אמר שזה בסדר, שהצוואה נכתבה כדין, שמותר לנו להשתמש בכסף הזה... אינני בטוח כלל שאני רוצה בכסף כזה להחזיק את הישיבה, כיון שלא ברור לי שהדבר מותר מבחינה הלכתית..."

ליבם של פרנסי הישיבה הלם בפראות. מה?!?! הישיבה מקבלת מתנה של מיליוני שקלים בעיצומו של משבר כלכלי נורא, והרבי מסרב לקבל את הכסף?! למה?! מדוע?! הרבי הבחין בפנים התמהות, נענה ואמר: "צאו ושאלו את הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א, שידי רב לו בהלכות כגון דא. אם

וְהִנֵּה עֲלֶיהָ זֵית טָרֶף בְּפִיהָ (זו, יא)

אמר רבי ירמיה בן אלעזר: מאי דכתיב 'והנה עלה זית טרף בפיה' - אמרה יונה לפני הקדוש ברוך הוא: "ריבונ של עולם, יהיו מזונותי מרורין כזית ומסורין בידך ואל יהיו מתוקין כדבש ותלויין ביד בשר ודם..." (עירובין יח:)

היונה רוצה קשר עם הקב"ה ומעוניינת לחוש שהיא תלויה בו, בקשתה בפיה ששום דבר לא יסיר אותה מהאמונה התמימה ומהביטחון בו ית'. כך גם כנסת ישראל, שכידוע נמשלה ליונה, מעוניינת בקשר של אמונה ובתלות בבורא.

* * *

מדמויות ההוד בירושלים של מעלה, היה הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל. דמות מופת רחימאית של צדיק נשגב, שעסק במסירות נפש בקירוב יהודים לאביהם שבשמים ובמעשי חסד נאצלים, שאת רובם עשה הרחק מעין רואים. הוא נהג לקרב יהודים קשי יום, לדאוג לכל מחסורם, להרעיף עליהם טללי עידוד ונוחם, ולסייע להם להתפרנס במלאכה המתאימה להם. אחד מאותם יהודים שקירב, הפך לקבלן השיפוצים האישי שלו. למען הסר ספק, רבי אשר לא נזקק לשיפוצניק תמידי, ביתו היה חף מכל גינון של שיפוף או הדר... תפקידו של השיפוצניק היה לגשת לבתי אלמנות ונזקקים, לתקן את הדרוש תיקון, לצבוע, לסייד, להתקין, להחליף ולחדש. אחת לשבוע, ביום ששי לפני חצות, היה מגיע השיפוצניק ליטול את שכר עבודתו ועבודת הפועלים הערבים בגין עמלם באותו שבוע, שאם לא כן - הרי זו בחינת סכנת נפשות ממש מהפועלים... ויהי באחד מימי השישי, עלה השיפוצניק לביתו של רבי אשר, ערך עמו את החשבון, והנה, הסתבר שעלות השבוע החולף היתה גבוהה מהרגיל. רבי אשר חיטט בכיסו, אך לא מצא בו אלא כמה מאות דולרים בודדים, הרחק הרחק מעשרות אלפי השקלים הנדרשים. רבי אשר מחפש גם בארונות, במגירות ובכל פינה נסתרת, ועם כל חיפוש שהסתיים באכזבה - השיפוצניק שלצידו הלך ונלחץ. היטב הבין כי הוא חייב מיד את הכסף, לבל יאונה לו רע מהפועלים הערבים הממתנים... הדקות מוסיפות וחולפות, רבי אשר מחייך את חיוכו הטוב, ומתחיל לדבר דברי אמונה וביטחון. "הלא בורא עולם יודע היטב כי אני זקוק לכסף הזה" - הוא מסביר לשיפוצניק במאור פנים, "ואין לו כל בעיה לשלוח לי את הכסף כאן ועכשיו. כל שעלינו לעשות הוא להתחזק באמונה ובביטחון בבורא הכל יכול, ותיכף נראה כי הסכום החסר יבוא גם יבוא...". השיפוצניק מתעודד קמעא, אך הזמן מוסיף לחלוף, וכסף אין. רבי אשר מסרב להילחץ, אף עננה קלה של דאגה לא נראית על פניו המאירות. "אין עוד מלבדו, אפס זולתו!" - הוא קורא בהתרגשות, "בורא עולם בוודאי רוצה שיגיעו עשרות האלפים הדרושים לנו!" - הוא קובע בביטחון ובאמונה, "ולכן בוודאי ישלח אותם. עלינו רק לבטוח בו ולהאמין בישועתו!"

חלפו כחמישים דקות, שעת חצות התקרבה, ולפתע - נקישה בדלת. בפתח עמד יהודי נשוא פנים מבני ברק, ממקורביו של רבי אשר, ומיד בכניסתו הוא מוציא מחיקו מעטפה תפוחה ובה עשרות אלפי שקלים, אותם הוא מושיט לרבי אשר. "גביר פלוני מבני ברק שלח זאת אל הרבי", אומר המקורב, "באתי במיוחד מבני ברק להביא את הכסף..."

עיניו של רבי אשר נרגשות, שוב ראה כי ישועת ה' כהרף עין, הוא סמך על בורא עולם - ובורא עולם אכן שלח את הכסף. הוא סופר את הסכום, מוסיף את כמה מאות הדולרים שהיו בידו קודם לכן, והנה - זהו הסכום המדויק הדרוש לתשלום עבור השיפוצים השבוע, שקל לא יותר ושקל לא פחות! רבי אשר נפעם, ומושיט את צרור הכסף התפוח לידי השיפוצניק, שממהר לצאת ולשלם לפועליו. ואז פונה רבי אשר למקורבו ושואל, "אמור לי בבקשה, מה טעם באת דווקא בשעה לא שגרתית זו, ובנסיעה מיוחדת מבני ברק? האם אותו גביר ביקש להעביר את הכסף דווקא היום, דווקא עכשיו?". "לא ולא!" - משיב המקורב ומספר כי פגש את אותו גביר כבר בליל אמש, והלה העניק לו את הסכום וביקש שיעבירו לרבי אשר. "חשבת לעצמי", הוא מוסיף ומספר, "שהרי ממילא אני עולה לירושלים בשבוע הבא, אעביר אז את הכסף. ולפתע, היום, פתאום תקפוני נקיפות מצפון קטנות. אולי סכום כה גדול יכול לסייע בדחיפות, למה לעכב את העברתו בכמה ימים? ולפיכך, ולמרות המאמץ המיוחד הכרוך בכך, גמרתי אומר לעלות לירושלים במיוחד ולמסור את הכסף כאן ועכשיו!". רבי אשר מקשיב וחיוכו מתרחב, ואז הוא שואל: "אולי תוכל לשער, מתי בדיוק התעורר בך הספק, שאולי כדאי להזדרז ולהעביר את הכסף מיד?". רבי אשר שם אוזניו כאפרכסת, הנה מגיעה הנקודה... "לפני כחמישים דקות!" - משיב המקורב ואומר, "ממש מספר דקות לפני שיצאתי. חשבתי על זה ומיד יצאתי לדרך שלוקחת כחמישים דקות נסיעה!"

"לא יאומן!" - רבי אשר נרגש עד עמקי נשמתו, "הלא בדיוק לפני חמישים דקות הבנתי שחסר לי בדיוק את הסכום הזה כדי לשלם לפועלים. יכולתי לדאוג ולהילחץ, אך מתברר שזה היה פשוט מיותר ולא מועיל... להיפך, ברגע שהתחלנו להתחזק בביטחון בבורא עולם ולעסוק בדיבורי אמונה והישענות על אבא שבשמים - באותו רגע נפתח שער הישועה והתעורר בך הרצון לקום ולנסוע לירושלים!"

סיפור נפלא זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מאיר לנגד עינינו עד כמה גדול כוחה של מידת הביטחון. הנה כי כן, בכל עת של לחץ ודאגה, נראה לנגד עינינו את המעטפה תפוחת המזומנים היוצאת לדרך מבני ברק לירושלים באופן כה לא צפוי ובמאמץ כה גדול, רק כי יהודי התחזק בביטחון שה' ישלח לו את הישועה - ואז ה' באמת שלח לו את ישועתו!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב אשר קובלסקין]

לתגובות הערות: שלח 054-8868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 16:30

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:28

ר"ת: 18:03

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 672 1.11.2024 - ל' תשרי תשפ"ה

הַשַּׁבָּת הַזֹּאת לְפָנֵינוּ
בְּיָמֵינוּ וּבְיָמֵי
בְּנֵי אֲבוֹתֵינוּ

פְּרִשְׁת - נֶזֶז

וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי. וַיִּשְׂאֵר אֶךְ נֶזֶז (ז,כג)
כתב הגאון רבי יעקב יוסף מפולנאה בשם מורו ורבו, אור שבעת הימים, הבעל שם טוב
הקדוש זיע"א: בתחילה, לפני בוא המבול קראה התורה לנח "איש צדיק תמים" ואילו
לאחר המבול קראה אותו רק "נח-איש האדמה", מדוע? מפני מה אבדו שבחי
הגדולים !! אלא, מפני שביחס לאנשי דורו אכן היה צדיק וכל זמן שהיו קיימים בעולם
היה נראה כצדיק, אך לאחר המבול התברר שאין נח אלא "איש אדמה" ותו לא, מדוע?

אומר על כך רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א: אין התורה מכנה אותו כצדיק וגדול, רק
מפני שלא עשה די לתיקון העולם! מפני שהיה שקוע בעצמו ובד' אמותיו. לא שיתף
פעולה ולא קירבם לעבודתו יתברך שמו! וכבר אמרו רבותינו כמה פעמים שהמסתגר
בארבע אמותיו, ואינו פועל למען תיקון הסביבה והעולם, סופו שירד ממדרגתו.

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה (ח,א)
פעם, בשעת תקיעת השופר בראש השנה, אצל "החווה מלובלין" נאסף קהל רב.
כולם ציפו לרבי שייכנס מחדרו הסמוך לבית המדרש, שם היה עורך הכנות לתקיעת
השופר. והנה, פנה הרבי למקורביו ואמר: "הביטו וראו אם רבי דוד מלעלוב נמצא בבית
המדרש?" הלכו ובדקו ושבנו ואמרו לרבי שהוא אינו שם. "לכו וחפשוהו, כי לא אוכל
להתחיל התקיעות והוא אינו כאן", השיבם החווה.

יצאו לחפשו, וכעבור זמן מה מצאוהו עומד ליד הסוסים, מאכילם בשעורים שבידו.
שאלוהו: "מה מעשיך, כבוד הרב?", השיבם: "העגלונים הלכו לשמוע קול שופר והשאירו
סוסיהם ללא דבר מאכל! והלא כבר נאמר "ורחמיו על כל מעשיו" וכיצד שאירם כאן
ללא מאכל!?", רק לאחר שדאגו לסוסים הואיל רבי דוד לשוב אל בית המדרש לשמוע
תקיעת שופר. כאשר שבו לבית המדרש, אמר החווה לתלמידו: "הנאה גדולה הייתה לי
מהכנותיך לתקיעת השופר, עד שכל פמליה של מעלה ירדה לכאן לצפות בך מעניק
חסד ורחמים לסוסים הרעבים... פעולתך זו השתיקה כל המקטרגים וביטלה כל גזירות
קשות מעם ישראל! עבודת רבי דוד מלעלוב עם הסוסים פעלה יותר מעבודתם של
גדולי הרבנים..." "ועליכם לדעת", סיים החווה את דבריו, "כי בפעולת חסד ורחמים
שעושה האדם כאן בעולם הזה, גורם הוא למעלה בעולמות העליונים להשפיע שפע רב עליו
ועל כל ישראל, שפע של חסד ורחמים!". (לוקט מהעלון 'אהבת ישראל')

וַיֵּד ה' לְרֵאת אֶת הָעֵיר וְאֶת הַמְּגִדָּל אֲשֶׁר בָּנוּ בְּנֵי הָאָדָם (יא,ה)
רש"י: "בני האדם" - אלא בני מי שמא בני חמורים וגמלים אלא בני אדם הראשון שכפה את הטובה ואמר האשה אשר נתתה עמדי אף אלו כפו בטובה למרוד במי שהשפיעם טובה ומלטם מן המבול.

עד כמה גדולה חובת הכרת הטוב, למד הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל ממה שמספרים חז"ל בגמרא (חולין ז): על רבי פינחס בן יאיר שהלך לקיים מצות פדיון שבויים, ובדרכו פגע בנהר גינאי ולא יכל לעבור. ביקש מהנהר "חלוק לי מימך ואעבור בך". אך הנהר השיב לו: אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני. אתה ספק עושה, ספק אינך עושה. אני וודאי עושה.

אמר לו רבי פינחס: אם אי אתה חולק גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם. שמע לו הנהר וחלק לו מימיו. והנה לרבי פינחס בן יאיר התלוו עוד שני אנשים. אחד עסק במצוה של הבאת חיטים למצות לפסח והשני התלוו אליו ללא כל מטרה של מצוה. ביקש רבי פינחס מהנהר גם עבורם שיחלוק מימיו להם. בנימוק שלא ילינו עליו: "וכי כך עושים לבני לוייה?" (שלא דואג גם להם). ואכן קיבל הנהר וחלק גם להם.

ותמה רבי מאיר חדש: היאך יתכן שהנהר סירב לחלוק את מימיו עבור רבי פינחס בן יאיר על אף גדלותו ועל אף שעסק במצוה כה חשובה כמו פדיון שבויים, עד שאיים עליו "גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם" ואילו עבור שני המלוים שלו שאחד מהם אף לא עסק במצוה כלשהי, מיד כשביקש עבורם הסכים הנהר לחלוק מימיו!?

אלא יש ללמוד מכאן - אמר רבי מאיר חדש - עד כמה גדולה וחשובה היא חובת הכרת הטוב, אף יותר ממצות פדיון שבויים. כי כאשר ביקש רבי פנחס עבור שני המלוים שלו מצד חובת הכרת הטוב על כך שהתלוו עליו ולא הלך יחידי, מיד הסכים הנהר גנאי למלאות את בקשתו ולחלוק להם מימיו. ('איש לרעהו')

צהר תעשה לתבה (ו,טז)
מפרש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה המאירה להם'. פעם אחת דרש הגאון בעל 'הקול אריה' זצ"ל שיחת מוסר בבית הכנסת, והוכיח את הציבור בענין שהיה טעון חיזוק, והיו שם אנשי בליעל שהלכו ושברו את חלונות ביתו.

ביאר 'הקול אריה' על פי זה בדרך הלצה, את מה שנחלקו האם 'צהר תעשה לתבה' פירושו חלון או אבן טובה; שהרי מובאות במדרש שתי דעות, האם נח היה מוכיח את בני דורו או לא, חד אמר שמה שנאמר 'את האלוקים התהלך נח' שהיה צדיק רק בינו לבין קונו ולא היה מוכיח אותם, ואדרבה שלום היה ביניהם - תמים היה בדורותיו, א"כ זו לגנאי. וחד אמר שהיה מוכיחם אך לא שמעו לו, וזו לשבח.

וא"כ יש לומר, שמי שסובר שהיה 'חלון' על כורחך סבר שלא הוכיחם, כי אם הוכיחם - היה ירא לעשות חלון שלא ישברו אותו, וכן מי שסבר שהוכיחם על כורחך אחז שהיה זה אבן טובה ולא חלון, מהסיבה הזו... (במשנת רש"י)

צהר תעשה לתבה (ו,טז)

כיצד צריך לנהוג אדם שהוזמן לעלות כשליח ציבור? נפסק להלכה (או"ח נג', טז) 'אם אינו ש"צ קבוע צריך לסרב מעט, כשיאמרו לו פעם שניה מכין עצמו כמי שרוצה לעמוד ובפעם השלישית יעמוד רמו לדבר אומר ה'תפוחי חיים' (שמעתי בעבר מהרב שלמה לוונשטיין שליט"א) 'צהר תעשה לתבה' 'צהר' ר"ת צניעות היסוס רצון ואילו הפעולות שתעשה כאשר אתה נקרא לעלות לתבה כשליח ציבור. (עלון 'מתוך מדבש')

איש צדיק תמים ה'ה בדרתיו, (ו,ט)

פעם באה אלמנה לפני הרה"ק רבי אהרן הגדול זי"ע, ודמעתה על לחיה כי בתה ה' כלה' יושבת בבית, ואין בידה פרוטה להשיאה, סייע לה הרה"ק בסכומים הגונים, לא ארכו הימים וזמן החתונה קרב ובא, שוב נכנסה האלמנה בפנים בוכיות, כי בתה הכלה נתקפה בשגעון ואיננה מסכמת להיכנס לחופה כל עוד שלא אקנה לה 'שטערן טיכל' (מטפחת העשויה בקשירה מסויימת) העולה הון רב, ובקושי הצלחתי להשיג עד עתה את המיעוט המוכרח להוצאות נישואין, מאין אקח עתה ממון לצורך אותה מטפחת, קם הרה"ק ממקומו, הוריד צרור כסף שהיה מונח ע"ג הארון שבחדרו, ונתנו לאלמנה למען תקנה בו את המטפחת הנ"ל.

כשמוע הרבנית מה עשה בעלה הרה"ק שפכה לבה לפניו, בתמיהה גדולה, וכי לאשה אחת ניתן כל הסכום הגדול שהיה מונח לעת הצורך, ואם להעניקו לצדקה הרי היה אפשר לפרנס בסכום זה 20 משפחות לקראת שב"ק. אמר לה הרה"ק, אף אני בקומי ממקומי – לקחת את הסכום הגדול בידך, מיד עלו מחשבות אולי עדיף לפרנס בהם 20 משפחות, אבל אמרתי לעצמי הרי המעות הללו מונחות במקומן זה כבר כעשר שנים, ומעולם לא על דעתי לחלקם למשפחות נצרכות, מדוע דייקא בזה הרגע באו בקרבי מחשבות כאלו, ללמדך כי כל אלו מניעות מצד היצר, ולא מצד הקדושה באו הנה ('באר הפרשה').

ושם אחיו יקטן (י,כה)

הודה כ"ק האדמו"ר משינאוה – רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם זצ"ל בשמחה לבוראו על האתרוג הכשר והמהודר שזימן לו לחג הסוכות. התרברב אחד ממקורביו כי אתרוגו נאה יותר מאתרוגו של הרבי. הפטיר הרבי לעומתו: "חוששני שאתרוגך פסול..."

מיהר הלה והביא אתרוגו לרבי. הסיר הרבי את עטיפת הפשתן, והנה האתרוג הדר שבהדר, משובב עין, התבונן בו הרבי היטב ומצא חור זעיר שחדר פנימה, והפך את האתרוג לפסול. חוורו פני החסיד והרבי הגיב: "לא, אין כאן רוח הקודש, לא היה כל פלא בכך שידעתי שהאתרוג הוא פסול. הדבר פשוט מאוד. הלא הקדמונים כתבו שהאתרוג הוא פרי של עונה. 'אתרג' הוא ראשי תיבות של "אל תבואני רגל גאוה", משום כך, כשראיתי כיצד אתה מתגאה באתרוגך, הבנתי שהאתרוג רבינו הק' פסול, כי אתרוג כשר אינו מביא לידי גאוה..." ('איש לרעהו')

"זיתור פיצוץ" – מתוך העלון 'איש לרעהו'

את הסיפור שמעתי מתלמיד שלי. יהודי יקר, שומר מצוות שעובד בשוק לפרנסתו. הוא מתגורר בדירה משלו באחת משכונות ירושלים, בבנין מדורג. הוא בקומת-קרקע ומעליו כמה וכמה קומות של שכנים. יום אחד התגלתה נזילה בבית שלו, ומקור הבעיה בדירה שמעליו. אך דא עקא: מתגוררת שם אלמנה... חשב לעצמו שקשה לבקש ממנה להוציא כסף על תיקון הנזילה, ובוודאי שקשה לדרוש ממנה להתעסק עם כאב-ראש ששמו נזילה. אז הפתרון יהיה שהוא בעצמו ידאג לתיקון וגם ישלם עליו. נקש בביתה של האלמנה, תיאר את הבעיה שנוצרה, והפתיעה אותה לטובה שהיא לא תצטרך לשלם גרוש מכיסה!

נו, מה אתם חושבים שהאלמנה אמרה תודה רבה? שהיא קפצה משמחה? ממש לא. אמרה לו שהיא צריכה לחשוב על זה שבוע. כלומר: יבוא פועל לביתה. יחטט בצינורות. יקדח. יאטום. יעשה לכלוך... זה בלאגן גדול בשבילה. אז היא צריכה להקדיש שבועה ימים למחשבה האם היא מרשה לפועל להיכנס לבית שלה לעשות את התיקון... הנזילה כמובן לא הפסיקה לבד, אבל הוא נמתין בסבלנות. סופר את הימים.

משחולף שבוע מאז השיחה הקודמת הוא עולה שוב לביתה, ושואל באדיבות אם אפשר לבצע את התיקון הנחוץ. כן. היא כבר חשבה על השאלה ויש לה תשובה ברורה: "אין לי כח לבלאגן. ללכלוך. תסלח לי - אבל אין לי כח..." לסלוח הוא מוכן - אבל איך זה יפתור את הנזילה?!

למרות זאת, בהחלטה מהירה החליט לוותר ויהי מה. זהו, יקרה מה שיקרה. הוא מתחשב בקושי המיוחד שלה ומוותר על הטיפול בבעיה. האם זה וויתור קל? לא ממש. הרי מה הוא כבר ביקש ממנה? שתיתן לו רשות להיכנס לביתה ולבצע את תיקון הפיצוץ. זו לא בקשת טובה, אלא מחויבות בסיסית שיש לכל מי שגר בנכס משותף. זאת ועוד; מי שהיה אמור לשבור את הראש כיצד לתקן את הפיצוץ זה בכלל היא - לא הוא. אז לא די שוויתר לה על הכסף וכאב-הראש, היא גם מונעת ממנו לפתור את הבעיה! אבל את כל החשבונות הצודקים הללו הוא מותיר מחוץ לדלת. כי מה זה נקרא לוותר כאשר אתה לא צודק? לא. כאשר אינך צודק זה לא וויתור מצידך אלא מחויבות.

רק כאשר אתה צודק זה נקרא לוותר - וככל שאתה יותר צודק הויתור גדול יותר! ויתור פיצוץ תרתי-משמע. חלפו להם חודשיים ימים, וביום בהיר מתרחש הנס: הנזילה נעלמת מאלה! כאילו יד-עלומה טיפלה שם בצנרת, סידרה מה שסידרה וזהו. אין יותר מים. אין נזילה! איך התרחש הנס? פשוט ביותר: השכן מהקומה השלישית - שמתגורר מעל האלמנה - ערך שיפוצים בביתו. במהלך השיפוץ הוחלפה שם צנרת, וממילא חדלה הנזילה. הבנתם? מסתבר שמקור הנזילה כלל לא היה מביתה של האלמנה, אלא מהדירה שמעליה. המים, כמו מים, חלחלו דרך הדירה האמצעית וסיימו את הטיוול שלהם בקומת קרקע...

כלומר: אם הוא מתעקש לבצע את התיקון בבית האלמנה, היה מבזבז לריק את כוחו ואת כספו גורם צער רב לאלמנה, למרות שהיא כמובן הייתה מסכימה... אך כעת כפי שהתברר, הבעיה כלל לא הייתה שם אלא קומה למעלה יותר...

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגי אבן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנן גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

הורינו

פרשת נח תשפ"ה 47

הורים נתן ה' לנו

מבשלוחו ולכן שם רצה לכסות את אביו לבד. אבל יפת שהרגשו היה מצד שכל אנושי לכבד את אביו, שלא יהיה האב מוטל בביזיון, מצד השכל האנושי הוא לא היה חושב לעולם לעשות את זה בעצמו לבד, ומה אכפת לו אם זה יהיה על ידו או בעזרת אחר, העיקר שאביו יהיה מכוסה. וזה מה שכתוב בפסוק 'ויקח שם'. שמתחלה ניסה שם בעצמו אולי יוכל לכסות לבד, וכאשר ראה שזה לא יהיה בדרך התואמת את הכבוד הראוי לאביו, צירף אליו גם את יפת. עד כאן דברי הנצי"ב.

ומעתה מובן שזו הסיבה להבדל בשכר שקבלו. שהרי מצוות כיבוד אב ואם גורמת לשכר ופירות גשמיים גם בעולם הזה, כמו שידוע המעשה עם דמא בן נתינה שזכה להתעשר בחייו. אבל בכל זאת יש הבדל אם אדם עושה את זה מחמת שכך ההיגיון מורה לו - לכבד את הוריו, או מצד שכך ציוותה התורה. ושם שעשה מצד מצוות התורה, רצה לעשות את המצווה בעצמו בגופו, ועל כן התברך שיהיו מבניו עובדי ה' ותורתו, ויזכו למצוות ציצית ויתקדש על ידי כך שם שמים בעולם כפי שאומר הפסוק "ברוך ה' אלוקי שם". ואילו יפת שאמנם כיבד את אביו אבל התכוון מצד ההיגיון האנושי של כבוד לאבא, הוא באמת זכה רק לשכר גשמי בעולם הזה של קבורה לבניו.

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וַיִּקַּח שֵׁם יִפֶּת אֶת הַשְּׂמֵלָה וַיְשִׂימוּ עָלָיו שְׂמֵי שְׂנֵיהֶם וַיִּלְכוּ אַחֲרָיָהּ (ט' כ"ג)

רש"י במקום מביא את דברי המדרש ששם התאמץ יותר לכסות את אביו ולשמור על כבודו: "אין כתיב ויקחו אלא ויקח לימד על שם שנתאמץ במצווה יותר מיפת, לכן זכו בניו לטלית של ציצית ויפת זכה לקבורה לבניו". אמנם רש"י לא מזכיר וגם לא מובן בדברי המדרש, מה היא אותה התאמצות נוספת ומיוחדת של שם.

הנצי"ב ב'העמק דבר' מבאר שמלשון הפסוק רש"י הבין שהם לקחו שניהם יחד את הכיסוי, משום שלא היה אפשר לכסות את אביהם בדרך כבוד, אם לא שיעשו שניהם יחד. ואם היה אפשר לעשות ביחיד לא היו עושים שניהם אלא שם לבדו. ולא בגלל שהרגשו של שם היה חזק יותר כלפי אביו אלא בגלל ששם היה הרגשו משום מצוה. והכלל במצווה שטוב לעסוק בעצמו יותר

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, וכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

להקדים שלום לאבא ואמא

כאשר הולכים בדרך ופוגשים באבא או אמא ההולכים יחד עם אחרים, חובה עלינו להקדים שלום קודם כל לאבא ואמא ורק לאחרים לאחרים שעימם, וזהו כבודם של ההורים. ומצוי הדבר כשמגיעים לשמחה משפחתית, ויושבים בשולחן ה"מזרח" חתן בר המצווה או חתן השמחה, ואביו של חתן השמחה, וגם אבא של המשתתף בשמחה שהוא סב החתן. וצריך לשים לב לתת ברכת מזל טוב ושלום קודם כל למי שהוא אביו, אפילו שהוא לא חתן השמחה, ורק אחרי כבודו, לתת ברכת מזל טוב לחתן השמחה או לאביו.

ומבואר בפוסקים שזו חובה שאם לא כן, קיים חשש שפוגע בכבודם מכיון שמראה שהם חשויים בעיניו (אפילו אם רק כרגע) פחות מאחרים שמקדים לאחרים שלום לפנייהם. ומוכיחים דבריהם ממה שכתבו הפוסקים¹ בברכת המזון כשעושים זימון, נוטלים רשות קודם כל מאביו ורק אחר כך משאר המסובין המכובדים (ואפילו כהנים). אמנם רצו לדון שמא כיון שחתן דומה למלך ראוי להקדים לו, אולם פסק מרן

1. ש"ך רמ"ב כ"ז

הגר"ח קנייבסקי שגם במקום חתן מחויב להקדים את אביו. אמנם במצב שפוגש באחר שאינו אביו תחילה, למשל שמקדים אותו בכמה צעדים, וכגון בסבא שאם ידלג עליו ולא יתן לו ברכת שלום משום שרוצה קודם לברך את אביו, סבו יפגע, יראה לעשות זאת בצורה שלא תפגע כלל באביו. משום שאם יש מצב ששניהם מושיטים יחד את ידם לשלום, ובכל מקרה מישהו מהם ירגיש אי נוחות כאשר תפנה לשני, אתה מחויב קודם כל בכבוד אביו ושלא לגרום לו פגיעה, ורק אחר כך בכבוד סבו, וכמובן ראוי להתנצל מיד בפני סבו ולהסביר לו את העניין. ואם אביו מקבל בהבנה ואדרבה מעדיף שיכבד קודם כל את סבו, מותר לו להקדים את סבו משום שבכזה אופן לא תהיה פגיעה בכבוד אביו.

ומובא בספר "אנא עבדא" כשהיה אביו נכנס לכולל בו כיהן הרב קובלסקי כראש הכולל, היה עוזב הכל ורץ לקראת אביו כמקדים פני מלך, או נדיב ותורם גדול, וזאת על אף שראה אותו שעות מעטות קודם לכן.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

הגר"י טרעגער זצ"ל פנה פעם במכתב אל חותנו הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, בעניין מה שביקשו להכריע בדבר מריבה שפרצה בין אב לבנו שיש ברשותם מפעל, ורוצים לחלוק ואינם יודעים איך וכו', ענה מרן הגרש"ז: חתני היקר, אם אתה לו שמעני - סלק עצמך מתוך 'דין' זה, כי עניינים אלו (שבין אב ובנו) הרי הם מענייני 'חמורה שבחמורות', על כן משוך ירך תיכף מכל העניין. (הגאון הגדול רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א)

כידוע היה הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע רק פעם אחת אצל מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע, בערוב ימיו אמר שאילו היה נוסע אפילו רק פעם אחת נוספת אל הבעש"ט היו בני ישראל נגאלים בביאת גואל צדק, אלא שנמנע מלנסוע פעם נוספת מאחר שאביו ציווה עליו שלא ייסע עוד. שאלוהו תלמידיו, רבי, וכי לא היה עדיף לעבור פעם אחת ויחידה 'עבירה לשמה' ובכך הייתם מביאים סוף וקץ לגלויות ישראל עם כל הצרות הכרוכות בהם? נענה הרה"ק רבי מיכל'ע ואמר, 'לא מחכמה שאלתם על כך', כי אם הייתי מפר את ציווי אבי והייתי משים פעמי אל הבעש"ט זי"ע, שוב לא הייתי אותו 'מיכל'ע' (שהרי עברתי על רצון אבי) והייתי מאבד את מדרגותיי ושוב כבר לא היה בכוחי להביא את המשיח. (באר הפרשה)

ב'דרך שיחה' מביא שנשאל מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, **עד כמה מחויבים הבנים להחזיק את הוריהם הזקנים בביתם, עם כל הקושי הכרוך בדבר.** וענה, עד כמה שהיית מחזיק בביתך אילו היה המדובר ב'בןך' (ולא אבך). וכשהגיעו הדברים לאזני גיסו שיבלח"א מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שאל את פי חמיהם מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, ואמר שאינו נכון, כי את האב צריך לכבד יותר מהבן.

ושוב שאלו את מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, באם היו לפניו אביו וכהן, את מי עליו להקדים לכבד. השיב הגר"ח שיקדים את כבוד האב. חזרו ושאלוהו, הרי הוא ואביו חייבים בכבוד הכהן, והשיב כי כיבוד אב זה 'פיקוח נפש' שהרי כתוב למען יאריכון ימך... וכן הביא הגר"ח בספרו 'ארחות יושר', ש'בזמן החזון איש זצ"ל היה בבני ברק אברך אחד שאמרו עליו שאין מתנהג עם אביו כראוי, וכשאביו נפטר אחר כמה שבועות מת פתאום, והוא היה צעיר ובריא, ואמרו, שאביו תבעו לדין'. ושמעתי בשם הגאון רבי חיים ברים זצ"ל שהיה אומר משם רבו מרן החזו"א זי"ע, **ש'אבן הבוחן' לראות כמה מידת יראת שמים יש באדם - ע"י שרואים כיצד הוא מטפל בהורים זקנים.**

וזכור יזכור מה שאמר מרן הגרי"ז הלוי סאלאוויצ'יק זי"ע מבריסק לבניו בימיו האחרונים, **'כאפט אריין די מצוות עשה פון כיבוד אב'...** ('תחטפו' לקיים מצוות כיבוד אב), כי עוד זמן קצר לא תזכו לקיים מצוה נכבדה זו. אף אנו נעני ונאמר לכל מי שזכה ויש לו אב ואם לאורך ימים ושנים, אל תמתינו לימים שתראו לקיים את המצווה הגדולה הזאת וכבר לא תוכלו... והחכם עיניו בראשו שלא להיות כמו אותם האנשים אשר מתחרטים אח"כ מדוע נהגו בטפשות ולא 'תפסו מצוה זו בשני ידיו'...

וכבר אמר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לבנו יבדלחט"א כ"ק אדמו"ר מסלונים שליט"א כאשר שירתו בנאמנות לעת זקנתו, **מקנא אני בך שאתה זוכה למה שאני לא זכיתי** (שכן אביו הרה"ח רבי משה אברהם זצ"ל נעקד על קידוש ה' ב'מלחמה' הנוראה)...

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לחג הסוכות ושבת בראשית: מובא בשו"ע שאסור להתפלל מאחורי רבו ולא לפניו או לצדדיו, משום שמשווה עצמו לרבו. וברמ"א כתב שאם זה סדר הישיבה הקבוע בבית הכנסת מותר, ובמשנה ברורה (ס"ק כ"ד) כתב שכל הדינים האלו גם כלפי אביו, ובכל מקרה טוב להחמיר שלא יתפלל מאחורי אביו כדי לא לגרום לו להתעכב שלא יוכל לפסוע לאחוריו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

בלבד הקפידה תורה אלא אף על הביזיון **שכל המבזה אביו או אמו אפילו בדברים ואפילו ברמיזה** הרי זה ארור מפי הגבורה שנאמר ארור מקלה אביו ואמו והרי הוא אומר עין תלעג לאב ותבוז ליקהת אם וגו' **ויש לבית דין להכות על זה מכת מרדות ולענוש כפי מה שיראו**. וכן משמע מדברי השו"ע⁵ להלכה.

ורבי אליעזר אזכרי זי"ע בחרדים⁶ הוכיח, שאפילו אם מבזה אותם בליבו עובר על הארור. וזה לשונו: ועל המבזה אביו או אמו בליבו או בדברים או במעשה שסותר דבריהם או יושב במקום המיוחד להם וכיוצא בזה, נאמר ארור מקלה אביו ואמו, **ופירשו שאינו לשון קללה אלא לשון ביזיון. ומצאנו ביזיון בלב דכתיב ותבז לו בליבו וכו'**

בקובץ הערות (סי' יז) כתב שאיסור מקלה אביו ואמו הוא אפילו במקום מצוה, שלא כמו במצות כיבוד ומורא שנאמרה דוקא שלא במקום מצוה, ומשום ששם נאמר 'אני ה' ונלמד מכך שכולכם חייבים בכבודי, אבל במקלה אביו ואמו לא נאמר 'אני ה', לומר לך **שגם במקום כבוד ה' אסור לקלל ולבזות אביו ואמו.**

1. דברים כ"ז ט"ו. 2. הלכות לשון הרע, פתיחה, ארורין, ד' 3. שבועות ל"ו. 4. הלכות ממרים פ"ה הט"ו. 5. יו"ד סימן רמ"א סעיף ו' 6. פ"א מ"ע התלויות בלב אות ל"ה

האם עוברים על איסור "ארור" כשלא מעריכים את ההורים בלבד?!

הכבוד אינו אמור רק במעשה ופעולה חיצונית, כי אם העיקר להוקירם ולהעריכם כרום ערכם בליבו ובמחשבותיו. וכמו שכותב רש"י¹ על הפסוק ארור מקלה אביו ואמו, שהכוונה מזלזל. וב'צרור המור' במקום כתב: לא אומר "מקלל" אלא מקלה. כי מי הוא שיקלל את אביו ואמו בפרהסיא, אלא אומר "מקלה", שאינו נוהג בהם כבוד כפי הראוי, ויש לו טינה בליבו ולא מעריך אותם, אף על פי שבפרהסיא כן מכבד אותם.

ב'חפץ חיים², מונה את הארורין שעליהם עובר המספר לשון הרע וכותב מרן החפץ חיים: ואם חס ושלום סיפור לשון הרע על אביו ואמו עובר על "ארור מקלה אביו ואמו". וידוע מאמר הגמרא³ "ארור שיש בו קללה, בו נידוי". לכן על האדם שלא נזהר בשמירת הלשון להיות חרד בנפשו שמא נידו אותו בשמים בגלל זה. ואמנם מלשון הרמב"ם⁴ משמע שעובר רק כשמבזה אותם **בדברים** ואפילו רק ברמיזה, שכתב הרמב"ם: ולא על הקללה

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

לעצם העניין, אי אפשר להכריח אותך לשמוע שידוכים ולהתחתן, ברור. גם אם הוריי היקרים חושבים שזה הדבר הנכון ביותר, הם לא יכולים כמובן להכריח ולהחליט עבורך. ובכל זאת, תחשוב על זה רגע. תנסה לחשוב עם עצמך, האם הסיבה שאתה לא רוצה כרגע להתחיל שידוכים היא באמת לא מחמת סיבה שתהיה קיימת גם בעוד שנה ובעוד שנתיים, כי קשה לך אולי לחשוב על מחויבות קבועה, או לקבל החלטה כה משמעותית. אם אכן לדעתך גם בעוד שנה תרגיש כך, אז להיפך, אולי כדאי לפרק את הבעיה כמה שיותר מוקדם ולא לחכות.

המציאות מוכיחה שדווקא הורים רואים במבט רחב את טובתו הכי שלמה של הילד, הם רואים את המכלול ושואפים שיהיה לו את הכי טוב. אתה חושב שאם לא היית מוכן הוריי לא היו מרגישים את זה? טעות, הם היו מרגישים את זה לפני שאתה היית מעלה את זה על דל שפתיך. הורים באמת מכירים את ילדיהם וחותרים ומתפללים כל חייהם לתת להם את הכי טוב, אולי תתן להם קרדיט?

ובינינו, הרי אף אחד לא בקש ממך כרגע לסגור עם שידוך מסוים, בקשו ממך להיות פתוח להצעות. ואולי תגיע הצעה שגם אתה תחשוב שהיא טובה ומוצלחת עבורך? עצתנו לך שתסמוך על הוריי מבקשי טובתך הנאמנים ביותר בעולם, וגם אם אתה לא חייב כי הרי אף אחד לא יכול להכריח אותך ואין חיוב כיבוד הורים להתחתן בשבילם, תן ללבך מרגוע שיש אותם שדואגים לך באמת. ואם אתה זקוק להכנה נפשית כי חשבת שזה יגיע עוד שנה, עוד חצי שנה. תנסה להגיע איתם להבנה שלא מיד אחרי החגים אלא רק אחרי חנוכה, כדי שזה לא "יפול עליך". אבל מעבר לכך, תשמח ותודה על כך שדואגים לך ומלווים אותך ומבקשים אך ורק את טובתך כל חייהם. בהצלחה, ותעדכן בס"ד בבשורות טובות.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של יועצים רבניים ומטפלים

ארגון הורינו שלום וברכה שמי יואל נ. אני בחור ישיבה רגיל, אפשר לומר. משתדל ללמוד טוב ולעשות את תפקידי בעולם. עכשיו הגעתי לאיזה שהוא ויכוח לא קל עם הורי היקרים, ואני רוצה להתייעץ איתכם מה עלי לעשות. אבא קרא לי לפני ראש השנה ואמר לי, כדאי שתשים לב להתפלל השנה שהקב"ה ישלח לך את הזיווג המיועד לך. אם זה לא היה מספיק ברור, אמא שישבה ליד אמרה לי - אנחנו רוצים שאחרי החגים תתחיל לשמוע שידוכים. יש כל מיני הצעות, ואנחנו רוצים לברר ואי"ה להתקדם.

ומה הבעיה? שאני מרגיש רחוק מזה, עדיין לא "בפרשה", עדיין לא בשל כדי להתחיל בפרק שידוכים. אני מרגיש שיש לי עוד הרבה מה להתקדם ולקבל בישיבה לפני שאני מתחתן, למה עכשיו? דיברתי על זה עם הורי, אבל הם לא אהבו את הדחיה שלי, בלשון המעטה. אפילו מעט כעסו שאני לא מעריך את זה שיש הצעות טובות ואני לא מתחשב בכך שהם רוצים ומקווים שזה יקרה השנה, זה מסתדר עם השידוכים הבאים של אחיותי ואחי וכו' ואני שואל, עד כמה אני צריך ומחויב לרצות אותם ולעשות את זה כדי שהם ישמחו. הרי ההלכה היא לגבי עם מי להתחתן שאין חיוב לשמוע להם, ומה לגבי מתי להתחתן, האם יש לי חיוב, הלכתי או מוסרי, לרצות אותם נגד רצוני ותחושותי לגבי תחילת שידוכים? אודה לתשובה.

שלום יואל היקר, זכית שיש לך הורים שדואגים לך ורוצים את טובתך מאוד. גם אם יש ביניכם ויכוח, בוא נמסגר קודם כל את הדברים וצריך להודות על החלק הזה שיש הרבה שהיו מתפללים לזכות שמישהו יעזור להם ויכוון אותם וידאג להם כמו שהוריי דואגים לך וחושבים על טובתך.

ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה

מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - מכון 'הבינו'

לה' פירושו שהאדם יודע שאינו צריך להבין הכל, וככל שהוא רואה דברים שאינו מבינם, כך הוא מתרחק מן ההווה אמינא שהוא יכול לתת הסברים לכל מה שנעשה בעולם.

והדרך להגיע אל הביטול לה', היא על ידי שהאדם רואה כמה טובות הוא עושה עמו, וכך מרוב התבוננותו בהנהגתו של השי"ת, הוא אומר: "רב טובך יביעו וצדקתך ירננו", ואחר הוא משכיל להבין כי "חנן ורחום ה' ארך אפיים וגדל חסד" וכו' וממשיך ואומר, שאם מעתה יהיה דבר מה שלא יבין, ידע כי "צדיק ה' בכל

דרכיו וחסיד בכל מעשיו". וזהו גם הפירוש: "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות", מן החסדים הנגלים שרואים בעת הבוקר, באים להאמין בה' בעת החושך.

ומעתה נבין שעבודה זו קיימת גם לגבי כיבוד אב ואם, והיינו כי על האדם לדעת, שגם אותם חלקים שאינם נעימים לו ושגורמים לו למרירות, אין בהם כדי לגרע מן הכבוד שעליו לרחוש בלבו לאביו. וטעם הדבר, שהרי הוא עצמו אינו מכיר את כללות התמונה, והוא עצמו אינו יודע אם הייתה לו לאביו בחירה בדבר זה אם לאו, והרי אפשר שנטלו ממנו את כוח הבחירה כדי להעמיד את הלב בניסיון ולהביא אותו על ידי כך לשלמות הנפש.

דבר אחד ברור לנו לחלוטין כיהודים מאמינים, שהבן היה מוכרח להיות במצב הזה כי אלו הם ההורים המדויקים ביותר עבורו שהקב"ה "סידר" עבורו. ואיך שלא

יהיה, הבן מחויב שיהיה לו על עצמו כוח הביטול, והיינו שלא יחשוב על חסרונותיו של אביו, ואם יעלו לו במחשבתו שלא מרצון, אלא יפנה מחשבתו למעלותיו ויתבונן בהן. וכל אחד יוכל למצוא מעלות מיוחדות אצל אביו, אם רק ירצה למצוא, שהרי כל יהודי נברא בצלם אלוקים והוא טוב במהותו וכמה מעלות טובות שיש לו.

הנה ישנם אנשים המקיימים מצות כיבוד אב ואם ואינם רואים שמהותם משתנית. כלפיהם דיבר הנביא בשם ה' אלוקי ישראל: **עַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִי וּבְשִׁפְתָיו כְּבָדוֹנִי וְלִבּוֹ רָחַק מִמֶּנִּי וְתָהִי יְרֵאתָם אֵתִי מִצְוֹת אֲנֹשִׁים מְלֻמְדָה¹. אילו היו מקיימים מצוה זו בהבנת לבם, היו חייהם משתנים ומתקרבים אל אביהם שבשמים. אבל עתה שקיימוה רק מצות אנשים מלומדה, לא הועילה להם לבוא אל התכלית.**

ובחיי אדם² הרחיב את דברי החרדים, וזה לשונו: מכבדם בליבו

שהם חשובים בעיניו ובלבו, **דהיינו שידמה**

בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ, אף

שבעיני שאר בני אדם אינם חשובים כלל.

וזה עיקר כיבוד, שאם לא כן, הרי כתיב "בפיו

ובשפתיו כבדוני ולבו ריחק ממני". ואומרים

בשמו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל,

שעל האדם למצוא דבר אחד, יחיד ומיוחד,

הנמצא אצל אביו ואינו נמצא אצל אחרים,

וזאת כדי שיראה אותו בדבר זה כגדול הדור.

ואמנם יהיה מי שישאל, ואפילו שלא בצדק:

איך תרצו שאכבד את אבי בלבי ושאתכל

עליו כעל גדול הדור? אם תכירו את אבי תבינו

שאני לא מסוגל למצוא בו מעלה. ונחזק אף

אנו את שאלתו: איך אנחנו מבקשים מילד

להעריך מה שאינו מסוגל לראות, הלא כלל

הוא בחינוך, שכאשר מבקשים לעודד ילד

על ידי מחמאות, בשום אופן לא נחמיא לו

על דברים שאין בו, כי אם נעשה כן, נגרום לו

שיזלזל בדיבורנו ושלא יקבל אותם בצינות

הראויה. אלא תמיד נחפש נקודות שהוא חזק בהן, ונחמיא לו

עליהן. ואם כן, **מנקודת מבטו של הילד** אנחנו מבקשים ממנו

כרגע למצוא מעלה שאינו רואה ולהעריך אותה, איך אנחנו

מבקשים ממנו כזה דבר?!

אכן התשובה לכך היא לפי מה שביארנו בעבר, שכל תכלית

מצות כיבוד אב ואם היא להתבטל על ידה להקב"ה, והנה ביטול

1. ישעיהו כ"ט י"ג 2. חלק א' ס"ז סעיף ג'

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
אליעזר לוי בן רייכל
ברוך מנחם יקותיאל בן חנה
עמנואל בן טילא

לזרע של קיימא
בעילום שם

לזיווג
נועה בת איילת

להצלחה וס"ד
שמעון יהודה בן שרה

הורינו
הורים נאמן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריים או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org

אברהם

ויקראו לפניו אברהם (בראשית מא, מג)
 "זה יוסף שהיה אב בחכמה" (ד"ט)

מתורתו ומשנתו של
 שד התורה הגאון הקדוש
 רבי יוסף ענגיל זצ"ל

גליון מורהב
לקראת יומא דהילולא רבא מרחשוון א תרפ"ח (השפ"ח)

פרשת נח תשפ"ה • שנה ד' - גליון קצ"ז • מכון 'אוהבי תורה' להוצאת ספרי רבינו זי"ע

תפארת יוסף

פנינים על פרשת השבוע

בית האוצר מערכת א כלל א

יום וְלִילָה לֹא יִשְׁבְּתוּ (ח, כב).

גדר 'מלאכה' המוציאה מידי 'שבתות'

אני מסתפק, בהא דבן נח ששבת חייב מיתה, שנאמר 'יום ולילה לא ישבתו' (סנהדרין נח), אם הכוונה אמלאכה דמלאכות שבת דייקא.

שהרי מצונו שם 'מלאכה' גם בעשיות דעלמא - דלגבי שבת לא חשיבי מלאכה כלל, וכגון מי חטאת שהמלאכה פוסלת בהן, עיין מסכת פרה (פ"ה) דנזכרו שם ענייני מלאכה - עשיות דעלמא אשר לגבי שבת לא חשיבי מלאכה כלל אפילו מדרבנן. וכן לענין מים שנעשו בהם מלאכה - דפסולין לנטילת ידיים, גם כן חשוב מלאכה - עשיה בעלמא כהדחת כלים וכדומה, וכמבואר במסכת ידיים (פ"א משנה ד-ה), עיין שם, ואילו לענין שבת אין זה מלאכה כלל.

ואם כן, גם לגבי בני נח דכתיב רק 'שבייתה', אם כן יש לומר, דכל שעושה דבר הקרוי 'מלאכה' בעלמא במי חטאת ובמים לנטילת ידיים, אם כן כיון שעושה דבר הקרוי 'מלאכה', תו לא מיחשיב 'שבייתה', וקיים שפיר מצות 'יום ולילה לא ישבתו' - ואף על פי שאין זה מלאכה לענין שבת. דל"ט מלאכות דשבת, הא גמרינן להו מסמיכות שבת למשכן, ובעינן משום הכי מלאכות שהיו במשכן (שבת מט), ואם כן מה ענין לבן נח שיהיה מחוייב לעשות אחת מאלו המלאכות דייקא, ומדוע לא יהיה די אצלו עשיית כל דבר ששמו 'מלאכה', וכך דפרה וידיים דקרי מלאכה לעשיות בעלמא, עיין שם היטב.

ואין לומר, דילפינן ביאור לשון 'שבייתה' משבייתה דשבת, דכתיב ביה (שמות כג, יב) 'ביום השביעי תשבות', דזה אינו, דכבר האוצר מערכת א כלל א אות ד' ד"ה ו"ע ע"מ"ק; אות יב ד"ה והנה) דברי הירושלמי סוטה (פ"ז ה"ב), דלפירושו **הקרוב עדה** שם (ד"ה ואין), לא ילפינן קודם מתן תורה מלאכה מתן תורה - אפילו ביאור לשון בעלמא, ובאתי רק להעיר.

גליון הש"ס סנהדרין נח

עכו"ם השובת בחול - הטעם

שמתחייב השובת תמיד

בסנהדרין (נח), עובד כוכבים ששבת חייב מיתה, שנאמר 'יום ולילה לא ישבתו וכו', אמר רבינא, אפילו שני בשבת.

עיין שו"ת הרדב"ז (ח"א סימן עז) דכתב, דכיון דשבת הוא היקף שביעי, ומצינו בו פרטיות, ולשוכנים בקצה המזרח ולשוכנים בקצה המערב,

א) בספר המקנה ח"א כלל ה, הביא משני גדולים שכייוונו לדבר אחד, דודאי אם נתליעג בן נח על ידי שסיר אבנים קיים מצות לא ישבתו. אמנם בשו"ת בנין ציון ח"א סימן קכו, חידש גם כן כרבינו דאינו תליא במלאכת שבת, ודחהו מדברי התוספות סנהדרין נט. ד"ה נאמר, עיין שם. ועיין עוד שו"ת מנחם משיב ח"א סימן לד עמוד קו. ד"ה מ"ש (וראה קובץ כ"ס שלמה שנה ב קונטרס ב עמוד כו. מה שהאוצר בזה הגאון רבי נחום מאיר גערמא שליט"א, ר"מ במתיבתא ע"ז חיים דבאבוב).

ב) 'שמה' שהוא לאלו שבת, הוי לאלו חול, לשונו שם. ג) שכתב: 'דע, כי השבת נמסר לכל אחד מישראל, שנאמר (שמות

וכן המהלך במדבר ואינו יודע מתי שבת דמונה ששה ומשמר יום אחד (שבת טו); זהו השבת שלו בפרטיותו, ולכן מעניין זה הוא גם כן דין עכו"ם העושה מלאכה ששה ימים, ומשמר יום אחד וקובעהו לשבת לו, יהיה איזהו יום שיהיה, הוא עניין שבת להתחייב, עיין שם היטב בארוכה.

ולפי זה, אם ישבות עכו"ם תמיד לא יתחייב, ורק בקובע יום אחד לשבות, אפילו קובע לשני בשבת הוא דמתחייב. ואולם הלימוד דמקרא דיום ולילה לא ישבתו לא משמע כן, ודו"ק.

גליוני הש"ס שכתב קנא:

ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ (ט, ב).

אופן הלימוד שאימת

אדם חי מוטלת על הבריות

בשבת (קנא); תנאי רבי שמעון בן אלעזר אומר, תינוק בן יומו חי, אין צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים, אבל עוג מלך הבשן מת, צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים, שנאמר 'ומוראכם וחתכם יהיה', כל זמן שאדם חי - אימתו מוטלת על הבריות, כיון שמת - בטלה אימתו. וברש"י: 'וחתכם' - לשון חיותכם.

ויש לומר עוד, דתיבת 'יהיה' דריש, דהוא לשון חיות, על דרך גמרא יומא (טו); 'מהיות משה' (שמות יב, ד) מחיותיה דשה. ומנחות (גג), 'מצה תהיה' (ויקרא ב, ה) - החייה. ועיין עוד ערכי (כד), 'אם מך הוא מערכך' (שם כז, ח) - החייהו מערכך, דתיבת 'הוא' - הוא גם כן לשון 'הויה', ועל כן נדרש גם כן על חיות. ועיין זבחים (כה); 'יהיה טהור' (שם יא, לו) - הווייתן על ידי טהרה תהא, ובספר יראים (סימן קצב; בדפוס סימן כו) הגירסא 'יהיה טהור' - 'חיותן' על ידי טהרה תהא, דדריש 'יהיה' כמו 'חיה', עיין שם ביראים.

בית האוצר מערכת א כלל א

ומיד האדם מיד איש אחי אדרש את נפש האדם (ט, ט).

דעת המדרש בשמות 'אדם' ו'האדם'

ביבמות (אס), וכן היה רבי שמעון בן יוחאי אומר, קברי עובדי כוכבים אינן מטמאין באהל, שנאמר (יחזקאל לד, לא) 'ואתן צאני מרעיתי אדם אתם, אתם קרויין 'אדם', ואין העובדי כוכבים קרויין 'אדם', ובתוספות שם (ד"ה ממגע) כתבו, וז"ל: ואומר ר"י, דאין הלכה כרבי שמעון, דרבן שמעון בן גמליאל פליג

עליה - כדתנן במסכת אהלות (פ"ח מ"ט), והלכה כרבן שמעון בן גמליאל במשנתנו (ראה כתובות עז), עכ"ל. **ועיין** בראשית רבה (לד, ג), 'מיד האדם מיד איש אחיו' - זה עשו, דכתיב (להלן לב, יב) 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו'. 'אדרוש את נפש האדם' - אלו ישראל, שנאמר 'ואתנה צאני מרעיתי אדם אתם', עכ"ל. ומבואר, דסתם הבראשית רבה הנ"ל סבירא ליה כרבי שמעון בן יוחאי.

וגם מתבאר ממדרש הנ"ל, דגם תיבת 'האדם' בה"א קאי רק אישראל. וצריך עיון גדול מכאן על התוספות יבמות (שם ד"ה ואין) שכתבו, ד'האדם' בה"א - גם לרבי שמעון בן יוחאי קאי גם אעכו"ם. **ודע**, דבמדרש הנ"ל קשה לכאורה, דכיון דעכו"ם אין קרויין גם 'האדם', אם כן אין דריש 'מיד האדם' וגוי' - זה עשו. וצריך לומר דהוא על דרך ש"ס ברכות (סב); 'ואתן אדם תחתך' (שעיה מג, ד) - אל תקרי 'אדם' אלא 'אדם', ושוב עיינתי בילקוט (פרשתנו רמז סו ד"ה ואך הבה), והובא שם הבראשית רבה הנ"ל, וגרסינן שם להדיא, 'מיד האדם' - מיד האדם, ובאתי רק להעיר.

גליוני הש"ס סנהדרין נח

וידע את אשר עשה לו בנו הקטן (ט, כד).

סירוס בבן נח - לעצמו ולחבירו

בסנהדרין (נח), תנא דבי מנשה הוא, דמפיק (ממצוות שנצטוו בני נח) ד"ך (דינין וברכת השם, רש"י) ועייל ס"ך (סירוס וכלאים).

בספר בנין אריאל (בפרשתנו ד"ה במסכת) כתב, דמאן דאית ליה סירוס, על כרחך לו שלא לסבור דינים, מדכתיב 'וידע נח את אשר עשה לו בנו הקטן', וחד מאן דאמר 'כחומר' (ע), שסרסו, ואם כן מדוע לא המיתו נח על עבירת סירוס. ועל כרחך, דלמאן דסבירא ליה סירוס לית ליה דינים, עיין שם.

ובמהילת כבוד תורתו הרמה לא מיחזור. דאפילו למאן דלית ליה סירוס (ראה שם נו), היינו לסרס עצמו או בעל חי, אבל לסרס אדם חבירו - וודאי בן נח מצווה על זה, דלא גרע מלהתיקו בממונו דמצווה (רמב"ן פרשת וישלח לד, יג ד"ה ועל), וגם חשוב זה כתבורה שיש בה שוה פרוטה וודאי, ואפילו על פחות משהו פרוטה בן נח נהרג (עירובין סב), זהו פשוט.

וידע שטעה ועשה מלאכה בשבת, לא חיביבוהו להביא קרבן - לא חטאת ולא אשם, ולא ידוי, משמע שקיים מצות שבת. עוד ראה, מהא דאמרין עכו"ם ששבת חייב מיתה, ולא דווקא יום השבת, אלא שקבעו לו יום אחד לשבות בו, משמע שכל מי שעושה מלאכה ששה ושובת יום אחד, סוף סוף שובת נקרא. וראה גליוני הש"ס שבת טו: ד"ה מונה, שהביא כיצא בזה גם מהמניין משרים לבית יוסף תחלת פרשת משפטים ד"ה כי. וראה עוד שם מה שהעיר על הרדב"ז.

ד) ראה מנחת חינוך מצוה רצא אות ו ד"ה והנה, שכתב ד"נראה שפשוט' דמסרס חבירו יש בו משום חובל בחבירו, ויעל פי סברא בודאי יש בחבורה כזו שוה פרוטה.

מעלת תלמידי חכמים

במשנת רבינו הגה"ק רבי יוסף ענגיל זי"ע

~ מתוך: אוצרות יוסף שביעית בזמן הזה; גליוני הש"ס; בית האוצר; שב דנחמתא ~

לרגל יומא דהלולא של רבינו שחל ביום שבת קודש - א' מרחשון (תר"פ)

ולכן קרוים 'יוצא ובא', עיין לשון הגמרא ברכות (דט), היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוהו ומקבל פני שכינה, שנאמר (תהלים פד, ח) 'לכו מחיל אל חיל (מבית הכנסת לבית המדרש) יראה אל אלקים בציון. ועל כן קרוי התלמיד חכם על שם זה 'יוצא ובא', כי הוא הולך מחיל אל חיל - יוצא מבית הכנסת ובא לבית המדרש, מה שאינו בשאר כל אדם, וזה פשוט ונכון כשיעצתא דשמאי.

קרוי 'בן התורה'

'בן התורה' - הוא רגיל בירושלמי (ראה יומא פ"ג ה"ה; מגילה פ"ד ה"א; גיטין פ"ז ה"ג) לקרוא לתלמיד חכם 'ברא דאורייתא'. ועיין עוד ירושלמי ביכורים (פ"ג ה"ג), אין התורה עומדת מפני בנה, עיין שם. והיינו גם כן, דהתלמיד חכם נקרא 'בן של התורה'.

חשוב כספר תורה

עיין ברש"י אשר על הר"ף (מועד קטן דף טו. ד"ה לס"ח) - וכן כתבו הר"ן (בחדושים שם כה. ד"ה הא) והרמב"ן (תורת האדם ענין הקריעה, ירושלים תשכ"ד עמוד נא ד"ה תניא רבי) בשמו, דהא דיציאת נשמה אפילו באדם פשוט דומה לספר תורה שנשרף (ראה מועד קטן כה), היינו לפי שעדיין היה יכול ללמוד ולהיות כספר תורה, עכ"ל.

אמר המחבר, מאי דמוכח מזה - דיבידעת התורה אשר לאדם חשוב כספר תורה, כן מוכח עוד מסנהדרין (פס), שהיה רבי אליעזר אומר על עצמו, אוי לכם שתי זרועותי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין וכו"ב.

ועיין עוד זבחים (עז), יתיב רב רחומי קמיה דרבינא, ויתיב וקאמר משמיה דרב הונא בר תחליפא, ונימא אשם זה יהא אשם תלוי וכו'. אמר ליה, תורה תורה, אימרי בדיכרי מיחלפי לך. וברש"י (ד"ה תורה): כלומר, היכן הוא תורה של אדם גדול כמותך, עכ"ל.

ולענ"ד יש לבאר עוד דהכי קאמר, אתה מדריגתך גדולה בידיעת התורה כל כך, עד שראוי לך בעצמך השם 'תורה', וכמו שכתבנו כי בידיעה שלימה בתורה - נקרא היודע בעצמו 'ספר תורה', ואם כי איפוא איך טעית ונתחלף לך אימרי בדיכרי, וזה שקראו בעצמו בשם 'תורה'.

ועיין עוד מגילה (כו), ספר תורה שבלה

תלמידי חכמים קרוים 'חברים' בפירוש המשניות להרמב"ם (דמאי פ"ב מ"ג): חבר נקרא 'תלמיד חכם', וכן יקרא לתלמידי חכמים 'חברים'. ואולם נקראו בזה השם, כי חברתם זה לזה חברה נאמנה, כי היא חברה לשם שמים, עכ"ל.

עיין מסכת דרך ארץ זוטא (פ"ט ברייתא א), תלמידי חכמים נאים בחבורה, ואין עמי הארץ נאים בחבורה. ויש לומר, שעל שם זה נקראים תלמידי חכמים 'חברים', לפי שחברתם חברה נאה, שהם נאים בחבורה, ומה שאין כן בעמי הארץ, וזה דומה קצת לדברי הרמב"ם ז"ל.

ועיין עוד בבא בתרא (עה), ואין 'חברים' אלא תלמידי חכמים, שנאמר (שיר השירים ת, ג) 'היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני'.

קרוים 'יחידים'

עיין גמרא תענית (י), מאן 'יחידים' - רבנן כו'. דתלמידי חכמים נקראים 'יחידים', שהם יחידים משאר העם בחשיבות תורתם. ועיין ירושלמי מעשר שני (פ"ה ה"א) אם היו יחידות, עיין שם בפני משה (ד"ה אם), דאילנות החשובים ביותר נקראים 'יחידות'.

ועיין עוד יומא (כג), והיחידין מוציאין שתיים כו', עיין שם בגליון פירוש הערוך (עוד יחיד) גם כן, דהכונה על תלמידי חכמים, עיין שם.

קרוים 'יוצא ובא'

בסנהדרין (צח), מאי 'יוצא ולבא אין שולם מן הצר' (זכריה ח, י), רב אמר, אף תלמידי חכמים שכתוב בהם 'שולם', דכתיב (תהלים קיט, קסה) 'שולם רב לאהבי תורתך', אין שולם מפני צר. וברש"י (ד"ה שלום): אלו תלמידי חכמים, אותם שהיה דינם לצאת ולבא בשולם.

ויש לומר הפירוש בפשיטות, דתלמידי חכמים קרוים 'יוצא ובא', על שכשהם יוצאים מבית הכנסת הם באים לבית המדרש ללמוד. ומה שאין כן בשאר כל אדם, דהכל מתפללים בבית הכנסת, דהכל חייבים בתפלה בציבור (ראה ברכות ח), ואך שאר כל אדם יוצאים מבית הכנסת לבתייהם ולעסקיהם, ותלמידי חכמים אינם כן, רק הם יוצאים מבית הכנסת ובאים לבית המדרש ללמוד.

(א) דקדק רבינו שכן הוא 'רגיל בירושלמי, אמנם גם בבבלי מצאנו ראינו כן, עיין קידושין לא: כיון ד'בר' תורה הוא... וכן מבואר בסנהדרין ה', דרב נקרא 'בן' אחותו, מפאת חכמת התורה אשר בו (התורה נקראת אחותו. עיין שם), והיינו שכינהו בלשון 'בן תורה'. וראה עוד גליון אברך גליון קסו עמוד ד, בשם שו"ת שתי הלחם סימן לו.

ונפלא לציין לדברי הגה"ק מוקוויגלוב זצ"ל, ראה ארץ צבי פרשת שופטים תרפ"ד: "שמעתי מ"כ אדמו"ר (האבני נוח) זצ"ל, מה דאיתא בעירובין (ט), שאינן 'בני תורה, אין הפירוש שאין לומדים

גונזין אותו אצל תלמיד חכם וכו'. ומוכח גם כן, דקדושת תלמיד חכם כקדושת ספר תורה. ועיין עוד בברכות (ח), דתלמיד חכם נמשל ללוחות שבארון. ועיין עוד מועד קטן (כה), גזע ישישים עלה מבבל ועמו ספר מלחמות, עיין שם היטב ברש"י (ד"ה ספר), ומבואר דתלמיד חכם נקרא 'ספר תורה'. וכן מבואר עוד סנהדרין (קא), אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה וכו'. ובסוטה (מט), משמת רבי אליעזר נגנו ספר תורה, ועיין שם ברש"י (ד"ה נגנו), ועיין עוד בכתובות (יז), נטילתה כנתינתה, מה נתינתה בשישים רבוא וכו'. ומוכח גם כן דמדריגת תלמיד חכם כמדריגת תורה עצמה.

אולם, עיין עוד מגילה (כח), ההוא דהוי תני הילכתא ספרא וסיפרי ותוספתא, ושכיב, אתו אמרו ליה לרב נחמן, ליספדיה מר. אמר להו, היכי אספדיה, הי צנא מלא ספרי דשכיב וכו'. ומוכח דנקרא רק 'כלי נושא הספרים', אבל לא ספר תורה עצמה. ועיין עוד בתוספות חגיגה (טו. ד"ה שובו) שהביאו מן הירושלמי (שם פ"ב ה"א) ז"ל: מצילין תיק הספר עם הספר, מצילין לאלישע בזכות תורתו, עכ"ל. ומוכח דהתורה אשר בלב תלמיד חכם נקראת 'ספר תורה', והתלמיד חכם עצמו נקרא 'תיק הספר'. ועיין עוד כתובות (קד). דקאמר, אראלים ומצוקים אחזו בארון הקודש וכו'. ומוכח דנקרא רק 'ארון' - נושא הספר, אבל לא ספר תורה עצמו.

ובקידושין (לג) מבואר, דבשעה שהאדם עוסק בתורה ממש, אז נקרא בשם 'תורה', אבל בשעה שאינו עוסק בה, אף שהוא תלמיד חכם - נקרא רק 'לומד תורה', אבל לא 'תורה'. עיין שם דקאמר, רבי אלעי רובי יעקב בר זבדי הוי יתבי, חליף ואזיל רבי שמעון בר אבא וקמו מקמיה, אמר להו, חדא דאתון חכימי ואנא חבר, ועוד, כלום תורה עומדת מפני לומדיה (בתמיה), לפי שעסוקים דבר הלכה, הוי קרי להו לדידו 'תורה' עצמה, ולדידה קרי 'לומדיה', רש"י.

מדריגתו 'כלל ישראל'

שמעתי בשם זקנו הגאון הקדוש ז"ל אהך דבבא בתרא (קטז), מי שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. ואמר, כי באמת עיקר תפלה הוא רק תפלת ציבור (עיין רמב"ם הלכות תפלה פ"ח ה"א), ורק החכם כולל כל הדעות ונחשב ציבור, ועל כן תפילתו מועלת יותר מתפלת שאר אדם, כן שמעתי בשמו ז"ל.

ועיין רמב"ן במלחמות סוף ברכות (דף מד. מדפי הר"ף), אהא (ברכות נח): דאמר רב חנינא בריה דרב איקא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע, מכי חזיתנכו, חשיביתנכו עלואי כשיתין רבוון בית ישראל, ובריכנא 'ברוך חכם הרזים'. וכתב הרמב"ן על זה, ז"ל: הוא מיסודי חכמה, שרמז להם שראוי לברך ברכה זו על חכם גדול, שנכללו בו כל הדעות, כענין שאמר הכתוב (במדבר כז, יח) 'ביהושע איש אשר רוח בו, ודרשו (ספרי פרשת פנחס פסוק ט) שיכול להלך כנגד

המשך בעמוד הבא

ללבוש מחמת עומק עיונו: "ראה בעיניך כיצד ספר תורה מהלך ערום..." (שם עמוד 20).

(ג) שכתב: "ספר מלחמות - ספר תורה וכו'".

(ד) שכתב: "שהיה בעל הלכות מפי שמועה הרבה, וסודות בפיו כאילו כתוב בספר וכו'".

(ה) והאריך רבינו שם עוד, אם מעלת התורה גדולה או מעלת לומדיה, ובמדריגת תלמידי חכמים ביחס לתורה שבכתב, עיין שם.

גברא הוא. אלא אמר רבי אמי, שני תלמידי חכמים המחדדין זה את זה בהלכה מצטרפין.

והיינו, דרבי אמי אמר באמת 'שנים ושבת', ודיבר בלשון חכמה, וכהך דעירובין (גג), רבי אבואה כי הוי מישתעי בלשון חכמה כו', וכדברי הגר"א ז"ל אהך דתשעה וארון, עיין שם היטב בשנות אליהו, והכי נמי היתה כוונת רבי אמי אשנים שהם במדריגת שבת, והיינו תלמידי חכמים דהם שבתא כדולה שתא'.

ועיין בספר שנות אליהו ברכות (ראה אמרי נועם שם מ: ד"ה אלא), שפירש הך דברכות שם, תשעה וארון מצטרפין כו', וארון גברא הוא כו', אלא תשעה נראין כעשרה - מצטרפין. עיין שם דפירש, דהארון היה תשעה נראין כעשרה במדתו, עיין שם היטב.

וכן אמרתי בעניי, דמאמר **הזהר** (צו רע"מ כט), דתלמיד חכם איהו שבתא דכולא שתא, רמזו על דרך זה בש"ס דידן בברכות שם, אמר רבי אמי, שנים ושבת מצטרפין, אמר ליה רב נחמן, ושבת

רוחו של כל אחד ואחד, שאין ברכת חכם הרזים אלא מן הטעם המפורש בגמרא (שם נח.), לפי שאין דעותיהם דומות, והקדוש ברוך הוא יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי, והוא שאמר משה 'אלקיי הרוחות' (במדבר שם, טז) - כמדרש חכמים (תנחומא פרשת פנח סימן ט). לפיכך אמר להם שראוי לברך ברכה זו על חכם גדול, שהוא כללי בכל הדעות ובכל החכמות כו', עכ"ל. וזהו כלשון זקינו ז"ל הג"ל - שתחכם כולל כל הדעות, ובודאי כיוון זקינו ז"ל לדברי הרמב"ן אלה.

ועל כל פנים מבוואר, כי החכם מדריגתו מדריגת הכלל ישראל, כיון דראוי לו ברכה שעל ששים רבוא ישראל, ונודע (ראה זוה"ח שיר השירים צא; מגלה עמוקות פרשת ואתחנן אופן קפו) דששים רבוא הוא בחינת הכלל ישראל.

וכן כתבו ז"ל (עיין תיקו"ז תיקון סט קיב; גבורות השם פרק ט' ד"ה ולכהן) כוונת המדרש (שהש"ר א, טו) ילדה אשה אחת במצרים ששים רבוא בכרס אחד - זה משה. וכתבו הכוונה, דמשה רבינו ע"ה היתה מדריגתו מדריגת הכלל ישראל, והיה נחשב 'כללי' ויששים רבוא. ונודע (ראה תיקו"ז שם; עין זכור מערכת מ אות ו בשם האר"י ז"ל) דכל תלמיד חכם יש בו מהות והארת משה, כטעם 'משה שפיר קאמרת' (שבת קא; ורש"י ד"ה וכשמת), וביומא (ד). מבוואר דכל תלמיד חכם קרוי 'תלמידו של משה' (ראה גליוני הש"ס ברכות ו: ד"ה וכשמת). ונודע (ש"ת רדב"ז ח"ג סימן תתקי ד"ה עוד), דיש בתלמיד הארת וכח הרב, [ועיין עוד כריתות (ג): 'ביד משה' (ויקרא י, יא) - זה גמרא], ועל כן כל תלמיד חכם מדריגתו מדריגת הכלל ישראל.

מדריגתו 'שבת'

בזכרוני, שראיתי מובא בשם הרמ"ע מפאנו ז"ל, דכל היכא דאמר הש"ס 'אלא אימא', אין הכוונה שחוזר בו ממאמר הראשון, רק הכוונה שמאמר השני הוא רק מפרש את המאמר הראשון, ומאמר הראשון לעולם במקומו עומד (ראה עשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"ג פרק ח).

(1) הרה"ק אדמו"ר מקאצק ז"ע. נכתב אל נכדו האדמו"ר מקאצק-פילוב זצ"ל הרב הגאון מהר"א ישראל מקאצק זצ"ל (ראה אודותיו באוצרות יוסף שביעית במונן הוה, מבוא ספרי דבי רב עמוד 32 הערה לג).

(2) וכן כתב בגליוני הש"ס ראש השנה ז'. בתוספות ד"ה קרקפתא, ראה שם בארוכה.

בס"ד

לקיים צואת הגאון הקדוש רבי יוסף קארו זצ"ל
"מהספרים שלי יהיו לי למידים"

מבצע מיוחד לשבוע ההילולא בפ"ד

לקראת יומא דהילולא דבה
של שד התורה הגאון הקדוש רבי יוסף ענגול זיע"א
א' מרחשון (ת"פ - תשפ"ה)

ספרי "תפארת יוסף" על התורה
שלושה כרכים נפלאים מאוצרות רבינו
מסודרים לפי סדר פסוקי התורה וערוכים בטוב טעם וזדעת עם הארות והוספות מחכימות - והשוואות מכל ספרי דבינו בראשית (ובתוכו קונטרס 'אלה תולדות יוסף') - שמות א - שמות ב

במחיר מסובסד
בארץ ישראל: **80 ₪ ש"ח**
בארה"ב: **45 \$ דולר**
| עם משלוח חינם עד הבית |

להזמנת ספרים בקלות ובמהירות:
בארה"ב: 'שירה' www.shirahdistributors.com
בא"י: 1800-200-855 / קופות 'אוהבי תורה'

מכון אוהבי תורה:
Cell: 845-216-8677
E-mail: ohaveitorahengel@gmail.com

הבטחת הישועות הפלאית של רבינו ז"ע: "כל מי שיסייע בהדפסת החיבורים שלי - אהיה לו למליץ יושר בעולם העליון"

הבטיח רבינו: "כל מי שיסייע בהדפסת החיבורים שלי - אהיה לו למליץ יושר בעולם העליון"

(הגה"צ רבי יצחק מענדל מארגנשטערן זצ"ל חתן רבינו - ששמע מפי רבינו והכריז על כך במעמד ההלוויה הרבתי באשכבתיה דרבנא)

לקראת
יוםא דהילולא
א' מרחשון

עמלה של תורה

מאמר מיוחד עם תיאורים מאלפים ועדויות מופלאות

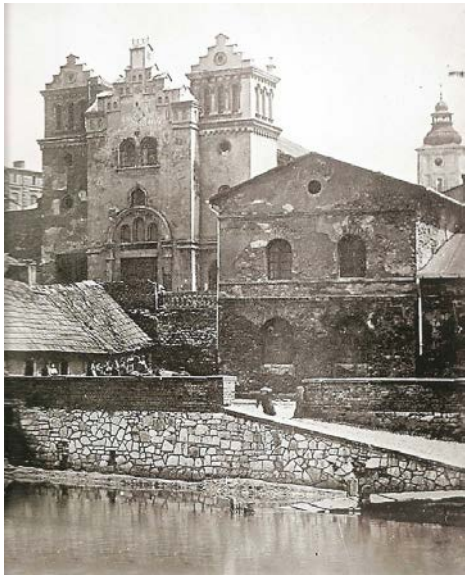
על דרכי העמל והיגיעה בתורה של שר התורה

הגה"ק רבי יוסף ענגיל זי"ע

ולא עזבוני פוגי הטרדות ר"ל כפעם בפעם... ואם כי גם היום עֲצָמו טרדותי... ואיני פנוי כלל וכלל, ועם כל זה מוכרחני לחמוס עתי"ה.

אמנם בשנים הראשונות אחרי נישואיו של רבינו, סמוך היה על שולחן חותנו הנגיד החסיד ר' **משה קליינער** ז"ל מבענדין, אשר החזיקו וכלכלו ודאג לכל מחסורו. אך לא לעולם חות"ן. עם פטירתו נפל על רבינו לראשונה עול החזקת הבית, ועל כן החליט להשקיע את כספי עזובו בבניית בית דירות, אשר יניב לו רווח קבוע מדי חודש בחדשו, ממנו יוכל להתפרנס עם משפחתו בכבוד לשארית חייהם.

בית הכנסת ובית המדרש בעיר בענדין - בה התגורר רבינו לאחר נישואיו

אשת החיל, עזרתו מקודש של רבינו, הרבנית איטה ע"ה, העמיסה על שכמה את עול הדאגה והטיפול בבניית הבית, כדי שלא לגזול ח"ו משעותיו היקרות מפז של רבינו, אשר היו קודש לה' ולתורתו. ידידי רבינו באו לעזרתה וסייעו בעדה שהכל ייעשה על צד היותר טוב, ורק מפעם לפעם היתה הרבנית שואלת בעצתו של רבינו בענינים נחוצים שנגעו לבניה.

וכן מתאונן רבינו: "ואין בכחי להאריך עוד מפני חולשת כחי". גם בתקופות אחרות, מצאנו לרבינו מתנצל על שמוכרח הוא לקצר: "כי כבר נלאיתי מכתוב...".

לימוד עד כלות הכוחות

סיפר הרה"ג ר' **יעקב אורנשטיין** ז"ל מקראקא, שנכנס פעם אל בית רבינו שבקראקא, כדי לשאול מפיו דעת תורה, ובהיכנסו אל חדרו נבהל לראות את רבינו מוטל על הארץ. חרדה גדולה אפפה את ר' יעקב לשלומו של רבינו ומיד הרים קול צעקה בבית, עד שהרבנית ע"ה באה במרוצה ושאלה לפשר צעקתו. ענה לה ר' יעקב: "וכי אינכם רואים מה קרה לרבינו?".

ענתה הרבנית: "אל לך לדאוג, הרב עסוק כעת באיזה ענין בלימודו בעיון רב, וכך היא דרכו בעת לימודו בעומק העיון, שאם הוא נחלש כתוצאה מאימוץ כל מחשבתו ומעייניו להבנת הענין, הרי הוא נשכב על הכורסא שלצדו כדי להמשיך לעיין ולהתבונן בדבר, אך לפעמים מתגלגל ונופל על הרצפה ואינו שם לב לכך כלל, מרוב שקיעתו בתורה. רק כשיסיים את עיונו יתעורר ויחזור לשולחן לימודו, או אם עדיין מרגיש חולשה - ימשיך את לימודו בשכיבה".

כך גילתה הרבנית ע"ה והסבירה את המחזה המבהיל של לימוד התורה עד אפיסת הכוחות שראה ר' יעקב באותה שעה".

תורה מתוך הדחק

חלק ניכר מימי חייו של רבינו, שכולם חטיבה אחת של דבקות בתורה, היו ימים של דוחק ועניות, טירדה ודאגה, פרנסה מצומצמת וקושי תמידי.

ואכן מתוך כתבי רבינו מבצבצים ועולים פעמים רבות הטירדות הרבות וחבילין דמעיקין שעלו והשתרגו על צווארו וגזלו מזמנו היקר, למן התקופה הראשונה אחרי נישואיו, כפי שמתאונן רבינו בתקופה ההוא: "היו לי עד עתה איזה דברים מטרידים מאוד"; "ואני טרוד מאוד טרוד רב ובדוחק גדול יכולתי להפנות על שעה חדא לקחת עטי בידיי"; "והשיגני בזמן רב הטרוד...".

רבינו הגאון הקדוש רבי יוסף ענגיל זי"ע,א, התפרסם בכל אפסים כגאון ישראל והדרו, כמי שהעפיל אל רום המדרגות והמעלות עד כי גדל מאוד, בזכות רוב יגיעתו ועמלו בתורה הקדושה. מימי עלומיו ועד אחריתו נשא עולה של תורה ויגע בה בעשר אצבעותיו, הקדיש את כל עתותיו לה' ולתורתו והמית עצמו עליה, כשכל עניני החיים והעולם נדחקים הצידה למען הייעוד העליון של לימוד התורה ושְׁבֵת בבית ה' כל ימי חייו.

עוד מימי נעוריו מסופר נפלאות על יגיעת התורה במשך שעות על גבי שעות, על אף קשיים רבים שעמדו לו בדרכו. גם מחלה קשה שפקדתו בילדותו, לא גרמה לו אף לרפיון קל בלימוד התורה, אלא אדרבא, התורה היא שנסכה בו כוחות חדשים ורעננים לעלות ולהתעלות במעלות התורה.

בית הכנסת בטאראנא. בסמוך אליו היה ה'קלויז' המפורסם שבו ישב רבינו בצעירותו ועמל בתורה

הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו

כך היה כל ימיו ידוע חולי ומכאובים, כוחותיו היו תשושים ואבריו כבדו עליו, אך התורה היא היא שהחיותו בטל של תחיה.

עוד בשנת תרנ"ג, והוא אברך בן ל"ד שנים בלבד, קוראים אנו בתשובה שערך: "ואני בעו"ה כעת חלוש מאוד, וזמני לעיון וכתובה מעט, וכמעט לא יספיק לשיעורין כסדרן אשר ליי", ובתשובה אחרת מאותה תקופה: "נא יסלח לי על איחור תשובתי... ומצורף לזה תשות כחי ר"ל".

- ברוקלין, שמעם מפי בעל המעשה ר' **יעקב אורנשטיין** ז"ל.
(ו) שו"ת 'בן פורת' ח"א סימן ב.
(ז) שם סימן ג.
(ח) שם סימן ט.

(ד) שם ח"ב סימן ו בסופו. וראה עוד שם ח"א סימן ב בסופו; סימן ט דף מב ד"ה והנה היה; 'אוצרות יוסף' חידושי יורה דעה קונטרס ב אות כז עמוד טו.
(ה) ספר 'שיח זקנים' ח"ט עמוד שכג, מפי הרה"ח ר' **מרדכי פעדער** ז"ל מקראון הייטס, בשם הרה"ח ר' **פיניע רובינפלד** ז"ל מקראקא

(א) שו"ת 'בן פורת' ח"א סימן ה בתחלתו.
(ב) שם סימן ב בתחלתו.
(ג) שם סימן ח בסופו. וראה עוד שם סימן י אות י ד"ה מה; אות יא ד"ה ומה שהקשה; ד"ה ובגוף.

בשנת תרס"ה, כאשר בניית הבית כמעט ובאה אל סיומה, הדירות כבר היו מוכנות להשכרה והכל המתנין לימי ההרוחה שיבואו בעקבותיהן, החרימה ממשלת רוסיה - ששלטה אז על חלק פולין הקונגרסאית - את הבית כולו, כדי לשכן בו את חיילי הצבא, שנלחמו באותה עת במלחמת רוסיה-יפן. הממשלה הרוסית הידועה לשמצה מעולם לא התחשבה יותר מדי באזרחי מדינותיה ואף לא ראתה לנכון לשלם שום פיצוי עבור החרמות כאלו.

כך יצא רבינו נקי מנכסיו, ללא שום מקור מזון ומחיה ממנו יתפרנס בשנים הבאות.

הרבה עניות עושה...

אך בכך לא תמה סאת צרותיו. רבינו, שהיה לילד גליציה - שהיתה נתונה לשליטת הממלכה האוסטרית - התגורר בפולין ללא שום רשיונות, ובימים מתוחים אלו התגברה הסכנה שיעצר על ידי השלטונות. על כן נאלץ רבינו לברוח לגאליציה, שם ישב ימים אחדים בעיר פשעווארסק בבית אחיו הרה"ג ר' **שמואל ז"ל**, ומשם המשיך לעיר טשעבין, בה התאחד עם בני משפחתו שהגיעו גם הם בעירום ובחוסר כל והתגוררו תקופת מה בבית אחד מידידי המשפחה שריחם עליהם והכניסם למעונו עד אשר יצליחו למצוא קורת גג לראשם.

באין ברירה אחרת, משהגיעו רבינו ומשפחתו לידי חרפת רעב, נאלץ רבינו לחפש משרת רבנות באחת הערים, על אף שמאז ומעולם לא רצה ליהנות מכותרה של תורה. אין זה אלא שכך גזרה ההשגחה העליונה, כדי שייאלץ רבינו לקחת על שכמו את משא הרבנות, להאיר פני תבל באור תורתו ולהנהיג את ישראל ביד רמה - כי הדור היה צריך לו.

אחרי הרבה שתדלנות מצד ידידי רבינו ומעריציו נתמנה רבינו לדיין וחבר בית הדין בעיר ואם בישראל קראקא.

אולם גם אז, עדיין לא היתה הרווחה. נכדו של רבינו, ר' **דוד מארגנשטערן**, מספר ברשימותיו, כי משכורתו של רבינו בכל שנותיו בקראקא, היה סכום זעום של אלף ושש מאות כתרים לשנה שלימה, סכום שהיה רחוק ממה שנדרש למחיית המשפחה אפילו בחיי דוחק וצניעות.

עם כל זאת, על אף מצבו הדחוק לא רצה רבינו לסטות מדרך האמת גם במחיר ויתור על רווחה כלכלית. דרכם של דייני ורבני העיר היתה להשתתף בשמחות נישואין, בהלוויות וכדומה, ובדרשותיהם היו מפליגים בשבחם של בעלי השמחה או לחילופין בשבחו של הנפטר, ותמורת דרשות אלו היו מקבלים תשלום שכר מסוים, שהיווה מעין תוספת למשכורת הקבועה.

אולם רבינו רוח אחרת היתה עמו, הוא מאס בעצם הרעיון לעמוד ולמנות שבחו של אדם אך ורק בגלל בצע כסף. "ממה נפשך", טען, "אם ראוי הוא הלה לשבח, מוכן אני לדבר בשבחו, לפארו ולרוממו, ללא שום תמורה. ואם אינו ראוי לכך, הרי זו תנופה בעלמא". כיון שכך, החליט רבינו שלא להידרש כלל לתפקיד זה ולא לשאת דברים גם למי שראוי לכך, כדי שלא לבייש את מי שאין לו ושלא לקפח שום בריה.

וכך יצא רבינו לדרכו בהרצת תורה והוראה, בדרך האמת ובדרך התורה, על אף שבכך נגזרו עליו חיי דוחק ועניות.

ויט שכמו לסבול

כבר בימים הראשונים להשתתפותו של רבינו בשיבות בית הדין, כאשר נוכח זקן הדיינים הגאון רבי **יוסף לעדערבערגער** זצ"ל^ט - שישב בראש מושב בית הדין ונחשב לראב"ד בפועל - לראות בשגב גדלותו של רבינו בתורה ובעוצם בקיאותו בכל מכמניה, מסר את מקומו לרבינו והכריחו לעלות לכס ראש בית דין ולמלא מעתה את התפקיד הרם והנישא, שפירושו היה גם למלא את מקום רב העיר בכל עניני דמתא.

כתב קבלה לר"ב רבי אלכסנדר זיסקינד קורץ ז"ל מאת רבינו זצ"ל וחברי בית דינו בקראקא, הגאונים רבי יוסף לעדערבערגער, רבי אברהם משה ופאפארט, רבי משה שמואל בלייכער

אכסניא בשעת הדחק

בעדינות נפשו ובאצילות מדותיו, לא זו בלבד שלא התרעם חלילה ולא בא בטענה לשום אדם, אלא כאשר החל בהדפסת חיבוריו, נתן דין קדימה לספרו 'בן פורת', לאות הכרת טוב לבני קהילתו שבקראקא, כיון שתשובות אלו השיב בישבו כסאות למשפט בעירים.

בהקדמה לספר, מודה להם רבינו בהערכה רבה ומכיר להם טובה: "לכבוד אנשי קהילתנו בעיר העדינה יראי ה' ויקרי הערך אשר אני שוכן בתוכם והמה מחזיקים בידי בכל עוז. ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה". הקורא בדברי הערכה אלו, יכול לקבל את הרושם שרבינו זכה בקראקא לחיים של רווחה וכלכלה.

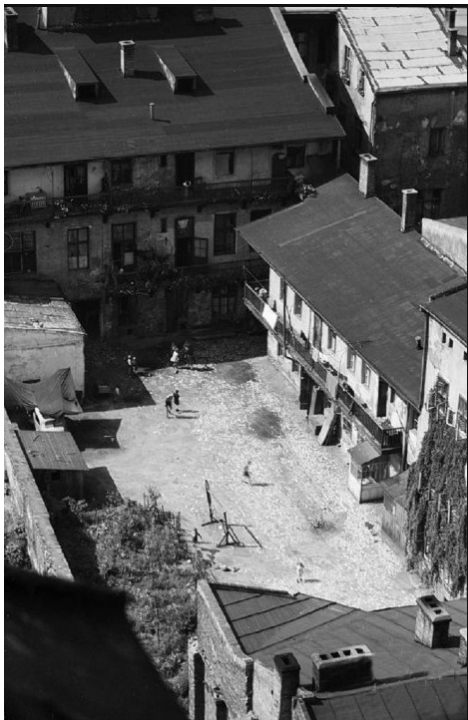
אולם, בהמשך הקדמתו ניתן למצוא רמז קל למצבו הדחוק: "ולא יכולתי להדפיס רק זה המעט, מגודל הוצאות הדפוס...". ואכן, הדפסת הספר באה לו בקושי רב, לאחר שהמדפיס הסכים לקבל את התשלומים בשיעורים ולא בבת אחת.

"הגדולה שרויה תמיד בבית"

המצוקה הכלכלית ששררה במחיצתו של רבינו, לא העכירה כלל את האווירה המרוממת והנעלית ששררה בבית גדול זה, אלא להיפך, ברוחו הגדולה השרה רבינו שמחה ואורה שחדרו לכל פינה. ר' דוד מארגנשטערן, הנכד שגדל בצלו של זקנו הגדול, מתאר בזכרונותיו את התנאים הקשים שבהם חי רבינו בקראקא, לצד ההסתפקות במועט ושמחת החיים שלא נפגמה כלל וכלל כתוצאה מכך:

"דירתנו היתה מורכבת מחדר חשוך קטן, שאין בו כל חלון, נוסף לשני חדרים ומטבח הפונים לצד חצר מלוכלכת וסואנת.

"הבנין היה נושן; רצפת העץ שבו היתה רקובה,

הבית שבו התגורר רבינו בקראקא

כך, מלבד עניני בית הדין - לדון ולהורות בענינים שבין איש לרעהו ובין איש לאשתו, דיני תורה במחלוקות שהתעוררו בין אנשים, או סידור קידושין, גיטין וחליצה - היה רבינו גודר גדרים וסייגים ועמד בפרץ בכל עניני הקהילה. כמו כן היה רבינו עצמו כותב את כל פסקי הדין והחלטות בית הדין, ואחריו היו חותמים שאר הדיינים, והיתה זו מלאכה לא קלה שגזל ממנו זמן רב ויקר מדי יום ביומו.

רבינו אכן התאונן באותם ימים בתשובה לילידו ורעו, מטיבו ואיש חסדו, הרה"ח ר' **זבולון ליכטנבערג** ז"ל כדברים האלה: **"הטירדא העמוסה עלי הוא אין לשער**, והשעה הנשארת לי פנויה בדוחק שאוכל ללמוד השיעורין הקבועים אשר לי... והנה בדוחק הגיעה לי עתה שעת הכושר לעיין במכתבו...".

את כל העול הכבד - לעמוד בראש אחת הקהילות הגדולות בישראל - נשא רבינו על שכמו במסירות רבה, כאשר ישא האומן את היונק, על אף שלא ניתנה לו על כך שום תוספת למשכורתו הזעומה, אלא חיי צער היה חי ובתורה היה עמל מתוך הדחק.

(*) שו"ת 'בן פורת' ח"ב סימן ו.

זצ"ל בעת ששימש כאבד"ק קראקא.

(ט) מוותיקי דייני קראקא, עוד מימיו של הגה"ק רבי שמעון סופר

שכבת הסיד שעל הקירות היתה מתקלפת. כל הסביבה היתה סובלת מנגע העכברים, שלא פסחו גם על דירתנו. לא היה לנו כל חדר רחצה מיוחד, ואת המים לרחיצה היו מחממים על הכירה שבמטבח, והיו שמים אותם לגיגית של עץ שבה היו מתרחצים. בית הכסא היה מחוץ לדירה, על גזוזטרא של עץ שהיתה מקיפה את הבית. השימוש בגזוזטרא בימות החורף היה קשה.

"מקום זה שנחשב לדירה של שלשה חדרים, צריך היה לשמש מקום מגורים למשפחתנו הבלתי נפרדת, שהיו בה ארבעה מבוגרים ושלושה ילדים.

"למרות כל התלאות והדוחק במקום, לא הורגש העוני בביתנו. בחברת זקני היתה הגדולה שרויה תמיד בבית. נוכחותו העניקה אצילות, ואפילו יופי, וכל קרן זוית היתה מביעה את רוח גדולתו."

במקום אחר בזכרונותיו מתאר נכד רבינו את ההרגשה של הזוכים לשהות בדי' אמותיו של רבינו: **"אילו היה ניתן לקבל כספים תמורת חלק קטן של ההשראה הרוחנית שהיתה שרויה בבית, כי אז היינו עלולים להיות לאנשים העשירים שבעיר.** לפחות, חשבנו, כי העושר הרוחני הזה מפצה אותנו על הרבה מן החוסר החומרי. 'כך דרכה של תורה'..."

נכד רבינו מוסיף לכתוב, שמפיו של רבינו לא נשמע מעולם כל דיבור או טרוניא על מצב הפרנסה. "מצד אחד לא ייחס שום חשיבות למחסור החומרי, ומצד שני היה בו בטחון עצום בהשגחת השיי"ת".

"כבושה בגולה - לומדת יראתך"

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, בחודש מנחם-אב שנת תרע"ד, נאלץ רבינו לקחת שוב את מקל הנדודים והלך גולה אחר גולה עד לעיר הבירה וויען יצ"ו, מאימת המלחמה הקשה אשר הרעידיה את כל הארץ.

וכך מתאר הנכד את הבריחה מקראקא לווייען: **"רק בקושי רב יכולנו לאסוף את הכסף הדרוש להוצאות הדרך.** שבוע ימים לפני ראש השנה תרע"ה יצא זקני ז"ל לווינה עם כל משפחתו. החפץ היחידי שזקני דאג לקחת אתו היה השופר. **הגענו לווינה כמעט בלי אמצעים,** ושכרנו שני חדרים קטנים בבית מלון לא יקר ברובע השני של העיר, שבו היו מרוכזים רוב יהודי ווינה".

"אתם מחזיקים את חיותי!"

הגאון הצדיק רבי שמואל עהרנפעלד זצ"ל אבד"ק מאטערסדארף השוכנת בקירוב מקום לווייען, ביקר אצל רבינו בתקופה הראשונה לבואו לווייען בתקופת המלחמה. הוא חרד לכבודה של תורה, ושאל את רבינו כיצד יכול הוא להקל עליו ועל ביתו ולהיטיב את מצבו ולו במקצת.

נענה ואמר לו רבינו: "הנה אני רואה ושמה לבלי בראותי את צדיקי בית רוזין שגלו לכאן,

שכבר זכו להסתדר במקום ואנשיהם דאגו להם לדירות, בתי מדרשות, מקוואות ושאר צרכים, כך יאה וכך יאה". "אולם אנ" - הפטיר רבינו - "אין לי צורך בכל זה, **הייתי שבע רצון אילו היה לי מעט מרק חם כדי להחיות את נפשי** - - -".

התחלחל הרב ממאטערסדארף לשמע הדברים עד היכן מגיעים, ונרעד לראות ספר תורה מוטל בצער, שר התורה וגאון ישראל עוסק בתורה מתוך דחק עצום, ואין מי שישים על לב לדאוג לו לצרכיו המינימליים. מבית רבינו מיהר הרב ממאטערסדארף ופנה הישר אל בעלי המסעדה המקומית, והזמין על חשבונו שישלחו לבית רבינו מדי יום בימום ארוחה חמה ומכובדת, למען לא יחסר המזג.

חדרו של רבינו בדירתו בעיר וויען - כפי שהוא נראה כיום

כעבור זמן, כאשר בא גאב"ד מאטערסדארף לבקר שנית אצל רבינו ולדרוש בשלומו, הודה לו רבינו נרגשות ובפנים מסבירות אמר לו: "אתם מחזיקים את חיותי! - - -".

ראו עד היכן הדברים מגיעים, אף מנת מרק חמה לא היתה לו לרבינו באותם ימים קשים.

עובדא דומה התרחשה בימי הקיץ, כששהה רבינו במרחץ זויערברוין הסמוך לווייען, בא לבקרו הגה"צ רבי ישראל טויסיג זצ"ל, לימים האדמו"ר ממאטערסדארף בעיה"ק ירושלים, וראה כי מצבו הדחוק של רבינו הגיע עד פת לחם ממש, כי בימי המלחמה לא היה הקמח בהישג יד.

מיד בא בדברים עם האחים הנדיבים ר' יעקב יהודה ז"ל ור' ישעיה ז"ל קערפל ממאטערסדארף, שקבלו על עצמם לספק לרבינו קמח מדי שבוע בשבוע, גם בימים טרופים אלו.

"זאת לדעת" - סיים רבי ישראל את סיפורו - "כי לפי המצב בעת ההיא, היה זה דבר אשר לא יסולה בפז"י".

וחיי צער תחיה

אם בעיר קראקא עוד היתה לו לרבינו מקור הכנסה מסוים ממשכורת הקהילה, הרי שבעיר וויען לא היה לו כל תפקיד רשמי וישב בה ללא משען ומשענה, חסר כל. אך רבינו מצא בכך מנוחה ושלוה, על שאינו נטרד בעניני קהילה הרבים, וכל שעותיו פנויות לעסק התורה ולכתיבת חידושי תורתו באין מפריע. היו אלו שנים טובות עבור רבינו, וגם אחרי המלחמה

לא רצה כלל לחזור לתפקיד של רבנות או לכל תפקיד אחר, ולא יצא מדי' אמות של תורה.

פרנסה דחוקה היתה לו לרבינו בווייען מבוררות ודיני תורה שנדרש לדון מפעם לפעם, ובכך היה די לו לקב חרובין שלו, והמשיך לשבת על התורה ועל העבודה בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.

כך היא דרכה של תורה

בנוסף לעניות שהיתה מנת חלקו של רבינו, גם סיגף את גופו ומיעט בתענוגים עד קצה היכולת. פת במלח אכל ומים במשורה שתה וכמעט ולא ישן מאומה, רק בתורה היה עמל ביום ובלילה, כחשיכה כאורה.

מה מופלא ונשגב הדבר, שברגעיו האחרונים של רבינו, בשעה שהיו אראלים ומצוקים אווזים בארון הקודש, נשמע רבינו ממלמל: "הקב"ה יודע, שלא נהניתי אפילו באצבע קטנה..."³¹. מעין מה שמצינו אצל רבינו הקדוש (כתובות קד): "בשעת פטירתו של רבי, זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה, אמר: רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שיגעתי בעשר אצבעותי בתורה ולא נהניתי אפילו באצבע קטנה, יהי רצון מלפניך שיהא שלום במנוחת"י.

אין איפוא כל פלא היאך זכה לאצור במוחו את כל התורה כולה ממש, והלא כך שנינו במדרש המובא בתוספות (שם ד"ה לא): "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו"³².

"שהיה ממעט החומר שלו"

בדברי נהי ומספד שנשא הגאון רבי פינחס אלי' דעמביצער זצ"ל מקראקא אחרי הסתלקותו של רבינו, במוצאי שבת קודש פרשת ויצא שנת תר"פ, עורר את הקהל ללמוד מהנהגת קדשו של רבינו שהיה פרוש ומופרש מכל עניני עולם הזה, וכה אמר³³:

"כל זה נוכל לומר ולקנן על הגאון רבינו יוסף ה"ל זל"ה שהיה רב רבנים וגאון הגאונים, שהיה בקי בכל השי"ס בבלי וגם כן בכל תלמוד

מודעה על הספדו של הגאון רבי פינחס אלי' דעמביצער זצ"ל מרבני קראקא אחרי הסתלקותו של רבינו זי"ע

ושתופשע לו שפע התורה מן השמים, ואם כן איפוא כיון שרוצה בדיעת התורה כזאת הנשפעת מן השמים, ולא באה מהתייגעות ולימוד והשתדלות, אם כן עד שהוא מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו, הלא יש עצה לפניו שיתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו, ר"ל שיזכה להעביר הכח התאווני וחפץ בקשת מעדני העולם הזה, ואז מאיליו יוכל לקרות כל דברי התורה מעל נפשו וידעם בלי יגיעה כלל. והענין נכבד בעזרת השי"ת".

(טו) ספר 'בצעת פנחס' עמוד נא.

ברגעים האחרונים לפני עלייתם השמימה, מתגלים בגדלותם. (יד) וכבר כתב על כך רבינו בקונטרס 'שב דנחמא' אות ה פייסקא נד, להסביר את הקשר בין מאמר המדרש לדברי רבי, וזה לשונו: "האיש אשר הוא מתפלל אל השי"ת שיכנסו דברי תורה לתוך גופו, הנה בוודאי מבוקשו שהשי"ת ישפיע לו השפעת תורה יותר מכפי ערך יגיעתו, כי ההשגה כפי היגיעה לבד אין צורך להתפלל עליו, כי כבר בריית כרותה יגעתי ומצאתי תאמין, ועל כרחק שהמתפלל שיכנסו דברי תורה וכו' רצונו בהופעה אלקית

(יא) הרה"ר ר' יעקב ליב שפיצער שליט"א מברוקלין, ששמע מפי הגה"צ ממאטערסדארף זצ"ל.

(יב) ספר 'בית ישראל השלם' ח"ח עמוד סח, בהוספת בנו המו"ל הגה"צ רבי בונם יואל זצ"ל בעל 'תפארת בנימ'.

(יג) הרה"צ רבי יצחק אלעזר מאסקאוויטש שליט"א משאץ מאנסי, ששמע מפי הגאון רבי יעקב אורנשטיין זצ"ל ר"מ ביישיבת נייטרא ובאבוב.

וכבר אמר על כך גדול וצדיק אחד, שלפעמים צדיקים גדולים,

ירושלמי, וגם כן היה לו ידיעה בסתרי תורה, והיה משים לילות כימים למשמרת... שהיה ממעט החומר שלו במעט אכילה ושתייה ומעט שינה, שהיה ער בכל הלילות, ולמד ש"ס בבלי וירושלמי ופוסקים בעיון גדול, והיה בקי בהם בעל פה, ולוחם מלחמות ד' בפלפול, והיה יריאים ממנו יראת הכבוד והרוממות...".

"במעט אכילה ושתייה"

ואמנם, פרישותו הרבה של רבינו מכל עניני עולם הזה היתה באופן מופלא, עד שבני ביתו התקשו להבין כיצד זה חי. היתכן לגוף בשר ודם להתקיים מאכילה מועטת כזו, ובייחוד לאור יגיעתו העצומה בכל שעות היממה בעבודת קדשו, בלימוד התורה, בכתיבת חידושי תורתו ובהנהגת העם בדיני תורה ועניני דמתא.

וכך מצינו לנכדו ר' דוד מארגנשטערן ז"ל ברשימותיו, בבואו לתאר את דמותו של רבינו והנהגתו מדי יום ביומו: "הוא היה בעל גוף עדין ובריאות חלשה. היה ממעט כל כך באכילתו, עד שקשה היה פשוט להבין איך היה גופו יכול לחיות מאכילה מועטת כזאת. ואף על פי כן, היתה כמות העבודה שיצאה מתחת ידיו כה רבה, כאילו היתה מעשה ידי ענק!".

סידורו של יום

נכדו של רבינו ברשימותיו, פותח לנו חרך צר לתוך חדרו של רבינו לפני ולפנים, ומתאר לנו בפרוטרוט את סדר יומו, ובתוכו מגלה גם מה היתה אכילתו הדלה של רבינו מדי יום במשך שנים רבות, ללא שום שינוי.

בבוקרו של יום, לאחר שסיים רבינו תפילת שחרית, היה לו זמן קבוע ללימוד גמרא. לאחר מכן היה סועד "פת שחרית" - שכללה לא יותר מקפה ומעט עוגה, כדי שיוכל לברך ברכת "בורא מיני מזונות". טעימה זו נמשכה רגעים אחדים בלבד ומיד היה פונה לעסוק בעניני דמתא בלשכת הרבנות (בימי מגוריו בעיר קראקא).

בשעות הצהריים, עשה רבינו הפסקה קצרה, בה היו מביאים לפניו את ארוחתו, שהיתה מורכבת יום יום מאותם מאכלים: מרק עוף, כדורי בשר טחון ולפתן תפוחים. מזה היה מחזיק את חיותו במשך שנים רבות, מבלי שהיה מכניס לפיו שום מאכל נוסף.

בשעות הלילה המאוחרות, לאחר יום מלא וגדוש בעבודות הבית, היתה הרבנית הצדקנית ע"ה פונה במסירות נפש להכין את צרכיו של רבינו בעבודת הלילה, שהיה מוקדש לכתיבת חידושי תורתו. במסירות גדולה היתה מתקינה את עששית הנפט כדי להאיר את חשכת הלילה, וכן היתה מכינה על השולחן כוס קפה ומעט עוגה, מתוך תקווה ותפילה שרבינו יאכל מעט ויחזק את גופו החלוש. ואמנם, במשך הלילה היה רבינו שותה את הקפה, אך בעוגה כמעט ולא היה נוגע, אלא לעתים נדירות.

"במיעוט שינה"

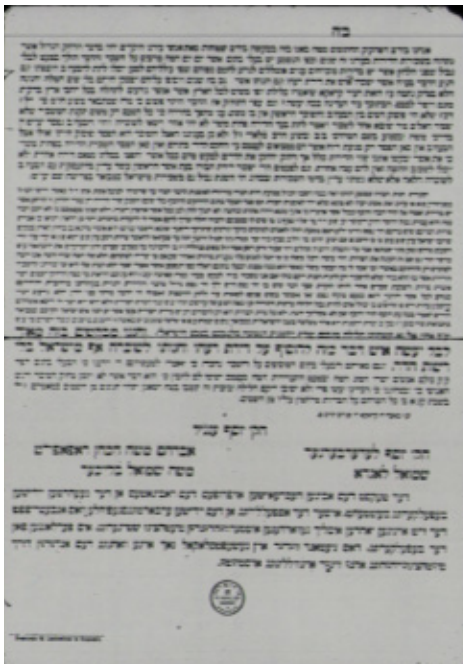
נכד רבינו ז"ל, שזכה לחיות במחיצתו של רבינו

במשך כשבע עשרה שנה, מעיד ברשימותיו: "זכיתי אני להיות עד ראייה, ולראות איך שהפך לילות לימים בעבודתו הקדושה של יצירת הכתבים האלה, שאליה היה נאמן במסירות נפש גמורה...".

"לאחר עבור היום, היה חש את עצמו חפשי לעשות את כל מה שהיה ברצונו לעשותו; וכאשר כולם היו הולכים לישון, היה יושב ליד שולחנו עם גליון נייר לפניו, עם העט והדיוטה, כאדם העושה בתוך שלו, והיה ממשיך לעבוד על כתיבי היד שלו, שהיו מפעלו העיקרי.

"הוא היה הולך לישון בשעות הבוקר המוקדמות, והיה נוהג לישון כארבע עד חמש שעות ביממה. היות שכל חדר בדירתנו היה נהפך לחדר מיטות למשך הלילה, היה נוהג לעסוק בכתיבה בחדר של בית הדין (בימי מגוריו בקראקא), שהיה מחובר בדלת אל דירתנו".

ברבות הימים, ביקשו אנשי דלא מעלי להתנכל לרבינו ולהתנקם בו על תקנה חשובה שתיקן נגד הפקעת השערים בהשכרת הדירות בעיר, פעלו הללו אצל הנהלת הקהילה לסתום את הדלת שבין דירת רבינו ללשכת בית הדין, וכך נמנע מרבינו להשתמש בחדרים אלו בשעות הלילה, מה שהסב לו צער רב.

קול קורא בחתימת רבינו ובית דינו בקראקא נגד הפקעת מחירי השכירות לדירות בעיר

וכך כותב הנכד על המצב החדש שנוצר בעקבות המעשה המרושע: "המצב החדש יצר אי נוחות גדולה לזקני; ברם, הוא לא ראה בזה כל אסון העשוי למנוע ממנו את עבודתו בלילות. **בשבילו היתה מספקת כל קרן זווית בכל מקום שהוא, ודי היה לו בכסא לישיבה ובפינת שולחן לידו.**"

קנאת סופרים

במאמר 'עלים בוכים' שבראש ספר 'ברכת חיים',

מפי הרה"ח ר' יהושע צענזער ז"ל, תלמידו של הגאון רבי יודל אוסטרובצער זצ"ל, שנכח בעצמו באותו ביקור. (יה אביו היה אחיה של הרבנית ע"ה).

כותב הרה"ג ר' אהרן ירוחם זצ"ל, על אודות אביו הגאון רבי חיים יצחק ירוחם זצ"ל אבד"ק 'אלטשטאט', מגדולי ישראל שגלו לעיר וויען בתקופת מלחמת העולם הראשונה:

"**רובא** דרובא לא טעם (-הגאון מאלטשטאט) טעם שינה כלל... פעמים דברתי על לבו בשעה מאוחרת בלילה כי ישכב לישון, ואלה הדברים שהשיב לי: 'ראה, הנה אור באשנבו של רבי יוסף ענגיל, סימן כי עודנו ער, והוא קשיש וחלש ממני...' - שכנים היו שני הגאונים, זה לעומת זה חוברים".

וכך היתה מספרת גם הרבנית מאלטשטאט ע"ה, שכך היה עונה לה בעלה הגדול בעת שהיתה מפצירה בו לשמור על בריאות גופו ולפוש קמעא מעבודת היום, היה מצביע לעבר חלון ביתו של רבינו ואומר: "ער איז עלטער פון מיר און ער לערנט נאך..." (הוא מבוגר ממני, ועדיין הוא נייער ועוסק בתורה) ¹⁰.

לילה כיום איך

גם מסיפורו של הגאון רבי יהודה מאיר לעווין זצ"ל, ראש ישיבת אוסטרובצא ודומ"צ בקראקא, המפורסם בכינויו: "ר' יודל אוסטרובצ'ער", ניווכח לדעת עד כמה מיעט רבינו בשינה, והיה לו הלילה למשמר:

היה זה באחד מביקוריו של רבו הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא ז"ע בעיר קראקא, כאשר התאכסן בבית תלמידו ראש הישיבה רבי יודל. משסיים את עבודת הקודש בשעת ליל מאוחרת, הביע הרבי את רצונו לבקר בבית רבינו - ראב"ד קראקא. כשהעירו לו, כי השעה מאוחרת למדי ואין הזמן מוכשר לכך, עמד הרבי בשלו והלך עם אחוזת מרעהו לבית רבינו.

ואכן, אך התקרבו לבית מגוריו של רבינו, הבחינו באור הבוקע מדירתו. משנכנסו, מצאו את רבינו שוקד על תלמודו במסכת ביצה, ונתנו שלום זה לזה. הרה"ק מאוסטרובצא נענה ואמר: "נו, נו" - כאומר, מה בפיכם איזה דבר חידוש? ורבינו החל להרצות בפניו איזה הערה ויישוב ושני הגאונים השתעשעו בשעשועי דאורייתא ¹¹.

פרק "הישן"

כאמור, העד העיד בו נכד רבינו, ר' דוד מארגנשטערן, כי מעולם לא ארכה שינת הלילה של רבינו יותר מארבע או חמש שעות.

אך האמת היא, כי גם 'שינה' זו לא איברי אלא לגירסא...

כי כך היתה נראית שינתו של רבינו: לאחר שנשכב על יצועו, לא עברו יותר מכמה דקות וכבר ירד ממטתו, מדליק את הנר ומתיישב לכתוב חידושים. כאשר כבה הנר חזר למשכבו, ושוב קם לאחר דקות אחדות, הדליק נר אחר ורשם דבריו. בסדר זה עבר עליו כל הלילה. רבינו התקשה להירדם, כי מוחו פעל ללא הפסק.

כך העיד הרה"ג ר' יעקב דוד קליינער זצ"ל, שבצעירותו התגדל בבית דודו - רבינו ¹² והיה מקורב אליו ביותר. כד בדיחא דעתיה התבטא פעם רבינו ואמר לו: "מקנא אני בך, שיכול אתה לישון..." ¹³.

(10) נכדו הגאון רבי ישראל קליינער זצ"ל ראש ישיבת בית הכרם, ששמע מפי זקנו רבי יעקב דוד זצ"ל.

(11) ספר 'שיח זקנים' ח"ב עמוד שצח, מפי נכדה הגאון רבי נחום צבי הרוויץ זצ"ל אב"ד 'שארית ישראל' וויליאמסבורג.

(12) הרה"ח ר' יהושע זאב לערנער שליט"א מברוקלין ששמע

כך העידה גם הרבנית הצדקנית ע"ה באזני הגאון רבי חנוך דוב פאדווא זצ"ל, לימים גאב"ד לונדון ואז צורבא דרבנן בעיר וויען, באחד מביקוריו בבית הרבנית לאחר הסתלקות רבינו, כאשר תמה באזניה מדוע כתיבי רבינו מלאים הוספות ותיקונים. "כך היה רגיל הרב" - שחה הרבנית - "לקום שוב ושוב באמצע הלילה, לרשום מה שעלה ברעיונו וגם לתקן ולהוסיף על מה שכתב ביום"².

בחלום אדבר בו

ולא רק בשעות שלפני השינה ובין נים לנים, אלא גם בעת השינה עצמו, התגלו לו חידושי תורה בחלום הלילה.

עדות מאלפת על כך מצינו בספר 'עלי תמרי' על ירושלמי מסכת סנהדרין (פ"ב ה"ו ד"ה וראוי): "... ואמר לי בר אוריין אחד שהיה מצוי בביתו של הגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל, שכמה פעמים נפשטו לו ספיקות וחידושים בחלום, והתעורר משנתו ועיין בספר לבדוק אם הדברים נכונים, והוסיף וגרע ותקן ושוב כתבו על ספר, אלא שבספרו לא גלה שנתחדשו לו בחלום הלילה".

כותב באויר

ולא רק מפי השמועה למדו דבר זה אלא גם מפי הראיה. פעמים רבות ראו את רבינו באמצע שינתו כשידיו מתנועעות באויר כמי שכותב חידושי תורה - תנועה שהיה רבינו רגיל בה גם בשבתות ובימים טובים, מתוך רגילותו מימות החול לכתוב את חידושיו...^{3א}

עובדא זו הוה מרגלא בפומיה דהגאון רבי יצחק הוטנער זצ"ל ראש ישיבת 'רבינו חיים ברלין', שהיה מספר על כך לתלמידיו בהתרגשות רבה: בהיותו בעיר קראקא בילדותו לקחו אביו בשבת בבוקר אחרי התפלה לביתו של רבינו, כדי להתברך בברכת שבתא טבא. פעם אחת יצאה אליהם הרבנית ואמרה להם, כי הרב נח קצת ואי אפשר להיכנס אליו. ביקש איפוא האב שירשוהו להיכנס עם בנו, למען יראה כיצד ישן גדול בתורה. כשנכנסו התגלה לעיניהם מחזה נהדר, איך שרבינו יושב על כסאו ומתנמנם, אך ידיו פועלות כמי שכותב חידושי תורה...^{3ב}

מנוחה קצרה שהיא ארוכה

נכד רבינו, ר' דוד מארגנשטערן ז"ל, מספר

בכתביו, כי בסוף ימיו של רבינו, בימי מגוריו בעיר וויען, היה לפעמים פורש למנוחה קצרה בשעות שלאחר הצהריים, עקב חולשתו וכדי לאגור כח לקראת עבודת הקודש שהסתיימה רק בסוף הלילה, סמוך לאשמורת הבוקר. אך "פעמים רבות, לאחר שנרדם לעשרה או חמשה-עשר רגעים, היה מתעורר ושואל מה השעה. בהזדמנות התבטא, כי מה שעבר בראשו בזמן הקצר של שינתו, העניק לו את ההרגשה כאילו ישן שינה ממושכת וארוכה".

האוהל על הציון הקדוש של רבינו זי"ע בעיר הבירה וויען

ונר אלקים טרם יכבה

בסוף ימיו של רבינו, חלה וסבל מאוד כתוצאה מהתאמצות גופו וכל כוחותיו בתורה ובעבודה. הדופק בוריד המצח היה חזק כל כך עד שגרם סבל ומכאוב עבור רבינו, שהיה מרגיש ושומע את קול הדופק.

תיאור הדברים העלה נכדו ר' דוד מארגנשטערן ז"ל ברישומי התולדות, וכה הוא מספר:

"**הרופא** שלו, וכן מומחים אחרים היו תמימי דעים כי זו היא תוצאה של מתיחות יתר של עבודת המוח. הם הסיקו את המסקנה כי שום דבר לא יוכל לעזור לו במצב המכאיב הזה. הגוף שהזנח במשך זמן רב היה משמיע קולו.

הלם הדופק, שהוא היה שומע אותו, היה הקול המאשים של עינויי האברים בלילות הנדודים. הם לא רצו להתעלם מזה שהוטל עליהם לעשות במשך שנים שנה של העבודה, אשר באופן נורמאלי מחייבת תקופה פי שלושה.

"**התרופה** היחידה, שהרופא היה יכול לצוות עליו, היתה הפחתה בעבודת המוח, שינה יתרה, והזנת גופו בצורה יעילה יותר. אבל, כמה מעט הם הבינו אותו. הוא לא היה חי למען שיאכל, או למען שישן, והמוח שלו אף פעם לא הפסיק את עבודתו; וכיצד יוכל לעשות זאת עכשיו? מצבו הרציני, והסכנה שהיתה נשקפת לחייו, לא מנעו אותו מהמשכת עבודתו, כדרכו תמיד מקודם לכן.

"**לפעמים** היה דופק בקופסת הטבאק במצחו, כדי להגיב על הדופק שהיה הולם בחזקה, או כדי שישכח את עצמו לרגע קט. הוא לא הניח לשום אדם בקרבתו לחוש בסבלותיו, אף כי הוא ידע מן הרופא את המצב אל נכון. אילו לא היה דופק, מזמן לזמן, בקופסת הטבאק על מצחו, כתגובה על מכאובו, כי אז לא היה איש יודע כי הוא סובל, ובודאי שלא יכול היה לדעת כמה הוא סובל.

"**הרופא**, שהיה מפורסם בריפוי של מחלות עצבים, היה מבקר אותו לעתים קרובות. נוכחתי כמה פעמים בשעת ביקורו של הרופא הזה אצלו, והיה לי הרושם כי הרופא נוהג לבוא, מפעם לפעם, יותר בשביל התענוג לשוחח עם סבי, ולא בגלל הטיפול בו. הרופא הזה היה עושה נסיונות לריפוי בחשמל והיה חסיד של כל התיאוריות של המאגנטיזם... רבי יוסף זצ"ל שמע בסבלנות את דברי הרופא, מבלי להיכנס אתו בויכוחים. למעשה הוא ראה בביקוריו רק בזבוז זמן לבטלה.

"**הרופא** ציווה עליו להרבות בשינה; אבל, הוא מעולם לא ישן למעלה מ-4-5 שעות בלילה. היה זה בלתי אפשרי, שעתה ישנה את דרכי חייו".

בבין השמשות של ערב שבת קודש, לסדר "איש צדיק תמים", ב' דראש חודש מרחשון תר"פ, כלתה שארית כוחו של רבינו. או אז, יישר את זקנו, פרש ידיו לצדדין ויצאה נשמתו בטהרה, במעמד מנין מצומצם מאנשי בריתו ותלמידיו, ובראשם רעו וידידו הגאון רבי מאיר אריק זצ"ל. יימת יוסף בן ששים ואחד שנה. נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש.

(כ) הגאון רבי אברהם יונה שווארץ שליט"א אב"ד קהל ישראל וויען, ששמע מפי רבו הגר"ח פאדווא זצ"ל. וכן בספר 'הליכות חנוך' פרק ח אות כ.

(כא) נכדו ברישומי התולדות. וכן סיפר הרב יוסף מתייהו ענגיל ז"ל מקוינס, ששמע מהר"ר שמואל פלעש ז"ל מווייען. וכן מסופר, שהנהגתו זו חזרה ונשנתה בשעת גסיסתו.

(כב) מפי תלמידו המובהק הרה"ג ר' יהושע הארטמאן שליט"א, מהדיר ספרי המהר"ל ז"ל, ששמע מפיו. וכן הובא בספר 'האהבה לתורה' (באנגלית, עמוד 106).

ההבטחה האחרונה שמחוללת פלאים:

"כל מי שיסייע בהדפסת החיבורים שלי, אהיה לו למליץ יושר בעולם העליון"

(הבטחתו של רבינו זי"ע סמוך להסתלקותו, באזני חתנו הגה"צ רבי יצחק מענדל מארגנשטערן זצ"ל - מייסד וראש חברת 'אהבי תורה' להוצאת ספרי רבינו)

לרכישת הספרים (במשלוח עד הבית), לקבלת הגליון ולתרומות:

טל: 1800-200-855 | דוא"ל: ot035104720@gmail.com

היכל המשפט

גיליון 14 – תשפ"ה

מתוך שיעורי הפרקטיקה של רבני בית הדין שליט"א

היכל המעשה

סמכות בית הדין בענייני השקפה ולמיגדר מילתא

פסק דין הקורא שלא לשכור דירה ביותר מסך מסויים, האם זה מחייב את השוכר או המשכיר, והאם זה מבטל הסכם שכירות שכבר נחתם ■ האם בסמכות בית הדין לרדוף על כספי ציבור כגון למי שייך מבנה בית כנסת ציבורי, מיהו התובע ומיהו הנתבע ■ האם ציבור יכול לסלק מנהל מוסד, ולעניין מה הוא נחשב כדנין ■ ממון השותפים האם נחשב כממון הציבור.

ועונשין לצורך שעה וע"ש כל הסימן, ודווקא גדול הדור או שהמהום רבים עליהם. וכן מצוין שיש כח ביד כ"ד לקבוע תקנות, ויש להם תפקיד זה גם בזמננו.

באחת הקהילות החליט רב הקהילה לקראת ראש השנה כי אחר שמחירי הדירות באזור הקהילה בימי החגים מרקיעים שחקים, הרי שאין לחברי הקהילה לשכור דירות יותר מסך מסויים, הוראה זו חלה גם למפרע על כאלו שכבר שכרו.

אחד מבעלי הדירות שנפגע קשות מהוראה זו פנה לאחד מבתי הדין על מנת לתבוע את רב הקהילה על ההיזק שנגרם לו בגינו.

מבלי להיכנס לדיון זה המתנהל בימים אלו, יש לדון באופן כללי האם לב"ד יש סמכות לתקן לטובת הציבור. זה פשוט שכל הדיון מתייחס רק לבית דין קבוע כלומר שיושב באופן קבוע לטובת הציבור והציבור באים אליו, והציבור רואה ומכיר בו כבית דין.

תילה, וכל שהציבור מינה אותם זה נותן להם כח לדורות עולם, ודבר פשוט שכל מה שיש בידם זה רק לתקן תקנות שהציבור יכול לעמוד בהם, ואם לא עמדו רוב הציבור בזה בטלה תקנתם.

חסידות

תקנת חסידות דינה כתקנת בני אומנות המתקנים, שמחייב את אותם בני אומנות.

בי"ד לעניינים רוחניים

במקרה אחר פנה בעל עסק לרב העיר בטענה שזה מקפח את פרנסתו אחר שהוציא תקנות לעסקים ומי שלא עומד בהם, אינו 'מאושר', למעשה מצוין לזה שתי מקורות, התשב"ץ בחוט המשולש כסי' נ"א בת"ח שפתחו לידו בית הטבחים ודבורם מפריע לו משום ניבול פה יכול לעכב עליהם דהוי כקוטרא ובית הכסא, והזינן דנוק רוחני נחשב נזק. הגר"ח פלאגי ברוח חיים אות ז' שמשכיל א' שכתב בית ללמד בו כרצונו שיכולים השכנים לעכב על זה. וב"ד של העיר קובעים מה הוא נזק רוחני.

תוקף הציבור כבי"ד – ותוקף מרא דאתרא

יעו" ברמ"א הל' עדות ובפ"ת, מה התוקף של הציבור כבי"ד, ומה כח בני אומנות לתקן תקנה, ומה דין חוקי הציבור וממון הציבור וממוני הציבור.

למעשה נושא זה של תקנות הציבור נוגע בהרבה דברים ולא רק בממונות. ונתבאר לעיל דכח ב"ד ללמד מושמרו את משמרתו עשו משמרת למשמרתו ויש כח לב"ד לענוש ככל הנראה להם

למעשה מצוין בזה ארבעה סוגי תקנות:

- א.** תקנות שהבי"ד עצמם מתקנים, ויש להם כח ותוקף, כגון למיגדר מילתא או הפקר ב"ד הפקר.
- ב.** תקנות בני העיר, וגם אלו מקבלים תוקף בי"ד, מקור לזה מבואר בב"ב ח' ו'רשאים בני העיר לקבוע שיערים ולהסיע על קיצתן וכו' וברש"י דר"ל שיכולים לקבוע כמה מידת העיר ולקנות העובר על דתם. וכן בסי' רל"א יש רשות לבני העיר לתקן שלא יקחו פועלים יותר מסך מסוים, ונחלקו האחרונים אם הוא דין דאורייתא או מדרבנן, דעת החו"א בב"ב ס' ה' שהוא תקנת חכמים דציבור כבי"ד, אולם דעת החת"ס שהוא דאורייתא, ומוכיח מהרמ"א בתשובה סי' י' דכן נה נהרג על תקנות בני העיר, ומוכיח גם מהרמב"ן על ושפתם צדק בין אחיכם וכו', ושם שם לו חק ומשפט. אך אם יש ב"ד צריך שב"ד יאשרו.
- ג.** תקנת בני אומנות, כגון ספרים שעשו תקנה הדדית וכן אופי מצות ומוניות, וגם כזה אמרו בב"ב ט. דטבחי מתא יכולים לתקן שלא ישתנו א' ביום של חבירו, ורק אם אין שם ב"ד שיתן לזה תוקף. [לעניין עירייה הובאה דעת הרב סילמן שאינם ז' טובי העיר].
- ד.** תקנות שלא נתקנו ע"י שום אחד אבל כך נהגו, כגון אם לחפות את הקירות של הכניסה בשיש, וכתב החו"א דמה שמנהג מחייב הוא מכח דהוי כמו בי"ד, ומוכיח מב"ק קטז: בשיירא שהולכת ברה"ר גובין לפי נפשות וכו', ולא ישנו ממנהג החמרים וכו', והקשה ממ"נ אי איכא מנהג מ"ט תני רישא כמה משלם, ות"י דקמ"ל דמה שהרוב כופה מיעוט הוא רק כשאין מנהג. ובהוצאות קבועות השעם הוא משום דע"ד כן נשתתפו. ועיין נה"מ סי' קס"ד. גדר אבן או מצלמת אבטחה הוא שמירה. אבל לעשות גינה וכו' תלוי במנהג, ואפילו המיעוט כופה את הרוב לעשות כפי המנהג. [ולא דמי כל זה לתמ"א 38 שהוא לקחת את ביתו עצמו ולהחריבו ולהוציאו משם, דבזה אין שום היתר לגנוב ביד פרטי בשביל זה, ואסור לדיירי פרטי לחתום דמסייע לעוברי עבירה].

כח בי"ד

באופן כללי בי"ד נועד לבירור ומשפט, 'שמוע בין אחיכם ושפטתם צדק', אלא שחזינו כאן דיש כח לב"ד גם לפקח על בין אדם למקום ועל בין אדם לחבירו, כדאיתא בשו"ע סי' ב' דמכין

- דבר העורך
- היכל המעשה
- מהנעשה והנשמע
- שואל בעניין
- היכל הצדק
- הלכה ומעשה – מדור חדש
- שו"ת עם רבני בית הדין

דבר האורח

מה חטאו הערבות – האם מצטער כחולה

אחת התופעות המעניינות בחג הסוכות זה לראות את אותם המהדרים במצוות שהשקיעו מיטב כספם ברכישת אתרוג נקי ומרהיב ביופיו, לולב ירוק וסוגר עד קוצו, גם בהדסים אינם מקמצים בשילוש ובשיעורו, ובהגיע יום שלישי של חוה"מ פני הערבות אותם ניתן לרכוש בכמה פרוטות, אינם כתמול שלשום, פעמים הם כמושות, פעמים אף יבשות לגמרי, ממש בלי טעם ובלי ריח, תופעה זו אנו מוצאים גם בהתנהלות היומיומית שלנו, אתם בטח מכירים את המצב בו אתם עומדים בתור לקופה, וכל פעם שאדם חדש מגיע, הוא מנסה להשתחל קדימה. בשעת נעילה, כשאנו אומרים למען נחדל מעושיך ידינו, אנו נוטים לחשוב על גבנים מתוחכמים, על אנשים שמרוויחים את לחמם בדרכים לא הגונות. אך לעיתים, אנו שוכחים להביט סביבנו, אל הגניבות הקטנות והשכיחות שמלוות אותנו בכל יום.

כיצד יתכן אדם שמקפיד חלילה לא לנגוע בממון שאינו שלו, אך דווקא בעקפת תור, ניתן למצוא אותו לא פעם מנצל את חולשתו של הזולת כדי להקדים אותו ולהגיע ראשון, כמה פעמים אנו מנסים למצוא כל מיני טענות שונות ומשונות להתמקח עם בעל מלאכה ולהימנע מתשלום מלא על פעולתו.

דברים אלו כמוכּוּן נעשים מבלי שימת לב, ובוודאי אף אחד לא מתכוון לכך בכוונה תחילה, אך פעמים שהדבר נהיה חלק כל כך טבעי מהיום-יום שלנו, וצריך כל אחד לתת לב לנקודות אלו.

גם במקום העבודה פעמים שבשל ההרגל מזלזלים קצת בשימוש בטלפון ללא רשות מפורשת של בעל הבית. ואו שימוש בדפים ובמעטפות של המשרד לצרכים פרטיים, בשו"ע (שלו, כ) מוזהר הפועל שלא ייבטל מעט כאן ומעט כאן, אלא חייב לדקדק על עצמו בזמן, עד כדי כך מגיעים הדברים, שכת' השו"ע שהעובד צריך לישון ולאכול כראוי, שאם יהיה עייף או רעב נמצא גזול את מעסיקו.

באחד המקרים שהובאו לשולחן בית ההוראה שאל אדם כי מאחר ויש לו צער גדול ללכת לעבודה, הרי שהוא רוצה לקחת חופשת מחלה, כדנין מצטער שדינו כחולה, וזה עניין שצריך לייצר את הציבור שמי שסופג את התשלום עבור ימי מחלה הוא המעביד ומשום כך נטילת חופשת מחלה ללא מחלה, יש בזה גזל גמור.

אך לא רק העובדים עלולים לחטוא בעושיך. גם המעסיקים צריכים להיזהר שלא לעכב או להמעיט משכר העובדים, שכן יש בכך כמה וכמה איסורים, כולל באיסורי אונאה. על המעסיק לנהוג בצדק ובהגינות כלפי עובדיו, ולהבטיח שקבלת השכר תהיה בזמן ובמלואה.

מדור זה עוקב אחרי סכסוכי שכנים, ומטרתו להציג בפניכם את שני צידי המתרס, ולהביא תמונת מצב מרתקת ונקודת מבט שונה.

ה'תשע"ח 26א

הנותן לשכוי בינה

ה'תשע"ח 26א

זה שנים רבות שאני נוהג לקום מידי יום

באשמורת הבוקר לעבודת הבורא כפסק השו"ע שיהיה הוא מעורר השחר, אך למרות השנים הרבות עדיין שר השינה אינו פוסק ממלאכתו מעצמו, ולשם כך אני נזקק לעזר כדוגמת שעון מעורר שיגרש שר השינה מעלי.

בשנתיים האחרונות הגיע לבניין שלנו אדם שמשום מה שר השינה אינו מתדבק בו, ובניקל הוא מתעורר וכל רעש מפריע לו לישון.

במשך השנה הדבר אינו נוגע כל כך, אך בהגיע ימי סוכות הדבר מפריע מאוד, שהרי על כל שעון מעורר שמצלצל הוא מקים כל רעש גדול שזה מפריע לו, וכך יוצא שעל אף שרוב רובם של השכנים אין מפריע להם השעון וממשיכים לישון, על כל פנים הם מתעוררים בכל רעש גדול, מהצעקות שהוא צועק שהוא עושה, פניתי אליו על כך שהוא עושה צער לשכנים, ויש בזה משום ואהבת לרעך כמוך, והוא טען שעד שלא יפסיקו השעונים הוא גם לא יפסיק, אמרתי לו שאם הוא מצטער הרי שהוא פטור מהסוכה, אך הוא מנגד אמר שאחר שכולם יהיו מצטערים הוא כבר לא יהיה מצטער, ומאחר שהוא יכול לסלק המפריעים. הוא מחוייב

ברוך ה' זכיתי להתגורר בבניין של צדיקים

ואנשי מעשה, המשימים לילות כימים ועוסקים בתורה בלילות, וקמים לתיקון חצות, אכן זכות גדולה, אלא שבהגיע ימי חג הסוכות הרי שנהפך לאבל מחולנינו, החל משעת חצות ועד לשעות הבוקר המאוחרות, שעונים מעוררים מצלצלים מכל כיוון אפשרי, ואיני יכול לישון כלל ועיקר.

פעם שאלתי אחד השכנים האלו כמשיח לפי תומי, מה הוא אומר האם מותר לי להניח שעון מעורר, באופן שיכול לעורר שכנים אחרים ויהיה בזה גזל שינה, והוא ענה לי שעל פי הלכה אין גזל שינה, ואדרבה הפנה אותי לשו"ת משנה הלכה (חי"ד קצט) שהביא שהמעורר הצדיק משנתו טובה הוא לו וטובה לעולם וודאי נוחא ליה בטובתו וטובת כל העולם וליכא כאן גזל אלא אדרבה טובה וזכות הוא לו, ולכל העולם, והקב"ה נתן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה ומעורר הצדיקים משנתם, ואם ה' גזל היאך נתן לו דעת לעורר.

ועתה נפשי בשאלתי האם אכן אין שום חשש הרי יש כאן עניין של בין אדם לחברו.

תגובות למדור זה ניתן לשלוח ל b0733831747@gmail.com

מכתבים למרכת

בערב סוכות היה בדוחן ליד ביתי ערבות למכירה והיה מצויין על השלט כי ניתן לקבל שתי חבילות במחיר 10 שקלים, למעשה בכל החבילות היו חמישה בדי ערבות ובשל המחיר הזול הציבור רכש בהמוניו, וכך גם אני רק לאחר מעשה באמצע חול המועד העיר משהו את תשומת ליבי כי באותיות קטנות היה מצויין כי המחיר הוא לסט של 2, כלומר שאני לקחתי 4 חבילות בהם 20 בדי ערבה ובפועל שילמתי רק על 8 ענפים, מיותר לציין את עוגמת הנפש שהייתה לי, ולמרות שלא השתמשתי בכל הענפים אך בדאורייתא לא ברור שאומרים ברידה, ויוצא שיתכן שלא קיימתי מצוות ארבעת המינים.

אני מאוד מקווה שבעל הדוחן (לא הצלחתי למצוא אותו) שמן הסתם קלט את שאידע מחל בלב שלם לכל הרוכשים הרבים שטעו.

תועלת או אי תועלת של טוען רבני

ראית את מה שהובא בגיליון הקודם מדברי הגאון רבי פישל בידרמן שליט"א שנאמרו בפאנל המיוחד והעמידו דבריהם על הדין, שבשום דין הטוען לא משנה את הפסק דין.

ורציתי להעיר על כך שזה אכן בדברים שהסיפור והמציאות פשוטה, אולם התנהל אצלי כמה בוררות בענייני חברות וכן בעניין עזבונות וכו', וראיתי בדיון שפשוט הצדדים לא היו ממוקדים, והצעתי לצדדים לקחת ייצוג ועזרה, ופשוט התברר סיפור אחר לגמרי. הצדדים פשוט לא ידעו ולא חשבו שדברים מסויימים משנים את הסיפור לגמרי.

בברכה מרובה גמר חתימה טובה
הרב מ.פ. דיין ובורר מומחה

ע"ג ר' רחמי ב"ר הדין

בני הקטן רכש מנער שהוא מכיר בשכונה מכשיר הוברבורד, לאחר מספר ימים אני מקבל שיחת טלפון מאדם לא מוכר שטוען בתוקף שההוברבורד נגנב ממנו מספר ימים קודם לכן, ומשום כך הוא דורש שאחזיר לו בהקדם, האם אכן אני מחוייב להחזיר לו ?

תשובת הרב

נחלק את התשובה לשלוש שלבים ראשית אחר שלטענת הבן הוא מכיר את המוכר הרי שהוא יכול להתחקות אחר אותו אחד שלקח את המכשיר ללא אישור, ולהחזיר את הגלגל אחורה, במידה ואי אפשר להתחקות אחר עקביו או שאי אפשר להוציא ממנו הממון, הרי באופן שהקונה אינו מאמין לטענת אותו מתקשר שהמכשיר שלו, הרי שאי אפשר לכפות אותו להחזיר אחר שעל פי טענת הבן אותו המוכר אינו מוחזק כאדם גנב, באופן שהקונה מאמין לטענת המתקשר שההוברבורד שלו, הרי שהוא יכול להחזיר לו אותו אך כמובן שהמתקשר מחוייב לשלם לקונה את מלוא הסכום ששילם עבור המכשיר, ובלא כן אינו מחוייב להחזיר.

מכשול לרבים

ברצוני לעורר מעל במה חשובה זו את תשומת לב כל בעלי הכדבמ"ים (כל מיני דוכנים לא מאויישים) כלומר מצוי כיום בבתי כנסת שמניחים ספרים / ערבות / מוצרי חנוכה ועוד למכירה, מבלי שהמוכר עצמו נמצא במקום, אמנם המוכר ברורים לו הדברים אך מאחר ופעמים הכיתוב לא ברור או שישנם מוצרים דומים, ומטבע הדברים נוצר בלאגן, הרי שיש בזה מכשלה לציבור.

הודעה חשובה לציבור שוחרי המשפט
הרכבים היכל בית הדין רחוב ריב"ל 28 בית שמש

~ הרכב יום ה' ~
 בראשות הגאון הגדול רבי שלמה זעפרני שליט"א

~ הרכב יום ד' ~
 בראשות הגאון הגדול רבי עמרם פריד שליט"א

~ הרכב יום ג' ~
 בראשות הגאון הגדול רבי צבי פלדהיים שליט"א

~ הרכב יום ב' ~
 בראשות הגאון הגדול רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

~ ~ ~ ~ ~

הרכב בבית הדין מאזרי אור' רחוב יהודה הנשיא אנשוד
בניית האוה"ר נפתח בסוכות תשע"א

~ הרכב ~
 בראשות הגאון הגדול רבי אלעזר שטרן שליט"א

■ קבלת פסק דין מעמק מחזיק דעתני ■ אפשרות ערעור

~ ~ ~ ~ ~

חדש הרכב בית דין גם בגני ערק

~ ~ ~ ~ ~

להזמנת דיונים ובוררות

מזכירות בית הדין 0733831747 שלוחה 2

~ ~ ~ ~ ~

לשאלות סיוען משפט וריבית 0733831747 שלוחה 1
ובית הדין אביב' כחסידי רוב שני אילע בראשות הגאון הגדול רבי פישל בידרמן שליט"א

אופני הקניין בשל השינויים שחלו בעולם המסחר והקניינים

בעבר, לימוד הלכות קניינים היה נושא מרכזי בלימוד ההלכה של כל אחד ואחד. הקניינים היו אחד הנושאים החשובים והמעשיים ביותר, שכן הוא נוגע ישירות לחיי היום-יום של כל יהודי. בימינו, למרות השינויים הרבים שחלו בעולם המסחרי והכלכלי, חשיבותו של נושא זה לא פחתה. אחת הדוגמאות הבולטות להלכות קניינים היא תהליך רכישת ארבעת המינים לקראת חג הסוכות, למרות שהנושא נראה פשוט וברור, הרי שהוא מלא בדקדוקי הלכה ודינים מורכבים הדורשים הבנה מעמיקה של כל דיני הקניין. החל מהאופן בו נעשית הרכישה, דרך הקפדה על פרטי דיני הקניין, ועד לשאלות הנוגעות לבעלות על המינים - כל אלה מהווים חלק בלתי נפרד מהכנת החג, וחביבות המצווה.

בין כותלי 'היכל המשפט', נפתחת דלת אל עולם מרתק, המשלב שיעורים מעשיים, מסלול לימודי מקיף ומבחנים תקופתיים, השאלות לחזרה המחולקים לתלמידים, מעניקים משוב חשוב, מאפשרים לזהות נקודות חולשה ולחזק אותן, ומכינים את התלמידים לקראת הבחינות הסופיות.

אם אתם מחפשים את הדרך להגשים את חלומכם להצליח בעולם המשפט, 'היכל המשפט' מזמין אתכם להצטרף למסע מרתק זה.

בימינו. בעידן המודרני, כאשר עסקאות רבות מתבצעות באמצעים דיגיטליים, כגון חוזים מקוונים. בהקשר זה עולים שאלות ונידונים חדשים בנוגע להלכות קניינים. כיצד מתיישבים דיני הקניין עם המציאות העסקית של ימינו.

גם כיום לאחר שתקנו חז"ל את קניין סיטומתא במטרה להקל על ביצוע עסקאות בשוק, עדיין ישנה משמעות לקנייני כסף הגבהה ומשיכה.

גם כיום לאחר שתקנו חז"ל את קניין סיטומתא במטרה להקל על ביצוע עסקאות בשוק, עדיין ישנה משמעות לקנייני כסף הגבהה ומשיכה.

לומדים חושן משפט ומחפשים את הלחייעשה

בימים אלו נפתחה ההרשמה לקבוצות השימושי המעשי

להכשרת דיינים מוצי"ם ובוררים בדיני ממונות

שעל ידי בית הדין ובית ההוראה 'היכל המשפט'

בנשיאות הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבוים וגדולי הדיינים שליט"א

שיעורים מיוחדים ומרתקים בהנעשה בבית הדין

שיעורים בפרקטיקה המעשית מתוך עולם בית הדין

על ידי רבני ודייני בית הדין שליט"א ומומחים בתחומים שונים

דגש על נושאים אקטואליים

פרקטיקה בשרע חרם חלק ג והלכות ריבית

דיני חוים - דיני שותפין - דיני צואות וירשות - הלכות דינים - דיני ריבית - נזקי שכנים - אונאה - שכירות פעלים - נזקין - שכירות - ערבות ועוד. ערכת חוים וניסוחם - הבנת חוים - נזקי בניה - נזק לרכוש מבוסח - תאונות דרכים ותאונות עבודה - הלשנת על 'מאכערים' - זכויות יוצאים - הסכמי שיתוף - פירוק שותפות - צווי בית משפט - פירעון חוב על ידי חירשים - טיול צואת אב על ידי האם - מנהל עובד בקיום צוואה - בנים מאומצים - נישואין אחר השלשה - סדר חלוקת נכסים - הרבני בית דין ודין חידושי - דינים שאינם מצריכים דינים משפטיים - נישואין גישור - טענת פסול דין ועילות הפסילה - מעמדו של טוען רבני - ייצוג בעלי דין בקבוצות רכשה - סרבי בית דין, שוק ההון - כרטיסי אשראי - מערכת הבקאות - עסקאות ברטור - צייננים - גמחים - היתר העניסקא - פיוני שוכר - תאריך עברי ולענין - מוניטין בתנות - אונאות בגדלן - שבתות עיבדים ועוד.

השיעורים יתקיימו אחת לשבוע למשך קרוב לשלוש שנים • חומר עיוני ומסכם • עבודה מעשית בתקני דינים • מעגות מתוך עולם בתי הדין • בסיום המחזור ולפי החלטת הרבנים ישובצו הלומדנים כרבנים ובוררים בבית הדין ובית ההוראה היכל המשפט ויוכתרו בכתר תעודת ידיו ידיו על רוב שו"ס חורים • ותעודה על הלכות ריבית.

לפרטים והרשמה

בארה"ב

בארה"ק

845-293-3301

0556712282

מזל לא טבא וגדיא יאזא

ברגשי גיל ושמחה, בהלל ובשבח נשגור בזה ברכה נאמנה קדם הרבנים הגאונים חברי היכל המשפט שהשמחה במעונם ה"ה

- הגאון רבי אהרן אייזנבאך שליט"א - לרגל הולדת הבן והברכה אחת לאביו הגאון רבי אברהם אייזנבך שליט"א
- הגאון רבי אסף אלישע שליט"א - לרגל הולדת הבן
- הגאון רבי נפתלי צבי אגנלדר שליט"א - לרגל התמנונות לכהן פאר כר"מ בישיבה גדולה עיון התורה בני ברק
- הגאון רבי יונג בוטה שליט"א - לרגל הוצאת ספרו
- הגאון רבי שמעון ישראל וויזנבדלר שליט"א - לרגל הולדת הבת
- הגאון רבי חיים מאיר ווסרמן שליט"א - לרגל נישואי בנו
- הגאון רבי אלימלך צבי חיים שליט"א - לרגל אירוסיו בנו
- הגאון רבי פנחס אליהו כהן שליט"א - לרגל הולדת בנו
- הגאון רבי אוריאל לביא שליט"א - לרגל נישואי בתו
- הגאון רבי מנשה נסים שליט"א - לרגל הכינס בנו נ"י לעול תו"מ
- הגאון רבי שמעון פויגל שליט"א - לרגל שמחת הולדת בנו
- הגאון רבי משה ציובל שליט"א - לרגל הולדת הבת
- הגאון רבי יצחק טוביה קהת שליט"א - לרגל הולדת בתו למזל טוב
- הגאון רבי זלמן קרעמס שליט"א - לרגל נישואי בנו ולרגל הוצאת ספרו 'נתיב עולם הכשרות'
- הגאון רבי מיכאל חיים רוטמן שליט"א - לרגל הוצאת סדרת ספרי 'משפטי מיכאל' על הלכות דיינים
- הגאון רבי יעקב שלמה שיינברגר שליט"א - לרגל שמחת אירוסיו בנו
- שיחי' ולרגל הוצאת ספרו 'במשנת הרב' על הלכות ריבית
- הגאון רבי יצחק אליעזר שוב שליט"א - לרגל שמחת הבר מצוה לבנו נ"י
- הגאון רבי ישעיה שולביץ שליט"א - לרגל שמחת נישואי בתו שתחיל

האנשים נזקקו לזאת

י"ל על ידי בית הדין ומרכז הבוררות היכל המשפט + טלפון 0733831747 + מייל: heychalhamishpat@gmail.com + לתרומות והנצחות יש ליצור קשר 0534195493

<p>נתרם לעילוי נשמת הרה"ח ר' שמואל אליהו בהרה"ח ר' יהודה פסח זצוק"ל טו טבת</p>	<p>לעילוי נשמת הרב מיכאל קפלינסקי זצ"ל משרידי דור דיעה</p>	<p>הוצאות הגיליון נתרמו</p> <p>מה גם אתה שותפות קבועה בהפצת הגיליון</p> <p>לתרומות והנצחות 0534195493</p>	<p>נתרם ע"י החפץ בעולם שמו להצלחת בנו הניקח וחכים בשיבה, ושיהיה לו חשק ועריבות בלימוד התורה</p>	<p>לטובת נשמת זקנינו הגאון הקדוש אליעזר בהק' שמואל שמעלקע בעל המעשה רוקח</p>
<p>נתרם לעילוי נשמת מורינו הגאון רבי ירחמאל בהר"ר יעקב זצוק"ל</p>	<p>לעילוי נשמת מורינו הגאון רבי ירחמאל בהר"ר יעקב זצוק"ל</p>		<p>נתרם על ידי ידיו הנעלה הרה"ח חיים שטרן שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו</p>	<p>לט"ג סניגורן של ישראל בהרה"ח לוי יצחק בהרה"ח מאיר מבארדיטשוב</p>

סגולה לשבת

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], אמר: מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

"ומאלה נפצה כל הארץ" (בראשית ט יט).

קודם הסתלקותו [של הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז] אמר רבנו של עולם! אויף וועמען לאזטו די וועלט? איך האב גיעהרט אפילו אז רבי שלום קע (מפראהבישט) האט גילאזט גוטע קינדער!, אבער הלהן תעגנה? [רבנו של

השלמות וצינינים

1 תנוספת לדברים ראה מה שסיפר מרן הרמ"ח מסלאנים זצ"ל (מזקנים אתבונן, ח"ב עמ' טו; מאמר מרדכי, ח"ב עמ' קכו) על מה שהיה נראה שיש חילוקי דעות בין הרה"ק רבי ברוך ל"ע זי"ע והרה"ק רבי שלום פרויבשטער זי"ע, וכאשר נסתלק הרה"ק רבי שלום בא אחד בשמחה לספר לרבי ברוך את דבר פטירתו כששמע דבר פטירתו נדעוע מאד ותמה הלה שהרי ידוע היה שיש ביניהם דין ודברים ולמה הוא מצטער כ"כ, ונעה אליו רבי ברוך, 'ואם פאלט איך איין, איך מיט איהם זענען דאך געווען א גאנצע שמונה עשרה' [מה זאת עולה על דעתך, הרי אני והוא הרי היינו ביחד שמונה עשרה השלם].

ובכתבי ר"י שו"ב (עמ' רנט אות ה') מובאים דברים אלו מפורטים יותר, שאמר הרה"ק ממעז'בוז: אני והוא היינו בבחינת שמונה עשרה אחת, שפוחתת ב'ברוך' ומסיימת ב'שלום'. 2 ומבוא בספר בית ישראל (דף טו) שכאשר החלו לעסוק בשידוכי בנו של מרן הרה"ק מרוז"ן זי"ע, הלא הוא הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זי"ע עם בת הרה"צ רבי אהרן מקארלין זללה"ה, ובאותו פרק עוד היה אביו הרה"ק רבי אשר מטטאלין בחיים חיותו, והוא היה עיקר העומד מצד נכדו הבתולה, אכן יען שמרן הרייזער דרש שיתן סך אלך ר"כ, לא פחות, והרה"צ רבי אשר זללה"ה לא היה ביכולתו ליתן סכום כזה על כן לא יצא הדבר מן [בקשרי שידוכין] עם הרה"צ רבי יוסף דוד בנו של הרה"ק רבי צבי אריה מאלק זללה"ה, אולם לא אסתייע מילתא והכלה שבקה חיים. אחר כך התחילו עוד הפעם לדבר אודות השידוך עם הרה"צ רבי אהרן זללה"ה, ומרן הרייזער הוא באחת כי אם לא יסלק סך אלף ר"כ לדחיני לא יעשה השידוך. והנה הרה"צ רבי אשר מטטאלין זללה"ה היה עני ולא היה אפשר לו למלאות רצונו. ענה ואמר הרה"צ רבי אשר זי"ע 'לאאורה קשה הדבר

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

הרה"ק ממעז'בוז זי"ע מניח את העולם על בני רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע

עולם על מי אתה מניח את העולם? אמנם שמעתי שרבי שלום קע מפראהבישט השאיר אחריו בניו טובים, אך הלהן תעגנה?... כי בני רבינו הרה"ק מפראהבישט היו עדיין צעירים?]

מאמר מרדכי, ח"ב עמ' צט אות כד

נתיבות שלום

תולדות רבינו הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע הקשר עם הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז זי"ע - ג - פרק יג

השולחן כאילו דבר לא ארע. כך קרה כמה פעמים במשך זמן עריכת השולחן הטהור, כאשר הרה"ק ממעז'בוז זי"ע פתח את פיו בדברו על רבינו, ורבינו סובב את לכיוון החסידים שלו, כאילו הוא עורך כרגע לבדו את השולחן, ואז פסק הרה"ק ממעז'בוז לדבר, ורבינו הסתובב מיד אל השולחן והמשיך לערוך את הסעודה יחד עם הרה"ק ממעז'בוז זי"ע. אחר כך פנה הרה"ק ממעז'בוז זי"ע אל רבינו ואמר 'אנחנו שנינו נגהי את העולם', אך רבינו סרב והשיב 'יכול אני להנהיג בעצמי את העולם'.

מקורות: דברי דוד ליקוטים, עמ' קעב

פעם אחת בא רבינו הרה"ק רבי שלום זי"ע אל הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז יחד עם בני פמלייתו, לשבות יחד עמו, ולפליאת כל הנוכחים כיבדו הרה"ק ממעז'בוז בכבוד גדול והושיב אותו סמוך אליו, בראש השולחן. בשעת הסעודה פתח הרבי ר' ברוך את פיו והחל לדבר, כדרכו, על רבינו הרה"ק רבי שלום זי"ע, אף על פי שהיה זה בפניו. כאשר רק החל לדבר על רבינו סובב רבינו את פני קודשו מן השולחן אל חסידיו שהיו נוכחים באותו מעמד. כאשר ראה זאת הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעז'בוז, פסק מלדבר על רבינו, אז החזיר רבינו את פניו לכיוון

שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא * לעילוי נשמת הרה"ח יצחק זאב בהרה"ח מאיר צבי סלמון ז"ל

כשהולך רבי ישראל מרוז"ן לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

יצא לאור ע"י מכון תורת אמת שטפנשט | טלפון: 03-579-03-03 | פקס: 03-616-5110 | להצטרפות, למנויים ולתגובות - דוא"ל: 6160303@gmail.com

שלום על ישראל

לרגל יומא דהילולא של מרן הסבא קדישא מרן הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א - ג' חשוון הבעל"ט, יצאנו ללקט נפזרים מדברות קדשו מה שאמר בשם אביו הגדול הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"א, ומן הביטויים המופלגים אשר התבטא אביו אודותיו.

הרה"ק מפראהבישט זיע"א מוותר על הקדיש מעלמא דקשוט

אחר פטירת הרה"צ הרבי שלום [מפראהבישט] זיע"א, נשאר אחריו בנו הקטן הרז"ניער כבר שית שנין. והיה לו מלמד שהיה מוליכו בכל יום לבית הכנסת לומר קדיש. פעם אחת בשעה שהתחיל לומר הקדיש, פתח גם כן יתום אחר שהיה בבית הכנסת לומר קדיש אחר אביו, וכששמע היתום הנ"ל כי הרז"ניער אומר קדיש שלו, פסק הוא באמצע מפני כבודו של הרז"ניער. והרז"ניער אחר שהתחיל איהו תיבות מהקדיש, ברח לחוץ ולא גמר הקדיש.

ורץ אחריו המלמד, והתחיל להוכיחו: 'ראה נא איך יתום מאדם פשוט יזדרז לומר קדיש אחר אביו, ואתה בן [של] צדיק וקדוש כמו אבך ואתה מבטל הקדיש'.

מיד פתח הינוקא קדישא את פיו, והשיב להמלמד 'מה אעשה אשר אבי זללה"ה בא אצלי כאשר התחלתי לומר הקדיש והיתום הנ"ל הפסיק מפני כבודי, ואמר לי אבי זללה"ה, שאבין הנפטר של היתום הנ"ל בא בקובלא, וטען איך שאבי אינו צריך כל כך להקדיש להציל אותו מדין הקשה, [ואבי היתום הנ"ל] מצפה מאד על הקדיש של בנו לזכות אותו בעלמא דקשוט, ולמה יהי בנכם הגורם שבני יפסיק הקדיש מפני כבודו'. וצוה עלי אבי שאני אפסיק מלומר ואצא לחוץ, בכדי שהיתום הנ"ל יאמר קדיש של.

בית ישראל, דף ה.

רבינו מרוז'ין בשם אביו רבינו שלום

הקב"ה מעניש על מעשה החטא

בלבד ולא על מה שנגרם מכך

הס"ק מרוז'ין זיע"א אמר משמו של אביו רביה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"א על הפסוק [ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו] (תהלים מב יג) על דרך דאיתא עוד מהמגיד הגדול [ממעזריטש] זיע"א על הפסוק שקודם לו "אחת דבר אלקים שנים זו שמעתי" דאחת דיבר אלקים בחינת דין, דאלקים זה שם של דין וגבורה. אך שנים זו שמעתי יוצאים מזה ב' בחינות דמידת הרחמים נצטרפה למידת הדין ונעשתה קודמת לה והוי ב'.

ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, על דרך משל לגוי כפרי שנכנס לארמון המלך, יחד עם כל בני המדינה שהותר להם להכנס לשם פעם אחת בשנה בלבד. והנה החכם היהודי ממשין והולך, כבעבודת ה' שהוא עולה ובא עד להשי"ת. אך גוי זה נעמד להתבונן מיד בהכנסו ולא המשיך לילך בארמון, וראה שם נברשת התלויה על חבל ארוך כעין מנוף גלגלת כדי להורידה ולהעלותה מעין מנורת הבדולח המאירה את הארמון. נתיישב בדעתו שמאחר

שהוא צריך את החבל למשאו, אזי יחתוך את החבל, וכן עשה. וכמובן אשר הנברשת נפלה ונשברה. מיד תפשוהו עבדי המלך ורצו לדונו כמורד במלכות אך היה שם חוק שפשע הנעשה בבית המלך צריך המלך עצמו לדון בו, שאלו את המלך ויחקור אותו על מעשהו, ולבסוף פסק שצריך הוא לשלם את החבל בלבד, על אף שנשברה הנברשת הגדולה, אך הוא נתכוין לחבל ולא לנברשת. ולך ה' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו דייקא, ר"ל שהחסד הוא שאף על פי ש'עבר עבירה אחת או לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה' (קידושין מ) אך העונש הוא כמעשהו בלבד, והוא לא נתכוין למה שנגרם מכך.

כ"ק אדמו"ר העקבי אבירם מסאדיגורה - 'מסילות' כ"ט,

עמ' 3

רבינו שלום - צדיק הדור שאינו ראוי לינוק משל אחרים

סיפר החסיד הישיש ר' משה וינטרוב מברדיטשוב ז"ל, כי בעת ביקורו בסדיגורה, התפלא לחזות בגילויי החיבה הבלתי רגילים של אם המלכות הרבנית הצדיקת מרת מרים, בתו של הרה"ק ה'בית אהרן' מקרלין כלפי רבינו [האור ישראל מסאדיגורה זיע"א], בעת שבא בערב יום כיפור אל הרבנית לחלוקת הל'עקיף' לציבור החסידים, כנהוג, וכשראתה את השתוממותם על גילויי החיבה, שגילתה כלפי רבינו לעיני כולם, אמרה אמנם את כל יוצאי חלצ'י, אך בני זה "נפשי קשורה בנפשו". והסבירה זאת כי כשנולד ביקש ממנה מרן אדמו"ר (רבי אברהם יעקב מסאדיגורה זיע"א) שלא תמסרהו למינות אלא תניקוהו בעצמה. ושאלה את מרן מדוע, והשיב כי כשנולד אביו הס"ק מרוז'ין, ביקש סבו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט מהרבנית הצדיקת מרת חוה ע"ה, שתניק את הילד בעצמה ולא תמסרו למינות, כי צדיק הדור אינו ראוי לינוק משל אחרים, רק משל אמו, והראיה ממשוה רבינו שלא רצה לינוק אלא משל אמו!

מסילות, גליון כו עמ' 8

רבינו מרוז'ין מתבטא אודות אביו

השגת החסידים את רבם ע"י האמונה

מרן אדמו"ר מרוז'ין אמר על אביו [הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זיע"א] כי כל צדיקי עולם והרה"ק [בעל 'אוהב ישראל'] מאפסא זיע"א ודודי הרה"ק רבי מאטיל [המגיד מטשערנאביל זיע"א], כולם אמרו שנשמת אבי זללה"ה הרבי שלום היתה מהיכל קן ציפיה, שהוא משיח. עוד אמר כי כל צדיקי הדור לא היה להם השגה באבי, רק החסידים שלו [היתה להם השגה בן] מחמת גודל האמונה.

כ"ק ישראל, דף כ.

ציון קברו של מרנא הסבא קדישא מרוז'ין זיע"א וצאצאיו בעיר סאדיגורה

מראה אהל קברו של רבינו מרוז'ין זיע"א ובית העלמין בסאדיגורה בימי מסך הברזל.

האריך ימים. ויען מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע ויאמר להרה"ק מסאווראן זי"ע מה השייכות של אריכות ימים, וכי באים לעולם כדי להתייבש כאן? והלא באים לעולם הזה רק לעשות ולהשלים מה ששייך לטובת נשמתו, וכשמשלמים העבודה ישונו וילכו למו למקור מחצבתם.

דבר דוד - ליקוטים, דף קטו

ישועה פלאית מהרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע

סיפר מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע: אבי (הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט) ז"ל, נסע פעם סמוך לעיר שאצל בארדיטשוב והוכרח לתקן את המרכבה ואותי לקח אבא ז"ל לשונו ולטייל בשדה, והיה שם חסיד מחסידי אבא מארי זצ"ל, ר' שמואל בקוראי שמו, ר' שמואל דנן היה עני ואביון הטריח עצמו בעבור הפרנסה, פעם הזמין את אבא מארי ז"ל אצלו, אבא ז"ל התאכסן אצלו, כשנסע אבא ז"ל התאוננה האשה בעלת האכסניא היות שבעלה שוהה כל ימי משך הימים טובים אצל רבינו, והיא מתפרנסת בקושי מן פרה אחת שיש להם, וגם בבואו הביתה גדול צערו של תלמיד חכם זה להתפרנס מן המלומדות, והעיקר חסר שבנים - ח"ל - אין להם.

אבא מארי ז"ל הקשיב לקול צעקתם, נשתומם כשעה חדה, והשיב להם שיבואו שניהם אליו, על ימים הנוראים הבאים. חסיד זה קיים עצת אבא ז"ל ובה עם אשתו על ראש השנה, אחר ראש השנה אמרה אליו אשתו שיכנס עמה אל היכל אבי, יגיש פתקא ותוכל לסייע

הביתה, בעלה השיב שהוא אינו הולך להתפטר מהרבי עד שהרבי יקרא אותו, היא הפצירה בו שיכנס אל הרבי, אמנם הוא התעקש שאי אפשר לו לבטל את מהגו, ממילא לא נסעה גם היא.

עבר יום וימים עשרת ימי תשובה וכל ימי החג, ואומללים אלו לא החזרו להקרא, באו ימי הסתיי החורף חוג חסידים אלו ממתנינים על הזמנתו של אבא מארי, אין הם זדים ממקומם בלי נטילת רשות, ואין הם נכנסים לאבא בלי הזמנה! עד ימות החנוכה. באחת ימי החנוכה שלח אבא מארי ז"ל את משמשו אל חסיד זה שיכין עצמו והוא ואשתו להכנס אל היכל אבי ז"ל, ואז נכנסו תמימים אלו! חסיד זה הושיט בקשה בעבור זש"ק ופרנסה, אבא ז"ל נתן להם תפוח לאכול ויברך אותם בזש"ק, עניה זו התחילה לבכות על גודל העניות ששרר אצלם רח"ל, התלמזזים כבר הלכו להם בלי ספק אל מלמד השני שיש אצלם בעיה, הפרה כבר מכר הערל... ומהיכן יתפרנסו אומללים אלו? אבא ז"ל הקשיב לקול תלונתה, הושיט פרוטה לר' שמואל החסיד, ואמר לו שכשישוב לביתו יקנה בזה מה שתזדמן לו למכור, בירך אותם בהצלחה, בזש"ק, ונסעו בלב מלא תקווה ואמונה.

בבואו הביתה קנה דבר מה שנזדמן לו, מכרה והרויח, שוב קנה ושוב הרויח, ור' שמואל החסיד דגן נעשה לסוחר, עלה ממדריגה למדריגה הצליח ועשה חיל, השי"ת בירכו בבנים ובבנות, ובמשך זמן קצר קנה לו דירה נאה בבארדיטשוב, נעשה לפאדריאטישק [- קבלן מסילות הרכבת ברוסיה] ותורה וגדולה היו אצלו במקום אחר.

שלהבת שמואל, ד עמוד עח

דרכו של רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע במצות צדקה

נדיבות לבו של הרה"ק רבי שלום היה בלי גבול, פזר נתן לאביונים, וסיכן את חייו להצלת נפשות ישראל. מספרים, כי נתן לאביונים הגונים סכומים גדולים של מעות עד כי חדלו להיות עניים ונתעשרו.

וסיפר מרן הסבא קדישא מרוז'ין זי"ע, א, שעל דרך זה פירש אביו הרבי ר' שלום הפסוק (ויקרא יט יח) "ואהבת לרעך כמוך", כשם שאתה אינך חפץ להיות עני, כך תדאג גם לרעך, עד כי יחדל להיות אביון.

בלשון חסידים תתקשר, מערכת ג' פרק ד אות מז, בשם זקני החסידים.

למה לרהיטי הבית של רבינו שלום יש חן יותר מרהיטי העשיר

סיפר הס"ק מרוז'ין זי"ע פעם הגיע אל אבי הרה"ק הצדיק רבי שלום זי"ע איזה אדון גדול שהיה אף עשיר גדול, עם איש יהודי אחד ממכרו ומבאי

עבודת ה' של רבינו הרה"ק מפראהבישט בדרך קשה ומסוכנת

הרה"ק מרוז'ין שאל את הרבנית אדיל בת הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז' - אולי שמעתם ותדעו מה זה שאביכם הקדוש היה מדבר תמיד סרה על אבי הקדוש, וסיפרה הרבנית: פעם הגיע לאבי אחד מהנוסעים לפראהבישט וניגש לתת שלום, וכיון שרק נגע אבי בראשי אצבעותיו חטף מיד את ידו חזרה ואמר 'פראהבישטער חסיד, קאלט קאלט!...' והלך הלה עוד פעם בין הבאים ושוב היה כן, והלה נבהל מאד ופרש לקרן זוית ובכה מאד, וריחמתי עליו ונגשתי לאבי ואמרתי - הלא רחמנות על האיש הזה שהרי חיותו פוסקת ממנו מרוב עגמת נפש.

ואמר לי אבי הק': הענין הוא שהרה"ק רבי אברהם המלאך אבי הרה"ק מפראהבישט עבד את הבורא יתברך בדרך גבוהה מאוד מאוד שלא הלכו בה מעולם, ואביו המגיד הגדול ממעזיטש הוזהרו שדרך זו קשה ומסוכנת למאוד, אך המלאך ענה לו: הנך אב גשמי... לאחר שנסתלק המגיד הגדול נתגלה אל בנו בחזיון לילה ואמר לו הנה עכשיו אינני עוד גשמי והנני מודיעך שדרך זו מסוכנת היא למאד לקיצור שנים רח"ל, אך בנו ענה לו: הלא הייתם אב גשמי... ודבר אתו קשות, אך המלאך הקדוש המשיך בדרך זו, ואכן נסתלק

מהאי עלמא בדמי מינו - ועכשיו הואני - סיים הרה"ק רבי ברוך - שבנו הרה"ק רבי שלום ממשיך בדרך קדושה ומסוכנת זו, לכן הנני מדבר עליו להשקיט במקצת את המקטרגים מעליו...

נאמר מרדכי, ח"ב עמ' קכב

רבינו שלום שולח מבקשי ישועה להתברך אצל בנו רבינו מרוז'ין

סיפר הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע כי איש אחד מחסידי אביו הרה"ק רבי שלום שכנא זצ"ל, היה לו בן יחיד והיה אילם ר"ל, והזכירו תמיד לפני אבי, ואבי היה אותו 'השי"ת יעזור לך', וכשהגיע בנו לשנת ה"ג אמרה לו אשתו 'הלא בנו צריך להתחיל להניח תפילין ולהתפלל ולעשות ברכה, לכן ניסע כולנו אל הרבי'. ויסעו שלשתם אל אבי ז"ל ויברך אותם כמנהגו 'השי"ת יעזור לכם', ומיד הלך החסיד וקנה משקה וחילק לחסידים כי בטח ברבו שבוחאי ויכל בנו לדבר.

וכשראתה אשתו שבנה איננו מדבר עוד נכנסו עוד פעם אל אבי, ויאמר להם לכו אל בני ישראל'נא. ואנכי הייתי אז כבן שש, והייתי משחק עם הבן של הגבאי, הוא היה סוס ואני רכבתי עליו, ויאמר החסיד הזה אלי 'שאל'נא, אביך הרב שלח אותי אליך שתעזור לבני, שאלתי אותו 'מה יש לבנך', אמר לי 'הוא אילם, שאינו יכול לדבר', נגשתי אליו ושאלתי אותו 'מאין אתה' והשיב לי, 'מעיר פלונית', ושאלתי עוד 'מה שמך' והשיב לי, אמרתי לאביו 'מה אתה רוצה הלא בנך מדבר כאחד האדם'. אבל עכשיו הנני רחוק מאוד מזה.

ספורי נפלאות מגדולי ישראל, ח"א סיפור קט

למה רבינו שלום ובנו רבינו אברהמלי לא האריכו ימים?

כאשר התראה הרה"ק רבי משה מסאווראן זי"ע בפקודת הקדוש של מרן הרה"ק מאפטא זי"ע עם מרן קדוש ישראל מרוז'ין זי"ע, כיבד אדמו"ר מרוז'ין את הרה"ק הקד' מסאווראן עם כיבוד כנהוג, ואחר כך שאל מרן הס"ק מרוז'ין את הרה"ק מסאווראן זי"ע 'האמינו שיש צדיק אחד שהוא דבוק תמיד בהבורא עולם בלי הפסק רגע?' ענהו הרה"ק מסאווראן כמסתפק 'וכי זה יוכל להיות?'

אמר לו הרה"ק מרוז'ין: 'הלא זה היה זקני המלאך הקדוש'. השיב לו הרה"ק מסאווראן: באמת לא האריך ימים בעולם. אח"כ אמר מרן הס"ק מרוז'ין זי"ע על אביו רבי שלום [מפראהבישט] זי"ע שהיה גם כן בדביקות בלי הפסק, וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן זי"ע שלא האריך ימים על ידי זה.

ויאמר מרן הרה"ק מרוז'ין זי"ע עוד שכן היה גם אחיו הרה"ק רבי אברהמלי מפראהבישט זי"ע. וגם עליו אמר הרה"ק מסאווראן שבאמת גם הוא לא

שבועות יתנה טובה לכללות ישראל. ענה הרבי לרב לייב ווארן: 'זכרתי אביכם ז"ל למד עמי בעניני ד' חיות שבמרכבה שהם 'ארי שור נשר אדם', ואדם שבמרכבה נקרא לפעמים בשם 'יעקב' ולפעמים בשם 'ישראל', והחילוק שבין יעקב לישראל, שבישראל נאמר (ישעיה מט ג) "ישראל אשר בך אתפאר", שכביכול הקדוש ברוך הוא מתפאר בישראל, וביעקב נאמר (תהלים קלד ד) "כי יעקב בחר לו יה" שיעקב מתפאר וסניף ליה.

וכן אמר אביכם 'אם תרצה לראות ישראל שבמרכבה תביט בבני ישראל, שעליו נאמר 'ישראל אשר בך אתפאר', ועל דברים האלו באתם ורמוז אביכם שתצאו'.

עירן קדישין - תניא, דף כב

פרנסתו של רבינו שלום הייתה בדוחק

ומה הראה רבינו שלום לשני סוחרים שבאו אליו אודות בנו רבינו מרוז'ין

פרנסתו של הצדיק רבי שלום [מפראהבישט] היתה תמיד בדוחק ובצמצום, יהודים אמידים שידעו על כך נתנו לו לעתים סכומי כסף.

שני סוחרים עשירים שהזדמנו לעיתים לפרוהובישט בעניני עסקים, היו נוהגים להקדיש שעות ספורות לאסוף כסף בעבור הרבי. פעם השיגו בעבורו סכום גדול, באו אליו והוא קיבלם בסבר פנים יפות בהראותו להם חיבה יתירה. כשלוש שעות ישבו הסוחרים אצל הרבי, וכשהגיע זמן הסעודה הזמינם לסעוד עמו. באמצע הסעודה שוחח הרבי עם אורחיו בדברי תורה ומוסר. בנו הקטן ישראל [אשר התפרסם לימים כהרה"ק מרוז'ין], היה מופיע בחדר בכל פעם שאביו השמיע את דבריו, כשהפסיק לדבר יצא הילד מהחדר.

בתום הסעודה ביקשו הסוחרים לשוב לאכסניה שלהם, לפני שנטלו מהרבי ברכת פרידה, אמר להם: 'בואו אתי ואראה לכם דבר נפלא'. הובילם הרבי לחדרו של הבן, הקיש על הדלת, נכנסו וראו את הילד מסתובב אנה ואנה ועיניו זולגות דמעות. 'מדוע תבכה בני? שאלו האב. 'הנני קורא קריאת שמע' ענה. לא נראתה התשובה בעיני הרבי והוא אמר "גזור אני עליך בגזירת כיבוד אב שתגיד לי את הסיבה האמיתית לכך שלך כעת". עמד הילד ואמר "אני מהרהר כמה פעמים הרמתי היום ידי שלא לשם שמים - ועל כך אני בוכה".

מתפעלים עד אין קץ מגדלותו של הילד יצאו הסוחרים לאכסניה שלהם.

בית רוז'ין, עמ' מז

חלישות דעתו של הרה"ק מפראהבישט זי"ע קודם הסתלקותו

מון הסבא קדישא מרוז'ין סיפר קודם הסתלקותו לבנו מון אדמוה"ז מסאדיגורא זי"ע"א ואמר לו בזה הלשון: 'אבי הק' [הרבי רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע] טרם הסתלקותו מהעולם הזה, התבונן במחשבתו הקדושה ונוכח לדעת כי הוא לא יהיה הגואל צדק. ובאותה שעה לא יכולת להביט בעיניו הקדושות מרוב חלישות דעתו.'

כתב הרה"ח רבי מרדכי אהרן פישמן ע"ה

רבינו שלום מפרש פסוק בתהלים על דוד המלך ועל בנו מרוז'ין

מון הרה"ק הרבי רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע"א אמר על קפיטל מ"ה שבתהלים "זה אמר דוד המלך ע"ה בגין שלמה בנו ובגין מיין שאשקוני [מון הרה"ק מרוז'ין זי"ע"א], והסימן שבפסוק תחת אבותיך יהיו בניך" יש את השם "ישראל בן חוה" -

כרם בית ישראל, מכתבי הגה"ח רבי ישראל פסח וועטשטיין זצ"ל

תמונות: דוברות האגודה למקומות הקדושים ברומניה'

ביתו. וכאשר בא אל בית אבי הלך בכל החדרים והביט בעיניו, וגילה תמיהתו עד ששאל את היהודי הנ"ל אשר ליווהו 'איך יתכן אשר אלי הביאו הדיינים מהמקומות הגדולים ושילמו עבורם הון רב אך אין להם חן כלל, ואילו החפצים אשר כאן שאינם שווים אפילו לא עשיריית מהחפצים שבביתו ואף על פי כן כל רואיהם ישמח בהם.

ויאמר על זה מון הרה"ק מרוז'ין זי"ע שהאמת כן הוא, כי במקום שהשכינה שורה שם חזקה, וכמו שכתוב "עוז וחדוה במקומו", וכן כתוב "וצדיקים ישמחו יעלצו", מה שאין כן במקומות שאין השכינה שורה, וכמו שכתוב בזה"ק 'שכינתא לא שריא לא באתר עציבו', וכן 'שכינתא לא שריא אלא באתר חדו'.

מגדיל ישיעות, דף פו.

רבינו שלום מלמד איך לזכות לבחינת גילוי אליהו האמונה

סיפר הרה"ק מרוז'ין זי"ע"א [מאחד שהציר לאביו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט] זי"ע"א שרצה לראות אליהו, ולבסוף אמר: 'כשמאמינים שמלכותו בכל משלה ולית אתר פנוי מיניה זהו ענין גילוי אליהו'.

עירן קדישין, מה

רבינו שלום נושא את בנו רבינו מרוז'ין בידיו בטיול מחוץ לעיר

סיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלונים זי"ע בשם מון הרה"ק מרוז'ין זי"ע שסיפר על עצמו: כשהייתי בן שלוש שנים נשאני אבי [רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע] על ידיו וטייל אתי אל מחוץ לעיר, ונדמה לי מרוחק כאילו השמים נוגעים בארץ, שאלתי את אבי האם שם נגמרים השמים, ואמר לי בזה הלשון: 'לא בני, יש עוד ועוד'.

או בנוסח אחר: 'לא בני, יש עוד שמים גדולים ויש קל אחד גדול ונורא שברא את השמים'. ואחותני יראה, ומרוב פחד התחילו מעי להתחלחל בקרבי, וסיים הרה"ק מרוז'ין בלשון קדשו 'און זיי ווארפין זיך נאך' (ועד עתה הם עדיין מתחלחלים).

נר ישראל, ח"ג ערך יראת הרוממות; סיפורי מון הרמ"ח, ערך הרה"ק מרוז'ין זי"ע אות ס; משלחן הרמ"ח, עמ' קמו ערך הרה"ק מרוז'ין זי"ע

רבינו שלום מעיד על קדושת וחכמת בניו

הרה"ק מרוז'ין נולד בשנת תקנ"ז בפראהבישט, וראשית חינוכו קיבל אצל אביו הרה"ק רבי שלום מפראהבישט. בהיותו כבן שש נפטר עליו אביו הק' ונתחנך אחר כך אצל אחיו הגדול הרה"ק רבי אברהם [מפראהבישט] שמילא את מקומו של אביהם הק', אך גם אחיו לא האריך ימים, וכעבור עשר שנים נסתלק גם הוא. כך שאפשר לומר שהוא לבדו חונך את עצמו.

אביו הקדוש רבי שלום מפראהבישט אמר פעם בזה הלשון: 'בניי (היינו הרה"ק רבי אברהם והרה"ק מרוז'ין) די להורות להם את כ"ב אותיות הא-ב ואת השאר כבר ימשיכו וידעו מעצמם'.

שיח יצחק, ג' חשון

רבינו מרוז'ין עוקב בילדותו אחרי איש שנכנס להתברך אצל אביו רבינו שלום

איש אחד זקן ונשוא פנים הרבי לייב מאחניפקיר שמו, היה מקורב עדיין לאביו [שם מון הרה"ק מרוז'ין זי"ע] הרב רבי שלום [מפראהבישט] זי"ע, ואחר פטירת הרבי שלום זי"ע נסע לרוז'ין לרבינו זללה"ה, ובבואו לרוז'ין אמר לו הרב 'אפשר תוכלו לזכור פעם אחת כשהייתי עוד נער קטן, פעם אחת באתי לחדר אבי הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ודיבר אבי זי"ע עמכם איזה עניין וכאשר דרכתי על מפתן החדר רמו לי אבי שאצא. אולי תוכלו לזכור באיזה ענין עסקתם, אולי הם דברים שנוגעים לכללות ישראל, מבטיחכם אני

כיצד מחנכין?

עלון מס' 90

הכר את כוחך! / בן מלך נשאר בן מלך לנצח! לפרשת נח תשפ"ה

אף אנו בני אדם - ח"ו כאשר לא נכיר שיש לנו כוחות אדירים של בני אדם... אשר בידינו להעפיל גבוה עד מאד, ולא נסתפק להיות נחשלים אחרי... אלא ידע האדם את גבורותיו (אף אם גדל עם 'כלבים' חלושי העם, ידע שהוא אריה), יעלה ויעפיל לרום המדרגה ללא התפעלות מהנפילות המדומות אשר היצר מדמה לו כי חלש הוא. וכבר אמר הרה"ק בעל 'יסוד העבודה' ז"ע לפרש בלשון הפסוק (תהלים קמה, יב) 'להודיע לבני האדם גבורותיו', שמדובר על האדם, שעליו להודיע לעצמו את 'גבורותיו' - שכוחות עצומים טמונים בו, והינו גיבור חיל...
~~~~~

מספר הרב עמרם בינעט:

ישנו יהודי צדיק בארה"ב, הרב אברהם גולדשטיין שליט"א. הוא גר צדק, שנטמע בצורה יוצאת דופן בקהילה החרדית בארה"ב, ולימים הפך לאבן שואבת לגרי צדק נוספים, אותם קירב והנחה, עד שקמה קהילה שלימה של גרי צדק הוא עומד בראשה ומנהיגה בצורה נפלאה, תוך שמירה על קשר עם גדולי תורה ודאגה שוטפת למשפחות הגרים והילדים שלהם, לגדלם לתורה וליראת שמים.

ביום מן הימים הגיע אליו יהודי ובפיו בקשה. בני, סח היהודי, רוצה להרגיש את חשיבותו כיהודי, אבל לא מצליח להגיע להרגשה הזאת. זה מאוד מתסכל אותו. אנו מתגוררים בארה"ב בסביבה שיש בה הרבה גוים, הוא רואה סביבו גוים רבים כחול הים, לא פעם הוא צועד ברחוב בו הוא היהודי היחיד, וגם אם מבין במוחו "שלא עשנו כגויים הארצות", ו"לא שם חלקינו כהם", הוא רוצה שהרגשה זו תהיה יותר חזקה אצלו, וחשבתו שדווקא הרב, כגר צדק שמכיר עוד גרים רבים ומלווה אותם בדרכם החדשה, יוכל להסביר לו את זה טוב יותר מכל אחד אחר...

הלה הביא עמו את בנו בן ה-18, נער שקיבל חינוך יהודי טוב ונראה בהתאם, אבל יש לו מבט מבולבל בעיניים. חסר לו משהו בהרגשה המיוחדת, הוא לא מרגיש חזק מספיק את הגאווה על כך שזכה להיות חלק מעם ה' וחבל נחלתו.

"לא ידעתי מה לומר לו", מספר הרב גולדשטיין, "הרי בוודאי כבר הסבירו לו, וההסבר לא דיבר אליו. מה אני יכול לחדש יותר מכל מה שלימדוהו?"

"נשאתי תפילה לאבינו שבשמים וביקשתי שינחה אותי בדרך טובה וישרה".

וישאר אף נח (ז, כג)

כותב רש"י: לבד נח, זהו פשוטו. ומדרש אגדה, גונח וכוהה דם (ב"ר לב, יא.) מטורח הבהמות והחיות. ויש אומרים שאיחר מזונות לארי והכישו, ועליו נאמר הן צדיק בארץ ישולם (משלי יא, לא).

ביאר הבית ישראל מגור ז"ע, נח חשב, כי האריה הוא מלך רק ביער כשהוא שולט על החיות, אבל כאן בתיבה אינו שולט על החיות, ואין לו עדיפות להקדימו באכילה.

אכן האריה בכל זאת הכישו - כי "מלך לעולם נשאר מלך".

על משקל זה אמר הרה"ק רבי שמעון מאמשינאו ז"ע, בהא דאיתא בגמ' (סנהדרין כ:): על שלמה המלך כשנתגרש ממלכותו "לבסוף לא מלך אלא על מקלו", ולכאורה איזו מלכות שייכת על מקל? אלא אף כשלא היה לו אלא מקלו, השכיל להבין שלא נאבד ממנו תואר 'מלך'.

וזה לימוד לדין בני מלכים, כי יש תקופות בחיי האדם שיש לו נפילות ומצבי קטנות, ועליו לזכור ולשנן כי 'בן מלך לעולם הוא בן מלך'.

~~~~~

סח הרב אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי מאחד מבני החבורה והוא ירא"ש מרבים וצדיק נשגב, שבאחד ממסעותיו הגיע לארגנטינה בשליחות קודש. באחד הימים לשהותו, לקחו אחד מהנגידים ל'גן החיות', וראה שם דבר פלא, כי נוהגים המבקרים להאכיל בשר חי בפי האריות' כשהם עומדים בסמוך אליהם ללא חת וללא מורא כלל וכלל. כי אריות הללו מתייחסים לבני האדם בנימוסים ובדרך ארץ שלא מעלמא הדין. ויתמה האיש בפני מארחו, והרי ידעתי מימי נעוריי, כי אריה מסוכן הוא לטרוף את המין האנושי בעודו בחיים, כיצד המה שותקים ואינם נוגסים בבני אדם, ואפילו אינם נובחים ופוצים פיהם, אלא כ'ילדים טובים' מקבלים מאכלם מידי המאכילים אותם, והרי הם יכולים 'לאכול' את האיש המאכילם בעודו חי.

ענה לי האיש, אריות הללו גדילים מיום הוולד עם כלבים, מאבוסם גם יאכלו, ואינם מעלים בדעתם כלל כי יש להם כוחות אדירים, והרי הם אריות החושבים את עצמם כבעלי כח של כלבים... ואינם יודעים ש'אריות' המה... ואינם יודעים כי בכוחם לקרוע את העומד לפנייהם בין רגע...

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו,
מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

עודו נושא תפילה, נפל במוחו רעיון. לרב גולדשטיין יש יד יד שמתעסק במוזיקה, ונחשב לאומן גדול בתחום. האיש מחזיק גם עסק גדול בתחום הנגינה, ויש לו חנות עם מעבדה ואולפן... כשבעים איש עובדים בעסק שלו, כולם גויים.

אותו אחד מחזיק את עצמו ל'בן נח', ומקפיד על שמירת שבע מצוות בני נח, ומכאן הקשר שלו עם הרב גולדשטיין. לא מתגייר, אבל מאמין שתורת ישראל תורת אמת ומאוד מתעניין בה, ומבקש הסברים מדי פעם מהרב גולדשטיין.

"אתה אוהב מוזיקה?", שאל הרב גולדשטיין את הבחור שהשיב בחיוב, בוודאי. הוא אפילו מנגן קצת על כמה כלים, ומאוד אוהב מוזיקה! אולי זה בגלל שהוא מגיע ממשפחה של לווים, משם החיבור למוזיקה.

"אני צריך לבקר אצל ידיד שמתעסק בתחום, רוצה לבוא איתי?", הבחור השיב בחיוב, וכעבור זמן קצר הם כבר היו בעסק הגדול. עיני הבחור נצצו בהתלהבות, שפע של כלי נגינה נגלה לנגד עיניו, ובעל הבית אפילו הרשה לו לנסות לנגן על כל כלי שיחפוץ, כמובן בזהירות הנדרשת שלא לגרום לנזק חלילה.

הרב גולדשטיין עלה למשרד של בעל הבית כדי ללבן עמו איזה נושא בו עסק הגוי ואותו ביקש לדעת, ובינתיים ישב לו הבחור בקומה התחתונה והתענג על הכלים השונים. הוא ניסה לנגן בצ'לו ובקונטרה בס, הקיש על הקמנצ'ה ופרט על מיתריו של הנבל הגדול... מתענג מכל רגע.

בעל העסק הציץ וראה שהבחור נהנה כל כך, הוא שאל את הרב גולדשטיין מה הסיפור של הבחור הזה ומה הוא עושה איתו, ואילו הרב גולדשטיין לא פירט לו יותר מדי, רק סיפר לו שהבחור הזה הוא לוי, ולכן יש לו חיבה מיוחדת למוזיקה.

עיניו של הגוי נדלקו: "מה אמרת? הוא לוי? ממש ממשפחה של לווים? בן אחר בן לאותם לווים שניגנו בבית המקדש???"

הרב גולדשטיין השיב בחיוב. בוודאי, יש הרבה יהודים שהם לווים...

אבל הגוי לא הכיר את התופעה, זו היתה הפעם הראשונה שבה ראה במו עינו 'לוי', בשר ודם.

הוא התרגש עד עמקי נשמתו, והודיע לרב גולדשטיין: "אם הוא לוי, אני רוצה שהוא יברך אותי".

לאחר מחשבה קלה הוסיף ואמר: "אתה יודע מה? בעצם למה רק אותי? אני רוצה שהוא יברך את כל העובדים פה בעסק!".

עוד לפני שהרב גולדשטיין הספיק להגיב לדבריו, הוא כבר הוציא הודעה דחופה לכל העובדים מכל האגפים והמחלקות להתרכז בחדר הכינוסים המרכזי, יש לו הפתעה מיוחדת עבורם.

כל העובדים התרכזו בעיצומו של יום עבודה שגרתי, ובעל הבית סיפר להם בהתרגשות על כך שהיום הגיע יהודי לחנות שלהם, ומתברר שהוא לא פחות ולא יותר, לוי!!!

חלק גדול מהעובדים כבר הבינו במה מדובר. הם שמעו מבעל הבית רבות על היהודים ועל בית המקדש, והידיעה על כך שתיכף הם יזכו לראות לוי ריגשה גם אותם. אלו שלא הכירו, נדבקו גם הם בהתרגשות, וכל זה קורה כשלויה המדופלם מנסה לנגן על אבוב, ולומד להכיר את הצלילים שהוא מפיק.

כעבור רגעים בודדים, כבר הובא הלוי אחר כבוד אל חדר הכינוסים, וכל עובדי המפעל עמדו בשורה ארוכה, כשהוא מתבקש לברך אותם.

הבחור נבהל, ממתי אני מחלק ברכות? ומאיפה יש לי כל כך הרבה ברכות לחלק לשבעים אנשים???

הוא הסתכל על הרב גולדשטיין בתחינה שישחרר אותו מהחובה המשונה שהוטלה עליו, אבל הרב גולדשטיין דווקא שיתף פעולה עם הגויים, עשה איתם יד אחת נגד הבחור...

"למה לא?", אמר לו, "תברך אותם! תראה איך הם משתוקקים לקבל ממך ברכה!"

"אבל אני לא יודע איך לברך גויים", אמר לו הבחור, "מה אני אגיד להם? שאברך אותם שיזכו לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות? או שיהיה להם 'ידישע נחת?', אלו הברכות שאני מכיר פחות או יותר..."

הרב גולדשטיין התעקש, "לא משנה מה, תברך אותם בהצלחה, בבריאות, בנחת, בשמחה, העיקר תן להם ברכה".

לא נשארו לו הרבה ברירות, והוא התחיל לברך, אחד אחרי השני הם ניגשו אליו בהכנעה, וקיבלו את ברכתו בהתרגשות גדולה. לחלקם עמדו דמעות בעיניים, ואחרי שהתברכו מפיו הם היו שמחים ומאושרים.

הבחור בירך ובירך. כשעברו שלושים אנשים, כבר עמדו דמעות גם בעיניים שלו, וכשכולם סיימו לעבור, הוא נכנס לאחד החדרים ופרץ בבכי מטלטל...

אחרי שנגרע מעט, נכנס הרב גולדשטיין, הגיע הזמן לחזור הביתה...

"הגעתי לכאן כדי שתסבירו לי מה היא החשיבות של יהודי", אמר הבחור בהתרגשות, "עוד לפני שהסברתם לי, כבר זכיתי להבין. מעולם לא הבנתי עד היום, מה המשמעות של להיות יהודי, מה המשמעות של להיות לוי, מה המשמעות של להיות נזר הבריאה, יהודי הממשיך שושלת ארוכה ומפוארת של יהודים מדורי דורות. גאוות היחידה שנכנסה בי עכשיו על עצם היותי יהודי, לא תסור ממני לעולם, גם אם אהיה במשך שנים בארץ שלימה שבה אני היהודי היחיד, עדיין אשמור על התחושה שהחשיבות שלי כיהודי, עולה על כולם.

הרב גולדשטיין חיך בסיפוק, שוב ראה בעיניו, מה יכולה תפילה אחת קטנה לעשות, איזה שינוי גדול היא יכולה לחולל בליבו של נער צעיר. שינוי שילוה אותו כל ימי חייו.

(מתוך "לקראת שבת מלכתא")

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת הרה"ח לוי יצחק זצ"ל ב"ר אברהם יששכר דב קניג ז"ל

נלב"ע בז"ך בתשרי תשע"ו. ת.נ.צ.ב.ה.

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפוסם דבריו
אנו אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב להם כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנינים
ובני בנינים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב. גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהוקאל
רבי יהוקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מלליצי יודשיר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעייתו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצורכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הולמדו בספרי יזכה לירוש, ו
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנינים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הסבחה בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהוקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע
עשה לך תיבת עצי גופר קנים תעשה את התיבה, וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר. במדרש (ב"ר ל"ז): איתא, דכל ק"כ שנה היה נוטע ארזים ומקצצן, והיו שואלים אותו למה אתה עושה כן, והיה נח משיבם שריבון העולם עתיד להביא מבול על העולם. אמרו לו, אם יבוא מבול, לא יבוא אלא על ביתך. והקשו המפרשים מה הדברים האלה אין להם שחר, האיך יתכן שיאמרו לנח כן, בזמן שהם יודעים בעצמם שהם חוטאים בנפשותם, ואילו נח הוא איש צדיק, והאיך יעלה על דעתם לומר שיבוא מבול על נח. ויש לומר עפ"י מה שכתב בזוהר שנח חטא בכך שלא התפלל על בני דורו לבטל את הגזירה. וי"ל שבני דורו של נח כששמעו ממנו שעתיד הקב"ה להביא מבול על העולם, היו סבורים שנח היה לו להתפלל עבורם שלא יאבדו, ועתה שאינו מתפלל עבורם, אלא אדרבה עושה תיבה להגין על עצמו ואינו חושב כלום אם יהיו הם נאבדים, ראוי הוא למות לבדו וכל העולם כולו יהיה ניצול. ודומה למה שמצינו ששלח מרדכי לומר לאסתר 'אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלח יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו', וכן מצינו בגמרא (תענית יא.) דבזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם אלך לביתי וכו' ושולם עלי נפשי וכו', ואם עשה כן לא יראה בנחמת ציבור. וזה היה כוונת אנשי דורו של נח, שאמרו לו היות שאתה יכול להתפלל עבורינו ואינך מתפלל, אלא אומר שלום עלי נפשי, א"כ אם יבוא המבול, הוא יבוא רק עליך, כי אתה תענש על כך שלא התפללת עבורינו. (זרע שמשון אות ב.)

מנחה חדשה' להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים. במדרש רבה (בראשית פרשה א אות ז): "ראש דברך אמת" (תהלים קיט קס) - אר"י [מתחלת ברייתו של עולם ראש דברך אמת], 'בראשית ברא אלקים'. והנה המפורשים פירשו (מהרז"ו שם ועוד), כי אלקים הוא אמת, ומתחלת התורה בשם זה. ולי נראה לבאר בעהש"י, כי ס"ת בראשית ברא אלקים הוא אמת. וזה שאמר, "ראש דברך אמת" - אמר ר"י "בראשית ברא אלקים".

והנה עי"ז שחתם תחילת הבריאה באותיות אמת, יש קיום העולם. כמו שאיתא בירושלמי, למה נקרא כל זרע ישראל בשם ישראל, משום דכתיב "ויהי בישורון מלך" (דברים לג ה), דעיקר שמם הוא ישורון. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו שלשלת קטן של זהב, והיה מתירא שמא תאבד ממנו מחמת קטנותו, וקבע לו זר של זהב גדול ונשמר אגביה. כך הקב"ה חשש שמא יאבדו ישראל בשיעבוד הגליות, לכך קבע להם שם א"ל בסוף, שהוא עטרה לראשם, ויהיו שמורים בגלות, עכ"ל הירושלמי. והנה ידוע דאמת חותמו של הקב"ה, והוא גושפנקא דמלכא (שבת נה א, ויומא סט ב; ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א). ודרך העולם, כשאדם עושה דבר חותם שמו על הדבר אשר עשה, כדי שהכל ידעו שהוא עשה הדבר הזה ולא אחר. כך הקב"ה, ברא את העולם, והמציא אותה וכל אשר עליה מאין ומאפס מוחלט ליש, לכך חתם שמו בתחילת הבריאה, ובסוף הבריאה - ברא אלקים לעשות ס"ת אמת. להורות כי הוא הבורא ואין זולתו, וכענין שאמרו: למה נברא אדם הראשון ביום הששי, שלא יאמרו שותף היה להקב"ה במעשה בראשית (סנהדרין לח א). והנה ע"י שחתם במדת אמת, יש להעולם קיום, כי כח הפועל בנפעל, ואמת מורה על הקב"ה, וד"ל.

עדיין חייב משום שנצטרפו עם השעורים. וז"ל: דאין הכוסמין יוצאין מידי טיבלן ליעשות תרומה במה שתורמין אותם על החטין, כיון דאף אם אינם מין אחד עם החטין, אבל חייבין משום שנצטרפו עם השעורים, עכ"ל.

אבל הקשה האבני נזר על זה, דכיון דחלה אין לה שיעור, לכן אע"ג שתרם מהכוסמין על החטין, עדיין נשאר בכוסמין שיעור חלה על הכוסמין גופא. וז"ל: דהלא חלה אין לה שיעור, ויוכל לחול תרומה על כל מה שתרם בשביל הכוסמין עצמם ממין אחד, עכ"ל.

ותיריז וז"ל: וצ"ל דכיון דאינו תורם על הכוסמין לבד, רק על החטין ועל השעורים ג"כ, כיון שאין חלון בשביל החטים ושעורים יחד, לכן לא יחול [חלה] על הכוסמין רק לפי חשבון דהיינו שני שלישים, [והשאר נשאר טבל, ולכן צריך לתרום מכל מין בפני עצמו].

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר יחזקאל לאנדא זצ"ל בעל 'שיבת ציון' י"א צ"כ ח"ח תשרי

חודש חשון. בחשון התחיל משפט

דור המבול אשר הרבו לחטוא ולא יראו אלהים ואמרו דלית דין ולית דיין, כמו שנאמר (איוב כא:יד) 'ויאמרו לאל סור ממנו וגו' כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו'. ועד גמר בנין הבית ע"י שלמה המלך, היה רושם משפט דור המבול בעולם, וכמו שאמרו (תנחומא בראשית י"א) שבכל שנה בחודש חשון היו ארבעים יום המים שוטפים, שבגמר בנין הבית פסקו הארבעים יום רושם משפט המבול. שתכלית המכוון מהבריאה להיות דירה בתחתונים לשכון השכינה בארץ, ובחטא דור המבול ודור הפלגה נסתלקה השכינה, וע"י בנין הבית חזרה. כי בביה"מ היה השראת השכינה בקביעות, כמו שקרא יעקב למקום המקדש 'בית', והיינו קביעות מקום לגילוי שכינתו יתברך שמו, ומשם יראה יוצא לעולם, כמו שנאמר 'למען תלמד ליראה את ה' , לא יראת עונש, רק יראה אמיתיות, כי במקום גילוי שכינתו נופל יראה, וכמו שאמרו 'במורא גדול' זה גילוי שכינה. וכמו שכתב בהג"ה ריש או"ח כשישים האדם אל לבו שמלך מלכי המלכים

חייב, דיש לומר דחייב משום דכוסמין הוא מינו עם החטין, וכן להיפך, דאף אם אינו מינו עם החטים גבי לתרום מזה על זה, מ"מ חייב, משום דכוסמין הוא מינו עם השעורים, דהרי אין צריך לצרף כולם כדי להתחייב בחלה. אך כל זה הוא בקב חטין וקב שעורים וקב כוסמין, אבל בחצי קב חטין וחצי קב שעורים וחצי קב כוסמין, כיון שאין חיוב רק בצירוף שלשתן, אם תאמר שאין תורמין מזה על זה [משום דאינו חייב מינו, א"כ] הוי תרתי דסתרי, דאם אינו מינו הא לא נתחייב, ואי מינו הרי תורמין מזה על זה, ולכן ממנ"פ החטין והשעורים אינם טבל כשתורם עליהם מן הכוסמין.

אבל מן החדש וישן דלאו משום שאינו מינו הא דאין תורמין מזה על זה, רק כך הדין דמצטרפין, ומ"מ אין תורמין מזה על זה. ודוקא בחטין וכוסמין וכן בשעורים דמשום שאינו מינו אין תורמין מזה על זה, ובאינו מינו לגמרי אין מצטרפין, והוי תרתי דסתרי, עכ"ל.

אבל הקשה האבני נזר, דכל זה מובן מדוע לא אמרינן בקב חטין וקב שעורים וקב כוסמין, דלא הוי תרתי דסתרי בנוגע חיוב כוסמין, כיון דאפילו

אם נימא דכוסמין אינו מין שעורים, ולכן אינו יכול לתרום מכוסמין על שעורים, מ"מ חייב הכוסמין בחלה משום דהוי מין חטים, וכן להיפך. אבל עדיין קשה בנוגע הפרשה על חטים ושעורים, מדוע לא נימא דמועיל להם להפריש מן הכוסמין ממה נפשך, דאם אינם מין כוסמין הרי הם פטורים, ואם הם מין כוסמין, א"כ יכול לתרום מכוסמין עליהם.

וז"ל: אך יש לעיין לפ"ז בקב מכל מין ג"כ נימא דלענין שלא יפטר החטין והשעורים הוי תרתי דסתרי, דעל כרחק אין החטין חייבין אלא אם כן הכוסמין מן חטין, עכ"ל.

וכתב האבני נזר דאפשר לומר דהטעם דלא מועיל בנוגע חטים ושעורים במה שמפריש עליהם מן הכוסמין, משום דהכוסמין גופא נשאר טבל במה שמפריש על החטין, כי

רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר זי"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זי"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב חיי', יהיב מזוני.

'מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו'. שלמה המלך הודיענו בכתוב הזה, כי אין האדם צדיק עד שיתהלך בתומו בעבודת ה', וענין 'התהלך בתומו' הוא שיעשה אדם את המצות כמשפט, ושיכוין בהם לאהבתו וליראתו, לא להתגדל ולא להתפאר ולא שיהיה בשביל זה מכובד בעיני הבריות יותר, כי ראוי האדם שיעשה טובות וחסדים כפי יכלתו ושלא יתפאר בהם, ושישתדל במעשים טובים ולא יספרם בשפתיו, וכל מי שמספר אותם בשפתיו ומפרסם אותם ומשתבח בהם, הרי זה חוטא. ויגיעו מזה שתי רעות: האחת שיתגאה בסיפורו למי שקיבל דבריו והאמין אותם, וב' שהוא מבייש ומכלים למי שקיבל החסד ממנו, ומדת הצדיק המתהלך בתומו שאינו מתפאר במעלותיו ובצדקותיו אשר עשה, והנה הוא נקרא "איש אמונים", וע"כ סמך שלמה המלך הכתוב הזה וקשרו עם הכתוב שלמעלה ממנו, הוא שאמר: "רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא", יאמר כי מנהג רוב בני אדם שיכריזו ויפרסמו כל אחד ואחד החסד והטוב שהוא עושה, אבל "איש אמונים" שיעשה חסדים וטובות ולא יפרסמם אלא שיכסם ויסתיר אותם, מי ימצא. והזכיר "איש אמונים" כלשון: "ונאמן רוח מכסה דבר". והוא שאמר שלמה ע"ה במקום אחר על הענין הזה בעצמו: "חכם לב יקח מצות ואויל שפתים ילבט". ואמר כי מי שהוא "חכם לב" יקח המצות בידיו ויוציאם אל הפועל ולא יספרם בשפתיו, והאויל הוא הפכו לגמרי, לא די שאינו משתדל במעשה המצות לקחת אותם בידיו, אלא שבשעה שהוא משתדל במעשה העבירות שעליהם נקרא "אויל", הוא מודיעם בשפתיו ומפרסם אותם לכל.

והנה שניהם בהיפך זה מזה, זה לוקח המצות בידו ומסתיר אותם, וזה משתדל בפעולות רעות ומגלה אותם, ומזה אמר "ילבט", כלומר הרי הוא נתפש בשפתיו, והוא מלשון: "ועם לא יבין ילבט", ותרגם יונתן: וסכלא בשפוטתיה מתאחד. אשרי בניו אחריו כי הוא המזכה לזרעו אחריו, כענין שארז"ל ועושה חסד לאלפים, לעושים מאהבה, ולשומרי מצותיו לאלף דור, לעושים מיראה, האי בדסמין ליה והאי בדסמין ליה. וכן ביאר שלמה ע"ה במקום אחר, שזכות הצדיק מועיל לזרעו אחריו, הוא שאמר: "ביראת ה' מבטח עוז ולבניו יהיה מחסה". ויתכן לפרש, כי הכתוב הזה בא לשבח שלש מעלות שהן זו למעלה מזו: הזכיר תחלה "מתהלך", ומעלת ההתהלכות היא מעלה גדולה בצדיקים והנה היא למעלה ממדרגת התמימות, ומדרגת התמימות למעלה ממדרגת הצדיק, כי יש צדיק שאינו תמים שלא הגיע למדרגת התמימות. ואלו הן סדר המעלות: אחר שהגיע למדת הצדיק עולה למדת תמים, וממדת תמים עולה למדת ההתהלכות. ושלשתן אלו נמצאים בנח.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

תורה שבעל פה חכמת שלמה, וביקש רחמים עליהם ופסקו שיהיה לגשמי ברכה השפעה בדברי תורה. והזמן בחודש מרחשון לקבל עליו עול תורה באמת, ועיקר עול תורה הוא בלימוד תורה שבע"פ שיש בה צער גדול ונידוד שינה, ומי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד תורה שבע"פ כמו שאמרו בתנחומא (נח ג'), ותנן 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו' וכו', ולכן רוב הגזירות בחודש זה כדי שיקבלו התורה באמת, ויהיה המים גשמי ברכה מנביעו דאורייתא.

לע"נ הג"ר ישראל מרדכי ב"ר משה גראסמאן זצ"ל י"א צ"כ תשרי

יחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלו. איתא במדרש: יחל, נתחלל ונעשה חולין. ותמה מאי חטא בזה, הלא לא לתוהו בראה. ועוד, הא לא ידע שכח יין לשכר אדם, כי הוא היה הראשון אשר נטע כרם וישת יין. ועוד הא

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל 'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורת, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דיין'

יש ממעטים בילודה בחושבם שזה יקל מעליהם את העמל והדאגות, ומדמים לעצמם שכאשר יהיו להם רק כמה ילדים, יוכלו לחיות ביתר נוחיות. מחשבה זו בטעות יסודה, ואפילו אם נניח שיהיה כדבריהם, גם אז לא הותר להם לבטל את החיובים של פרו רבו, ולשבת יצרה, ולערב אל תנח ידיך בשביל נוחיות. אמנם האמת הברורה היא להיפך ממשבתם זו, התנהגותם זו לא תבטיח להם מנוחה ונוחיות, ובמקום המנוחה והנוחיות שלזה מקווים, עלול חלילה בגרם עון זה שיבוא עליהם צער ואנחה, הפורענויות שונות צרות קשות לאין ערוך לעומת הצער של גידול ילדים כברכת ה', שלמעשה הוא עונג נפשי וסיפוק רוחני נעלה.

הקב"ה אינו מביא תקלה לצדיקים, ולמה נכשל בשתיית יין. וי"ל על דרך משל באופן זה, איש עני אחד הלך מעיר לעיר, ועל הדרך שם על לבו מעמדו הגרוע ובכה בדמעות שליש, ובתוך הבכי פגע באיש אחד וסיפר לו שברון לבו ומעמדו, ואיש זה דיבר על לבו שיבטח בה' ויקבל עליו באהבה, וברכו שהעסק הראשון שתתחיל לעסוק בבואך לביתך יהיה מבורך ומוצלח. מה עשה זה, גמר בלבו אלך לביתי ואקח צרור כספי למנותם, ובהם יחול הברכה. ובבואו לביתו רצה מיד להתחיל למנות כדי שתחול הברכה. אבל אשתו לא ידעה מה ברצונו, אמרה לו 'למה אתה נוגע מיד בצרור כספך, אכול ושתה ותספר לי מהדרך כנהוג', אבל הוא השיב לה שתניח אותו, שהוא מוכרח כעת למנות הכסף, ויהיה בעיניו כמשתגע ולא הניחה אותו, ונעשה מחלוקה גדולה ביניהם, והריב נתגדלה על כך כי זה עסק הראשון בבואו לביתו. וכך נח שניצל ממבול, אף שהקריב קרבן מיד ביציאתו מתיבה, היה צריך לבנות ביהמ"ד ולישב על התורה, אבל הוא התחיל בהבל ונטע כרם, ולכן בא למכשול. וזה 'יחל נח איש האדמה' מיד בתחילה נטע כרם, ולכן 'ישת וישכר ויתגל'.

ובזה יתיישב מה שמצינו בדור הפלגה בפסוק 'ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החילים לעשות, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות'. ודקדק הר"ן (דרוש א') מה עשו מה פשעם אם רצו להיות כאיש אחד חברים. ויובן דחטאם היו יען שהחילו בבנין המגדל, היו צריכין לבנות ביהמ"ד או ביהכנ"ס מתחילה, ואח"כ לבנות בנין לדור או לישב בה. וזה שאמר 'וזה החילים לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות', דכיון שהתחילו בזה, א"כ עיקר כוונתם רק השגת עוה"ז.

לע"נ ר' בנימין זאב ב"ר מאיר וואזנער י"א צ"כ תשרי
תענית בר"ח. בשו"ע (או"ח סימן ת"ח סעיף ה') כתב המחבר: המתענה בר"ח, צריך למיתב תענית לתעניתו. ולולי דמסתפינא הייתי אומר, דאם יש ב' ימים ר"ח,

הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו מיד יגיע אליו היראה וההכנעה מפתח ה' יתברך'.

חודש חשון. איתא מהרה"ק ר' מנדל מרימנוב זצוקלה"ה, שבחודש מרחשון הם רוב גזירות, מפני שאז נתחלקה מלכות בית דוד. ומן הסתם אינו רק לעונש, רק שבו הזמן מסוגל לתקן זה. והענין דאיתא (תנחומא בראשית י"א) אתה מוצא מן אותה שעה עד שבנה שלמה בית המקדש, ארבעים יום היו עושיין גשמים בכל שנה לשום המבול, וכשבנה שלמה ביהמ"ק ביקש רחמים עליהם ופסקו מן העולם. והיינו דדור המבול היו ראויים לקבלת התורה, שאז היה נשמת משה רבינו ע"ה, כמו שמרמז בגמרא (חולין קלט:): 'משה מן התורה מנין, בשגם גימטריא משה'. וכתב (בראשית ו:ג) 'והיו ימי מאה ועשרים שנה'. וכן כתוב מפורש בזה"ק (ח"ג טז:): דעתיד הוה משה לקבל אורייתא בדרא דטופנא. וכו' וכן אמרו במדרש (שמו"ר ל:ג) 'ודעת דרכיך לא חפצנו', שלא רצו לקבל התורה שהם דרכיו של הקב"ה, וכתב 'ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה', ובזה"ק (ח"א ק"ז) רמזו בזה לענין אלף הששי תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא. והיינו שאז בימי המבול נבקעו 'כל מעינות תהום רבה' מבועי דחכמה תתאה תורה שבעל פה, 'וארובות השמים' תרעי דחכמתא תורה שבכתב, שאז היו ראויים לקבל התורה שבכתב שהיה כלול בה כל תורה שבעל פה, כמו שקיבל משה רבינו אח"כ מהר סיני, כמו שאמרו 'משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע' דקאי על תורה שבעל פה. וכתב 'ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום' שהורידן ברחמים, שאם ישובו יהיה גשמי ברכה, והיינו תורה, כמו שאמרו 'אין מים אלא תורה'. אך כיון שלא שבו וקלקלו, נעשו מים הזידונים ונשטפו. והיינו שבתשרי 'ויהי אור' דא ראש השנה, שאז מתחיל התחדשות בדברי תורה אור עד שמיני עצרת שהוא נביעו דאורייתא, שאז נקבע אור תורה שבעל פה התחדשות בדברי תורה, ומאז הזמן ארבעים יום לקבל ההשפעה והתחדשות בדברי תורה בקביעות. וכן זמן הגשמים איתא (תענית ו.) יורה במרחשון יורה שמורה את הבריות להטיח וכו'. ומרמז גם כן שמורה את הבריות לקבל עול תורה

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרחיות התורה ומועדים
עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנינות הספרים המוכרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com

הופיע ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר זצוקלה"ה קודם פטירתו שאם ילמדו בספרים שלו, יהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתו כמש"כ כמו בחיים"

(אריך צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מולקט כותוך גליונות "מליצי יושר" שיוצא לאור עולם כודי שבוע בשבוע

באמת. וכן כתב הרב הממיד דקאזניץ זצוקלה"ה דמה שאמרו (תענית ז.) במעלת יום הגשמים, דקאי על שמיני עצרת שהוא נביעו דאורייתא. וזה שאמרו שמן אותה שעה עד שבנה שלמה ביה"מ היו עושיין ארבעים יום גשמים לשום מי המבול, והיינו שאם יזכו יוקבעו דברי תורה בלבם בהתחדשות בהארבעים יום מיום שמיני עצרת שהוא נביעו דאורייתא. ואם לא יזכו ח"ו יהיה מי מבול, עד שבנה שלמה ביהמ"ק, ואז נתגלה לשלמה המלך כל חכמה תתאה

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפסא זי"ע אמו: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

הרמב"ם בספה"מ. וזה שלומד שלא לעשות, אין לו צורך בגוף ונוח לו אילו נהפכה שלייתו על פניו ולא יצא גופו לאויר העולם. ואולי יש לומר שחלוקי דעות אלה אי אמרינן בעוסק בתלמוד תורה הכלל של 'העוסק במצוה פטור מן המצוה', מקורם בפלוגתא האמורה בירושלמי (פאה א:א): 'חד אמר אפילו כל עולם כולו אינו שוה לדבר אחד של תורה, וחד אמר אפילו כל מצותיה של תורה אינן שוות לדבר אחד של תורה'.

לע"נ הג"ר אברהם משה ב"ר שמואל שזאל המבורגר זצ"ל י"א ט"ו אייר

והיה לך ולהם לאכלה. העולם מקשים דהא אסור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו, וא"כ למה כתוב 'והיה לך ולהם', שהקדים נח לבהמה. ויש לומר שיש ב' דינים: (א) עצם אכילה. (ב) הכנה לאכילה. הא שאסור לאכול לפני שיתן לבהמתו, מדובר בעצם אכילה, שאדם הולך לאכול ויש לו בהמה, אסור לו לאכול לפני שיתן אוכל לבהמתו קודם. אבל לגבי נח מדובר לגבי הכנה, שהקב"ה אמר לנח דהיות שהולך להביא מבול על הארץ, שצריך להכין אוכל בשביל כל הזמן שיהיה המבול. ואמר לו הקב"ה 'קח לך מכל מאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה' שמדובר בהכנה, וא"כ אין הכוונה שמותר לנח לאכול במקודם, אלא שיכין אוכל בשבילו, וגם לחיות, אבל לא מדובר לגבי עצם דין אכילה. וא"כ לגבי דין אכילה צריכים לתת לבהמה קודם, אבל לגבי נח לא מדובר לגבי אכילה אלא לגבי הכנה שהוא צריך להכין שיהיה לכולם אוכל, וא"כ אין כאן שום קושיא.

סגולה גדולה לשמירה בבית ובכל מקום

הספרים שהבטיחו צדיקים שהם מסוגלים לשמירה ולישועות ורפואות וכל הברכות

הסעט הוא בפרמאט נאה וקטן
בקופסה נאה [כולל יותר מ-100 ספרים מסוגלים]
שידוה קל לשאת עמך בכל מקום
אשר תפנה ואשר תלך
ובמחיר טוב וזול.

ניתן להשיג הסעט בכל חנויות הספרים

יכולים להשיג כמות גדולה
לצורך מוסד או דינעך וכדומה
אצל המרציא לאור: מכון עם סגולה
1929-726-0043
mchonamsegulah@gmail.com

כיון דמגע בית הסתרים הוא, וגם אין לו מגע בשום מקום משארי מקומות הגוף, עכ"ל. אבל אח"כ כתב לדחות זה, וז"ל: אבל אינו מוכרח, די"ל גם לר"ל הנאת גרון אפשר שיוחשב ושיקרא אכילה, אלא דהיכא דכתיב אכילה סתם, ס"ל לר"ל דקאי רק האנאת מעיים היכא דאפשר לפרש כן, משום דהנאת מעיים הוא יותר במשמעות אכילה מהנאת גרון, משא"כ בנע"ט דכתיב 'נפש' אבית הבליעה, א"כ זהו גילוי בפירוש דאכילה דהך קרא היינו בגרון, וע"כ ספיר הטומאה רק בתורת אכילה היא, אלא דגזה"כ דלגבי נע"ט הוי הנאת גרון אכילה.

לע"נ הגה"צ ר' דוד ב"ר שלום יוסף פרידמאן זצ"ל י"א ט"ו חשוון

אלה תולדות נח, נח איש צדיק. יש לפרש דהפסוק נדרש מרישא לסיפא, ומסיפא לרישא. 'אלה תולדות נח', שזכו להנצל מהמבול ע"י הדרכת אביהם שהיה 'נח איש צדיק', ומנעם מהלוח בדרך הרשעים אנשי דור המבול. ומסיפא לרישא 'נח איש צדיק' שזכה בדינו להנצל מהמבול, הגם שהיה שם זנות ועבודה זרה שעיד"ו אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת רעים וטובים, לזה אמר שבזכות 'אלה תולדות נח' העתידין לצאת ממנו והאבות הק' ועם בני ישראל, דבלא"ה הרי דרשו דאף נח לא היה כדאי.

לע"נ הג"ר ראובן ב"ר שבתאי פיין זצ"ל י"א ט"ו חשוון

עוסק במצות ת"ת אתם פטור ממצות פריה ורבייה. כתב הרמב"ם (אישות פט"ו ה"ב): ואם היה עוסק בתורה וטרוד בה והיה מתירא מלישא אשה כדי שלא יטרח במזונות בעבור אשתו ויבטל מן התורה, הרי זה מותר להתאחר, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, וכ"ש בת"ת. מי שחשקה נפשו בתורה תמיד ושונה בה כבן עזאי ודבק בה כל ימיו ולא נשא אשה אין בידו עון. וכתב החזון יחזקאל (סוף פ"ח יבמות) וז"ל: משמע מדבריו, דחילא דבן עזאי לבטל מ"ע של פריה ורבייה לגמרי, הוא מדין עוסק במצוה פטור מן המצוה. וכיון שחשקה נפשו בתורה 'תמיד', ממילא הוא ישנו תמיד בדין עוסק במצוה פטור מן המצוה. ור' אליעזר בן עזריה דאמר 'בן עזאי נאה דורש ואין נאה מקיים', סבירא ליה שאין בתלמוד תורה משום עוסק במצוה פטור מן המצוה. וכ"כ המאירי (שבת ט). שאין בת"ת משום עוסק במצוה פטור מן המצוה, 'משום שהתלמוד אינו אלא להביא לידי מעשה, ואיך יפקע את המעשה', עכ"ל המאירי, ודקדק זה מהאמור שם בירושלמי (פ"א ה"ב): 'ולא מודי ר' שמעון בן יוחאי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב, וכי לית ליה לר' שמעון בן יוחאי הלומד שלא לעשות נוח לו אילו נהפכה שלייתו על פניו'. משום דלימוד והשגת חכמת התורה יש בכח הנפש לבד מבלי הגוף, אך קיום מצותיה בפועל תלוי בגופו אשר לתכלית זו נברא האדם ברמ"ח אברים נגד רמ"ח מצות עשה, ושס"ה גידים כנגד שס"ה מצות ל"ת, כמבואר בשרש ג' בהקדמת

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מתוך גלינות "מליצי יושר" שיוצא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת הספדו בשעת הלילה של מרן בעל החזון יחזקאל, הכריז: "מצותי מאת רבינו לפרסם שהבטיח שימליץ טוב למי שילמוד בספריו, וכן למי שיפיק את חידושי תורתו" (ברכות אפרים א"ח ח"ב ע"ג רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המוכרות המצאה ראשית: נרשמעלד 718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonny@gmail.com 732.510.0560

נר לשולחן שבת

פרשת נח

שנית - אמת היא שהקב"ה פורע את הוצאות השבת, אבל מה יעשו העניים שאין להם כסף לקנות דגים. ואין להם ללוות לצורך זה, שנאמר "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות".
לכן טוב שתיקנו תקנה חשובה זו, שכך יוזלו מחירי הדגים, ויוכלו כל בני העיר לכבד את השבת.

אם הגויים מייקרים את שער הדגים, נכון לתקן שלא יקנו דגים!
(מג"א או"ח רמ"ב א' ועיין באה"ט ושי"ע הרב ק"א ד' בענין השמטת חיוב אכילת דגים בשו"ע ובירמב"ם)

על שאלה זו, מפני מה תיקנו בעת הפקעת שערים שלא יקנו דגים, הלא ישנה הבטחה "שאם מוסיף מוסיפין לו" השיבו חכמי דורנו: מון שר התורה תירץ כדברי הצמח צדק, שעניים לא יוכלו לקנות. הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין תירץ, שדין זה נאמר רק במחיר הוגן, אבל אם מפקיעים את המחיר הרי הם גזלנים, אין בכך כבוד שבת, אלא סיוע ותמיכה בגזלנים.

עוד תירצו, שיש חשש שמתוך כך הגויים יפקיעו מחיריהם בשאר מצוות שבהם לא הובטח "אם מוסיף מוסיפין לו".

הוצאות שבת ניתנות לאדם לפי מה שהוא רגיל, נמצא כי אם יקנה במחיר מופקע ההפרש לא ינתן.
(מרפסין איגרא"ס ס"א)

"ויברך אלקים את נח ואת בניו ... ובכל דגי הים בידכם נתנו". (פ"ט)
"כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה חוץ מתשר"י!"

על יהודי העיר ניקלשבורג נפלה צרה. הגויים, מוכרי הדגים העלו את מחירי הדגים לשבת. הם ראו שהיהודים מוכנים לשלם כל מחיר, העיקר שיהיו להם דגים לכבוד שבת קודש. בעקבות כך תיקנו הקהל שאף יהודי לא יקנה דגים במשך החודשים הבאים, הם קיוו שתקנה זו תביא להוזלת הדגים. שאלו תלמידי הישיבה את רבם, הגאון רבי מנחם מנדל קרוכמל בעל ה"צמח צדק" הקדום שתי שאלות:
א. האם מותר לתקן תקנה כזו, הרי כבוד השבת לענגה בדגים?
ב. הגמרא אומרת: "פרנסתו של אדם קצובה לו מראש השנה, חוץ מהוצאות שבת ויום טוב, שאם מוסיף מוסיפים לו". אז מה בכך אם יקנו דגים ביוקר, הרי הקב"ה יפרע להם!...

"ערב שבת, מנהג קהילות גדולות, כשהגיע חצי שעה סמוך למנחה מכריז השמש לבשל דגים".
(בי"ח או"ח רנ"ו)

גדול הדור שהלך לשוק רק פעם אחת בשבוע...
רבינו בעל "תרומת הדשן" - 'זכורני שהוא לא הלך לשוק אלא ביום שישי, לקנות דגים לכבוד שבת, ובסוף ימיו, כשנחלש לא הלך כלל לשוק ושלח לקנות לו דגים'.
("לקט יושר" הל' בהכנס' י"ב)

השיבם ה"צמח צדק":

ראשית: נכון הדבר כי החובה לכבד את השבת היא מן התורה, וכפי שנאמר "וקראת לשבת עונג", אך גם בדבר שהוא מהתורה יש לחכמים את הכח לתקן בו תקנות וסייגים. כפי שעשה רבן שמעון בן גמליאל, שתיקן בקנינין של יולדות שעמדו בדינרי זהב (כריתות ה). לכן היה מותר לקהל לתקן שלא יקנו בני ניקלשבורג דגים לכמה שבתות, כדי שיוזלו. זה בגדר עת לעשות לה'.

א' חשוון - קהילה ששוכחת...

מעשה בקהילה שהסכימו לתקן תקנה לחמש שנים, וקבעו בחרם שהתקנה תתחיל בראש חודש חשוון. והנה בהגיע הזמן, בשל טרדותיהם שכחו ולא החלו לבצע את החלטתם... לאחר כחודש נזכרו בתקנה, אך עתה מעט מבני העיר חזרו בהם, וטוענים שהתקנה בטלה, הואיל ולא התחילה בזמן שקבעו.

פסק הרא"ש: לא ידעתי טעם לבטלה, וכי בשביל שלא קיימוה בזמן שקבעו תתבטל התקנה, מי התיר אותה?! (ש"ת הרא"ש כלל ז' ב')

ב' חשוון - קהילה שזוכרת

פגזים רוסים = טילים אירנים: ניסים עצומים!

פורים בעיר פוזנא - לזכר התלאות שעברו תושבי העיר בשנת תס"ה 1704, כאשר צרו צבאות רוסיה ופולין על העיר, לגרש את השבדים. עשרת אלפים פגזים מלאי אבק שריפה וכדורים נפלו על העיר, ונעשה נס ליהודים ולא ניזוק מהם איש!

קבעו קהל פוזנא יום תענית ושמחה ביום ב' חשוון, בו היה גוף הנס. ("פנסק קהילת פוזנא")

ביום ראשון, ב' חשוון יחול יום הזכרון לגאון ישראל והדרו רבי שמואל דה מודינה, רבינו המהרשד"ם, נפטר בסלוניקי שנת ש"ז

אנשי המבול תרתי משמע... "המבול" מהדורה בתרא...

ראובן שכר בביתו של שמעון את הקומה התחתונה. לאחר זמן החל השטן לרקד ביניהם... שמעון ביזה את ראובן מספר פעמים ובית הדין נאלץ לנדותו. מאז היו רוב ימיהם במריבות וקטטות... חיפש המשכיר תואנה היאך להוציא את ראובן מביתו, עד שעלה במוחו רעיון מכוער: "עצת המבול"...

הוא סיפר לחבריו: 'אחורר חור בריצפת החדר בקומה מעל חדרו ומיטתו של ראובן, אציף את החדר במים, והמים יזרמו דרך החור על מיטתו ורכושו, כך סוף כל סוף יאלץ לברוח מבית'...

אמר ועשה: ויהי היום, יום השבת, ראובן שב מתפילת מנחה בבית הכנסת, נשכב על מיטתו ונרדם - אלא ש"שינה בשבת תענוג" לא מופיעה בסיפור הזה... לפתע מבול החל לרדת עליו: ראובן, מיטתו, בגדיו ורכושו הוצפו במים שזרמו מהחור בתקרה, "זכה" והתקיים בו הפסוק "וארובות השמים נפתחו"...

באותו הזמן שמעון וחבריו אכלו סעודת שבת. לפתע שמעו צעקות וקולות ניפוץ של רהיטים וכלים. הם הבינו כי זה ראובן, אך לאיש מהם לא היה אומץ לצאת מהחדר ולראות מי הוא זה ואיזה הוא - 'פן יפרוץ בהם'...

הלך שמעון בעל הבית והלשין לשלטונות על ראובן, וטען שהזיקו. בערכאות העלילו על ראובן עלילות ונאלץ ראובן להוציא כסף רב - "יג גרושים כדי להנצל ממשפט ומאסר.

הנה, לא די היה לשמעון בעונש הזה ותבע את ראובן גם בבית דין אחד. אותו בית דין קנסו את ראובן בסכום נכבד.

ראובן שחש עצמו נפגע בכפליים, פנה לבית דין חשוב וטען: א. אסור היה למוסרו לשלטונות. ב. הכחיש ואמר שלא הוא האיש שהרס את ביתו של שמעון, ואיך קנסוהו בלי עדים?!

פסקו בית הדין: אם יש עדים שראובן הזיק יש להענישו. ואף שנפסק שכל המקלקלין פטורין, הוא אינו מקלקל אלא מתקן, שהרי בכך שיכך חמתו. אמנם אם הוא שגג אין להענישו, אלא יכתוב בפנקסו 'אני פלוני... כשיבנה בית המקדש אביא חטאת'.

מכל מקום אם הוא ציית דינא היה צריך להענישו בדיני ישראל והיה אסור למוסרו לערכאות, כי רבים מהם חומדים ממון ישראל, וכאשר יהודי נופל בידם אין חומלים עליו...

אדרבה, ראוי היה להעניש את שמעון על שפרכת המים, ועל שגרם להחטיא את ראובן, ועל שמסר אותו ביד הערכאות.

כשהובאו הדברים לפני המהרשד"ם הסכים עמהם וכתב: 'נפלאותי הפלא ופלא מה ראה בית הדין הראשון להעניש את ראובן, אין ספק כי את שמעון שמסר את ראובן לשלטונות בפרהסיא, ראוי לעונשו עונש חמור על שפשע לעשות כן. הלא כשישראל נכנס בידם אין מרחמים עליו והוא הביאו לידי סכנה.'

וטעו כשפסקו להעניש את ראובן. עולם הפוך ראיתי! ראובן ספק חוטא נענש, ושמעון חטא פשע גדול, ומזוכה. אילו הדבר היה תלוי בי הייתי מעניש את בית הדין שפסק כך!!!

הייתי מחייב את שמעון לשלם את הכסף שהוציא ראובן להציל עצמו מהערכאות. ועל הצער שגרם לא יכופר לו, עד שיתחנן ויפייס ויבקש את מחילתו.'

(ש"ת מהרשד"ם או"ח ה')

"ונח מצא חן בעיני ה' - כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". (פ"ו פ"ז)

מעשה ברופא יהודי חכם ונכבד, שמצא חן בעיני הסולטן הטורקי מהמיט ושריו. הרופא שירת את בית המלך שנים רבות במסירות. בימים ההם גידל ורומם המלך את הרופא, כי נשא חן בעיניו, מרוב תבונה וחכמה, ויטב בעיני המלך, ופטר אותו ואת זרעו, עד עולם, מכל מס ועול מלכות, והכל נכתב ונחתם בכתב מלכות.

לאחר זמן, בשוב המלך אל עיר מלכותו קושטא, אבד הכתב. ויבקש מן המלך לתת לו כתב שני. וחזר וכתב: "גזרתי ופטרתי לחכם הרופא וכל יוצאי ירכו פטור עולם וכולל ... והאיש אשר ימלאנו לבו לבקש מהם יחרם..." וזה אות ומופת לאהבה ולחיבה יתירה אשר היה בין הרופא והמלך, כי לתת כתב זה בשנית, זה רק ליחידי סגולה, אלו אשר המלכים חפצים ביקרם.

עברו מאה ושלשים שנה, חמישה סולטנים, ומערכת מסובכת ומפורטת של פסקים ותקנות לדוגמא - איך וכמה מס יגבו כשאחד מבני הזוג אינו ממשפחת הרופא, מה דינה של נדונה שמכניסה כלה לבית משפחת הרופא, או ירושת חתן שנפטר. החליטו ראשי הקהילות בקושטא, בה היו גרים צאצאי של הרופא - 'עד כאן, מעתה ואילך נגבה מכם מיסים!'

המהרשד"ם השיב באריכות ופסק: דין זה יש בו שתי בחינות, דין התורה ודין המנהג. למעשה, צאצאי הרופא זכאים בדינם בין מדין תורה ובין מצד המנהג.

(שם ח"מ פ"ד ועיי"ש)

רופא הסולטן - רופא כל בשר

ספר רפואות: כשהיה נח בתיבה היו עימו שדים, רוחין ולילין והיו מזיקים אותם, עד שנעשו רובם חולים וגם מפני ריח רע. בא מלאך ולקח אחד מבני נח והביאו לגן עדן ולימדו כל רפואות בעולם, אותם כתבו בספר וזה נקרא "ספר רפואות". (תשב"ץ קטן תמ"ה)

הוסיף הגאון רבי חיים פאלאג'י, למרות שלא נכתב שמו של אותו בן נח, הדעת נוטה שהיה זה שם, שהוא היה המובחר שבכולם, שהיה צדיק ונולד כשהוא מהול. והביא שראה כן בחז"ל בפירוש, אך לא זוכר היכן. (אבות הרא"ש על אבות דרבי נתן ב')

שבת ראש חודש: במה שונה ר"ח חשוון משאר ראשי חודשים?

נחלקו הפוסקים בתפילות שאין אדם רגיל בהם, אם צריך להסדיר תפילתו, והיום נוהגים שלא להסדיר. (טושו"ע ק' ונו"כ לרוב)

חידש הב"ח: תפילת ראש חודש מרחשון צריך להסדירה, כיון שכבר יותר משלושים יום לא התפללו תפילת ר"ח! (וכ"כ כנה"ג)

לכך יש שפסקו: שונה תפילת מוסף של ראש חודש חשוון ממוספי שאר ראשי חודשים, שיש לאומרה מתוך הסיפור! שהרי "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרם על פה", כידוע בכל תפילת מוסף מזכירין תורה שבכתב, שהיא מענין היום, אלא שמוספי שבת וראש חודש שתדירים ושגורים יפה מותר לאומרם על פה, אבל מוסף ראש חודש חשוון שנאמר אחרי הפסקה של חודשיים, יש לחשוש שמא הפרשה אינה שגורה על פיו יפה. ("מבקשי תורה")

לכבוד י"א חשוון: מציינו בליקוטים ישנים כי תפילת מוסף של ראש חודש רחל אמנו תיקנה. צפתה ברוח הקודש שעתידות הנשים שלא להכשל בעגל. רמזה את שמה בשלש התיבות הראשונות של התפילה: 'ראשי חודשים לעמך' - ראשי תיבות 'רחל'. ('התדיר' לרבי שמעון ב"ר יקותיאל)

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות נח - לך לך תשפ"ה • עלון מס' 150

השגחה שבועית

למי יש כוח ל - 151 תעניות?

"תקשיב טוב", אומר הרופא לחולה, "יש לך שתי אפשרויות. או שאתה מתאשפז לחודשיים, ומקבל דקירות חמש פעמים ביום, או שאתה הולך הביתה ולוקח כל יום כדור בטעם תפוז".

מה לדעתכם יגיב החולה? הוא יעדיף את הכדור, נכון? זה הרבה יותר קל, ואפילו טעים.

ואם בעניין חולי הגוף אנחנו מבינים את ההיגיון הבריא הזה, בחולי הנפש העניינים הרבה יותר מורכבים והרבה יותר עמוקים. אנו רגילים לחשוב שרק עבירות שעונשם מפורש בתורה פוגמים את האדם, אולם האר"י הקדוש מגלה לנו כי גם עבירות 'קלות' לכאורה פוגמות, וכדי למחוק את הפגם צריך להתאמץ מאד מאד!

איך מתקנים התפרצות של כעס? על ידי 151 תעניות! בעל התניא (אגרת התשובה ב') ממשיך ומביא את דברי האר"י: ואפילו על איסור דרבנן כמו **סתם יינם יתענה ע"ג תעניות**. וכן על ביטול מצוות עשה דרבנן כמו תפילה **יתענה ס"א תעניות**, וכו'.

זה רק חלק קטן מהרשימה. איך אפשר להתמודד עם זה? כמה שנים צריך לחיות כדי להספיק את כל התעניות האלו? והאם באמת אי אפשר אחרת?

כאן מגיע הרה"ק רבי מאיר מאפטא זי"ע, אשר חיבר את התפילה המפורסמת 'ריבונו של עולם ידעתי כי הנני בידך לבד...' ובספרו 'אור לשמים' הוא מניח דרך תיקון שניתן לקיים גם בכוחותינו הדלים. וכך הוא כותב (פר' בא):

"הנה בדורות הראשונים היה תיקון נפש שלהם על ידי סיגופים, כדי לשבר את הקליפות ולהבדיל המסכים המבדילים מהנשמה, אבל עתה, הדור הקרוב למשיח צדקנו, תיקונם קל ואינם צריכים לסיגופים, ותיקונם הוא על ידי אמונה שמאמינים באלקי עולם, ובאמונתם יחיו.

כן כן, שמענו נכונה. לא מאה חמישים אחת ימי צום, לא שבעים ושלש תעניות. אפשר לאכול ולשתות ולשמוח, ובלבד שנאמין! אמונה באלוקי עולם, אמונה תמימה ופשוטה, אמונה שמתחזקים יום יום, אומרים שוב ושוב, אני מאמין באמונה שלימה שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אין ביד אחד מהברואים להועיל ולהזיק כי אם ברשות הבורא, וכדומה. ואמונה זאת מתקנת ומטהרת את הנפש, ומקרבת את האדם לבורא עולם.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

להתבונן בתמונת החיים

שראי לשתוק, או אחד מהילדים שלו התנהג בצורה הפוכה מהצפוי; ועכשיו הוא עומד מול ניסיון הכעס.

אם הוא משקיע בלימוד עיקרי האמונה, אם הוא עושה עסק מהסוגייה של הבטחון, הוא לא נמנע מן הכעס רק מפני שהמחונן יושב בסמוך והוא מוכרח לעשות עליו רושם טוב של סבלן ובעל אורך רוח. הוא לא מתאפק רק בגלל האנשים שמסביב, והחשש שיחשבו שהוא לא מן היישוב. הוא לא חושק שפתיים רק כי הוא לא רוצה להיות ללעג וקלס בעיני השכנים.

הוא מבקש סייעתא דשמיא, מתגבר על הכעס, ואומר בקול או בשקט "גם זו לטובה", מפני שהוא יודע שמלוא כל הארץ כבודו, שה' רואה אותו עכשיו, ובוחר אותו בניסיון. לכן הוא נעצר ולא נסחף עם הטבע הכועס, אלא מתבונן ואומר לעצמו: אני מאמין שהוא לבדו עשה את זה, וזה לכשעצמו סימן שהתקלה הזאת היא הדבר הכי טוב שקרה לי, כי הרי אמרו חז"ל "אין רע יורד מלמעלה" (מדרש רבא וירא).

הוא השקיע והעסיק את מוחו בעיקר, שיוצר האדם יודע כל המחשבות של יצוריו. הוא מאמין שמצלמים אותו עכשיו מלמעלה, כיצד הוא חושב מחשבות של אמונה, ומתחזק בידיעה שהכול בהשגחה, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד. הוא זוכר את מידותיו הטובות של מלך הרחמן, שהבטיח לשלם שכר טוב לשומרי מצוותיו, ואז הוא מתמלא בשמחה עצומה על שזכה לעמוד בניסיון.

נכון, הוא יהודי פשוט. הוא אינו מסוגל להבטיח שגם מחר הוא לא יכעס. אבל הפעם היקרה הזאת שבה הוא עמד בניסיון, סגר את הפה בזמן, שמר על השלוה ועל הרוגע, ופעל ביישוב הדעת מתוך בטחון בה' שעושה לו רק טוב - הרי אלו אורות נפלאים! אורות שאפשר להרגיש בחיי היום יום.

שזוכה להתבונן, לחזור ולחשוב על טובותיו של הבורא יתברך בכל פרט בבריאה בכלל ובחיים בפרט, להודות על הכול, ולשבח על הכול - כדברי הרמב"ם בהלכות ברכות סוף פרק י': "וכל המרבה להודות את השם ולשבחו תמיד הרי זה משובח".

(מתוך שיעור 269 בשער הבטחון. לשמיעת השיעור הקישו 4 לאחר בחירת השפה, או בחיגוי ישיר 02-3011904.)

בקשו רחמים מרובים עבור האברך ר' יצחק בן פשא הי"ו בנו של הרב דוד קלצקין שליט"א
קו לחלוקת פרקי תהילים: 077-4822963

נדמיין לעצמנו תמונה יפה של תפוז. תפוז כתום גדול, שהשקעים והבליטות שבקליפתו בולטים. לידו מונח גם פלח, מין שקיק בצורת ירח בצבע כתום בהיר. שניהם מונחים על צלחת מבהיקה, שמשקפת את מה שמונח עליה. מי שרואה את התמונה הזאת מתפעל. איזה יופי של תפוז!

התמונה הזאת עושה עסק מהתפוז. יכול להיות שהתפוז הזה עצמו, שמצולם בתמונה, נמצא אצלנו בבית. אנו רואים אותו שוב ושוב, ואיננו מתפעלים ממנו כלל. לא מתעכבים למראהו, ממשיכים לאה, ומפסידים את ההתבוננות בנפלאות הבורא.

זאת היא רק דוגמה קלה וקטנה, שתוכל להסביר את מה שאומר רבינו, אחרי שכבר למדנו את ענייני הבטחון, וכבר קיבלנו הדרכה מפורטת לכל המצבים. לקראת סיום שער הבטחון מדבר רבינו על מפסדי הבטחון. כי אמנם אנחנו יודעים בראש את התוכן של שער הבטחון, אבל כדי לחיות את זה ולקיים למעשה את הלימוד, צריכים חיזוק מתמיד ושמירה מפני המפסידים.

אחד מהמפסידים הוא הסכלות בעניין הבורא ומידותיו הטובות.

מהי אותה סכלות? שבן אדם מעביר את ימיו בלי להתבונן במידותיו הטובות של הבורא, באופן כל מה שהוא מנהיג את עולמו וזן אותנו בחן, בחסד וברחמים, בכך ש"רחמיו על כל מעשיו", ובעובדה שכל שבעת התנאים מתקיימים בהנהגתו בשלמות: שהוא יודע את כל ההיסטוריה ואת כל העתיד, מרחם מכל מרחם, מכיר אותי מאז ומעולם, יודע בדיוק מה טוב לי, אין כל מונע ממנו לעשות כרצונו, הוא נמצא בכל הזמנים, ניתן לקרוא לו בכל עת, והוא עושה הכול בצדק ובמשפט, אך ורק לטובה.

לא די בכך שכל זה רשום בשער הבטחון; כדי שזה יהיה רשום על לוח הלב, יש לעשות עסק! לקרב את התמונה. להתבונן, לעיין, להקדיש כמה דקות של מחשבה, ולספר לעצמנו את הסיפור האמיתי, שיוצרו עושה הכול להיטיב לנו.

מי שישקיע בהתבוננות במידותיו הטובות של אדון העולם, יראה חסדים נגלים ואורות נפלאים. כן! איננו מדברים על עניינים שמימיים שלא קשורים אלינו, אלא על החיים כאן, בעולם הזה. לדוגמה: יהודי תכנן משהו, ארגן את כל העניינים, אך לבסוף משהו השתבש: הוא קנה מה שלא צריך, איבד את הכסף, דיבר בדיוק מה

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 03-330-3900-489 • מבלגיה 03-80-844-28

מדרום אפריקה 87-551-8521 • מארגנטינה 3988-4031 • מאוקראינה 380-947-100-633

קו לנשים - שלוחה 4 בתפוז הראשי

מומחה 077-4822963 פרטית ניו יורק

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

מתי שתרוצו

מספר ר' אברהם:
ברוך ה', זכיתי לארס את בתי שתחי'. אחרי שנקבע תאריך לחתונה, התחלנו לדבר עם נותני השירות: הזמר, הצלם והגרמער. יצרתי קשר עם צלם ידוע, מקצועי ביותר, כדי לשמוע ממנו את כל הפרטים, ולאחר מכן אמרתי, "הייתי רוצה לסכם איתך כבר עכשיו, אבל עליי לדבר קודם עם המחזותן שלי".
"אין בעיה", אמר לי הצלם, "אני סוגר עסקה רק כשעונים לי תשובה סופית. בשלב זה איני שומר לך את היום של החתונה, אבל, דע לך שזה לא משנה. אם משמיים הוחלט שאני אהיה הצלם שלך, לא משנה מתי תסגור איתי, ואם לא - לא יעזור כלום".
"נשמע שיש לך אמונה חזקה", אמרתי לו, "ולכן אתה כל כך מצליח. בטח יש לך סיפורים בנושא".
"יש", אמר לי הצלם, וסיפר לי עובדת פלא: "אתה יודע שיש משפחות ירושלמיות, שאצולן עדיין נוהגים לפי המנהג הקדום, לקבוע את יום החתונה שבועיים מראש? אני מכיר משפחה ירושלמית כזאת. הם רוצים שאהיה הצלם שלהם בכל חתונות ילדיהם, ותתפלא לשמוע - אני באמת הצלם שלהם בכל החתונות! הם קובעים איתי שבועיים מראש, ותמיד 'מצליח להם' שאני פנוי. ואל תחשוב שרק צלם הם מצליחים להשיג. אפילו האולם נפתח לקראתם. הם תמיד מחתנים באולמי תמיר! נשמע לך מוזר, שהם מצליחים למצוא תאריך פנוי שבועיים לפני החתונה? - להם זה לא מוזר בכלל. הם מאמינים שה' יסדר להם הכול, והוא באמת מסדר!".
תגידו אתם: אם תמונה אחת שווה אלף מילים, כמה שווים אלבומים של כמה חתונות באותה משפחה אצל אותו צלם? ...
(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 145.)

עם אמונה אפשר לקנות

מספר ר' שמעון מבני ברק:
אני יודע שהסיפור שלי קצת נדיר, כי לכולנו יש תחושה, שזו לא בעיה להשיג, למשל, נעליים, אלא שפשוט צריך לשלם עליהן. כך שבאופן טבעי בן אדם דואג להשיג כסף כדי לקנות נעליים, מתוך הבנה אוטומטית, שאחרי שיהיה כסף, ודאי שתהיינה נעליים.
גם אני חשבתי כך, עד שגיליתי שאנחנו באמת צריכים נעליים. אשתי הגיעה לשלב שנעליה נקרעו, וכשיו היה ברור שעליה לקנות נעליים. אלה לא מותרות כלל, כפי שחז"ל אמרו, שמנעלים הם מהדברים הבסיסיים ביותר. התקשרתי לבנק וגיליתי את הסוד הידוע: אין כסף בחשבון. אמרתי לאשתי: "תצאי לקנות, וה' יעזור".
חשבתי, שממילא כך דרכן של נשים, שאף פעם אינן קונות נעל בחנות הראשונה. הן נכנסות, בודקות, עוברות לחנות אחרת, שוב מעיינות בהיצע, בודקות אם זה נוח ומבררות מחיר, ומחפשות אולי בחנות אחרת יש יותר זול או יותר יפה או בצבע שונה.
אם יש מי שקובל על התכונה הזאת, הרי שכעת ההתנהלות הזו התאימה לי מאוד, כי עד שאכן תימצא הנעל המתאימה, יש עוד זמן... אשתי יצאה לקנייה, ואני התפללתי לה' שיעזור.
ההיצע בחנויות לא היה כה גרוע, אבל הנעליים בהן היו ממש יקרות, וכשאין כסף, לא קונים. אחרי שאשתי ביקרה בכמה חנויות, היא עלתה לבית הוריה וסיפרה שהיא מחפשת נעליים. "לא מזמן קניתי נעליים", הפתיעה אותה אחותה, "והן לא טובות לי. אולי לך הן תתאמנה?"
היא הראתה לאשתי את הנעליים, והנה, הפלא ופלא, בדיוק נעליים כאלה היא חיפשה! והן מתאימות ונוחות כמו כפפה ליד וכמו נעל לרגל!
כך שלח לנו הקב"ה נעליים. בלי כסף, רק עם אמונה ותפילה.
(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 146.)

פחות עבודה, יותר כסף

מספר ר' אהרון:
הייתי אז בבית המדרש. אל תשאלו אותי מה בדיוק למדת ועם מי, שהרי בית המדרש הוא פשוט בית: נמצאים בבית, גם אם לא בדיוק לומדים. זהו מקום טבעי של כל יהודי, וגם שלי.
באותו זמן בו הייתי בבית המדרש, חגגו שם סיום מסכת. הסיום הזה עורר בי אי אילו נימים של קנאת סופרים, כי זה לא היה סיום ששייך רק לתלמידי חכמים מופלגים, או לאיזו קבוצה נבחרת, שקיבלה על עצמה ללמוד מסכת. זה היה סיום של הרבה חברים מהקהילה, שקיבלו על עצמם ללמוד לפי סדר מסוים. אני יודע שזה מקובל בהרבה מקומות. יש קהילות שהנהיגו ללמוד מדי יום עמוד של גמרא או של דף, או עמוד במשנה ברורה. יש כל מיני מסלולים וכל מיני מקצועות, וכל אחד, אם הוא רק רוצה, יכול ללמוד מה שליבו חפץ.
ואני, הפצתי. באמת הפצתי, אבל עד אותו סיום, לא הבשיל אצלי הרצון לכדי החלטה.
אני מוצא את עצמי בין חתני הסיום הנרגשים, מקבל גם כן מהכיבוד שהם מגישים לכבוד גומרה של תורה, והטעם המתוק של העוגה קצת חמוץ לי, מפני שבסתר ליבי אני יודע, שבעצם גם אני הייתי יכול לערוך סיום. והנה אני פוגש בדידי, יהודי הטרוד בענייני מחיה וכלכלה, ממש בסגנון שלי, ואני שואל אותו, בהרבה יותר מקורטוב קנאה: "גם אתה מסיים?"

והוא אומר לי, "לא. סתם נקלעתי הנה, אני ממש לא מבין מה אני עושה פה". ואני יכול לשמוע את הצער שלו, שמשקף את הצער שלי. "גם אני לא מבין", אני עונה לו, "אבל בעצם אין שום סיבה שבפעם הבאה לא נהיה גם אנחנו חלק מהאירוע. מה דעתך לייסד שיעור, ולהתחיל ללמוד את המסכת הבאה?"
שנינו עסוקים בפרנסה, לשנינו קשה להקדיש את הזמן, אבל בסיעתא דשמיא אנחנו נותנים כוח אחד לשני, ומחליטים שהפעם באמת. "מי יסור את השיעור?" שואל אותי החבר.
"אחד משנינו", אני עונה לו, "ואולי נפגוש עוד יהודים שרוצים להצטרף".
הקב"ה עוזר, וכשאנחנו יוצאים מבית המדרש, אנו פוגשים באברך תלמידי חכם, ומציעים לו להיות מגיד השיעור שלנו. הוא מסכים, וברגע זה נחנך שיעור שיימסר בעיצומו של יום, בשעה שתיים בצהריים. מאז, בשעה זו אני יוצא ממקום עבודתי, הולך למקום עבודתו של חברי, ושם אנחנו נפגשים עם המגיד שיעור, ולומדים יחד כארבעים דקות. ארבעים דקות של גן עדן בתוך העולם הזה.
הסיפור יכול להיגמר פה, אבל יש לו המשך: הקב"ה הראה לי כמה הוא אוהב את השיעור החדש שלנו. זה לא שלא הייתה לי קביעות עיתים עד היום, למדתי בכל יום בערב, אבל ביום - זה היה חידוש. עד לפני זמן מה הייתי עובד קשה, ומייחל להרווחה. המשכורת לא סיפקה אותי. והנה, תקופה קצרה מאז שהתחלתי את השיעור,

השלוחה לשמיעת

הסיפורים

שהתפרסמו בעלון

6176* שלוחה 2 ואחר כך 9

מפיצים אמונה ומחיים נפשות

רציני להודות לכם מקרב לב על התוכן הנפלא שיש בקו: השיעורים, השיחות, הסיפורים, הניגונים. אין לכם מושג כמה זה משפיע וכמה זה מחזק. ויני איך תדעו? הרי רוב האנשים לא מגלים את ציפונות ליבם. גם לי קשה לחשוף את רגשותיי אלו. יש לי כל כך הרבה חיזוק מההקשבה לקו. הוא ממש מחיה ומחזק אותי, ונותן לי כוח וחיות. תודה, תודה.

מפיצים אמונה ורואים ישועות

לפני מספר חודשים התקבלה במערכת העלון תרומה - הוראת קבוע על סכום מוכב. התורם ביקש שיתפללו על הבן שלו, בחור מבוגר, שימצא את זיווגו עוד השנה. בתחילת חודש אלול התקשרו מהמערכת להציע לתורם לקחת חלק בספר השגחה פרטית, שהיה אז טרום הדפסה. התורם אמר שהוא צריך לחשוב על כך, ושחזרו אליו בעוד מספר ימים. כשיצרו איתו שוב קשר, נשמעו רעשים ברקע, והוא לא יכול לשוחח. מאוחר יותר הוא חזר וסיפר: התקשרתם בדיוק באמצע האירוסין שלי, שאכן, עוד השנה הוא התארס...

לא ביקשתי מאף אחד

הייתה תקופה בחיי, בה חוויתי קושי כלכלי אמיתי. לא ידעתי מניין אביא את השקל הבא, והתפללתי לה' מעומק הלב שישלח ישועה. לא היה לי שום רעיון איך יכולה הישועה להגיע. מעולם לא עשיתי עבודה כלשהי, עליה הייתי עשוי לקבל משכורת ישנה בפתע פתאום, וגם אז לא הצלחתי למצוא רעיון להכנסה צדדית. פשוט עמדתי מול אפס אפסים, וידעתי שרק בורא עולם יכול לעזור לי. הישועה הגיעה באופן שלא יכולתי לדמיין. באחד הימים אני מקבל טלפון מארגון חונכים, והמנהל אומר לי: "כידוע לך, במשך תקופה, אח שלך היה לומד עם חונך שלנו, וגבינו מהוריקן חמישים ש"ח בכל חודש. בשנה האחרונה אחיך כבר לא למד עם החונך, אך בטעות המשכנו לגבות. ברצוני לשאול, מה לעשות בכסף? האם להשאירו אצלנו כתרומה לארגון, או להחזירו להוריקן?"

לשאלתי, למה הוא מדבר איתי ולא עם הוריי, הוא ענה שזה מספר הטלפון שהוא מצא. דיברתי על כך עם הוריי, והם אמרו לי: "שהם יחזירו את הכסף, ואתה תיקח את זה".

זה היה מרגש. הסכום שקיבלתי כך הגיע בדיוק במקום, והאמנתי שה' יעזור לי הלאה. ואכן, יום אחד מתקשרת אמי, ומספרת ששכנה שלה רוצה לשלם שכר לימוד בשביל ילדים שלומדים תורה, ולכן היא מבקשת ממני את הפרטים, כדי לשלם בשביל שני ילדיי שכר לימוד, בסך של חמש מאות ש"ח בחודש.

המשכתי להתפלל, והנה, השכנה של אמא מחליטה שהיא רוצה לשלם על כל ילדיי, ולא רק על שניים מהם. כך נחסכה ממני הוצאה של עוד שלוש מאות ש"ח בחודש.

זה לא שביקשתי ממנה. לא היה עולה בדעתי רעיון כזה. הקב"ה הכניס לשכנה בלב לתרום לי. פשוט ראיתי בחוש, שתפילה מעומק הלב מתקבלת. ברוך שומע תפילה.

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 147.)

המשיח אילמים

הבת שלי, ילדה קטנה ומלאת חיים, שיחקה כמו שילדים משחקים, ונפלה. זה קורה כל כך הרבה פעמים, וברוך ה', כמו שנופלים ככה קמים. אבל, הפעם זה היה שונה. היא נפלה באופן מסוכן מאוד, ואיבדה את ההכרה. כשהגענו איתה לבית החולים בלייקווד, אזור מגורינו, הכניסו אותה מיד לטיפול נמרץ. התברר שהמזב שלה ממש לא ברור. התגלו הפרעות בתפקוד של הכבד והלב, וצריכים רחמים מרובים.

בינתיים היא ישנה. וישנה. ואנחנו לא יודעים את נפשנו מרוב פחד ודאגה. באחד הימים, כשחזרתי מבית החולים אחרי שהייה שם לצד בתי, הייתי כאוב מאוד. זה לא היה רק המצב הקשה של הילדה, ולא רק ההתמודדות הקשה שה' שלח לנו; באותו יום היה שם מישהו, שהיחס שלו אליי היה ממש משפיל. הוא דיבר אליי באופן מתנשא, צעק עליי ועל חוסר אחריותי כאבא, כאילו אני אשם במצב, שרלב עוד כמה פנינים, וכך עזב אותי לאנחות.

הייתי צריך לאסוף את עצמי ואת שברי כבודי האבוד, כדי לנסוע הביתה. בלב כבד נסעתי, והתפללתי לה' שישמור עליי בדרך. ואכן שלח לי ה' שליח טוב: חבר התקשר אליי, ושאל לשלומי ולשלום הילדה. הוא דיבר בנחמדות, והפיח חיים בעצמותיי היבשות.

רציתי לספר לו על התקרית המכאיבה, אבל אז אמרתי לעצמי: זה לשון הרע! חשקתי את שפתיי בחזקה, והמשכתי רק בפטפוטים קלילים. אמרתי בליבי: ריבונו של עולם, אתה יודע כמה קשה לי לסתום את הפה עכשיו. אנא, חוס ורחם, ועשה מידה כנגד מידה: אני סוגר את הפה ונזהר מלשון הרע, ואתה תפתח את פיה של בתי היקרה, והיא תשוב לדבר, תבריא, ותחזור לחיות חיים תקינים.

כשהשיחה הסתיימה, הרגשתי רוממות. זכיתי לעמוד בניסיון. כעבור רבע שעה התקשרה אשתי מבית החולים, ומה היא אומרת לי? - "הילדה פרצה בבכי!"

כן כן. היא התעוררה והיא בוכה, וזה נס גלוי. ברוך ה', מאז היא עברה תהליך שיקום לא פשוט, אבל היום היא בריאה. כוחה של התגברות בשמירת הלשון!

(ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 148.)

קיבלתי טלפון מיהודי שמעוניין שאעבוד בשבילו, ומדובר בעיסוק הרבה יותר קל, עם משכורת גבוהה משמעותית!

אני חשבת שאני מוריד מאפשרויות הפרנסה למען לימוד התורה, אבל למעשה קרה בדיוק ההיפך. בזכות לימוד התורה, הגיעה ברכה בפרנסה.

(הביטחון היומי, יום שלישי פרשת נצבים וילך תשפ"ד. לשמיעת השיעור הקישו 0-2 לאחר בחירת השפה, או בחיגוי ישיר 023011905. ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 149.)

הרווח: עשרת אלפים שקלים

מספר ר' יעקב:

אני עוסק בבישול. יש לי קייטרינג מצליח ברוך ה', והקב"ה נתן לי את היכולת להכין מאכלים הערבים לחיכם של האוכלים. אני יודע לתבל כמו שצריך, לבשל לאורך הזמן הראוי לכל מאכל, לא יותר מדי ולא פחות מדי, ואני מודה לה' ששולח לי את ברכתו באופן שאני זוכה להשתתף בשמחות של יהודים, בחלק היפה והמרגש של החיים.

זה היה ביום שני. פגשתי בבית המדרש חבר, שלפני שבוע בירכתי אותו בברכת מזל טוב חמה ולבבית. ברוך ה', נולד לו בן. הכרתי אותו, ידעתי שהאפשרויות שלו במימון הסעודה אינן גדולות, ולא ציפיתי בכלל שייגש אליי ויבקש את שירותיי. העניין הוא שאני רציתי לעזור לו, ולכן ניגשתי ושאלתי, "מחר הברית, אה?"

"בעזרת השם", הוא עונה לי בטון של תפילה.

"רוצה איזו עזרה?" אני שואל.

למזלי שאלתי ברצינות, כי לו הייתי שואל רק בשביל להיות נחמד, הייתי נבהל מהתשובה שלו. כי אבי הבן אמר לי בפסטות: "הזמנתי קייטרינג לברית, בלי מנות של בשר. רק תוספות. רציתי לשאול, תוכל אתה להכין לי את הבשר לסעודת הברית?"

ענית לו "כן", ושמחתי לעזור. בסך הכול הוא עורך סעודה מצומצמת, כך שלא מדובר בכמות גדולה.

השעה הייתה כבר אחרי אחת בלילה. היה מאוחר וכבר התעייפתי מכל היום שעבר עליי, אבל הבטחה זו הבטחה. הלכתי למטבח המוסדי שבו אני מבשל, כדי להוציא מהמקפיא הענק ששוכן שם כמה מנות בשר. והנה, מה ראות עיניי? הכבל של התקע שמחבר את המקפיא לשקע החשמל, אינו במקומו. המקפיא מנותק מהחשמל!

במקפיא שכנה כמות עצומה של בשר, בשווי של כעשרת אלפים שקלים. תכננתי לגשת אליו רק למחרת בערב. מה היה קורה אלמלא הייתי מגיע לשם כדי לעזור לחבר? הניתוק של המקפיא היה ממשיק, הבשר היה מפשיר ומתקלקל, וההפסד היה עלול להיות עצום.

הקב"ה הציל אותי מהפסד ממון, על ידי החסד שעשיתי עם חברי.

תמיד ידעתי שכדאי לעשות חסד, אבל הוכחה כזאת היא ממש חיוק גדול. קיבלתי המחשה למה שאמרו לי מזמן: מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

(הביטחון היומי, יום רביעי פרשת נצבים וילך תשפ"ד. לשמיעת השיעור הקישו 0-2 לאחר בחירת השפה, או בחיגוי ישיר 023011905. ניתן לשמוע את הסיפור בשלוחה החדשה המיוחדת לסיפורים שהתפרסמו בעלון - סיפור מס' 150.)

קח גם אתה שותפות קבועה בהפצת "ההשגחה פרטית" לכל יהודי בכל העולם

ותזכה גם אתה לראות את ההשגחה הפרטית בכל העניינים
התקשרו עכשיו למוקד הישועות **02-6313-742**
או בקו ההשגחה פרטית **02.30.11.300** | שלוחה 6

העברה לבנק לאומי | משלוח בדואר | בעמדת נדרים פלוס
טניף 902 | חשבון 57390056 | ת.ד. 5475 ירושלים | ע"ש השגחה פרטית

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

זכו בשותפות קבועה "במוקד הפצה"

לזכות שמעון בן מרסל לרפואה שלימה
במהרה בריאות איתנה וחיים ארוכים
לזכות מורן בת נאוה לזיווג הגון במהרה
ובקלות

זכו בשותפות קבועה "בשכונה שלמה"

בעילום שם לרפואה שלימה וישועות מחוץ
לדרך הטבע
ו. בת א. וכל יוצאי חלציה לשנה טובה והצלחה
ברוחניות וגשמיות

ירידת הגשם על ידי תפילה

ומה טעם לא המטיר? לפי ש"אדם אין לעבוד", ואין מכיר בטובתו של גשמים. וכשבא אדם וידע שצורך הם לעולם, התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים.
(רש"י בראשית ב, ה)

השפע מלמעלה ממתין לתקוות האדם הבוטח

ראשית הבריאה בתקווה, שכל התחנותים מצפים לשפעת עליונים על ידי תפילה או שיר. כתיב: "בראשית ברא אלקים" - אין ראשית אלא תקווה. אין הצמצום עשוי כי אם לצפות שיכנס בו קו אין סוף ב"ה, וזה קו לשון קיווי ותשוקה. בא וראה, כל הבריות נבראו בלא שלמות, שנאמר: "אשר ברא אלקים לעשות" - במעשים טובים או כן בהמשכם השפע לשלמותם, או במעשים טובים או בתפילה או בשיר. [...] הדשאים עמדו על פתח הקרקע ולא יצאו, עד שהתפלל עליהם אדם הראשון.

הלבנה מקבלת מן השמש. "אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף" - שהשפע נשקף מלמעלה וממתין לתקווה שתצמח מלמטה מן הארץ. תקוות אמת שהוא הבטחון של אמת שבוטחים בהשגחה. וכל שאר בטחונות בהשתדלות, הם בטחונות של שקר. ובטחון ב' הוא בטחון אמת. [...] וכל המקווה תפילתו עולה בלי אמצעי, לא על ידי מלאך, אלא "לישועתך" דייקא, כמו שמדבר לנוכח, לא על ידי שליח. [...] המקווה תמיד בשמחה בלי צער, כי המצטער תמיד הוא ביגון ואנחה וחושב שאין לו תרופה. אבל מקווה אינו מצטער, כי הוא מקווה תמיד, ואפילו אם יתמהמה מחכה, נמצא התקווה מחיה אותו. ומי שאינו מקווה מיד מת, ונשאר רחוק מהשם, [ונענש] על שאינו מקווה לה. ומי שהוא מקווה נאמר בו: "גם כי אשב בחשך, ה' אור לי", ה' דייקא, "לישועתך קיותי ה'".

(אוצרות רמח"ל, דרוש בענין הקיווי, עמוד רמז)

על ידי התפילה הוא מגלה אמונתו בבורא

והתפילה כהוגן הוא תיקון העולם ... כי ענייני התפילה בדרך כלל הוא, שמבקש מה' שימלא צרכיו אשר יחסר לו, אם כן גופא מתבלטת הכוונה כמו בענייני הברכה שמקודם האכילה, אשר בזה עושה הברכה, הוא מקנה לה' הארץ ומלאה, ומשום כך משפיע לו ה' כל טוב. כך הוא בתפילה, שמגלה אמונתו בה' שהכול בידו וממנו כל נמצא. וזהו קבלת עול מלכות שמיים. ולכן משפיע ה' עליו הצורך לו, כי על ידי התפילה גרם שיירדו גשמים, והאדמה תוכל למלא התפקיד שהוטל עליה, להוציא פרי תנובה, כי צורך העולם בהם.

(אש דת עמוד קמה)

יש לכם מאמר מחזק מהספרים הקדושים? שלחו אלינו. (טריפית תיבתן למאמרים הקשורים לפרשת השבוע או לענייני דינא) | במייל T023011300@gmail.com | בפקס 02-6599189

התפילה מסמלת תליית עיני האדם בה'

כאן גנוח תוכן התפילה, דאינו נכנס במסגרת של בקשה גרידא, אלא הכרה בתלות של האדם בבורא, ושכל נתינת צורכו היא בידו, והביטוי לזה הוא התפילה, שאינו גדר של בקשה על דבר מסוים, אלא תליית עיניו אל ה', וכך בראנו השי"ת, שאנו נושאים עינינו אליו ומקבלים ממנו את צורכנו. ואין שום מקום לקושיא על מהות התפילה מעניין כל דעביד רחמנא לטב עביד, ומעניין גדולת הבורא יתברך שמו וקטנות הנברא, כי אין כאן הבעת הרצון של הנברא לפני ה', אלא תליית עיניו אל השי"ת, וכך הוא נברא, שיהא כל צרכיו ניתנים לו על ידי שהוא מכיר ומביע את תלותו בבורא יתברך שמו.

(ברכת ציון יב עמוד קנז)

על ידי שמירת הדיבור בשבת יכול להמשיך ברכות לעולם

תכלית רצונו ית' שהייתה בבריאת העולם, שיהיו טובו וחסדו נמשכים לעולם על ידי מעשי התחנותים, שיהיו מעוררים וממשיכים השפע העליון לעולם על ידי אתערותא דלתתא [התעוררות מלמטה]. וכדכתיב "ויקח ה' אלקים את האדם ויניחיהו בגן עדן לעבדה ולשמרה", ואך כי על פי ראשית רצונו ית' בתכלית הבריאה לא הייתה צריכה לזה התעוררות שעל ידי מעשה בפועל ממש, אלא היה די להם לזה בדיבורי תפילה ובקשה לפניו ית', שיהיו מעוררים ומעלים בהם את רצונם וייחולם לחסדו ית', ועל ידם יהיה בכוחם להמשיך לעולם שפע טובו ית' מלעילא [מלמעלה]. [...] וכמו שהוא גם עתה בכוח הצדיקים כדאיאתא בספה"ק מאור ושמש בשם הרה"ק מנעסכ"ז ז"ע: כי הגם שפרנסת האדם צריך שישתדל אחריה, וכמו שכתוב "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה", יוכל זה להיות גם כן על ידי דיבורי תורה ותפילה, וכמו שאמרו חז"ל לעניין "מגדף" - עקימת שפתיו הווי מעשה, ומידה טובה מרובה על אחת כמה וכמה. ועל ידי חטא עץ הדעת אבדה מידה זו מן העולם, ונסבב על ידי זה שתהיה האתערותא דלתתא על ידי כוח העשייה דווקא. [...] ובחינה זו קיימת ועומדת בבני ישראל על ידי קדושת שבת קודש, וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק "ודבר דבר" - שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול. ועל ידי שמירת הדיבור בה בקדושה בסור מרע ועשה טוב, יהיה מתעורר ומתגלה על ידו בחינת הרצון דקדושה, ויהיה בכוחם להמשיך בהם כל ברכאן דלעילא ותתא על דרך שהיה רצונו ית' בבריאת העולם.

(בראשית רבה יג, ט)

(נחל איתן, פרשת בא)

תולים עיניהם כלפי מעלה
רבי חנן דציפורי בשם רבי שמואל בר נחמן אמר: מפני ד' דברים חזר בו הקב"ה שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן וכי, שיהיו הכל תולים עיניהם כלפי מעלה, ההוא דכתיב (איוב ה) "הנותן מטר על פני ארץ וכי לשום שפלים למרום".
(בראשית רבה יג, ט)

נקודה מתוך שיעורו המופלא של הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א להיות רגועים; להיות מבורכים

לחם". האדמה נתקללה שתוציא קוצים ודרדרים. לידת נח הייתה בזמן שבו נסתלק אדם הראשון מהעולם. תקווה ירדה לעולם, שאולי עתה כלתה הגזירה של "עצבון ידיו". אולי עתה מתחיל בניין העולם מחדש. הם לא נשאו עם התקווה בלב, אלא הכניסו תקווה זאת לכלי של מעשה. הם קראו לבן הנולד בשם 'נח', והם גם הביעו תקווה זאת בפיהם ואמרו "זה ינחמוני", או לפי פירוש הרשב"ם, הם התפללו שינחו להם. הם התפללו ודיברו דיבורי נחמה, וזאת אכן עמד להם, שעיצבון הידיים נח, והומצאו כלי המחרשה. זהו לימוד שבבילנו: לא להיות טרוחים, אלא להיות רגועים ונינוחים, לסמוך על ה', לקוות לטוב ולומר שיהיה טוב, ובעזרת ה' אכן יהיה טוב.

שיעורי הרה"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בשלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית
לקבלת העלון במייל B023011300@GMAIL.COM

לשליחת סיפורים במייל: hphp6176@gmail.com

מאות אלפי זכויות

בתרומה אחת!

דווקא עכשיו כשאתה כל כך זקוק לישועה

ובמיוחד עכשיו כשעם ישראל

צמאים לאמונה ובטחון...

תורמים להפצת אור האמונה וזוכים לישועות ורפואות

E. Kahana

מצטרפים כעת למאות מפיצי עלוני השגחה פרטית, בתחבי הארץ והעולם

זוכים להיכלל בתפילת הישועות על ציון בעל החובת הלבבות

חיג: *6176

לפיתח מוקד הפצה חדש - שלוחה 2 לשותפות בינתי הריבים - שלוחה 4 או בעמדות 'נדרים מלו' בבתי הכנסת

מהתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי קלונימוס קלמיש שפירא מפיאסצ'נה זצוק"ל הי"ד בעל "חובת התלמידים" ועוד, בנו של הרבי הקדוש רבי אלימלך מגרודזינסק זצוק"ל נעקד על קידוש השם ביום ד' חשוון (תש"ד)

עבודת קודש נשגבה ועניינים מופלאים מאד ראו אצל רבינו בעת קריאת הפתקאות. באותן השעות היה רבינו מופשט לגמרי מן העולם הזה והווייתו, כאילו והוא מרחף בעולמות העליונים. אך ביחד עם זה היה כל כולו נתון לצרות נפשו של אדם קטן כגדול, אשר עברו לפניו כבני מרון, לכולם היה מאזין ומקשיב. בוחן ובודק כל דבר בפלס נבונים, מיעץ ומעודד, פורק משאות של יגונים מאחרים, וכאילו מטענים על כתפיו שלו, עד שזהרת רווחה הופיעה בפניו של היהודי המבקש.

הפסקה קצרה היה נוהג רבינו להפסיק כמעט לאחר קריאת כל פיתקא, התאמצות גדולה היתה ניכרת עליו אז. באותן הפסקות היה רבינו רושם על הנייר דברים עמוקים מאד שעלו לו במחשבתו בעניני קבלה. עין בעין היו החסידים רואים, כי עולמות עליונים ותחתונים, שמים וארץ, נשקו בו יחד בשעות אלו.

פעם באסרו חג של חג השבועות, הגיע הגאון רבי ישראל רבה של קחמיר להיפרד מרבינו, אך לא היה יכול להיכנס מפני המון האנשים שצבאו על פתחו של רבינו. התמרמר הגאון ואמר, אולי כבר הגיע הזמן לטכס עצה, איך לא יבואו עוד ההמון להפריע את רבינו הצדיק מעבודתו הקדושה, במשך שעות כה רבות בכל יום.

הדברים התגלגלו והגיעו עד לאזני רבינו, מיד נקרא הגאון רבי ישראל אל הקדוש פנימה, והרבי הראה לו פיסת נייר, עליו נרשמו רמזים עמוקים בסתרי תורה אשר כתב זה עתה. הגאון רבי ישראל לא הבין מאומה ברמזים, למרות ידיעתו הגדולה בעניני קבלה. רבינו ביקש ממנו שיתן את שיקבל את אחרוני הממתנים שלשמוע מה בפייהם, ורק לאחר כך יכנס בידו עם החסיד הצדיק ר' אלטר אלעזר מטרטשין, וילמד אותם את הדברים העמוקים שכתב על הנייר.

סגולה לפרנסה ללומדי תורה בהתמדה

מהיכן ידע הרבי שיש אשה המקשה ללדת ומה שמה

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב קלד:), אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי, שלא הניח מקרא ומשנה, גמרא, הלכות ואגדות, דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, וקלין וחמורין, וגזרות שוות, ותקופות, וגמטריאות, ומשלות כובסים ומשלות שועלים, שיחת שדים ושיחת דקלים, ושיחת מלאכי השרת.

ממש כעין לשון זה כתב המקובל האלוני רבינו רבי חיים וויטאל זצוק"ל בספרו שער ההקדמות (הקדמה) על רבו האר"י הקדוש זצוק"ל, "וגם בדרונה זה לא השבית גואל מישראל, וישלח לנו עיר וקדיש מן שמיא נחית, הרב הגדול האלוני החסיד מורי ורבי כמוהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה, מלא תורה כרימון, במקרא, במשנה בתלמוד בפלפול, במדרשים והגדות, במעשה בראשית במעשה מרכבה, בקי בשיחת אילנות, בשיחת עופות, בשיחת מלאכים".

ובספרו שער הכוונות (עמ' 9) מספר רבינו רבי חיים וויטאל דברים כהווייתן מתי נכחו לראות עין בעין איך שהאר"י הקדוש בקי בשיחת עופות. ומעשה שהיה כך היה: פעם כשרבינו האר"י הקדוש ישב עם תלמידיו הקדושים, וגילה להם סודות נוראים, עבר מעליו עורב, שנשא את קולו בצרחות רמות כדרך העורב.

תיכף כשחלף ועבר העורב, נענה רבינו האר"י ואמר, 'ברוך דיין האמת', וגילה לתלמידיו הנדהמים, שהעורב אמר לו שהוא הולך להיענש על מה שגילה את הסודות הנוראים לתלמידיו, ומחמת כך נגזר עליו שבנו הקטן יפטר מן העולם ורמונא ליצלן. ואכן כשרבינו האר"י שב לביתו, עוד באותו לילה חלה בנו הקטן, ולאחר שלשה ימים נסתלק לעולמו. וראו בחוש, עד כמה רבינו האר"י הקדוש מכיר ומבין בשיחת העופות.

ועל דרך זה מסופר גם על מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זצוק"ל, שהיה מכיר ומבין בשיחת העופות ובשיחת הדקלים. וכמו שסיפר הרבי הקדוש רבי יוסף יואל הלפרין מסטעפאן זצוק"ל, שפעם אחת הוא נלווה אל מרן הבעל שם טוב הקדוש זצוק"ל במסעו דרך העיר, והיו האילנות מקשקשין וציפורים מצפצפים, וציוה רבינו הבעל שם טוב לעצור העגלה לכמה רגעים, כדי שיוכל להאזין לקול הצפצוף והקשקוש.

לאחר מכן נענה ואמר רבי יוסף יואל, 'הציפורים הדיעו לי, ששכחתי דבר נחוץ בתוך העיר, חפץ הנצרך לנו'. רבי יוסף יואל תמה מאד על זה, וכמעט שחרה לו על דברי הבעל שם טוב, כי היה הדבר רחוק בעיניו, שבודדות הללו יהיה נמצא מי שידע דבר כזה. אך בסוף נכח לראות שאכן שכחו חפץ נחוץ, והוצרכו לשלוח שליח שיביא להם את החפץ מן העיר.

וכן מעיד הרבי הקדוש רבי שלמה מלוצק זצוק"ל בהקדמה לספרו דברת שלמה, ששמע בעצמו מרבו הקדוש המגיד ממעריטש זצוק"ל, שרבו הבעל שם טוב הקדוש, לימד אותו שיחת עופות ושיחת דקלים, והדגל מחנה אפרים (פרשת ויצא) נכדו של מרן הבעל שם טוב זצוק"ל כתב, שעל ידי לימוד תורה לשמה, יכול כל אחד להשיג שיחת עופות ודקלים ושיחת מלאכי השרת.

סיפור מרטיט בענין זה סיפר אחד מתלמידי רבינו הקדוש רבי

תתמיד
אתה
בלימוד
בכל
כוחך

אלימלך מליזענסק ז"ע, בעל מחבר ספר 'משנה ראשונה', שפעם הוא ישב עם רבו על הספסל שלפני ביתו, ובאמצע עבר כלב אחד לפניו. לפליאתו הגדולה הוא הבחין שכשהרבי ראה את הכלב ושמע את נביחתו, ממש קדרו פניו ורוחו התעגמה עליו, זה היה בעיניו פלא גדול, אך הוא לא העז לשאול את רבו מהו סיבת עצבונו. כעבור כמה שעות הגיע שליח מיוחד מהעיר הסמוכה, שבה גרה בתו של הרבי ר' אלימלך, לבשר כי בתו של הרבי ילדה בת למזל טוב. כששמע הרבי את הבשורה הטובה, צהלו פניו, ובשמחה רבה פנה אל תלמידו ואמר לו, הכלב שעבר כאן מקודם אמר לי תיבה אחת: 'דיבה', וחשבתי שכונתו שיתעורר עלי ריב ומחלוקת, ולכן הצטערתי עד מאוד. אבל עכשיו נוכחתי לדעת שכונתו בתיבת 'דיבה' היתה, לבשר שנגולד בת אצל בתי, כי 'דיבה' פירושו 'בת' (עי' שבת קכ: ועוד), וכמו שבאמת התבררתי עכשיו שהיא ילדה בת למזל טוב.

סיפור נפלא מסופר על כלב נוסף שעבר לפני רבינו רבי אלימלך מליזענסק ז"ע ונבח. כששמע הרבי נביחת הכלב אמר לנוכחים, שהכלב סיפר לו על אשה המקשה ללדת וצריכים להתפלל לישועתה. לפתע היכה מישור את הכלב, גער בו הרבי ואמר לו, מדוע הכית אותו, הלא עכשיו התבלבל הכלב על ידך, ואיני יודע אם שם האשה הזקוקה לרחמים הוא 'רשאי' או 'ראשא'. כעבור זמן קצר הגיע שליח ובידו אגרת עם בקשת ישועה עבור אשה המקשה ללדת, ונתאמתו כל דברי הרבי.

פעם אחת ביקש הרבי הקדוש רבי נפתלי מראפשיץ זצוק"ל מרבו הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, שילמד גם אותו שיחת חיות ועופות. השיב לו רבו, מי שיש לו ראה ואהבה אמיתית, מבין מעצמו כל החכמות הללו.

עצה נפלאה לאברך שחמיו אינו יכול לקיים השטחתו להחזיקו על שולחנו

בהכנת השיעור ראיתי סיפור נפלא שיכול לתת חיזוק להרבה אברכים. אברך צעיר אחד התלונן לפני הרבי הקדוש השפת אמת מגור ז"ע, שחונתו הבטיח לו לפני החתונה שיתן לו מזונות ויחזיק אותו על שולחנו, אמנם לאחר החתונה הדיע לו, שמצבו הכספי קשה כעת, ואינו יכול לתת לו מזונות, ובגלל זה הוא נאלץ לעסוק במסחר ואינו יכול לעסוק בתורה כהרגלו תמיד לפני החתונה.

שאל אותו הרבי האם חונתך עוסק בתורה, השיב האברך, לא, אדם פשוט הוא. אמר לו הרבי השפת אמת, אם כן, תתמיד אתה בלימוד בכל כוחך, ובזכות זה יעזור ה' לחונתך שיוכל להחזיקך על שולחנו כמו שהתחייב. והרבי הביא ראיה לזה מהגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב קלד:): 'תלי תניא בדלא תניא, תניא תניא, אם פרנסתו של הלומד תלוי במי שאינו לומד, עוזר השי"ת שיהיה לו פרנסה בריווח, כדי שיוכל להחזיק את הלומד התלוי עליו, ויכול להמשיך בלימודו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם ב"ב דף קלד, י"א סיון תשע"ז)

בזמן מסירת השיעור בורא עולם נתן לי יהלום. מורי ורבותי, במדרש (קהלת רבה ב, יב) מובא, תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי, לפעמים יש יום שאין לאדם חשק מספיק ללימוד התורה, יום של קשיים, יום של טירדות, יום של לחצים, יום שהבנק מודיע שהולך להחזיר את הכספים וכו' וכו'. אבל כשבן אדם זורק את עצמו לתורה, יעצט איז די וועלט געשטארבן - עכשיו העולם לא קיים, עכשיו יש רק לימוד התורה, פתאום מקבלים יהלומים, והבן אדם מתמלא בכוח חשק בזכות שהוא לא וויתר על הדף היומי, לא וויתר על שעת הלימוד, זה מבהיל. במסכת בבא בתרא (דף ז:): למדנו לשון, **אין אוצרין פירות דברים שיש בהם חיי נפש**, חשבתי בדרש בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, יהודי שזוכה למתיקות התורה, כמו שמרן האבני נזר כותב בהקדמה לספרו אגלי טל, 'שש ושמו ומתענג בתלמודו', והתורה הקדושה זה **החיי נפש** שלו, יש לו לזכור הכלל, **אין אוצרין פירות**, אם נופל לו חיידוש בזמן השיעור, לא ישמור את החידוש לעצמו, רק הוא צריך לשתף את זה לאחרים, כי פירות האלו זה לא רק **חיי נפש** שלו, זה גם **חיי נפש** של הציבור, למה בורא עולם נתן לך חיידוש בדרש, כדי שתשמור את זה לעצמך, לא, רק בשביל שתזכה את זה לעוד ועוד אנשים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ב דף צא, כ"א אלול תשפ"ד)

מילי דהספידיא

להסתלקותו של מרן הרבי הקדוש מסקולען זצוק"ל

ויהי נועם נשבת במוצאי שבת, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', נפלה עטרת ראשינו אוי נא לנו כי חטאנו, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מסקולען זצוק"ל נחטף מכלל ישראל, פנה הודה פנה זיוה פנה הדרה, עיני עיני ירדה מים על שבר בת עמי, גדולה היא האבידה הקשה, מי יתן לנו תמורתו.

הרבי הצדיק זכה לקירבה יתירה מהסבא הקדוש בעל הנועם אליעזר מסקולען זצוק"ל, ומאביו הקדוש בעל מאור ישראל מסקולען זצוק"ל. נעים זמירות ישראל דוד המלך אומר בתהלים (לא, יז), **'האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך'**. כדאי לעיין במפרשים על הפסוק, על האור שיש בתוך החושך.

הסבא הקדוש מסקולען זצוק"ל חיבר על זה שיר מרטיט ומרגש, **'האירה פניך על עבדך הושיעני בחסדך'**, הרבי הנועם אליעזר חיבר את השיר בזמן היותו בכלא הקומוניסטי, וגוי רוצח ופושע ימח שמו וזכרו סטר לרבי הקדוש, באותו רגע בורא עולם נתן לרבי הקדוש מתנה, הניגון הנפלא הזה. חשבתי הבוקר בשעת מסירת השיעור, **האירה פניך על עבדך**, כמה הארת פנים, כמה חמלה, כמה סבלנות היה לרבי הקדוש מסקולען זצוק"ל שנחטף מאיתנו.

אני עוד זוכר מקרוב כשהרבי זצוק"ל עוד היה דר במונטריאל, והיה הולך בצידי דרכים, איזה יגיעה בתורה, איזה השתפכות הנפש בתפילה, איזה מאור פנים לכל נברא בצלם, מי יתן לנו תמורתו. זה לא רק אבידה קשה לאלמנה החשובה הצדקנית, לבניו הצדיקים, לחתניו הצדיקים, לכל חסידי סקולען בכל העולם, לתושבי בורו פארק שבארה"ב, רק זה אבידה קשה לכל כלל ישראל, מי שזכה לראות את הרבי פעם אחת, לא ישכח זאת לעולם, ויהי נועם נשבת במוצאי שבת.

אני אספר סיפור של בדידי הוי עובדא, לכאורה אף אחד לא יודע מהסיפור, כי אף אחד לא היה שם בשעת מעשה. ומעשה שהיה כך היה, הרבי זצוק"ל שהיה גר במונטריאל הגיע לברית בטאהש, זה מרחק נסיעה של כחצי שעה, הרבי הגיע לטאהש בין הברית לסעודה, הברית היה בביתו נאוה קודש אצל מרן הרבי הקדוש בעל עבודת עבודה מטאהש זצוק"ל, והסעודה היה באחד מהשטיבלאך אחד מהחדרים בטאהש, איפוא שהציבור מתפלל שם באמצע השבוע.

ראיתי את הרבי מגיע לטאהש, ניגשתי לקבל שלום ולבקש ברכה, דקה אחרי זה כנסנו לשטיבל יהודי לא עליכם מר נפש - אַ צונגראַקענער צוקלאַפּטער מענטש שאסף כסף, וביקש מהרבי מסקולען זצוק"ל תרומה. הרבי כמובן נתן לו תרומה, אך אותו יהודי לא היה מרוצה מסכום התרומה, הוא חשב שמגיע לו כהנה וכהנה וכהנה, מבלי לחשוב בכלל האם יש לרבי אפשרות לתרום יותר.

הוא התחיל לצעוק לזעוק ולבזות את הרבי בקולי קולות, זרק לרבי את הכסף. עיני ראו ולא זר, הרבי לא הגיב מילה, מוח שליט על הלב. אני הקטן פחדתי להתערב, כי אותו יהודי לא היה גר שם בטאהש, והוא היה נראה לי לא עליכם גבר אלים.

הגמרא במסכת שבת (קה:), אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא, כל המוריד דמעות על אדם כשר, הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו. ווי קען מען נישט פלאצן אין אַ גענויין - איך אפשר לא לפרוץ בבכי, על צדיק נשגב שנחטף מכלל ישראל. הרבי בשנים האחרונות סבל יסורים נוראים, ובמסירות נפש ממש היה צהלתו על פניו, אז מה הפלא שביית הכנסת סקולען היה תל תלפיות, תל שכל פיות פונים בו.

הגמרא במסכת כתובות (קד:), עליונים מבקשים את רבי, מלאכי השרת מבקשים לקחת את רבי, והתחתונים מבקשים את רבי, כלל ישראל רוצה להחזיק את הרבי פה איתנו, יהי רצון שיכופו תחתונים את העליונים והרבי ישאר לחיות. באותו דף במסכת כתובות מספרת הגמרא על רבינו הקדוש, בשעת פטירתו של רבי זקף עשר אצבעותיו כלפי מעלה ואמר, רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך שיעגתי בעשר אצבעותי בתורה, ולא נהיית אפילו באצבע קטנה.

כלל ישראל די בכל אתר ואתר הרבה בתפילה ובתחנונים לרפואתו השלימה של הרבי, אבל בשמים ממעל נגזר שהרבי ישפיע לכלל ישראל מעולם שכולו טוב. נתפלל לבורא עולם שיאמר לצרותינו די, שזה יהיה הקרבן ציבור האחרון, ושכבר נזכה שיתקיים הפסוק (ישעיה כו, יט), הקיצו ורננו שוכני עפר, בביאת משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ב דף עו, ו' אלול תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

צא מן התיבה אתה ואשתך (ח, יז). בשם הרב הקדוש מו"ה דובער המגיד דמעזריטש זצוק"ל, שלא תעלה על דעתך בשעת תפלתך שתתפלל, עליך או על אשתך ובני ביתך, רק תתפלל בעד השכינה. וזהו אומרו **צא מן התיבה** מן הדיבור שלך בשעת תפלתך, **אתה ואשתך** וגו', רצה לומר, שלא תהיה אז כוונתך בשבילך או בשביל בני ביתך, רק כל תיבה ותיבה שאתה מוציא מפיה יהיה רק בשביל השכינה ליחידה בקוב"ה, ודפח"ח.

תורת המגיד ממעזריטש
פרשת נח

צהר תעשה לתיבה (י, יז). פירש רש"י אבן טוב. יש לומר הרמז, תיבה, היינו המילה ותיבה שאדם מוציא מפיו, צריך לראות שהתיבה הזאת תאיר אור גדול כאבן טוב. **ואל אמה תכלנה מלמעלה**, ורמז **אמה**, הוא רמז על האחדות גמור, שהצדיק צריך לילך באחדות גמור בעולמות עליונים. בענין אחר, **צהר תעשה לתיבה**, פירוש, שהצדיק על ידי תיבת התורה שלומד בה, הוא מהפך **הצורה לצהר**.

נקודה למחשבה:

הדברי תורה לע"נ הרב החסיד רבי עקיבא יוסף בן הגאון רבי מרדכי דוד זצ"ל • לרפואת מרת לאה בת מלכה • לזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה
לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 162

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת נח תשפ"ה

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

גמילות חסד – מבטלת גזירות!

בפרשתינו אנו קוראים כי הקב"ה כעס על בני האדם עקב מעשיהם הרעים והחליט למחות את כל היקום ע"י המבול. נח נכנס לתיבה בזמן שהמבול שוטף את כל העולם. ואז, לאחר כמה חודשים אומר הפסוק: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּיבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכוּ הַמַּיִם".

הקב"ה זכר דבר מסוים ומיד נעצרה מידת הדין. מה היה אותו זיכרון שעורר רחמים גדולים וביטל את האסונות והקיסטרוגים? מזכירים אנו בתפילת ראש השנה: "וגם את נח באהבה זכרת ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים", בזכות שעסק בחסד ונתינה לכל בעלי החיים במשך כל היום והלילה, ולא נתן שינה לעיניו, הכל בשביל השני, למרות שהדבר על חשבוננו – דבר זה עורר רחמי שמיים ובטל את מידת הדין של המבול הנורא. ללמדך, שכל המתעסק בנתינה לשני, באחדות ואהבת חנינם – מבטל מעל כל עם ישראל כל הדינים והקיסטרוגים.

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

הרובה שנשבר מול הביטחון!

מגדולי יהדות ליטא לפני מלחמת העולם השנייה היה הגאון רבי יצחק קרליץ זצ"ל. שמו התפרסם בעיקר בהיותו אח של החזון אישי זצ"ל, אולם אף הוא עצמו היה גאון עולם. הוא כיהן לאחר פטירת אביו ברבנות העיירה קוסובה, ועוד קודם לכן - בחיי אביו אירע המעשה הבא: עם תחילת המלחמה, הטילו השלטונות איסור על החזקת נשק שלא בידי הצבא. פחדו ממורדים ובוגדים פנימיים, וקבעו כי אל לו לאדם להחזיק נשק אישי משלו. בעיירה היו גם יהודים שהתנגדו לשלטונות, ומתוך הפחד להחזיק את הנשק בביתם – בחרו להטמינו בבית הכנסת המקומי. רבי יצחק ישב ולמד בבית הכנסת, בשעה שכוחות הצבא פשטו עליו וביצעו בו חיפוש מדוקדק. הם מצאו את כלי הנשק המוחבאים, והסיקו שרבי יצחק הוא השומר עליהם, וממילא כל הנשק הזה הוא שלו. רבי יצחק אפילו לא ידע כיצד מחזיקים נשק, אולם המפקד הצבאי סבר שכל הנשק בבית הכנסת הוא שלו, וחרף את גזר דינו למוות באופן מיידי. אפילו חרב חדה מונחת על צווארו, רבי יצחק אין לו בעולמו אלא הקדוש ברוך הוא. הוא המשיך ללמוד בבית הכנסת, שהפך ליעד מבוצר כשהחיילים שומרים מבחוץ. הוא לא טרח להתעניין במה נאמר או נגזר עליו, אלא המשיך להתמיד בלימודו כשלב מלא באמונה ובביטחון בה' יתברך. לאחר שהמפקד קבע את שקבע, הוציאוהו מבית הכנסת והעמידו אותו בחצר, לקראת ביצוע גזר הדין. רבי יצחק מציית להוראות, המפקד מקריא בקצרה את האישום ואת גזר הדין המוטל עליו – מוות בירייה, ורבי יצחק ניצב מולו באמונה ובביטחון, כאילו אין הדבר נוגע לו כלל וכלל. המפקד נערך לביצוע גזר הדין, וסביב החצר התקצבו ובאו כל בני העיירה, מייחלים לנס. כולם עמדו מבוועתים ומפוכחים לקראת ביצוע גזר הדין, חוץ מאיש אחד, רבי יצחק בעצמו! הוא מוסיף לעמוד שליו ורגוע, ממתין ביבושת לשלב הבא. ואז זה הגיע... המפקד מחזיק את הרובה ביד, לוחץ על ההדק, ו... הרובה מתפרק לו בידים! ממש כך. הוא לחץ חזק מדי, הנשק היה מיושן מדי, והלחיצה החזקה שברה את הרובה, הכדור לא נורה בכלל! רבי יצחק מוסיף לעמוד, באותה הבעת פנים. רגוע, שליו, נינוח. המפקד היה המום, מעולם לא קרה לו כדבר הזה, ובבושה גדולה על שהעיירה כולה ניצבת מסביב ורואה בחולשתו – סובב את פניו לאחור, לקח עמו את חייליו, והלך לדרכו! נפשו של רבי יצחק היתה לו לשלל, הוא ניצל ממוות בטוח. בני המשפחה הסתערו עליו בהודאה ובהתרגשות, מתקשים להאמין שהנס אכן קרה. לאחר שכולם הסתערו את נשימתם משעות הלחץ והחרדה, שאלה אותו אחותו: 'רבי יצחק, אמור לי בבקשה מה חשבת בשעה שהרובה היה דרוך מולך והמפקד עמד ללחוץ על ההדק? מה עבר לך בראש ברגעי החרדה האיומים הללו? במה הרהרת אז?' ורבי יצחק, באותה ארשת פנים רגועה, השיב לה מיד: 'ידעתי שלא יקרה לי כלום, כי בטחתי בה' שלא יאונה לי כל רע. רק חיכיתי שהטקס הזה כבר יסתיים לו ומהר, כי השקיעה מתקרבת ואני צריך להספיק להתפלל מנחה!' מדהים. האמונה שלו בה' היתה כה חזקה, הביטחון שלו בבוראו היה כה עוצמתי, עד שבאותה שעה ממש הוא כלל לא הרהר אודות רציחתו המתקרבת! הוא היה רגוע ונינוח באמת, בטח בה' לחלוטין, ושמר על שגרה מלאה – דאג שיספיק להתפלל 'מנחה' בזמן! אחים יקרים, סיפור מופלא זה – אותו סיפר אחיינו של רבי יצחק, מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל, מחדד עד כמה גדולה העוצמה של מידת הביטחון המושלמת. הנה כי כן, בשעה כה קשה ומתוחה, רבי יצחק נותר רגוע ושליו, בוטח בה' – ואכן נעשה לו נס פלאי שכזה, הרובה התפרק בידים והוא ניצל ממוות בטוח! הבה ניקח עימנו את המסר הזה לחיי היום יום, הבה נפעיל את מידת הביטחון בעומק ליבנו. יש לנו אב רחום וחנון. הוא אוהב אותנו בכל לב, דואג לנו, שומר עלינו. נתפלל כולנו ישומר ישראל שמור שארית ישראל ואל יאבד ישראל, ניחל לישועתו ונתחזק באמונה בכוחו הבלתי מוגבל – ונזכה לראות כי בורא עולם אכן עימנו, מצילנו מכל רע ומוביל אותנו בבטחה!

מעשה שהיה...

ענותו מפלא | ספור על מרן רה"י רבינו יהודה מועלם זצ"ל

סיפר הרב יעקב יוסף זצ"ל על מעשה החסד של הרב: לפני זמן לא רב הגיע הרב לתחנת "מגן דוד אדום" במטרה לקבל טיפול רפואי. כשהגיע הרב ברגליו (ולא בסיוע רכב) הזדעזע בעל התחנה, בראותו את הרב הישיש, ומיד חש לטפל בו. הרב פנה אליו ואמר: "לא בי תטפל, כי אם באדם שליוויתי הנה!". בעל התחנה העיד, כי הרב ליווה בעצמו את אחד מעניי העיר, שהיה מחוסר דיור, המוכר לתחנה, והדבר היה לפלא, איך הרב ברוב חמלתו חס על האדם וחשש לבריאותו והולך אותו ברגליו לתחנה, כדי שיקבל טיפול רפואי הולם, על אף גילו המבוגר והמאמץ הגופני הנדרש ממנו בליווי זה. המתין הרב, עד שיקבל את הטיפול הרפואי, ולאחר מכן החזירו במונית לביתו.

אחד מתלמידי הרב סיפר: "במשך תקופה ארוכה התקשיתי למצוא את זיווגי. באחד הימים נפגשתי עם בחורה, ונראה היה לי, כי ישנה התאמה בינינו, ונוכל לבנות בית נאמן בישראל. אולם למגינת לבי, הבחורה סירבה להמשיך להיפגש, מכיוון שעבדתי לפרנסתי במשך כל היום, ואילו היא ביקשה תלמיד ישיבה, שילמד חצי יום. סיפרתי זאת בצער לרב. בו במקום חייג הצדיק לבחורה ואמר לה: "מדבר יהודה מועלם! אני ערב עבור הבחור, שילמד חצי יום". הרב לא הסתפק בכך, אלא נטל את קולמוסו וכתב מכתב חס עבורי, ואת התחייבותו האישית, שאלמד חצי יום". הוסיף הבחור בהתרגשות, "היכן ניתן למצוא רב שכזה, שישפיל את עצמו כדי לעזור לתלמידו?!".

מספר ימים לפני פטירתו הזמין אבי הבן את הרב לברית מילה של בנו, הסכים הרב, למרות שמדובר היה על חשבון מנוחת הצהריים שלו. התפלא אבי הבן, והבין, שהרב סבור שהוא יישב סנדק. כדי שלא תיגרם אי נעימות, הודיע אבי הבן לרב שאין בכוונתו לכבדו בסנדקאות. אמר הרב לסובבים אותו: "מאחר שאינני הסנדק עדיף לי לנוח ולאגור כוחות להמשך היום מאשר ללכת לברית. אבל, בכל זאת אלך. ואם תשאלו מדוע, כדי שלא יחשבו המזמינים, שנעלבתי שלא כיבדונו בסנדקות, ויהיה להם חוסר נעימות מכך".

על ענותו המופלאה, ניתן ללמוד מן הסיפור שלפנינו: לפני כעשרים שנה ביקשו ממנו ראשי הישיבה דאז שילבש פראק כראוי לר"מ בישיבה, אך הרב סירב בכל בתוקף. לקחו את המידות שלו והוציאו לו מהארון את כל החליפות והשאירו לו רק פראק. כשבא בבוקר ללבוש חליפה ראה שיש רק ארוך. מיד לקח מספרים וגזר מהארוך. כשהגיע לישיבה, ראו זאת הרבנים ואמרו לו שאין מה לעשות, הוא חייב ללבוש פראק. אמר להם: "אני אעשה הסכם, קודם כל זה לא יהיה פראק, אלא מעיל ארוך. ודבר שני, אתם טענתם, שזה בגדי עבודה. אני אלבש רק בישיבה ומחוצה לה אמשך בבגדים קצרים". וכך היה, כשהיה הולך להתפלל בבוקר שחרית, היה לובש קצר וכשיוצא לישיבה יוצא עם ארוך. גם בצהריים אחרי הישיבה לא היה הולך בבגד ארוך, אלא קודם כל מחליף את החליפה.

(נלקט בשינוי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים)

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן
ראש הישיבה
הצדיק הרב
יהודה מועלם
זצ"ל (כד' תשרי)

הצדיק הרב יהודה מועלם זצ"ל- נולד בשבט ה'תרפ"א. התייתם מאביו, כשהיה בן חודשיים ימים בלבד! מגיל צעיר שקד על התורה הקדושה בישיבת 'פורת- יוסף'. מונה בגיל 24 לשמש כחזן ורב בביה"כ טוויג בשכונת "מקור ברוך" בירושלים. מגיל 28 שימש כר"מ ומראשי ישיבת פורת-יוסף בה שימש עד יומו האחרון. מגדולי הדור. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלג. לא הסכים ללבוש מעיל ארוך כיאה למעמדו הרוחני, עד שהכריחוהו בכך, ונעתר, משום חשש לביזיון התורה ולומדיה. קירב לתורה רבים. התנהל בפשטות מופלאה. סירב לקבל עוזרים ומשמשים. מסר את נפשו למען התורה הקדושה ותלמידיו. דייקן. בכל ימות השנה היה מגיע לישיבה ללמד ברגליו ולא ברכב. תפילותיו לא שבו ריקם. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל היה רגיל לשלוח אליו אנשים אחרים בכדי שרבי יהודה יעשה עבורם פדיון נפש ויברכם. הרביץ תורה למעלה מ-60 שנים. סלד מן הכבוד כבורח מן האש. רבינו נלב"ע ב-כ"ד תשרי ה'תשע"א בשעת המנחה של שבת בראשית. ציונו בהר המנוחות בסמוך לציונו של החיד"א זצ"ל. רבנו חי ופעל כ-90 שנים..ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

זהירות ממון לא כשר!

מעשיות מגדולי ישראל זיע"א – מאת הרב שלמה קולודצקי שליט"א

מסופר על מרן הסטייפלר זיע"א שהגיע לביתו תלמיד חכם לבקש ברכה. בצאתו שכח קופסת גפרורים. הסטייפלר רץ אחריו כדי לקרוא לו, אך לא הצליח להשיגו, אבל זכר את מראה פניו. קופסת הגפרורים היתה מונחת בחדר במשך תקופה ארוכה. והנה הגיע היום ואותו אדם בפתח. מי שלא ראה את שמחתו העצומה של הסטייפלר בעת שהתרומם ממקום מושבו כדי להשיב את קופסת הגפרורים לבעליה, לא ראה שמחה של מצווה...

מרן הגראי"ל שטיינמן זיע"א נזהר שלא לגעת בחפץ שאינו שלו, ואמר שהוא חוזר בתשובה על שני חששות של גזל. בתקופת שהות הרב שטיינמן בעיר לוגאנו, הוא עבר ליד בית אחד, ובדרך כשהוא מהרהר בלימוד קטף משם פרח בלי לשים לב. עשרות שנים מאוחר יותר, כשבא לספר לו הרב פרידמן שהוא נוסע ללוגאנו, מיד ביקש ממנו הרב שטיינמן שיילך לרחוב פלוני ובית מספר פלוני, ויביא לבעל הבית מספר יורו, כדי שישלם על הפרח שקטף עשרות שנים קודם לכן, וזה הרי גזל עכו"ם! הרחוב אומנם עדיין היה קיים, אך הבית לא. הרב שטיינמן הצטער על שלא יכל לשלם לאותו גוי. סיפר נכדו רבי אשר שטיינמן שפעם אחת הרב שטיינמן הרים ידו ואמר: היד הזאת מעולם לא גזלה. רק אני חוזר בתשובה על שתי פעמים שהיה ספק אבק גזל עכו"ם. האחת שקטף את הפרח, ועוד פעם שלח מכתב עם בול שהדוור אמר שזה בסדר והגראי"ל הסתפק בזה. מלבד זה עשה חשבון על כל ימיו שלא עבר על גזל.

מסופר על מרן רבי מרדכי פורגמנסקי זיע"א שבמשך הזמן שהיה בגטו קובנה לא ישב על כיסא. בגלל שכאשר צופפו את כל היהודים בגטו הצר הביאו רבים כיסאות מבינם. ולפעמים החליפו דירות או נלקחו להשמדה והכיסאות נשאר מיותמים, ומי יודע האם הבעלים או היורשים מרשים.

מסופר על מרן רבי אברהם גניחובסקי זיע"א שהלך עם קבוצת תלמידים, והחל לרדת גשם זלעפות. הם נכנסו תחת גג באחת החצרות. אחד הבחורים רצה להדליק את החשמל בחדר מדרגות, רבי אברהם מנע ממנו ואמר: להיכנס – מותר, אבל להדליק את האור – הרי זה כבר עולה כסף, ואין היתר לכך. באחד הערבים הקיציים, רבי אברהם דפק בביתו של שכן בבניין סמוך לדבר אתו לצורך טובה לאחד מבני משפחתו של רבי אברהם. השכן הביט ברב ושאל: מדוע הרב נוטף זיעה, מדוע לא עליתם במעלית? רבי אברהם השיב: בגלל שעליתי לצורך פרטי שלי, ולא בשבילכם כלל, אין מין הראוי שאשתמש במעלית השייכת לכם.

מרן רבי אליהו לופיאן זיע"א הלך פעם לקידוש של בר מצוה אחרי התפילה, ונשאר שם עד סוף הקידוש, לא הבינו מה יושב כ"כ הרבה זמן. לבסוף כשכולם הלכו, ביקש שאמו של הילד הבר מצוה תבוא, שרוצה לברכה. אמר לה: "אני צריך לבקש מכם מחילה, כי בשעה שעשיתי קידוש ידי רעדה, ונשפך היין על המפה, ובהזדמנות זו אני מבקש מחילה בשם כל האורחים, הרי המפה הייתה נקיה ומסודרת כשבאנו לקידוש, ואח"כ כל אחד לקח המאכלים וטינף את המפה ללא צורך, שהרי לא היו צריכים אלא לקחת המאכל ולא ללכלך המפה, ובהזדמנות זו שאתם מוחלים לי, תמחלו לכולם.

סיפר רבי שלמה לורנץ סיפור מחזק ביותר: "במושב החרדי קוממיות היתה מאפיה שסיפקה לחם לכל הסביבה תחת השגחתו המהודרת של הרב מנדלסון. המאפיה סיפקה את צרכיהם של 5000 משפחות באזור, אך ככל שגדלה תוצרת המאפיה גדלו גם הגירעונות הכספיים. בצר להם פנו אלי בעלי המאפיה, וביקשו שאבוא לעזרתם ע"י השגת הלוואות מגמחי"ם שונים. ואכן כך עשיתי, הייתי משיג עבורם הלוואות, וכאשר הגיע מועד הפירעון הייתי משיג הלוואה ממקום אחר, וחוזר חלילה. לאחר זמן מה ערכתי חישוב והגעתי למסקנה, שלעולם לא יעלה העסק על דרך המלך, המאפיה תמשיך לצבור הפסדים. הודעתי לבעלי המאפיה שאיני רואה כל אפשרות להמשיך ולגלגל את ההלוואות. אבל בעלי המאפיה ניסו, הרב מנדלסון פנה אלי באופן אישי, וביקש ממני לחזור מהחלטתי, הוא הסביר שאין כאן ענין כלכלי בלבד, יש לקחת גם את הצד הרוחני, זוהי המאפיה היחידה המספקת לחם כשר בכל הסביבה, ללא חשש טבל, ללא חשש תולעים וכו' ואם חלילה תיסגר, התוצאה תהיה חמורה, ולכן צריך להמשיך למרות המצב הכלכלי. אמרתי לו שאני חושש, כי אין סיכוי שיוכלו אי פעם להחזיר את ההלוואות. אך איני רוצה להכריע בזה. הצעתי לו שניכנס לרב מבריסק ומה שהוא יכריע – אני מוכן לקבל. נכנסנו לרב מבריסק, הרב מנדלסון הסביר באריכות את נחיצות המאפיה, והאחריות לדאוג לכולם ללחם כשר. ואילו אני הצגתי את עמדותי בצורה תמציתית. תשובתו של הרב מבריסק מהווה יסוד בהשקפה תורנית. וכך אמר: "לחם כשר הוא אכן עניין גדול עד מאד. אך במה דברים אמורים? כשהלחם כשר מכל הבחינות... לחם כשר, שמיוצר בעזרת כסף 'טרף' אינו לחם כשר. כאשר לוקחים הלוואה, תוך ידיעה שבדרך הטבע אין כל סיכוי להחזירה – אין זה אלא 'כסף טרף', וגם אם מדובר בקיום מצוה, לא זו הדרך..."

ומי שמשתדל ונזהר מממון לא כשר הקב"ה מסייע בידו שיצליח מאוד בכל מעשיו וזוכה שכספו מגיע רק ממקורות כשרים, וזוכה שאין לו חוב לאף אדם.

סיפר רבי בן ציון פלמן שבהלויה של החזו"א הגיע לבני ברק קיבוצניק זקן והוא ראה המולה גדולה, הוא ניגש לרבי שמואל גריינימן זיע"א גיסו של החזו"א ושאלו מה קרה? ענה לו רבי שמואל שהחזו"א נפטר. לאחר בירור קצר התברר לאותו יהודי שהחזו"א גר בשכנותו לפני המלחמה, והוא נזכר שפעם החזו"א לווה ממנו פרוטה והוא עדיין לא השיב לו, מיד רבי שמואל הוציא פרוטה והשיב לאותו אדם, ואמר רבי שמואל במשך שנים רבות שמעתי מהחזו"א שיש יהודי שהוא חייב לו פרוטה, וה' זימן שהחזו"א יפטר בלי חוב של פרוטה.

גליון ק"ח תשפ"ה

כך מקובל אני מרובתי ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו (ספר החינוך מצוה ת"ל)
כותב העשרת זקנים אדם המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע.

ואכלת ושבעת וברכת על גליון המזון

"מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ולא אנף ולא אגף ומזונותיו מצויין לו ברווח ובכבוד על ימיו".
(באר היטב" או"ח הלכות ברכת המזון סימן קפ"ה אות א' - ספר הרוקח סימן של"ז)

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

רבוננו של עולם לאמיר מאכן א בייט!

רעיון נפלא על הניגון המיוחד להרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע

שגם זה חשוב ויקר אלא שמזכיר בפרטות המצווה קדושה של "ברכת המזון" - "ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלוהיך". הלה דבר היא.

וחשבתי שאולי היה כוונת הרה"ק רבי לוי יצחק זי"ע לרמוז ולהזכיר את הזכות של המצווה הקדושה של "ברכת המזון" שזה המקור לכל ההשפעות טובות.

בדרך אפשר, יש להוסיף את דברי הגמרא הידועים במסכת ברכות (ב ע"ב) שמלאכי השרת שאלו את השי"ת, הרי כתוב בתורתך, "אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד", והיאך אתה אומר בתורה הקדושה בברכת כהנים, "ישא ה' פנים אליך"? והקב"ה עונה להם: וכי איך לא ישא להם פנים? אני צויתי בתורה, ואכלת ושבעת" ורק אז "וברכת", והם מחמירים על עצמם לברך גם על כזית ועל כביצה.

הרי ידוע שהרה"ק מבארדיטשוב היה פניגור ומליץ טוב על כלל ישראל, והמיד חיפש כיצד למצוא את המעלות של בני ישראל. ומסתמא היה לו כוונה להכניס ב"בייט" זה שבין ישראל לאביהם שבשמים את הזכות הגדולה שבני ישראל מברכים ברכת המזון ועל ידי זה להמשיך שפע ברכה והצלחה לכל בית ישראל.

כן יעזרינו השם שזכות צדיק גדול ונשגב זה יגין על כל בני ישראל, שיהיה להם ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם, ואכן נוכח שיתקיים כבר "יתגדל ויתקדש שמוה רבא" בקרוב ממש אמן ואמן!!

בכבוד רב קורא תמיד

לכבוד המוציאים לאור של הגליון הנפלא "על המזון"

בראשית דברי אני רוצה להודות אתכם על הגליונות היפים שהנכם מוציאים, אני שואב מזה הרבה חיוך בנושא של ברכת המזון. ברוך ה', אשר מאז נתוודע לי כוחו הנפלא של ברכת המזון, אני משתדל לישול ידיים לסעודה ולברך ברכת המזון בכוונה מדי יום ביומו.

כאות הכרת הטוב על עבודתכם הקדושה, אני רוצה לשותף אתכם ברעיון נאה שעלה בדעתי ביו"ט שמחת תורה שזה עתה עבר עלינו לטובה, ואני חושב שוודאי תיהנו מזה. ואתם יכולים גם להביאו מעל דפי הגליון "על המזון".

היה זה בעת השיש של נעילת החג, ובהרבה חצרות הקודש הרי נהוג לשיר את הניגון המיוחד להרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע "רבוננו של עולם לאמיר מאכן א בייט". ניגון זה מעורר את הלב ומתאים הן לזמן שאנו עומדים בסיום עבודת הקודש של ירח האיתנים, ומה גם שעומדים סמוך ונראה ליומא הדילולא קדישא דיליה שחל להיות ממש אחרי יום טוב בכ"ה בתשרי.

על כל פנים, עומדים שם אלפי חסידים, ושרים בהתעוררות עצומה דיבורים אלו של הצדיק שהוא כביכול משוחח עם הרבוננו של עולם, ומתמקח עמו לעשות עסק טוב עבור כלל ישראל, כך שהיהודים ייתנו חטאים עוונות ופשעים, ותמורת זאת ייתן השי"ת מחילה סליחה וכפרה. ובנוסף לכך ייתן לנו השם יתברך "בני חיי ומזוני" ומפרשים שם ג ענינים אלו עם הפסוקים.

הבחנתי בדבר פלא, כשמזכירים "בני" אומרים יותר בכללות "בנים ובני בנים עוסקים בתרה ובמצוות". "חיי" אומרים הפסוק "חי חי יודיך וישבוחך". אבל כשמזיגים ל"מזוני" לא אמר סתם ברכות בכללות על מזוני,

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעזבוש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדיטשוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן שמחה בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל החפץ חיים" - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאהש הרבי ר' ישעיה ב"ר משה זי"ע מקערעסיטער - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זי"ע רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפייא זי"ע

**"ותבוא אליי היום לעת ערב והנה עלה זית רך בפיה"
(ח, יא)**

כותב רש"י: "אומר אני שזכר היה" שאל הגאון רבי אייזל חריף: מנין לו לרש"י שהייתה זו יונה ממין זכר? והוא מתרץ: יום שלם עפה היונה ועלה זית מוחזק היטב בפיה הסגור, וכיוון שתשעה קבים של שיחה נטלו הנשים (קידושין מט, ב), מוכרח להיות שיונה זו ממין זכר הייתה, רק כך ייתכן שיום שלם לא פצתה את פיה...

במחשבה תחילה

אנקודל'ה

"וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל, אשר בנו" (יא, ה)
אומר רש"י: שבאמת הקב"ה אינו צריך "לרדת" ולראות, אך הדבר ללמד את הדיינים, שלעולם לא ידונו עד שיראו. ולכאורה, הרי בפסוק א' פירש רש"י, שעיקר חטאם היה שבנו מגדל כדי להילחם בקב"ה, ואם כן, מובן אמנם מדוע ירד ה' לראות "את המגדל", אך מדוע ירד גם לראות "את העיר", הרי הבעיה והחטא נעוצים במגדל, ולא בעיר? אלא, שהכלל הוא שכדי לבחון תופעה מסוימת, לא די לראות את הנקודה לבדה, אלא תמיד יש להתבונן גם בהקשר הכולל, הרחב יותר. ולכן, יש להתבונן ולבחון לא רק "את המגדל" עצמו, אלא במבט רחב "את העיר ואת המגדל" - מהו הרקע הכללי של העיר שסביב המגדל, מה יש באנשיה שמעוניינים לבנות את המגדל וכו'. ועל משקל זה מפרשים את המימרא במס' אבות, "הוי דן את כל האדם לכף זכות" - הרי לכאורה צריך לומר "הוי דן כל אדם", ולא "את כל האדם"? אלא שכדי לדון אדם, יש לבחון את כולו, את כל מניעיו ובעיותיו, את הרקע שבו גדל וכו', וכך אפשר לדונו לכף זכות.

הרב יוסף פרדס

"קנים תעשה את התיבה" (ו, ויד)

הקב"ה ציווה לנח לבנות בתיבה קנים, ולא להסתפק באולם אחד גדול, כי התורה מרמזת לנו לדורות את הדרך הנכונה לקיים את מצות הכנסת אורחים, שצריך להשתדל שלכל אחד תהיה את הפרטיות הנצרכת. והדברים קל וחומר, ומה עבור החיות והבהמות נצטווה נח לבנות מדור נפרד לכל אחד, על אחת כמה וכמה בשעה שמכניסים אורחים שהם בני אדם, צריכים לתת לכל אחד ואחד את הפרטיות שלו, כדי שירגיש כאילו הוא בביתו.

וללוי אמר

"נח איש צדיק תמים היה בדרתיו" (ו, ט)

מפרש החתם סופר זצ"ל, נח היה גם 'איש' - הוא לא התבודד כמו חנוך שהגיע לדרגת מלאך, אלא היה 'בדורותיו' - מעורב בין בני דורו, ואף ניסה להחזירם בתשובה על ידי בניית התיבה (אם כי לא הוכיחם, כדאית א במדרש). ובזכות המעורבות עם בני דורו נבחר להמשיך את קיומו של העולם לאחר המבול.

חתם סופר

"ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ" (ח, ז)

התפארת שלמה מביא פירוש על הפסוק שהתורה מדברת ליהודים שימהרו לעשות תשובה כי המשיח מגיע, "ויצא יצוא" - מי שיצא מהדת, 'ושוב' - שיחזור מהר בתשובה 'יבשת' אותיות "תשבי" - 'עד יבשת המים מעל הארץ' - עד שהמשיח יגיע.

תפארת שלמה

"אלה תולדת נח" (ו, ט)

מפרש רש"י: "למדך שעקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים". לא די להם לתולדותיהם של צדיקים, לאותם המתהדרים בייחוסם אל הצדיקים, אלא עליהם להרבות גם בעשיית מעשים טובים כאבותיהם.

רבי ישראל ממודז'יץ

"ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן" (י, כה)

ביאר הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זי"ע, שעל 'פלג' כתוב הסבר לשמו, ואילו על 'יקטן' אחיו אין כל הסבר בתורה למה נקרא בשם זה. והסיבה לכך היא מפני ששם המורה על פילוג דורש הסבר, אבל אין שום צורך להסביר שם המורה על ענוה וקטנות.

דעת זקנים

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

רש"י שואל מדוע כאן נאמר לנח רק תואר צדיק ולא נאמר 'צדיק תמים' כפי האמור בתחילת הפרשה? הכתב סופר זצ"ל מסביר זאת על פי דברי האבן עזרא, שהתואר 'צדיק' מורה על מעשים טובים, והתואר 'תמים' מורה על מידות טובות וטוהר הלב. היות והדבר שכיח שיש אדם שנראה כצדיק כלפי חוץ אבל אין תוכו כבדו, ואינו תמים בלבו ובמידותיו, לכן העידה התורה על נח שהיה צדיק ותמים. תארים אלה נצרכים רק כשאומרים שבחו של אדם לפני אחרים. אבל כשהקב"ה, היודע מחשבות לב האדם, מדבר לנח עצמו אין לו צורך לומר שהוא תמים, שהרי ברור שהוא יודע מה בלבו של נח.

כתב סופר

אזיס ווארט

"צהר תעשה לתבה" (ו, טז)

מביא רש"י שיש אומרים שהיה חלון וי"א שהיה אבן טוב. ובתחילת הפרשה מביא גם רש"י על המילה "בדרתיו" שיש דורשין אותו לשבח ויש דורשין אותו לגנאי ואפשר לומר ששתי המחלוקות הוזה הם אותו מחלוקת, זה שטוען שהיה חלון סובר כזה שדורש לשבח, כי היות והיה צדיק, וניצל בזכות עצמו, וכדאי לראות במפלת שונאיו, ולמי שדרש שזה אבן טוב, סובר כזה שדורש לגנאי, ואם כן אינו כדאי לראות במפלתם, כמו שכתב רש"י על הפסוק אל תביט אחריו, שאינך כראי לראות במפלת שונאיו.

ילקוט האורים

ובהמשך לווארט הנ"ל ראיתי עוד ווארט:

"ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה" (ח, ו)

לכאורה קשה, לפי זה שאמר על צהר תעשה לתבה שהוא אבן טוב, נמצא שלא היה בכלל חלון, אז איזה חלון נח פתח? אלא י"ל שנח עשה את החלון בלא צווי, ולכן ניחא מה שכתבה תורה "אשר עשה" שנראה כמיותר, אבל בזה משמענו התורה שאת החלון הזה עשה נח על דעת עצמו.

אמרי שפר

"צא מן התיבה אתה ואשתך ובניך וגוי" (ח, טז)

אמר פעם המגיד ממעזריטש זי"ע, בפסוק הזה נרמז לנח שהוא כעת אביו של העולם החדש, ומן הראוי שלא ימשיך להתנהג כפי שהתנהג לפני המבול שאז דאג רק לאשתו ובניו. 'צא מן התיבה' - דהיינו, צא ממושגך המוגבלים והסגורים, כי מעתה אתה מחויב לדאוג לכל העולם. **המגיד ממעזריטש**

הבעל שם טוב דרש פסוק זה, שצריך האדם להאיר ולהצהיר את תיבות התפילה שלו. מעשה באדם אחד שבא אל הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, והתאונן לפניו שרצה לזכות לרוח הקדש ונזהר לשם כך במשך ארבעים יום מלדבר דברים בטלים, אך לשווא. ברוזין היתה ההנהגה בדרך מלכות ובחצר עמדו סוסים אבירים ומרכבות פאר. התפלא האיש על הרחבות והעושר ופליאתו העמיקה כשראה את הצדיק מתכונן לנסוע לטייל עם סוסיו ולפני שעלה על המרכבה, טפח על גבו של אחד הסוסים. שאל האיש את הצדיק: "איזו עבודה היא ללטף את הסוס?" השיב לו הצדיק: "סוס זה חשוב מאוד הוא, שהרי עברו עליו יותר מארבעים יום בלי לדבר דברים בטלים."

"בוא אתה וכל ביתך אל התיבה כי אתך ראיתי צדיק לפני" (ז, א)

לפי פשט הכתוב, נח ניצל מן המבול בזכות צדקותו, אך חז"ל אומרים בסנהדרין שמן הדין היה ראוי שלא יינצל, אלא שחנן אותו הקב"ה והצילו, ולכאורה הרי הכתוב מעיד על צדקתו, ומדוע נזקק ל"חנינה" זו? אחד התשובות הידועות לשאלה זו היא שנח אכן היה צדיק תמים, אך חסרונו היה בכך שלא דאג לאנשי דורו כדרך שעשה אברהם בעניין אנשי סדום שהתחנן להצילם למרות רשעותם. ומשום דרכו זו של נח, המנוגדת לאחת התכליות המרכזיות של בריאת האדם, לדאוג לזולתו, ראוי היה לפי מידת הדין שלא יינצל מגורל אנשי דורו, ולכן הוזקק ל"חנינה" כדי להינצל. ובהמשך לכך אפשר לתרץ שאלה ידועה אחרת, והיא, מדוע הוצרכו נח ומשפחתו לסבול בתיבה שנה שלמה, וכי נבצר חלילה מהקב"ה להחריב את העולם בפחות זמן, ולא להביא על נח ומשפחתו סבל ממושך? אלא שהתשובה לכך היא, שהתיבה לא שימשה רק ככלי מילוט מהמבול, אלא גם כאמצעי תיקון, לרפא את חסרונו האמור של נח (אי הדאגה המספקת לזולת); תיקון זה הגיע על ידי שבהיותו בתיבה, הוזקק נח במשך שנה שלמה לטפל בבעלי החיים, לדאוג לצרכיהם, לבדוק את טבעו וצרכיו של כל אחד מהם. על ידי דאגה בלתי פוסקת זו השתנה טבעו לדאוג יותר לזולתו, וניתן היה להתחיל עולם חדש המושתת על נח ובניו ועל מידת החסד שהשתרשה בהם.

ספרים

פְּרָשַׁת נֹחַ

ל' בתשרי 5785

עלון מס' 458

כניסת השבת 16:30
צאת השבת 17:28

עלון מורה הצלון ע"פ פסות

העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

סיפורים אודותיו, ובחרנו עבורכם את אחד היפים, מדובר על אשה שבעלה נפטר, וצריכה היתה עתה לדאוג לפרנסתה, חודשים אחרי פטירת הבעל, עוד הסתדרה איכשהו, מכספים שהותיר בעלה, אבל גם כספים אלו הלכו ואזלו, החליטה ללכת לביתו של הרב עובדיה בירושלים, הגיעה בשעת לילה מאוחרת ובקשה להכנס אל הרב, אך הסבירו לה, שזה לא מתאים עכשיו ושתחזור בבוקר, אך היא התעקשה ואמרה: 'תגידו לרב שאני אלמנה וחיבת לראות אותו'

כששמע הרב עובדיה אודות האלמנה, בקש שיכניסו אותה מיד! וכשנכנסה, החלה מיד בבכי תמרורים, ספרה על בעלה, שכל כך אהבה אותו, והיה מפרנסה בכבוד, ועתה נשבר מטה לחמה ולא יודעת אנה היא באה? והרב עובדיה התחיל להוריד דמעות ואז אמרה האלמנה: 'כבוד הרב, לא באתי לבקש ממך רק ברכה, אני ממש זקוקה לעזרה כלכלית, אלא ממך חפש דרך לעזור לי' כל כוונת האלמנה, שהיות והרב מוכר בציבור ובאים אליו כל שועי עולם, אז ודאי אחד מן העשירים יסייע והרב עובדיה השיב לה: 'בתי אל תדאגי! אני אעזור לך בכל חודש, אבל זה ישאר ביני לבינך, תבואי לכאן בכל חודש לקבל ממני מעטפה, אבל רק את ואני יודעים מזה!'

וכך בכל חודש, היתה מגיעה האלמנה לביתו של הרב עובדיה, בני הבית לא ידעו כלל פשר הגעתה, היא היתה נכנסת אל הרב והרב מעניק לה מעטפה מלאה בשטרות והיא היתה יוצאת ששה ושמה אל ביתה. והמעשה הזה נמשך 7 שנים! עד שנפטר עמוד העולם מאור ישראל, גאון עוזנו ותפארתנו מרן רבינו עובדיה יוסף,

ועם הבכי של כל עם ישראל, בכתה גם האלמנה, בכי עצום וגם כפול, על אובדן הרב וגם על אובדן מקור הפרנסה שלה, והנה עברו חודש וחודשיים וגם שלושה וארבעה חודשים מפטירת הרב, והאלמנה במשבר כלכלי גדול ועצום, אמרה לעצמה 'אמנם הרב לא בחיים, אבל צדיקים במיתתם קרויים חיים, אלך לי לציון של הרב ואתפלל לקב"ה שזכות מרן תעמוד לי ותסייע לפתור בעיותי' עלתה אותה אשה על אוטובוסים מאלעד לירושלים, ומיד כשהגיעה לציון של הרב, התפרצה בבכי וכמו נהר, דמעותיה שטפו את מצבת הרב, והיא לא יצאה משם עד אשר סיימה את כל ספר התהלים בהשתפכות הנפש ושבחה אל ביתה, סחוטת ועייפה פיזית ונפשית, מזגה לעצמה כוס מים וישבה בספה, בטרם הספיקה לסיים את הכוס, נפלה עליה תרדמה נרדמה על הספה והנה היא חולמת חלום ובחלומה היא רואה את מרן עובדיה יוסף

כשהגיעו לרגע שהגביהו את ספר התורה, הרגשתי חוויה שאני לא יודע להסביר אותה במילים! חשתי כאילו אור יוצא מהספר תורה ונכנס לי עמוק בתוך הלב, סיימנו את הטיוול בישראל, חזרנו לעבודה, חזרתי לשגרה והכל נשכח!. אבל כשהגיע יום השבת, הרגשתי דחף לא מוסבר, להגיע לבית כנסת ולראות את ההגבהה של ספר התורה, הנעתי את הרכב ובאתי, וכך במשך תקופה, עד שהכנסתם אותי פנימה לבית הכנסת ואת ההמשך אתם כבר יודעים'

שאל אותו אחד המתפללים: 'כשהייתי בטיוול בירושלים, באיזה בית כנסת התפללת?' 'בית כנסת בשכונת רחביה, של הרב שר' אותו מתפלל לא הסתפק בתשובה הזו, כמו בלש משטרה, הגיע לרב שר ושאל וברר אודות אותה שבת והספר תורה, הוא ספר על עובדים מקליבלנד, שערכו טיוול בישראל, ובשבת הגיעו לבית הכנסת לחוות תפילה ואז שאל: 'הספר תורה הזה שקראתם בו, יש בו משהו מיוחד? או איזה סיפור מיוחד?' 'אכן כן' השיב הרב שר וכך ספר: 'בתחילת דרכי הרב צעיר בקליבלנד, היתה דחיפות להשיג ספר תורה כשר ומהודר, אך ספר שכזה עלה אז 6,000 דולר, סכום עצום באותם ימים, התייעצתי עם הגבאים והם ספרו שיש איזושהי אשה מבוגרת צדיקה, שאוספת כספים לצדקה ויש סיכוי גדול לכשתשמע על רכישת ספר תורה, היא ודאי תתן ביד רחבה מהכספים שאספה, כי יש לה אהבת תורה יוצאת דופן!'

כשהגענו לאותה סבתא, היא הסכימה מיד לתת את מלוא הסכום, אך התנאי שלה ש'המי שברך' הראשון יהיה עבור הנכד שלה שנולד פג ומצבו קשה מאד, כמובן שהסכמנו לתנאי ואכן 'המי שברך' הראשון היה עבור אותו נכד פג שלה, וזה היה כמו שאומרים בירושלים - 'וואחאד מי שברך' לא עברו ימים ספורים והנס ארע, הפג יצא מכלל סכנה והבריא לגמרי ב"ה! וזה אותו ספר תורה שאת ההגבהה שלו זכה לראות אותו יהודי מקליבלנד, שערך טיוול עם המפעל שלו בישראל.

כעת התברר דבר פלאי נוסף - 40 שנה חלפו מאותה תרומה של הסבתא הצדקת בעבור ספר התורה, ואותו פג שהבריא לחלוטין, הנכד שלה, זה אותו יהודי מקליבלנד שחזר בתשובה!, המעגל נסגר, הסבתא הצדקת תורמת ספר תורה, הנכד שלה נצל בזכות זה, לימים עורך טיוול בישראל, הולך לרחביה, לבית הכנסת של הרב שר, וכשמגביהים את הספר התורה של אותה סבתא, נכנס בו אור מיוחד ללב, הוא חוזר לארה"ב, ממשיך להגיע כדי לראות הגבהה של ספר תורה וזה מחזיר אותו בתשובה!!!

השבוע ג' בחשוון הבא עלינו לטובה, קשה לעכל שאנחנו, כבר 11 שנה, בלא הרב עובדיה יוסף וצ"ל! בתי דפוס שלמים לא יספיקו להדפיס

נח איש צדיק תמים הנה גדולתי
כששאלו חסידים את החוזה מלובלין: מי חשוב ממי, "תמים" חשוב מ"גדול" או "גדול" חשוב מ"תמים"? אמר להם ש"תמים" יותר חשוב שכשאדם עושה מצוה בתמימותה ובשלימותה, למרות שהיא לא גדולה, מכל מקום היא מושלמת, לכן מצות בציעת פת בשבת היא בשלימה, ולמרות שהיא חלה קטנה היא עדיפה על חלה גדולה חצויה וחסרה. **יהודי אחד** הגיע ברכבו בשבת, לבית הכנסת בעיר קליבלנד במדינת אוהיו שבארה"ב, הוא החנה את הרכב ליד בית הכנסת, הציץ מבעד לחלונות והמתין שיגביהו את ספר התורה. כנהוג אצל האשכנזים, בסוף קריאת התורה, הגביהו את הספר והוא נשק בידו את הספר מרחוק, לאחר מכן נכנס לרכבו וחזר הביתה. וכך בכל שבת, תזמן את הגעתו ברכב בסמוך לזמן הגבהת ספר התורה ואחרי ההגבהה שב לביתו.

הגבאי שקלט את התופעה המוזרה הזו, החליט לצאת אליו וכשראה אותו אמר: 'אתה אולי התבלבלת? אתה בטח חושב שזה בית כנסת רפורמי? אבל זה בית כנסת אורתודוקסי ומפריע לנו מאד שאתה בא עם הרכב בשבת' 'אהה, זה אסור בשבת? לא ידעתי' השיב היהודי לגבאי והוסיף 'טוב, אז אם כך אבוא ברגל.'

שבוע לאחר מכן הגיע היהודי ברגל והמתין בחוץ, יצא הגבאי ואמר לו 'היכן אתה גר?' 'כמה קילומטרים מכאן' השיב, בקש ממנו הגבאי להכנס, ואותו יהודי התבייש ולא נכנס. עבר עוד שבוע ושוב הגיע אותו יהודי ברגל, בזמן הגבהת ספר התורה והגבאי יצא מיד אליו ושכנע אותו להכנס פנימה, ב"ה הצליח, מיד הביאו לו טלית וסידור, וישב שם כאחד המתפללים. שבוע לאחר מכן הגיע ברגל לבית הכנסת לכל התפילה ולא רק להגבהה, שבוע לאחר מכן הגיע גם לסעודה שלישית וערבית ואף זכה להיות נוכח בהבדלה, והחבר'ה שם ספרו לו שמתקיימים שיעורים במשך השבוע בבית הכנסת והוא התחיל גם להגיע לשיעורים וכך מלא את עצמו בתפילות ושיעורים עד שחזר בתשובה שלמה ב"ה.

כעבור מספר חודשים שכבר היה חזק בתשובה וכולם הכירוהו והרגישו כבר בנוח לומר לו: 'אתה הייתי כמעט גוי גמור... מה הביא אותך דווקא להסתכל על ההגבהה של ספר התורה? ואחרי כן להתחזק ולחזור בתשובה?' 'יאו, אני בן להורים יהודים וסבתא שלי עליה השלום, היתה צדקת ומכסה את הראש כמו הנשים של פעם, אבל הוריי התנהגו כמו גויים לגמרי! אני למדתי בבתי ספר של גויים ולא ספגתי אפילו טיפת יהדות. במפעל שבו אני עובד לוקחים את העובדים פעם בשנה לטיול, כל פעם למדינה אחרת, השנה לקחו אותנו לישראל, הראו לנו את כל המקומות החשובים והיפים, בשבת ירדתי ללובי המלון, עם מכנס ספורט קצר ונעלי אצבע, חבריי הציעו לי לבוא איתם לאיזה בית כנסת אחד, כשהגענו הם נכנסו פנימה, אבל לא הרגשתי נעים להכנס לבית הכנסת בלבוש לא ראוי בלשון המעטה, הבחנתי שהעזרת נשים ריקה, טפסתי במדרגות והתישבתי שם לבדי,

ומרן עובדיה יוסף אומר לה בחלום: 'בתי למה תבכי? כמו שעזרתי לך בחיי, גם עכשיו אני יכול לעזור לך, הקשיבי לי היטב, ביום חמישי הקרוב, באולם בית ישראל בירושלים, בשעה אחת בצהריים, תהיה שם ברית מילה ויהיה שם יהודי בשם שלום סעדון, תגשי אליו ותאמרי שהרב עובדיה שלח אותך והוא יעזור לך'

יערכו ברית מילה ותגיע אשה אלמנה ותבקש ממך עזרה, 'אני מבקש ממך, תעזור לה!' דרש!

ואז פנה שלום סעדון לאותה אשה ושאל אותה 'כמה היה נותן לך הרב עובדיה בכל חודש?' והאלמנה ענתה '4000 ש"ח' אמר לה שלום סעדון 'יש לך עכשיו בכל חודש 4000 ממרן ו-4000 ממני ובעצם תקבלי מעתה 8000 ש"ח בכל חודש!'

שלום סעדון הוא אותו אדם שבצעירותו, העביר את דרשות הרב עובדיה בלוויין, והרב ברך אותו שבזכות זיכוי הרבים שהוא עושה יזכה לעשירות, לכן גם יכול היה לעזור לאלמנה בנקל, ואנחנו ראינו שצדיקים במיתתם קרויים חיים ומסייעים לעם ישראל גם במעונם בשמים. זכותו תגן על כל עם ישראל אמן!

מצוות ויתור היא מצווה עצומה, אך בתוך כל מצוות הויתור, מצוות ויתור הממון, היא הקשה ביותר! אנחנו רואים לצערינו ביום יום איך משפחות נהרסות, אחרי שההורים נפטרים, לא רק שאף אחד לא מוותר על החלק שלו גרידא, הוא גם 'דואג' להעביר את חלקי האחרים אליו, ואחיים, במקרה הטוב, לא מדברים שנים אחד עם השני, במקרים אחרים הם מפשילים שרוולים ויוצאים למלחמה רחמנא לצלון, ממש כמו שנלחמים באויב השם ישמור ויציל!

אדם אחד בבני ברק גר בבית פרטי ובנה יחידת דיור על השטח שלו, על מנת להשכיר אותה, כדי לכסות את המשכנתא, מיד כשסיים לרהט את יחידת הדיור, הוא פרסם אותה ולמחרת ברבע לשבע בבוקר קבל טלפון מאשה מבוגרת שאמרה שהיא מעוניינת ביחידת הדיור, והגיעה אליו כעבור שעה וחצי כדי לסגור את החוזה, אך ראה לפניו אשה מבוגרת, אבל לא דתיה, היא ספרה שהיא ערירית וגרה בת"א, ושהשכנים לא מתייחסים אליה והבידודת הורגת אותה! 'אני רוצה חברה! אני רוצה לשנות אוירה! החלטתי שבני ברק זה המקום הכי טוב עבורי' 'ראי גברת, אני בכיף הייתי משכיר לך את הדירה, אבל הלבוש שלך, לא מתאים לבני ברק' 'בסדר, אין בעיה, אקבל עליי צניעות' 'אבל גברת, פה גם שומרים שבת...' 'בסדר בסדר, אני גם ככה אין לי אוטו...' 'ראי, זה לא רק אוטו... לא טלפון, לא כלום!' 'בסדר בסדר, אני אשמור שבת' וכך כל מה שהסביר לה, ענתה בחיוב, לכן לא היה לא נעים ועשה איתה חוזה.

ומהרגע שנכנסה, החלה להתברבר עם כל השכנים 'מה שלומך? מה איתך?' ולא מעט אמרו לו: 'מה הבאת לנו?' אבל הוא לא נרתע ואמר להם: 'כמה אתם משקיעים בלולב? הולכים, בודקים, משלמים מאות שקלים, זאתי הולולב שלכם! תשקיעו בה, אשה ערירית, מסכנה, אין לה משפחה, בסה"כ רוצה

חברה' וכך עודד את כל השכנים ופתאום חלה תפנית, לא רק שלא התלוננו עליה, כל אחת שאפתה או בשלה, שלחה אליה ממטעמיה, החלו להזמין אותה לארוחות השבת, וכל ילד שהיה הולך למכולת, היה עובר אצלה ושואל, אם צריכה משהו? וכך הפכה להיות חלק מרכזי בשכונה.

אחרי שנה, החלו חריקות ולא שלמה שכירות. כששאל המשכיר 'מה עם דמי השכירות?' 'מחכה לביטוח הלאומי' אחרי שבוע שאל 'האם נכנס ביטוח לאומי' אמרה שנכנס, אבל שלמה בזה תרופות. 'אז מה יהיה עם השכירות?' 'שיהיה' אמרה. חזר המשכיר לביתו וספר לאשתו ולא ידעו מה לעשות?! גם בחודש הבא שאל על השכירות וגם כאן אמרה ששלמה בכסף את התרופות וכשיהיה תשלם. ועברה כבר שנה ולא שלמה שכירות אותה אשה מבוגרת. והאשה אמרה לבעלה אין ברירה תוציא אותה. 'אני לא יכול להוציא אותה אמר וספר שנזכר בסיפור של החפץ חיים עם האלמנה וילדיה שנזרקת ע"י גביר אחד ושנים ארוכות חכה החפץ חיים לראות מה יעלה בגורלו? כעבור כעשר שנים נשמע בעיירה שאותו אדם ננשך בידי כלב, כעבור ימים מעטים התחיל לנבוח ככלב, כי הכלב שנשכו היה כלב שוטה, והתייסר ממחלתו כמה שבועות עד שמת בחוליו! כי להתעסק עם אלמנות ויתומים זה כמו לשחק עם אש! לכן אותו משכיר השאיר אותה ביחידת הדיור ועברו כבר חמש שנים ולא שלמה שקל בודד אחד! והמשכיר המשיך להתייחס אליה רגיל ודאג גם שהשכנים ימשיכו לארח אותה ולארח לה חברה ולדאוג לה למכולת ומטעמים שמכינים.

כעבור חמש שנים נפטרה אותה אשה ערירית מבוגרת והשאירה צואה, כשפתחו את הצואה כתבה כך: 'גרת' בת"א אנשים לא ספרו אותי, הייתי חייה מתה! יכולתי למות בבנין ואף אחד לא היה יודע, אבל כאן בבני ברק זכיתי לחיים חדשים, נולדתי מחדש, אבל היו לי הרהורים שמא מכבדים אותי מכיוון שאני נותנת כסף, אך מה הופתעתי שגם שלא יכולתי לשלם, המשיכו לכבד אותי רגילי, יש לי דירה של 2.5 חדרים על שפת הים בת"א

והזוג הזה שארחה אותי וותרו לי על חמש שנות שכירות, יקבלו את הדירה שלי במתנה! והמשכיר שותר על כמה אלפים, קבל דירה ששווה מליונים!!

מעויות נפוצות

מודים דרבנן בחזרת הש"ץ

כששומע הציבור את השליח ציבור אומר המְחַזֵּר שְׁכִינְתוֹ לְצִיּוֹן, יענו מיד 'אמן' יעשו הפסק ואז ימשיכו 'מודים אָנְחָנוּ לָךְ' לצערנו הרבה מן הציבור מחברים את הכל ועונים 'אמן מודים' ברצף. וכבר אמרו גדולי ישראל, שפעם אחת היה צריך להתגלות משיח ולא התגלה והסיבה שהציבור מחבר את ה'אמן' עם 'מודים אָנְחָנוּ לָךְ'

ובאותו ענין כשעושים וידוי

"וַיַּעֲבֹר ה' עַל-פְּנֵי וַיִּקְרָא יְהוָה וַיְהוָה" חייבים לעשות הפסק בין שני שמות השם.

ועוד בענין הוידוי

יש לא מעט מתפללים שיושבים מיד אחרי י"ג מידות וטעות בידם, יש לשבת רק אחרי "רחום וחנון קטאנו לפניך רחם עלינו והושיענו"

כשאומרים בשחרית

"ה' מְלֶכֶּךָ ה' מְלֶכֶּךָ ה' יְמִלְכֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד" יעמוד ולא משנה אם הגיע בתפילתו או לא הגיע לקטע תפילה זה.

באמירת "וקרא זה אל זה ואמר"

יש להחזיר פניו מעט לצד ימין ואחר כך מעט לצד שמאל. וכך נהג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל, ובספר הליכות שבט הלוי (פרק יג הערה ו) כתב, ששמע מאביו הרב יוסף בנימין

וואז נרא ש"א

ששאל פעם אחת את הגאון הקדוש רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל מה מקור הנהגה זו שלא מצינו מקורו בהלכה, והשיב לו כי על פי קבלה יש לזה מקור איתן.

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביבת בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודתן אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביבה בת נעימה ולעילוי נשמת זהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ודליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

בית זכריה פרשת נח

תורה וחסד – עלון מספר 496

סבא רבא כמז"ר סאלם כמז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ה' סיון
 סבי כמז"ר צאלח כמז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מזרתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שעון חורף		שנה עשירית			שבת שלום ומבורך		
שקיעה	חצות	ס"ז קר"ש ב'	ס"ז קר"ש א'	ר"ת	ציאה	כניסה	עיר
16:53	11:23	8:37	8:02	18:01	17:26	16:13	ירושלים
16:50	11:25	8:39	8:04	17:57	17:28	16:31	תל אביב
16:51	11:24	8:38	8:04	17:57	17:26	16:32	חיפה
16:53	11:25	8:38	8:04	18:00	17:29	16:34	באר שבע

להצלחת כל חיילי ישראל נ"י לרפואת הפצועים הי"ו וחזרתם של כל השבויים במהרה בריאים ושלמים הי"ו

העלון מוקדש למרן פאר הלור והלרו רשכבה"ג רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א ג' זשון

ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש (ט ה)

כתב מרן מאור ישראל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א: המאבד עצמו לדעת – עוון גדול בידו, שנאמר: "ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש", הילכך אין מתאבלים עליו, ולא קורעים עליו, ואין מספידים אותו, ומתעסקים עימו לקוברו, ולתת עליו תכריכין, ואומרים עליו ברכת אבליים, וכל דבר שהוא כבוד לחיים.

ואפילו אדם בעל יסורים קשים ועני מרוד, אסור לו לשלוח יד בנפשו, ויקבל יסוריו באהבה, כמו שנאמר: "אשרי הגבר אשר תייסרנו יה ומתורתך תלמדנו" ואם שלח יד בנפשו, הרב המורה יקבע לפי הענין אם יש לו דין מאבד עצמו לדעת, אם לאו, ויהיה מטה כלפי חסד. (חזו"ע אבלות עמ' תקז-ח)

תורה בתוך ארון הבגדים סיפור

המעשה אירע כאשר מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל הגיע עם הרבנית לביקור בחוץ לארץ, ביקור שנועד לחזק את בני הקהילה היהודית, ולעוררם לחיי תורה ומצוות הם. התקבלו אצל בני הקהילה בכבוד מלכים, ואחד ממקורביו שהמתין להם בשדה התעופה, הסיע אותם לביתו.

כמו בכל מקום, ישב מרן ולמד במשך רוב שעות היום, כאשר מספר שעות מצומצם הוא מקדיש עבור ענייניה הרוחניים של הקהילה, במסירת השיעורים, ודרבון נכבדי הקהילה לביסוס המפעלים הרוחניים, תלמודי התורה, בתי הספר, ומערכת הכשרות.

הביקור ארך מספר ימים, והנה קרבה ובאה שבת המלכה. יהודים מכל רחבי האיזור נקבצו ובאו אל בית הכנסת של הקהילה היהודית, על מנת לזכות ולשהות במחיצתו של מרן במהלך השבת, ותחושת אושר שררה בין בני הקהילה.

ובבוקרו של יום שישי, בעוד מרן יושב ולומד, ניגש בעל הבית למרן ושאל: "האם כבודו זקוק לדבר מה מיוחד בחדרו?"

מרן השיב בחיוב. 'אשמח אם תוכל להשאיר בחדר השינה מנורה קטנה דלוקה, על מנת שאוכל ללמוד במהלך הלילה.'

כידוע, לימוד התורה בליל שבת היה חשוב במיוחד עבור מרן. 'לימוד תורה מתוך קדושת השבת מסוגל עד מאוד להבנת התורה', היה מסביר תמיד.

אך מצד שני, לא אבה מרן להפריע את שנתה של הרבנית, והרבנית התקשתה להירדם באור החדר. מכיוון שכך, ביקש מרן שהמנורה תהיה קטנה במיוחד. 'אם תוכל לסדר עבורי מנורה זעירה, בפינת החדר, כדי שאוכל ללמוד לאורה, הדבר ישמח אותי' אמר מרן. ובמוחו של בעל הבית צץ רעיון נפלא. "כבוד הרב" נהרו פניו, "בארון הבגדים מותקנת מנורה קטנה, אדליק אותה, והרב יוכל ללמוד לאורה. כאשר ירצה הרב לישון, יוכל לסגור את הדלת!".

מרן שמח, ואכן, בהגיע ליל שבת, התיישב ליד הארון הפתוח, והגה בתורה לאור המנורה. אולם כעבור זמן קצר חש, כי האור הבוקע מן הארון מפריע את מנוחתה של הרבנית, הרבנית אמנם לא התלוננה על כך, אבל מרן, בחושיו הדקים והעדינים, הרגיש בכך. "לימוד תורה אינו יכול לבוא על חשבון הזולת!" והנה. עלה רעיון. מרן נכנס אל תוך ארון הבגדים, בלי שהרבנית תחוש בכך, וסגר אחריו את הדלת. בצורה כזו, שהאור לא יפריע את שנתה של הרבנית. שם, בפנים, בארון הצפוף, ישב מרן בקומה כפופה, ורכן על ספריו במשך כל שעות הלילה. וכך מצאה אותו הרבנית בבוקר יום השבת, סגור וכפוף בארון, לומד תורה בהתמדה עצומה, מבלי להרגיש שהשמש כבר זרחה, והבוקר עלה על הארץ. (סיפורים מבית אבא)

סיפור

מעשה שאירע בערך בשנת תשל"ט, והייתי נוכח בו. ידידי הרב בנימין חזקיהו זצ"ל, שאז היה אברך צעיר הקים כולל בין הזמנים, לחודשי ניסן ותשרי, בבית הכנסת דנינו, בשיכון ו' בני ברק. פעמים שהיו לומדים בכולל כארבע מאות בני ישיבות. בכל תקופה של בני הזמנים, היה מרן זצ"ל מוזמן למסור בכולל שיעור בהלכה, והמקום היה מתמלא.

באחד השיעורים דיבר מרן הרב עובדיה זצ"ל בנושא המורכב של שיעורי כזית ורביעית, וכל הציבור היה מרותק. והנה כשהזכיר מרן זצ"ל הלכה מסויימת בשם הרמב"ם, קם לפתע אחד האברכים, וביקש לשאול שאלה. כל העיניים הופנו אליו בתדהמה, לאחר שקיבל את רשות הדיבור, פתח ואמר, הרמב"ם במקום פלוני פוסק לא כך, וציטט את לשונו של הרמב"ם. אין לתאר את הרגע המרגש, בו כל הציבור מצפה לראות כיצד מרן זצ"ל, מתמודד עם שאלה כזו.

תשובתו של מרן זצ"ל לא איחרה לבוא, והיא הדהימה את כל הנוכחים, וכך ענה. אכן דברי הרמב"ם במקום פלוני (מדובר במקום אחר ובנושא אחר לגמרי), ומרן זצ"ל ציטט את לשונו של הרמב"ם שם. לאחר מכן הוסיף ואמר לשואל, הגר"א כבר הגיה את לשון הרמב"ם שהבאת, ואני הזכרתי את שיטת הרמב"ם לפי התיקון של הגר"א.

כך פוסקים הלכה מתוך דברי הרמב"ם. רק לאחר שיש לך בקיאות מקיפה בכל הרמב"ם ונושאי כליו, רשאי אתה לומר את דעתו של הרמב"ם.

לאחר כמה שנים, שמעתי את מרן הרה"ג רבי מאיר מאזוז שליט"א דורש ומדבר בשבחו של מרן זצ"ל. בין השאר אמר כי זכה דורנו לתלמיד חכם שגאונותו מתאימה לתקופת הגאונים לפני כאלף שנה. בכל הדורות של הראשונים והאחרונים, לא מצאנו שילוב כה נפלא של שפה קלה עם גאונות עצומה, שילוב שיכול לעניין הן את האדם הפשוט והן את גדולי ומאורי הדור אשרינו שזכינו לכך. (מתוך ספר בבת עינינו ח"ב במאמר של הרב דוד גדסי).

מורה פרטי - סיפור

סיפר לי תלמיד חכם אחד שהיה מלמד בסניף של ישיבת אור החיים בארמון הנציב, שיום אחד הגיע בחור מאילת ללמוד בישיבה, והבחור נתקל בקשיים גדולים בפרט בלימוד הגמרא, והוא פנה לרבו וביקש עזרה לנפשו.

הרב השקיע מאמץ לעודדו ונתן לו עיצה ותמיכה איך להתמודד בלימוד הגמרא, אך כל נסיונותיו לעזור לאותו הבחור עלו בתוהו. יום אחד אמר לו הבחור, כבוד הרב אנא קח אותי למרן הרב עובדיה זצ"ל. הרב הסביר לו כי מרן שקוד וספון באוהלה של תורה ואין לו זמן לטפל בענינים מעין אלה (ובפרט עתה לעת זקנותו). אולם נסיונות הרב עלו בתוהו והבחור אמר "הרב, או שתקח אותי למרן או שאני חוזר לאילת", הסביר לו הרב שוב ושוב כי הדבר בלתי אפשרי. הלה החליט בנפשו "אם אין אני לי מי לי" ומיד החליט לנסוע לביתו של מרן, הוא הגיע אל הבית, זה היה בשעות הבוקר שהן שעות שהרב היה מסתגר וכותב ולא מקבל שום קהל, והחל לנקוש בדלת וכך נקש ונקש ואין

עונה. עד שפתאום פרץ בבכי נוראי, ומהמסכים של המצלמות שהיו בבית, ראה אחד השמשים כי הבחור הנ"ל בוכה, מיד נגש ופתח לו את הדלת.

סיפר לו הבחור את הקורות אותו, ואמר "או שאני נכנס עכשיו או שאני חוזר לאילת" השמש ששמע כך נבהל ואמר כי הוא ילך לשאול את מרן מה לעשות, מרן ביקש להכניס את הבחור, הבחור נכנס ומרן קיבלו בחיבה יתרה ושאל במה אוכל לעזור לך, הבחור סיפר את הקושי העצום שיש לו בלימוד הגמרא, מרן מיד קם והביא גמרא מסכת ברכות והתחיל ללמוד איתו כמה אגדות מדברי הגמרא במשך כארבעים דקות, והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני, ואח"כ שאלו מרן נו איך היה? השיבו הבחור היה נפלא ביותר, אמר לו מרן מעתה במשך שלשה חודשים תשב ותלמד אגדות הש"ס כמו עין יעקב וכיוצ"ב, ורק לאחר מכן תתחיל בלימוד הגמרא, וחיבקו ליטפו ועודדו ואמר לו "מעתה אתה כמו בן שלי אם יהיה בעיה תבוא אצלי ואני אשתדל לעזור לך". הבחור לא ידע את נפשו מרוב שמחה, וברגשי גיל חזר לישיבה וסיפר לרבו את כל הקורות אותו, ויהי בעיני רבו לפלא. ואחר תקופת מה היה לו משבר נוסף בענין אחר ומיד ניגש למרן ע"ה. ומרן שוב קבלו בחיבה ותמך בו. עד כי עלה ונתעלה, וזכה להתחתן וכיום הוא אברך בן תורה מן השורה הראשונה. (מתוך הספר נופת צופים, מאת הרב משולם הכהן)

אור החיים

ויסכרו מעיינות וגו' (ח ב)

רמז הכתוב דרך הגשמים ותגבורתם כי כשהמים יורדים למטה בהכרח המים התחתונים עולים כנגדם ולא ימצא זה בלא זה והוא שאמר הכתוב ויסכרו וגו' ויכלא הגשם כי ב' מימות אלו משמשים כאחד, וכן הוא בדבריהם ז"ל (תענית כ"ה:): אין טיפה יורדת מלמעלה אלא אם כן טפיים עולים כנגדה מלמטה וכו'.

לשמוח כשהילד שובב

האמהות צריכות להיות מאושרות בילדיהן, ואפילו שרואות שהילד הוא שובב גדול, עליהן לשמוח, כי ילד שהוא שובב, בעזרת ה' לכשיגדל הוא יהיה גדול וחרף בתורה הקדושה! את ההסבר לזה מצאנו אצל רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זצ"ל שהיה אומר שהילדים השובבים יש להם נשמה גבוהה מאוד, וקשה לה לנשמה להיות כלואה בתוך גופו של ילד קטן, וזאת מפני רום מעלתה הגבוהה, ולכן הילדים הללו הם לא רגועים, רק תוססים וקופצים כל היום. והאמא צריכה להיות רגועה ולא לכעוס עליהם, אלא תנהג עימם בסבלנות מרובה, ובעזרת ה' יתברך כשיגדלו היא תרווה מהם הרבה נחת בתורה הקדושה, כי היום הם שובבים גדולים, אבל אחר כך יתקיים בהם הפסוק: "ויהי ממחרת... ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמול שקדים" מחר בעזרת ה' יהיה לה הרבה נחת מהם, כי הם יהיו גדולים בתורה ויוציאו חידושים ופירות בתורה, ואז היא תראה שהעמל שלה לא היה לחינם, כי "הזורעים בדימעה – ברינה יקצורו". (מפי מרן רבנו עובדיה יוסף זיע"א בספר פניני יביע אומר-שבט מוסר)

הלכות "השכמת הבוקר" משר"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

ה. הניעור באמצע הלילה והוצרך לנקביו ואם ילך ליטול את ידיו יהיה עליו לטורח, הרי זה רשאי לנקות את ידיו במידי דמנקי ויברך אשר יצר ויחזור לשנתו (ילקו"י עמ' קצ).
ו. מנהג מרן זיע"א היה להתלבש מיד בקומו משנתו, להתפנות, ורק אחר כך ליטול ידיו בברכה, והמחמיר ליטול ידיו מיד בקומו תבוא עליו ברכה. (ילקו"י השכמת הבוקר עמ' לא).
ז. נהגו לקרוא את סדר הפתיחה קודם התפילה, וראוי שכל אחד כולל תלמידי חכמים שתורתם אומנתם יקראו את כל סדר הפתיחה של התפילה כולל פרשת העקידה והקורבנות (ילקו"י עמ' מז).

סגולות ומעלות 'תוספת שבת'

א. כתוב בזוהר הקדוש, שכל השפע שיש בעולם מגיע בזכות השבת, וככל שמוסיפים תוספת שבת, מקבלים יותר ברכות ושפע רוחני.
ב. כתוב בספרים הקדושים בשם רבי שמעון בר יוחאי זיע"א. כל המוסיף מחול על הקודש מוסיפין לו חיים, ואלו שמקדימים את השבת זוכים לתוספת חיים!!!

פתגמי חסידים

אמר הבעש"ט זצ"ל: כאשר רוצים להעניש את האדם, נוטלים הימנו את מידת הבטחון.

מילי דבדיחותא

יוחנן: "איך הולך עם האופנוע החדש שקנית?" מיכה: "לא טוב, אחד משנינו תמיד בתיקון."

חכמת חיים

אין נקב המחט צר לשני אוהבים, ואין רוחב העולם מכיל שני שונאים. (חובת הלבבות)
ענייני רפואה – חיסון לחורף בבונוג - קוממיל

בבונוג. לעשות חליטה לשתות 2 כוסות בכל יום בבוקר וכוס בערב במשך 30 יום רצוף (בדוק ומנוסה)

תשובות לפרשת נצבים וילך

שאלה: במה מציע משה לישראל לבחור? **תשובה:** ובחרת בחיים

חידה: מי יותר חשוב, זקן או שוטר? **תשובה:** זקן.

ענו 35 הזוכה: התלמיד דוד כהן עדני נ"י בני ברק

תשובות לראש השנה ופרשת האזינו

שאלה: מהו לשון קנאה? **תשובה:** כעס בוער.

חידה: איזה דבר משמח את כולם? **תשובה:** טל. **ענו 26 הזוכה:** הבחור נועם אוליאל רמת גן

שאלות מפרשת נח

שאלה: מה סדר לידת בניו של נח?

חידה: למי בפרשה יש 13 בנים?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.

מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה על פנס 3 שלבים + נגן. בוקסה או מיקרופון בלוטוס.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע. **מס' הפלאפון הוחלף ל- 050-9400202**

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מארי. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. מאיר בן שמחה אלגרה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. יהודית אהובה בת סאסי. שושנה בת טובה. ענת בת ציונה. צבי בן פנינה. דבורה בת מרים. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. עמנואל בן מרים. יצחק בן אירית. נהוראי בן מרים. פנחס בן איטה רבקה. אושרי בן גליה אלגריה. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן תמר. עופרה בת אביבה בתי. יחזקאל בן שרה יוסא. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טליה בת יניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן הלה. רחל בת מרים. משה בן צאלח חנן בן זהבה זוהרה. אהרן בן מרים. טובה גיטל רייצה בת אביבה. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן יוקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת בת חיה. יונה יוסף בן לאה יועל בת רבקה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה צוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה צוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב צ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני צוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר"ר זכריה במו"ר צאלח זכריה צ"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה צ"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי צ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. **כל חיילי ישראל הי"ד מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמס בת צאלח זכריה ע"ה. שמס במו"ר סאלם זכריה צ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה ע"ה. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טיירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידי ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי צ"ל. מרים בת יעל ז"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי צ"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל**

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל ב' עד ח' חשוון תשפ"ה

ב. רבי שלום עוזרי. האדמו"ר מסערט וז'ניץ. רבי שמואל דימודינא. רבי יעקב אלפאנדארי. רבי יוסף בוסקילה. רבי אליעזר שמחה וסרמן. ג. רשכבה"ג מאור העולם מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א. רבי יצחק ב"ר חיים מולוז'ין. רבי חיים עדני. רבי יעקב הכהן. רבי גדליה אייזמן. רבי זונדל סלנט. רבי דן אונגרישר. ד. רבי קלונימוס שפירא. רבי שלום שאקי. רבי יוסף צרפתי. רבי יוסף גבאי. רבי אליהו שרים. ה. רבי אברהם הלוי זיונס. רבי חיים כהן רבי אברהם דהאן. רבי פנחס הכהן רבין. רבי צבי הירש קלישר. ו. רבי יהודה החסיד. רבי שאול דוד חי מועלם. רבי שלמה מולכו. רבי שלמה קצין. ז. רבי מאיר שפירא מלובלין. רבי מרדכי לבטון. רבי חזקיה דוד אבולעפיה. רבי שלמה אסולין ח. רבי משה יוסף הכהן טוויל. רבי נחום מהורדנא. רבי יעקב רוזנהיים. רבי יעקב מועלם.

דבר האירה

מתחילים שנה חדשה

ארגון האירה - חזון ומטרות

לאורך השנים, זכיתי ללוות מאות בחורים, אברכים ומשפחות ולראות ברכה בעמלם. במסגרת העשייה נבנו ונוהלו תלמודי תורה, ישיבות קטנות וישיבות גדולות, לצד פרויקטים חינוכיים שמטרתם אחת: לרומם כל נשמה ולהעניק לכל תלמיד הזדמנות מלאה להצלחה. גישת האירה מאמינה שעם ההכונה הנכונה, ניתן להגיע עם כל תלמיד למקום גבוה יותר, מבלי לוותר על איש.

הרעיון המרכזי של גישת האירה

גישה זו נשענת על הצורך הבסיסי של כל אדם בקשר קרוב ומשמעותי. היסוד המרכזי בגישה זו הוא חיבור רגשי בין המחנך לתלמיד, שכל למיד יתיה מחובר לדמות משמעותית מיטיבה, מתוך הבנה עמוקה שרק כאשר הלב פתוח והקשר מבוסס על כבוד ואמון הדדי, ניתן ליצור השפעה חינוכית כנה ואמיתית. המחנך נדרש לחיבור אישי ולנכונות להיאבק על כל תלמיד, תוך תמיכה והתמקדות ברווחתו הלימודית והרגשית.

מטרות גישת האירה

• **העצמת כל תלמיד כאדם ייחודי:** מטרת האירה היא להבליט את ייחודיותו של כל תלמיד, תוך זיהוי ופיתוח כישוריו האישיים. היחס האישי הוא נדבך קריטי בגישה זו, שמאפשר לתלמיד להביא לידי ביטוי את הפוטנציאל הגלום בו.

• **פיתוח מצוינות אישית וייחודית:** מתן דגש על הצלחות פרטניות, תוך טיפוח יכולות אישיות, מעניק לכל תלמיד תחושת הישג שמחזקת את חוסנו הרגשי ומעניקה לו כלים להתמודד עם אתגרי היום-יום.

• **מניעת נשירה ושימור הקשר למסגרת:** גישת האירה מתמקדת בזיהוי מוקדם של קשיים בעיתוי הנכון, ומתן מענה מהיר ומקצועי במטרה לשמר את חיבורו של כל תלמיד למסגרת החינוכית ולזהותו הרוחנית.

• **חיזוק המשמעת הפנימית והחיבור לערכים:** הגישה מדגישה את פיתוח תחושת השייכות של התלמידים לערכים ולטיפוח עמוד שדרה רוחני, במטרה לגדל תלמידים המונחים על בסיס ערכי חזק ושוורשי.

• **שיתוף פעולה בין הצוות החינוכי, ההורים ואנשי המקצוע:** שיתוף פעולה הדוק בין כל הגורמים המעורבים - צוות חינוכי, הורים ואנשי מקצוע - מעניק תמיכה מקיפה וייחודית לכל תלמיד.

פתרונות חינוך של ארגון האירה

• **ייעוץ אסטרטגי למערכות חינוך:** ליווי מוסדות חינוך תתי"ם וישיבות בהטמעת גישת האירה, הכולל פיתוח ארגוני, ליווי מקיף וייעוץ אסטרטגי מקצועי לשיפור ניהול חינוכי ותפקוד כלל המערכת.

• **מיזם 'קרוב ללב':** מיזם שמטרתו ליצור קשר עמוק ואישי לכל תלמיד. חיבור רגשי שמעניק לתלמידים תחושת שייכות וביטחון, מעצים את כוחותיהם ותומך במסוגלותם הרגשית, הלימודית והחברתית.

• **קבוצות העצמה 'הרימות':** קבוצות ייעודיות שמסייעות לתלמידים להתמודד עם אתגרי החיים. כל קבוצה מתמקדת בפיתוח יכולות אישיות וחברתיות, חיזוק קשר לערכים ובניית כישורי חיים.

גישת האירה מבוססת על עקרונות חינוכיים עמוקים, והיא שואפת ליצור שינוי אמיתי בלבבותיהם של תלמידים ושל אנשי חינוך, מתוך מחויבות לכל תלמיד ולמשפחתו, וכל זאת מתוך חזון רחב ורצון להשפיע לטובה על הדור הבא, ולהגיע למצב שלא ידח ממנו נידח וכל אחד יתעלה ויצליח.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

יסודות איתנים מפרשת השבוע

האור נמצא בצד החושך

"צאה תעשה לתיבה וגו' ופתח התיבה בצדה תשים" וגו' (בראשית ו, טז)

לעיתים חש האדם שהכל סגור וחתום ללא שום דרך מוצא. במקרים כאלה, במקום לברוח מהמצב, חשוב לדעת שהאור דווקא נמצא בתוך החושך. כאשר החושך מכסה את האור, על האדם לגלות אותו על ידי פתיחת הלב והנפש, ולהבין שהפתרון קרוב יותר משחשבים.

גילוי האור בתוך החושך

הדגל מחנה אפרים מבאר את הרעיון של מציאת האור בתוך החושך, ומסביר שהאור אמנם קיים, אך לעיתים הוא מוסתר בגלל החושך:

"בצד החושך שלהם שם יש אור גדול, רק שהוא נתכסה ואינו נגלה מחמת שהחושך מכסה אותו. וזה שאמר הכתוב כאן, אם תראה שלפעמים נתכסה האור ואינו נראה וניכר כלל ואינך יודע מה לעשות, לפתוח הכיסוי שיתגלה האור, על זה אמר 'פתח התיבה' - היינו הפתח לפתוח התיבה והמילה, שלא תהיה סגורה ואטומה בסוד (תהילים לט, ג) 'נאלמתי דומיה' ח"ו. 'בצדה תשים' - היינו אם תחפשנה תמצא פתח להתיבה בצדה דייקא, היינו באותו החושך עצמה בוודאי יש אור גדול רק שהוא בהעלם כנ"ל".

כאשר האדם נמצא בחושך רגשי או רוחני, הוא עלול להרגיש שאין אור ואין תקווה. אך לפי דגל מחנה אפרים, דווקא בתוך אותו החושך נמצא אור גדול. האדם רק צריך לפתוח את "התיבה" - את ליבו ואת מחשבותיו - ולגלות את האור שהיה נסתר. והרי זה מלמד אותנו שאף במצבים הכי חשוכים וקשים ישנו אור שיכול להאיר ולהדריך את הדרך, רק צריך לחפש אותו ולא להישאר ב"נאלמתי דומיה", ללא דיבור או פעולה.

קרוב הדבר מאוד

התורה מלמדת שהפתרון אינו נמצא בשמים או מעבר לים, אלא הוא קרוב מאוד לכל אדם, נמצא ממש בפינו ובליבנו. החיפוש אחר האור וההבנה שהוא נמצא גם בתוך החושך הם חלק מתהליך רוחני שכל אדם יכול לעבור.

וכך מסיים:

"ולא בשמים הוא ולא מעבר לים הוא וגו' כי קרוב הדבר מאוד בפיך" (דברים ל, יד) והבין".

הפתרונות והאור אינם בלתי נגישים או רחוקים - הם קרובים מאוד לכל אדם, בתוך ליבו ובתוך פיו. הכוח לפתוח את התיבה ולגלות את האור נמצא אצלנו, וכל מה שצריך הוא להכיר בכך ולהתחיל לפעול בהתאם.

נוח בדיבור, בהילוך ובמעשים

'ונח מצא חן בעיני ה' (בראשית ו, ח')

על האדם לעבוד על עצמו להגיע למצב של שלום ושלווה פנימית באופן שיהיה תמיד נינוח מיושב ורגוע ועד שיהיו ניכרים בדיבורו, בהילוכו ובכל מעשיו.

אדם רגוע שאינו כועס מוצא חן בעיני ה', כפי שהובא ב'ספר חרדים':

"אמרו במדרש הנעלם, שנרמז בתורה 'ונח מצא חן בעיני ה'', כלומר, על ידי שהיה ליבו תמיד נוח ומיושב, מצא חן בעיני ה'. וכתבי שלוש פעמים נח, שמתוך שליבו נוח ומיושב מאוד יהיה נוח בדיבורו, נוח בהילוכו, נוח במעשיו".

ה'חרדים' מוסיף שביטוי החן קשור לאי-הכעס: "אם רוצה אדם למצוא חן בעיני ה' לא יכעוס, שנאמר 'נח מצא חן בעיני ה'', ולא פירשו למה, אלא בשמו פירושו, שהיה נוח בדיבורו ובמעשיו והילוכו כדאיתא במדרש הנעלם, לכן מצא חן, ח"ן ונ"ח חד הוא".

מעלת החן שגבוהה מעל הבחירה

הנה כל אדם מתמודד עם ניסיונות ויש לו תמיד בחירה חופשית כיצד לנהוג, אך יש אופן שדרכו ניתן לעבור ולדלג מעל גבי הניסיונות, וכפי שמבאר ה'ישמח ישראל' כי מציאת חן מרוממת את האדם מעבר לניסיונות:

"איתא בספר הישר לר"ת, דהגם שהבחירה החופשית ביד האדם לבחור בטוב ולמאוס ברע, אולם אם ימצא האדם חן בעיני אלוקים, מגביה ומנשא הקב"ה למעלה מהבחירה, ומרחיק ממנו כל חטא ועבירה שלא יבוא על ידו, והחן בא לאדם מהקב"ה הצופה ומביט עד סוף כל הדורות ורואה שעתידי לצאת ממנו זרע כשר".

בית של רוגע יוצר בנים טובים

ההבדל בין בית ששורר בו רוגע ושלווה לבין בית שיש שם כעס ועצבים, משפיע וניכר רבות על הילדים. בית של רוגע ושלווה מהווה קרקע יציבה לגדילתם הרוחנית והנפשית של הילדים, המסייע בעדם להרגיש בטוחים ומשתפים.

ב'ישמח ישראל' מובאת נקודת חיבור זו:

"כל הנביאים בסגנון אחד מתנבאים, דאם נזהר האדם מכעס ומרוגזא והוא נוח בדיבורו והילוכו ובמעשיו, זוכה להיבנות בזרע כשר, וממילא זוכה על ידי זה לחן. ובוזה נבאר הכתוב, שגם נח זכה בחן על ידי שהיה עתיד אברהם אבינו ע"ה וכל העולם לצאת ממנו".

כך ניתן ללמוד שההשפעה החיובית של החן והשקט הפנימי נוגעת גם לדורות הבאים, בהבטחה לזרע כשר עם שורשי אמונה עמוקים.

כי יצר לב הילד ...

חינוך אמיתי: לראות את הילד כמות שהוא ולהנחותו לצמיחה

החינוך של ילדינו מאתגר אותנו לא פעם להתמודד עם תפיסות מעמיקות בנוגע להתנהגותם, לרצונותיהם ולנטיות ליבם. רבים מאיתנו, כהורים ומחנכים, מנסים לראות את הילד כיצור מושלם, מתנהג כראוי, חף מקשיים ומעוצמות רגשיות. עם זאת, חינוך אמיתי דורש מאיתנו להכיר בקשיים הטבעיים שמונבים בו, לצד השאיפה לטפח את חלק הטוב שבקרבם ולהובילו אל הדרך הנכונה. הפסוק בפ' בראשית מתאר את המורכבות הזו:

"כי יצר לב האדם רע מנעוריו" (בראשית ח, כא), וברש"י: "מנעוריו כתיב - משנער לצאת ממעי אמו נתן בו יצר הרע".

מילים אלו מציגות את הטבע האנושי שמוטבע בו יצר הרע, כבר מרגע לידתו, לצד הטוב שהוא עתיד לפתח עם הזמן. כאן מתחדדת הבנה שאי אפשר להאשים את הילד בנטיות הטבעיות שלו אלא יש לעבוד עמן ולהובילן לצמיחה.

יצר הרע כאומנת התפתחותית - תמיכה וגדילה דרך עידוד היצר

בספר "ספר המשלים" נמשל יצר הרע לאומנת המטפלת בתינוק, ובכך אנו מתוודעים לאחד מהדחפים הבסיסיים המניעים את התינוק לגדול ולהתפתח. כך מבואר שם:

"למה יצר הרע דומה בתינוק? לאומנת. פירושו: אלמלא יצר הרע לא היה מעורר הולד ומרתח טבע... כוחות התינוק שואבים כוח המזון ופועלים בגוף סדר הגידול והצמיחה".

משל זה מלמד אותנו שהיצר הרע הוא חלק מהכוח שמניע את הילד לחיים ולעשייה, אך עליו להיות מאוזן ומושלם. ההתמודדות עם היצר מעניקה לאדם כלי צמיחה, ואנו כמחנכים והורים נדרשים להבין את טבעו, לא לכעוס עליו, אלא לכוון אותו כראוי.

גיל בר המצוה - הכרה בכוחו של היצר הטוב

לפני גיל 13, אין לילד יצר טוב במלואו והוא נשען כמעט לחלוטין על יצר הרע. רק בגיל הבר מצוה הריהו זוכה לקבל את היצר הטוב, כפי שמבאר רבינו בחיי:

"מנעוריו אמרו רז"ל מנעוריו משנער לצאת ממעי אמו... יצה"ר גדול מיצר הטוב י"ג שנה... כי מבית הסורים יצא למלוק, כי משעה שהוא יוצא מבית הרחם... מיד הוא רוצה למלוק".

בעקבות כך, הילד מונע במרבית שנותיו הראשונות על ידי יצריו ותאוותיו, ועל כן יש להימנע מלשפוט אותו באופן חד מדי. הכוונתו הנכונה ותגבורו על פי עקרונות החינוך יקדמו אותו להיות אדם ערכי ושלם.

הילד פועל מתוך תאוותיו - חשיבותם של הכוונה ותמיכה

בגיל הילדות, התבונה עדיין אינה שלמה והילד נוטה להתנהג לפי תאוותיו. רבינו יונה מתאר את הצורך המהותי בתמיכת ההורים והמחנכים:

"הנער לא שלמו כלי שכלו עד אשר יגדל... כי אין לו עזר מאת שכלו להוכיח נפשו ולהניח דרכי תאוות. על כן צריך שיעזרוהו יולדיו בשכלם ויוכיחוהו בדרך ישרה בימי הנערו".

הכיוון החינוכי צריך להביא את הילד לנקודה שבה הוא יוכל, בשנים המאוחרות יותר, לשלוט בעצמו ולבחור בטוב על פני הרע.

תפקיד המחנך: לא להאשים אלא לעודד ולהנחות

על פי השל"ה הקדוש, חינוך אמיתי הוא תהליך שמחנך את הילד אל מול טבעו, ולא נכנע לו. הפסוק "חנך לנער על פי דרכו" מדגיש את החשיבות של הכוונת הילד ולא נתינת חופש רב מדי.

"חנך לנער על פי דרכו, פירושו, אם תחנך לנער על פי דרכו מהו דרכו של נער שלא ללמוד ולא להתפלל אלא ישב בטל לרדוף אחר תאוות... גם כי יזקין לא יסור ממנה מפני שנעשו לו בטבע ולא יוכל לפרוש מהם".

המחנך הוא זה שמחויב לשבור את מסגרת ה"טבעי" אצל הילד ולהנחות אותו לנתיב שמוביל להצלחה ולשליטה עצמית.

הבנה: הילדים לא בוחרים ברע אלא נמשכים אליו

לפעמים נוטים הורים ומחנכים לשפוט את הילד על מעשיו ולהרגיש שהוא בוחר ברע בכוונה. אולם, חכמינו מבארים שזהו טבעו של הילד ולא בחירתו. בספר "פתחי שערים" מובאת הבחנה ברורה:

"וז"ש כי יצר לב האדם רע מנעוריו... שאף שהתינוק כשנולד ואין בו דעת בבחירה ורצון חפשי, אעפ"כ הוא נמשך אחר תאוות גופו הרעים... הרי שהתאוה שגובר בו אינו מצד הבחירה רק מצד טבעו ממש".

ההבנה הזו מונעת תחושות תסכול ומאפשרת לנו להתמודד בצורה מיטיבה עם התנהגות הילד, בהכוונה ובהנחיה.

לסיכום: לראות את הילד במציאותו - ולהוביל אותו להגשמה

ילדים, מטבעם, מתמודדים עם קשיים ואתגרים מולדים, ולכך אין לראותם כרעים או ככושלים. חשוב שהחינוך בבית ובמוסדות החינוך יקבלו את הילד כפי שהוא, אך עם השאיפה להוביל אותו להגשמה ולצמיחה. ישנם מוסדות והורים שמצפים לראות ילדים "מושלמים" וללא קושי, אך זוהי תפיסה חלקית ולא נכונה. חינוך אמיתי הוא עבודה מתמשכת שמניעה את הילד מאיפה שהוא נמצא - לעבר המקום שאליו הוא יכול להגיע בעזרת תמיכה, אמון והכוונה נכונה.

כוחה של האמונה

בפרשתנו נאמר: **"ויבוא נח... מפני מי המבול"**, ורש"י מפרש: **"אף נח מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול עד שדחקוהו המים"**. הרש"י הזה מעורר שאלה עמוקה: כיצד אפשר לראות בנח הצדיק, שהלך בתמימות עם ה', שהיה "מקטני אמונה"?

בספר אוהב ישראל בשם הרה"ק ר"מ מזלאטשוב שואל שאלה זו:

"והלא פלא גדול לחשוד את נח הצדיק שהיה מקטני אמנה בהש"ת ח"ו".

ומביא חידוש גדול בענין האמונה.

אמונה כפעולת גידול והמשכה

כך מסביר: למילה "אמונה" יש שני מובנים. הראשון הוא האמונה הפשוטה, בה האדם מקבל דבר מסוים כאמת מוחלטת: **"אחד, כפשוטו האמנת הדבר שבודאי יהיה כך"** אבל ישנו גם מובן נוסף, לפיו אמונה היא כוח של גידול והמשכה:

"אמונה מלשון ויהי אומן את הדסה (אסתר ב, ז) והוא לשון המשכה וגידול כי באמונה יש כח זה שעל ידי האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא"

במובן זה, האמונה היא פעולה היוצרת מציאות חדשה ומושכת דברים משורשם הרוחני אל העולם הגשמי.

האמונה אינה רק תחושת ביטחון, אלא כוח פעיל ומשפיע, אשר באמצעותו האדם יכול להביא דבר מה לידי קיום במציאות. אמונה שלימה, לכן, היא אמונה המגשימה ומושכת דבר מה - אמונה בעלת כוח יצירתי עצום.

האתגר המוסרי של נח

כשה' הודיע לנח על המבול הקרב, נח ניצב בפני אתגר מוסרי. מצד אחד, הוא האמין בכל ליבו בדברי ה'. כפי שכתב:

"והנה נח הצדיק בודאי האמין בשלימות בכל אשר דיבר אליו הש"ת בכל לבבו ובכל נפשו בתמימות כדרכו הטוב מאז ומקדם".

אך מצד שני, נח חשש שאם יאמין בלב שלם במבול, אמונתו תגרום להתרחשותו. **"אך בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלימה בכל לבבו כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול"**.

החשש של נח היה שהאמונה תהפוך לכוח מגשים, הממשיכה את המבול אל העולם. כך, מבחינתו, הייתה זו דילמה מוסרית: האם להאמין בשלמות ולמשוך על העולם את הגזירה, או להימנע מכך מתוך תקווה שזה ימנע את הפורענות.

בטחון מול חוסר ביטחון בדור המבול

הרעיון שכוחה של האמונה להמשיך מציאות, מתחזק גם בדברי הישמח ישראל המוסיף:

נח ידע בעצמו שאף הוא אינו כדאי, אלא שמצא חן, ... שבטח בד' שאמר לו בא אל התיבה, אף שלא הבין מפני מה יהיה ניצול ובאיזה זכות. וזה הוא הפי' "מאמין ואינו מאמין", היינו שהאמין בדברי הקב"ה, אבל אינו מאמין שיביא מבול לעולם"

הביטחון בה' מחזק את האדם לעשות מעשים טובים, מתוך אמונה שה' יסייע בידו להצליח במעשיו. נח, על אף שחש שהוא אינו ראוי, בטח בה' שיעזור לו להתקדם ולהינצל.

לעומת זאת, דור המבול פגם במידת הביטחון.

אמונה ככלי מעצב במציאות

נח מלמד אותנו שאמונה היא כוח שיש בו עוצמה ייחודית. **"כאשר מאמין בזה לא יגזול ולא יחפוץ להתעשר במה שאינו שלו"**. הכרה בכך שה' זן ומפרנס את כל הבריות מאפשרת לאדם לחיות ביושר ולא לפגוע בזולתו. האמונה איננה רק מצב פנימי אלא כלי המייצר שינוי.

טעם בפרשה

ו

נח היה חייב לפרנס את ההורים שלו מדין כיבוד הורים! אך האם הוא היה חייב לפרנס את הסבא רבא שלו??

נח היה צריך להוכיח את משפחתו ואת ילידיו שילכו בדרך הישר! אך האם הוא היה חייב להוכיח את כל בני דורו??

לא!! אבל בכל אופן הוא עשה זאת!!

הוא הוכיח את כל בני דורו אע"פ שהוא לא היה חייב לעשות כך, והוא פרנס את כל הסבים שלו אף על פי שהוא לא חייב לעשות כך, משום כך הוא נקרא צדיק!! משום כך השם הציל אותו!

להיות צדיק זה לעשות מעבר למה שמוטל עלי!!

נו, במה זה נוגע אלינו...

האם אתה מבקש שנתחיל לעשות מעבר למה שאנחנו מצוויים... גם את מה שאנחנו מצוויים אנחנו בקושי עושים, אז עוד לבקש לעשות מעבר...

אך התשובה פשוטה!!!

אף אחד ללא ביקש לעשות 'מעבר'...

אף אחד לא ביקש ממך ללמוד עוד שעתיים ביום למרות שזה וודאי נפלא ביותר...

אף אחד לא ביקש ממך ליטול ידיים עם מנות יותר גדושות של מים למרות שזה וודאי חשוב ביותר...

ביקשו ממך, כשאתה נמצא בבית כנסת, ויש עוד איזה בחור חדש שהגיע עכשיו לשכונה, שתשים לו איזה חיוך קטן.. תן לו איזה מילה קטנה, שים לו איזה יד נעימה על הכתף, או לפחות תאמר למישהו אחר שיעשה את זה... זה מה שבסך הכול ביקשו ממך!!!

מה נח עשה??? התייחס יותר לאנשים מסביבו!!! נח שם לב שלסבים שלו אין מספיק אוכל, והוא הלך להביא להם!! נח שם לב שאנשי דורו הולכים בדרך לא טובה, והוא הלך להוכיח אותם... שים לב אל השני וכך תצליח להגיע לפסגה!!!

לבתי אלון ומכורק!

{א} ויאמר יהוה לנח בא אִתָּה וְכָל בְּיֹתֶךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֶתָּה רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה:

הקב"ה אומר לנח: אני הולך למחות את כל היקום אשר על פני האדמה, אך אותך ומשפחתך אני משאיר ולא הורג. למה? "כי אִתָּה רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה!"

אתה היחיד שאני רואה אותו כצדיק בדור.

במה הקב"ה ראה את נח כצדיק?

כתוב באלהיהו רבה טז: " אמרו לנח: עבד [שרת] את אביך! [ו]היה זנו ומפרנסו ומכלכלו. [אמרו לו:] עבד את אבי אביך - קבל עליו וכו'. וכל אבותיו [וזקניו] שהיו באותה שעה [הוא

פרנס וזן את כולם.. אפילו הסבים הקודמים והרחוקים שלו]. ולא עוד, אלא שהוא יוצא וממחה ברבים [מוכיח] כל אותן מאה ועשרים שנה, עד שלא בא המבול. לפיכך נאמר לו: כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה "

מדהים ביותר!

הקב"ה קורא לנח צדיק על שם שהוא פרנס את הסבים שלו [ואת כל העלטרע זיידעס' שלון]. וכן הוא עשה

עוד דבר, מהו? הוא הוכיח את בני דורו במשך מאה ועשרים שנה, לכן הקב"ה קורא לו צדיק, ולכן הא מכניס אותו לתיבה ושומר עליו ממי המבול!!!

בא נשים לב למה שיש כאן!!!

יש כאן שני דברים שהקב"ה אהב בנח! שני דברים, שהם בעצם גרמו לו להינצל.

א. שהוא פרנס את כל הסבים שלו.

ב. שהוא הוכיח את כל בני דורו.

מה משותף בין השניים???

האם בכלל יש מכנה משותף בין שני הדברים הללו?

התשובה היא: כן!!!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

איש אדמה?

פרשתנו ממשיכה לספר גם על המשך השתלשלות הדברים לאחר סוף המבול, ולא עברו הרבה דורות לאחר המבול, עד שבלב האנשים עלתה המחשבה על בניית מגדל בבל שתוצאתו היא העובדה שישנן היום שפות רבות, כי עד דור הפלגה כולם דיברו בלשון הקודש וכתבו בכתב אשורי המוכר לנו היום כ"עברית". הוא נקרא אשורית כיון שמלך אשור היה היחיד שברח מעצה זו של הקמת העיר והמגדל ועל כן לא נענש ונשאר עם השפה המקורית ועד היום נקרא הכתב על שמו.

אך מה היה חטאם של דור הפלגה? מה הייתה הבעיה הגדולה בבניית אותה עיר והקמת המגדל? אומר האברבנאל שחטא דור הפלגה דומה לחטא אדם הראשון. כמו לאדם הראשון, גם לאנשי אותו הדור נתן הקב"ה מן השמיים את כל הדברים ההכרחיים לקיומם, אך למרות היותם פנויים ממלאכה ומכל עמל ומוכנים להתעסק בשלמות נפשם, לא הספיק להם השפע שה' ששלח להם ממרומים וביקשו לשלוח יד ולשים כל מחשבותם למצוא דרך לעשות

את המלאכות – לעשות לעצמם חיים קלים. הדרך שהם מצאו על מנת להקל עוד יותר על חייהם הייתה בניית עיר שכוללת את המלאכות כולן ושמגדל בתוכה ובה נמצאים כל האנשים ביחד. אך למרות שחשבו שתכליתם תהיה קיבוץ המדינות, ושזו תביא תועלת גדולה לאנושות, התוצאה היתה שיצאו מזה הכבוד המדומה, וחמדת הממון והחמס והגזל ושפיכות הדמים, מה שלא היה בהיותם בשדה כל אחד בפני עצמו.

בניית העיר הוגדרה כמותרות, ומשכה אחריה את כל הרעות שהוזכרו. בנייתה היוותה גורם המונע מהאדם את השגת שלמותו האמיתית – הנפשית, ולכן נענשו בכך שבלל ה' לשונם והפיצם על פני כל הארץ הם חשבו על קיבוץ של כל האנושות אך המטרה הייתה שלילית, התוצאה הייתה ריחוק מהשגת שלימות האדם והעונש היה פירוד מחדש ע"י בלילת הלשונות ופיזורם ברחבי תבל. כמו שגירש הקב"ה את אדם הראשון מגן עדן, וגירש את קין מארץ מושבו ואת בניו במבול גירש מהעולם, כך עשה גם לדור הפלגה כי היה פשעם שווה בכך ששמו את חיי המעשה כתכלית ובחרו בהם על פני חיי הרוח שהם התכלית האמיתית.

נח שהיה צדיק תמים והציל את האנושות כולה, ובעצם את העולם כולו מחורבן גמור, ברגע שיצא מן התיבה שם את ליבו אל האדמה, עד שהתורה משנה את כינויו מ"צדיק תמים" ל"איש אדמה". אנשי דור הפלגה שעוד שמעו ממקור ראשון את סיפור המבול שוב בחרו בחיי המעשה על פני חיי הרוח ונענשו בחומרה. כי לא משנה באיזה דרגה האדם נמצא, ואיזה מאורעות עברו עליו, תמיד עליו להשים אל מול עיניו את השאלה מה בא לפני מה, מה עיקר ומה טפל, האם הנשמה הנצחית שתלווה אותנו אל העולם הבא, או הגוף הכלה שמקומו בעולם הזה. החלטה אחת עומדת בפנינו האם רצוננו להיות שקועים בעולם שכולו אור וזוהר, רוחניות והתעלות, או שאנחנו רוצים להיות שוורים הלוושים כאדם?

מסופר שהצדיק רבי יצחק מנשכז צ"ל היה רגיל להתבודד בחדרו בעליית הגג וללמוד תורה בקדושה וטהרה. הצדיק הורה למשרתו שבזמן לימודו לא יכניס אליו אף אחד, לקבלת קהל הקדיש רבי יצחק מנשכז צ"ל שעה אחת ביום ובה הגיע הציבור לקבלת עצה וברכה.

בין חסידיו של הרב היו שני סוחרים בקר שלא עשו צעד ללא ברכתו. כאשר פרצה מגיפה בעדרי הבקר והם החלו למות בזה אחר זה, באו אותם הסוחרים לבקש את ברכתו של הצדיק, בהגיעם הסביר להם המשרת כי הרב לומד בהתבודדות עכשיו וכי לא ניתן לגשת אליו עד לשעת קבלת הקהל. עם דמעות בעיניים הסבירו הסוחרים למשרת כי בכל רגע מתים עדרים שלמים של בקר והם עלולים להפוך לעניים מרודים אם הוא יסרב להכניסם אל הרב.

נכמרו רחמיו של המשרת והוא העלה אותם לעליית הגג ופתח להם את הדלת. הרב שישב בחדרו עטוף בטלית ותפילין ועסק בסתרי תורה, הרים את עיניו וראה את סוחריו הבקר. מיד עיניו נפקחו, פיו נפער בבהלה וחיוורון כיסה את פניו. אחרי שהתאושש שמע את זעקתם, בירכם כמבוקשם והמגיפה נעצרה.

משרתו של הרב שהיה עד למחזה, שאל: "מדוע הרב נבהל כל כך כשנכנסו הסוחרים?" הסביר לו הצדיק: "דע לך, לא לחינם ציוויתך לא להכניס אליי אנשים ללא רשות. כשאני לומד מצוי אני בעולם שכולו אור וזוהר, רוחניות והתעלות, ולפני שאני מקבל קהל עלי לרדת בהדרגה לעולם שכולו חולין וגשמיות. כשהם נכנסו אלי ללא הודעה מראש, וכל מחשבתם רק על עדרי הבקר, כמעט והתעלפתי, ראיתי מולי שוורים לבושים כבני אדם והרהרתי בבהלה: מאימתי שוורים יודעים לעלות בסולם?"

בתחילת פרשתנו מתואר נח כ"איש צדיק תמים" ונבחר להיות ממשיך האנושות. אחרי מאה ועשרים שנות עבודה על התיבה, נח ומשפחתו הם היחידים שניצלים ממי המבול, הם נכנסים לתיבה יחד עם נציגות מכל מיני חיות העולם והמדרש אומר שנח לא ראה שינה כל ימיו בתיבה כיון שהיה צריך לדאוג לכל החיות שתקבלנה את מזונן בזמן.

אבל דווקא אחרי מסירות נפשו של נח בבניית התיבה ובדאגה לכל החי שנותר בעולם, כאשר הוא יוצא מן התיבה מכנה אותו התורה "איש אדמה", והדבר מתמיה שדווקא אחר שקיים רצון ה' ובזכותו ניצלו גם בניו, דווקא אז מגדירה אותו התורה כאיש אדמה, שזהו לכאורה שם גנאי שבו תואר גם עשוי?

את השאלה הזאת שואל המדרש, ומתורץ שם שמיד שיצא נח מהתיבה נטע כרם ומשנטע כרם נקרא איש אדמה. ומסביר היפה תואר שבא הכתוב ללמדנו שמי שלהוט אחר האדמה ועושה אותה עיקר עד שיראה לו העולם הזה כדירת קבע כמו שעשה גם קין כשהרג את אחיו הבל על מנת שיירש הוא את העולם, אין בו תועלת.

נכתב על ידי: מנחם ריביץ

להזמנה והאזנה לשיחות, לתגובות ולהרשמה לרשימת התפוצה:

4663MR@GMAIL.COM \ 0733-578-562

הדלקת-נרות

י-ם-----14:4
ב"ב-----28:4

יציאת שבת

י-ם-----26:5
ב"ב-----28:5
ר"ת-----06:6

– פניני משה –

דברי תורה לפרשת נח

א { "אלה תולדות נֹחַ, נֹחַ אִישׁ צַדִּיק" מבאר רש"י עיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים. היהודי הקדוש מפשיסחא היה אומר: כל אדם רגיל לטעון, כי איננו עמל ויגע אלא בשביל בניו, שיגדלו ויהיו יהודים טובים ובני תורה. כאשר הבנים הללו מתבגרים שוב אינם נותנים דעתם על עצמם וטוענים אף הם כי כל עמלם ויגיעם אינו אלא בשביל בניהם. אי לזאת, כבר הייתי תאב לראות את הבן הראוי לשמו... לפיכך אמר הכתוב "אלה תולדות נח", נח לא הזניח את עצמו, כדי לפעול רק בשביל בניו, כי גם ראה את עצמו כבן ושקד על על עליית עצמו הוא אשר הבן הראוי לשמו, אשר הבין כי גם עליו מוטלת החובה לעבוד את האלוקים. וזהו פירושו של "תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים" הצדיקים רואים במעשיהם הטובים כאילו הם בניהם.... }

ב { "אלה תולדות נֹחַ...ויוולד נֹחַ שְׁלוֹשָׁה בָנִים אֵת שֵׁם אֵת זֶם וְאֵת יֶפֶת" אלה הם מעשיו הטובים {תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים – רש"י} של נח, אשר לימד והשריש אצלו ואצל אחרים את שלושת הדברים הללו: את "שם": לזכור תמיד את שם האלוקים. את "חם"- לקיים כל מצוה בחמימות ובהתלהבות, "ואת יפת" – לעשות אך ורק מעשים שהם "תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" {בשם הרה"ק מפשיסחא זי"ע}

ג { "צֹהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" "תבה" פירושה מילה {בלשון המשנה תבה זו מילה} הכוונה למילים של תורה ותפילה המצילה ממבול הגשמיות והארציות שמציף את העולם. וזה פירושו של "צהר תעשה לתיבה" שתעשה אור למילה, שכל מילה של תורה ותפילה היוצאת מפיך, תהיה מאירה ובהירה. {הרה"ק השפת אמת מגור זי"ע}

ד { "צֹהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" מבאר רש"י ו"א חלון ו"א אבן טובה. יכולים להסביר על פי מה שכתוב אצל לוט "אל תביט אחרריך" כי לא ניצל בזכותו אלא בזכות אברהם אבינו, ובזה תלוי המחלוקת היש דורשים לשבח הם אומרים שהיה חלון כי היה רשאי לראות במפלתן והיש שדורשים לגנאי הם אומרים שהיה לו אבן טובה כי לא היה רשאי לראות במפלתן. {אמרי שפר}

ה { "צֹהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" איתא בזוה"ק ש"נח" מרמז על שבת ו"ל שאם ניקח את המילה "צהר" שזה בגמטריא 295 ונחבר לזה את המילה "תבה" שזה בגמטריא 407 יצא ביחד 702 שזה בגמטריא "שבת" רמז למה שהזוה"ק אומר ש"נח" מרמז על שבת, שהשבת מציל מכל הדברים הרעים כמו מהמבול. {אבי מורי שליט"א}

גֹּפֶט שַׁבַּת, שַׁבַּת שְׁלוֹם וְהַגֹּפֶט חֹדֵשׁ וְחֹדֵשׁ טוֹב

י'ד'כמ

משה יוסף 1966

לרכים

זמני השבת			
ר"ת	ציאה	כניסה	ירושלים
18:06	17:26	16:14	ירושלים
18:02	17:28	16:28	תל אביב
18:03	17:26	16:18	חיפה
18:06	17:29	16:32	באר שבע

העלון טעון גניזה

קצור בתקשורת

בני דור הפלגה דיברו שפות שונות אך המשיכו להשתמש באותן מילים. מה פשר הדבר? ומה אפשר ללמוד מכך על פעילות התשובה בדורנו?

החוקרים הגיעו למסקנה מפתיעה. מסתבר שבתרבותם של שוכני האי, הושטת יד בסגנון המקובל באנגליה, היא תנועה משפילה שאין לעשותה בשום תנאי ואופן-בפרט לא כלפי ראש השבט הנכבד שזה עתה קיבל אותך במשתה מפואר. האנגלים חשבו שהם מושיטים יד לשלום, ואילו יושבי האי ראו בהושטת היד הכרזת מלחמה והגיבו בהתאם.

המילה והמסר

לו היו בני דור הפלגה מתחילים פתאום לדבר בשפות שונות, היה הדבר בוודאי יוצר קושי בבניית המגדל. מפעל מגלומני שכזה אי אפשר שיעשה ללא שפה משותפת בין ההמונים העוסקים בבנייתו. אולם קושי זה לא היה מסכל בהכרח את בניית המגדל. אחרי תקופת הסתגלות יכולים היו האנשים למצוא דרך להתגבר על הבעיה. אולי היו מעמידים בכל קומה מתורגמנים שיעזרו לאחד להבין את השני. אולי היו מחלקים הוראות בשפת סימנים.

לעומת זאת, כאשר אנשים חושבים שהם מבינים זה את זה בעוד שהדבר אינו נכון, נוצרת תסבוכת שקשה מאוד להתירה. מי שאינו מודע לבעיה, אין לו סיכוי למצוא פתרון. את חוסר ההבנה של בני שיחם פירשו בנאי המגדל לא כבעיית תקשורת, אלא כהוכחה לטיפשותם וסכלותם של האחרים. מכאן קצרה הדרך לאיבה, לכעס, לשנאה ולמחלוקת, המחריבים כל סיכוי לפעולה משותפת.

לכוון לתדר הנכון

תקשורת היא מלשון 'קשר'. תקשורת נכונה יוצרת חיבור בין אדם לזולתו. המילים היוצאות מן הלב נכנסות אל הלב, והמסר נקלט.

אולם על מנת שתקשורת תצליח לא די באמירת המילים הנכונות. צריך גם לוודא שהצד השני מבין את משמעותן כהלכה. זהו יסוד חיוני בכל צורת תקשורת: בין בני זוג, בין הורים לילדים, בין מחנכים ותלמידים. כאשר שני בני אדם משתמשים באותה מילה אך מייחסים לה משמעות שונה, התוצאה איננה תקשורת כי אם מגדל בבל.

אחד מאתגרי התקופה הוא למצוא מסילות לליבם של אחינו הרחוקים. מחסום תקשורת מעיב עלינו. כשאנחנו מדברים על ערך התורה ונועם מצוות, הם שומעים 'כפיה דתית' ו'קיצוניות'. האתגר הוא להתגבר על מחסום התקשורת, להציג בפניהם את חיי התורה במלוא יופיים, להראות להם כי עץ חיים היא למחזיקים בה, עד שיקויים בנו 'כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא בשם ה' לעובדו שכם אחד' (צפניה ג, ט).

בני דור הפלגה נענשו בהתפרקות התקשורת בינם לבין עצמם. "הבה נרדה ונבבלה שם שפתם, אשר לא ישמעו איש שפת רעהו" (בראשית יא, י).

בהבנה פשוטה, היה מקום לחשוב שהאנשים החלו מדברים בשפות שונות שלא היו מובנות זה לזה. אולם חז"ל, ברגישותם לכל רמז בתורה, שמו לב כי לשון הכתוב היא "לא ישמעו איש את שפת רעהו", במקום "לא ידברו איש את שפת רעהו". משמעות הדבר שהאנשים המשיכו לדבר באותה שפה אך לא שמעו את אותה שפה-היינו, לא הבינו אותה.

מכאן דרש רבי אבא בר כהנא: "נרדה ונבבלה שם שפתם-משפתם אעשה נבלה. שאחד בקש מחברו קרדום ונתן לו מגרפה. כעס עליו וזרק לו בחזרה את המגרפה ופצע את מוחו" (בראשית רבא, והובא בקיצור לשון ברש"י). אנשי דור הפלגה המשיכו להשתמש באותו אוצר המילים-אולם מובנן של המילים השתנה באופן שאיש לא הבין את כוונת רעהו.

מדוע צריך היה הקב"ה לבלבל את שפתם באופן מורכב שכזה? למה לא גרם להם פשוט לדבר בשפות שונות לגמרי- זה מדבר הונגרית, פלוני מדבר אמהרית, והשלישי מדבר רוסי?

התשובה מוליכה אותנו לתובנה יסודית בתקשורת. כשאדם יודע שהוא לא יודע-יש לו בעיה קטנה. כשאדם לא יודע שהוא לא יודע-יש לו בעיה גדולה.

אי הבנה

קפטן אנגלי מפורסם הגיע במסעו לאי נידח באוקיינוס השקט. יושבי האי קיבלו אותו בסבר פנים יפות. הם ערכו לכבודו משתה מפואר, כיבדו אותו ואת אנשיו במיני מעדנים ופירות, והנעימו את זמנם בשיירים מקומיים.

בתום הסעודה נפרדו הצדדים בחביבות מופגנת. הקפטן האנגלי הושיט את ידו לשלום לעבר ראש השבט של האי. בתגובה לכך נפלה על כל הנוכחים דממת תדהמה. יושבי האי הביטו על אורחיהם בועזוע. כעבור רגע פרצה מגרונם שאגת זעם והם התנפלו על הימאים האנגלים בחמה שפוכה. האנגלים המופתעים ניסו להתגונן כמיטב יכולתם בעודם נסים כל עוד רוחם בם בחזרה אל ספינותיהם, אך בין הגופות שנותרו מוטלות על החוף הייתה גם זו של הקפטן.

כאשר שבה המשלחת לאנגליה הוקמה ועדת חקירה כדי לברר את נסיבות האסון. מה פשר התפנית הפתאומית בהתנהגות הילידים? האם הכנסת האורחים הנלבבת הייתה מלכודת מתוכננת מראש? האם היה הכל אחיזת עיניים והעמדת פנים?

האנגלים חשבו שהם מושיטים יד לשלום, ואילו יושבי האי ראו בהושטת היד הכרזת מלחמה והגיבו בהתאם

עמוד 11

ערכים לילדים
לקראת שבת

עמוד 7

הניצוץ היהודי
צופר של אמונה

עמוד 5

הרב חנוך גבהרד
זוהר וזהירות

עמוד 4

הרב צביאל בן צור
ניצוד מטילים מרות

מחשבות טובות

הרב דוד ברוורמן

סיפר אחד מגדולי המרצים: "בנסיעתי בתחבורה הציבורית ישבו לפני שני צעירים נלהבים, ושוחחו בקול על דברים העומדים ברומו של עולם- 'גמר משחק ספורטיבי' העומד להתקיים הערב... שיחתם נסובה על תרחישים ותוצאות. לפני שנפרדו, אמר האחד לחברו: 'זהו המשחק החשוב ביותר!' החלטתי להתערב בשיחה, פנית אל הצעירים וסיפרתי:

"כילד אהבתי לשחק בתיק של אבי ז"ל, שהיה נגעל ע"י גלגלי מספרים. 'משחק' זה לא מצא חן בעיני אבי שגער בי ואמר: 'עזוב את התיק, זה לא משחק! זה חשוב!' הבנתי והפנמתי שיש חלוקה ברורה וחדה, יש 'משחק' ויש 'חשוב', והם לא הולכים ביחד! והנה אני פתאום שומע צמד מילים בלתי נתפס: הערב יש 'משחק חשוב'!... לומר 'משחק חשוב' זה כמו לומר: בשר צמחוני, היום בלילה, הפלס עקום, פוליטיקה ישרה, רב רפורמי..." הצעירים הביטו עלי בעיניים מזוגגות, לא מבינים מאיפה 'נפלת' עליהם... סיימתי ואמרתי: "דעו, מי שהופך משחק לחשוב, אז מה שחשוב באמת-נהיה בעיניו משחק!"

בפרשתנו נח מובא סיפורם של דור הפלגה. במסכת סנהדרין (קט, א) מובאת דעתו של רבי שילא, ש"אמרו נבנה מגדל ונעלה לרקיע ונכה אותו בקרדומות כדי שיזובו מימיו".

מבאר המהרש"א שרצונם היה שעל ידי זה יגמרו המים שם... ולא יהיה עוד מבול בעולם!... רבי ירמיה בר אלעזר אמר, שנחלקו בני אותו הדור לשלוש כיתות: אחת אומרת נעלה ונשב שם, ואחת אומרת נעלה ונעבוד עבודת כוכבים, ואחת אומרת נעלה ונעשה מלחמה. ובשם רבי נתן הביאו שכולם לשם עבודת כוכבים נתכוונו.

על פניו נראה שעסקינן בקבוצת שוטים מופלגים, אשר התקבצו למטרת בניית 'מגדל אשפוז'... מתוך תקווה שיהיו באזור אנשי מקצוע שיעניקו להם טיפול. אך ברור לכל שהתורה לא הייתה מתייחסת לחבורה של שוטים, ובטח שהקב"ה בכבודו ובעצמו לא היה יורד אליהם, כביכול, וכולל את שפתם ומפיצם בכל הארץ.

משחק או חשוב

כוחה של תעמולה

ללמדך שלא טיפשים היו, כי אם רשעים ומושחתים. כפי שכותב הספורנו, "שרצו לתת עבודה זרה במגדל, ויתפרסם גובה מקומה וגודל עירה, באופן שתחשב אותה עבודה זרה בתור אלוהי האלוהים אצל כל בני האדם, ואליה ידרשו כולם, וכוונתם בזה הייתה שעל ידי זה המולך על אותה העיר ימלוך על כל המין האנושי".

אך כיצד משפיעים על העם? כיצד מושכים אנשים חכמים אחר מעשה כה מופרך? מדוע שיתמכו בהם? התשובה היא שכבר אז הכירו בכוחה של התעמולה, שחזקה עליה שלא שבה ירקם!... לשם הפצת שקרים, הבלים, ובדותות, אין צורך בהיגיון, אלא רק שיהיה להם מספיק שופרי

מי שהופך משחק לחשוב, אז מה שחשוב באמת- נהיה בעיניו משחק

תעמולה. כך שוטפים את מוחם של בני האדם, בדמוגוגיות ובסיפורי הבלים. יש לחזור ללא הרף על אותן בדותות, בכל דרך אפשרית, וכשמפיצים את השקר בהתמדה, הוא מחלחל והופך לעובדה מוגמרת.

לפני כמאה שנה, החליטה קבוצת נערים לקיים תחרות ביניהם. הם התחלקו לשתי קבוצות, הניחו ביניהם כדור, וכל קבוצה ניסתה להעביר את הכדור על ידי בעיטות, לשער המוצב בשטחה של הקבוצה השנייה. אחר כך קבעו את כללי המשחק, וקראו למשחק "כדורגל". איש לא ראה בכך יותר מאשר שעשוע ילדים פשוט לא רמה

גבוהה במיוחד. איש לא העלה על דעתו, שאנשים מכובדים ורציניים יעסקו בו.

אך למרבה הפלא, שמעו של משחק זה יצא למרחוק, ונהפך לאופנה ספורטיבית חובקת עולם. הנערים התבגרו והמשיכו לשחק כשהם עצמם מחשיבים עצמם ל'רציניים' וכך גם המשחק נהפך למשהו "רציני" ו"מכובד"... העומד ברומו של עולם...

ראו ההמונים, שאנשים כה 'חשובים' מתייחסים למשחק כערך מוקדש, ואמרו לעצמם: לא ייתכן שלא ניטול חלק בזאת!... מאז, לא העז איש להטיל ספק בחשיבותו של המשחק. איש לא עצר ושאל מה קורה כאן?! איש לא התבונן על הביזיון שבו נצפו מנהיגים ונשיאי מדינות, ביציע ה"מכובדים" מריעים. איש לא חש בושה למראה מנהיג מדיני מתרגש עד לדמעות על "הכבוד הלאומי" שהעניקו לו ולמדינתו הגיבורים עטורי התהילה שזכו לבעוט בכדור אל תוך השער. השחקנים נהפכים לדמויות נערצות בעם. מדוע? זוהי כוחה של תעמולה!!! מנטרלת את האדם מחשיבה והתבוננות.

בזכות כוחה של תעמולה שקרית, מנהיגים מטורפים סחפו את עמם אל תפיסת עולם מושחתת. הצורר הנאצי ימ"ש התחיל עם קבוצה קטנה של צעירים אלימים מן הימין הקיצוני שבגרמניה. אך התעמולה הבלתי פוסקת, חלחלה אל לבו של העם שנהפך לאימפריית הרשע.

כולנו חשים בכוחה של תעמולה שקרית, זדונית ומופרכת. היא 'מצליחה' לחלחל פנימה ולהשפיע על לא מעט יהודים יראים ותמימים.

כיצד נמלט עצמנו מתעמולת שקר? נאמר בתהילים: "תורת ד' תמימה, משיבת נפש, עדות ד' נאמנה מחכימת פתי" (יט, ח): מה פשר השבח על התורה שהיא 'מחכימת פתי'-וכי מעלתה של תורה היא שהיא מחכימה פתיים?

מבאר המלבי"ם "שגם הפתי יראה ממעשה דור המבול, הפלגה, סדום ודומיהם, עונשי ד' את הרשעים, וממעשי האבות וקורותיהם השגחתו על הצדיקים, ומענייני יציאת מצרים וכל הנזכר, יראה שהקב"ה משדד הטבע ומפליא נס להתנוסס, וממעמד הר סיני יכירו אמיתת הנבואה, ותורה מהשמים".

אולי יש להוסיף על דבריו, שהרי נאמר במשלי על הפתי: "פתי יאמין לכל דבר" (יד, טו). הפתי מתאפיין באמונה לכל דבר, כולל אמונות טפלות. כל זה נכון עד שילמד תורה לשמה! כשיזכה הפתי לבוא אל תוככי בית המדרש ויטעם מצוף התורה, תורה זו שהיא 'תמימה' מלשון 'שלמות', תשכילו ותחכימו לזכות בדעת ולהבחין-במה להאמין באמונה שלימה, אך לא פחות, במה לא להאמין...

15 הינה לכת יחודית ולא ניתן יציעים את המידע חוץ על יעני עליהם הבא יתק במתנה אחרת, אלויה יחודית פשוט נוסף.

לא ידעו אבא את נפשה הבא ותצא.

אנחנו מסוג המספר און נאלין הבא (אנחנו) מחזקים זיקה עם צרכנינו בלאו הין, ילד מתי.

בואו לקבל כוחות וכלים מעשיים להתמודדות נכונה ויעילה, עם טובי המומחים ובעלי הנסיון

חמישי עד מוצ"ש
פרשת תולדות כ"ז-כ"ט חשוון
(28-30 בנובמבר)

פרטים והרשמה:
1-800-800-750

סמינר להורים
המסלול המקרב בין הורים ומתבגרים
מתמודדים

לתגובות והערות-מערכת: alon@arachim.org 072-3303580

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדא

ריצ'ארד הגאון איבחון התעסוקה היהודי

כשריצי'ארד הגיע למפגש הראשון בסדרת טיפולים רגשיים, הוא סיפר למטפל שמנת המשכל שלו ממקמת אותו בעשירון העליון של הגאונות. "למה זה חשוב?" שאל המטפל. בשאלה הזו הוא "קנה" את ריצ'ארד, ועוד מעט תבינו גם למה.

ריצ'ארד היה מחונן נדיר. בגיל שנה וחצי הוא לימד את עצמו לקרוא. בגיל שלוש הוא סיים לקרוא את אנציקלופדיית בריטניקה, וגם... זכר את רובה. האינטליגנציה של ריצ'ארד הייתה הנכס היקר ביותר של הוריו. כשרוב הילדים הלכו לגן, ריצ'ארד למד בבית עם מורים פרטיים. הוא לא שיחק עם ילדים אחרים או "ביזבו את הזמן" בקריאת ספרי ילדים.

אבל בגיל שנים עשרה ריצ'ארד הפתיע וברח מהבית. למשך ארבע שנים נעלמו עקבותיו, ואחריהן הוא נמצא משוטט ברחוב במדינה מרוחקת. ריצ'ארד לא הסכים לחזור אל הוריו, ונמסר למשפחה אומנת. בית המשפט שלח את ריצ'ארד לבית ספר רגיל, בו למדו נערים רגילים בני גילו. לראשונה הוא חווה חיי חברה. הוא גם גילה על עצמו דברים חדשים (חוץ מזה שהוא גאון). בין השאר הוא גילה שהוא טוב בצילום, ושהוא גם... אוהב לצלם. לאחר שזכה במקום הראשון בתחרות צילום גדולה, הוא הצטרף לצלם מפורסם ועבד איתו.

בעולם הצילום, האינטליגנציה שלו הייתה רלוונטית עוד פחות ממידת הנעללים שלו. סוף סוף ריצ'ארד מימש את הרצונות שלו. סוף סוף הוא התחבר לעצמו.

ריצ'ארד הפך לצלם מצליח, מפורסם, וכנראה גם עשיר.

אם חשבתם להתחיל ללמוד מקצוע חדש, אחרי החגים זה בדיוק הזמן בו מתחילים. זה הזמן בו צצים קורסים כמו נמשים אחרי השמש בעיתונים הארציים ובמקומונים. אז... באיזה מקצוע תבחרו.

ישנה נטייה לבחור במקצוע שבו לכאורה תרוויחו יותר כסף, אלא שאנחנו כיהודים מאמינים יודעים שהגזרה אמת והחריצות שקר. לא חשוב במה תעבדו, תוכלו להיות עשירים כמו להפסיד כסף רב. אם תבחרו משהו שאתם פשוט טובים בו, כדאי שתיקחו עוד פרט בהחלטה. אם אתם טובים בתחום אבל אתם לא ממש אוהבים אותו, תהיו ממש כמו ריצ'ארד. אתם תרגישו בכלוב של זהב. אתם תרצו "לברוח".

איך בכל זאת תבחרו מה ללמוד? בעולם המודרני, לפני שתיגשו ללמוד מקצוע יציעו לכם לעבור אבחון תעסוקתי. זהו מבחן שבודק מהו המקצוע שהכי מתאים לכם או שהכי כדאי לכם ללמוד. לעולם המערבי ארך הרבה זמן לבנות את המבחן הזה. אבל רבנו בחיי אבן פקודה, גילה את הדרך לבחור מקצוע, כבר לפני כאלף שנים.

בספרו חובות הלבבות (שער הביטחון פג) מביא רבינו בחיי את מאמר חז"ל שהכל בידי שמים, וחובת ההשתדלות היא רק קנס. לא המאמץ מביא את התוצאה. אם היה ברור שהייתקיימים משתכרים יותר וסנדלרים משתכרים פחות, היינו בודקים באיזה מקצוע מרוויחים יותר כסף, והולכים ללמוד אותו. אבל מכיוון שהייתקייסט יכול להיות מובטל, וסנדלר יכול להיות מיליונר, מובן שההשתדלות היא רק קנס, והפרנסה אכן משמים. אז איך נבחר את המקצוע שלנו?

מסקנת רבנו בחיי שהאדם אמנם צריך לבחור את המקצוע שלו לפי הכישורים שלו, אך ישנו פרמטר חשוב נוסף. "לכל אדם יש חפץ (תשוקה) במלאכה או סחורה

מבלתי זולתה. כבר הטביע האלוקים לה בטבעו, אהבה וחביבה". לכל אדם יש תשוקה למלאכה מסוימת. משהו שאליו הוא נמשך. הקב"ה הטביע בנו את האהבה והחביבה לתחום מסוים, כי זהו התפקיד שלנו בעולם.

זה הסוד הכל כך פשוט בדברי חז"ל "אין אדם לומד אלא ממקום שליבו חפץ" (עבודה זרה יט, ע"ב). גם אם תצליח לשכנע אותו ללמוד משהו שהוא לא אוהב, והוא ילמד, אומר רש"י שמסכת זו אינה מתקיימת "כיון שליבו על תאוותו".

רבי משה דוד וואלי, תלמידו חברו של הרמח"ל, מביא (בספר הליקוטים) שכמו שיש מזון לגוף, יש מזון לנפש. הלימוד והעיסוק היום יומי הוא מזון הנפש לאדם. אם אדם לא לומד מה שליבו חפץ, הוא מרעיב את נפשו. כשחז"ל אומרים "אין אדם לומד אלא ממקום שליבו חפץ", הם אומרים במילים פשוטות שאם תשכנעו את הילד שלכם ללמוד משהו שהוא לא חפץ... אתם מרעיבים אותו.

איך תבחרו מקצוע? איך תחליטו לאיזו ישיבה לשלוח את הילד שלכם (הרישום מתחיל ממש עכשיו...)? איך תחליטו לאיזה סמינר או תיכון לשלוח את הבנות ואיזה מקצוע הן ילמדו...?

אם הדבר בידכם ממקום שליבם חפץ. שלא תרעיבו אותם.

החילה האחרונה:

תבונה בלי חפץ (רצון) איננה מועילה.

(ר' יהודה אבן תיבון בצוואתו)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליאן

1 "ותמלא הארץ חמס... כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ" (ו, יא)

מה היו החטאים החמורים בגינם נגזר מבול על העולם?

תשובה: רש"י מביא את דברי המדרש, שלא נחתם דינם של בני דור המבול אלא על גזל של פחות משווה פרוטה. כאשר החברה

מנרמלת את הגזל, והסכום הזעיר של הגזילה מונע רגשות אשמה אצל הגולן, אזי קלושים הסיכויים שהחברה תתקן את עצמה. חטאי דור המבול הם כאלו המנוגדים לקיום העולם בדרך המוסר, עד שאין עוד הצדקה להמשך קיומו.

מספרים שבמדינה מסוימת הייתה בצורת, ואנשי העיר באו לצדיק שיתפלל עבורם. הציע להם הצדיק לפנות לפלוני, שהיה ידוע כרשע. למראה פליאת האנשים הסביר להם הצדיק: אנשים כמוהו כבר הוכיחו בעבר שהם יודעים איך להביא מבול לעולם...

2 "וישלח את העורב ויצא וישב עד יבשת המים מעל הארץ" (ח, ז)

בעוד התורה מציינת בפירוש את טעם שילוח היונה - "לראות הקלו המים", לא מבואר לאיזה מטרה נשלח העורב?

תשובה: המלבי"ם מביא שבימי קדם העריכו את העתיד על פי מעוף העורב לימין או לשמאל, מעלה או מטה, בקול או בדממה. גם הזוהר האריך בסימנים אלה. בעקבות מנהג זה טבעו חז"ל את הביטוי "כי עוף השמים יוליך את הקול" - זהו העורב. לכן, נח שלח את העורב חופשי לנפשו, בלי לתת לו הוראות מדויקות (שזה משמעות הפועל 'שלח' כמו 'ושלחתה לנפשה'), כדי שיראה על פי מעופו מצב האוויר והמים.

3 "יום שבתון" "יונה מצאה בו מנוח ושם ינחו יגיעי כח"

רבי יהודה הלוי מקשר בפיוט, בין סיפור יונתו של נח השבבה לתיבה ובפיה עלה זית המבשר על כך שמצאה מנוח לכף רגלה, לבין כנסת ישראל הנמשלת ליונה במדרש שיר השירים. המנוח שמוצאים ישראל לעצמם הוא מנוחת יום השבת. בסוף הפיוט מקשר המחבר בין מנוחת השבת לבין המנוחה לעתיד לבוא. יום שכולו שבת ומנוחה לחי העולמים שם ינחו מי שעמל ויגע בעוה"ז.

מבוסס על הפסוק בישעיהו: "כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ, כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך. כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'" (ישעיהו נד, ט).

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליאן)

קו התוכן של ערכים
02-50-90-000

תורת החינוך

הרב צביאל'ו בן זור

כיצד מטילים מרות

מרות לגיטימית-צורך בסיסי בבנין נפש הילד

הטלת מרות היא עניין מורכב. ישנן דרכים בהן לא מטילים מרות, ועל כך הרחבנו בעבר. הפעם נעסוק בנושא על דרך החיוב ונסביר כיצד כן מטילים מרות.

הדרך הראשונה היא, פשוט להציב גבולות. בגיל צעיר עושים את זה בפועל, בגיל בוגר קוצרים בעזרת ה' יתברך את הפירות.

הילד זקוק בתת הכרתו למשמעת, זאת בתנאי שהיא נעשית בצורה הוגנת ועל מצע של המון אהבה. אנו נחפש את המקומות בהם המרות לגיטימית, נכונה ומוצדקת גם לדעתו, ושם נטיל אותה. כך נרגיל אותו להבין 'מי בעל הבית פה', אך לא נעורר בו התנגדות שהוא יתקשה להתמודד עימה...

שימו לב לרעיון הבא, הוא קריטי!

במקום בו לגיטימי להטיל מרות, אנו חייבים להטיל מרות. אם לא נטיל מרות במקום בו לגיטימי להטיל מרות, נאבד את כל הלגיטימציה להטיל מרות. כלומר - במקום בו לגיטימי להטיל מרות, הילד

מצפה שנטיל מרות, והנפש שלו פנויה לקבל את המרות. אם כעת נטיל מרות, נחזק אצלו בנפש את כוח קבלת המרות. אם כעת נוותר על המרות הלגיטימית, המתבקשת כל כך, נחליש אצלו בנפש את יכולת קבלת המרות.

מאידך, אם נטיל מרות, במקום בו לגיטימי להטיל מרות, נעצב "נפש מקבלת מרות".

נפש מקבלת מרות מסתדרת בחיים טוב יותר, מפני שהיא יודעת בעת הצורך לנהוג בהכנעה וענווה. ילד עם נפש כזו יגדל לבן ישיבה מוצלח שאינו מתעמת עם רבותיו. הוא יגדל ויצמח לאברך שמכבד את ראש הכולל שמכתת את רגליו בארצות העולם

להעניק לו את המלגה החודשית. הוא יגדל להיות בעל טוב שיוודע להוריד את הראש ולבקש מאשתו סליחה. הוא ידע להסתדר בכל מערכת בה יהיה נתון. יחסי האנוש שלו יהיו טובים יותר.

כל הטוב הזה לא יגיע על חשבון חזקה של הנפש הרכה הנבנית בגיל הרך. ילד המקבל מרות יבנה נפש בריאה ונשלטת שיוודעת לנווט את עצמה

לפי הצורך. כשילד מתרגל לקבל מרות, תוך כדי קבלת מחמאות והתייחסות לעוצמות ולחזקות שנעניק לו, המרות תהווה נדבך נוסף בבניית נפש חזקה, שיוודעת היכן להרים ראש והיכן להוריד אותו תוך שליטה מוחלטת.

ילד כזה גדל למה שאמרו חז"ל במדרש רבה: "צדיקים ליבם ברשותם, רשעים הם ברשות ליבם" (ב"ר לא, יא).

וכדברי האלשיך הקדוש במגילת אסתר (א, י): "והוא כי אמרו ז"ל (אסתר רבה י, ג) על 'ויאמר המן בליבו' - הרשעים הם ברשות ליבם. 'ויאמר עשו בליבו', 'ויאמר ירבעם בליבו'... אבל הצדיקים

ליבם ברשותם, 'ויאמר דוד

אל ליבו'... דומים לבוראם, 'ויאמר ה' אל ליבו'. והוא, כי הרשע אינו יכול להכריע את ליבו, רק עושה בעל כרחו מה שליבו חפץ. אך הצדיק, אם אוון יחשוב ליבו, הוא יכריחנו להפך מעשה הרעה הפך ממה שלבו חפץ".

הטלת מרות נכונה, מגדלת ילדים צדיקים שליבם ברשותם.

נח מאמין ולא מאמין?

'אמונה' ככח מפעיל

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דינאל נשיאי

הקב"ה מעיד על נח ואומר: "אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה" (בראשית ז, א). בכל דור הרשע של תקופת המבול, ניצב נח בצדקותו ובתמימותו ולא נגרר אחר בני דורו.

אולם, חז"ל (הובא ברש"י בשם המדרש בראשית רבה ל, י) נראים כמטילים דופי, חלילה, בנח ובהתייחסותם לאמונתו של נח הם אומרים: "אף נח מקטני אמונה היה. מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול ולא נכנס לחיבה עד שדחקהו המים".

בעיני חז"ל, נח איננו שלם באמונתו, אלא מוגדר כאדם 'מאמין ואינו מאמין'. קשה מאד להבין כיצד חז"ל מגדירים את נח מקצת מאמין ומקצת לא מאמין, כאשר התורה מעידה עליו שהיה איש צדיק ותמים?

הרמב"ן מיישב תמיהה זו בכך שנה התקשה להאמין שהמבול יבוא באותה עוצמה ובאותו אופן שתואר לו. הוא התקשה לתפוס את גודל

בכל לבבו, כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול, שעלי ידי שלימות אמונתו, יומשך בוודאי מזה הבאת המבול. ולא היה יודע איך ליתן עצות בנפשו מה לעשות".

רעיון זה מעניק לנו הבנה יסודית בכוחה של האמונה, שהיא עצמה גורמת להתעוררות ההשפעה מלמעלה. היא אומר, נפש האדם מסוגלת לזמן לעצמה את הטוב או חלילה את ההיפך, על ידי כוחה הסגולי של האמונה.

נח אכן היה במקרה ספציפי זה של המבול במצב של דואליות של קיום שתי מגמות מנוגדות בו זמנית-מאמין ולא מאמין, מתוך רצונו לשנות או למנוע את הגזירה, על ידי כך שלא ייתן לה תוקף מלא באמונתו.

סירובו של נח להאמין באמונה שלימה בבואו של המבול, לא נבע חלילה מפקפוק ומהטלת ספק בדברי הקב"ה, אלא אדרבה, מחמת גודל אמונתו חיפש עצה איך למנוע את דבר הגזירה, וביודעו את כח האמונה, אשר כאמור בכוחה להמשיך מלמעלה את קיום דבר האלוקים, ניסה להרפות קצת מאמונתו, כדי למנוע את המבול.

היה ירא להאמין באמונה שלימה בכל לבבו, כי אולי יהיה הוא הגורם להבאת המבול

ההשמדה הצפוי. ה"אור החיים" הקדוש מפרש שנח האמין שהאנושות תחזור בתשובה, וממילא לא יבוא המבול. המלבי"ם מבאר שנח האמין שאולי תשתנה הגזירה או שתיתן אפשרות לכפרה על החטאים הרבים, מה שימנע את האסון בסופו של דבר.

רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב (מובא בספר "אוהב ישראל" נח, ב) מבאר שנח סרב במודע להאמין שהמבול בוא יבוא, כדי לא לגרום למבול לרדת לעולם. וזה לשונו: "אמונה מלשון 'ויהי אומן את הדסה' (אסתר ב, ז) [המילה 'אומן' פירושה 'לטפל', 'לגדל'. הכוונה היא שמרדכי טיפל בגידול של אסתר]. והוא לשון המשכה וגידול, כי באמונה יש כח

זה, שעל ידי האמונה יומשך הדבר הזה ממקורו ויבוא. היינו על ידי שהוא מאמין בה' יתברך ובוטח בו באמונה שלמה, אז נמשך הדבר ההוא ובא בשלימות. והנה נח הצדיק בוודאי האמין בשלימות בכל אשר דיבר אליו השי"ת בכל לבבו ובכל נפשו בתמימות כדרכו הטוב מאז ומקדם. אך בדבר זה היה ירא להאמין באמונה שלימה

ערכים לחיים

הרב חנוך גבהרד

זוהר וזהירות

עוד דרך להעברת מסרים לילדים

ליבו, יבליג וישתוק מתוך מחשבה שהילד עדין קטן ואינו מבין, ברור לאב שכשהילד יגדל הוא יבין את האיסור שבדבר וכבר לא יעשה כן.

אבל, אם בנו הקטן נוגע בקצה זנבו של עכבר מת, לא יוכל האב להשתיק את אחריותו בהפטירו "הילד קטן עדין", מפני שרוח הטומאה אינה מבדילה בין קטן לגדול, בין שוגג למזיד. ילד טמא מטמא את הבית גם לפני בר-מצווה, גם כשאינו רואה, וגם לפני שהוא יודע לדבר. כשהילד הטמא יחזור הביתה ויגע במאכלים, יהיו כולם טמאים. וכשיגע בשולחן, במיטה, בכלי המטבח ובשאר הדברים, יצטרפו להוביל את כל אביזרי הבית לטבילה במקוה הטהרה. וזה מבצע מורכב ולא פשוט בכלל...

כיצד מצליחים להזהיר את הילדים הקטנים בנושאים רגישים כל כך? אם הילדים יקבלו בבית הוראות, הם יזהרו רק קצת, ורק כשרואים. כוח החינוך שמנחילים ההורים לילדים משמש כהמלצה וכהדרכה לבן אך אינו יכול לחייב את הילד לנהוג כפי שהורה מבקש. ישנם ילדים שאינם מבינים לעומק את היופי והערך שבקיום הערכים שהוריהם מקנים להם, ולכן הם בועטים במסורת המקודשת למשפחתם ברגע בו מתאפשר להם לעשות כך, למרבה הצער.

דווקא בנושאים רגישים כל כך, זקוקה המשפחה לדוגמא אישית זורחת וזוהרת, שכמוהו היא טובה ונכונה על כל צעד ושעל, כך שהילדים ידעו להיזהר כבר מגיל צעיר כשהם מחקים את דרכו של האב ופועלים כמותו בכל ענייני הזהירות. לדוגמא אישית יש זוהר שאין להוראות מילוליות. כשהאב ינהג בהנהגה בולטת ומזהירה כל כך ויקפיד על קיום הלכות הטהרה במאור פנים, ילדיו ימשיכו בשמחה בדרך זו.

על זה נאמר: "להזהיר גדולים על הקטנים". מעשי הגדולים צריכים לזוהר בעוצמה כה רבה, עד שהילדים הקטנים ייזוהרו ממילא לנהוג כמותם כי השפעת התנהגות המבוגרים תיחרט אצלם לעומק ותעורר אצלם את הרצון והחשק לנהוג בדרך דומה ולזכות לחיי אושר בדומה להוריהם. כלומר, הרבי עשה קיצור-דרך, וכאלו שאל: 'כיצד מזהירים?' וענה: 'על ידי זוהר!' שהרי לשני רעיונות אלה יש שורש משותף, המראה כי זהירות הילדים תלויה בזוהר הנסוך על פניהם של ההורים כשהם עוסקים בקיום ההלכות.

אם כן, לא לחינם 'זוהר הרקיע' מוגדר 'שמים בטהרתם', כי שורש משותף לזוהר ולטהרה. סבר פניו של האב כשהוא מתרחק מכל דבר מגונה ומשוקץ ממנו יש לשמור מרחק, מעורר אצל הילד את הכיסופים וההשתוקקות לטהרה.

בוגרי הסמינרים של 'ערכים', זוכרים ודאי גם את פעילות האירוח בשבתות. בני ברק, עיר התורה, זכתה להיות העיר שהיותה את מוקד ההתרחשות, כשבשבתות היו מגיעים בוגרי הסמינרים לשבות בעיר בבתיהם של הפעילים השונים המתגוררים בה או אצל משפחות שהתאימו לפעילות האירוח. ארגון 'ערכים' סיפק למתארחים לא רק קורת גג בה יוכלו להישפך לתמונת החיים השבתית בעיר בני ברק, אלא מסגרת מהותית ומשמעותית יותר. בליל שבת נערך סיור בעיר בני ברק, וסעודה שלישית היו חוגגים ברוב עם יחד עם כלל משפחות 'ערכים' שהגיעו לעיר לשבת. הסעודה התנהלה תחת שרביטו של הרב אריה שכטר זצ"ל שהיה מנווט את הסעודה שהתקיימה ברחוב הרב הירש כשהוא מוסר דרשה עמוקה על פרשת השבוע ומציג את הניצוץ המתעורר בשעת רעוא דרעוין זו.

את קבוצות הגברים המסיירות בלילות השבת, זכיתי להוביל במסלול קבוע. היינו מגיעים ליישוב פוניבז' שהיתה הומה לומדים שעה אחר חצות הלילה. לא פעם ראיתי מישהו צובט לעצמו ולוחש בכאב: 'היכן הילדים שלי בשעה זו...' משם היינו הולכים לטיש בוויז'ניץ, שם שפשפשו כולם את עיניהם בתמהון: 'כזה יופי אגדי לא הראו לנו אף פעם בתקשורת!'

זו היתה שבת לפני כארבעים שנה. כשהגענו לויז'ניץ, החל הרבי, בעל ה"ישועות משה" זצוק"ל, לדבר. הייתה דממה, והרבי אמר דרשה קצרה באידיש. אחר כך יצאתי עם הקבוצה, ותרגמתי להם את דבריו.

פרשת השבוע באותה השבת הייתה פרשת אמור. הרבי ציטט את הפסוק הראשון בפרשה: "אמור אל הכהנים... ואמרת אלהם", שאל מהי הלשון הכפולה: 'אמור-ואמרת'? לאחר מכן, הרבי השיב את דבריו חז"ל: "להזהיר גדולים על הקטנים" (ספרא מובא ברש"י). הרבי חזר על המילה 'להזהיר' פעמיים או שלוש, ותירגם אותה לאידיש: "זאל שאַגען" [זרח כמו השמש]: 'להזהיר' מלשון 'זוהר', שהזוהר יקרין מהגדולים אל הקטנים. המלווים שלי נהנו מהרעיון, אבל אני חשבתי בליבי שזו מניפולציה, 'להזהיר' זו זהירות ולא זוהר! אך כמובן, לא שיתפתי את הקבוצה במחשבותיי האישיות...

מאז התבגרתי, חשבתי על מה שהרבי אמר, וגיליתי שהוא צודק. נושאי טומאה וטהרה הם גם מורכבים, וגם דורשים הרבה זהירות. אב ההולך עם בנו בן השנתיים בשבת, ולפתע מגלה שהילד קטף פרח בתום

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לורא

תיבת הבית היהודי

אפשר לחיות בתיבת נח בקומה הגבוה ביותר, עם צוהר לרקיעים, ואפשר לחיות במבול

המילה 'תיבה' בהיפוך זה אותיות 'הבית'. התבוננות בתיבה עוזרת בהבנת אופיו, מהותו ודרכי בנייתו של הבית היהודי.

מידות התיבה

בתיבה היה שלוש מאות אמה אורך התיבה. חמישים אמה רוחבה. גובה התיבה, שלושים אמה. זאת אומרת, שלוש מאות אמה זה ש', חמישים אמה זה נ', ושלושים אמה זה ל'. יחד, מצירוף הגימטריא של מידות התיבה, מתקבלים עיצורי האותיות של המילה 'לשון'. ללמדך, על מה הבית מושתת, ומהו הבסיס לבית היהודי? הבית מושתת על הלשון. החיים והמוות ביד הלשון.

קומות התיבה

שלוש קומות בתיבה. קומה אחת הוקדשה ל...זבל. בקומה זו אוחסנה האשפה.

קומה אחת של חיות ובעלי חיים.

הקומה הגבוהה נועדה לבני האדם שהתגוררו בתיבה.

כל קומה יחדה לייעוד מסוים, וכל אחד יכל למקם את עצמו באחת הקומות. גם בבית היהודי, עליך לדעת איפה אתה שם את עצמך. אתה יכול לחיות עם רעיתך בקומה של הזבל. אתה יכול להקים את הבית היהודי בקומה וברמה של... בהמות וחיות. ואתה יכול להיות בקומה של בני האדם.

מי קובעת את מיקום האדם בבית, בתיבה? הלשון היא זו שקובעת באיזו קומה תהיה.

לא בראשי תיבות

'תיבה' בלשון הקודש זו 'מילה'. תסדר את התיבות-המילים שלך, כך שתהיינה נכונות, משום שכמה שהמילים נכונות ומסודרות, הבית יהיה יותר טוב. כל הבית תלוי באותן תיבות

הקב"ה גם מצווה את נח "צוהר תעשה לתיבה". צוהר מאיר כמו דבר ברור. תגיד מילים מאירות. תגיד מילים ברורות. אל תגיד מילים חשוכות, פוגעות, מקטינות, ואל תחמיא ותודה בצורה עמומה שאינה מתקבלת בבהירות אצל השומעים.

"פתח התיבה בצידה תשים". פתחו של הבית לא צריך להיות פרוץ לכולם. הבית צריך להתנהל בצניעות. לא כולם צריכים לדעת מה קורה בתוך הבית, ואין להכניס את כל באי עולם בכניסה הראשית אל תוך המעון האישי. גם כשיש קשיים, עדיין יש להקפיד על שמירת הצניעות המשפחתית, ולא לתלות את הכניסה המלוכלכת בחזית הבית.

תיבת נח היא המסר המורה ברורות כיצד בונים בית יהודי: לשון טובה, מילים חמות וברורות וצניעות.

הניצוץ היהודי

יום שישי אחד, לפני שלוש שנים, נשמע קול חדש ובלתי מוכר ברחוב החוגלה בחולון: עשרים דקות לפני השקיעה התנגן קולו של צופר המבשר על כניסתה של שבת המלכה.

הצופר היה פרי יוזמתו של יצחק מלך-שלום שהתקין אותו על גג ביתו הפרטי.

"באותם הימים התנהל בשכונת נווה עמל בהרצליה מאבק נגד צופר השבת-והדבר צרם לי מאוד", מספר יצחק. "נווה עמל היא שכונה שהוקמה בידי יהודים שומרי מצוות. במרוצת השנים השתנה הרכב האוכלוסייה עד שנכנסו בה כמה גורמים חילונים מיליטנטיים שביקשו להפוך את צופר השבת בשכונה לסלע מריבה. כמעט בכל יום שישי הם היו מזמינים ניידת משטרה לטפל ב'מפגע'."

"צפיתי בראיון שבו אחד השכנים מתמרמר על הכפייה הדתית שבהפעלת הצופר והתחלחלתי מדבריו. כיצד יתכן שבמדינה יהודית תזכורת פשוטה לכניסת השבת מוצגת כמפגע בלתי נסבל? כדי לתקן את הדבר, החלטתי להתקין צופר שבת אצלנו בשכונה, שלא תצליח מזימתם של אלו שמבקשים להשכיח את השבת."

כמו יהודי טוב, יצחק לא הוציא את מחשבתו לפועל בטרם התייעץ עם רבו. "המטרה שלי לא הייתה להתריס חלילה, אלא להכניס לאנשים את תודעת השבת. חשוב היה שהדבר יעשה באופן שיקרב את הציבור ליהדות ולא להפך."

"אתה גר בשכונה מעורבת וצריך לראות איך השכנים יגיבו", אמר לו הרב. "תפעיל תחילה את הצופר בעוצמה נמוכה ורק אז תגביר."

היום עוצמת הצופר היא בדיוק במינון הנדרש: לא חזק מדי אך גם לא נבלע ברעשי הרקע של השכונה. לשמחתו, לא רק שהשכנים אינם מתלוננים, אלא שהוא זוכה למחמאות המעידות על ההשפעה הרוחנית המיטיבה שיש לתזכורת השבת.

"מגיעים אנשים ומשבחים את היוזמה. שכנה חד-הורית, אישה לגמרי לא דתית, מספרת איך בכל פעם שנשמע הצופר הבן שלה הקטן רץ להביא כיפה. שכן חילוני אחר בא לספר לי שרעייתו לא הייתה מקפידה תמיד להדליק נרות שבת. אבל... מאז הותקן הצופר היא רצה להדליק נרות ברגע שהיא שומעת את הצפירה. אני בטוח שיש פה הרבה מקרים דומים. מספיק שיהודי אחד התחזק בשמירת שבת כדי שהמאמץ יהיה שווה."

דע מה שתשיב-לעצמך

צופר השבת של משפחת שלום-מלך משקף את המסע הרוחני של המשפחה.

יצחק היה מאז ומעולם שומר תורה ומצוות, ורעייתו באה מרקע מסורתי. בעת שהתחתנו הם הסכימו על עקרונות מסוימים לפיהם יתנהל הבית, ובהם גם עקרונות שונים הקשורים בחינוך הילדים. למעשה, במרוצת השנים, החינוך התורני של הילדים חיזק את הבית כולו. "מבחינה רוחנית, היום רעייתי משאירה לי אבק", הוא מתייך.

צופר של אמונה צופר השבת על גג בית משפחת מלך-שלום בחולון הוא רק אחת הדרכים בהן הפכו את ביתם למגדלור של הפצת יהדות המשפיע על הסביבה כולה

בכל פעם שנשמע הצופר הבן שלה הקטן רץ להביא כיפה

ככל שהתחזקו הם ביקשו להשפיע על בני משפחתם שהיו אתאיסטים גמורים, אך אלה התגלו כאגוזים קשים לפיצוח. "ניסינו בהזדמנויות שונות לשכנע אותם לבוא לסמינר 'ערכים', אבל הם מצאו בכל פעם תירוץ להתחמק. לבסוף קיבלנו מ'ערכים' אישור מיוחד עבורם להשתתפות בסמינר האקדמאי, כי רק בדרך זו הסכימו קרובי המשפחה להגיע."

הסמינר פעל את פעולתו. האתאיסטים גילו שהם לא באמת אתאיסטים, אלא פשוט לא טרחו מעולם להקדיש חשיבה רצינית לשאלת משמעות החיים. לראשונה גילו את היהדות באופן רצינולי ומושכל.

תהליך התשובה שהתחיל בבני הזוג מלך-שלום הקיף עתה את המשפחה כולה.

"אני חושב שכל יהודי חייב סמינר כזה לעצמו-גם אם הוא דתי או חרדי. הסמינר נותן לך מושגים ביהדות ומעניק תשובות לשאלות שבוודאי מתעוררות מפעם לפעם, בבחינת 'דע מה שתשיב'-לעצמך. אחרי הסמינר אתה מבין הרבה יותר טוב את מקומך ותפקידך בעולם כיהודי."

לפני שלוש שנים יצחק קיבל מרעייתו מתנת יום הולדת מקורית: השתתפות בקורס מרצים של 'ערכים'. בהמשך, התמודד בתוכנית הרדיו 'הנואם' וקצר שבחים על יכולתו להעביר מסרים תורניים רהוטים.

"בקורס אתה רוכש כלים שימושיים מאוד איך לדבר בפני קהל ואיך להעביר את המסר התורני בצורה הברורה והחדה ביותר. במסגרת עבודתי אני מסתובב הרבה בקרב אוכלוסייה לא דתית. פעמים רבות מתפתחות בינינו שיחות בנושאי אמונה וצריך לדעת לנצל את ההזדמנויות הללו להשפעה רוחנית."

"לא פעם מזמינים אותי לדבר באזכרות לנפטרים, וזו הזדמנות מצוינת לגעת בשאלות קיומיות: למה אנחנו כאן בכלל? מה אנחנו פה? מהי המטרה למענה באנו לעולם הזה, ומה בעצם קורה בעולם הבא? האתגר הוא לתמצת את כל זה להרצאה של חצי שעה ולדאוג שהתוכן יהיה מספיק מרתק כדי שאנשים חילונים יקשיבו. הידע והכלים שקיבלתי בסמינר ובקורס מאוד עוזרים להצליח בכך, ובי"ש פוטנציאל גדול להשפיע על אנשים."

מעגלים סמויים

פעילות משפחת מלך-שלום לא תמה בצופר והרצאות באזכרות. במשך הזמן הם הפכו את ביתם למגדלור רוחני המשפיע על כל הסביבה. מדי פעם הם מארחים בסלון ביתם חוג בית של 'ערכים'. עם חלוף הזמן, רבים ממשתתפי החוג המשיכו לסמינרים ששינו את חייהם הרוחניים.

את תוצאות הפעילות הם רואים גם בסביבתם הקרובה.

"יש לנו שכנים שהיו רחוקים מאוד מיהדות: לא שבת, לא פסח. כלום. אפשר היה אפילו להגדיר אותם כסוג של אתאיסטים. והנה, לאט-לאט נקשרו קשרים. אווירת השבת השפיעה עליהם, וגם הקשר הצמוד עם רעייתי שתחי'. הבת התחילה להתחזק ובעקבות כך המשפחה פנתה אלינו שגעזור להם בהכשרת המטבח. אחר כך האימא הייתה מגיעה לאשתי שתלמד אותה תפילות. כך נמשך תהליך הדרגתי של שנה וחצי-שנתיים."

"לפני חודש הם היו בסמינר 'ערכים'. היום מי שיראה אותם לא יאמין מאיפה הם באו. האם מקפידה על כיסוי ראש מלא בשבתות. שבת נשמרת כדת וכדין. האבא בא לתפילות בשבת."

"אני משווה את זה לצופר שבת", מסכם יצחק. "הצופר משמיע קול ואין לך מושג איך הקול הזה מהדהד בנשמה היהודית ומעורר אותה לחיים. כך גם כל פעולה של השפעה רוחנית מעוררת הדים סמויים שאנחנו לא משרעים עד לאן הם מסוגלים להגיע. שלח לחמך על פני המים-וברוב ימים מי יודע כמה יהודים יתחזקו מכך."

ערכים מאחורי הקלעים

השעה הייתה שעת ערב מאוחרת. בחוץ כבר שררה החשיכה, אך באולם פנימה דלק האור בעוז. עשרות אברכים האזינו ברוב קשב, כמו שוכחים את מאורעות היום שחלף, לרב ישעיהו הורוויץ שהדריך אותם איך להשיב

ברהיטות לשאלות אמונה. "אל תענו לשאלה-תענו לשואל", אמר להם. "לא מספיק שהתשובה תהיה נכונה, היא צריכה גם להתיישב על ליבו של מי ששאל אותה."

זה נראה כמו עוד קורס מרצים מהסוג שתנועת 'ערכים' מקיימת לא פעם ברחבי הארץ, אבל שלל המשפטים והביטויים שנזרקו לחלל האוויר בשפה הספרדית, רימזו שלא בישראל עסקינן. ואכן, ב'ערכים' מסכמים בסיפוק את סיום המחזור הראשון של קורס מרצים שהתקיים במקסיקו סיטי-הפעם הראשונה שארגון התשובה מקיים קורס מסוג זה בחו"ל.

"מדובר בגישה מהפכנית להכשרת כוח אדם מקומי שירחיב את מהפיכת התשובה גם באזורים שבהם קשה היה לפעול עד כה", מסביר מרצה ערכים הרב מאיר קלמוס שניהל את הצד הספרדי של הקורס. "הגעתם של מרצים ישראליים למקסיקו סיטי למען ביסוס פעילויות הקירוב, גרמה לכך שהיקף פעילות הארגון במדינה היה מצומצם מאוד."

בקורס שנערך בשיתוף קהילת "כתר תורה" במקסיקו סיטי, השתתפו עשרות אברכים מכולל "שובה" וכן אנשי צוות ההוראה בתלמוד התורה המקומי. לאברכים ולמורים הצטרפו גם נשותיהם שאף הן נכונות להושיט יד ולב למען עם ישראל בגולה. ההרצאות נמסרו ברובן בעברית, והיו דומות מאוד להרצאות הנמסרות בקורסים דומים המועברים בישראל, אולם, המרצים עשו מאמץ מיוחד להתאמת התכנים

איך אומרים קורס מרצים בספרדית? לראשונה קיים ארגון 'ערכים' קורס להכשרת מרצים ופעילי קירוב לקראת סמינר שייערך במקסיקו סיטי

לצרכים ולנסיבות של היהודים המקומיים דוברי הספרדית.

'ערכים' במקסיקו-היסטוריה ומציאות ההווה

במקסיקו חיים כשישים אלף יהודים ובהם שייעור גבוה יחסית של שומרי שבת. בנוסף, יש במדינה כמה מאות אברכי כולל המקדישים את כל עתותיהם ללימוד התורה. המהפכה הרוחנית במקסיקו נזקפת במידה רבה לסמינר 'ערכים' הראשון שהתקיים בה לפני למעלה משלושים שנה. מיני אז נמשכים המאמצים לקרב עוד יהודים לאביהם שבשמים.

ב'ערכים' מתכננים לקיים בקרוב סמינר יהדות במקסיקו, אולם לשם כך צריך להכשיר צוות

חיזוק מקומי שיוכל להעניק ליווי וטיפול המשך למתחזקים ולבעלי תשובה בתחילת דרכם. "סוד ההצלחה של 'ערכים' נעוץ במה שקורה אחרי הסמינר", מסביר הרב הורוויץ. "בלי טיפול המשך אי אפשר לשמר את המומנטום הרוחני של בוגרי הסמינר ולהפוך את הניצוץ הזעיר שניצת במהלך ההיכרות עם היהדות במסגרת הסמינר ללהבה בוערת המתניעה את השינוי האמיתי באורח החיים".

בעוד שאת צוות מרצי הסמינר ניתן להביא בטיסה ממושכת מהארץ, בשביל טיפול המשך צריך צוות מקומי מיומן. מאכן נולד הרעיון לקיים 'קורס מרצים וקירוב' לבני הקהילה, כדי להכשיר אותם למטרה זו. "תחילה מכינים את הקרקע ואז קוצרים את הפירות", אומר הרב קלמוס.

במקביל לקורס המרצים שנערך בשעות הערב, קיימו רבני 'ערכים' גם קורס בהסברת יסודות האמונה וסוגיות חינוך העולות במסגרת פעילות קירוב רחוקים. קורס זה הועבר בשעות הבוקר למורים ולאנשי חינוך.

מעורבות ואכפתיות בנכר

רבני 'ערכים' ערכו שבתון בעיר קרנווקה, המרוחקת כשעה וחצי ממקסיקו סיטי, בהשתתפות כמאתיים בני אדם. במהלך השבת נוכחו הרבנים לראות כי הקהילה היהודית במקסיקו מגויסת ברמה בולטת ומעוררת השתאות לפעילות הקירוב, ובניה מוכנים להשקיע רבות בנושא זה. "אנשים פנו עלינו והציעו להיות ספונסרים של אדם שהם רוצים להביא לסמינר, או התעניינו לדעת כיצד הם יכולים בעצמם לסייע בקירוב. נדיר לראות מעורבות ואכפתיות כה עמוקים".

ואשר לשאלה המופיעה בכותרת. ובכן, בספרדית "קורס מרצים" הוא "קורסו דאורדורס". בעזרת ה' בוגרי הקורס הזה עוד יטביעו את חותמתם בהרחבת המהפכה היהודית הבאה של מקסיקו.

שליטת האדם בבעלי החיים

שאלה:

מה מתיר לנו בני האדם לשלוט בבעלי חיים, לעשות בהם ניסויים לצורך האדם, להשתמש בעורם ולאכול אותם?

תשובה:

הגוף מושך אותנו למימוש התאוות ולסיפוק היצרים. הרוח מאידך, מושך לעליה רוחנית.

האדם הוא 'אש ומים'. יצירה בלתי אפשרית!!! קיום היצירה הבלתי אפשרית הזו בעולם היא ה'שלמות' של הבריאה שהרי היא הניסית ביותר, רוח וחומר מעורב יחד. אמת, כדי שהיצירה הפלאית הזו-האדם-תישמר פלאית, צריך תורה שתאמר לנו מהו האיוון הנכון, שהרי בלי תורה האדם יהפך לבהמה... מפותחת מאד אבל... בהמה.

כל אדם באשר הוא, מרגיש את זה בתוכו. כל האנושות מנסה לחפש לעצמה "תורה" ללכת על פיה. לא משנה אם זה איסוף בקבוקים, ערכי דמוקרטיה או "ערכים" מומצאים אחרים. האדם זקוק למלא את הרוחניות שבו. האדם זקוק ל'דרך חיים' כדי לאזן בין גוף לרוח. הוא אינו מסוגל לחיות כבהמה שמהותה חומריות בלבד, וכוסף אל החומר. לכן, מותר האדם מן הבהמה.

השלם, כל מעשיו שלמות". והוא ברא ארבעה מיני יצורים:

שכלים נבדלים-השכל מבטא את הרוח. שכלים נבדלים הם ברייה שמהותה רוחנית בלבד, כמו המלאכים.

שכלים בגוף-מהות רוחנית שיש בה גוף. השמיים, הגלגלים, הכוכבים והמזלות הם מהויות רוחניות, אבל נמצאות בתוך גוף.

גוף בלא שכל-מהות חומרית בלבד, שאלו הם הדומם, הצומח והחי.

ומעל כולם הוא ברא בריה נוספת. ברייה ניסית 'בלתי אפשרית'-גוף בשכל. ברייה זו נראית על פניו כגופנית במהותה, כי החיים שלה סובבים סביב הגוף, אבל מהול בה רוח. הרבה רוח! זהו האדם.

לכאורה, האדם הוא צרוף שאין לו קיום. טבע הגוף הוא הפך הרוח, וטבע הרוח היפך הגוף.

שׁוֹת עם עֲרָכִים

הרב דוד יחזקאל
גל

נכון שאנחנו חזקים יותר... נכון שאנחנו חכמים יותר... אנחנו מדברים... יש בנו נשמה ואפילו חופש בחירה שלבעלי החיים אין... נכון.

בלי שום ספק אנחנו המוצלחים שבבעלי החיים. ועדיין... כמו שהשימפנזה חכמה יותר מן החתול, והחתול פיקח יותר מהנמלה... אנחנו בני האדם אכן בראש הפירמידה, אולם... האם בכך שאנחנו טובים יותר ואפילו רוחניים יותר, יש בזה היתר להשתמש בבעלי החיים?

בקיצור... השניצל שאכלתם אתמול בצהריים... מי התיר לכם לנעוץ בו מזלג?

רבי אהרן ברצלוני בהקדמה, לספר החינוך, מבאר שהקב"ה ברא את העולם בתכלית השלמות. "כי

{ אז נדברו }

פרשת נח תשפ"ה | גליון מס': 665 | לסדר: " את האלקים התהלך נח "

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

למה היה כ"כ קשה לשלמה להוכיח ש'הוא הוא'...??

ברשותך קורא יקר: בהשראת מגילת קהלת שקראנו בסוכות... התבהרה לי המחשה נפלאה על שלמה המלך ותקופתו... **אבל לפני זה אני רוצה לתת רקע קצר:** כידוע: באותו לילה שהקב"ה נגלה לשלמה בגבעון, ה' שאל אותו מה אתה מבקש... ושלמה ביקש חכמה!!! ובפשטות מה אנחנו מבינים?? ששלמה ביקש: אני רוצה להיות חכם!!! היות ואני מלך... אז אני זקוק לחכמה כדי להיות מלך טוב... אז זהו! שמישהו הראה לי כמה שורות בודדות בתיקוני הזוהר שמשמע משם שהסיפור היה הרבה יותר עמוק... כשלמה ביקש מה' חכמה זו לא הייתה בקשה אישית!! הוא לא ביקש: **אני רוצה להיות מלך חכם!!!** לא!!! שלמה ביקש בקשה הרבה יותר עמוקה: **אני רוצה שהחכמה --- תהיה מלך!!!** שלמה ביקש מה': תן לי את הכישורים לשווק את החכמה ולייקר אותה ולגרום לכל עם ישראל להציב את החכמה במרכז!!! וזה עיקר החכמת לב שה' נתן לשלמה... הכח לקרב את **החכמה ל-לב!!!** לקחת את החכמה ולשים אותה על כס המלכות... שהחכמה תהיה המלך שכל העיניים נשואות אליו.

וכאן אני רוצה לעצור רגע ולהסביר: מה הכוונה לעשות מהחכמה מלך?? בא ניקח לדוגמא: הספר **ראשית חכמה!!!** כמה אנשים היום לומדים ראשית חכמה?? מעט אנשים!! למה?? כי בראשית חכמה כתוב שיש גהינם וכתוב שם שכולם מתים יום אחד וממילא חבל להשקיע כאן בעולם הזה... ואנחנו לא אוהבים לקרא את התכנים האלו... למה?? למה אנחנו לא אוהבים?? מה... אנחנו חולקים על הנתון הזה?? אנחנו סבורים שהראשית חכמה חלילה טועה?? לא!!! ממש לא!! אף אחד לא חולק על העובדה המוגמרת הזו! רק מה?? יש חסרון אחד ויחיד לראשית חכמה!!! שהוא אומר אמת אבסולוטית!!! ואתה יודע מה זה אמת אבסולוטית? קוראים לזה לא פחות ולא יותר: **חכמה!!!**

חכמה היא האמת כמות שהיא!! וזה בדיוק הכותרת והתוכן של הספר ראשית חכמה... אז אם החכמה הייתה מלך... כולם היו רצים לקרא ראשית חכמה... אבל מה לעשות שהחכמה רחוקה מלהיות מלך... היא מונחת בקרן זווית ואנחנו מעדיפים שהיא תשאר שם... ולכן אדון אז נדברו לא יכתוב יותר מידי הרבה ש'הבל הבלים הכל הבל...' כי... כי זה יהרוס לי את כל הרייטינג... כי נכון שזו האמת האמיתית והחכמה מחייבת את זה... אבל אז מה... את מי מעניין היום לשמוע חכמה... תגיד לי מה שנחמד לשמוע... תביא ישועות... תביא סיפורים... מי ביקש ממך להגיד מה שנכון...

אז הנה!!! זה בדיוק מה ששלמה המלך התפלל: אני רוצה שהחכמה תהיה מלך!!! שהאמת האמיתית כמות שהיא תהיה מבוקשת!! (שלמה המלך מקדיש לזה פרקים שלמים בתחילת משלי... להקשיב לחכמה אזן, אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה, אשרי אדם מצא חכמה... כי טוב סחרה מסחר כסף... יקרה היא מפנינים וכל חפציו לא ישאו בה... ויש עוד מאות רבות של פסוקים כאלה...) ואת המתנה הזו שלמה המלך קיבל!! חכמת לב!! הוא קיבל את הכלים איך למשוך את הלב לחכמה!! וזה היה היחודיות של דורו של שלמה...

וכאן מתחיל הסיפור: אחרי ששלמה המלך חנן את בית המקדש... מיד אח"כ שלמה המלך פתח את 'בית המוסר' הראשון בירושלים!! (כן... לימוד המוסר זו המצאה בלעדית של שלמה המלך... זה הכותרת של ספר משלי... לדעת חכמה **ומוסר**... לקחת **מוסר השכל**... שמע בני **מוסר אביו**...) ואכן מאז!!! מאז ששלמה המלך פתח את 'בית המוסר' מידי חג היו נקהלים וגודשים את בית המוסר רבבות רבבות יהודים... כולם מגיעים לשמוע חכמה ומוסר משלמה המלך... כן... מבית המוסר הזה יצא מגילת קהלת!!! (לשון המדרש: למה נקרא שמו קהלת? לפי שדבריו נאמרו בהקל... משמר נכנס ומשמר יוצא לשמוע חכמת שלמה) וכל קהל הרבבות אכן עומדים על קצות האצבעות ומקשיבים לכל מילה שיוצאת מפיו של שלמה... ותכל'ס מה הוא אומר להם שם?? הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל... מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש... אתה קולט?? הוא אומר להם שם את המשפטים הכי מרירים של הסדר מוסר הכי כבד ותובעני של נובהרדוק!!! וכולם בולעים בצמא את דבריו... ושלמה המלך ממשיך לסנוט ולהכות על הקדקוד 'וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבואו ימי הרעה... עד שלא תחשך השמש ויזעזעו שומרי הבית...' בקיצור: שלמה המלך לא מוותר... פותח את הפצעים הכי רגישים... ומזכיר לאחרון המשתתפים שיום יבא ואתה תהיה זקן ופחא בביתא... ולכן אל תשקיע בעוה"ז... ואל תשכח שאם כיום אתה גר מול בית הקברות אז יום יבא ואתה תמצא את עצמך גר מול הבית שלך... וזה פחות או יותר סגנון המסרים ששלמה המלך אומר שם!! ועל זה אנשים מוכנים לשלם מיליונים כדי לשמוע את האמת כמות שהיא גם אם היא מרה כלענה... (ושוב: חכמה זה כינוי לאמת טהורה ללא כחל וללא סרק... קוראים לזה מוסר... לא לטייח נגיעות אישיות... ולהכיר מה אמת ומה זיוף... ולהיות ירא שמים אמיתי... מסוג הדברים שכולנו יודעים ובורחים מזה...)

והשאלה היא: איך?? איך שלמה המלך מצליח לעשות את זה?? איך הוא מצליח לדבר על הנושאים הכי כבדים וכולם ממשיכים להיקהל ולהקשיב בצמא?? מה... שלמה המלך לא יודע שאם משגיח בישיבה יתחיל להקריא לנו קטעים מראשית חכמה... כולם יברחו לו והוא ישאר לבד...??

אז הנה!!! זה בדיוק מה ששלמה המלך התפלל!! שהחכמה תהיה מלך!! והוא קיבל את המתנה הזו... שלמה קיבל את החכמה להציב את החכמה בראש סולם הערכים!! שלמה הצליח לגרום שההתקלות הכי גדולה הייתה דווקא סביב הערכים הקשוחים של מגילת קהלת!!! (אה... מה דעתך קורא יקר: אני רוצה להתחיל למוסר ועד בקהלת... אתה מוכן לבא להשתתף בועד??

אם אתה מסכים... תדע שאתה היחיד!! כי אני בעצמי עדיין לא סגור על זה) זה היה ההישג הגאוני ששלמה המלך זכה בו!!!

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

פניה חד פעמית...

למעוניינים להיות שותפים בזיכוי הרבים!!!

כאן בגיליון זה... במשך כמה שנים ישנו ביקוש גדול במיוחד להוציא לאור את כל מה שכתב במדור 'הלכה בקרוב ממש למעשה' לאורך השנים ולהוציא אותו בצורה של ספר...

הרבה אנשים מבקשים... ומה לעשות... אני לא מגיע לזה!!!

תמיד קיימתי שיום אחד אגיע לזה... תמיד השתוקקתי להסתער על המלאכה מתוך ידיעה מקרוב שיש בזה תועלת של הרבצת תורה... (הרבצה מלשון הורדה לארץ... בנאות דשא יביציני) אבל יום אחד הפנמתי שכנראה לא אגיע לזה בקרוב... ותכל'ס אנשים ממשיכים לבקש... ומיום ליום אני מרגיש שיש כאן משום 'אל' תמונע טוב מבעליו בהיות לאל ידך...' אני לא רוצה להיות זה שמונע תועלת ממי שזה יכול להועיל לו... בפרט שיש בזה ממש 'הרבצת תורה' - עכ"פ לטעמי...

ואשר על כן: היות ואסור לי לתת לפרפרקציוניסטיות להפריע לכזו יוזמה לצאת לאור... לכן לא נותר לי אלא להיות בחינת 'העביד קולר מצווארו ותלה אותו בצוואר הרבים!'

ובכן: אני פונה. **מי מעוניין לקרובה אל המלאכה לעשות אותה!** לערוך... לסגן... לתקן שגיאות... ולהיות שותף חלקי בהוצאה לאור של המדורים של הלכה בקרוב ממש למעשה... מדובר בכמויות של חומר וכמויות של תיקונים שצריך לעשות... ובעיקר בעיקר לעשות תוכן עניינים לפי נושאים ותת נושאים... שזה בעיקר התועלת הנצרכת למי שרוצה משהו מסוים...

מה שכן... חשוב לנו להסתייג מראש: לעת עתה אין בכוונתנו לתת את החומר כולו למישהו מסוים אחד שיעשה את הכל!!! אבל כן לפזר... לפזר את המשימה מול כמה שיותר אנשים כדי להתחיל ולגמור במהירות הבזק... כי למעשה אין לנו כוונה לגשת כעת לנושא בצורה יסודית וממסדית ולהוציא לאור ספר מהודר... אלא בסה"כ לאגוד את כל החומר פחות או יותר ולהנגיש אותו לכל מי שיכול לקבל מזה תועלת... ממילא לא מדברים פה על איזושהי עבודת מכן והוצאה לאור... זה בסה"כ הושתת יד בלחנות קוגל ולשים נילונים כדי לזרז את הקידושא רבא... ולכן הפניה הזו מיועדת רק למי שמתכוין להושיט יד ולזרז את ההוצאה משיקולי זיכוי הרבים נטו... היות ואני בעצמי לא אתעסק בזה אז אין ברירה אלא ליצור קשר ולהתנהל מול כתובת המייל של גיליון זה!!!

ואם נרצה לקחת גם את הפניה הטכנית הזו למסר שיכול אולי להועיל למישהו... אז אני מוכרח לומר: **שמגיע לי מחיאות כפיים!** כי יש לך מושג כמה קשה להתגבר על הטבע הפרפרקציוניסטי?? אתה יודע כמה קשה לשחרר חומר ששנים חולם שאפשר לעשות ממנו סט שלם של כמה כרכים... ויום אחד בהיר לקבל החלטה... שזהו... זה מה שיש!!! מוציאים את זה איך שזה... **אז אכן כן!!! מגיע לי מחיאות כפיים!!!**

אבל אני מוכן להמתין עם המחיאות כפיים שלי... ולחכות לך... בינינו... גם לך יש רעיונות ויוזמות טובות שתקועות ומחכות. ל-מה?? **לטוב מאוד!!!** שכידוע: בפרשת בראשית כבר ראינו שה**טוב מאוד** הוא מלאך המוות של ה**טוב!** והיות ולא סגרת את כל הפניות וזה לא לגמרי מושלם כמו שדמיינת. לכן הכל תקוע במדף סתם... כבר ממזמן יכולת לפתוח מדרשיה לנוער מתמודד... כבר ממזמן שוכב לך קובץ חידושים בהלכות שבת... וכבר ממזמן יכולת להועיל ברוחניות ובגשמיות לכ"כ הרבה יהודים... והכל תקוע על דקדוקי עניות של 'עוד יותר טוב'... והגיע הזמן לחזור בתשובה ולקפוז למים... ואם אתה מקבל על עצמך עכשיו לצאת לדרך... אז אני מחכה עם המחיאות כפיים שמגיעות לי... ונעשה את זה לשנינו ביחד.. טוב?? קדימה..

מה כ"כ נחוץ התיאור 'ותרם' מעל הארץ. 'ותלך התיבה...?'

אם תשים לב: התורה מאוד מרחיבה ומדגישה איך שהתיבה התרוממה את מעל פני האדמה... בהתחלה כתוב: וירבו המים וישאו את התיבה ותרם מעל הארץ... כעת התיבה רק התרוממה מעל הארץ... ואז מגיע הפסוק הבא וירבו המים וירבו מאוד מעל הארץ ותלך התיבה מעל פני המים... כעת התיבה מתחילה כבר לשוט מעל פני המים... ואז מגיע השלב הבא: והמים גברו מאוד מאוד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבוהים...

והשאלה מתבקשת מאליה: למה כ"כ חשוב התיאור של כל השלבים האלו? מה זה משנה שהתיבה התרוממה... ואח"כ היא הלכה על פני המים... ואז המים שוב גברו... זה הרי תהליך פשוט שכל אחד מבין לבד... שאם ה' עשה מבול וכל העולם נהפך למים... באופן טבעי היה שלב מסוים שהתיבה התחילה להתרומם מעל פני המים עד שהכל התכסה...

ואם התורה מפרטת את כל הפרטים הקטנים האלו... סימן שטמונן כאן משהו!!!

ההתשובה כתובה ממש במפורש מיניה וביה: התורה מדגישה לנו שמה הרים את התיבה?? **המבול בעצמו!!!** מה הציף את התיבה כלפי מעלה והותיר אותה עם הראש בחוץ?? **המבול בעצמו!!!**

אותו מבול שהטביע את כל דור המבול... הוא הוא!!! המים האלו... הם אלו שהרימו ונשאו את התיבה כלפי מעלה... מה שהוריד את דור המבול לשאול הוא זה שהגביה את נח ובניו גבוה מעל כל ההרים הגבוהים... **ולתורה חשוב להדגיש את זה!!!** כי תחשוב שבמקום להיכנס בתיבה ה' היה אומר לנח לברוח לאיזה אי רחוק שלשם לא יגיע המבול (בפרט למאן דאמר שבא"י לא היה מבול... ה' היה יכול לומר לנח ללכת להתחבאות בא"י מפני מי המבול) אבל לא!! עקרונית לא!! היה כאן עניין שאופי ההצלה של נח היה באמצעות המבול בעצמו!! אותו מבול שמחה את כל בשר הוא זה שהעלה ורומם והציף את נח ובניו מעל המבול...

ללמד לדורות: שכשנמצאים בדור המבול... אז נכון... הכל שטחי... הכל רדוד... בדור שלנו קיימים פיתויים נמוכים שמושכים אותך כלפי מטה... התחושה היא שתהומות הארץ נפתחו ובאופן טבעי גם העובד ה' המרומם מוצא את עצמו מתמודד מול מגנט שמושך אותו כלפי מטה... וכשמגיעים כאלו פיתויים... גם כשאתה מצליח להחזיק בשיניים ולא לצנוח מטה... אבל התחושה עדיין קיימת!!! סו"ס החיכוך והמפגש התמידי מול הכמעט נפילה (או נפילה חלקית) במחוזות שכאלו... מעניקים תחושה של צניחה וירידה רוחנית בלתי נמנעת... (כמו שאדם שהצליח לעמוד בניסיון של כעס... זה לא אומר שהוא לא פגש כעס... אדרבה... זה רק בגלל שהוא כמעט התפוצץ מכעס והחזיק את עצמו חזק... כנ"ל גם מי שהצליח לעמוד מול פיתוי דורנו... מיותר לציין שהוא היה על הסף... הוא כמעט כמעט כן היה שם... ועצם החיכוך בכמעט מחוזות שכאלו זו לא תחושה מרוממת במיוחד... האם הבנת מה אמרתי?? מסתמא הבנת יותר מידי טוב) בקיצור: מי שבדור שלנו עומד בניסיונות מול פיתוי דורנו... הוא רחוק מאוד מלהרגיש נורא נורא קדוש... הוא כן מרגיש נורא נורא לא קדוש... אז הנה!! בדיוק בשביל זה נועדו אותם פסוקים!!!

התורה רוצה שנבין שכשמדובר בדור המבול!! כשיש לך עסק עם מבול של ניסיונות... אז המבול עצמו... הוא זה שמרומם את נח ובניו!!! -הימח את כל היקום הוא זה שרומם את התיבה מעל פני המים... כן... שלא תפול בדעתך... המבול הזה של הניסיונות... כן... המבול הזה של המחשבות והפיתויים ששוטפים אותך וכמעט מטביעים אותך ואתה מחזיק אותך... אתה אולי מרגיש שטוף... אתה מרגיש תחושה של נמוך וירוד... אבל אתה לא שם לב שהיא היא! המבול הזה שאתה נאבק להשאיר את הראש מבחוץ ולפחות את האף מעל המים... הוא הוא זה שמעלה ומציף אותך ומרומם אותך ומקרב אותך לשמים...

כבר נכתב כאן בגיליון: שישנם שני דרכים איך להתקרב לאזור חיוג שמים!! או שהשמים ירדו לארץ!!! או שהארץ תעלה עד לשמים!!

כשאנחנו זוכים וקרבת ה' מגיעה על דרך החיוב ובצורה האידיאלית... אז ה' מרכין שמי שמים על הר סיני... וה' יורד ושוכן בתוכנו... והשמים יורדים לארץ... ואז אנחנו זוכים להתהלך כאן ולהיות בשמים... תלמיד חכם שהוגה בתורה הוא זוכה להוריד את השמים לארץ... הוא חי את 'אנוכי ה' בתוך גופי תורה ושור שנגח את הפרה... שמים ירדו לארץ...

אבל!! ישנה דרך אחרת איך להגיע לשמים... אנחנו לא מזמינים את זה... זה לא בחירה שלנו אבל זו עובדה שלפעמים הארציות נושאת ראש... והיא מתגברת בעולם יותר ויותר... וככל שהארץ עולה למעלה... אז מי שמתעלה מעל הארץ הוא פשוט מתקרב לשמים! הארץ נהיית מעלית שמעלה אותו לשמים... כן... אז גמי מפורשת: מי שמדבר לשון הרע מגדיל עוונות עד לשמים... הארץ מתמלאת בעבירות עד לשמים... נו... ואם אני מתגבר על עצמי ולא נכשל בעבירות... אז אני מתעלה מעל העבירות והעבירות עצם מציפות אותי ומעלות אותי עד לשמים!! ואז יוצא שאם השמים לא ירדו לארץ... אז הארץ עלתה עד לשמים... אבל בשביל זה צריך לצוף מלמעלה!! בשביל שהמבול ירומם אותך ולא יטביע אותך... בשביל זה אתה צריך לעשות הכל כדי לצוף מלמעלה!! ממילא תנוח דעתך... זה שלפעמים אתה מוצף במבול... זה רק סיבה להציף אותך כלפי מעלה... זה רק מקרב אותך יותר לשמים...

אנחנו בני אדם!!! כולנו מתמודדים... ולכולנו יש מעידות מידי פעם... כל מה שחשוב זה לא להרים ידיים... לא לשחרר גז... לא לשחרר מצנח... וכאן חשוב להדגיש משפט שהוזכר כמה פעמים כאן בגיליון (איני יודע למה אני כותב אותו שוב... אם זה בשבילך לתפרגן) בינינו לבין עצמנו... מה ההבדל ביני לבין החילוני?? הרי בסופו של יום כמו שהוא נופל ברוחניות גם אני נופל... נו... אז מה כל ההבדל?? שהוא עושה הרבה עבירות ואני עושה קצת?? שאצלו זה שגגת שבת ואצלי זה שגגת מלאכות? נו... באמת נראה לך שזה מסתכם ההבדל?? והתשובה היא: שההבדל היחיד ביני לבנינו! שהוא משחרר גז... נותן ליה לקרות... הוא לא מנסה להילחם... ואילו אני לא מוותר!! אני נאבק!! אני נלחם... וכאן נעוץ כל ההבדל... זה פחות משנה מספר המעידות והחומרה שלהם... כי ההבדל העיקרי נעוץ בהפקרות!! אני לא מוותר... אני נאבק... משתדל... לא משלים עם זה... ממשיך לנסות שוב ושוב... ואילו המופקר משחרר... הכל בסדר... שלום יהיה לי... וממילא שם צריך לשים את כל כובד המשקל!! אני נאבק להשאיר ראש מחוץ למים של המבול... אני נאבק לעלות את המים ולא לטבוע בתהומות הארץ שנפתחו!! לא עוד אני נלחם ונאבק להתעלות מעל המים אני בתיבה... פעם יותר ופעם פחות... אני עדיין אווז בחמש עשרה אמה מלמעלה... רק לא לשחרר מצופים... רק לא להתברך בלבבו שלום יהיה לי כי אייפון יהיה לי ובשרירותי לבי אלך... זה לא בא בחשבון!! חוץ מזה... אין גבול ואין קץ לאורך רוח של ה'... לה' יש אין סוף של סבלנות ונכונות לכבדת דרך רצופה בעליות ומורדות... הכל בסדר... רק לא הפקרות!! רק לא להיות 'ויאמרו לקל סור מנו'... רק לא זה...

למה היה קשה לשלמה להוכיח

את זהותו??

(ההמשך מעמוד 1) שלמה המלך עשה את החשבון הפשוט: ברגע שאני מלך, אז אני נאלץ ליטול את המקל ולהתחיל לאכוף את החכמה!!! החכמה העליונה מחייבת שצריך להיות צדיק ולא רשע... שצריך להיות גגון ולא להיות נוכל... ואני עכשיו צריך כמו אבא שלי... להתחיל לקום כל בוקר ו-לבקרים אצמית כל רשעי ארץ, להכרית מעיר ה' כל פועלי און... מה לי ולצרה זו?? אני אבקש מה' שיתן לי את החכמה לב לשווק את החכמה!! לחבר אותה ללב!! וברגע שאנשים מעצמם יבואו לבקש את החכמה... הרי מכאן ואילך יראת ה' היא חכמה וראשית חכמה יראת ה'... מי שהחכמה היא נר לרגליו. מכאן ואילך הדרך קצרה להגיע לסוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם... זה היה החשבון של שלמה!! ולכן הוא מבקש שהחכמה תהיה המלך!! ואז אוטומטית כל ישראל נהים אחרי ה'...

עד כאן פרק א' של הסיפור!! וכעת אנחנו עוברים לפרק ב'!!!

חלפו להם שנים... שנים נפלאות וקסומות שמידי חג בחג מרנין הלב לראות איך שוב ושוב מגיעים רבבות יהודים מכל העולם כדי לשמור עוד אשטיקלע מאמר מוסר משלמה המלך... להוסיף עוד כמה פסוקים בספר קהלת ומשלי... אבל!! לאט לאט לאורך השנים... לפתע הורגש איזשהו שינוי... פתאום התחילו לשים לב שיש קצת פחות עויילים... אם פעם היו גודשים את המקום מאות אלפים... זה התחיל לרדת בהדרגתיות לעשרות אלפים... ועם השנים זה נהיה כבר יותר מורגש ובוולט... עד ששנה אחת כבר היו שם רק כמה מאות אנשים בודדים... עד ששנה אחת שלמה המלך מגיע כהרגלו לבית המוסר והוא מגלה שם רק כמה עשרות אנשים... ושנה לאחר מכן היה צריך לצאת החוצה ולחפש צענטער...

השינוי היה מאוד מאוד בוטה ומדאיג!! הותיקים שבבית המוסר כאבו את החלל שנוצר... והיו מתרפקים בערגה על המושגים של פעם... אתם יודעים מה הלך פה פעם?? היה געפאקט!! אי אפשר היה לזוז!! היו פה רבבות יהודים ועומדים בפה פעור ומשתוקקים לשמוע חכמה!! ואיפה זה היום... לאיפה כולם נעלמו... מה קרה לדור הצעיר הזה?? מה קרה שהציבור איבד עניין בשמועסן של שלמה... ובאמת מה קרה??

שלמה המלך 'מנסה' לגשש פה ושם מה קרה... מה קרה שהעוילים הפסיק להיקהל סביב קהלת... והחכם מכל אדם הולך ומברר... 'ארך' לשלמה המלך קצת זמן עד שהוא הגיע לאלו שבאמת מבינים את העוילים ויודעים מה תופס את הציבור... ואז ישבו וניסו להסביר לשלמה ש... תשמע... עם כל הכבוד... סו"ס אתה שייך לדור הקודם!! הדור הצעיר זה כבר משהו אחר... תבין: פעם היו תולים מודעה בבין הזמנים שראש ישיבה

פלוגי יבא למסור שיעור בדופן עקומה והבית מדרש היה מפוצץ... אבל היום?? אם אתה רוצה להפעיל את הציבור... אתה צריך להביא איזה זמר טוב... או איזה מצגת מרגשת... תבין שלמה המלך... אתה קורא לציבור ואתה מתחיל להשמיס להם מספר קהלת ומשלי... נו... באמת... זה כבד... תביא סיפורים... תעשה ממצב... וכמובן תביא גם ישועות... חוץ מזה... מה... אתה לא יודע שהיום חייבים להביא צ'לונט וכיבוד עשיר?? (פעם המודרניים היו כותבים שיהיה כיבוד קל... אבל היום זה לא פחות מכיבוד עשיר) וחוץ מזה... הספרים שהיום הכי רצים זה ספרי קומיקס... אתה רוצה שהציבור יקרא את הספרים שלך...? תעשה קהלת עם קומיקס... תצרף למשלי איזה עלילה שם בהרי הקרפטים... משהו רטוב...

קורא יקר: שאלה לי אליך: האם התיאור הזה שאני מתאר לך עכשיו... האם זה מוכר לך מאיזשהו מקום?? אוהו... זה יותר מידי מוכר...

אבל!! אבל זה מוכר לנו בעיקר מהדור שלנו... אתה מוזמן להיכנס לסדר מוסר ולפגוש את הרבבות... אתה מוזמן לבית המוסר ולפגוש שם את האלפים?? אתה מוזמן ללכת לחנות ספרים קלאסית ולראות איזה ספרים ממלאים את המדפים?? בקיצור: התיאור הזה בהחלט מוכר לנו מהדור שלנו... אבל אני משום מה הדבקתי את התיאור הזה על הדור של שלמה המלך... **השאלה היא מאיפה לקחתי את זה??**

אז כאן אני אומר בזהירות!! זה כבר חידוש שלי!! וזכותך להתווכח... (והאמת היא שאין צורך להתווכח... כי אני בעצמי לוקח את זה בערבון מוגבל ואומר את זה רק על דרך הדרש). ובכן: יש את הסיפור אפוף המסתורין שמובא בגמ' בגיטין על מלך השדים ששלמה המלך לכד אותו ויום אחד הוא נתן בעיטה אדירה לשלמה המלך והעיף אותו למרחק של 400 פרסאות ושלמה מצא את עצמו לבד הרחק הרחק מארמון מלכותו... ואז הוא נהיה מלך על מקלו והסתובב מעיר לעיר ואמר: אני שלמה המלך וכולם זלזלו וצחקו עליי... ובאותו זמן ישב לו מלך השדים על כסא שלמה... ושלמה במקביל המשיך ללכת ולהכריז 'אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים' עד שיום אחד הביאו אותו לפני סנהדרין... וסנהדרין זיהו: ששוטה אמיתי לא נצמד לאותו שטות כל הזמן, ואם הוא ממשיך להתעקש שהוא שלמה המלך אז למיחש מיבעי ואז גילוי שהוא באמת שלמה... אז כמובן שמהרגע הראשון שלמדתי את המדרש הזה... מיד התעוררו לי כל השאלות הטכניות הפשוטות שמסתמא כל אחד שואל... איך מלך השדים הצליח להתחפש כ"כ מוצלח לשלמה המלך? איך אף אחד לא עלה עליו?? אפילו לא בת שבע אם שלמה?? והכי הכי קשה: בא נגיד שמלך השדים יודע לרמאות... אבל שלמה המלך האמיתי!! שכ"כ עובד קשה להוכיח שהוא בעצמו שלמה... מה הבעיה שלו להוכיח? הרי הוא החכם מכל אדם... הוא היה צריך בשה"כ להציג את עצמו לעימות פומבי מול כל הוגי הדעות שהיו באותו דור... הוא רק יפתח את הפה ויוכיח לכולם שהוא החכם מכל אדם... אז למה כ"כ קשה לשלמה להוכיח שהוא יותר חכם מהחכמולוג שהתיישב שם על כסאו??

אבל עזוב... בינינו... כל השאלות האלו הם לא באמת מטרידות!! ברגע שכן כתוב בגמ'... אז על כל שאלה

יש תשובה והמעשה לא זז ממקומו... רק מה?? על דרך הדרש!! נטו על דרך הדרש!!! חשבתי לעצמי בתור אחד שחי כאן בדור שלנו... בשביל שמלך השדים יעיף את החכמה למרחק של 400 פרסאות... **אין צורך בשביל זה** להעיף את שלמה המלך פיזית 400 פרסה!! זה לא חייב להיות פיזי!! מספיק לי ולך להסתכל ימינה ושמאלה ולפגוש את הרדידות שנקלענו אליה בדור שלנו. שפעם השיעורים של הרבנים היו אטרקציה שמילאה אולמות בבין הזמנים והיום אתה רואה שהפעלולן והזמר ממלא את האולמות... נו... מה זה אם לא מלך השדים? נו... צריך לקחת את התלמיד חכם ולהעיף אותו 400 פרסאות?? לא!! הוא ממשיך להתהלך בינינו... אבל הרדידות והשטחיות העיפה את החכמה... ואף אחד לא רואה אותה גם כשהיא בינינו...

כשאתה שומע שבדור הקודם אנשים היו קשובים לנאומים... מתפעלים מתכנים. מעריצים דמויות של אנשי רוח שהביאו איתם אידיאולוגיה ועקרונות... (ואני מדבר כעת דווקא על העולם החילוני כדי שלא תחשוב שזה פשיטת רגל של חרדים) ואילו היום הכל מתחיל ונגמר בדמגוגיה... הכל מתחיל ונגמר במשחקי מילים... ומי הצליח לרכוב הכי טוב על משפחות החטופים ולבצע מחטפים רגשיים... כשאתה נחשף לכל השפראך הנמוך שקיים היום בייחס לשלושים שנה אחורה... אז אין צורך להעיף פיזית את שלמה המלך 400 פרסה... שלמה יכול להמשיך בשגרת חייו!! זה לא סתירה שמלך השדים גנב את הבמה ונהיה הוא המלך!!!! והעיף את החכמה מ--- המלכות... החכמה היא כבר לא מלך...

ממילא חשבתי לכה"פ על דרך הדרש שזה אולי הכוונה... (ותאמין לי שיש לי רגעים שנדמה לי שזה ממש הפשט כפשוטו ולא דרש... אבל אל תשמע לי... אני סתם משחד)

אותו שלמה המלך שהתפלל לה' שהחכמה תהיה מלך!! ה' קיבל את תפילתו ובאמת החכמה נהייתה מלך... וברגע שהחכמה נהייתה מלך מה הפלא שכולם נאספים ונקהלים לשמוע משלמה המלך את השיחת מוסר הכי נבדרוקאית מרירית שיש... אבל!! סו"ס היה גם את הצד השני שהדור של שלמה המלך היה משופע בהמון המון שפע של חומריות... ועם השנים משהו שם קרה. לאט מלך השדים כבש את הכסא ובאלגנטיות הוא דחק את החכמה מהכסא. שהחכמה כבר לא תהיה מלך.

עכשיו: שלא תבין: שלמה המלך מצד עצמו דווקא ממשיך לכבד!! דווקא מאוד מעניין אותנו ה'**בניתתי לי בתים, נטעתי לי כרמים, עשיתי לי ברכות מים**, בטח שלמה המלך... תביא לנו אטרקציות... תודה לך מעומק לב שדאגת לנו לפארק מים... **עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות בני האדם שידה ושידות**, תודה לך שלמה המלך ועל אחראי מחלקת תרבות בעירייה על מופע הזמר המדהים... את זה אנחנו כן אוהבים אצל שלמה המלך... אבל ברגע ששלמה מנסה להמשיך למשפט הבא '**ופניתי אני בכל מעשי שעשו ידי ובעמל שעמלתי לעשות והנה הכל הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת השמש**'... כששלמה המלך הגיע למשפט המחץ המסכם שלזה הוא חתר... אנחנו כבר חמקנו מהאולם... שאת השמוע'ס הזה הוא ימסור בבית

ישיבה... גיטרות אל תוך הלילה... שתי חריפה... קדימה... יורדים לעם... ככה שלמה המלך יכול להחזיר לעצמו את הבחורים בליל ששי! ברור לי שאם המשגיח יעשה זיץ של שירי נשמה בסדר מוסר זה יחזיר את המצב לסדר מוסר... אבל לא!!! שלמה המלך לא קנה את הרעיון הזה! שלמה המלך העדיף להמשיך להיצמד למקל שלו ולהכריז: גם אם אני אשאר פה לבד בבית המדרש... אני אצמד למקל האמת שלי... אני המשגיח- לא אכנע לרדידות... אני אמשך לתבוע מהתלמידים שלי גובה... רמה רוחנית... ולא בלוי רוחני... אה... אבל מה הרווחת?? הרי נשאת לבד ואיבדת קשר עין עם התלמידים?? **אז זהו שלא!!!** יש דברים שמבינים אותם עשר שנים ויותר אחרי החתונה!! ימים יגידו והתלמיד השובב שלי התבגר... והוא יקים בית... ואז הוא יהיה כבר יותר בוגר ורציני... והצ'ולנט כבר יצא לו מהאזניים והטרימפיאדות נהיו מחלפים ואז הוא יזכר שהיה לו ראש ישיבה שישב שם קדימה ולמד בליל ששי... וזה יעמוד לו מול העיניים כדרך החיים!!! אבל תאר לעצמך שהתלמיד שלי יתבגר ואז הוא יזכר שבישיבה שלנו לא למדו מוסר אלא היו 'שרים סליחות' בליווי גיטרות קיצביות וזה היה סדר מוסר... תחשוב שזה!! זה מה שעומד מול העיניים!! נ... מה תצפה מתלמיד שזה מה שהוא ראה מול העיניים??

שלמה המלך מלמד אותנו שלא נכניעים למלך השדים!!! גם אם אתה יודע את העבודה לא פחות טוב ממנו... גם אם אתה יודע לספק תוצרת רדודה וליטול את מקל הקסמים ולנצח על מחול שדים... ואתה יודע את העבודה לא פחות טוב ממלך השדים... (ואתה יודע מה... אנחנו יכולים גם לארגן אינטרנט כשר למהדרין מקביל למלך השדים וככה להחזיר לעצמנו המון פורשים.) אבל לא!!! שלמה המלך לא ממהר לגנוב מהגנב... שלמה ממשיך לעמוד מהצד ומתבצר על מקל האמת שלו!! והוא מבשר לנו שיום אחד הציבור חוזר... **ותדע לך שזה נכון!! רואים את זה לאורך כל הדור...** לרדידות ולשטחיות יש מנגנון של כיליון ודחיה פנימי... כמה שהעוילם גוילם... אבל יש גבול כמה אתה יכול לסובב אותו ולמכור לו תווה והעדר. לכל אחד מגיע היום הזה שהוא מתגעגע לאמת טהורה והוא כבר לא מוכן לקנות זיופים... כל מי שהיה רגיל לרכוש מוצרים סיניים זולים... יום אחד הוא מגיע על ארבע לקנות את הפירמה השווה... על אותו משקל: גם הליצן הגדול ביותר... יום אחד נופל לו האסימון ואז הוא נזכר בדמויות הוד שהקרינה עליו ממקום אמיתי. הוא נשאב לאותו משגיח או ראש ישיבה שאמר לו את האמת שהוא בז' לה בשעתו ויום אחד האסימון נופל... אבל בשביל זה צריך שיהיה מישהו כזה שיצמד למקל האמת!!! וכפי שהזכרתי... זה דברים שמבינים אותם יותר מאוחר... אוי אוי... לך תדע איזה עוד הפתעות מחכות ל... עכ"פ זה אחד מהמסרים שניתן להוציא מהמחשה זו... וכבר אין מקום ביריעה...

אה... אני לא צודק?? **נ... ולמה שלמה המלך לא עשה את זה???**

כי שלמה היה חכם!! וחכמה זו האמת האמיתית!!! ושלמה היה נאמן לחכמה! נאמן לאמת!! שהוא יושב על כסא דוד אביו... וכל מה שיש לו זה רק 'בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך...' וממילא אם שלמה רוצה לחזור לכסא זה רק אם בתנאי שהוא יוכיח שהוא השלמה שעליו דיבר דוד אבל להיות יורם שמזיז את שלמה המדומה... זה מנוגד לחכמה...

ושוב: כלפי מה הדברים אמורים???

בתור דוגמא: ישנו קונפליקט קבוע שמצוי בדור שלנו!!! הדור הצעיר שלנו הוא חומר דליק... מאוד קל לתפוס את הדור שלנו... אבל!!! יש לזה מחיר... כי נכון... באמת קל לתפוס את הדור שלנו... אבל איך?? עם רדידות... עם שטחיות... עם פוצי מוצי... ורגש חיצוני ומוזיקה וסיפורים...

וכאן יש התלבטות יומיומית קבועה שמתמודדים איתה במגרש החינוך!!!

יושב לו הראש ישיבה ורואה שהצעירים נעלמים בליל ששי... או לחילופין: המשגיח מגיע לסדר מוסר והוא ריק... או בא למסור ועד ורואה שהציבור לא איתנו... וכאן מגיעה התלונה הכ"כ מוכרת שאין צעיר שלא טוען אותה: ההלו... רבנים: אתם מנותקים לגמרי מהדור הצעיר!!! מה... אתם לא יודעים ששיחת מוסר זה כבר לא תופס בדור שלנו... אתם לא יודעים שהיום אם אתה רוצה לתפוס את הבחורים... תביא גיטרות... תשב... תשירו שירי נשמה וזה מה שמרומם היום ולא סדר מוסר...?? מה פשר העקשנות הזו להמשיך לנווט את רוח הישיבה בדרך הישנה בו בזמן שאתה מסתכל ימינה ושמאלה ורואה שהציבור לא איתך... איבדת איתם קשר עין... זו טענה מאוד מאוד מוכרת! שגם אני השמעתי אותה בתורי ויש לי בארסנל רשימה ארוכה של רעיונות איזה הפעלות אפשר לעשות לבחורים בליל ששי... ותכל'ס בשורה התחתונה הרבנים לא קונים שום רעיון וממשיכים להיצמד לקו הישן... המשגיח ממשיך להיות קול קורא במדבר ולהגיד ש-נו נו נו... צריך להישאר בישיבה... ולהיכנס לסדר מוסר... וזה רק מחזק את ההשערה עד כמה הרבנים מנותקים מהדור הצעיר. עכשיו: שלא תבין: יתכן שזה נכון באופן חלקי... אבל עדיין!!! יש דברים דקים שארץ לי זמן להבין אותם!!! שאם מלך השדים הצליח להשתלט על הליל ששי של הצעירים היום... והוא מספק להם צ'לונטיה וצחוקים... וכעת שלמה המלך של דורנו מתמודד כעת מול מלך השדים ומנסה להחזיר אליו את הבחורים לבית מדרש... כעת יש לשלמה המלך שני דרכים!!! או לעשות את השיטה שלי... להסתער על המגרש ולהחליט: אה... מלך השדים מציע את מרכולתו?? גם לי יש מה להציע... גם אני יודע לארגן צלונט... גם אני יודע לספק הפעלות וצחוקים... וקדימה... מידי ליל ששי אוטובוס מחכה בישיבה וכולם נוסעים למערה עם הראש

המוסר לשנים וחצי אנשים שיעשו טובה ויקשיבו לו ולא בבנייני האומה... הבחורים מאוד 'זורמים' עם שלמה המלך... תשמע... הוא היחיד שזורם איתנו עד הסוף... הוא היחיד שאמר לנו בצורה הכי ברורה **'שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותך. והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך'**... נו... תביא לי מישהו אחר שמסוגל להגיד כזה משפט חוץ משלמה המלך?? אבל רגע בחור יקר... שלמה המלך לא סיים... הוא רוצה להמשיך למשפט הבא **'ודע!!! ודע כי על כל אלה יביאך אלוקים במשפט'**

אה... סטופ!! עד כאן שלמה המלך... את זה תשאיר למשגיח בסדר מוסר. חבל... היית נחמד עד עכשיו?? שידרת איתנו על אותו גל?? תעצור כאן!! אל תהרוס את הרושם הטוב ברגע האחרון...

נו... תגיד לי: צריך שמלך השדים יזרוק פיזית את שלמה המלך??

אנחנו פוגשים את זה כאן ועכשיו!!! בשביל לזרוק את שלמה המלך לא צריך לקחת את ספר משלי וקהלת ולגנוז אותנו... הוא יכול להמשיך לשכון כבוד בארון הספרים... הכל יכול לעמוד על מקומו... ותכל'ס מלך השדים תפס את הבמה והוא מנצח על המקלה ומוביל את מחול השדים ומנהל לנו את הסדר יום... עכשיו שוב: האם זה הפשט במעשה עם שלמה ומלך השדים... אני לא יודע... מה שבטוח: זה הסיפור היום...

כעת תכל'ס: מה זה נוגע לעניינינו???

שהבשורה המשמחת היא שבסופו של דבר שלמה המלך חזר למלכותו!!!

איך בדיוק?? חז"ל מגלים לנו את הסוד הצבאי של שלמה המלך:

שלמה המלך לא נכנע ולא התייאש!! הוא המשיך לדבוק בעמדתו!!! הוא המשיך להכריז: אני שלמה!!! גם אם כולכם תצחקו עלי ותלעגו לי... אני לא אחזור ב... כי זו האמת ואני עומד מאחוריה!!! ויום אחד כולם עוד יכירו ב... אבל עד אז אני לא מנסה לגנוב מהגנב...

מה טמון בגישה הזו?? בינינו... אם אני הייתי במקום שלמה... מה הייתי עושה?? במקום להיצמד למקל ולהתעקש אני שלמה ולהיות ללעג ולקלס... אני הייתי זורם על הגל... אם מלך השדים החליט שהוא שלמה ולא אני...?? בכיף... אין בעיה! אתה שלמה המלך! אבל במקביל אני מתחיל להופיע מול הציבור ולהראות להם את החכמה שלי... והרי יש לי מה למכור כי אני החכם מכל האדם... ולאט לאט אני מוכיח להם שאמנם נכון ששם בארמון יושב איזה שלמה ש'טוענים' שהוא החכם מכל אדם?? אבל כעת מתברר שיש מישהו עוד יותר מהחכם מכל אדם... הלא הוא אני!!

במקום להתעקש שאני שלמה ולא הוא!! הייתי משאיר אותו שלמה וקורא לעצמי יורם... והיום הזה הצליח לנענע את שלמה מהכסא...

ונגש הכהן ודיבר - שמע ישראל... אתם קריבים היום למלחמה...

כן... גם כשיוצאים למלחמה... הכהן שמוע מלחמה פותח במילים 'שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם אל ירך לבבכם... כי ה' אלוקיכם ההולך עמכם' ולמה?? בזכות מה?? דורשים חז"ל גזירה שווה: 'אפילו אין בכם זכות אלא קריאת שמע בלבד כדאי אתם שישמע אתכם!!! כתוב כאן שמצוות קריאת שמע שחרית וערבית... יש בה זכות כדי להציל אותנו מאויבינו... אז הנה!!! כעת בימים אלו אנחנו נמצאים בסיכון כפול ומכופל... מצד אחד 'אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם'!! ובשבוע האחרון היו גם הרבה אבדות ל"ע... ומאידך!!! בדיוק בשבוע הזה החליפו לשעון חורף ובבת אחת זמן ק"ש הוקדם בשעה... ואנחנו בסיכון גובר שבדיוק בימים הקשים האלו שמע ישראל זקוק לקריאת שמע שלנו... שחם ושלום לא יהיה יהודי אחד שיפסיד קריאת שמע בעונתה!!!

זה מינימום של אחריות שלנו למען אחינו הנתונים בצהר ובשביחה... זו השתדלות מינימלית!!!

ואדרבה... קח על עצמך את המשימה לכל הפחות בשבוע הזה שעדיין לא התרגלנו לשעון החדש ובפרט שעדיין בין הזמנים והשעות לא מסודרות... ללכת ולהתירע... להזהיר ולהזכיר... יהודים יהודים: סוף זמן קריאת שמע בימים אלו... מג"א - 5.53 וגר"א 8.36...

וכבר כתוב על אותו גלית איש הביניים ש'ויגש הפלשתי השכם והערב וייתיב ארבעים יום'!! אומרים חז"ל: 'שהוא הקפיד להגיע בזמן ק"ש כדי להפריע לעם ישראל להתרכז בק"ש... כן... הוא ידע שהק"ש הזה יפיל אותו ולכן הוא הקפיד להופיע דווקא בק"ש... (אני מוכרח לומר שזה עובד עלי... בחודש האחרון כל פעם שאני קורא ק"ש אני שומע קולות של ירוטים... לפעמים זה באמת נכון ובדרך כלל אני מדמין... מה שבטוח: בין כך ובין כך גלית התווך מצליח לכלכל אותו...)

אנחנו נתחזק בקריאת שמע!! אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר... ובזה נזכה שהמה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד...

אגב: הפרק תהלים יען ה' ביום צרה זה פרק שחיבר אותו דוד אחרי שהגיבורים נשבעו לו שמהיום הם לא מוכנים שהוא יצטרף איתם למלחמה... כי הם רוצים שהוא ישר בירושלים ומשם ילווה אותם בתפילה ואכן דוד עמד על משמרתו ועם השבתי בבית ה' כל ימי חי... וב'קדמו עיני אשמורות לשיח באמרתך' בזה הוא ליווה את הלוחמים מרחוק ועל הליווי הזה מרחוק... על זה הוא הקדיש את הפרק שכולנו אומרים מידי יום 'יען ה' ביום צרה ישגבך... אלה ברכב ואלה בסוסים... ואם אנחנו נקרא ק"ש ונניח את ה'- ובשם ה' אלוקינו נזכיר הרי מובטח לנו שהמה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד... נא להעביר את החיזוק הזה הלאה כי הוא נחוץ דווקא בימים האלו יותר מתמיד...

ואם כבר הגענו לזה... אז יש פה עוד נקודה: נא לא לשכוח שימי ששי בבת אחת נהיו קצרים מאוד!! וצריך מאוד ליהרר להגיע לשבת עם נשמה יתירה ולא עם נשמה ביד... ולכל ההולכים בדרכים, אם הם מצויידים לתנאי פורס מפה ומקדש בתחנת דלק... ניתן לצאת גם בשעה 3.00 בצהרים... אבל אם אתם מתכנן לשבות אצל מישהו... והגפילטע פיש שמייעדים לך מחכים לך במקור שלו... אז ע"פ הלכה צריך לצאת מוקדם!! נא לקחת את זה בחשבון...

האחיין והדוד שהצליחו לנודד שינה סבית הדין פעם אחר פעם...

בוקר שגרתי בסנהדרין קטנה... בעלי דינים ויוצאים... כל אחד והנידון שלו... ואז לפתע נכנסו שני אנשים... נער צעיר בן 13 ומבוגר בן ששים!!! וברגע שהם רק הופיעו בבית דין... כולם הבינו שהולך להיות שמח... כי... כי מספיק היה רק להסתכל על ארשת הפנים של הדיינים. אתה מיד מבין ש'פגז' נכנס לחדר... הדיין מצד שמאל ברגע שהוא ראה אותם מרחוק... מיד נאנח... השני מצד ימין לא יכל להסתיר את החיוך שלו... השלישי לחש משהו לרביעי ואז הוא עשה עם היד... אווה בטח... אוודע... בקיצור: כל מי שהיה בחדר באותם רגעים הבין שמאחורי הצמד חמד האלו מסתתרת פרשיה ארוכה והיסטורית...

אז כן... דני הצעיר פתח בדברים ותוך עשר דקות כולם הבינו את הרקע... מתברר שהצמד חמד הזה הם **מופיעים פה כבר בפעם הרביעית מגיעים לבית דין!!! כל פעם בנושא אחר אבל הכל סביב אותה נקודה!** מדובר בסיפור עגום שהתרחש כאן בעירונו לפני 14 שנים... הייתה זו גברת לאה שנישאה ליענקל... ובמשך שמונה שנים לא היה להם ילדים... יענקל הוא בן לאחת המשפחות השורשיות כאן בכפר... אבא שלו עדיין חי ויש לו שני בנים נשואים... יענקל שלנו ואחיו זונדל!! לזונדל לשם שינוי יש כמה ילדים... אבל ליענקל עדיין אין ילדים... אבל בנוסף לכל יענקל לפתע חלה במחלה קשה ונפטרו והותיר את לאה אלמנה בלי ילדים!!! עוד שבוע לפני שהוא נפטר... הנייעסנים כבר התלחשו שברגע שיענקל עוצם את העיניים זה ברור שהאלמנה לאה תתייבם לאחיו זונדל... זה הכי מתבקש וגם מתאים... (מכיר את אלו שעושים שידוכים עוד לפני הלוויה) ואכן כצפוי עוד בשעת הלוויה הכאובה... נעמד האב השכול והכריז: יענקל יענקל... אל תדאג... יש לך אח שהוא יקים לך שם!!! ועוד נחזור ונשמח איתך בסוד היבום בבכור אשר תלד אי"ה שיקרא על שמך... חלפו ימי השבעה... ולאחר מעמד השלושים והקמת מצבה התחיל הסבא להתניע את העניינים ולקדם את תהליך היבום... הוא דיבר על לבו של זונדל... כדאי לך לייבם... גם כלכלית זה יסדר אותך!! כי ככה אתה תירש את יענקל ולא אני... (קיי"ל שהיבם יורש את אחיו המת ולא שאר אחיו וגם לא אביו) ואכן הגיע היום וזונדל נעשה מאמר בפרוטה ומזל טוב... מיובמת מיובמת... לא חלפו שבעה חודשים ושוב נשמעה קריאת מזל טוב... כל השכונה צהלה ושמחה... שמעתם?? גברת לאה ילדה בן במזל טוב!!! אווה... איזה בשורה טובה... ישועת ה' כהרף עין... כן... כולם זוכרים שבבעל הקודם הם המתונו שמונה שנים... והנה כעת זה כהרף עין... יולדת לשבעה... תוך שבעה חודשים כבר חבקה בן... איזה שמחה...

והשמחה הגיעה עד לחלונות הבית דין... הנשיא ואב בית דין התעניינו מה השמחה הגדולה? וסיפרו להם שגברת לאה שהתאלמנה רק לפני תשעה חודשים!! ב"ה הספיקה להתייבם וגם ללדת תוך שבעה חודשים...

תדהמה והלם בבית הדין!!!!!! כגודל השמחה שבחוץ כך גברו אנחות השבר והזעזוע בתוכי בית הדין!! לאורך אותו בוקר שררה שתיקה מעיקה בבי"ד... העניינים אמרו הכל... וכולם הבינו שהמחדל נוראי התרחש מתחת לאפיינו... שתבין: ברגע שגברת לאה לא המתונה ג' חודשים וכבר התייבמה... כעת כשנולד הילד אי אפשר לוודא בן של מי הוא... מי אמר שהוא הבן של היבם... אולי הוא שייך לבעל הקודם שנפטר... (ואם כך גברת לאה בכלל לא בת יבום כי נולד לה כבר ילד מבעלה... וכעת היבם אסור עליה בכרת דאשת אח...)
בקיצור: על זה נאמר: מעוות לא יוכל לתקון! האובייקט כבר נולד... לבנתיים גברת לאה קיבלה הוראה מיידית שהיא מוכרחת לצאת מבעלה בגט מספק איסור כרת... (ואם היא תמשיך להישאר תחתיו... הילד הבא הוא ספק מסוזר... לעומת הילד הזה שמס"ז לא מסוזר... תעשה את החשבון לבד למה לא) זו ההוראה בטווח המיידי... אבל חכה... זה רק ההתחלה...

ירקא שמו דני!!! זה הקטן הלך וגדל וכצפוי הוא גם קיבל פה גדול והמון אומץ ותעוזה!!! בטח... אמא שלו שבחייה הקצרים הספיקה לעבור לא מעט צרות... גם התאלמנה מבעלה הראשון וגם יצאה בשם ועין מבעלה השני... ונוסף על כולנה נשארה בחוסר כל... כי סו"ס בעלה מת ואשה הרי לא יורשת את בעלה וזונדל שהיא נאלצה להתגרש ממנו הוא ירש את אחיו... תבין: מילא אם היא הייתה נשאת אלמנה תחת בעלה היא הייתה ממשיכה להיות ניזונת מנכסיו גם אחרי מותו שזה הרי אחד מתנאי הכתובה... אבל כאן שהיא הייתה שומרת יבם... היא התנתקה מבעלה והפסידה גם את מקור המחיה (הוה) ברגע שזו האמא שצריכה להיאבק על החיים שלה... מה הפלא שדני בן ה-13 גדל על סבל ונשם אבק שריפה ועם הרבה נכונות להסתער על הישרדות חייו... ואכן כבר מצוה דני עדיין השתדל להיות נימוסי... ר' זונדל הכין איתו את הפרשה ואת הדרשה... סו"ס אל תשכח שהוא ספק אבא שלו... מידי שבת זונדל מברך אותו ברכת הבנים... זונדל גם הזהיר אותו שינהג בו כבוד מספק דאורייתא דמורא אב... בשבת לאחר בר המצווה ר' זונדל אפילו אמר 'ברוך שפטרני מענשו שלוה'... ואחרי שנגמרו כל אירועי הבר מצווה... לפתע הופיע דני בן ה-13 בבי"ד והודיע חד משמעית: אני תובע את אבא שלי זונדל לדין תורה!!! **הופה!!! הנשיא והאב בי"ד החליפו מכתבים... הנה... הנה זה הגיע...**

זונדל הופיע בבית הדין... ואז לראשונה דני נקב בשמו הפרטי של זונדל!!! זונדל טוען לאורך כל השנים שאני הבן הביולוגי שלו... שר' יענקל אחיו נפטר בלי בנים ואני נולדתי אחרי שהוא יבם את אבא שלי... ואני טוען שלא!!! סו"ס הרי בי"ד חייבו את אמא שלי להתגרש ממנו... למה?? כי לא בטוח שאני בן שלו!! חוששים שאני בן של יענקל... ואם ככה... אז אני הבן היורש של יענקל!! ולכן אני מבקש להוציא את כל הירושה מידי של זונדל ולהחזיר אותה לי!! זונדל כמעט קרס התעלף... מה?? השתגע?? זה סיפור ישן מלפני 13 שנים... היה לכולם ברור שאני היורש ולא היה פוצה פה ומצצף... כן חייך דני... הייתי תינוק בעריסה ולא היה מי שיעמוד מולך... אבל הגדיים נעשו תיישים... ואני כעת טוען בתוקף ובצדק שאני לא הבן שלך אלא הבן של יענקל!! ובמקום שיש בן אין ירושה לאח... ולכן תחזיר לי את כל ה-250,000 מזומן ששלשלת לכיס שלך...

צחוק צחוק!! הטענה של דני התקבלה והיות ויש פה ספק שקול אז הספק והיבם חולקים בנכסי האב המת... **זו הייתה הפעימה הראשונה!!!** אבל חכה... לא חלפה חצי שנה... וזונדל גם קיבל התקפת לב והתבקש לישבה של מעלה... (האם זה קשור לעוקץ שבישל לו דני? לא ברור... סו"ס הוא צודק) בניו מררו בבכי אחר מיטתו והיה עוד מישהו שעשה יחד איתם קריעה... הלא הוא דני!! סו"ס זונדל היה ספק אבא שלו... חלפו השלושים... וג' בניו של זונדל באים לחלוק את הירושה... ולפתע מופיע דני!!! סליחה... מה איתך? אני גם אחד מהאחים...

אתה ? ? ? אתה אח שלנו?? אנחנו המוסים מהחוצפה שלך!! רק לפני חצי שנה עמדת פה בבי"ד והתנתע בחוצפה מול אבא שלנו שהוא לא אבא שלך... הוצאת ממנו חצי מהירושה שהוא קיבל מאחיו... וכעת... כשהגיע הזמן לירש את אבא שלנו... פתאום נזכרת שאתה כן בן שלו?? אתה חושב שזה שולם זוכר כאן... שאיפה שמחלקים כסף אתה מגיע? אבל דני לא יתן!! סליחה... אבא שלכם נתן לי **קץ חצי** מהירושה של אבא שלי... למה? כי סו"ס אני ספק בן שלו!! אז ממה נפשך: אם אתם מוכנים להכיר בי כאב שלכם ולתת לי מה טוב... אבל אם אתם מתעניינים ממני בתוקף כי מבינתיכם אני בטוח בן של יענקל... אין בעיה... אני בעד... אבל תביאו לי את החצי ירושה של אבא שלי... שאבא שלכם השאיר אצלו... בקיצור: בלגן!!! ואתה חושב שזה נגמר בזה?? איפה... הסבא שמע על הסכסוך המשפחתי וגם הוא נפטר מרוב צער ושוב דני הופיע... וכעת קורא יקר-אם אתה כעת לומד פרק יש נוחלין... תעשה את החשבון לבד איזה טענה חדשה יש לו מול האחיים החורגים של... מה שבטוח... הוא לא פראייר... ומה שבטוח: זה לא הסיפור האחרון עם דני... הוא עוד יופיע... מחכים לו עוד כמה צמתים להיאבק עליהם למען אמו המסכנה ולא נותר מקום...

מה פשר אורת הנכאים בפרשת בראשית ונח?

אנחנו נמצאים כעת בעיצומם של שתי הפרשיות הראשונות בתורה!!!

ובא נראה אותך נותן הגדרה קולעת... מה המכנה המשותף של שתי הפרשיות הראשונות בתורה? מה החוט השני שעובר בין שניהם??

ניכור!!! כעס!!! הסתרת פנים!!! עונשים!!!

מתחילת פרשת בראשית ועד סוף פרשת נח אין כמעט רגע אחד של אורה טובה... אין כמעט רגע אחד של נחת... הרגעים הבודדים שאתה יכול לפגוש קורת רוח זה בששת ימי בראשית שעדיין ה' אחד ושמו אחד ואז כתוב 'וירא ה' כי טוב' ויום שלישי נכפל כי טוב... ויום ששי זה אפילו נהיה 'טוב מאוד' ואז מגיע ויכולו השמים... ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת... הנה!! אלו הם הרגעים היחידים לאורך פרשות בראשית ונח (שהשתרעו על כמעט 1900 שנים) שאתה שומע שם נימה של קורת רוח... אבל חוץ מזה... מהרגע שהעולם התיגע קדימה... מרגע שהמין האנושי נכנס לזירה אין כמעט יום אחד טוב!! כבר על היום הראשון אדם הראשון חוטא (אדם ביקר בל יליו...) על היום הראשון ה' כבר מקלל את הנחש... מקלל את האישה... מקלל את האדם... קין הורג את הבל ומאז נגזר עליו גלות... שים לב: לאדם יש שני בנים! בן אחד מת, והשני שנתר נע ונד בארץ... זה המרקם של המשפחה הגרעינית הראשונה!! אותו קין גולה מעמיד דורות של רשעים ובסוף הגנין שלו הורג אותו... והנה סו"ס לאדם נולד בן ששמו שת... סו"ס משהו תקני!!! אבל מהר מאוד - לשת גם הוא יולד בן ויקרא שמו אנוש ומכאן ואילך שוב מתחילים להכעיס ולעבוד ע"ז... ה' כועס ומציף שוליים מהעולם... ואח"כ מגיעים הנפילים את בנות האדם וחוטאים וכאן מתחיל פרשת נח שה' גזר להביא מבול על העולם ולהשחית את כל הבריאה כולה... והנה סו"ס רק נגמר המבול... וכאן יש כמה רגעים של קורת רוח ש- נח מקריב קרבן וה' מריח את ריח ניחוח... אבל מיד אח"כ שם חם ויפת מעמידים את השבעים אומות והם מחליטים למרוד בה' וה' מפלג אותם ומפזר אותם... **והנה לרו! זו המפה של האלפיים שנות פרשת בראשית ונח.** הכל בנימה שלילית... כל הזמן חוטאים וכל הזמן ה' מעניש. כל השפראך זה עונש וקללות... שתבין: חמש פעמים כתוב בתורה את המילה **עצבות!!!** וככלול בפרשת בראשית... הרבה ארבה **עצבות**... בעצבן תאכלנה... זה ינחמו ממעשינו ומעצבון ידנו... ינחם ה' ויתעצב אל לבו... כל העצבויות שבעולם מתנקזות לפרשת בראשית... ובמקביל!! כל האסונות טבע הכי טרדגיים בהיסטוריה כולה... גם הם מתנקזים כולם לפרשת בראשית נח... החל מהמבול שכל העולם נמחק וכלה בפילוג של העולם... (כלומר: אם קולומבוס הוא הראשון שגילה את אמריקה לפני 500 שנה... אז מי האחרון שאיבד את אמריקה? זה דור הפלגה...) ומי מדבר על המיתה שנקנסה לעולם ובזיעת אפך תאכל לחם וצער לידה וגידול בנים... כל הצרות והקללות מנוקזות לשתי פרשות העצבות האלו

ולמה?? פשוט מאוד למה:

הבוס בודד!!! הבוס ברא את העולם כי הוא רצה קשר... הוא רצה בן זוג... הבורא רצה להיות הו"ה... להיות מעורה כאן... שמישהו פה יחשוב עליו... שמישהו פה ירצה לבנות איתו מערכת יחסים... ולעת עתה זה לא קורה... אז מה הפלא שככה זה נראה... במשך אלפיים שנה הבורא רוצה משהו... מבקש משהו... מצפה שמישהו יקום ויחפוץ בו... ולעת עתה הוא לא מניין את אף אחד... נח... מה הפלא שככה זה נראה... מה הפלא שהמצב רוח של העולם הוא בקריסה...

עד כאן אורות נכאים... עד כאן דכאון... אבל חכה חכה!! חכה בסבלנות עד פרשת לך לך... ואולי אפילו כמה פסוקים אחרונים בפרשת נח... משהו של מתחיל להפציע... משהו פה מתחיל להתניע את העסק...

יצור אחד ויחיד!!! אברם אחד ויחיד שמסתכל מימיה ושמאלה על המצב רוח הקודר של העולם... והוא הראשון שמסתכל קדימה ואחורה ומהה שיהיה דולקת... משהו פה רוחש... משהו פה רוצה משהו...

עד היום כולם הבינו שיש פה משהו שלא רוצה!!! יש פה בורא שלא רוצה... לא רוצה שאנשים ימשיכו לחיות... לא רוצה שהעולם ימשיך להתקיים... לא רוצה שאנשים יחיו בשפה אחת והוא עסוק בהפרד ומשול... עד עכשיו כולם מבינים שיש פה משהו שהוא לא!!! לא רוצה!!!

ואברהם היחיד שרואה בירה דולקת ומבין שמישהו פה כן רוצה!!! והוא מאוד מאוד רוצה... ודווקא בגלל שהוא כ"כ רוצה ומחכה ומצפה וזה בווער ודולק לו... דווקא לכן הוא כ"כ כועס ומאוכזב מנסים להבין אותו... ואברהם הראשון שמכיר את בוראו ומזהה שה' רוצה קשר!!

וזהו!!!

מכאן ואילך הכל היסטוריה... אתה מוזמן במנחה של שבת הקרובה לפתוח פרשת לך לך ולראות את המעבר החדד!!! איך שבת אחת כל האוירה משתנה... כל השיח משתנה... מעולם רוי קללות וחובדן וכעס... כל השפה משתנית... הכל נהיה חיובי... ה' שוב מתגלה לאברהם ושוב מבטיח לו... ה' מרעיף עליו מכל וכל... והכל מתחיל לפרוח...

ובל נשכח... הכל מתחיל ונגמר באדם אחד ויחיד!!!

איתו אברהם... שלא היה בפרשת בראשית נח... תראה איזה אורת נכאים... תראה איזה עולם מצולק וחבול... והנה הגיע אותו אברהם שהכיר!!! הכיר את בוראו!!! הבין מה הבורא רוצה... זהו... בבת אחת כל העולם מקבל תוכן... הכל נהיה מואר ומחויך... והעולם נכנס לתקן... --- לא לחיים ה' ברא אותנו כצלמו! לא לחיים ה' ברא כל איש שהוא צריך בן זוג! ה' רצה שלכל אחד מאיתנו יהיה את הדי אן אי... את המדגם מה זה בן זוג!!! שכשה' רוצה אותי בן זוג שלי... שאני אבין על מה הוא מדבר... שיהיה לי מדגם להבין מה ה' מצפה ממני...

והמדגם הזה תופס כל אחד ואחד מאיתנו במשבת שלו!!! אם זה השנים האלו שחיכינו לשידוך... מי שאי פעם חיכה לשידוך או עדיין מחכה יכול להבין מה זה שיש הכל ואין בשביל מי... ויש את אלו שדווקא הקימו בית... אבל במערכת היחסים יש כמה תהומות של אי הבנה מסוג הדברים שאי אפשר לתבוע אותם בפה... זה עניין של סימפטיה... זה עניין של נכונות והכרה... וזה עוד מדגם שבו ה' מניק לנו כלים להבין אותו... ויש את המקום שבו ככלולנו פוגשים את המדגם הזה... וזה כבר מול הילדים שלנו... שאתה רוצה משהו מהילד שלך!!! אתה רוצה שהוא יבין עניין!... והוא לא רוצה להבין... הוא משחק אותה ראש קטן... וזה כבר קורה בכל שכבת גיל... ואתה מפתפציץ!!! אתה רוצה שהוא ירצה לרצות ללמוד... ואז

אתה עושה לו איזה מבצע כדי לתדלק אותו והוא עסוק איך למצות את מה שהוא רוצה בלי לספק את המוצר שאתה רוצה... ואז אתה מצפה ממנו לפידבק והוא יודע ולא מספק את זה...

אווה... פה כלולו פוגשים את הניואנסים העדינים שהבורא שם בשמים מצפה מאיתנו... ואין לזה מיליים!!! כי זו הבנה שצריכה להגיע מאיתנו!!!

ותכל'ס... למעיישה אין לנו באמת את התירוץ ש... שלא ידעתי שזה מה שה' רוצה... כי הוא לא אמר... כי דחילאק... בינינו... אוי ואבוי מה יקרה אם אשתך לא תגידי לך בוקר טוב עם חיך כי... כי לא בקשת...

אווה כמה שאנחנו מבינים את הניואנסים האלו בחיים... בינינו... קרה לא פעם ולא פעמיים ששכחו לתת לך מתנת יום הולדת... אבל תאר לעצמך שהיו עוד מסבירים לך שזה בגלל שלא בקשת!!!

90% ממערכת היחסים שלנו זה ניוואנסים שאמורים להבין לבד... ועל התשעים אחוז האלו ה' מחכה עשרים דורות שמישהו יבין אותו!!!

עשרים דורות של עננים קודרים... עשרים דורות של עולם מפויח וחבול... והכל על מה?? על חוסר הכרה!!!! חסר פה אדם אחד שיכיר את בוראו ---

מעשה אבות סימן לבנים... כל פעם שאנחנו מריחים אבק שריפה בעולמו של ה'... כל פעם שאנחנו פוגשים חרב והרג ואבדן... זה שוב מציף את את הסיטואציה של פרשיות בראשית ונח... אתה מסתכל מימיה ושמאלה ואתה רואה שהבוס לא!!! לא מרוצה... הבוס לא!!! לא בעניין...

וכאן יש לכל אחד מאיתנו את הבחירה איך לקרא את המפה:

האם לראות את זה במבט שהבוס לאחרונה בקטע של- הלא!!!! הוא לא רוצה... לא מרוצה מאיתנו... ב'קטע' השלילי... ואז המסקנה היא פחות או יותר: ש- בא נראה מה אפשר להציל... שהבוס לא יסבור את הכלים לגמרי... בא נתחזק בזה או בזה... בא ננחש על איזה פרט בתנאי העסקא אנחנו יכולים לשפר כדי לשרוד את הכעס של הבוס... אבל באותה מידה אפשר לקרא את המפה בצורה אחרת לגמרי: זה לא שהבוס לא!!! אדרבה... אבא שבשמים כן!!!

הוא כן רוצה משהו... וזה משהו חיובי... הוא מתגעגע למשהו... ואם הוא מפגין כעס והבירה דולקת זה בסה"כ מראה עד כמה שזה בווער לו... זה דולק...

וכאן להסיק את המסקנה של אברהם אבינו... שה' רוצה קשר!!!

ה' רוצה שלא רק נהיה תקינים בעבודת ה'... ה' רוצה שגם יהיה איכפת לי ממנו... ה' רוצה שאני אחשוב עליו... שאני אהיה איתו...

ואני אעשה את זה... וכשאני אעשה את זה פתאום ישמח ה' במעשי... ---

זה ההבדל בין נח לאברהם!!!

זה לא ש-נח ע"ז טעות ח"ו ואברהם זה נכון... לא!!!

אלא מסאק? זה זה שני שלבים!!! הקומה הראשונה זה נח... ועל הקומה הראשונה מתחילה הקומה השנייה שנקראת אברהם...

נח מייצג את המערכת!!! נח מייצג את התיבת נח!!! איך לשרוד!!! לשרוד את המבול... או יותר נכון לשרוד את היהדות... איך להישאר בחיים... אבל הההלל... ה' לא ברא עולם בשביל לשרוד אותו... תסכים איתי שהתכנית המקורית של העולם זה לא שיהיה מבול ונח יבנה תיבה וישרוד... לא לזה חתרנו!!! אבל זה לא סתירה שגם את זה צריך... צריך את הבסיס הלאשוני של היהדות... מה שנקרא לשרוד...

המערכת אחראית על תכנית השרדות!!!

המערכת בונה לנו תיבת נח!!! בונה לנו תכנית הישרדות... איך לשרוד את המבול של הניסיונות והפיתויים של דורנו... גם אברהם אבינו צריך את תיבת נח... גם אברהם אבינו חב לתורה... הבסיס הזה של קשר הקידושין הוא הכרחי בשביל לשרוד!!! לשרוד את חיי הנישואין... אבל!!! כולם מבינים שאוי ואבוי למי שנעצר שם... אוי ואבוי לזוג שכל מערכת הנישואין שלו מושגת על תכנית הישרדות... מוכרח להיות קידושין שנמסרים לו... לנישואין... בנישואים העסק מתחיל לפרוח... לשגשג... לבלבב... שם גדלה משפחה שלימה... לשם חותרים... אבל אי אפשר בלי הבסיס של קידושין!!! מי שיבנה את חיי הנישואין בלי היציקה של קידושין... עיין ערך אחינו התועים... איך מערכת הנישואין שלהם נראית... על אותו משקל: נח הוא היציקה של אברהם!!! נח מלמד אותנו איך שורדים את היהדות!!! נח בונה לנו תיבת נח!!! בונה לנו את המערכת... את הקהילה... שמפעילים עליו מכבוש חברתי וככה משאירים אותך מחובר ושורד את היידישקייט... אבל הההלל... אסור להישאר שם...

אל תשכח שיום אחד הקב"ה אומר לנו... צא מן התיבה...

אוי ואבוי למי שנתקע שם במערכת!!! וחושב שבאנו לכאן בשביל לשרוד את היהדות!!! כאן מגיע אברהם אבינו ומלמד אותנו שה' הוא לא רק בוס שמאוד כועס וצריך ליישר איתו קו... והכל מתחיל ונגמר בלסגור איתו פינות... מה צריך לתקן כדי שהוא יפסיק לכעוס... לא!!! אברהם אבינו מלמד אותנו שיש פה דודי רועי שמחכה לחיך ממני... מחכה למבט ישיר ממני... שאני אסתכל לו כביכול בתוך העיניים... (אגב: זה הפשט 'ה' יראה' בעקידת יצחק... וזה כל עניינו של קרבן ראיה, להסתכל לה' כביכול בתוך העיניים) ואנסה להבין אותו... שיהיה איכפת לי ממנו... וארצה את מה שהוא רוצה... לא להיות עסוק כל הזמן איך להסתדר איתו... איך לצאת ממנו יפה ואין לגרום לו שהוא לא יוכל לבא אלי בטענות... דיי... צא מן התיבה... יש פה מערכת נישואין... את זה אברהם מתחיל להאיר לנו את העולם מיד בפרשה הבאה... הבאתי לך הקדמה טובה ללך...

הפטרה
"השמים כסאי"

פרשת נח

המאור שבגורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות ©

שבת א' חשון התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:33	17:23	18:01
16:31	17:21	17:57
16:32	17:22	17:57
16:34	17:24	18:00

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

ביקשה הצפרדע מהעכבר לבקר אותה בביתה. יצאו השנים לדרך והגיעו לאגם. החל העכבר לצעוק: איני יודע לשחות, מה אעשה? צחקה הצפרדע: אל תחשוש, נקשור חבל מרגלך לרגלי ואמשוך אותך באגם עד שנגיע לביתי. **הסכים** העכבר וקשר את רגלו לרגל הצפרדע. באמצע האגם החלה הצפרדע לשטות בעכבר ורצתה להטביעו. העכבר פחד והחל לקפץ. באותו רגע עבר הנשר שהבחין **בקפיצת העכבר**, והרימו. ואז הבחין בצפרדע הקשורה לרגלו, וטרף את שניהם. היזהר בבחירת חברך, כי עלול אתה לשלם על כך בראשך.

אפילו אם יחיה האדם זמן אין קץ הוא יגלה שוב ושוב פנים חדשות בתורה

כן הדרך בכל הניסים שבתנ"ך, לעשות כל אשר ביד האדם והשאר יהיה בידי שמים

החש בראשו - יעסוק בתורה פעם אחת הזמין אליו **האדמו"ר מצאנז** זצ"ל אנשים אחדים בעניין ציבורי. כאשר באו אליו, לא מצאו האנשים את רבי בביתו. מפי אנשי הבית נודע להם, כי הוא משמיע כעת שיעור לפני התלמידים בהיכל הישיבה. **הדבר היה לפלא** בעיניהם, למה הזמינם לשעה שבה נתכוון להגיד את שיעורו. לאחר השיעור פנה אליהם האדמו"ר בהתנצלות: "לא היה בכונתי לומר שיעור בשעה שקבענו, אבל לא יכולתי אחרת... הייתי בעל ייסורים גדול, **תקפני כאני ראש** נוראים, ולא הייתה לי שום ברירה כי אם ללכת לישיבה ולומר את השיעור. כך הוטב לי פורתא". "חוששני", התבטא פעם, "שאצטרך להגיד שיעורים ללא הפוגה בכל יום, בכל עת ובכל שעה, כי המכאובים בראשי אינם פוסקים אף לרגע, וזוהי הסגולה היחידה..."

הבן, אביו מלמדו תורה, ואמו היא המדרכת אותו לעשות מצוות וללכת בדרך הישרה.

אם אין לך שליטה על מה שקורה סביבך, אתגר את עצמך בלשלוט על איך שאתה מגיב לזה

האדם יכול להשיג מה שהשיגו כל התנאים והאמוראים, כי הגאווה מעכבת ואינה מניחה להשיג.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה ואליהו

קונרס צעיר התגרה בזקן אחד והיה מקניטו בדברים על חולשות זקנותו. אמר לו הזקן: "מה לך מתייהר בגילך הצעיר? **ראיה** **מפורשת** לי מדברי חכמים, כי זקן עדיף מצעיר". "הכיצד?" תמה הצעיר הסביר לו הזקן: "בוא וראה: שאני הייתי פעם צעיר- דבר זה הוא בחזקת ודאי שאתה תהיה פעם זקן- דבר זה הוא **בחזקת ספק**. וכללו ידוע הוא בגמרא: "ברי ושמא- ברי עדיף"..."

כאשר הזמנים אינם כתיקונם; בזמן החום שולט קור או להיפך, החורף שולט בעיצומו של הקיץ והקיץ בעיצומו של החורף; "הקור" וה"חום" ה"קיץ" וה"חורף", משמשים בעירבוביה- הרי זה משום "לא ישבותו"- משום שאין משמרים את השבת כהלכה, כי אז בני אדם נענשים בערבוב הזמנים. **(המגיד הקדוש מקוונץ ז"ל)**

לחיות בפשטות אין זה כל כך פשוט.

הקפידו הגדולים ללמוד את כל התנ"ך כולו. וידיעה זו מסייעת סיוע גדול לקנית תלמודו. שאלו את מרן הגרי"ז מבריסק מפני מה לא לומדים נ"ך בשיבות, וענה "מפני שלא מבינים".

פעם הייתה שנת בצורת, והנהרות יבשו. התאספו החיות ל'עצרת התעוררות', לחשבון נפש נוקב, לדעת בגלל מי הן נענשות. החליטו שכל חיה תבוא ותתודה על עוונותיה. בא הזאב ואמר: ראיתי ילדה קטנה קוטפת פרחים ביער, וטרפתי אותה. אמרו: אין זו עבירה. **כך דרכו של זאב- לטרוף, כך ברא אותו הבורא. בא הנמר ואמר: ראיתי אדם ביער, והרגתו. אמרו לו: מצוה עשית, האדם הוא האויב, והבא להורגך השכם להורגו. בא הפיל ואמר: רוח תזזית נכנסה בי, שעטתי לתוך כפר של ילדים והחרבתיו. רמסתי הכל ברגלי. אמרו: גם פיל צריך להתבדר. אין זו עבירה. בא שה קטן ואמר במבוכה: רעב הייתי, וראיתי ביקתה, מכוסה בגג של קש. תלשתי ממנו ואכלתי. נענו כולם ואמרו: אהה, **גילינו את האשם!** בגללך כולנו סובלים!**

ומיד התנפלו עליו האריה והזאב והנמר וקרעוהו לגזרים.. (העורך)

תחילת דרכו של מרן הרב **עובדיה יוסף** זצוק"ל כדיין הייתה לפני כ-60 שנה כשהוא בגיל 24 בלבד!! מרן הוסמך לדיינות ע"י הראש"ל דאז הגאון רבי **בן ציון מאיר חי עוזיאל** זצ"ל. לאחר כארבע שנים מנישואיהם בשנת התש"ז הציע להם הרב הראשי הראשון לציון הרב עוזיאל זצ"ל את משרת סגן הרב הראשי של מצרים רבנו עובדיה קיבל את המשרה וירד עם משפחתו למצרים הרב חולל שם **מהפכה רוחנית** של ממש בקרב הנוער והמבוגרים והיה רץ בין בתי הכנסת למסור שיעורי תורה. סביבו התגבשה קבוצת **צעירים מצוינים** עמם למד גמרא עם מפרשים וכך סיימו כמה מסכתות בעיון.

אומר בעל ה**נתיבות שלום** זצ"ל: "אין לפרש משמעות השמחה כפשוטה כמו חשושים רבים שזה דבר שתלוי במצב רוח שאדם שמח בעת שיש לו במה לשמוח כי על זה לא שייך לקרוא גודל דרגה עילאית זו. אלא שמחה היא תפיסה מיוחדת היא דרך ושיטה בחיים הבאה מתוך **התבוננות מעמיקה** ובכל המצבים והתנאים באין הבדל אם ש מה לשמוח אם לאו, ואם יש לו מצב רוח מתאים לכך. מקור השמחה הוא שיהודי שמח מהנהגת הבורא יתברך שמו איתו ושמחה זו באה מתוך עומק כתוב הרגשותו שהקב"ה **הוא אב הרחמן** נאמן ומסור לו ותמיד משגי עליו להיטיב עמו, וכי כל הנהגתו איתו היא לטובה בין אם הוא מבי ומרגיש את הטוב בין אם אינו מבין כי זה לטובתו כי חדור הוא באמונה טהורה וזכה שכל מה שהקב"ה עושה עמו הכל לטובה.

על ידי החלומות יודע האדם עם ליבו אמת עם אלוקיו. אין עונש גדול יותר מכך שהאדם רואה ומרגיש מה שפגם.

לשמור את דרך עץ החיים דרך- זו דרך ארץ, עץ החיים- זו תורה, מלמד שדרך ארץ קדמה לתורה. (תנא דבי אליהו)

דרך ארץ הינה הקדמה לתורה; כשם שכל **הקדמה של ספר** באה להודיע את טיבו של הספר, כך גם יש בהתנהגותו של אדם להודיע **על טיבו בתורה...**

ברכה שהתקיימה ספר הרה"ק בעל ה"בית אברהם" זיע"א: צדיק גדול בשם רבי **משה אילווטר** כינס לפני פטירתו את בני קהילתו והבטיחם: מי שיאמר ברכת המזון מתוך הכתב, יתברך שלא תשלט בביתו שרפה. באותם ימים **היו בתי עץ** ולעתים כילו השרפות עיירות שלמות. שמעו בני העירה וקבלו על עצמם קבלה זו.

מלבד אדם אחד. עברו שנים, ושרפה פרצה ברחוב והחלה להתקדם לביתו, הבין שאי צייתו לדברי רבי משה גרם פורענות זו. **מיד אץ לבית העלמין** והבטיח לצדיק כי יברך מתוך סידור, ומיד האש שהחלה לשרף את בתי הגויים- שקעה.

זיווג הגון שמואל עזרא בן פנינה נ"י יוסף חיים בן רחל נ"י

החיים הם ים הצרות, וחוש הומור- חגורת הצלה..

בתקופת נשיאותו של **רבן גמליאל**, היה שומר בפתח בית המדרש, שרבן גמליאל הכריז, כי "כל תלמיד שאין תוכו כברו לא יכנס בבית המדרש". ומיכן ידע השומר הלזה, את טיבם את התלמידים, מי ראוי להכנס ומי אינו ראוי? פשוטם של דברים, אמר בעל ה"אמרי אמת" זצ"ל, שלא היה שומר כלל; הכרזתו של רבן גמליאל היא היא ששמרה על הפתח...

והרבי הזקן מסדיגורא זצ"ל הסביר: אכן, שומר היה. ומיכן ידע מי תוכו כברו? מי שתוכו כברו מצא לו דרך להיכנס, דרך החלון או מארובת הגג...

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבנה

מדוע הייתה התורה עריכה לפרט את חומרי הבניה מהם תכננו בוני המגדל לבנותו, האם לא די בתיאור הבניה עצמו? איזה לימוד יכולים אנו ללמוד מפרט שולי זה?

מהות החומר שממנו ביקשו לבנות את המגדל, מגלה לנו את האידיאולוגיה הכפרנית שהסתתרה מאחורי בניית המגדל. אחד המניעים המרכזיים לכפירה, הוא חוסר ההכרה בטובו של הקב"ה. הכופר מסרב להכיר בכך שבורא עולם הוא זה שמטיב עמו, ומכין עבורו את כל הנדרש לו כדי להתקיים בעולם. שהרי בהכרה זו יהיה הכופר מחוייב לבורא, ובזאת הרי אינו חפץ.

כך טענו אנשי דור הפלגה, איננו זקוקים לאבנים מביית היוצרת של הקב"ה, לא נבנה את המגדל מסלעים או אבני מחצב,

"אנחנו נסתדר לבד", נבנה אבנים מתוערת עצמית- "הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחומר", כל זאת כדי להוכיח שהם אינם זקוקים כביכול לטובותיו ולחסדיו של הקב"ה.

תיאוריה זו שטיפחה באופן מופרז את כוחו של האדם. שימשה רקע והכנה למרד הגלוי בהקב"ה באמצעות בניית המגדל. סופם של אנשי דור הפלגה ידוע.

עבד שלום לכל בית ישראל

רופא מתקשר לחולה ואומר לו שיש לו חדשות רעות, וחדשות רעות עוד יותר, אז החולה שואל אותו תתחיל ברעות והרופא אומר לו שנשארו לו 24 שעות לחיות, אז החולה שאל אותו ומה הרעות יותר?

אז הרופא ענה לו: **שכתי להתקשר אליך אתמול..**

אל תתנו לי עצות. אני יודע לטעות לבד..

ליתר דיוק...

ה"חפץ חיים" זצ"ל הקפיד מאוד שלא יכתבו עליו תארים. פעם, כשבא לאחת העירות לדרוש, קרא במודעה שהתפרסמה, שהוא מחבר הספר "משנה ברורה" על "ארח חיים". באותו זמן יצא רק החלק הראשון של ה"משנה ברורה" וה"חפץ חיים" ראה בכך **שבח שאינו נכון**. הוציא עפרון והוסיף למודעה את המלים: "לעת עתה רק חלק אחד- "משנה ברורה" עד סימן קכ"ח. השאר יופיע אי"ה עוד זמן מה..."

יש צדיק שעיקר דיבורו חרישה, ויש צדיק שעיקר דיבורו בקצידה.

סיפר הג"ר **זידל אפשטיין** משגיח

דישיבת תורה אור: בשבתות החורף היו הבהורים מזדרזים אחרי סעודת שבת, כי ידעו שהמאחר לביהמ"ד עלול לאבד מקומו, כי עד חצות לילה היה ביהמ"ד מלא מפה לפה, כי בעלי בתים רבים מגרודנה היו מגיעים ללמוד.

גם הג"ר **שמואל רוזובסקי** סיפר בהספרו על אחיו הג"ר **יוסף** "זכורני את זקני וישישי גרודנה מקפצים של השלג בלילות שבת של חורף ומפלטים דרך אל בית המדרש, ועד שתיים אחרי הצות היו כותלי בית המדרש נעים מקול התורה אשר הדהד ברמה.

איזה איש אחד מת ועלה לשמיים, לקח אותו השטן לסויר, הוא הראה לו מקום אחד שבו יושבים אנשים כל היום ולא עושים כלום, ובמקום השני ראה משקאות, אוכל משובח, מוזיקה וכולם שמחים,

האיש ביקש ללכת למקום השני, באותו רגע השטן תפס אותו לקח אותו איתו, הגיע לבור מים רותחים וזרק אותו בפנים, האיש צעק ללמעלה, אבל מה עם כל מה שראיתי? אז השטן ענה לו:

זה היה מחלקת השיחוק שלנו!

הרנ"י בום מפשיסחה זצ"ל בדאנציג, שמע פעם בעל מסעדה אומר למשרתו הגוי בליל שבת, כי ירד איתו למרתף להעלות יין לסעודה. היה **בעל הבית** היהודי נושא את ה**נר** והמשרת הגוי היה נושא את היין.

נענה רבי בום ואמר: הוא אשר אמר הכתוב: "דור עקש ופתלתול" שהרי אלמלי היה הוא נושא את היין והגוי היה נושא את הנר, לא היה מחלל את השבת ולא היה היין נעשה ליין נסך, ואילו הוא עשה ממש להיפך...

המודה שהוא פחדו הוא בעל אומץ לא רגיל..

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עוויה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חסכ יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מין הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"

"הספר והמהפכה"

עם התיישבות חסידי קרלין סטולין בביתר לפני כשלושה עשורים, הוקם לראשונה ביכ"ג על שמו של הרבי מקרלין, רבי אברהם אלימלך זיע"א הי"ד, שעלה על המוקד בשנות הזעם עם משפחתו בלא להשאיר שאר ושאריה.

החסידיים רצו להנציח את שמו הקדוש של הרבי זצוק"ל בספר תורה מהודר ביותר. שיכנס לביהכ"ס הנושא את שמו "תפארת אברהם אלימלך" הם בחרו בסופר המפורסם רבי בערל ברמ"צ הי"ו, התרימו את זקני החסידים שעוד הסתופפו אצל הרבי הקארלינר זיע"א כמו הרה"ח ר' אלעזר ברייזל זצ"ל והרה"ח ר' אהרן גוטליב זצ"ל ועוד. הסופר הסכים להתקדם לפי קצב התרומות, כך התקדמה כתיבת הספר לאיטה במשך כמה שנים טובות, כשאותם עסקנים מגייסים ואוספים פרוטה לפרוטה ולעיתים אף לווים לשם כך.

לאחר כמה שנים, משניתכו להן גזירות כלכליות קשות על ראשי האברכים, זרם התרומות הידלדל ופסק. אפילו את ההלוואות שלקחו לא היה ביכולתם להחזיר. הסופר נאלץ בצער לעצור את כתיבת הספר, כחסידי קרלין הרגיש הסופר ר' בערל צביטה כואבת בליבו מדוע, אנחנו לא זוכים להשלים את כתיבת הספר על רבי כה קדוש ואהוב.

ר' בערל זכר בערגה איך אביו הרה"ח ר' משה פינער זצ"ל, מחסידי הנאמנים של הרבי הק' רבי אברהם אלימלך זיע"א, אליו היה קשור בעבותות אהבה שאין לתאר.

בביקורו האחרון של הרבי בארץ ישראל בשנת תרצ"ט, ערב פרוץ השואה האימה צפה הרבי מפורשות את החורבן המתעתד להגיע. הרבי הפציר בתפילה במקומות הקדושים והאימה היתה נראית על פניו. באותו ביקור הרבי הוזמן לבקר בתלמוד תורה הירושלמי "חיי עולם". בת"ת ניגש אליו אחד הילדים בשם יעקב מאיר (לימים הרה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א) ושאל: "סיביר לי הרבי מה הפירוש "קל קנא ונוקם"? הרבי נחרד למשמע שאלת הילד וראה בה סוג של נבואה הניתנת בדורנו לקטנים. הוא אמר בחרדה: "אתם שומעים מה אומר הילד!!!!!!"

רבי משה ראש פינער נכנס אז לרבי וביקש בדמעות שליש שהרבי יאר בארץ ולא יחזור לאירופה המסוכנת. אך הרבי נשאר בהחלטתו לחזור לאירופה למרות שצפה את המבול והחורבן המתעתד להגיע.

"ואהל ישירים יפריח" מבאר המדרש "זה נח". מסביר רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו שנח היה באוהל בימי הפורענות ובאוויר על המים, וטובה אחרת שבאה לעולם בימי המבול שאם היה מכניס הקב"ה את נח בארץ ישראל הציילו המבול לא היה נטהר כ"כ לפי שגם ארץ ישראל לא נטרהה, דכתב: "את ארץ לא מטהרה לא גושמה ביום זעם", וכמו שכתב ה"כלי יקר", ועוד מוסיף רבינו ואומר שהקב"ה רצה שאחר עבור הזעם יתקיים העולם בזכות הצער שסובלים היושבים באותה התיבה בדוחק ובצער, ויזכור מהם, ועל ידי זה יזכור לחדש העולם.

ב"ה זכינו וזכרון הצדיקים עלה לפנינו לטובה ומורשתם קמה לתחייה מחודשת ביתר שאת ועזו,

חלפו להן שנים ופרצה לה מגפת הקורונה, באחד ממנייני הקורונה נערכה הכנסת ס"ת בה השתתף הר"ר אליעזר יוחנן הי"ו, יהודי נכבד מעולי ברית המועצות שלא זכה להקים בית, הלה התרגש מהמעמד וחשקה נפשו לתרום ס"ת לעילוי נשמת אמו, ולהשאיר לעצמו יד ושם, טוב מבנים ובנות. ר' אליעזר פנה לר' בערל הסופר, אך מששמע את המחיר המופלפל הבין שהדבר גדול מפי מידותיו. ר' בערל שראה את הרצון הכנה של ר' אליעזר הציע לו: "יש אצל בית ס"ת המחכה למעלה משני עשורים להשלמתו, ס"ת שנתרם ע"י חסידים המשתוקקים להנציח את הרבי מקרלין זיע"א הי"ד שלא השאיר נצר ושאריה. אולי תתרום את חלקך להשלמת הספר הזה? כך תזכה להשאיר שם ושאריה, ועוד והוא העיקר, תהיה ממזכי הרבים, עליונים ותחתונים, המצפים עשרות שנים בכליון עיניים להשלמתו?" ר' אליעזר ביקש לחשוב ולהתייעץ. בלילה ר' אליעזר חולם שנותן ביד רבו קסת סופרים, הוא הרגיש שהחלום מרמז לו לתרום להשלמת הספר. משקבל את הסכמת רבו וברכתו נכנס לעניין. בתנאי שהדבר ישמר בסוד כמוס. במשך שנים ר' אליעזר חסך מפת לחמו מידי חודש להשלמת הספר ובמקביל ר' בערל התחיל במלאכת השלמת הספר. אך ככל דבר טוב המגיע בקושי רב: היה נראה לעיתים שהשטן בעצמו התערב לעצור את הכתיבה. במשך השנים הללו מצבו הרפואי של ר' אליעזר התדרדר. הוא אושפז פעמים רבות וכמעט התחרט על העול הכספי הכבד שנטל על עצמו, אך התגבר ולא הרשה לעצמו להשבר ולהתייאש,

הדבר לקח יותר זמן משתוכנן. לכן ר' בערל נכנע ללחץ של לקוחות שרצו לרכוש ממנו זוגות תפילין במחיר מפולפל, מעניין שברצף מקרים שונה ומשונה נפסלו לו זוגות התפילין בזה אחר זה באופן מוזר, כפי שלא

שיעור מס' 205 | פר' נח תשפ"ה

הורגל מעודו. ר' בערל השכיל להבין שזו קריאה ממרומים של הרבי הקארלינר זצוק"ל האומר לו, כביכול: הנה דרך מזלו של הספר שלי, אל נא תעכבני, כמובן שר' בערל חזר במרץ לכתיבת הספר,

במקביל בלא לדעת מכל העניין שנשמר בסוד כאמור, הכניסו ממרומים רוח טהרה בליבו של עסקן חשוב מבני הקהילה, הר"ר אברהם ברנד הי"ו, להתאמץ ולהשלים את החסר להשלמת הספר. כך באורח פלא עת דרך מזלו של הספר שלח השי"ת את כל הנדרש לפירעון החובות וכל ההוצאות הנלוות כמו כתר מכובד וכו'. הכל תלוי במזל אפילו ס"ת שבהיכל (זוהר נשא)

כאן מתחיל הסיפור: חסידי קרלין תושבי ביתר, לקראת המעמד ההיסטורי בעצת ראשי עם החליטו לצאת לקראת הס"ת עם ספרי תורה שבע"פ: בהתחזקות בלימוד התורה בהתמדה, לעומתם גם ב"בית יעקב" אלו הנשים נערכו כינוסי חיזוק בדקי הבית היהודי הצניעות וכו' כשהמסר שהועבר שם שכל אחת בתניבת נוח שלה משמשת "ראש ישיבה" המובילה דורות הצועדים בעקבותיה. זכותה וחובתה להתיישב לחשוב ולהתבונן בדעתה כיצד להתוות להם דרך ולשמש ליוצאי חלציה דוגמא אישית בצעידתה בדרכי אבות.

כדברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א המבאר את דברי רש"י בפרשתנו: "עיקר תולדותיהם של צדיקים הם מעשיהם הטובים" - המעשים הטובים של ההורים הצדיקים (הדוגמא האישית) הועילו לתולדות, לאלו הבנים, שאף בקטנותם הדריכו עצמם בדרך ישרה."

ההתעוררות שם היתה כה גדולה עד אשר העיד שכן שגר בסמיכות לאולם, כי רגיל הוא שבסיום ערבי נשים תשעת הקבים של שיחתם נשמעת היטב בכל האזור, וכאן היתה יציאה כה שונה, צנועה שקטה ומכבדת,

התחושה בעדת החסידים היתה שלקראת התעוררות העליונים בהשלמת הספר לזכרו של הרבי הקארלינר זיע"א מתעוררים לעומתם גם התחתונים

ההתרגשות גדלה שבעתיים עם פרסום הסיפור המופלא דלהלן על עיניהם של צדיקים הצופות למרחקים

הציטוט כעדות בעל המעשה הרה"ח ר' משה טננבוים הי"ו:

"פ" באמצע שוה"ט קרא לי כ"ק אדמו"ר שליט"א ושאל אותי אם אני עולה אל ביתו של ש"ב הרה"ח ר' משה דוד טננבוים (זצ"ל), מנהל 'ועד הישיבות בארה"ק', עניתי לו שמפעם לפעם אני מבקר אצלו, הרבי ביקש ממני שאעלה אל ביתו לשמוע הסיפור שהיה עם דודו, הקארלינר זצוק"ל הי"ד. אכן, עלייתו וסיפור לי שיום אחד לפני ש"ק אדמו"ר ר' אברהם אלימלך זיע"א חזר אל ביתו נאוה קודש בקארלין, קרא אותי לפני תפילת המנחה לעלות אל מקום אכסנייתו.

ר' משה עלה ומצא את אדמו"ר מסתובב בדירתו מצד לצד כשפניו מאוימות ביותר. ר' משה תיאר שלא ראה אף פעם כך את צורת פניו הקד'.

לאחר חמש דקות שהסתובב הלך ושוב פנה אל ר' משה ואמר לו: "מיר פארן דאך אוועק, וואס וועט זיין מיט אונזערע שטיבער? מזאל זען צו אכטינגעבן אוף די שטיבער ווי אזוי ס'פירט זאך, אין צניעות און אנדערע זאכן. מזאל זעהן צו אויפשטעלין א ועד פון עלטערע זאלן זאך אפגעבן אוף דעם ענין, אכטינגעבן מ'זאל נישט בייטן אויף זאכן וואס ס'איז גיווען אמאל אוף ווייטער, אזוי ווי ס'גיווען, אזוי זאל בלייבן!"

בתרגום בסיסי- הרבי זיע"א אמר שהוא נוסע ומי ידאג לחיזוק הצניעות בבתיים, צריך לראות שלא ישנו מדרך הצניעות בה צעדו הדורות הקודמים, ונתן דוגמא איך הקפידו בקארלין ע"כ.

עם פרסום הדברים החליטה הנהלת הקהילה לערוך כנס חיזוק לאברכים ולהקנות להם כלים כיצד להנחיל את הצניעות בביתם בדרך חיובית ומתקבלת

המרצה הנודע הרב חיים צבי יאקאב שליט"א ציין שזו אבן דרך חדשה שבוודאי תהפוך מודל לחיקוי בקהילות רבות, שהרי כאשר "בית ישראל" מודעים ומסייעים קל יותר להטמיע יחד עם "בית יעקב" את הצניעות בצורה מאוזנת חיובית ומתקבלת ולהזמין את השכינה הק' לביתנו מתוך שמחה וטוב לבב

תזמון מדהים כיצד משמיים סיבבו שעם השלמת הספר לזכרו של הקארלינר זיע"א קמה וניצבה לה, מהפכה שקטה בנושא הצניעות, כצוואת קדשו ומשאלתו של הרבי זצוק"ל, בזכותו אש תמיד תיקוד ותעלה לריח ניתוח לפני ה'.

ברשותך סיפור אמיתי מרתק? מוזמן לשתף!
הצטרפות hbzs3587@gmail.com

**שירות
מהיר
ואיכותי**

**משלוחים
לכל חלקי
העיר**

המזכרת

שתפאר כל אירוע, שמחה, או שבת התאחדות

הזמינו עוד היום את חוברות עלוני השבת של 'סניפיד', בשילוב הטקסט שלכם בשער!

קצאכפו/אמאון/חיות/מקצין/למפיעו/מהמית/מלימיל/דפוס סניפיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>

סניפיד
דפוס מהיר ומתקדם